

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΓΕΝΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΟΠΟΙΗΣΗ»
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

***ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΣΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ***

Διπλωματική Εργασία Μαρίνας Σούλα (ΑΜ 0908Μ025)
Τριμελής Επιτροπή: Καθηγητής Β. Δούβλης (επιβλέπων)
Λέκτορας Α. Μπώλος
Ειδικός Επιστήμονας: Δ. Ρούσσης

ΑΘΗΝΑ

Νοέμβριος 2010

**ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΣΗΜΑΤΟΣ ΣΤΙΣ ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ**

ABSTRACT

Trade marks' functions on one hand serve so as to indicate the origin of products/services from a certain company, and on the other hand, are strictly connected with the protection of consumers who entrust the source of goods and services and that the trade-marked product/services will have the expected qualitative specifications. However, the diffusion of technology and access to the Internet, accompanied by new opportunities for marketing, and as a result, by the likelihood of confusion in trade mark law, highlight the call for protection of trade marks' advertising function. The reason is that, advertising may function as a device to coordinate consumer expectations of the purchasing decisions.

In every aspect of the Trade mark law, appears the necessity of protecting consumers in combination with the protection of trade mark owners, as unauthorized use affects both. Particularly, trade mark owner is directly protected within the legislative frame of the Directive 2008/95/EC of the European Parliament and of the Council of 22 October 2008 to approximate the laws of the Member States relating to trade marks (in Community level), and the law 2239/1994 about trade marks (in national level), whereas consumer is directly protected in the frames of the Directive 2005/29/EC of the European Parliament and of the Council of 11 May 2005 concerning unfair business-to-consumer commercial practices in the internal market ('Unfair Commercial Practices Directive') and the law 3587/2007 for the amending of the law related to consumers' protection, 2251/1994. Consumers are also indirectly and reflectively protected within the trade mark law and the law of unfair competition, 146/1914.

In general, consumers benefit from relying on trade marks, whereas trade mark owners should be protected in order to promote economic efficiency, as it would be unjust to allow a competitor to take and use a mark without offering some compensation to the mark owner. Trade mark's emancipation by company has as a result the trade mark's disengagement from the origin of the company. For this reason, in order to provide consumers with high protection is very important to proceed in evaluation of balance between the freedom of competition and the protection of exclusive rights of trade mark owners.

In the present thesis, we study in chapters A and B, the forms of exploitation of trade mark in the Community and national Law, in chapter C, the likelihood of confusion and in Chapter D the consumers' protection in relation with illicit commercial practices in Trade Mark Law.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ABSTRACT	1
ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΣΗΜΑΤΟΣ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	11
1. Μεταβίβαση σήματος	11
1.1. Προϋποθέσεις μεταβίβασης σήματος	12
α) Υποκείμενο μεταβίβασης	12
β) Αντικείμενο μεταβίβασης	14
γ) Αρχή ενιαίου του δικαιώματος στο σήμα	16
δ) Αιτία μεταβίβασης	18
ε) Τύπος μεταβίβασης	19
1.2. Συνέπειες μεταβίβασης σήματος	21
1.3. Μεταβίβαση κοινοτικού σήματος	22
1.4. Μεταβίβαση συλλογικού σήματος	25
2. Άδειες χρήσης	26
2.1. Έννοια και σκοπός παραχώρηση άδειας χρήσης σήματος	26
2.2. Σχέση με ελεύθερο ανταγωνισμό	30
2.3. Είδη αδειών	33
α) Άδειες χρήσεις και άδειες παράλληλης κατάθεσης	33
β) Απλές και αποκλειστικές	34
γ) Απεριόριστη και περιορισμένη άδεια χρήσης	38
δ) Άτυπη άδεια χρήσης	39
2.4. Προϋποθέσεις παραχώρησης αδειών	41
2.5. Υποχρεώσεις και δικαιώματα σηματούχου και δικαιούχου	43
α) Υποχρεώσεις σηματούχου	43
β) Υποχρεώσεις αδειούχου	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΆΛΛΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ	51
1. Το σήμα ως αντικείμενο εμπράγματος δικαιώματος	51
1.1. Ενεχυρίαση σήματος	52
1.2. Επικαρπία σήματος	53
2. Το σήμα ως αντικείμενο εισφοράς σε ανώνυμη εταιρία αντί κεφαλαίου	55
3. Το σήμα ως αντικείμενο αναγκαστικής εκτέλεσης	56
3.1. Κατάσχεση σήματος σε πλειστηριασμό	58
3.2. Εκποίηση σήματος στην πτώχευση	61
4. Το σήμα στο πλαίσιο franchising	65

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: Ο ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΥΓΧΥΣΕΩΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ 74

1. Η έννοια του κινδύνου σύγχυσης στα πλαίσια του δικαίου των σημάτων 74
 - 1.1. Είδη κινδύνου 78
 - 1.2. Κριτήρια 80
2. Η έλλειψη κινδύνου παραπλάνησης των καταναλωτών ως προϋπόθεση μεταβίβασης του σήματος 83
3. Νομολογιακά δεδομένα 85

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ-ΑΘΕΜΙΤΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΣΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΩΝ ΣΗΜΑΤΩΝ 94

1. Έννοια καταναλωτή και θεσμικό πλαίσιο - διάκριση προστασίας εμπορευόμενου και προστασίας καταναλωτή 94
2. Νομιμότητα παράλληλων εισαγωγών και δικαίωμα κοινοτικής ανάλωσης 98
3. Κίνδυνος σύγχυσης στα πλαίσια του δικαίου προστασίας του καταναλωτή 101
 - 3.1. Διάκριση κινδύνου σύγχυσης από κίνδυνο παραπλάνησης 103
 - 3.2. Παραποίηση εμπορικών σημάτων 105
4. Συγκριτική και Παραπλανητική Διαφήμιση-Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στο δίκαιο των σημάτων 106
 - 4.1. Θεσμικό πλαίσιο 106
 - 4.2. Παραπλανητική διαφήμιση 109
 - 4.3. Συγκριτική διαφήμιση 111
5. Λοιπές περιπτώσεις αθέμιτων εμπορικών πρακτικών 114
6. Νομολογιακή Εξέλιξη 117

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 124

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - 1 -

I. ΕΛΛΗΝΙΚΗ - 1 -

II. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ - 4 -

III. ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ - 6 -

ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ - 6 -

ΛΗΜΜΑΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ - 11 -

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ - 13 -

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

Αθ.	Αθηνών
ΑΚ	Αστικός Κώδικας
ΑΠ	Άρειος Πάγος
απόφ.	απόφαση
αρ.	άρθρο
Αρμ	Αρμενόπουλος
ασφ.	ασφαλιστικά
βλ.	βλέπε
ΓΕΕΑ	Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά
γνμδ.	γνωμοδότηση
C	Case
Cir.	Circuit
ΔΕΕ	Δίκαιο Επιχειρήσεων και Εταιριών
ΔΕΚ	Δικαστήριο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΔΕΣ	Διοικητική Επιτροπή Σημάτων
ΕΕ	Επίσημη Εφημερίδα
Ε.Ε.	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΕμπΔ	Επιθεώρηση Εμπορικού Δικαίου
εδ.	εδάφιο
EIPR	European Intellectual Property Review
ΕΚ	Ευρωπαϊκή Κοινότητα
έκδ.	έκδοση
ΕλλΔνη	Ελληνική Δικαιοσύνη
ΕΟΚ	Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα
επ	επόμενο
Ε.Π.Ε.	Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης
ΕπισκΕΔ	Επισκόπηση Εμπορικού Δικαίου
ΕΤρΑξΧρΔ	Επιθεώρηση Τραπεζικού Αξιογραφικού Χρηματιστηριακού Δικαίου
Εφ.	Εφετείο
ΗΠΑ	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής
Θεσ.	Θεσσαλονίκη
Inc.	Incorporation
Κανον.	Κανονισμός

κλπ.	και λοιπά/ών
ΚΠολΔ	Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας
ΜΠρ	Μονομελές Πρωτοδικείο
ν.	νόμος
ΝοΒ	Νομικό Βήμα
Οδ.	Οδηγία
παρ.	παράγραφος
ΠΕΚ	Πρωτοδικείο Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΠΠρ	Πολυμελές Πρωτοδικείο
σ.	σελίδα
σκ.	σκέψη
Συλλ.	Συλλογή
ΣυνθΕΚ	Συνθήκη Ευρωπαϊκής Κοινότητας
TRIPS	Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights
υπόθ.	υπόθεση
vol.	volume
vs	versus
ΦΕΚ	Φύλλο Εφημερίδος της Κυβερνήσεως
ΧρΙΔ	Χρονικά Ιδιωτικού Δικαίου

Εισαγωγή

Η λειτουργία του σήματος είναι διττή. Εξυπηρετεί από τη μία τον φορέα του στο να διακρίνει τις υπηρεσίες ή τα προϊόντα του από αυτά των ανταγωνιστών του, και από την άλλη προστατεύει το καταναλωτικό κοινό το οποίο εμπιστεύεται τα παρεχόμενα, υπό ορισμένο σήμα, σε αυτό προϊόντα ή τις παρεχόμενες υπηρεσίες, που πληρούν ορισμένες ποιοτικές προδιαγραφές. Πρόκειται, με άλλα λόγια, για την εγγυητική λειτουργία του σήματος, κατά την οποία, το καταναλωτικό κοινό εμπιστεύεται το διακρινόμενο με το συγκεκριμένο σήμα προϊόν ή υπηρεσία, λόγω της καλής του ποιότητας, η οποία συνεπάγεται την εγγύηση ότι το προσφερόμενο με αυτό το σήμα προϊόν/υπηρεσία, θα είναι της αυτής ποιότητας. Η εγγυητική αυτή λειτουργία του σήματος είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διαφημιστική του λειτουργία. Ειδικότερα, ο καταναλωτής εμπιστεύεται ότι το σημανόμενο προϊόν/υπηρεσία θα έχει τις προσδοκώμενες ποιοτικές προδιαγραφές, κατά τέτοιο τρόπο ώστε το σήμα, χάριν της εμπιστοσύνης αυτής που χαίρει να αποκτά φήμη η οποία ενισχύεται μέσω της διαφήμισης και της επίδρασης αυτής στις καταναλωτικές προτιμήσεις.

Για τον λόγο αυτό, κρίνεται και απαραίτητη η διασφάλιση του καταναλωτή από τον κίνδυνο παραπλάνησης ο οποίος δημιουργείται τόσο μέσω της απομίμησης προϊόντων, όσο και μέσω της υιοθέτησης αθέμιτων εμπορικών πρακτικών. Αξιοσημείωτο είναι ότι ο κίνδυνος που δημιουργείται στους καταναλωτές συνδέεται άμεσα με τη χρήση του σήματος και όχι απλώς με τη μεταβίβαση αυτού¹, καθώς μόνο η μεταβίβαση του σήματος σε άλλον φορέα δεν φτάνει στο σημείο της παραπλάνησης του καταναλωτή ως προς τα προσφερόμενα σε αυτόν αγαθά, αφ' ης στιγμής πληρούνται τα ποιοτικά κριτήρια που συνδέονται με το εκάστοτε προσφερόμενο προϊόν ή υπηρεσία.

Η σημασία της προστασίας του καταναλωτικού κοινού καθίσταται ιδιαίτερα εμφανής, αν λάβουμε υπόψη ότι ακόμα και μετά την απόσβεση ή τη διαγραφή του, το σήμα μπορεί να κατοχυρωθεί από οποιονδήποτε, πλην όμως, υπό τους περιορισμούς του άρ. 1 και 3 ν. 146/1914 για τον αθέμιτο ανταγωνισμό και του άρ. 281 ΑΚ², προκειμένου να διαφυλαχθεί η δικαιολογημένη προσδοκία του καταναλωτή, ότι το συγκεκριμένο σήμα συνεπάγεται ορισμένη αναμενόμενη ποιότητα και την τήρηση συγκεκριμένων προδιαγραφών.

1. Αντωνόπουλος, Η μεταβίβαση του σήματος και των ουσιαστικών διακριτικών γνωρισμάτων, 1998, 22 επ.
2. Αντωνόπουλος (1998), 39 επ.

Σε ό,τι αφορά το νομοθετικό πλαίσιο³ για τη μεταβίβαση του σήματος, αρχικά ίσχυε ο α.ν. 1998/1939⁴ προκειμένου να εναρμονισθεί το ελληνικό δίκαιο με τις διατάξεις της πρώτης οδηγίας του Συμβουλίου της 21^{ης} Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, την 89/104/ΕΟΚ⁵. Ο νόμος αυτός τροποποιήθηκε αρχικά με το πδ 317/1992 με το οποίο δεν επήλθαν ουσιαστικές μεταβολές, και στη συνέχεια με τον πολύ σημαντικό, ως προς τις αλλαγές που επέφερε, νόμο 2239/1994⁶ με τον οποίο και αναγνωρίστηκε, ουσιαστικά, το σήμα ως αυτόνομο περιουσιακό αγαθό, ανεξάρτητο από την επιχείρηση. Στη συνέχεια, στο εσωτερικό μας δίκαιο, ακολούθησε ο ν. 2290/1995⁷ με τον οποίο κυρώθηκε η Συμφωνία για την διεθνή προστασία της Ιδιοκτησίας (TRIPS) και στην οποία στο άρ. 21 προβλέπεται η δυνατότητα του σηματούχου να μεταβιβάζει το σήμα με την επιχείρηση ή χωρίς αυτή. Η πρώτη δε αυτή οδηγία, 89/104/ΕΟΚ, κωδικοποιήθηκε με την Οδηγία. 2008/95⁸ της 22ης Οκτωβρίου 2008 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί των σημάτων, (εφεξής, οιαδήποτε αναφορά στην Οδηγία, θα αφορά την κωδικοποιημένη 2008/95/ΕΚ). Ο έλληνας νομοθέτης επέλεξε το σύστημα της ελεύθερης μεταβίβασης, το οποίο υιοθετήθηκε και για το κοινοτικό σήμα, στο άρ. 17 παρ. 1 του Κανονισμού 40/1994⁹ του Συμβουλίου της 20^{ης} Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα, όπως κωδικοποιήθηκε με τον Κανονισμό 207/2009/ΕΚ¹⁰ του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2009 για το κοινοτικό σήμα (στο εξής οιαδήποτε αναφορά στον Κανονισμό, αφορά στον Κανον. 207/2009), και το οποίο συνίσταται στην άρση της αρχής της επιχειρησιοπάγειας, δηλαδή στη αρχή της αυτονόμησης του σήματος από την επιχείρηση, καθώς η ύπαρξη της επιχείρησης δε συνιστά πλέον προϋπόθεση του παραδεκτού του σήματος. Η επιλογή αυτού του συστήματος καθίσταται επιτακτική στα πλαίσια των σύγχρονων συναλλαγών. Για παράδειγμα, χάρη στην αρχή της απεξάρτησης του σήματος από την επιχείρηση, ο δικαιοπάροχος στο franchising, δεν

3. Αντωνόπουλος, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, 2005², 497 επ.

4. Αναγκαστικός νόμος 1998 της 3ης Οκτωβρίου 1939 περί σημάτων.

5. Πρώτη οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων, ΕΕ 11.2.1989, L. 40/1.

6. ΦΕΚ/Α/152/16.9.1994.

7. ΦΕΚ/Α/28/9.2.1995.

8. Οδηγία 2008/95/ΕΚ της 22ης Οκτωβρίου 2008 για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί των σημάτων, ΕΕ 8.11.2008, L. 299/25.

9. Κανονισμός 40/94/ΕΚ του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 1993 για το κοινοτικό σήμα, ΕΕ 14.1.1994, L. 11/1.

10. Κανονισμός 207/2009/ΕΚ του Συμβουλίου της 26^{ης} Φεβρουαρίου 2009 για το κοινοτικό σήμα, ΕΕ 24.3.2009, L. 78/1.

είναι απαραίτητο να έχει ο ίδιος την επιχείρηση, αλλά είναι δυνατό να παραχωρεί απλώς άδεια χρήσης στους δικαιοδόχους.

Το δίκαιο των σημάτων, έχει υποστεί, όπως καθίσταται εμφανές από το προαναφερθέν θεσμικό πλαίσιο, πολλές τροποποιήσεις, ενώ εξελίσσεται διαρκώς νομολογιακά, ως απόρροια των απορρεόντων από τον τρόπο ζωής, αναγκών. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, όπως διαφαίνεται και από την στάση των Δικαστηρίων, γίνεται δεκτό ότι η σημασία της διασφάλισης της συγκεκριμένης ποιότητας και των συγκεκριμένων προδιαγραφών των σηματομενών προϊόντων/υπηρεσιών, αποσκοπεί από τη μία στην προστασία του καταναλωτικού κοινού, και από την άλλη συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς. Η προστασία, με άλλα λόγια του καταναλωτή, στο πλαίσιο του δικαίου των σημάτων, δε νοείται αποκομμένη από το δίκαιο του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, αλλά πρόκειται για επάλληλους τομείς που συντείνουν στην ένταξη των εμπορικών σημάτων στο δίκαιο του ανταγωνισμού. Όπως, αναλυτικώς περιγράφεται και στα ακολουθούσα κεφάλαια, η εκμετάλλευση του σήματος εξετάζεται σε συνάρτηση με την προστασία του καταναλωτή, ενώ η πρόσφατη νομολογία του ΔΕΚ και, δειλά δειλά, και των εθνικών μας δικαστηρίων, εκκινώντας από παλαιότερους νομικούς προβληματισμούς, καταλήγουν στη διεύρυνση του κινδύνου σύγχυσης. Ειδικότερα, τονίζεται πλέον η σημασία της προστασίας όχι μόνο της λειτουργίας προέλευσης του σήματος αλλά και της εγγυητικής, σε συνάρτηση με την επικοινωνιακή, τη διαφημιστική και την επενδυτική λειτουργία.

Προβληματισμοί εγείρονται, κατά τις νεότερες επιστημονικές αντιλήψεις, σχετικά με το κατά πόσο δύναται ο καταναλωτής να προστατευθεί άμεσα στα πλαίσια του δικαίου των σημάτων, και όχι έμμεσα (ανακλαστικά), όπως γίνεται δεκτό από την κρατούσα στη θεωρία και νομολογία άποψη περί της παροχής προστασίας, αποκλειστικά, στον σηματούχο, ως δικαιούχο του απόλυτου δικαιώματος επί του σήματος. Ωστόσο, όπως γίνεται αντιληπτό και από την από την ανάλυση των επί μέρους κεφαλαίων της παρούσας, δεν υφίστανται πραγματικοί λόγοι διαχωρισμού της παρεχομένης προστασίας στον καταναλωτή και στον σηματούχο, αντίστοιχα, καθώς, η προστασία του κάθε μέρους, εξυπηρετεί και τα συμφέροντα του άλλου.

Στα ακολουθούσα κεφάλαια θα εξετασθούν αρχικά οι μορφές εκμετάλλευσης του σήματος στο κοινοτικό και εθνικό δίκαιο (υπό Α' και Β'), ενώ στη συνέχεια μελετάται ο κίνδυνος σύγχυσης στο δίκαιο των σημάτων (υπό Γ'), καθώς και η προστασία του καταναλωτή, αναφορικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στο δίκαιο των σημάτων (υπό Δ'). Ειδικότερα, εξετάζονται, υπό Α', η έννοια, οι προϋποθέσεις και οι συνέπειες της μεταβίβαση του σήματος και των αδειών χρήσης, υπό Β', οι ειδικότερες μορφές εκμετάλλευσης του σήματος, υπό Γ', η έννοια, τα

κριτήρια και ο ρόλος του κινδύνου σύγχυσης, ως άρρηκτα συνδεδεμένος με την εξεταζόμενη, υπό Δ', προστασία του καταναλωτή, όπου μελετώνται περαιτέρω, η παραποίηση των εμπορικών σημάτων και οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στο δίκαιο των σημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Μορφές εκμετάλλευσης σήματος στο κοινοτικό και εθνικό δίκαιο

1. Μεταβίβαση σήματος

Η μεταβίβαση του σήματος προβλέπεται¹¹ στο άρ. 17 του Κανον. 207/2009 και στο εθνικό δίκαιο, στο άρ. 22 του ν. 2239/1994, στο οποίο ορίζεται στην παρ. 1 ότι *το επί του σήματος δικαίωμα είναι μεταβιβάσιμο εν ζωή ή αιτία θανάτου, ανεξάρτητα από τη μεταβίβαση της επιχείρησής.* Στο προϊσχύσαν νομοθετικό καθεστώς, το δίκαιο των σημάτων ρυθμιζόταν από τον α.ν. 1998/1939 τον οποίο κατήργησε ο επακολουθήσας ν. 2239/1994, με τον οποίο εναρμονίστηκε το ελληνικό δίκαιο με την Οδηγία 89/104/ΕΟΚ.

Και αυτό διότι, αντίθετα με την επωνυμία που διακρίνει τον φορέα της επιχείρησης ή τον φορέα της επιχείρησης και την επιχείρηση και τον διακριτικό τίτλο, που διακρίνει την ίδια την επιχείρηση, το σήμα αποτελεί διακριτικό γνώρισμα προϊόντος ή υπηρεσίας - στην ουσία, πρόκειται για την ταυτότητα του προϊόντος ή της υπηρεσίας¹². Στο προϊσχύσαν δίκαιο¹³, σκοπός ήταν η ενίσχυση της πεποίθησης του καταναλωτή ότι η επιχείρηση που προσφέρει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες δεν μπορεί να μεταβληθεί, γι αυτό και απαγορευόταν η μεταβίβαση του σήματος χωρίς τη μεταβίβαση και της επιχείρησης¹⁴. Σταδιακά, οι ανάγκες των συναλλαγών, η ολοένα και αυξανόμενη προσφορά προϊόντων και υπηρεσιών και η συνακόλουθη αύξηση του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, οδήγησε στην άρση της επιχειρησιοπάγειας και στον περιορισμό της λειτουργίας προέλευσης και, κατ' επέκταση, στην ανάπτυξη της εμπορίας και εκμετάλλευσης του σήματος και στην ελεύθερη μεταβίβαση αυτού, λαμβανομένης υπόψη της τεράστιας εμπορικής αξίας που ορισμένα σήματα αποκτούν. Συνεπεία δε των εξελίξεων αυτών, προκύπτει αδήριτη η ανάγκη προστασίας των καταναλωτών οι οποίοι γίνονται εύκολα «θύματα»

11. Και στο άρ. 21 της Συμφωνίας για την προστασία της Διανοητικής Ιδιοκτησίας (TRIPS)-η οποία κυρώθηκε στο εσωτερικό μας δίκαιο με τον ν. 2290/1995-όπου προβλέπεται το επιτρεπτό της μεταβίβασης του σήματος με την επιχείρηση ή χωρίς αυτή.

12. Αντωνόπουλος (1998), 15.

13. Αναγκαστικός νόμος 1998/1939, ιδιαίτερα: άρ. 1 (κατά το οποίο προϋπόθεση για την απόκτηση σήματος ήταν ο ίδιος ο καταθέτης να ασκεί ήδη επιχείρηση παραγωγής ή εμπορίας προϊόντων), άρ. 15 παρ. 1 γ' (στο οποίο προβλεπόταν η διαγραφή του σήματος σε περίπτωση παύσης λειτουργίας της επιχείρησης), άρ. 20, 21, 23 (όπου προβλεπόταν η μεταβίβαση του σήματος και η εκποίησή του στα πλαίσια της αναγκαστικής κατάσχεσης ή πτώχευσης, πάντοτε μαζί με την επιχείρηση) και άρ. 22 (το οποίο προέβλεπε ότι σε περίπτωση διάλυσης της επιχείρησης, εφαρμόζεται αναλογικά το άρ. 21)

14. Ρόκας, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, 2004, 94.

ως αποδέκτες των εκάστοτε προϊόντων/υπηρεσιών που διακρίνει το χρησιμοποιούμενο στις συναλλαγές σήμα.

Ειδικότερα, στα πλαίσια των διεθνών συναλλαγών είναι σύνηθες, πλέον, το φαινόμενο να είναι κάποιος φορέας κάποιου σήματος χωρίς να εμπορεύεται ο ίδιος προϊόντα ή να προσφέρει υπηρεσίες. Πρόκειται δηλαδή, για τη διεύρυνση της λειτουργίας προέλευσης, κατά τρόπο, ώστε το σήμα να μη διακρίνει αποκλειστικά μόνο από την προέλευση του αρχικού φορέα αλλά από την επιχείρηση του εκάστοτε φορέα, καθώς και οποιοδήποτε χρησιμοποιεί το σήμα με τη συγκατάθεση του εκάστοτε φορέα του¹⁵.

1.1. Προϋποθέσεις μεταβίβασης σήματος

α) Υποκείμενο μεταβίβασης

Ως προς το υποκείμενο μεταβίβασης, στο άρ. 22 ν. 2239/1994, εισάγεται η ελεύθερη μεταβίβαση του σήματος ανεξάρτητα από το αν αυτό αποτελείται από το όνομα¹⁶ του φυσικού προσώπου ή την επωνυμία του νομικού προσώπου¹⁷ και από το αν πρόκειται για καθολικό ή ειδικό διάδοχο¹⁸. Κατά συνέπεια, υποκείμενο της μεταβίβασης μπορεί να είναι τόσο φυσικό, όσο και νομικό πρόσωπο, με μοναδική προϋπόθεση, ο μεταβιβάζων να είναι και ο σηματούχος. Και αυτό διότι, στο δίκαιο των σημάτων όπου εφαρμόζεται το τυπικό σύστημα¹⁹, αποκλείεται η καλόπιστη κτήση σήματος, κατ' αναλογική εφαρμογή των διατάξεων για την εκχώρηση- 470 ΑΚ²⁰.

Αναφορικά δε με τη μεταβίβαση σήματος αιτία θανάτου²¹, δεδομένου, ότι πλέον, με τον ισχύοντα νόμο περί σημάτων, το σήμα δεν ακολουθεί την επιχείρηση, το σήμα καταλείπεται ελεύθερα από τον κληρονομούμενο, ανεξάρτητα από το σε ποιον καταλείπεται η επιχείρηση. Προϋπόθεση είναι, εν προκειμένω, η επαγωγή της κληρονομίας, είτε πρόκειται για κληρονομική διαδοχή από το νόμο, είτε από διαθήκη. Η διαφορά από το προϊσχύσαν δίκαιο έγκειται στο ότι αν οι κληρονόμοι δε

15. Αντωνόπουλος (1998), 21.

16. Περιορισμοί τίθενται στην περίπτωση που πρόκειται για όνομα τρίτου ή φυσικού προσώπου, από το δίκαιο προστασίας της προσωπικότητας και από το δίκαιο προστασίας του καταναλωτή έναντι του κινδύνου παραπλάνησης.

17. Άρ. 22 παρ. 2 ν. 2239/1994

18. Άρ. 22 παρ. 1 ν. 2239/1994

19. Κατά το οποίο η δήλωση για την κατάθεση σήματος, γίνεται τυπικά δεκτή, κατόπιν ελέγχου της νομιμότητάς της από τη ΔΕΣ, ο οποίος συνίσταται στον έλεγχο από τη μία, του κατά πόσο πληρούνται οι τυπικές προϋποθέσεις του άρ. 6 ν. 2239/1994 και από την άλλη του κατά πόσο δε συντρέχουν οι λόγοι απαραδέκτου των άρ. 3 και 4 ν. 2239/1994.

20. Μαρίνος, Δίκαιο σημάτων, 2007, 225.

21. Μαρίνος (2007), 226 επ.

χρησιμοποιούν το σήμα, εκμεταλλευόμενοι τη διακριτική λειτουργία του, το σήμα δεν αποσβένεται, όπως συνέβαινε, αλλά υπόκειται σε διαγραφή κατά το άρ. 17 παρ. 1 β' ν. 2239/1994, οπότε και οι κληρονόμοι μπορούν να την αποκρούσουν αν αποδείξουν ότι η μη χρήση ή παύση της λειτουργίας της επιχείρησης οφείλεται σε εύλογη αιτία, σύμφωνα με το άρ. 17 παρ. 3 α'²².

Στην περίπτωση δε που το σήμα καταλείπεται σε περισσότερους κληρονόμους, ανήκει σε όλους από κοινού, ανάλογα με το κληρονομικό δικαίωμα του καθενός. Ωστόσο, οι διατάξεις περί κοινωνίας δικαιώματος²³, κατά τις οποίες κάθε κοινωνός μπορεί να κάνει χρήση του κοινού αντικειμένου, κατά την ΑΚ 787, εφόσον δεν εμποδίζει τη σύγκληση από τους λοιπούς, στην περίπτωση αυτή, όπου το κοινό προς χρήση αντικείμενο είναι το σήμα, υπάρχει ο περιορισμός να μην προκαλείται παραπλάνηση στο καταναλωτικό κοινό²⁴. Κατά το άρ. 19 παρ. 1 ν. 2239/1994, *εξάλλου, ορίζεται ότι του σήματος επιτρέπεται να γίνεται χρήση μόνο στα ίδια προϊόντα και στις υπηρεσίες του δικαιούχου, πλην των εξαιρέσεων²⁵ που προβλέπονται στον παρόντα νόμο*. Ενδιαφέρον παρουσιάζει ως προς την κοινωνία δικαιώματος σε σήμα, η περίπτωση της μεταβίβασης ιδανικής μερίδας επί σήματος από συνδικαιούχο σε ανταγωνιστή, η οποία και κρίνεται άκυρη, τόσο με βάση τον ν. 2239/1994, όσο και με τις διατάξεις του ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού, αλλά και με τις ΑΚ 138 και 281²⁶.

Στις περιπτώσεις, ωστόσο, μεταβολής της επωνυμίας της επιχείρησης, μετασχηματισμού της επιχείρησης σε άλλη, ή συγχώνευσής της με άλλη, δεν επέρχεται μεταβίβαση του σήματος, λόγω του ότι δεν πρόκειται, στις ανωτέρω περιπτώσεις, για αλλαγή της ταυτότητας της επιχείρησης²⁷. Κρίνεται, ωστόσο, αναγκαίο να γίνεται σημείωση στο βιβλίο των σημάτων της νέας επωνυμίας του φορέα του σήματος καθώς και της επωνυμίας της προερχόμενης από τη συγχώνευση επιχείρησης.

22. Αντωνόπουλος (2005²), 513.

23. Εκτός από την περίπτωση της κληρονομικής διαδοχής, κοινωνία δικαιώματος έχουμε και σε κάθε περίπτωση μεταβίβασης του σήματος σε περισσότερα πρόσωπα από κοινού, οπότε οι περισσότεροι δικαιούνται σε κοινή χρήση του. Ωστόσο, δεν είναι συμβατή με τη φύση του δικαιώματος στο σήμα η απόκτηση από τον καθένα αυτοτελούς δικαιώματος στο σήμα, προς διάκριση των όμοιων ή ομοειδών δικών του προϊόντων, καθώς προσκρούει στην αρχή του αδιαιρέτου του σήματος. Βλ. σχετικά Αντωνόπουλος (1998), 45.

24. Αντωνόπουλος (2005²), 515· Μαρίνος (2007), 226.

25. Εξαιρέσεις προβλέπονται στα άρ. 16, 18 παρ. 2 γ' και 17 παρ. 1 δ' και παρ. 4 ν. 2239/1994.

26. Σουφλερός, Μεταβίβαση ιδανικής μερίδας επί σήματος από συνδικαιούχο σε τρίτο-ανταγωνιστή, ΔΕΕ 2004, 390 επ.

27. Γουγάς σε Ρόκας (επιμέλεια), Δίκαιο σημάτων: ερμηνεία κατ' άρθρο του ν. 2239/1994, 1996, 252.

Η καταχώρηση, εν γένει της επωνυμίας του νέου φορέα του σήματος, έχει, όπως έχει προαναφερθεί (υπό 1.1α)), δηλωτική και όχι συστατική ενέργεια²⁸, καθώς σύμφωνα με το άρθρο 22 παρ. 3 ν. 2239/1994, χωρίς την καταχώρηση, η μεταβίβαση δεν έχει ισχύ έναντι τρίτων, δεδομένου ότι δικαιούχος του σήματος είναι αυτός το όνομα του οποίου είναι εγγεγραμμένο στα βιβλία σημάτων.

β) Αντικείμενο μεταβίβασης

Κατά το άρθρο 22 παρ. 2, αντικείμενο του σήματος μπορεί να είναι το όνομα²⁹ φυσικών ή νομικών προσώπων, είτε του φορέα της επιχείρησης, είτε τρίτων (στην περίπτωση αυτή, περιορισμός ως προς τη μεταβίβαση, μπορεί να τεθεί μόνο με συμφωνία ανάμεσα στον φορέα του σήματος και στον τρίτο, καθώς και από το απορρέον δικαίωμα στην προσωπικότητα), χωρίς τη συμμεταβίβαση της επιχείρησης.

Προϋπόθεση είναι, κατά το άρθρο 14 ν. 2239/1994, να πρόκειται για καταχωρημένο σήμα³⁰ το οποίο να μην έχει αποσβεστεί ή διαγραφεί από τα βιβλία σημάτων. Ειδικότερα, απαιτείται η ένδειξη να χει γίνει δεκτή ως σήμα με αμετάκλητη απόφαση της ΔΕΣ³¹ και να χει καταχωρηθεί στο βιβλίο σημάτων³², καθώς και να μη συντρέχουν οι λόγοι απόσβεσης του³³, ήτοι να μην έχει παρέλθει η δεκαετής διάρκεια προστασίας του (άρθρο 21 ν. 2239/1994), να έχουν καταβληθεί τα ανάλογα τέλη υπέρ του Δημοσίου στο Υπουργείο Ανάπτυξης, σε περίπτωση ανανέωσης της διάρκειας προστασίας του και να μην έχει παραιτηθεί ο δικαιούχος του (άρθρο 17 παρ. 10 ν. 2239/1994).

Επιπλέον προϋπόθεση συνιστά η μη συνδρομή των λόγων διαγραφής του σήματος³⁴ (άρθρο 17 ν. 2239/1994), ήτοι, η μη χρησιμοποίηση του σήματος για πέντε χρόνια από την καταχώρισή του ή η συνεχής διακοπή της χρήσης του για πέντε χρόνια, το να μη καταστεί το σήμα κοινόχρηστο, η μη πρόκληση παραπλάνησης στο

28. Αντωνόπουλος (2005²), 518.

29. Αντωνόπουλος (1998), 43 επ.

30. Το δικαίωμα στο σήμα αποκτάται με την καταχώρηση της αμετάκλητης απόφασης της ΔΕΣ, η οποία κάνει δεκτό το σημείο ως σήμα, στο βιβλίο σημάτων που τηρείται στο Υπουργείο Εμπορίου.

31. Βλ. και ΔΕΣ 13360/2003, ΕΕμπΔ 2004, 168 επ με παρατηρήσεις Χρυσάνθη.

32. Η μεταβίβαση του δικαιώματος στο σήμα, έχει ισχύ έναντι τρίτων μόνο μετά την καταχώρηση αυτής στο βιβλίο σημάτων. Βλ. σχετικά ΕφΑθ 5881/2005, ΔΕΕ 2006, 169. Η αρμοδιότητα της ΔΕΣ ως προς την αμφισβήτηση για τη μεταβίβαση σήματος περιορίζεται στον έλεγχο της τυπικής εγκυρότητας της μεταβίβασης και δεν επεκτείνεται στον έλεγχο της ουσιαστικής εγκυρότητας.

33. Μαρίνος (2007), 283 επ.

34. Ρόκας (2004), 147 επ.

καταναλωτικό κοινό, καθώς και η μη συνδρομή των λόγων απαραδέκτου των άρ. 3 και 4 ν. 2239/1994.

Αντικείμενο, επίσης, της μεταβίβασης μπορεί να αποτελέσει και το δικαίωμα προσδοκίας³⁵ που δημιουργείται μετά την κατάθεση της δήλωσης στη ΔΕΣ³⁶ - πρόκειται για το χρονικό διάστημα που μεσολαβεί από την κατάθεση μέχρι την καταχώρηση, και κατά το οποίο η ένδειξη δεν προστατεύεται ως σήμα αλλά ως απλό δικαίωμα προσδοκίας³⁷. Στην περίπτωση αυτή της μεταβίβασης του δικαιώματος προσδοκίας, ο καθολικός ή ειδικός διάδοχος αποκτά το δικαίωμα στην κατάσταση³⁸ που αυτό είναι κατά τη στιγμή της μεταβίβασης³⁹. Ο διάδοχος, εν προκειμένω, έχει το δικαίωμα⁴⁰ να συνεχίσει τη διαδικασία κατοχυρώσεως του σήματος στο όνομά του⁴¹ και έχει το δικαίωμα αρχικά παρακώλυσης της καταχώρησης σήματος που συνιστά παραποίηση, απομίμηση ή αντιγραφή του δικού του σήματος προς διάκριση όμοιων ή ομοειδών προϊόντων ή υπηρεσιών, και, στη συνέχεια, αν λάβει χώρα τέτοια καταχώρηση, διαγραφής του σήματος αυτού, κατά τα άρ.12, 22 παρ. 4, και τα άρ. 10, 13 και 17 ν. 2239/1994.

Επιπλέον δε, προστασία του δικαιούχου του δικαιώματος σήματος, παρέχεται και με τα άρ. 1 και 13 ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού. Ζήτημα τίθεται στην περίπτωση δικαιώματος προσδοκίας στο σήμα, στο κατά πόσο ο δικαιούχος αυτού του δικαιώματος απολαμβάνει την προστασία που αναγνωρίζεται στο ολοκληρωμένο δικαίωμα. Κατά μία άποψη, που είναι και η κρατούσα, δεν απολαμβάνει αυτή την προστασία. Ωστόσο, υποστηρίζεται⁴², ότι προσφορότερο είναι να παρέχεται αυτή η προστασία, με αναλογική εφαρμογή του άρ. 17 παρ. 3 ν. 1733/1987⁴³ περί μεταφοράς τεχνολογίας, εφευρέσεων, τεχνολογικής καινοτομίας και σύστασης Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας καθώς και ότι αυτός που απλά κατέθεσε αλλά δεν καθιέρωσε το διακριτικό γνώρισμα, έχει προβάδισμα απέναντι σε εκείνον που

35. Γουγός (1996), 256 επ· Αντωνόπουλος (2005²), 521 επ· Μαρίνος (2007), 226 επ.

36. Αντωνόπουλος (1998), 40.

37. Στην περίπτωση αυτή, προστατεύεται η χρονική προτεραιότητα του καταχωρημένου σήματος σε περίπτωση που αυτό έρθει σε σύγκρουση με άλλα δικαιώματα.

38. Ήτοι με τα ίδια βάρη, όπως την αποκλειστική άδεια εκμεταλλεύσεως ή την επικαρπία, την ίδια χρονική προτεραιότητα, τους ίδιους λόγους διαγραφής και την ένσταση αποδυναμώσεως ή παραγραφής.

39. Μαρίνος (2007), 227.

40. Γουγός (1996), 256· Αντωνόπουλος (2005²), 521 επ.

41. Μέσω της άσκησης της προβλεπόμενης στο άρ. 12 ν. 2239/1994 παρέμβασης ενώπιον της ΔΕΣ ή του Δικαστηρίου στο οποίο εκκρεμεί η υπόθεση.

42. Αντωνόπουλος (2005²), 522.

43. Κατά το οποίο: *Τα ίδια δικαιώματα παρέχονται στον δικαιούχο αποκλειστικής άδειας εκμετάλλευσης, σε όποιον έχει δικαίωμα στην ευρεσιτεχνία και σ' εκείνον που έχει καταθέσει αίτηση χορήγησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας. Στην τελευταία περίπτωση το δικαστήριο μπορεί να αναβάλει την εκδίκαση της υπόθεσης έως ότου χορηγηθεί το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.*

μεταγενέστερα καθιέρωσε την ίδια ένδειξη. Πάντως και αναφορικά με την κρατούσα άποψη, και στην περίπτωση αυτή, κατά την οποία δεν αναγνωρίζεται στον δικαιούχο του δικαιώματος προσδοκίας η προστασία που παρέχεται στο ολοκληρωμένο δικαίωμα, ορθότερο είναι να γίνει δεκτό, ότι όταν συντελεστεί η κατοχύρωση του δικαιώματος, αυτή ανατρέχει αναδρομικά.

Ζήτημα, επίσης, τίθεται στην περίπτωση κατά την οποία συμφωνείται από τα μέρη η μεταβίβαση ολόκληρης της επιχείρησης, χωρίς να υπάρχει ειδικότερη ρύθμιση για την τύχη του σήματος, οπότε και προβαίνουμε στην ερμηνεία της σύμβασης⁴⁴. Προκειμένου να ρυθμιστεί το ζήτημα αυτό, υποστηρίζεται είτε ότι πρόκειται για σιωπηρή παραίτηση⁴⁵ από το σήμα (οπότε και είναι δυνατή η νέα κατάθεσή του από τους τρίτους ή από τον αποκτώντα την επιχείρηση), είτε ότι συµμεταβιβάζεται το σήμα στον αποκτώντα την επιχείρηση. Κατά ορθή άποψη⁴⁶, υποστηρίζεται ότι αν υπάρχει αμφιβολία ως προς το αν τα μέρη απέβλεψαν στη συµμεταβίβαση του σήματος, θα πρέπει να θεωρηθεί ότι το σήμα ακολουθεί την επιχείρηση, ως ουσιώδες στοιχείο αυτής, άποψη η οποία ερείδεται και στο άρ. 17 παρ. 2 του Κανον. 207/2009⁴⁷.

Ως προς το σήμα φήμης, ως αντικείμενο μεταβίβασης⁴⁸, αυτό μεταβιβάζεται κανονικά όπως το κοινό σήμα, ενώ η γενικότερη αυξημένη προστασία που του παρέχεται από τον νόμο διαφαίνεται από τη ρύθμιση που περιέχεται στα άρ. 4 παρ. 1 γ' και 17 παρ. 1 ε' ν. 2239/1994, με τα οποία εισάγεται λόγος διαγραφής του νεότερου σήματος που προσβάλλει σήμα φήμης.

γ) Αρχή ενιαίου του δικαιώματος στο σήμα

Επιπλέον προϋπόθεση συνιστά η μεταβίβαση να γίνεται για όλη την Ελληνική επικράτεια-προϋπόθεση άρρηκτα συνδεδεμένη με την αρχή του ενιαίου του δικαιώματος στο σήμα⁴⁹. Ως συνέπεια της αρχής αυτής, μερική μεταβίβαση του σήματος σε ορισμένη μόνο γεωγραφική περιοχή, δεν είναι δυνατή, όπως δεν είναι δυνατή και η μεταβίβαση ορισμένων μόνο από τα στοιχεία που απαρτίζουν το σήμα αυτό καθαυτό.

44. Γουγάς, (1996), 250· Αντωνόπουλος (1998), 48· ο ίδιος (2005²), 505 επ.

45. Βλ. και Ρόκας Γνωμοδ. ΕΕμπΔ 1990, 141, παρατηρήσεις στην ΠΠρΑθ 7058/2009 για υποστήριξη άποψης περί παραίτησης.

46. Αντωνόπουλος (2005²), 505.

47. Γουγάς, (1996), 250 επ.

48. Αντωνόπουλος (1998), 44 επ.

49. Γουγάς, (1996), 249· Αντωνόπουλος (1998), 40 επ. Μαρίνος (2007), 223.

Διαφορετική είναι η περίπτωση της μεταβίβασης του σήματος για μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών που αυτό διακρίνει⁵⁰, όπου δεν προβλέπεται κάποια νομοθετική ρύθμιση, και συνεπώς υπάρχει κενό⁵¹ νόμου. Στην περίπτωση αυτή, υποστηρίζεται, και από τη ΔΕΣ, ότι είναι δυνατή μία τέτοια μεταβίβαση η οποία βρίσκει έρεισμα, μεταξύ άλλων άρθρων⁵², στο άρ. 17 παρ. 10 ν. 2239/1994 με το οποίο επιτρέπεται η μερική παραίτηση από το δικαίωμα στο σήμα καθώς και στο άρ. 16 παρ. 1 και 2 ν. 2239/1994 κατά το οποίο επιτρέπεται η παραχώρηση άδειας καταθέσεως ή χρήσεως αποκλειστικής ή μη, για μέρος των προϊόντων και υπηρεσιών⁵³. Υποστηρίζεται όμως και άλλη άποψη⁵⁴, κατά την οποία το κενό ρύθμισης της διάταξης του άρ. 22 του ν. 2239/1994, αναπληρώνεται με την δυνατότητα παραχωρήσεως έγγραφης συναίνεσης (άρ. 4 παρ. 4 ν. 2239/1994), άδειας καταθέσεως (άρ. 16 παρ. 1 ν. 2239/1994), ή άδειας χρήσεως χορηγούμενη για μέρος των καλυπτόμενων από το σήμα προϊόντων ή υπηρεσιών.

Στην περίπτωση της μερικής αυτής μεταβίβαση του σήματος, ελλοχεύει ο κίνδυνος παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού από την παράλληλη χρήση του σήματος από τον αρχικό δικαιούχο και τον αποκτώντα. Σε κάθε περίπτωση πάντως, από τον κίνδυνο παραπλάνησης που δημιουργείται από την παράλληλη αυτή χρήση του σήματος, μπορεί να προστατευθεί κανείς προσφεύγοντας εναντίον του μεταβιβάσαντα και καταχωρήσαντα τη μεταβίβαση στα βιβλία σημάτων, στα πολιτικά δικαστήρια (τα οποία έχουν αρμοδιότητα για διαφορές που δημιουργούνται από την παράνομη προσβολή του σήματος, δηλαδή για τις αστικές αξιώσεις για παράλειψη και αποζημίωση κατά το άρ. 26 ν. 2239/1994, καθώς και για τις ποινικές κατά τα άρ. 28-30 ν. 2239/1994, αλλά και όταν πρόκειται να εφαρμόσουν ειδικότερη νομοθεσία, όπως τον ν. 146/1914 και την ΑΚ 914)⁵⁵.

Στην περίπτωση μεταβίβασης σήματος για ανόμοια προϊόντα, ο μεταβιβάσας, δε διατηρεί δικαίωμα σε αυτό, καθώς με την απόφαση της ΔΕΣ έχει παραχωρηθεί το δικαίωμα στο σήμα σε νέο δικαιούχο, όμως, λόγω του ότι πρόκειται για ανόμοια

50. Αντωνόπουλος (1998), 46 επ.

51. Ρόκας (2004), 142.

52. Άλλες διατάξεις στις οποίες βρίσκει έρεισμα η άποψη αυτή είναι το άρ. 17 παρ. 1 ν. 2239/1994 με την οποία αναγνωρίζεται η μερική διαγραφή του σήματος και το άρ. 7 β' ν. 2239/1994, με το οποίο δίνεται το δικαίωμα στον καταθέτη να προβεί σε δήλωση περιορισμού προϊόντων ή υπηρεσιών, είτε αναφέρονται είτε όχι στη δήλωση κατάθεσης.

53. Γουγάς, (1996), 250· Αντωνόπουλος (1998), 46 επ· ο ίδιος (2005²), 503 επ· Μαρίνος (2007), 230 (όπου τονίζεται ο κίνδυνος δημιουργίας παραπλάνησης του κοινού, στην περίπτωση που μέσω της μερικής μεταβίβασης χρησιμοποιείται το ίδιο σήμα από περισσότερους, για να διακρίνει, όμως, διαφορετικά προϊόντα ή υπηρεσίες).

54. Λιακόπουλος, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, 2000⁵, 367.

55. Αντωνόπουλος (2005²), 504.

προϊόντα, ο μεταβιβάσας έχει το δικαίωμα να το χρησιμοποιεί παράλληλα ως διακριτικό γνώρισμα του ουσιαστικού συστήματος ή μπορεί να το επανακαταθέσει ως σήμα⁵⁶, με την προϋπόθεση της μη δημιουργίας παραπλάνησης στο καταναλωτικό κοινό⁵⁷.

Ως προς δε τη μερική μεταβίβαση σήματος προς διάκριση όμοιων ή ομοειδών προϊόντων ή υπηρεσιών σε τρίτο πρόσωπο, ενώ το σήμα εξακολουθεί να χρησιμοποιείται από τους λοιπούς συνδικαιούχους (όπως συμβαίνει και στην περίπτωση παράλληλης χρήσης του σήματος από περισσότερες επιχειρήσεις, μεταξύ των οποίων δεν υπάρχει οικονομικός, εμπορικός ή νομικός δεσμός), πέρα από τον κίνδυνο παραπλάνησης που επέρχεται, θίγονται και βασικές αρχές του δικαίου των σημάτων⁵⁸. Ειδικότερα, θίγεται η αρχή της αποκλειστικότητας⁵⁹ των άρ. 2 και 16 ν. 2239/1994 και η άμεσα σχετιζόμενη με αυτή αρχή του αδιαιρέτου⁶⁰ του σήματος, καθώς και η λειτουργία προέλευσης⁶¹.

δ)Αιτία μεταβίβασης

Ως προς την αιτία της μεταβίβασης, αυτή μπορεί να είναι οποιαδήποτε (π.χ. πώληση, δωρεά). Ειδικότερα, η μεταβίβαση σήματος συνίσταται, όπως και κάθε περιουσιακή μεταβίβαση σε δύο δικαιοπραξίες-την υποσχετική και την εκποιητική⁶². Ως προς την υποσχετική δικαιοπραξία με την οποία αναλαμβάνεται η υποχρέωση μεταβίβασης του δικαιώματος επί του σήματος, αυτή είναι είτε πώληση δικαιώματος, είτε καταπιστευτική (εξασφαλιστική) μεταβίβαση σήματος, είτε εταιρική προσφορά, είτε μέρος της συμβάσεως με την οποία πωλείται η επιχείρηση. Ως προς δε την εκποιητική, τη μεταβίβαση, δηλαδή, του δικαιώματος στο σήμα, εφαρμογή έχουν οι διατάξεις για την εκχώρηση. Στην περίπτωση, αυτή, όμως, αξιοσημείωτο είναι ότι ενώ η εκχώρηση είναι ανατιμωδής δικαιοπραξία, όταν πρόκειται για μεταβίβαση σήματος,

56. Αντωνόπουλος (2005²), 504.

57. Γουγάς, (1996), 250.

58. Σουφλερός, ΔΕΕ 2004, 393.

59. Μέσω της αρχής αυτής με την οποία το σήμα διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες του φορέα από τα προϊόντα άλλων επιχειρηματιών(άρ. 1 παρ. 1 εδ. 1 ν. 2239/1994), παρέχεται στον σηματούχο εξουσία αποκλειστικής χρήσης (άρ. 2 και 18 ν. 2239/1994). Βλ. αντί πολλών Αντωνόπουλος (1998), 28.

60. Η αρχή αυτή (η οποία δεν θεμελιώνεται σε διατάξεις του ν. 2239/1994, όπως συνέβαινε με τον αναγκαστικό νόμο 1998/1939, αλλά προκύπτει ως αποτέλεσμα της ανάγκης αποφυγής του κινδύνου παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού) εφαρμογή βρίσκει στην περίπτωση διάσπασης της επιχείρησης και μεταβίβασης ενός μόνο τμήματός σε τρίτο πρόσωπο ή όλων των τμημάτων της σε διαφορετικά πρόσωπα. Βλ. αντί πολλών Αντωνόπουλος (1998), 29.

61. Μέσω της λειτουργίας αυτής, οι καταναλωτές δύνανται να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες από αυτές άλλων ανταγωνιστών, με βάση την προέλευσή τους από ορισμένη επιχείρηση. Βλ. αντί πολλών Ρόκας (2004), 94.

62. Μαρίνος (2007), 224 επ.

η ακυρότητα της υποσχετικής δικαιοπραξίας δύναται να επηρεάζει και την εκποιητική, στο μέτρο που τα μέρη θεωρούν τις δύο δικαιοπραξίες σαν μία ενότητα.

Η εκποιητική δικαιοπραξία ρυθμίζεται επιπλέον, εκτός από τις διατάξεις του ν. 2239/1994, και από τις ΑΚ 455 επ περί εκχωρήσεως, στις οποίες παραπέμπει το άρ. 470 ΑΚ⁶³, καθώς το σήμα αντιμετωπίζεται σαν δικαίωμα σε άυλο αγαθό. Κατά τα άρ. 467 επ ΑΚ, αν η μεταβίβαση γίνεται από επαχθή αιτία, ο μεταβιβάσας ευθύνεται μόνο για την ύπαρξη του σήματος, ακόμα και αν χωρίς υπαιτιότητά του αγνοούσε την ανυπαρξία του⁶⁴, ενώ δεν ευθύνεται για τυχόν νομικά ελαττώματα, εκτός αν το ελάττωμα υπήρχε κατά τη μεταβίβαση και εξαιτίας αυτού το σήμα διαγράφηκε. Ως προς δε την ύπαρξη ευθύνης του μεταβιβάζοντος σε περίπτωση ανυπαρξίας του σήματος, χωρεί εφαρμογή των άρ. 516 ΑΚ σε συνδυασμό με τα άρ. 382,383 ΑΚ.

ε) Τύπος μεταβίβασης

Ως προς την προϋπόθεση της τήρησης ορισμένου τύπου, με βάση το άρ. 22 ν. 2239/1994 όπου δεν προβλέπεται κάτι σχετικό, εφαρμογή έχει η αρχή του ατύπου των συμβάσεων ως προς την εγκυρότητα της μεταβίβασης⁶⁵. Ως προς την καταχώρηση της μεταβίβασης, ωστόσο, στο βιβλίο των σημάτων, απαιτείται έγγραφος τύπος, παρά το ότι με τη μεταβίβαση παράγονται απευθείας τα αποτελέσματα μεταξύ των μερών. Και αυτό διότι, η τήρηση της αρχής της δημοσιότητας, σκοπό έχει την προστασία των τρίτων. Συγκεκριμένα, κατά το άρ. 22 παρ. 3 ν. 2239/1994, η μεταβίβαση έχει ισχύ έναντι των τρίτων μόνο μετά την καταχώρησή της στο βιβλίο σημάτων, οπότε και ο αποκτών το σήμα προστατεύεται πλέον, κατά το άρ. 26 ν. 2239/1994, από τους τρίτους προσβολείς του σήματος⁶⁶.

Ο έγγραφος, ωστόσο, τύπος προβλέπεται στο άρ. 17 παρ. 3 Κανον. 207/2009, για το κοινοτικό σήμα, το οποίο απαιτεί ως προϋποθέσεις ενάσκησης των

63. Αντωνόπουλος (2005²), 508 επ.

64. ΑΠ 513/1966, ΝοΒ 15, 433 · ΑΠ 349/1967, ΝοΒ 15, 1135· Αντωνόπουλος (2005²), 510.

65. Ρόκας (2004), 142· Μαρίνος (2007), 223 επ.

66. ΜΠρΑθ 9862/1997, ΕΕμπΔ 48, 783. Πριν την καταχώρηση ο αγοραστής δικαιώματος σήματος δεν νομιμοποιείται ενεργητικά να ασκήσει αγωγή επί παραλείψει (όπως αυτή περιγράφεται στο άρ. 26 παρ. 1 ν. 2239/1994 κατά το οποίο Όποιος χρησιμοποιεί ή παραποιεί ή απομιμείται σήμα που ανήκει σε άλλον μπορεί να εναχθεί επί παραλείψει ή αποζημιώσει ή και για αμφότερα. Το αυτό ισχύει και για εκείνον ο οποίος χρησιμοποιεί σημείο που ταυτίζεται μεν ή ομοιάζει με σήμα, αλλά δεν διακρίνει συναφή προϊόντα ή υπηρεσίες με τα διακρινόμενα από το σήμα, εφόσον τούτο έχει αποκτήσει φήμη στην Ελλάδα και η χρησιμοποίησή του σημείου θα προσπόριζε στον χρησιμοποιούντα χωρίς εύλογη αιτία όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα έβλαπτε το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος), ούτε αίτηση ασφαλιστικών μέτρων (όπως αυτή περιγράφεται στο άρ. 27 ν. 2239/1994). Νομιμοποιούμενος παραμένει ο αρχικός δικαιούχος το όνομα του οποίου είναι καταχωρημένο στο βιβλίο σημάτων.

απορρεόντων από το σήμα δικαιωμάτων, την τήρηση του εγγράφου τύπου και την καταχώρηση στο μητρώο, η έλλειψη των οποίων οδηγεί σε ακυρότητα. Επιπλέον δε, ενώ για το κοινοτικό σήμα, κατά τη διάταξη του άρ. 17 παρ. 4 του Κανον. 207/2009, το Γραφείο Σημάτων δεν κάνει δεκτή την καταχώρηση της μεταβίβασης, εάν από τα προσκομιζόμενα έγγραφα προκύπτει ότι το σήμα, λόγω της μεταβίβασης ενδέχεται να παραπλανήσει το καταναλωτικό κοινό, ιδίως σχετικά με τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων/υπηρεσιών, δεν υφίσταται αντίστοιχη ρητή διάταξη για το ημεδαπό σήμα, όπου η υπηρεσία σημάτων ασκεί μόνον έλεγχο της τυπικής νομιμότητας⁶⁷.

Κατ' αποτέλεσμα, με βάση τα προβλεπόμενα στο εσωτερικό μας δίκαιο, περί της δηλωτικής ενέργειας της καταχώρησης, ανακύπτουν ζητήματα σε περιπτώσεις κατά τις οποίες, για παράδειγμα, μεταβιβάζεται σήμα με έγγραφο βεβαίας χρονολογίας το 2008 αλλά αμελούν τα μέρη να το καταχωρίσουν στο βιβλίο, ενώ το σήμα, γίνεται στο εν τω μεταξύ γνωστό από τη χρήση του στις συναλλαγές, και στη συνέχεια, το 2010 γίνεται αίτηση καταχώρησης του ίδιου σήματος από κάποιον τρίτο. Το αποτέλεσμα, είναι ότι αφενός μεν στο ενδιάμεσο διάστημα μεταξύ μεταβίβασης και καταχωρήσεως, τα μέρη δεν μπορούν να ασκήσουν τα απορρέοντα από το σήμα δικαιώματά τους, αφετέρου δε, ο τρίτος που στη συνέχεια προβαίνει σε αίτηση καταχώρησης του σήματος, αποκτά δικαιώματα από την καταχώρησή του και γεννώνται αποδεικτικά ζητήματα, καθώς το μη καταχωρημένο σήμα υπερτερεί μόνο στην περιοχή που χρησιμοποιείται.

Στην πράξη δε, ενώ ο νόμος, όπως προαναφέρθηκε, στο άρ. 22 παρ. 3 ν. 2239/1994, απαιτεί σαν προϋπόθεση, προκειμένου να γίνει οποιαδήποτε μεταβίβαση, την εγγραφή της στα βιβλία του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, καθώς χωρίς την καταχώρηση, η μεταβίβαση δεν έχει ισχύ έναντι τρίτων, είναι σύνηθες να μην τηρείται αυτή η προϋπόθεση, λειτουργώντας σε βάρος του μεταβιβάζοντος και το αποκτώντος, οι οποίοι χωρίς την καταχώρηση δεν μπορούν να ασκήσουν τα δικαιώματα που ανήκουν στον δικαιούχο του σήματος. Το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση που ο τρίτος πιστωτής εγγράφει στο Βιβλίο Σημάτων κατάσχεση στο όνομα του πωλητή στο σήμα, οπότε και είναι δυνατή η ανατροπή της κατάσχεσης αυτής με βάση την πώληση που αποδεδειγμένα έγινε πριν την κατάσχεση, οπότε και πάλι γεννάται ζήτημα απόδειξης της πώλησης και του χρόνου κατά τον οποίο αυτή συντελέστηκε.

67. ΔΕΣ 13360/2003, ΕΕμπΔ 2004, 169, με παρατηρήσεις Χρυσάνθη.

Ειδικότερα, και στην περίπτωση κατάσχεσης του σήματος, η απόφαση που επιτρέπει την κατάσχεση κοινοποιείται στην αρμόδια Υπηρεσία Σημάτων και καταχωρείται στο οικείο βιβλίο του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (άρ. 24 ν. 2239/1994). Η δε καταχώρηση που γίνεται με αίτηση του κατασχόντος ή του οφειλέτη δεν αποτελεί προϋπόθεση του υποστατού της κατάσχεσης και ως εκ τούτου η κατάσχεση δεν επιφέρει τα αποτελέσματά της απέναντι στους καλόπιστους τρίτους και απέναντι στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (άρ. 1025 παρ. 2 β'ΚΠολΔ).

Καθίσταται λοιπόν αντιληπτό, με βάση τα προαναφερθέντα ότι η μη καθιέρωση από το εσωτερικό μας δίκαιο ως προϋπόθεσης για τη μεταβίβαση του σήματος, την τήρηση του εγγράφου τύπου, δημιουργεί στην πράξη πολλά αποδεικτικά προβλήματα για το μεσολαβούν διάστημα από την άτυπη μεταβίβαση του σήματος κατά το οποίο αυτό χρησιμοποιείται στις συναλλαγές, μέχρι την καταχώρησή του στο οικείο Βιβλίο. Και αυτό διότι, είναι εύλογο ότι αφής στιγμής ο καλόπιστος τρίτος προστατεύεται ως προς την ενέργεια της μεταβίβασης, από την καταχώρησή της στο οικείο Βιβλίο, και άρα πριν από αυτή, μπορεί, για παράδειγμα, όπως προαναφέρθηκε να προβεί σε εγγραφή κατάσχεσης επί του σήματος αυτού για την ικανοποίηση των απαιτήσεών του, είναι ιδιαίτερα δυσχερής η απόδειξη της προηγηθείσας άτυπης μεταβίβασης. Για το λόγο αυτό, προκειμένου να επικρατεί ασφάλεια στις συναλλαγές, είναι απαραίτητη η τήρηση εγγράφου τύπου.

1.2. Συνέπειες μεταβίβασης σήματος

Με τη μεταβίβαση του σήματος⁶⁸ ο μεταβιβάσας χάνει το δικαίωμά του (εκτός αν πρόκειται για την περίπτωσης χορήγησης των αδειών του άρ. 16 ν. 2239/1994⁶⁹) σε αυτό, και κατά συνέπεια δεν μπορεί να εγείρει τις απορρέουσες από την προσβολή του σήματος αξιώσεις του. Διαφορετικά, θα καταστρατηγούνταν η αρχή της αποκλειστικότητας και του αδιαιρέτου του σήματος. Ο νέος φορέας, από τη στιγμή της μεταβίβασης του σήματος σε αυτόν, καθίσταται ειδικός διάδοχος στη θέση του δικαιοπαρόχου του και αποκτά το σήμα, όπως αυτό είναι κατά τη στιγμή της μεταβίβασής του⁷⁰, για παράδειγμα, με την αποκλειστική άδεια εκμετάλλευσής του ή με επικαρπία, με τους ίδιους λόγους διαγραφής και απαραδέκτου, με την ίδια χρονική

68. Γουγάς, (1996), 257 επ· Αντωνόπουλος (1998), 70 επ· ο ίδιος (2005²), 523 επ· Μαρίνος (2007), 229 επ.

69. Αντωνόπουλος (1998), 70.

70. Αντωνόπουλος (1998), 71· Μαρίνος (2007), 229.

προτεραιότητα και με όλες τις ενστάσεις του μεταβιβάζοντα-προηγούμενου δικαιούχου, που δεν είναι προσωποπαγείς⁷¹.

Σε περίπτωση δε που το σήμα μεταβιβάζεται μαζί με την επιχείρηση, ο μεταβιβάσας φέρει την υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνιστικής δραστηριότητας. Η αρχή απορρέει όχι από το δίκαιο των σημάτων αλλά ως συνέπεια της μεταβίβασης της επιχείρησης, με βάση την αρχή της καλής πίστης των ΑΚ 200 και 288⁷², καθώς και τις διατάξεις του ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού, και είναι άμεσα συναρτώμενη με τις ειδικότερες συνθήκες υπό τις οποίες γίνεται αυτή η μεταβίβαση (όπως τον τόπο και τον χρόνο κατά τον οποίο λαμβάνει χώρα η ανταγωνιστική πράξη), καθώς και από το είδος της επιχείρησης⁷³.

Ως προς την ευθύνη του μεταβιβάζοντος⁷⁴, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για την εκχώρηση και ειδικότερα, τα άρ. 467-469 ΑΚ περί ευθύνης του εκχωρητή, εκτός αν υπάρχει κάποια διαφορετική συμφωνία των μερών. Ο μεταβιβάζων δηλαδή, θα ευθύνεται, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, μόνο για την ύπαρξη του δικαιώματος στο σήμα, στην περίπτωση που η αιτία της μεταβίβασης είναι επαχθής. Διαφορετικά, αν η αιτία της μεταβίβασης είναι χαριστική ή προβλεπόμενη στον νόμο, τότε ο μεταβιβάζων δε φέρει καμία ευθύνη. Εφαρμογή έχει αναλογικά η ΑΚ 467 κατά την οποία *σε περίπτωση εκχώρησης από επαχθή αιτία ο εκχωρητής ευθύνεται μόνο για την ύπαρξη της απαίτησης. Σε περίπτωση εκχώρησης από χαριστική αιτία δεν ευθύνεται ούτε για την ύπαρξη της απαίτησης*. Ως προς την ύπαρξη νομικών ελαττωμάτων⁷⁵, όπως προαναφέρθηκε (υπό 1.1. δ), εφαρμόζονται τα άρ. 516 ΑΚ σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρ. 382, 383 ΑΚ⁷⁶.

1.3. Μεταβίβαση κοινοτικού σήματος

Το κοινοτικό σήμα ρυθμίζεται, από τον Κανον. 207/2009, προκειμένου να διευκολυνθεί η επίτευξη της ενιαίας εσωτερικής αγοράς στα πλαίσια της Κοινότητας, μέσω της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών, και συνακόλουθα, μέσω της κατάργησης των εμποδίων που προκύπτουν από την

71. π.χ. ένσταση δεδικασμένου του άρ. 32 ν. 2239/1994, ένσταση παραγραφής ή αποδυνάμωσης.

72. Υποστηρίζεται και η άποψη (Δελούκας, Η εμπορική επιχείρηση και η προστασία αυτής, 1980, 162) ότι η υποχρέωση αυτή μη άσκησης ανταγωνιστικής δραστηριότητας από τον μεταβιβάζοντα την επιχείρηση, απορρέει από το άρ. 514 ΑΚ περί της ευθύνης του μεταβιβάζοντα για νομικά ελαττώματα.

73. Αντωνόπουλος (2005²), 524.

74. Γουγάς, (1996), 258.

75. Πρόκειται για την ύπαρξη λόγων διαγραφής και την ύπαρξη δικαιωμάτων τρίτων.

76. Βλ. Γουγάς, (1996), 258, με εκεί παραπομπές.

ξεχωριστή νομοθεσία περί σημάτων κάθε κράτους- μέλους⁷⁷. Με τη ρύθμιση αυτή του κοινοτικού σήματος με τον Κανονισμό, αίρεται η αρχή της εδαφικότητας (η οποία ισχύει για τα εθνικά σήματα) και το σήμα ισχύει από την κατάθεσή του, σε όλη την Κοινότητα.

Κατά το άρ. 17 παρ. 1 του Κανον. η μεταβίβαση του σήματος είναι ελεύθερη, ανεξάρτητη από τη μεταβίβαση της επιχείρησης, για το σύνολο ή για μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία καταχωρήθηκε, ενώ κατά το άρ. 17 παρ. 2, η μεταβίβαση της επιχείρησης στο σύνολό της συνεπάγεται και τη μεταβίβαση του κοινοτικού σήματος, εκτός αν σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει τη μεταβίβαση, υπάρχει αντίθετη συμφωνία ή αυτό προκύπτει σαφώς από τις περιστάσεις⁷⁸. Αποκλείεται, όμως, με βάση την αρχή του ενιαίου του σήματος, η μεταβίβαση του κοινοτικού σήματος για μέρος μόνο της Κοινότητας⁷⁹ ενώ είναι δυνατή, κατά το άρ. 22 παρ. 1 του Κανον., η παραχώρηση *αδειών χρήσης κοινοτικού σήματος για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία έχει καταχωρισθεί και για το σύνολο ή τμήμα της Κοινότητας*. Για τη μεταβίβαση , δε του κοινοτικού σήματος, απαιτείται, κατά το άρ. 17 παρ. 3 του Κανον., η τήρηση εγγράφου συστατικού τύπου-συγκεκριμένα, απαιτούνται οι υπογραφές των μερών, ή να προκύπτει από δικαστική απόφαση, διαφορετικά είναι άκυρη.

Το κοινοτικό σήμα αποκτάται με την καταχώρηση στο μητρώο σημάτων (άρ.17 παρ. 6 του Κανον.), δηλαδή αποκλείεται η επικράτησή του στις συναλλαγές ως τρόπος κτήσης του. Η αρχή αυτή της αποσύνδεσης του σήματος από την επιχείρηση, γίνεται ιδιαίτερα εμφανής στην περίπτωση παύσης της λειτουργίας της επιχείρησης, περίπτωση που δε συνιστά από μόνη της λόγο διαγραφής του σήματος, αν αυτό χρησιμοποιείται από τρίτους με τη συγκατάθεση του σηματούχου⁸⁰.

Με βάση την αρχή του ενιαίου⁸¹, το σήμα προστατεύεται με ενιαίο τρόπο και παράγει αποτελέσματα σε όλα τα κράτη-μέλη. Το σήμα, δηλαδή, αποκτάται, ανανεώνεται, μεταβιβάζεται, ακυρώνεται, υπόκειται σε έκπτωση ή διαγραφή και απαγορεύεται η χρήση του για ολόκληρη την Κοινότητα, εκτός αν έχουν παραχωρηθεί οι κατά το άρ. 22 παρ. 1 του Κανον. , άδειες εκμετάλλευσης. Ωστόσο, κατά το άρ. 111 παρ. 1 του Κανον. εισάγεται απόκλιση από την αρχή αυτή, καθώς αναγνωρίζεται το δικαίωμα στον δικαιούχο προγενέστερου δικαιώματος τοπικής

77. Αντωνόπουλος (1998), 100 επ.

78. Μαρίνος, Το κοινοτικό σήμα: Βασικές ρυθμίσεις του Κανονισμού 40/1994, 1994, 57.

79. Χατζηγάγιος, Το κοινοτικό σήμα: δικαιούχος και δικαιώματα, ΕΤρΑΞΧρΔ 1997, 708.

80. Αντωνόπουλος (2005²), 652 επ.

81. Αντωνόπουλος (2005²), 651· Μαρίνος (2007), 363 επ.

ισχύος (μη καταχωρημένο διακριτικό γνώρισμα που έχει επικρατήσει στις συναλλαγές) να αντιπαχθεί στη χρήση του κοινοτικού, στο έδαφος όπου προστατεύεται το δικαίωμά του, εφόσον το επιτρέπει το δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους-μέλους. Η αίτηση καταθέσεως, δηλαδή, δεν καταλήγει σε κτήση του σήματος αν ο δικαιούχος ενός ταυτόσημου ή παρόμοιου εθνικού σήματος σε κράτος-μέλος, προβεί επιτυχώς σε ανακοπή κατά αυτής της καταθέσεως ή του σήματος⁸². Δηλαδή, το γεγονός ότι υπάρχει εθνικό σήμα δεν λειτουργεί αποτρεπτικά στην απόκτηση από τρίτον όμοιου ή παρόμοιου κοινοτικού σήματος για τη διάκριση όμοιων ή παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών, παρά μόνο αν αντιπαχθεί σε αυτό ο φορέας του εθνικού σήματος⁸³.

Προϋπόθεση της μεταβίβασης αλλά και της άσκησης όλων των απορρεουσών από το σήμα εξουσιών, είναι η καταχώρησή του· κατά των τρίτων, ωστόσο, με βάση την αρχή της δημοσιότητας, αντιτάσσεται μόνο μετά τη δημοσίευση της καταχώρησης (άρ. 9 παρ. 3 Κανον.) στο Δελτίο Κοινοτικών σημάτων. Με μόνη την κατάθεση, πριν την καταχώρηση δημιουργείται, όπως έχει αναφερθεί, δικαίωμα προσδοκίας επί του κοινοτικού σήματος, το οποίο είναι μεταβιβάστο, κατά το άρ. 24 του Κανον. Ως προς δε την περίπτωση σύγκρουσης μεταξύ κοινοτικού και εθνικού σήματος, εφαρμογή έχει η αρχή της χρονικής προτεραιότητας (άρ. 34,35 Κανον.) .

Βασική προϋπόθεση προκειμένου να επέλθει η μεταβίβαση είναι η μη παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού⁸⁴, η παραχώρηση της χρήσης του με άδεια ή η σύσταση επ' αυτού ενεχύρου υπέρ τρίτου, στα πλαίσια πάντα των διατάξεων περί ελεύθερου ανταγωνισμού⁸⁵. Σημαντικό είναι, δηλαδή, αφενός, να μην παραπλανάται το καταναλωτικό κοινό, ως προς την ποιότητα, τη φύση ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων/υπηρεσιών, αφετέρου δε να υφίσταται η ικανότητα του διαδόχου να είναι δικαιούχος του κοινοτικού σήματος. Ως προς αυτή την τελευταία προϋπόθεση ο Κανον. 422/2004 με την, τροποποίηση του Κανον. 40/1994, κατήργησε το άρ 5 αυτού, το οποίο όριζε τις προϋποθέσεις, προκειμένου να είναι κάποιος δικαιούχος κοινοτικού σήματος, ορίζοντας τώρα μόνο στην διάταξη του άρ. 5 παρ. 1 του Κωδικοποιημένου Κανον. 207/2009, *ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων των οντοτήτων δημοσίου δικαίου, δύναται να είναι δικαιούχος*

82. *Μαρίνος* (2007), 364.

83. Αν όμως το εθνικό σήμα είναι μεταγενέστερο του κοινοτικού, το εθνικό δεν μπορεί να γίνει αποδεκτό, σε περίπτωση που αντιδράσει ο φορέας του κοινοτικού (βλ. σχετικά άρ. 4 παρ. 2 ν. 2239/1994).

84. Πρόκειται για την περίπτωση κατά την οποία το μεταβιβαζόμενο σήμα περιέχει γεωγραφικές ενδείξεις, ενώ τα εμπορεύματα του αποκτώντος προέρχονται από άλλη γεωγραφική περιοχή της Ε.Ε.

85. *Κουτσοχήνας*, Η προστασία του Κοινοτικού σήματος και οι περιορισμοί της, 2004, 117 επ.

κοινοτικού σήματος, καταργώντας περαιτέρω άλλες προϋποθέσεις⁸⁶, που έθετε το καταργηθέν άρ. 5 του Κανον. 40/1994⁸⁷. Επιπλέον, δε προκειμένου το Γραφείο σημάτων να προβεί στην καταχώρηση της μεταβίβασης στο μητρώο, είναι απαραίτητη η καταβολή των σχετικών τελών(άρ. 44 παρ. 4 του Κανον. 40/1994).

1.4. Μεταβίβαση συλλογικού σήματος

Συλλογικό είναι το σήμα του οποίου δικαιούχος είναι επαγγελματικές ενώσεις με νομική προσωπικότητα (άρ. 25 παρ. 1 ν. 2239/1994⁸⁸), αλλά η εξουσία χρήσης του σήματος, ανήκει *ex lege* στα μέλη και χρησιμεύει για τον προσδιορισμό της προέλευσης των προϊόντων της επιχείρησής τους, ενώ η σηματούχος ένωση (ακόμα και αν πρόκειται για επιχείρηση), δεν δικαιούται να χρησιμοποιεί το σήμα⁸⁹. Στο συλλογικό σήμα δηλαδή, αντίθετα από ότι ισχύει στο ατομικό, άλλο πρόσωπο είναι ο δικαιούχος του δικαιώματος, και άλλο ο φορέας της εξουσίας χρήσεώς του⁹⁰. Τα σημαντικά οφέλη που προκύπτουν από το συλλογικό σήμα είναι αφενός μεν ότι δεν απαιτείται για τα μέλη της επαγγελματικής ένωσης η πολλαπλή κατάθεση, αφετέρου δε, αποκομίζουν όλα τα μέλη τα θετικά της διαφήμισης του σήματος ενώ οι δαπάνες που απαιτούνται να γίνουν, διαμοιράζονται σε όλα τα μέλη.

Κατά το άρ. 25 παρ. 4 ν. 2239/1994, το συλλογικό σήμα δεν μεταβιβάζεται, με δικαιολογητικό λόγο της απαγορεύσεως, την προστασία του καταναλωτικού κοινού από τον κίνδυνο παραπλάνησης⁹¹. Η απαγόρευση της μεταβίβασης αφορά σε κάθε εκπονητική δικαιοπραξία, και στη σύσταση ενεχύρου ή επικαρπίας, καθώς και στη

86. Οι προϋποθέσεις που έθετε το καταργηθέν άρ. 5 του Κανον. 40/1994 είναι ότι δικαιούχοι κοινοτικών σημάτων δύνανται να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένων των οντοτήτων δημοσίου δικαίου, που είναι: α) υπήκοοι των κρατών μελών, ή β) υπήκοοι άλλων κρατών συμβαλλομένων μερών της σύμβασης των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η οποία εφεξής καλείται «σύμβαση των Παρισίων», ή γ) υπήκοοι κρατών που δεν είναι συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης των Παρισίων, οι οποίοι έχουν την κατοικία ή την έδρα τους ή πραγματική και ενεργό βιομηχανική ή εμπορική εγκατάσταση, στο έδαφος της Κοινότητας ή στο έδαφος κράτους μέρους της σύμβασης των Παρισίων, ή δ) υπήκοοι, άλλοι από αυτούς του στοιχείου γ), κράτους που δεν είναι μέρος της σύμβασης των Παρισίων και το οποίο, σύμφωνα με δημοσιευμένες διαπιστώσεις, παρέχει στους υπηκόους όλων των κρατών μελών την ίδια ακριβώς προστασία που παρέχει και στους υπηκόους του ως προς τα σήματα, και το οποίο, όταν οι υπήκοοι των κρατών μελών υποχρεούνται να αποδείξουν την καταχώρηση του σήματος στη χώρα καταγωγής, αναγνωρίζει την καταχώρηση του κοινοτικού σήματος ως τέτοια απόδειξη.

87. Κουτσοχήνας (2004), 119.

88. Συνεταιρισμοί, ενώσεις ή σύλλογοι που επιδιώκουν επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν νομική προσωπικότητα, και αν ακόμα δεν έχουν δική τους επιχείρηση, μπορούν να καταθέτουν σήματα για να διακρίνουν προϊόντα, εμπορεύματα ή υπηρεσίες που παράγονται, πωλούνται ή παρέχονται από τα μέλη αυτών (συλλογικά σήματα). Προς τα παραπάνω νομικά πρόσωπα εξομοιώνονται και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.

89. Λιακόπουλος (2000⁵), 385 επ.

90. Μαρίνος (2007), 353.

91. Γουγάς, (1996), 282 επ.

μεταβίβαση αυτού λόγω διαλύσεως του νομικού προσώπου ή στα πλαίσια αναγκαστικής κατασχέσεως. Ως προς το αν η ακυρότητα αφορά και στην υποσχετική δικαιοπραξία, υποστηρίζεται κατά ορθή άποψη⁹² ότι αυτή καταλαμβάνει και την υποσχετική δικαιοπραξία, για τον λόγο ότι είναι πληρέστερη μία ενιαία αντιμετώπιση του δικαιώματος χρήσης στο συλλογικό σαν ενοχικό δικαίωμα, μη διακρίνοντας ως προς την αντιμετώπισή τους, εν προκειμένω, την υποσχετική από την εκποιητική, και ερειδόμενη στο ότι, όπως γίνεται δεκτό, κατά την κρατούσα και ορθότερη, κατά τη γνώμη μας, άποψη, η απαγόρευση μεταβίβασης εκτείνεται και στην παραχώρηση αδειών χρήσης⁹³.

Η ακυρότητα, δηλαδή, της υποσχετικής δικαιοπραξίας είναι άκυρη για το λόγο ότι είναι άκυρη και η παραχώρηση του δικαιώματος χρήσης του συλλογικού σήματος σε τρίτα πρόσωπα-μη μέλη του νομικού προσώπου, κάτι που προκύπτει άλλωστε από τη συστηματική ερμηνεία του άρ. 25 ν. 2239/1994. Και αυτό διότι, ο τρίτος, που επιθυμεί να κάνει χρήση του συλλογικού σήματος, μπορεί, αντί να του παραχωρηθεί άδεια χρήσης, να εισέλθει ως μέλος της δικαιούχου ενώσεως του σήματος (παρά το γεγονός ότι από πρακτικής απόψεως, η παραχώρηση άδειας χρήσης είναι ιδιαίτερα ελκυστική, σε σχέση με την ακαμψία του συλλογικού σήματος⁹⁴).

Υποστηρίζεται, ωστόσο, και η αντίθετη άποψη⁹⁵, κατά την οποία η υποσχετική δικαιοπραξία δεν είναι άκυρη, και εφαρμογή έχουν, στην περίπτωση αυτή, οι διατάξεις των άρθρων 362-364 ΑΚ, περί της ρύθμισης της υπόσχεσης αδύνατης παροχής. Η τελευταία αυτή άποψη στηρίζεται στο γεγονός ότι με την υπόσχεση παραχώρησης της χρήσης προς τρίτους, δημιουργείται μόνο ενοχική υποχρέωση του υποσχόμενου και αντίστοιχο δικαίωμα του δέκτη της υπόσχεσης, και ότι με μόνη την υποσχετική δικαιοπραξία, δεν επέρχεται μεταβολή σε υφιστάμενο δικαίωμα-άποψη, ωστόσο που έρχεται σε αντίθεση με την ίδια τη διάταξη του νόμου.

2. Άδειες χρήσης

2.1. Έννοια και σκοπός παραχώρηση άδειας χρήσης σήματος

Η παραχώρηση αδειών χρήσης του σήματος, συνιστά τρόπο αξιοποίησης της οικονομικής αξίας του σήματος. Ο αδειούχος χρήσης του σήματος δε χρησιμοποιεί το σήμα ως διακριτικό προέλευσης των προϊόντων από την επιχείρησή του αλλά ως ένδειξη ότι τα προϊόντα τα οποία προέρχονται από την επιχείρησή του είναι

92. Γουγός, (1996), 283, με εκεί παραπομπές.

93. Μεταξύ άλλων Γουγός, (1996), 283, με εκεί παραπομπές Λιακόπουλος (2000⁵), 386.

94. Μαρίνος (2007), 355.

95. Αντωνόπουλος (2005²), 546 επ.

ταυτόσημα ή ομοειδή με τα προϊόντα που προέρχονται από την επιχείρηση του δικαιούχου και τίθενται στην αγορά με τη συναίνεσή του⁹⁶. Σε αντίθεση με τη μεταβίβαση του σήματος, κατά την οποία ο σηματούχος αποξενώνεται από το δικαίωμά του, ο σηματούχος, στην περίπτωση παραχώρησης άδειας χρήσης σε τρίτο, παραμένει υποκείμενο του δικαιώματος και παραχωρεί απλώς στον τρίτο τη χρήση του άυλου αγαθού. Γενικά, η άδεια χρήσης ή το δικαίωμα χρήσης που απορρέει από τη σχετική άδεια είναι το δικαίωμα του αδειούχου που ερείδεται σε σύμβαση μεταξύ του φορέα του δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας με τη μορφή του απόλυτου και αποκλειστικού δικαιώματος, βάσει του οποίου δικαιούται να προβαίνει σε πράξεις εκμετάλλευσης ή χρήσης του, οι οποίες βάσει του νόμου επιφυλάσσονται αποκλειστικά στον δικαιούχο, φορέα του δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας⁹⁷.

Με τη σύμβαση παραχώρησης της χρήσης σήματος, ο αδειούχος αποκτά, συνήθως έναντι ανταλλάγματος, το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το σήμα του σηματούχου προς διάκριση των όμοιων ή παρόμοιων προϊόντων που προέρχονται από τη δική του (του αδειούχου) επιχείρηση. Κατά το άρ. 16 ν. 2239/1994 στην παρ. 1 κατά την οποία *με έγγραφη συμφωνία που κατατίθεται με τη δήλωση, επιτρέπεται η καταχώρηση του ίδιου σήματος για διάκριση των αυτών ή παρομοίων προϊόντων ή υπηρεσιών εν όλω ή εν μέρει...*, τίθεται ως μορφή της σύμβασης παραχώρησης της χρήσης σήματος η παράλληλη κατάθεση σήματος ενώ, στη συνέχεια, στην παρ. 2 κατά την οποία *με έγγραφη συμφωνία που καταχωρείται μετά από απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων στα βιβλία σημάτων επιτρέπεται η αποκλειστική ή μη χρήση του σήματος για μέρος ή το σύνολο των καλυπτομένων προϊόντων ή υπηρεσιών και για το σύνολο ή τμήμα του ελληνικού εδάφους...*, τίθεται ως μορφή η άδεια χρήσης⁹⁸. Εν προκειμένω, δηλαδή, η απόφαση της ΔΕΣ, συνιστά όρο του ενεργού της σύμβασης, η οποία μέχρι την έκδοση της απόφασης *θεωρείται* μετέωρη, υπό την έννοια ότι δεν επέρχονται τα αποτελέσματα της παραχώρησης άδειας χρήσης του σήματος, ενώ χωρίς την καταχώρηση της σύμβασης, η οποία έχει συστατικό χαρακτήρα, δεν γεννάται δικαίωμα του αδειούχου προς χρήση του σήματος⁹⁹.

96. Κούμαρη, σε Τριανταφυλλάκης (επιμέλεια), Εφαρμογές Εμπορικού Δικαίου, 2007, 1446.

97. Μαρίνος, Μερικές σκέψεις για τη νομική φύση της αποκλειστικής άδειας χρήσης σήματος, ΕλλΔνη 2006, 327.

98. Γεωργιάδης, Ενοχικό Δίκαιο-Ειδικό Μέρος τ. Ι, 2004, 640 επ.

99. Κοτσίρης, Άδεια χρήσης και μίσθωση πράγματος, ΔΕΕ 2002, 1190· Αντωνόπουλος (2005²), 551.

Στην πράξη, ωστόσο, οι περισσότερες άδειες χρήσης δεν καταχωρούνται στο βιβλίο σημάτων. Συνήθης δε είναι η πρακτική σύναψης ιδιωτικού συμφωνητικού κατά το οποίο ο παραχωρών χορηγεί στον αδειούχο την αποκλειστική άδεια χρήσης του σήματος, που έχει καταθέσει στο Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, και για το οποίο έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων και του οποίου, είναι καθολικός αποκλειστικός, και νόμιμος δικαιούχος, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 16 και 8 του Ν. 2239/94, ενώ ο αδειούχος από την άλλη, αναλαμβάνει να καταβάλει το αντίστοιχο αντάλλαγμα. Με τον τρόπο αυτό, ο αδειούχος, δικαιούται να το εκμεταλλεύεται για την παραγωγή/εμπορία ομοίων προϊόντων ή παροχή ομοίων υπηρεσιών. Συχνά δε, στο συμφωνητικό που υπογράφεται συμφωνείται ως όρος ότι ο αδειούχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταχωρήσει την σχετική σύμβαση άδειας χρήσης σήματος στο βιβλίο Σημάτων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και ότι το δικαίωμα που του χορηγείται τελεί υπό την διαλυτική αίρεση της έκδοσης και καταχώρησης της σχετικής απόφασης της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων στο βιβλίο σημάτων. Στην πράξη, στην περίπτωση της παραχώρησης άδειας χρήσης η οποία δεν έχει εγγραφεί στο βιβλίο των σημάτων, με αποτέλεσμα να γεννάται ζήτημα ως προς το κατά πόσο εξασθενεί το σήμα αν δε χρησιμοποιείται από τον αδειούχο μέσα στην πενταετία (κατά το άρ. 17 παρ. 1 ν. 2239/1994) ή αν προστατεύεται ο αρχικός δικαιούχος που το είχε καταχωρήσει αρχικώς στο οικείο βιβλίο και ο οποίος έχει με βάση το άρ. 21 ν. 2239/1994, δεκαετή προστασία, συνηθίζεται, να θεωρείται ότι πρόκειται για άτυπη άδεια χρήσης, και η χρήση προσμετράται στον πραγματικό και όχι τον αρχικό δικαιούχο.

Αντικείμενο της άδειας χρήσης μπορεί να είναι και το δικαίωμα προσδοκίας, οπότε θα τελεί υπό τη διαλυτική αίρεση της αμετάκλητης παραδοχής του σήματος¹⁰⁰. Σημαντικό είναι, ακόμη, να τονισθεί ότι στην περίπτωση που ο αδειούχος παρέχει την άδεια σε τρίτον να χρησιμοποιήσει το σήμα του ως επωνυμία ή διακριτικό τίτλο επιχείρησεως, δεν θα πρόκειται για παραχώρηση άδειας χρήσης (αλλά για απόκτηση δικαιώματος επί της επωνυμίας ή του διακριτικού τίτλου), ενόψει του γεγονότος ότι το σήμα δεν θα διακρίνει τότε τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες αλλά την επιχείρηση¹⁰¹.

Μέσω της άδειας χρήσης, ο τρίτος χρησιμοποιεί το σήμα προκειμένου να διακρίνει τα δικά του όμοια ή παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες, καθώς και προϊόντα ή

100. Λιακόπουλος (2000⁵), 375.

101. Μαρίνος (2007), 233.

υπηρεσίες που φέρουν την ίδια ποιότητα και τις ίδιες ιδιότητες¹⁰². Κατά το άρ. 22 παρ. 1 του Κανον. 207/2009, ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος μπορεί να προβεί σε παραχώρηση αποκλειστικών ή μη αδειών χρήσης για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία έχει καταχωρηθεί και για το σύνολο ή τμήμα της Κοινότητας. Η παραχώρηση άδειας χρήσης γίνεται κατά τη διάταξη της παρ. 5 του άρ. 22 του Κανον., κατά την οποία, *η παραχώρηση ή η μεταβίβαση άδειας χρήσης κοινοτικού σήματος σημειώνεται στο μητρώο και δημοσιεύεται, κατ' αίτηση ενός των συμβαλλομένων*. Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι ως μοναδική προϋπόθεση τίθεται η καταχώρηση, η άδεια δύναται να παρασχεθεί και προφορικά, γεγονός που συμβάλλει στη μεγαλύτερη δυνατή εκμετάλλευση του σήματος και στη διευκόλυνση αυτής¹⁰³. Η τήρηση, δηλαδή, εν προκειμένω, του έγγραφου τύπου, δεν έχει συστατικό¹⁰⁴, αλλά αποδεικτικό χαρακτήρα, καθώς, ενώ η άδεια, δύναται, όπως προαναφέρθηκε, να παραχωρείται ατύπως, προκειμένου να παραγάγει τα αποτελέσματά της έναντι των τρίτων, απαιτείται η σημείωσή της στο Μητρώο Κοινοτικών Σημάτων και η δημοσίευσή κατά το άρ. 23 παρ. 1 του Κανον.¹⁰⁵. Με άλλα λόγια, ακόμα και στην περίπτωση παράλειψης σημείωσης της άδειας στο Μητρώο, δεν επηρεάζεται η εσωτερική σχέση του σηματούχου και του δικαιούχου, αλλά δεν φέρει τα αποτελέσματά της απέναντι στους τρίτους, οι οποίοι προστατεύονται με βάση την αρχή της δημοσιότητας.

Ο έλληνας νομοθέτης, ως προς την παραχώρηση αδειών χρήσης ακολούθησε κατά κύριο λόγο το προϊσχύσαν δίκαιο του άρ. 16 ν. 3205/1955¹⁰⁶, με αποτέλεσμα να χρειάζεται η τήρηση πολλών τυπικών προϋποθέσεων και ως εκ τούτου να παρεμποδίζεται η συναλλακτική κινητικότητα του σήματος¹⁰⁷. Στο εσωτερικό δίκαιο, σε αντίθεση με το κοινοτικό, όπου δεν προβλέπεται κάτι, στα άρ. 16 παρ. 1 και 4 παρ. 4 ν. 2239/1994, ρυθμίζεται η δυνατότητα καταχώρησης

102. Αντωνόπουλος (1998), 106 επ.

103. Μαρίνος (1994), 58· Κουτσοχόνας (2004), 120.

104. Συστατικό, ωστόσο, τον θεωρεί ο Γεωργιάδης (2004), 648.

105. Η παράλειψη σημείωσης στο μητρώο, δεν επηρεάζει την εσωτερική σχέση των μερών, ούτε εμποδίζει τον καταλογισμό της χρήσης που γίνεται από τον δικαιούχο υπέρ του σηματούχου.

106. Στην παρ. 1 αυτού ορίζεται ότι: *Δι' αποφάσεως των Δικαστηρίων σημάτων δύναται να επιτραπεί η κατάθεσις του αυτού σήματος προς διάκρισιν των αυτών ή παρομοίων προϊόντων ή μόνον η χρήσις του σήματος και παρ' ετέρου, εφ' όσον μεταξύ αυτού και του δικαιούχου προκαταθέτου υφίσταται στενός και ουσιώδης οικονομικός δεσμός και υπό τον όρον, ότι η χρήσις του σήματος δεν δημιουργεί κινδύνους παραπλάνησεως του κοινού, ουδέ αντίκειται εις το δημόσιον συμφέρον. Ως οικονομικός δεσμός, δύναται να νοηθή η παροχή χρηματικών κεφαλαίων ή μηχανημάτων ή εκμεταλλεύσεως εφευρέσεων ή βιομηχανικών μυστικών ή βασικών πρώτων υλών. Η εκμίσθωσις του σήματος απαγορεύεται.*

107. Μαρίνος (2007), 232 επ.

ταυτόσημου σήματος για τη διάκριση όμοιων ή ομοειδών προϊόντων ή υπηρεσιών αλλά και η καταχώρηση όμοιου σήματος, μετά από έγγραφη συναίνεση του δικαιούχου και υπό τον όρο ότι, και στις δύο περιπτώσεις, δεν θα δημιουργείται κίνδυνος παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού και δεν θα θίγεται το δημόσιο συμφέρον¹⁰⁸. Δηλαδή, στην περίπτωση που πρόκειται για σήμα ταυτόσημο με το προγενέστερο, αλλά τα διακρινόμενα προϊόντα ή υπηρεσίες δεν είναι ταυτόσημες αλλά απλά όμοιες καθώς και στην περίπτωση ταυτόσημων υπηρεσιών ή προϊόντων αλλά απλά όμοιων και όχι ταυτόσημων σημάτων, η καταχώρηση του νέου σήματος εξαρτάται από τον κίνδυνο παραπλάνησης- σύγχυσης του καταναλωτικού κοινού¹⁰⁹.

2.2. Σχέση με ελεύθερο ανταγωνισμό

Προκειμένου να αποτραπούν συμπράξεις που περιορίζουν τον ελεύθερο ανταγωνισμό, κατά το άρ. 4 παρ. 4 ν. 2239/1994 ορίζεται ότι *έγγραφη συναίνεση του δικαιούχου προγενέστερου σήματος που περιέχει και τυχόν όρους και η οποία κατατίθεται στην υπηρεσία σημάτων, αίρει το κώλυμα καταχωρήσεως σήματος που ομοιάζει αλλά δεν ταυτίζεται με το προγενέστερο, εκτός εάν κατά την κρίση της Επιτροπής η συναίνεση αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον ή δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι από το ενδεχόμενο παραπλάνησης του κοινού.*

Σε συγκεκριμένες περιστάσεις, η παραχώρηση αδειών χρήσης του σήματος παραβιάζουν το νυν άρ. 81 ΣυνθΕΚ (πρώην άρ. 85), κατά το οποίο απαγορεύονται συμφωνίες μεταξύ του σηματούχου και τρίτου, ή εναρμονισμένες πρακτικές, που δύνανται να επηρεάσουν το εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών και να παρεμποδίσουν ή να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό εντός της κοινής αγοράς¹¹⁰. Στο πλαίσιο των παραπάνω απαγορεύσεων μπορεί να εμπίπτουν συμφωνίες παραχώρησης αδειών χρήσης κοινοτικών σημάτων, συμφωνίες franchising ή συμφωνίες περί αμοιβαίου περιορισμού των δικαιωμάτων επί κοινοτικών σημάτων¹¹¹.

Σημαντική είναι η απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, *Moosehead v. Whitbread*¹¹², σχετικά με την παραχώρηση από την εταιρεία *Moosehead Breweries Ltd* στην *Whitbread & Co, plc* αποκλειστική άδεια παραγωγής

¹⁰⁸. Κουτσοχόνας (2004), 124.

¹⁰⁹. Αντωνόπουλος (1998), 103.

¹¹⁰. Nigel Parr, Avoiding antitrust pitfalls in drafting and enforcing intellectual property agreements in the European Union, *European Intellectual Property Review* 1997, 45 επ.

¹¹¹. Κουτσοχόνας (2004), 123.

¹¹². Απόφαση Επιτροπής 23.3.1990, C-90/186, IV/32.736, *Moosehead/Whitbread*, ΕΕ 20.4.1999, L. 100/32.

και πώλησης μπίρας που φέρει τα εμπορικά σήματα της Moosehead στο Ηνωμένο Βασίλειο. Συγκεκριμένα, η Moosehead εδρεύει στο New Brunswick, στον Καναδά, αποτελεί θυγατρική της εταιρείας Sevenacres Holding Limited, και ασχολείται κυρίως με την παραγωγή, πώληση και διανομή μπίρας, δεν διαθέτει συμφέροντα στις επιχειρήσεις ζυθοποιίας στην Κοινότητα., ενώ η Whitbread, είναι μία αγγλική ζυθοποιία με μεγάλο κύκλο εργασιών και διαχειρίζεται πολλά χιλιάδες καταστήματα διάθεσης μπίρας.

Η Επιτροπή στην υπό κρίση περίπτωση, ήρθε αντιμέτωπη με ένα σύνθετο σήμα και μία άδεια παραχώρησης τεχνογνωσίας (know-how), κατά την οποία είχε χορηγηθεί στην Whitbread, η αποκλειστική άδεια να παράγει και να πουλά την καναδική μπίρα Moosehead στο Ηνωμένο Βασίλειο, και επεσήμανε ότι καταρχήν, πρόκειται για μία παραχώρηση άδειας χρήσης, η οποία για να έχει επιτυχία θα πρέπει να στηρίζεται στη διαφήμιση και στις διαδικασίες προώθησης του σήματος της Καναδικής επιχείρησης (Moosehead). Η τεχνογνωσία (know-how), εν προκειμένω, θεωρήθηκε παρεπόμενη του σήματος, με αποτέλεσμα να μην εφαρμοστεί η εξαίρεση της παραχώρησης άδειας χρήσης. Η Επιτροπή κατέληξε στο ότι η αποκλειστική άδεια του σήματος, ενέπιπτε στο άρ. 81 ΣυνθΕΚ περί απαγόρευσης των συμπράξεων, αλλά χορήγησε μία ειδικότερη εξαίρεση, καθώς η συμφωνία αυτή, εν προκειμένω, κρίθηκε ότι θα είχε θετικά αποτελέσματα στον οριζόντιο ανταγωνισμό και ότι οι καταναλωτές του Ηνωμένου Βασιλείου θα είχαν τη δυνατότητα προσφοράς σε αυτούς και μιας άλλης μπίρας για την οποία θα είχαν δυνατότητα επιλογής.

Ως προς την παραβίαση του άρ. 81 ΣυνθΕΚ, η Επιτροπή, επισήμανε ότι η χορήγηση αποκλειστικής άδειας χρήσης των δικαιωμάτων του σήματος, για την παραγωγή και προώθηση των εκάστοτε προϊόντων, (εν προκειμένω την μπίρα Moosehead), η απαγόρευση στον δικαιούχο να κάνει πωλήσεις εκτός του εδάφους του, και η υποχρέωση του δικαιούχου να μην παράγει και να μην προωθεί στα πλαίσια του εδάφους αυτού κάποια άλλη μπίρα προσδιοριζόμενη ως καναδική, συνιστούν όλες παραβιάσεις του άρ. 81 ΣυνθΕΚ, καθώς είχαν σαν στόχο ή αποτέλεσμα, έναν σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στα πλαίσια της Κοινότητας.

Για την αιτιολόγηση των συμπερασμάτων της η Επιτροπή επεσήμανε ότι ο αποκλειστικός χαρακτήρας της άδειας απέκλεισε τους τρίτους, και ειδικότερα, τις άλλες πέντε μεγάλες ζυθοποιίες του Ηνωμένου Βασιλείου από το να χρησιμοποιούν σαν δικαιούχοι το σήμα Moosehead, παρά τη θέλησή τους και τη δυνατότητά τους να το κάνουν. Η Επιτροπή κατέληξε ότι η απαγόρευση των ενεργών πωλήσεων έξω από το έδαφος του κράτους μέλους, και το εμπόδιο στο να προωθούν

ανταγωνιστικές μάρκες μπίρας, συνιστούσαν σημαντικούς περιορισμούς του ανταγωνισμού, καθώς η Whitbread, με την ικανότητα μεγάλης παραγωγής, θα μπορούσε να εφοδιάσει άλλες αγορές στα πλαίσια της Κοινότητας και να διανείμει άλλες μάρκες Καναδικής μπίρας.

Η Επιτροπή δε, κατέδειξε ότι η υποχρέωση της Whitbread να διατηρήσει συγκεκριμένες ιδιότητες και προδιαγραφές στα προϊόντα της, να προμηθεύεται την ειδική μαγιά “Moosehead” μόνο από την Moosehead, καθώς και η υποχρέωση συμμόρφωσης με ορισμένες οδηγίες και προδιαγραφές σχετικά με τη χρήση της τεχνολογίας (know-how), και με τη διατήρηση όλου του know-how που παρείχε η Moosehead εμπιστευτικά δεν εμπίπτουν στο άρ. 81 ΣυνθΕΚ, λόγω του ότι είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί μία τεχνικά ικανοποιητική εκμετάλλευση της τεχνολογίας για την οποία έχει παρασχεθεί η άδεια καθώς και η ταυτότητα των μπιρών lager που παράγονταν από τη Moosehead στον Καναδά και των μπιρών lager που παράγονταν από την Whitbread στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Η Επιτροπή λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες υπό τις οποίες η ρήτρα μη προσβολής του σήματος θα συνιστούσε παραβίαση του άρ. 81 ΣυνθΕΚ, επισήμανε ότι η ρήτρα μη προσβολής μπορεί να περιλαμβάνει την προστασία τόσο της κυριότητας επί του σήματος όσο και την ισχύ αυτού. Περαιτέρω, κατέδειξε ότι με μία ρήτρα που υποχρεώνει τον αδειούχο να μην ανταγωνίζεται τον σηματούχο, δε σημαίνει ότι τίθεται ένας γενικότερος περιορισμός του ανταγωνισμού στα πλαίσια του άρ. 81 ΣυνθΕΚ. Και αυτό διότι, είτε έχει είτε όχι την κυριότητα του σήματος ο αδειοδόχος ή ο αδειοπάροχος, η χρήση αυτού από οποιονδήποτε τρίτο απαγορεύεται σε κάθε περίπτωση και ο ανταγωνισμός, εν προκειμένω, δεν θα επηρεαζόταν από μία ρήτρα παρεμποδιστική αυτού. Όταν, όμως, οι εκάστοτε ρήτρες, έχουν σαν αποτέλεσμα καθίσταται το σήμα κοινόχρηστο, ή περιγραφικό, είναι δυνατό να θεμελιώνουν περιορισμό του ανταγωνισμού στα πλαίσια του άρ. 81 ΣυνθΕΚ, διότι μπορούν να συμβάλουν στη διατήρηση ενός σήματος που θα συνιστούσε αδικαιολόγητο φραγμό στην είσοδο σε μία δεδομένη αγορά. Ωστόσο, ως προς το κατά πόσο ένας τέτοιος περιορισμός του ανταγωνισμού, υπόκειται στα πλαίσια του άρ. 81 ΣυνθΕΚ, η Επιτροπή τόνισε ότι μόνον όταν η χρήση ενός σήματος με μεγάλη διακριτική δύναμη, θα παρείχε σημαντικό πλεονέκτημα σε οποιαδήποτε επιχείρηση ως προς το να ενταχθεί ή να είναι ανταγωνίσιμη σε μία συγκεκριμένη αγορά, και όταν η απουσία αυτού θα αποτελούσε σημαντικό εμπόδιο εισόδου στην αγορά, αυτή η ρήτρα που απαγορεύει στον αδειούχο να πλήττει την ισχύ του σήματος, θα θεμελιώνει έναν σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού στα πλαίσια του άρ. 81 ΣυνθΕΚ.

Στην εν λόγω απόφαση, εν συνόψει, η Επιτροπή συμπέρανε ότι η ρήτρα που απαγόρευε στην Whitbread να πλήττει την ισχύ του σήματος, δε συνιστούσε σημαντικό περιορισμό του ανταγωνισμού, καθώς το σήμα ήταν, συγκριτικά με τα άλλα, νέο στην αγορά μπιρών lager στο Ηνωμένο Βασίλειο, και η διατήρηση του σήματος της Moosehead δεν θα συνιστούσε σημαντικό εμπόδιο στην είσοδο άλλων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων στην αγορά μπίρας στο Ηνωμένο Βασίλειο. Το βασικό κριτήριο, δηλαδή, όπως γίνεται αντιληπτό, που έλαβε υπόψη της η Επιτροπή ήταν ο βαθμός της διακριτικής ικανότητας του εν λόγω σήματος, σε σημείο τέτοιο που να δύναται να επηρεάσει τις ανταγωνιστικές σχέσεις των επιχειρήσεων στην αγορά.

2.3. Είδη αδειών

α) Άδειες χρήσεις και άδειες παράλληλης κατάθεσης

Ως προς τα είδη των αδειών¹¹³, αρχικά γίνεται αναφορά στην ήδη προαναφερθείσα διάκριση της διάταξης του άρ. 16 ν. 2239/1994, παρ.1 (άδεια παράλληλης κατάθεσης) και παρ. 2 (άδεια χρήσης), οι οποίες διαφέρουν βασικά ως προς τη νομική φύση του δικαιώματος που αποκτά ο αδειούχος και ως προς το ότι ο παράλληλος καταθέτης προστατεύεται αυτοτελώς βάσει των άρ. 26 επ ν. 2239/1994, ενώ ο αδειούχος μπορεί να στραφεί κατά του προσβολέα τρίτου μόνο με τη συναίνεση του σηματούχου (άρ. 16 παρ. 4 ν. 2239/1994)¹¹⁴.

Ειδικότερα, με την παράλληλη κατάθεση ο αδειούχος αποκτά ένα περιορισμένο εμπράγματο δικαίωμα¹¹⁵ στο σήμα του σηματούχου, εφαρμοζομένων αναλογικά των διατάξεων του ΑΚ περί της επικαρπίας-το δικαίωμα, δηλαδή, εν προκειμένω, του σηματούχου είναι περιορισμένο κατά την έκταση της άδειας. Το δικαίωμα του αδειούχου παράλληλου καταθέτη, είναι εξαρτημένο- παρεπόμενο του δικαιώματος του σηματούχου, και κατά συνέπεια, ο αδειούχος παράλληλος καταθέτης έχει εναντίον κάθε τρίτου που προσβάλει το σήμα, τις αγωγές του άρ. 26 ν. 2239/1994. Αντιθέτως, ο αδειούχος χρήσης, αποκτά μόνο ενοχικό δικαίωμα και δύναται να στραφεί μόνο κατά του σηματούχου, εκτός αν πρόκειται για την περίπτωση της διάταξης της παρ. 4 του άρ. 16 ν. 2239/1994, κατά την οποία παρέχεται έγγραφη συναίνεση του σηματούχου.

Στην περίπτωση, δηλαδή, παραχώρησης άδειας παράλληλης κατάθεσης σήματος, συνιστάται απόλυτο δικαίωμα πάνω σε αλλότριο έννομο αγαθό, και ως εκ

¹¹³. Γεωργιάδης (2004), 641 επ.

¹¹⁴. Μαρίνος (2007), 236.

¹¹⁵. Αντωνόπουλος, (1998), 106· Λιακόπουλος (2000⁵), 373· Γεωργιάδης (2004), 641 επ· Μαρίνος (2007), 234.

τούτου, η σύμβαση είναι εκποιητική, οιονεί εμπράγματη και η αιτία της ανάγεται στη βασική σχέση που την εξυπηρετεί¹¹⁶. Causa αυτής μπορεί να είναι, για παράδειγμα, κάποια σύμβαση διανομής ή συνεργασίας ή η δημιουργία κοινής θυγατρικής επιχείρησης¹¹⁷.

Στην περίπτωση, όμως παραχώρησης άδειας χρήσης, η σύμβαση είναι ενοχική, υποσχετική, αμφοτεροβαρής, ενώ υποστηρίζεται¹¹⁸ ότι πρόκειται για μίσθωση προσοδοφόρου αντικειμένου. Γενικά πάντως πρέπει να επισημανθεί ότι με το να αποκτήσει μία επιχείρηση άδεια χρήσης σήματος, καθίσταται πιο ανταγωνιστική και ενισχύει την οικονομική της δύναμη, ενώ ο σηματούχος από την άλλη-παραχωρών, αποσβένει, μέσω της εκμετάλλευσης του σήματος το επενδυτικό του κόστος (όπως, για παράδειγμα, στην περίπτωση που ο δικαιούχος-παραχωρών του σήματος είναι και δικαιούχος ευρεσιτεχνίας, οπότε, παραχωρεί άδεια εκμεταλλεύσεως της ευρεσιτεχνίας σε κάποιον τρίτο και παράλληλα συνάπτει και σύμβαση χρήσεως του σήματος με αυτόν, για το διάστημα της άδειας εκμεταλλεύσεως της ευρεσιτεχνίας)¹¹⁹.

β) Απλές και αποκλειστικές

Οι άδειες χρήσης διακρίνονται σε απλές και αποκλειστικές¹²⁰. Ο απλός αδειούχος αποκτά ένα απλό ενοχικό δικαίωμα χρήσης, σε αντίθεση με τη αποκλειστική κατά την οποία ο αδειούχος έχει ισχυρότερη θέση έναντι του σηματούχου. Ειδικότερα, κατά το άρ. 22 παρ. 1 Κανον. και το άρ. 16 παρ. 2 ν. 2239/1994 η άδεια μπορεί να είναι αποκλειστική ή όχι (δηλαδή απλή). Η διάκριση αυτή αφορά, ορθότερα, μόνο την άδεια χρήσης και όχι την άδεια παράλληλης κατάθεσης η οποία λόγω του εμπραγμάτου χαρακτήρα της, μπορεί να είναι μόνο αποκλειστική.

Γενικότερα, η άδεια χρήσης, είτε απλή, είτε αποκλειστική, είναι υποσχετική σύμβαση και συνίσταται στην υποχρέωση του σηματούχου να παραχωρήσει στον αντισυμβαλλόμενο του τη χρήση του σήματος. Δεν περιλαμβάνει, δηλαδή, εκποίηση-μεταβίβαση της εξουσίας από τον σηματούχο στον αδειούχο. Η αποκλειστικότητα δε

116. Αντωνόπουλος, (1998), 106.

117. Μαρίνος (2007), 235 με εκεί παραπομπές.

118. Αντωνόπουλος, Άδεια καταθέσεως ή χρήσεως σήματος, 1981, 162.

119. Μαρίνος (2007), 241.

120. Γεωργιάδης (2004), 642 επ· Μαρίνος (2007), 245 επ.

του αποκλειστικού δικαιούχου έχει ενοχική μόνο ενέργεια (inter partes) και δεν αναπτύσσει καμία ενέργεια έναντι των τρίτων¹²¹.

Ως προς δε το κοινοτικό σήμα¹²², ο αδειούχος δύναται να εγείρει αγωγή λόγω προσβολής του κοινοτικού σήματος μόνο με τη συναίνεση του σηματούχου. Ο αδειούχος, ωστόσο, αποκλειστικής άδειας χρήσης δύναται να εγείρει αγωγή με αίτηση την παράλειψη κλπ της προσβολής του σήματος χωρίς την συναίνεση του σηματούχου, αν αυτός μετά από σχετική πρόσκληση του αδειούχου δεν εγείρει την αγωγή λόγω προσβολής μέσα σε εύλογη προθεσμία (άρ. 22 παρ. 3 Κανον.) Κάθε αδειούχος μπορεί επίσης να παρέμβει στην αγωγή προσβολής που έχει εγείρει ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος κατά των τρίτων προσβολέων του κοινοτικού σήματος και να ζητήσει την αποκατάσταση της ζημίας που έχει υποστεί (άρ. 22 παρ. 4 Κανον. . Και ο απλός αδειούχος νομιμοποιείται να ενάγει εξ ιδίου δικαίου αλλά η συναίνεση του δικαιούχου του κοινοτικού σήματος είναι όρος του ενεργού.

Η αποκλειστική άδεια χρήσης έχει ενοχικό χαρακτήρα κατά την κρατούσα άποψη¹²³, ενώ υποστηρίζεται και ο απόλυτος χαρακτήρα της, με το σκεπτικό ότι η ελαστικότητα του ενοχικού δικαίου δεν μπορεί να ικανοποιήσει τις συναλλακτικές ανάγκες, δεδομένου ότι χρειάζεται να υπάρχει υψηλό επίπεδο ασφάλειας ως προς τη νομική θέση του αποκλειστικού δικαιούχου έναντι του παραχωρούντα την άδεια, των τρίτων και των πιστωτών του¹²⁴. Κατά την τελευταία αυτή άποψη, υποστηρίζεται ότι παρά τη διάταξη της παρ. 4 του άρ. 16 ν. 2239/1994, η οποία συνηγορεί υπέρ του ενοχικού χαρακτήρα της αποκλειστικής άδειας χρήσης, η παραχώρηση υποάδειας μετά τη συναίνεση του σηματούχου δεν εναρμονίζεται με τον απόλυτο χαρακτήρα της¹²⁵. Υποστηρίζεται δε, κατά την άποψη αυτή, ότι η άρνηση του απόλυτου χαρακτήρα της αποκλειστικής άδειας χρήσης, απεικονίζει την ασυνέπεια του ν. 2239/1994 ο οποίος θέσπισε την ελεύθερη μεταβίβαση και την ελεύθερη, εν γένει, εκμετάλλευση του σήματος, αλλά εξακολουθεί να συναρτά την άδεια χρήσης με την επιχειρησιοπάγεια του προηγούμενου καθεστώτος.

Η διάκριση περί του ενοχικού ή μη χαρακτήρα της, έχει σημασία ως προς τις εφαρμοστέες διατάξεις. Ειδικότερα, η ενοχική φύση της συνεπάγεται την εφαρμογή της ΑΚ 25 για τις ενοχές από σύμβαση, με βάση την οποία, το δικαίωμα του

121. *Μαρίνος*, ΕλλΔνη 2006, 328.

122. *Μαρίνος*, ΕλλΔνη 2006, 332.

123. Βλ. μεταξύ άλλων *Αντωνόπουλος* (1998), 112, με εκεί παραπομπές· *Γεωργιάδης* (2004), 648.

124. *Μαρίνος*, Ο μερισμός των εξουσιών στο δίκαιο των σημάτων- συγχρόνως μερικές παρατηρήσεις στην ερμηνεία της άδειας χρήσης σήματος, ΔΕΕ 2005, 660· ο *ίδιος* (2007), 250.

125. *Μαρίνος*, ΕλλΔνη 2006, 335 επ.

αδειούχου χρήσης ρυθμίζεται από το δίκαιο που επέλεξαν οι συμβαλλόμενοι (άρ. 25 εδ. 1 ΑΚ) ή, ελλείψει τέτοιας συμφωνίας, ή υπέρβασης των ορίων του νόμου ως προς την επιλογή του εφαρμοστέου δικαίου, εφαρμόζεται το δίκαιο που συνάγεται από όλες τις ειδικές συνθήκες (άρ. 25 εδ. 2). Στην περίπτωση δε που γίνει δεκτή η απόλυτη φύση της, εφαρμόζονται αναλογικά τα ισχύοντα στην ευρεσιτεχνία και στην πνευματική ιδιοκτησία¹²⁶.

Στην αποκλειστική άδεια, ο σηματούχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να μην παραχωρήσει άλλες άδειες (παράλληλης κατάθεσης ή χρήσης) με το ίδιο περιεχόμενο και να μη χρησιμοποιεί το σήμα του, καθώς ο μόνος που δικαιούται να το χρησιμοποιεί είναι ο αδειούχος μέσα στα συμφωνηθέντα, κατά τον τόπο, χρόνο και αντικείμενο πλαίσια. Στην περίπτωση αυτή όπου δεν μπορεί ο σηματούχος να χρησιμοποιεί το σήμα του θα πρόκειται για την περίπτωση της πλήρους αποκλειστικότητας (closed exclusive license). Μπορεί, ωστόσο, να συμφωνηθεί ότι η αποκλειστικότητα θα είναι μερική (open exclusive license) , στην περίπτωση που ο σηματούχος δεν παραιτείται από το δικαίωμα χρήσης του σήματος, αλλά μόνο περιορίζεται ως προς την παραχώρηση άλλων αδειών σε τρίτους¹²⁷. Σε περίπτωση, πάντως, αμφιβολίας, ως προς το αν συντρέχει περίπτωση πλήρους ή μερικής αποκλειστικότητας, λόγω σιωπής της σύμβασης, αποτελεί ζήτημα ερμηνείας στο τι απέβλεψαν τα μέρη, λαμβάνοντας όμως υπόψη ότι η ίδια η έννοια της αποκλειστικής άδειας μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι ο φορέας μιας αποκλειστικής άδειας χρήσης επιδιώκει να λειτουργεί στην αγορά ως ο μοναδικός αδειούχος, ορθότερο είναι να θεωρείται ότι η αποκλειστικότητα αφορά στην παροχή άλλων αδειών χρήσεως¹²⁸.

Η απλή άδεια χρήσης είναι ενοχική, αμφοτεροβαρής (αφού στην υποχρέωση παραχωρήσεως της χρήσης σήματος αντιστοιχεί η υποχρέωση του αδειούχου να καταβάλει αντάλλαγμα), διαρκής, ορισμένου ή αορίστου χρόνου στην οποία υποστηρίζεται ότι εφαρμόζονται, πέρα από τις γενικές διατάξεις του γενικού ενοχικού και οι διατάξεις του ΑΚ περί της μίσθωσης προσοδοφόρου αντικειμένου (άρ. 16 παρ. 3 ν. 2239/1994 σε συνδ. με άρ. 264, 638 ΑΚ)¹²⁹. Στην απλή άδεια χρήσης, ο σηματούχος διατηρεί τόσο το δικαίωμα χρήσης του σήματος, όσο και παραχώρησης περαιτέρω αδειών. Στην ουσία, δηλαδή, έχει ένα απλό ενοχικό δικαίωμα χρήσης, καθώς μπορεί να παρέχει σε τρίτους-ανταγωνιστές ή μη του ίδιου ή του αδειούχου άλλες παράλληλες απλές άδειες, διατηρώντας, ταυτόχρονα, και ο ίδιος το δικαίωμα

¹²⁶. *Μαρίνος* (2007), 250 επ.

¹²⁷. *Μαρίνος* (2007), 246.

¹²⁸. *Μαρίνος* , ΔΕΕ 2005, 665.

¹²⁹. *Αντωνόπουλος* (2005²), 551.

χρήσης του σήματός του¹³⁰. Υποστηρίζεται, πάντως, και η άποψη¹³¹, ότι η απλή άδεια χρήσης είναι ένα *sui generis* δικαίωμα, το οποίο κείται μεταξύ ενοχικού και εμπράγματος δικαιώματος.

Ο απλός αδειούχος, ανάλογα με τη διαπραγματευτική ισχύ του, μπορεί να επιβάλει τη ρήτρα «του περισσότερου ευνοούμενου αδειούχου», κατά την οποία, προκειμένου να μειωθεί ο κίνδυνος ότι ο σηματούχος μπορεί να παραχωρήσει παράλληλες απλές άδειες σε ανταγωνιστές του απλού αδειούχου, συμφωνείται ότι ο σηματούχος υποχρεούται να μην παραχωρεί σε μελλοντικούς απλούς αδειούχους καλύτερους όρους απ' ότι στον αρχικό απλό αδειούχο¹³², μέσα στα όρια βέβαια που επιτρέπουν οι διατάξεις περί του ελεύθερου ανταγωνισμού. Κατά δε το άρ. 16 παρ. 4 ν. 2239/1994, συμφώνως και με το άρ. 22 παρ. 3 Κανον. , *τις αγωγές παράλειψης και αποζημιώσεως, με έγγραφη συναίνεση του δικαιούχου, έχει αυτοτελώς και ο αδειούχος της χρήσης σήματος*.

Να σημειωθεί δε, ότι ως προς το ποια από τις δύο μορφές άδειας συνάγεται ότι ισχύει σε περίπτωση αμφιβολίας, υποστηρίζεται, ορθώς κατά τη γνώμη μας, ότι σε περίπτωση που δεν προβλέπεται κάτι σχετικό στη σύμβαση, ο αδειούχος θα πρέπει να έχει το δικαίωμα χρήσης του σήματος με τον ίδιο τρόπο και κατά την ίδια έκταση που το έχει και ο δικαιούχος, χωρίς να συνάγεται θετικά ή αρνητικά ότι τα μέρη ήθελαν να συνάψουν αποκλειστική άδεια χρήσης του σήματος¹³³. Και αυτό διότι στο σήμα, όπως και στα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, δε συντρέχει η προστασία του ασθενέστερου σηματούχου, δεδομένου ότι αυτός έχει ισχυρότερη θέση από τον αδειούχο. Δε δικαιολογείται, κατά συνέπεια, η αναλογική εφαρμογή των όσων προβλέπονται για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (άρ. 15 παρ. 4 ν. 2121/1993¹³⁴), όπου παρέχεται προστασία στον ασθενέστερο, κατά τεκμήριο, δημιουργό. Υποστηρίζεται, όμως και η άποψη¹³⁵ ότι σε περίπτωση αμφιβολίας η άδεια θα είναι αποκλειστική- άποψη όμως που με βάση τα προαναφερθέντα δε φαίνεται και τόσο πειστική.

130. Μαρίνος (2007), 247.

131. Μαρίνος, ΕλλΔνη 2006, 340.

132. Μαρίνος (2007), 253.

133. Μαρίνος, ΔΕΕ 2005, 665.

134. Αν δεν καθορίζεται η έκταση και τα μέσα εκμετάλλευσης για τα οποία γίνεται η μεταβίβαση ή συμφωνείται η εκμετάλλευση ή η άδεια εκμετάλλευσης, θεωρείται ότι αυτές αφορούν την έκταση και τα μέσα, που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του σκοπού της σύμβασης ή της άδειας.

135. Αντωνόπουλος (2005²), 558.

Παρατηρείται, επιπλέον, κατά την κρατούσα άποψη¹³⁶, ότι ο αδειούχος, είτε απλός, είτε αποκλειστικός, νομιμοποιείται *ex jure proprio*, και όχι ως μη δικαιούχος ή μη υπόχρεος διάδικος να ασκεί τις αγωγές παράλειψης και αποζημίωσης από την προσβολή του σήματος, υπό την προϋπόθεση της έγγραφης συναίνεσης του δικαιούχου.

γ) Απεριόριστη και περιορισμένη άδεια χρήσης

Η απεριόριστη άδεια χρήσης¹³⁷ συνίσταται στην απόκτηση δικαιωμάτων από τον αδειούχο στην ίδια έκταση που αυτό ανήκει στον σηματούχο. Η περιορισμένη, από την άλλη, άδεια αφορά στην επιβολή συμβατικών περιορισμών, η εκμετάλλευση, δηλαδή, δεν περιλαμβάνει ολόκληρο το δικαίωμα αλλά μια δέσμη εξουσιών ή και μία μόνο εξουσία, όπως ορίζεται και στο άρ. 15 παρ. 1 ν. 2121/1993. Η παραβίαση των περιορισμών αυτών συνεπάγεται συμβατική μόνο παράβαση και όχι και την προσβολή του δικαιώματος επί του σήματος του άρ. 26 ν. 2239/1994.

Οι περιορισμοί οι οποίοι συνομολογούνται ελεύθερα στο μέτρο που δεν προσκρούουν στο δίκαιο κατά των περιορισμών του ανταγωνισμού μπορούν να συνίστανται, μεταξύ άλλων:

- i) σε μέρος μόνο των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία έχει κατατεθεί το σήμα (άρ. 16 παρ. 2 ν. 2239/1994). Πρόκειται για τον μερισμό ή οριοθέτηση κατά αντικείμενο.
- ii) ο καθορισμός ορισμένης χρονικής διάρκειας του δικαιώματος του αδειούχου. Εφόσον, δε, δεν υπάρχει συμβατική πρόβλεψη, τεκμαίρεται ότι η διάρκεια της σύμβασης διαρκεί όσο και το δικαίωμα επί του σήματος.
- iii) ο περιορισμός ότι ο αδειούχος θα μπορεί να χρησιμοποιεί το σήμα με ορισμένους μόνο από τους τρόπους που προκύπτουν από το άρ. 18 ν. 2239/1994. Η απαρίθμηση είναι ενδεικτική, η άδεια δε, μπορεί να αναφέρεται είτε σε όλους τους προβλεπόμενους από τον νόμο ενδεικτικούς τρόπους χρήσης, ή σε μερικούς μόνο από αυτούς, όπως για παράδειγμα όταν παραχωρείται στον ένα αδειούχο μόνο η άδεια παραγωγής ή σηματοδοτήσεως και στον άλλο η άδεια διανομής του ήδη σηματοδοτημένου προϊόντος ή και η εξαγωγή του. Η περίπτωση αυτή χρήζει ιδιαίτερης προσοχής, καθώς, όπως καταδεικνύεται και στη συνέχεια της παρούσης (υπό κεφ. Γ΄ και Δ΄), ελλοχεύει η πρόκληση κινδύνου σύγχυσης-και η δημιουργία εσφαλμένων εντυπώσεων στο καταναλωτικό κοινό.

136. *Μαρίνος*, ΕλλΔνη 2006, 334, με εκεί παραπομπές.

137. *Γεωργιάδης* (2004), 643 επ· *Μαρίνος* (2007), 242 επ.

- iv) ο περιορισμός ότι ο αδειούχος θα διακρίνει με το σήμα περιορισμένη ποσότητα από τα προϊόντα που παράγει ή εμπορεύεται.
- v) τοπικοί περιορισμοί ως προς την άδεια χρήσης κατά το άρ. 16 παρ. 2 ν. 2239/1994. Ως προς την άδεια παράλληλης κατάθεσης τέτοιοι περιορισμοί δεν δύνανται να επιβληθούν, αφού το σήμα καταχωρείται και προστατεύεται ενιαία για όλη την επικράτεια. Εφόσον δε, δεν έχει συμφωνηθεί τοπικός περιορισμός τεκμαίρεται ότι η άδεια ισχύει για όλη την ελληνική επικράτεια. Τοπικοί, επίσης περιορισμοί στην άδεια χρήσεως, εγκύτως τίθενται στην περίπτωση που συνδέονται με συγκεκριμένες εξουσίες του σηματούχου, όπως π.χ. την εξουσία σηματοδοτήσεως, διαφημίσεως και θέσεως σε κυκλοφορία μόνο για συγκεκριμένη περιοχή¹³⁸.
- vi) Ο σηματούχος μπορεί να συμφωνήσει σε συγκεκριμένη τιμή πώλησης των σημανόμενων προϊόντων. Πρόκειται για την κάθετη άμεση ή έμμεση δέσμευση της τιμής του σηματοδοτημένου προϊόντος (vertical price fixing).

δ) Άτυπη άδεια χρήσης

Στην άτυπη άδεια χρήσης¹³⁹, ο φορέας του σήματος παρέχει σε τρίτο τη συναίνεσή του ώστε να χρησιμοποιεί το σήμα στα προϊόντα ή στις υπηρεσίες του χωρίς την άδεια της ΔΕΣ- κατά την προβλεπόμενη στο άρ. 16 ν. 2239/1994 διαδικασία, οπότε και τίθεται το θέμα του κατά πόσο η χρήση στην οποία προβαίνει ο αδειούχος βάσει άτυπης άδειας, θα πρέπει να καταλογιστεί στον σηματούχο, δυνάμει της διάταξης του άρ. 18 παρ. 2 γ' ν. 2239/1994, στην οποία ως χρήση του σήματος θεωρείται και *η χρήση του σήματος με τη συγκατάθεση του δικαιούχου, καθώς και χρήση συλλογικού σήματος από δικαιούμενα προς τούτο πρόσωπα*.

Κατά την κρατούσα άποψη¹⁴⁰, η σύμβαση αυτή θα είναι άκυρη διότι προσκρούει στη διάταξη του άρ. 19 παρ. 4 ν. 2239/1994, σύμφωνα με την οποία, *ούτε και με τη συναίνεση του δικαιούχου επιτρέπεται να γίνεται χρήση του σήματος σε αλλότρια προϊόντα, εμπορεύματα, ή υπηρεσίες ή κατ' άλλον τρόπο, πλην των εξαιρέσεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο*, αφού εν προκειμένω, επιτρέπεται η άδεια χρήσης σε αλλότρια προϊόντα, χωρίς τη συνδρομή των τυπικών και ουσιαστικών προϋποθέσεων του άρ. 16 ν. 2239/1994, που απαιτούνται για την

138. Με την πρώτη θέση του σηματοδοτημένου προϊόντος σε κυκλοφορία, επέρχεται ανάλωση της σχετικής εξουσίας του σηματούχου ή αδειούχου, οπότε, κατά το άρ. 20 παρ. 3 ν. 2239/1994, το προϊόν κυκλοφορεί ελεύθερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

139. Αντωνόπουλος (2005²), 563 επ· Γεωργιάδης (2004), 647 επ· Μαρίνος (2007), 261 επ.

140. Κοτσίρης, ΔΕΕ 2002,1189 επ· Λιακόπουλος (1981),131.

περίπτωση άδειας χρήσης, ενώ με το να μην απαιτείται η απόφαση της ΔΕΣ, δεν γίνεται ο απαραίτητος έλεγχος της προσβολής του δημοσίου συμφέροντος. Και αυτό διότι, όπως υποστηρίζεται κατά την άποψη αυτή, η οποία μένει προσκολλημένη στο γράμμα του νόμου, ο νομοθέτης έθεσε ως προϋπόθεση για την άδεια χρήσης όχι μόνο την καταχώρηση στο ειδικό βιβλίο σημάτων (άρ. 6 και 14 ν. 2239/1994)- προϋπόθεση που αρκεί για τη μεταβίβαση σήματος- αλλά και την προηγούμενη απόφαση της ΔΕΣ χωρίς την οποία δεν μπορεί να καταχωρισθεί η συμφωνία παραχώρησης άδειας χρήσεως και η οποία συνιστά όρο του ενεργού της σύμβασης¹⁴¹ αλλά και όρο του σύννομου και έγκυρου της καταχώρησης της σύμβασης σηματούχου-αδειούχου¹⁴².

Δικαιολογητικός λόγος κατά την κρατούσα άποψη, υπέρ της πρόσθετης προϋπόθεσης της απόφασης της ΔΕΣ, είναι ότι επειδή μέσω της άδειας χρήσης δημιουργούνται περισσότερες πηγές προέλευσης των προϊόντων/υπηρεσιών που φέρουν, ενδεχομένως, διαφορετικά χαρακτηριστικά από τα σημαινόμενα προϊόντα, η απόφαση της ΔΕΣ θεωρείται απαραίτητη προκειμένου να προστατευθεί το καταναλωτικό κοινό.

Υποστηρίζεται όμως και η αντίθετη άποψη¹⁴³, κατά την οποία η σύμβαση είναι ισχυρή και παράγει τα αποτελέσματά της, κατά τα άρ. 22 και 23 παρ. 1 Κανον. και τα άρ. 18 παρ. 2 γ' σε συνδυασμό με το 17 παρ. 1 δ'ν. 2239/1994, το οποίο θα εφαρμόζεται αν δημιουργηθεί κίνδυνος παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού, οπότε και το σήμα θα διαγραφεί κατά την παρ. 4 του άρ. 17. Εφαρμογή δε, θα έχει και ο ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού, και κυρίως τα άρ. 1, 3 και 13.

Υποστηρίζεται και η ενδιάμεση άποψη¹⁴⁴ κατά την οποία η άτυπη παραχώρηση άδειας, είναι ισχυρή και παράγει τα αποτελέσματά της εφόσον η συγκατάθεση για χρήση του σήματος δεν συνδέεται με παραστάσεις ποιότητας, έτσι ώστε να διευκολύνεται η συναλλακτική κινητικότητα των σημάτων, ενώ η απόφαση της ΔΕΣ θεωρείται ότι αφορά τον κίνδυνο παραπλάνησης και το δημόσιο συμφέρον και όχι την πράξη παραχώρησης. Η άτυπη δε άδεια χρήσης, όπως ορθώς κρίνεται¹⁴⁵, μπορεί να λειτουργήσει κατά μετατροπή ως άδεια χρήσης απλού διακριτικού γνωρίσματος εμπορεύματος κατά το ουσιαστικό σύστημα— για την οποία δεν

141. Αντωνόπουλος (1998), 106.

142. Κοτσίρης, ΔΕΕ 2002, 1189 επ.

143. Ρόκας, ΕΕμπΔ 1997,449 επ· υπέρ της νομιμότητας τάσσονται, επίσης, Αντωνόπουλος (1998), 115· Ρόκας (2004), 145.

144. Αντωνόπουλος (2005²), 564. Υπέρ της άποψης αυτής και Μαρίνος (2007), 262.

145. Λιακόπουλος (2000⁵), 375· Γεωργιάδης (2004), 648· Ρόκας (2004), 158· Μαρίνος (2007), 262.

απαιτείται η τήρηση τυπικών προϋποθέσεων. Προϋπόθεση θα είναι, εν προκειμένω, το διακριτικό γνώρισμα να έχει καθιερωθεί στην αγορά κατά το άρ. 13 παρ. 3 ν. 146/1914¹⁴⁶.

2.4. Προϋποθέσεις παραχώρησης αδειών

Ως προς τις τυπικές προϋποθέσεις των δυο μορφών αδείας, παράλληλης κατάθεσης και παραχώρησης άδειας χρήσης, στη διάταξη του άρ. 16 του ν. 2239/1994, προβλέπεται α) η ύπαρξη έγγραφης συμφωνίας μεταξύ αδειούχου και σηματούχου, -στην περίπτωση, περαιτέρω, που το σήμα ανήκει σε περισσότερους, οπότε θα πρόκειται για κοινωνία δικαιώματος, απαιτείται η συναίνεση όλων (ΑΚ 788), προκειμένου να παραχωρηθεί η άδεια χρήσης¹⁴⁷, β) η προηγούμενη απόφαση της ΔΕΣ και γ) η καταχώρηση της εγκριτικής απόφασης στο βιβλίο σημάτων.

Ως προς δε τη δεύτερη προϋπόθεση, επισημαίνεται ότι κατά τις επιταγές του νόμου, η απόφαση αξιώνεται ρητά μόνο για την άδεια χρήσης και όχι για την περίπτωση της παράλληλης κατάθεσης. Ωστόσο, ορθώς, γίνεται δεκτό ότι τέτοια απόφαση απαιτείται και για την παράλληλη κατάθεση, με δεδομένα αφενός μεν τη γενική αναφορά του νόμου στο άρ. 8 παρ. 1, μόνο στην καταχώρηση του σήματος, χωρίς να διακρίνει στις δύο μορφές αδειών, και αφετέρου δε, το γεγονός ότι η παράλληλη κατάθεση εξαρτάται από τις ίδιες ουσιαστικές προϋποθέσεις με την άδεια χρήσης οι οποίες ελέγχονται από τη ΔΕΣ¹⁴⁸.

Ως προς την τήρηση τύπου, σε αντίθεση με το άρ. 17 παρ.3 του Κανον. που εφαρμόζεται στην περίπτωση μεταβίβασης, για την παραχώρηση άδειας χρήσης σύμφωνα με το άρ. 22 του Κανον. όπου δεν προβλέπεται κάτι σχετικό, δεν απαιτείται έγγραφος τύπος. Κατά δε το 16 παρ. 1 και 2 ν. 2239/1994 για την παροχή κάθε

146. Για αντίθετη άποψη βλ. *Κοτσίρης*, ΔΕΕ 2002, 1190 επ, όπου γίνεται δεκτό ότι αποκλείεται η αναλογική εφαρμογή του δικαίου των διακριτικών γνωρισμάτων του άρ. 13 ν. 146/1914, λόγω έλλειψης ομοιότητας όρων, αφού το σήμα είναι διακριτικό γνώρισμα επί του οποίου το δικαίωμα αποκτάται με το τυπικό σύστημα (στο οποίο ασκείται ο προληπτικός διοικητικός έλεγχος) ενώ στα άλλα διακριτικά γνωρίσματα, το δικαίωμα επί αυτών αποκτάται κατά το ουσιαστικό σύστημα, συνεπεία της χρήσης ή της επικράτησης στις συναλλαγές (και υπάρχει μόνον ο κατασταλτικός δικαστικός έλεγχος λόγω συγχύσεως). Οι άτυπες άδειες χρήσης, κατά την άποψη αυτή, θα μπορούσαν να νοηθούν μόνο στα πλαίσια της μεταβίβασης του φορέα τους, δηλαδή της επιχείρησης. Εξάλλου, παρατηρείται ότι ενώ στο νεότερο δίκαιο των σημάτων προβλέπεται η κατάργηση της αρχής του παρεπόμενου του σήματος σε σχέση με την επιχείρηση, στο δίκαιο των διακριτικών γνωρισμάτων, ισχύει το αμεταβίβαστο του διακριτικού γνωρισματος χωρίς την επιχείρηση.

147. *Μαρίνος* (2007), 234.

148. *Γεωργιάδης* (2004), 646.

μορφής άδειας απαιτείται έγγραφος τύπος σε αντίθεση με το άρ. 22 ν. 2239/1994 το οποίο δεν περιέχει σχετική ρύθμιση¹⁴⁹.

Σημαντικό είναι ως προς το κοινοτικό σήμα, ότι για την άδεια παραχώρησης χρήσης, σε αντίθεση με τα ισχύοντα για τη μεταβίβαση στο άρ. 17 παρ. 4 του Κανον. για τη μεταβίβαση, δεν προβλέπεται ως προϋπόθεση ο έλεγχος από το Γραφείο Σημάτων σχετικά με το αν υφίσταται ο κίνδυνος παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού¹⁵⁰. Στην περίπτωση, ωστόσο, που ελλοχεύει αυτός ο κίνδυνος, τότε εφαρμογή έχει το άρ. 51 παρ. 1 γ' του Κανον. και θα θεμελιώνεται λόγος έκπτωσης του δικαιούχου από τα δικαιώματά του επί του κοινοτικού σήματος.

Κατά τον έλληνα νομοθέτη, ωστόσο, προϋπόθεση για τη δημιουργία του δικαιώματος του αδειούχου, συνιστά η κατά το άρ. 16 παρ. 2 ν. 2239/1994, απόφαση της Επιτροπής των σημάτων για την παραχώρηση άδειας χρήσης, προϋπόθεση, η οποία συνάγεται ότι απαιτείται, και κατά τη διάταξη της παρ. 1 του ίδιου άρ. σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρ. 8 επ ν. 2239/1994, για την παράλληλη κατάθεση¹⁵¹. Η διαφοροποίηση αυτή του ελληνικού νόμου ως προς την τυπική προϋπόθεση της αποφάσεως της ΔΕΣ δεν είναι συμβατή με την Οδηγία, στην οποία, όπως και στον Κανον., δεν τίθενται τέτοιοι όροι, προκειμένου να διευκολυνθεί η κινητικότητα των σημάτων στις συναλλαγές και η αυτοτελής εκμετάλλευση της διαφημιστικής αξίας του σήματος. Και αυτό διότι αφενός μεν η προστασία του καταναλωτή μπορεί να επιτευχθεί με την αίτηση διαγραφής του άρ. 17 παρ. 1 δ' ν. 2239/1994, αφετέρου δε, διότι για το μείζον-που είναι η μεταβίβαση δεν απαιτείται η τυπική αυτή προϋπόθεση¹⁵².

Το δικαίωμα τόσο από την παράλληλη κατάθεση, όσο και από την παραχώρηση άδειας χρήσης, αποκτάται από την καταχώρηση της απόφασης στο βιβλίο σημάτων¹⁵³, από την ημέρα που υποβλήθηκε η δήλωση κατάθεσης ή η σχετική αίτηση στη Διοικητική Επιτροπή Σημάτων (άρ. 22 παρ. 5 Κανον. και άρ. 16 παρ. 1, 2 ν. 2239/1994). Με βάση το ενιαίο του σήματος, δε νοείται άδεια παράλληλης καταθέσεως σε τμήμα μόνο της Κοινότητας –ως προς το κοινοτικό σήμα- ή, αντίστοιχα, σε τμήμα της ελληνικής επικράτειας –ως προς το εθνικό σήμα¹⁵⁴, σε αντίθεση προς την άδεια χρήσεως κατά το άρ. 22 παρ. 1 Κανον. κατά το οποίο *είναι δυνατόν να παραχωρηθούν άδειες χρήσης κοινοτικού σήματος για το*

149. Κουτσοχήνας (2004), 120· Μαρίνος (2007), 223, 236 επ

150. Κουτσοχήνας (2004), 122.

151. Αντωνόπουλος, (1998), 107.

152. Μαρίνος (2007), 237 επ.

153. Αντωνόπουλος, (1998), 107· ο ίδιος, (2005²), 551.

154. Μαρίνος (2007), 235.

σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία έχει καταχωρηθεί και για το σύνολο ή τμήμα της Κοινότητας, και αντίστοιχα, κατά το άρ. 16 παρ. 2 ν. 2239/1994, κατά την οποία ...επιτρέπεται η αποκλειστική ή μη χρήση του σήματος για μέρος ή το σύνολο των καλυπτομένων προϊόντων ή υπηρεσιών και για το σύνολο ή τμήμα του ελληνικού εδάφους....

2.5. Υποχρεώσεις και δικαιώματα σηματούχου και δικαιούχου

α) Υποχρεώσεις σηματούχου

Η κύρια υποχρέωση του σηματούχου συνίσταται στην παραχώρηση της χρήσης του σήματός του στη συμφωνημένη έκταση, ανάλογα με τους συμβατικούς περιορισμούς ενώ αν δεν υπάρχουν περιοριστικές συμβατικές ρήτρες, ο αδειούχος θα δικαιούται να χρησιμοποιεί το σήμα σε όλη την επικράτεια για το σύνολο των όμοιων (προς αυτά για τα οποία έχει κατατεθεί) προϊόντων του και με όλους τους τρόπους που επιφυλάσσονται στον δικαιούχο του σήματος¹⁵⁵.

Ο αδειούχος παράλληλης κατάθεσης ή άδειας χρήσης θα δικαιούται να επιθέτει το σήμα στα προϊόντα του, στη συσκευασία ή το περικάλυμμα τους, να θέτει σε κυκλοφορία τα σημαινόμενα με τον τρόπο αυτό προϊόντα και να χρησιμοποιεί το σήμα στη διαφήμιση. Κατά το άρ. 18 παρ. 1¹⁵⁶ ν. 2239/1994, μόνο ο δικαιούχος δικαιούται να επιθέσει το σήμα του επί του εμπορεύματός του. Το θετικό αυτό περιεχόμενο επί του σήματος εκτείνεται μόνο σε προϊόντα ή υπηρεσίες, τα οποία προορίζεται να διακρίνει το σήμα, όπως έχει καταχωρηθεί στο μητρώο σημάτων¹⁵⁷. Κατά συνέπεια, ο σηματούχος δεν μπορεί να παραχωρήσει δικαίωμα χρήσης για παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες, αφού αυτό εκφεύγει του θετικού περιεχομένου του δικαιώματος στο σήμα, και ως εκ τούτου δεν δύναται να παραχωρήσει δικαίωμα χρήσης σε κάτι που δεν του ανήκει¹⁵⁸. Εξάλλου, κατά το άρ. 17 παρ. 1 ν. 2239/1994, η χρήση του σήματος από τον αδειούχο για προϊόντα για τα οποία δεν έχει καταχωρηθεί το σήμα δεν καταλογίζεται σε αυτόν. Η παραχώρηση, συνεπώς άδειας χρήσης μόνο στα καταχωρημένα προϊόντα ή υπηρεσίες του σηματούχου, της διάταξης της παρ. 2 του άρ. 16 ν. 2239/1994 κατά την οποία *επιτρέπεται η*

155. Γεωργιάδης (2004), 650.

156. Η καταχώρηση του σήματος παρέχει στο δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ιδίως παρέχει το δικαίωμα της χρήσεως αυτού, το δικαίωμα να επιθέτει αυτό στα προϊόντα ή εμπορεύματα τα οποία προορίζεται να διακρίνει, να χαρακτηρίζει τις παρεχόμενες υπηρεσίες, να επιθέτει αυτό στα περικαλύμματα και στις συσκευασίες των εμπορευμάτων στο χαρτί αλληλογραφίας, στα τιμολόγια, στους τιμοκαταλόγους, στις αγγελίες, στις κάθε είδους διαφημίσεις, ως και σε άλλο έντυπο υλικό και να το χρησιμοποιεί σε ηλεκτρονικά ή οπτικοακουστικά μέσα.

157. Μαρίνος (2007), 235.

158. Μαρίνος (2007), 236.

αποκλειστική ή μη χρήση του σήματος για μέρος ή το σύνολο των καλυπτόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, ορθότερο είναι να εφαρμοστεί και για την παρ. 1 η οποία δεν κάνει αναφορά σε καταχωρημένα προϊόντα ή υπηρεσίες¹⁵⁹.

Ο αδειούχος χρήσης μπορεί, επίσης, να παραχωρήσει περαιτέρω άδεια χρήσης(όχι όμως και παράλληλης κατάθεσης), εφόσον του έχει παραχωρηθεί η σχετική εξουσία από τον σηματούχο και εφόσον έχει εκδοθεί απόφαση της ΔΕΣ κατόπιν έρευνας ότι δεν επέρχεται παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού από τη μία, και προσβολή του δημοσίου συμφέροντος από την άλλη(άρ. 16 παρ. 3 ν. 2239/1994). Ως προς τη δυνατότητα παραχώρησης περαιτέρω άδειας παράλληλης κατάθεσης, υποστηρίζεται ότι πρέπει να εφαρμοστεί αναλογικά η προαναφερθείσα διάταξη του άρ. 16 παρ. 3 ν. 2239/1994 και για την περίπτωση αυτή¹⁶⁰ ενώ υποστηρίζεται ακόμα¹⁶¹ ότι χωρεί αναλογική εφαρμογή της ΑΚ 1166¹⁶², υπό τις προϋποθέσεις που ισχύουν για την παραχώρηση άδειας χρήσης κατά το άρ. 16 παρ. 2. Η χρήση δε του σήματος από τον αδειούχο καταλογίζεται στον σηματούχο, κατά τα άρ. 17 παρ. 4 και 18 παρ. 2 γ' ν. 2239/1994, με αποτέλεσμα να αποτρέπεται, έτσι, η διαγραφή του σήματος¹⁶³.

Στην αποκλειστική άδεια, όπως έχει ήδη προαναφερθεί, ο σηματούχος δεσμεύεται να μην παραχωρεί άλλες άδειες με το ίδιο περιεχόμενο¹⁶⁴, διότι διαφορετικά θα ευθύνεται κατά τις ΑΚ 335 επ και 380 επ, για μη εκπλήρωση της παροχής ενώ ενδέχεται να θεμελιώνεται και ευθύνη του κατά την ΑΚ 914, από αδικοπραξία, καθώς επίσης, και σπουδαίος λόγος καταγγελίας της σύμβασης. Δεν υφίσταται, ωστόσο, υποχρέωση μη μεταβίβασης του σήματος, τόσο στην αποκλειστική όσο και στην απλή άδεια χρήσης, καθώς στις περιπτώσεις αυτές διατηρείται το δικαίωμα του αδειούχου παράλληλης κατάθεσης ή χρήσης. Ο αποκλειστικός δε αδειούχος, έχει κατά το άρ. 17 παρ. 1 ε'ν. 2239/1994, τη δυνατότητα να παρεμποδίσει τη χορήγηση νέας άδειας ασκώντας παρέμβαση, τριτανακοπή, προσφυγή και αίτηση αναίρεσης αφενός, και αφετέρου να ζητήσει τη διαγραφή της νέας άδειας¹⁶⁵.

159. Μαρίνος (2007), 236.

160. Αντωνόπουλος, (2005²), 563.

161. Λιακόπουλος (2000⁵), 377.

162. Η επικαρπία εφόσον δεν ορίστηκε διαφορετικά είναι αμεταβίβαστη. Η άσκησή της μπορεί να μεταβιβαστεί σε άλλον για χρόνο που δεν υπερβαίνει τη διάρκεια της επικαρπίας με την επιφύλαξη της διάταξης του άρ. 1164.

163. Αντωνόπουλος, (2005²), 560· Γεωργιάδης (2004), 650.

164. Γεωργιάδης (2004), 652 επ.

165. Αντωνόπουλος, (2005²), 558 επ.

Ο σηματούχος, επίσης, υποχρεούται να προβαίνει σε όλη τη διάρκεια της σύμβασης σε όλες τις πράξεις και παραλείψεις που κατατείνουν στη διατήρηση του δικαιώματος στο σήμα¹⁶⁶. Στην περίπτωση δε που έχει συμφωνηθεί μεγαλύτερη διάρκεια της παραχώρησης της χρήσης του σήματος, πέρα, δηλαδή, από τη διάρκεια, μέσα στην οποία λήγει, κανονικά, το δικαίωμα στο σήμα¹⁶⁷, ο σηματούχος είναι αυτός, που κατά το άρ. 47 παρ. 1 Κανον. και το άρ. 21 ν. 2239/1994, υποχρεούται να προβεί στην ανανέωσή του, ώστε να συνεχίσει να υπάρχει το δικαίωμα στο σήμα. Διαφορετικά, αν δε γίνει η ανανέωση, μέσα στο προβλεπόμενο χρονικό διάστημα, τότε επέρχεται αυτοδίκαιη λήξη του δικαιώματος στο σήμα (άρ. 47 σε συνδ. με άρ. 51 α) Κανον 40/1994 και άρ. 21 παρ. 5 ν. 2239/1994), οπότε ο σηματούχος περιέρχεται σε αδυναμία παροχής με συνέπεια την εφαρμογή των γενικών διατάξεων ΑΚ 335 επ και 380 επ.

Κατά το άρ. 17 παρ. 10 ν. 2239/1994, παρέχεται, επίσης στον σηματούχο το δικαίωμα παραίτησης από το δικαίωμά του με απλή έγγραφη δήλωση στην υπηρεσία σημάτων του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, οπότε και επέρχεται αυτοδίκαιη και πάλι λήξη του δικαιώματος στο σήμα.

Ως προς την ευθύνη του σηματούχου από την παραχώρηση χρήσης, γίνεται δεκτό ότι θα πρέπει να εφαρμόζονται αναλογικά κατά τα ισχύοντα στην ευρεσιτεχνία οι διατάξεις των άρ. 467, 468 και 470 ΑΚ που ισχύουν επί μεταβιβάσεως του σήματος¹⁶⁸. Ως εκ τούτου, σε περίπτωση επαχθούς σύμβασης ο σηματούχος θα ευθύνεται ανεξάρτητα από υπαιτιότητά του για την ύπαρξη του δικαιώματος στο σήμα, κατά την ΑΚ 467 παρ. 1 ενώ επί χαριστικής συμβάσεως δεν θα ευθύνεται ούτε για την ύπαρξη του δικαιώματος, κατά την ΑΚ 467 παρ. 2.

Τα δικαιώματα του αδειούχου, από την άλλη, καθορίζονται με βάση την ΑΚ 382, ενώ σε περίπτωση συμφωνίας των μερών περί της ύπαρξης κάποιας ιδιότητας του δικαιώματος στο σήμα, εφαρμογή έχουν οι ΑΚ 380 επ¹⁶⁹. Υποστηρίζεται, όμως, και η άποψη¹⁷⁰ ότι η ευθύνη του απλού αδειούχου ερείδεται στην ενοχική ανώνυμη σύμβαση με την οποία παραχωρείται η άδεια χρήσης. Κατά συνέπεια, ως προς τα νομικά ελαττώματα του σήματος, εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις για τη μίσθωση, διότι, όπως υποστηρίζεται δε λαμβάνει χώρα εκποιητική δικαιοπραξία,

166. Γεωργιάδης (2004), 651.

167. Το δικαίωμα στο σήμα διαρκεί, κατ' αρχήν, για μια δεκαετία, η οποία αρχίζει από την επομένη της κατάθεσής του, με δυνατότητα ανανέωσης, με αίτηση του σηματούχου, για μία δεκαετία κάθε φορά, κατά τα άρ. 46 και 47 Κανον. 40/1994 και, αντίστοιχα, το άρ. 21 ν. 2239/1994.

168. Αντωνόπουλος, (2005²), 509 επ· Γεωργιάδης (2004), 651.

169. Γεωργιάδης (2004), 651.

170. Μαρίνος (2007), 253.

ώστε να δικαιολογείται η εφαρμογή των διατάξεων για την ευρεσιτεχνία. Κατά την τελευταία αυτή άποψη, οι διατάξεις αυτές, 467 επ και 470 ΑΚ εφαρμόζονται μόνο στην αποκλειστική άδεια, λόγω του απόλυτου χαρακτήρα της.

Η παράβαση των υποχρεώσεων των απορρεουσών από τις εμπειριεχόμενες στη σύμβαση παραχώρησης άδειας χρήσης ρήτρες (κατά το άρ. 22 παρ. 2 Κανον.) σχετικά με τη διάρκεια της παραχώρησης, τη μορφή υπό την οποία θα χρησιμοποιηθεί το σήμα, τη φύση των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία παραχωρείται η άδεια, το έδαφος στο οποίο επιτρέπεται η επίθεση του σήματος και την ποιότητα των προϊόντων που κατασκευάζει ή των υπηρεσιών που παρέχει ο αδειούχος, δίνει το δικαίωμα στον δικαιούχο άδειας χρήσης να επικαλεστεί τα δικαιώματα που του παρέχει το κοινοτικό σήμα, κατά του αδειούχου (ενώ ο αδειούχος παράλληλης κατάθεσης, όπως έχει αναφερθεί, έχει ο ίδιος το δικαίωμα άσκησης για λογαριασμό του των σχετικών αγωγών), ο οποίος έχει το δικαίωμα να προσφύγει σε δικαστήριο, μόνο με τη συγκατάθεση του δικαιούχου (άρ. 22 παρ. 3 Κανον. και άρ. 16 παρ. 4 ν. 2239/1994). Αυτή η συγκατάθεση-η άδεια του δικαιούχου, δεν χρειάζεται, κατά την επόμενη παράγραφο (παρ. 4) στην περίπτωση παρέμβασης του αδειούχου σε διαδικασία για την παραποίηση ή απομίμηση του κοινοτικού σήματος, την οποία έχει κινήσει ο δικαιούχος¹⁷¹. Όπως καθίσταται δηλαδή αντιληπτό, προκειμένου ο αδειούχος να ζητήσει έννομη προστασία για την παραποίηση ή απομίμηση του κοινοτικού σήματος, απαιτείται η συγκατάθεση του δικαιούχου, εκτός αν πρόκειται για την περίπτωση κατά την οποία είναι κάτοχος αποκλειστικής άδειας χρήσης, οπότε και δύναται να προσφύγει ο ίδιος στα δικαστήρια για την προστασία του έναντι των τρίτων, εφόσον έχει προηγηθεί, κατά το άρ. 22 παρ. 3 του Κανον., όχληση του δικαιούχου-ώστε να ζητήσει αυτός τη σχετική έννομη προστασία.

β) Υποχρεώσεις αδειούχου

Η κύρια υποχρέωση του αδειούχου συνίσταται στην καταβολή ανταλλάγματος (royalties) για τη χρήση του σήματος, το οποίο συμφωνείται ελεύθερα μεταξύ των μερών. Ως προς τον τρόπο υπολογισμού αυτού του ανταλλάγματος, υποστηρίζεται ότι μπορούμε να ανατρέξουμε στις διατάξεις για την ευρεσιτεχνία, ήτοι να συμφωνηθεί ένα πάγιο ποσό ή αναλογικό αντίτιμο¹⁷² (όπως στην περίπτωση, για

¹⁷¹. Χατζηγάγιος, ΕΤρΑΞΧρΔ 1997, 710 επ· Κουτσοχήνας (2004), 121.

¹⁷². Στην περίπτωση αυτή θα ανακύπτει, αντίστοιχα, υποχρέωση του αδειούχου να παρέχει πληροφορίες και να λογοδοτεί, προκειμένου να μπορεί ο σηματούχος να υπολογίζει το ύψος της οφειλόμενης σε αυτόν αντιπαροχής.

παράδειγμα, που συμφωνείται αναλογία στα κέρδη ή συμμετοχή στο συνολικό κύκλο εργασιών του αδειούχου), ή ο συνδυασμός και των δύο¹⁷³. Ωστόσο, υποστηρίζεται, ότι συνήθως είναι στην πράξη, χωρίς να γίνεται αναφορά στην αναλογική εφαρμογή των ισχυόντων στην ευρεσιτεχνία, ο συνδυασμός ενός σταθερού, ελάχιστου εγγυημένου ποσού μαζί με τη ρήτρα αναλογικού αντιτίμου η οποία συνίσταται σε ορισμένο κάθε φορά ποσό για κάθε σηματοδοτούμενο ή εμπορευόμενο προϊόν, όπως προαναφέρθηκε¹⁷⁴.

Ο αδειούχος, επίσης, υποχρεούται να παραχωρεί προς τον σηματούχο παράλληλη άδεια χρήσεως (*grand back provision*) και να χρησιμοποιεί το σήμα¹⁷⁵, καθώς η μη χρήση του σήματος συνεπάγεται τη διαγραφή του. Η υποχρέωση χρήσης είτε συμφωνείται ρητώς από τα μέρη, είτε συνάγεται από την ερμηνεία της σύμβασης κατά τις ΑΚ 173 και 200. Κριτήριο υπέρ της σιωπηρής αποδοχής της χρήσης συνιστά η χορήγηση αποκλειστικής άδειας χρήσης διότι, στην περίπτωση αυτή, η διαφύλαξη της διακριτικής δύναμης του σήματος και η αποτροπή διαγραφής του θα εξαρτάται αποκλειστικά από τον αδειούχο. Κριτήριο υπέρ της υποχρέωσης χρήσης συνιστά, ακόμη, η ρήτρα αναλογικού αντιτίμου χρήσης, η οποία εξαρτάται άμεσα από τη χρήση του σήματος από τον αδειούχο, άρα εξαρτάται, κατ' επέκταση, και η κερδοφορία του σήματος στις συναλλαγές. Στην περίπτωση, ωστόσο, που συντρέχουν λόγοι υπέρβασης του, κατά την καλή πίστη, ανεκτού ορίου θυσίας του αδειούχου, όπως όταν τα σημεινόμενα προϊόντα δεν δύνανται να απορροφηθούν στην αγορά ή όταν η επιχείρηση του αδειούχου έχει αναστείλει τις λειτουργίες της, χωρίς να συντρέχει ευθύνη του, η υποχρέωση αυτή χρήσης του σήματος μπορεί να εκλείψει πριν από τη λήξη της σύμβασης, οπότε και υφίσταται σπουδαίος λόγος καταγγελίας της σύμβασης¹⁷⁶.

Ο αδειούχος, ακόμη, φέρει την υποχρέωση τήρησης ορισμένων ποιοτικών προδιαγραφών, είτε στο προϊόν, είτε στη διαδικασία παραγωγής, διανομής ή προσφοράς του¹⁷⁷, ενώ υποχρεούται και να ειδοποιεί τον σηματούχο όταν προσβάλλεται το σήμα του και να του παρέχει κάθε απαραίτητη βοήθεια στον δικαστικό αγώνα για την προστασία του σήματος¹⁷⁸. Ανάλογα δε με τις συμβατικές ρήτρες, ο αδειούχος μπορεί να βαρύνεται με την υποχρέωση υποβολής των προϊόντων του στον ποιοτικό έλεγχο του σηματούχου και ο σηματούχος, αντίστοιχα

173. Γεωργιάδης (2004), 653.

174. Μαρίνος (2007), 254.

175. Γεωργιάδης (2004), 653 επ· Μαρίνος (2007), 254 επ.

176. Αντωνόπουλος (1981), 257· Γεωργιάδης (2004), 654· Μαρίνος (2007), 255.

177. Μαρίνος (2007), 255.

178. Γεωργιάδης (2004), 654.

να έχει το δικαίωμα ελέγχου της ποιότητας των προσφερομένων προϊόντων και υπηρεσιών.

Υποχρέωση, ακόμη, του αδειούχου συνιστά η μη προσβολή του σήματος με αίτηση διαγραφής (ρήτρα non attack ή non challenge clause)¹⁷⁹. Με τη ρήτρα αυτή δεσμεύεται ο ένας συμβαλλόμενος να μην αμφισβητήσει το δικαίωμα του άλλου συμβαλλομένου στο σήμα, μέσω της αναγνώρισης της εγκυρότητας του δικαιώματος στο σήμα και ανάληψης της υποχρέωσης μη αμφισβήτησής του από τον αδειούχο, ή και μέσω της ανάληψης της υποχρέωσης από τον αδειούχο της υποχρέωσης αποχής από κάθε πράξη η οποία θα μπορούσε να προσβάλει το δικαίωμα στο σήμα¹⁸⁰.

Ως προς τις επονομαζόμενες *no challenge clauses*,¹⁸¹ η ρήτρα μη προσβολής του σήματος υπόκειται στον έλεγχο του δικαίου των περιορισμών του ανταγωνισμού. Αναφορικά με την αντίθεσή τους στο άρθρο 81 ΣυνθΕΚ, παρατηρείται ότι οι τρίτοι είναι ελεύθεροι να πουλάνε τα προϊόντα για τα οποία είχε δοθεί αποκλειστική άδεια χρήσης του σήματός τους, υπό διαφορετικό σήμα ή επωνυμία. Αυτή η δυνατότητα, ωστόσο, δε γίνεται δεκτή στην περίπτωση που η χρήση ενός σήματος με μεγάλη διακριτική δύναμη, θα συνιστούσε σημαντικό πλεονέκτημα για την είσοδο οποιασδήποτε εταιρίας σε μια ανταγωνιστική αγορά, ενώ η μη χρήση του από την άλλη, θα αποτελούσε σημαντικό εμπόδιο για την είσοδο αυτή, οπότε και πρόκειται για περιορισμό του ανταγωνισμού, καθώς έρχεται σε αντίθεση με το άρθρο 81 ΣυνθΕΚ. Επιπλέον, παρατηρείται ότι μία τέτοια συμφωνία, δικαιολογείται πιο εύκολα ως προς τα σήματα, ενώ υπό τις ίδιες συνθήκες, όταν πρόκειται για δικαίωμα σε δίπλωμα ευρεσιτεχνίας (το οποίο σε συνθήκες ανταγωνισμού έχει περισσότερο, θα λέγαμε, τον χαρακτήρα μονοπωλίου), ο περιορισμός αυτός ο επιβαλλόμενος με τη ρήτρα δεν θα ήταν επιτρεπτός.

Ειδικότερα, όπως αναφέρθηκε, ήδη, και στην υπόθεση *Moosehead/Whitbread* (υπό την παρ. 2 β του παρόντος κεφαλαίου), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διέκρινε σε δύο περιπτώσεις¹⁸². Στη πρώτη το δικαίωμα επί του σήματος αμφισβητείται είτε λόγω προηγούμενης χρήσης, είτε λόγω προηγούμενης καταχώρισης όμοιου σήματος, χωρίς όμως να επηρεάζεται ο ανταγωνισμός, καθώς οι τρίτοι, αποκλείονταν, ούτως ή άλλως από τη χρήση του σήματος λόγω του απόλυτου και αποκλειστικού χαρακτήρα του, ανεξάρτητα από το αν το δικαίωμα ανήκει στον δικαιοδόχο ή στον δικαιοπάρχο.

179. *Μαρίνος* (2007), 255 επ.

180. *Γρηγοριάδης*, Άδεια χρήσης σήματος και περιορισμοί του ανταγωνισμού, 2006, 159 επ.

181. *E. Susan Singleton*, Intellectual property disputes: settlement agreements and ancillary licences under EC and UK competition law, *European Intellectual Property Review* 1993, 49 επ.

182. *Γρηγοριάδης* (2006), 160· *Μαρίνος* (2007), 256.

Στην περίπτωση αυτή, δηλαδή, η ρήτρα μη προσβολής του σήματος, θεωρείται συμβατή με τους περιορισμούς του ανταγωνισμού, διότι στηρίζεται σε λόγο διαγραφής λόγω υπάρξεως προγενέστερων δικαιωμάτων.

Διαφορετική είναι η δεύτερη περίπτωση στην οποία διακρίνει η Επιτροπή, κατά την οποία αμφισβητείται για οποιοδήποτε λόγο η ισχύς ή η εγκυρότητα του σήματος κατά το εθνικό δίκαιο, για λόγο π.χ. που αφορά στην περιγραφικότητα του σήματος, οπότε και θα πρέπει να διερευνάται κατά πόσο επηρεάζεται ο ανταγωνισμός, ανάλογα με το πόσο γνωστό ήταν το σήμα και το κατά πόσο η έλλειψή του θα μπορούσε να αποτελέσει φραγμό για την είσοδο μιας επιχείρησης στη δεδομένη αγορά.

Σημαντικό είναι, εν γένει, να παρατηρηθεί ότι οι περιπτώσεις εκμετάλλευσης του κοινοτικού σήματος, εκ μέρους του αδειούχου, πρέπει να εμπίπτουν στα πλαίσια των άρθρων 81 και 82 ΣυνθΕΚ περί ελεύθερου ανταγωνισμού¹⁸³, καθώς το δικαίωμα σε άυλο αγαθό, όπως είναι το σήμα, μπορεί να εμπίπτει στη διάταξη του άρθρου 81 ΣυνθΕΚ, όταν αποτελεί το αντικείμενο, το μέσο ή το αποτέλεσμα περιοριστικής του ανταγωνισμού συμφωνίας¹⁸⁴. Και αυτό διότι στόχος είναι να μην επηρεάζεται το εμπόριο εντός της Κοινότητας και να μη νοθεύεται ο ανταγωνισμός, ενώ περιορισμός τίθεται και στον δικαιούχο κοινοτικού σήματος ο οποίος βρίσκεται σε δεσπόζουσα θέση στην Κοινότητα ή σε σημαντικό μέρος αυτής, προκειμένου να μην προβαίνει σε καταχρηστική εκμετάλλευσή του. Σημαντικό είναι, δηλαδή, εν προκειμένω, να κρίνεται κάθε περίπτωση *ad hoc*, ώστε να μην καθίσταται από τη μία, δυσχερής η είσοδος νέων ανταγωνιστών στην αγορά, και από την άλλη να μη χρησιμοποιείται το σήμα κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να δημιουργείται ο κίνδυνος παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού.

¹⁸³. Γρηγοριάδης (2006), 49 επ.

¹⁸⁴. Γρηγοριάδης (2006), 46.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄

Άλλες μορφές εκμετάλλευσης του σήματος

1. Το σήμα ως αντικείμενο εμπράγματος δικαιώματος

Κατά το προϊσχύσαν δίκαιο, γινόταν δεκτό ότι το σήμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο επικαρπίας αν συνιστούνταν επικαρπία και στα κατ' ιδίαν στοιχεία της επιχείρησης, ενώ δε γινόταν δεκτή η σύσταση ενεχύρου επί του σήματος γιατί αποκλειόταν και η σύσταση ενεχύρου στην επιχείρηση¹⁸⁵. Απόρροια της ελεύθερης μεταβίβασης του σήματος, για την οποία έγινε ήδη λόγος, είναι ότι επιτρέπεται η καταπιστευτική μεταβίβαση¹⁸⁶ αυτού και η σύσταση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί αυτού, (όπως ενέχυρο, επικαρπία), για τα οποία γίνεται δεκτό, παρά το ότι δεν υπάρχει σχετική νομοθετική πρόβλεψη, ότι ορθότερο είναι να καταχωρούνται και αυτά στο βιβλίο σημάτων του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας¹⁸⁷.

Επιπλέον, δε ως συνέπεια της ελεύθερης μεταβίβασης νοείται και το επιτρεπτό της αναγκαστικής κατάσχεσης και εκποίησης του σήματος, καθώς και η αυτοτελής εκποίηση από το σύνδικο πτώχευσης, του σήματος, χωρίς την ταυτόχρονη εκποίηση της επιχείρησης, με περιορισμό στην περίπτωση αυτή, την εκποίηση σήματος που αποτελείται από το όνομα του δικαιούχου, όπως προβλέπεται και στο άρ. 24 ν. 2239/1994, καθώς και η χρήση του σήματος στα πλαίσια του συστήματος δικαιόχρησης (franchising).

Στην περίπτωση δε σύστασης ενεχύρου ή επικαρπίας επί του δικαιώματος προσδοκίας στο σήμα, αυτά τα εμπράγματα δικαιώματα εκτείνονται επί του πλήρους δικαιώματος, εφόσον τούτο αποκτηθεί (όπως ισχύει και στην περίπτωση παραχώρησης άδειας εκμεταλλεύσεως του σήματος)¹⁸⁸. Ο επικαρπωτής εγκύρως παραχωρεί άδεια χρήσης εφόσον αυτή εμπίπτει στην έννοια της καρπώσεως

185. Αντωνόπουλος (1998), 91·ο ίδιος (2005²), 541 επ.

186. Μαρίνος (2007), 274. Με την καταπιστευτική μεταβίβαση σήματος εξασφαλίζεται η απαίτηση δανείου που η Τράπεζα έχει χορηγήσει στον σηματούχο, και η μεταβίβαση γίνεται κατά το άρ. 22 ν. 2239/1994. Αρκεί για τη μεταβίβαση ρητή ή σιωπηρή υποχρέωση που αναλαμβάνει ο καταπιστευτικώς αποκτών να χρησιμοποιεί το σήμα σύμφωνα με τον σκοπό που έχει συμφωνηθεί με τον καταπιστευτικώς μεταβιβάσαντα. Ο καταπιστευτικώς αποκτών δεν δικαιούται να το μεταβιβάσει περαιτέρω, καθώς υποχρεούται να το επαναμεταβιβάσει ή στον πρώην σηματούχο ή σε κάποιον τρίτο που αυτός θα του υποδείξει. Υποχρεούται δε, να χρησιμοποιεί το σήμα ο ίδιος, είτε μέσω παραχωρήσεως άδειας σε τρίτο ή στον καταπιστευτικώς μεταβιβάσαντα.

187. Ρόκας (2004), 142.

188. Μαρίνος (2007), 227.

δικαιώματος, αλλά δεν δικαιούται να παραχωρήσει άδεια παράλληλης καταθέσεως¹⁸⁹.

1.1.Ενεχυρίαση σήματος

Κατά το άρ. 19 παρ. 1 Κανον., το κοινοτικό σήμα δύναται να είναι αντικείμενο ενεχύρου ή άλλου εμπράγματος δικαιώματος¹⁹⁰, ενώ τα δικαιώματα αυτά, κατά την παρ. 2, σημειώνονται στο μητρώο και δημοσιεύονται. Η εγγραφή στο μητρώο παρά το ότι δεν είναι συστατική του δικαιώματος και δεν επηρεάζει την εσωτερική σχέση των μερών, είναι απαραίτητη, σύμφωνα με τα άρ.17 παρ. 6 και άρ. 23 παρ. 1 Κανον., προκειμένου να ισχύσουν τα εμπράγματα αυτά δικαιώματα έναντι των τρίτων¹⁹¹. Στο εσωτερικό δίκαιο στο άρ. 22 ν. 2239/1994, προβλέπονται οι μορφές διάθεσης του σήματος χωρίς να γίνεται ειδικότερος λόγος για τη σύσταση ενεχύρου ή άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος επί αυτού, δυνατότητα όμως που προκύπτει αυτονόητα ως απόρροια της υποχώρησης του επιχειρησιοπαγούς χαρακτήρα του σήματος και της περιουσιακής του αξίας.

Η σύσταση ενεχύρου επί του σήματος γίνεται κατά την ΑΚ 1209¹⁹², με αναλογική εφαρμογή των διατάξεων για την ενεχυρίαση πράγματος, στα πλαίσια που δεν παραβιάζονται οι αρχές του δικαίου των σημάτων και δεν δημιουργείται κίνδυνος παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού, και σκοπεί στην προνομιακή ικανοποίηση του δανειστή, κατά την ΑΚ 1256. Αντικείμενο του ενεχύρου μπορεί να αποτελέσει και ιδανική μόνο μερίδα επί του σήματος, καθώς και το δικαίωμα προσδοκίας, οπότε, στην τελευταία περίπτωση, αν το σήμα γίνει αμετάκλητα δεκτό, το ενέχυρο επεκτείνεται στο πλήρες δικαίωμα, ενώ αν ματαιωθεί η αναγνώριση του σήματος, αίρεται και το ενέχυρο¹⁹³. Το συλλογικό σήμα δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ενεχύρου, αφού αυτό είναι αμεταβίβαστο¹⁹⁴.

Η παράδοση δε του σήματος δεν είναι υλική αλλά νοερή, καθώς ο σηματούχος δεσμεύεται έναντι του ενεχυρούχου δανειστή ότι δεν θα ασκήσει έναντι αυτού την έννομη προστασία που προβλέπει ο νόμος περί σημάτων, εφόσον παραχωρήθηκε στον ενεχυρούχο δανειστή και το δικαίωμα να χρησιμοποιεί το σήμα

189. Μαρίνος (2007), 234.

190. Κατά το άρ. 24 Κανον. 40/1994, οι διατάξεις για τη μεταβίβαση, παραχώρηση ενεχύρου ή επικαρπίας, παραχώρηση άδειας χρήσης αλλά και για την αναγκαστική εκτέλεση ή πτώχευση εφαρμόζονται και επί αιτήσεων κοινοτικών σημάτων.

191. Μαρίνος (1994), 59·Κουτσοχήνας (2004),125.

192. Σε ξένο κινητό πράγμα μπορεί να συσταθεί εμπράγματο δικαίωμα ενεχύρου για την εξασφάλιση απαίτησης με την προνομιακή ικανοποίηση του δανειστή από το πράγμα.

193. Αντωνόπουλος (1998), 94 επ.

194. Αντωνόπουλος (2005²), 544.

προς διάκριση των προϊόντων του, σύμφωνα με την ΑΚ 1224 εδ. 2, ενώ κατά το εδ. 1, ο ενεχυρούχος δανειστής, ακόμα και αν δε δικαιούται στη χρήση του σήματος έχει υποχρέωση, μέχρι τη λήξη του ενεχύρου, να εποπτεύει και να φυλάττει το σήμα, ασκώντας έναντι των τρίτων την έννομη προστασία που μπορεί να ασκήσει και ο φορέας του σήματος (ΑΚ 1236)¹⁹⁵. Η καταχώρηση της συμφωνίας αυτής στο Μητρώο Σημάτων δεν είναι υποχρεωτική¹⁹⁶, ενώ χωρίς την ύπαρξη συμφωνίας, δε θεμελιώνεται δικαίωμα του ενεχυρούχου δανειστή να εκμεταλλεύεται το σήμα.

Ως προς τη σύσταση του ενεχύρου¹⁹⁷, κατά την ΑΚ 1211 εδ. α' για τη σύσταση ενεχύρου απαιτείται παράδοση του πράγματος από τον κύριο στο δανειστή και συμφωνία των δύο ότι ο δανειστής αποκτά ενέχυρο στο πράγμα, ενώ σύμφωνα με την ΑΚ 1237, ο δανειστής, μόλις καταστεί απαιτητή η ασφαλιζόμενη απαίτησή του, δικαιούται να πωλήσει το σήμα με πλειστηριασμό, αν έχει εκτελεστό τίτλο ή να προκαλέσει δικαστική απόφαση για να πωληθεί μέσω πλειστηριασμού. Ο σηματούχος, και μετά τη σύσταση ενεχύρου, εξακολουθεί να νομιμοποιείται ενεργητικώς έναντι της ΔΕΣ, των διοικητικών και πολιτικών δικαστηρίων, ενώ ο ενεχυρούχος δανειστής, προστατεύεται, με βάση την ΑΚ 1236, αυτοτελώς έναντι τρίτων¹⁹⁸.

Ως προς την περίπτωση σύγκρουσης εμπραγμάτων δικαιωμάτων, περίπτωση δηλαδή, κατά την οποία συστήνεται επικαρπία σε ήδη βεβαρημένο με ενέχυρο σήμα, το ενέχυρο προηγείται της επικαρπίας με βάση την αρχή της χρονικής προτεραιότητας, με εξαίρεση την περίπτωση που ο αποκτών την επικαρπία είναι καλόπιστος ως προς την ύπαρξη του ενεχύρου, κατά την ΑΚ 1040¹⁹⁹. Εν προκειμένω, δηλαδή, η επικαρπία του καλόπιστου τρίτου προηγείται του δικαιώματος του ενεχύρου.

1.2. Επικαρπία σήματος

Η Επικαρπία, αντίστοιχα, όπως αναφέρθηκε και στο ενέχυρο, συστήνεται πλέον στο σήμα, χωρίς την σύστασή της και στην επιχείρηση, ως απόρροια του μεταβιβαστού του δικαιώματος στο σήμα, εφαρμοζόμενης της διάταξης ΑΚ 1178²⁰⁰. Αντικείμενο της επικαρπίας, μπορεί να είναι και εδώ, το δικαίωμα προσδοκίας στο

195. Αντωνόπουλος (1998), 95· ο ίδιος (2005²), 544· Μαρίνος (2007), 273.

196. Ρόκας (2004), 142.

197. Σπυριδάκης, Εμπράγματο Δίκαιο, τ. Γ', 2001, 65 επ.

198. Μαρίνος (2007), 274.

199. Αντωνόπουλος (1998), 96.

200. Επικαρπία μπορεί να συσταθεί και πάνω σε δικαίωμα. Η σύστασή της γίνεται με τον τρόπο που γίνεται η μεταβίβαση του δικαιώματος. Δικαιώματα που δεν μπορούν να μεταβιβαστούν δεν είναι δεκτικά επικαρπίας.

σήμα, και μετά τη μετατροπή της προσδοκίας σε πλήρες δικαίωμα κυριότητας, αποκτάται επικαρπία επί του πλήρους δικαιώματος στο σήμα. Το δε συλλογικό σήμα, ως αμεταβίβαστο δεν μπορεί να αποτελέσει ούτε αντικείμενο επικαρπίας.

Η σύσταση της επικαρπίας γίνεται κατά τον τρόπο που γίνεται και η μεταβίβαση του δικαιώματος επί του σήματος²⁰¹, η οποία κατά την κρατούσα άποψη²⁰², όπως αναφέρθηκε, γίνεται ατύπως, εφαρμοζομένων των διατάξεων περί εκχωρήσεως (ΑΚ 470). Η επικαρπία, λοιπόν, σε αντίθεση με τη σύσταση ενεχύρου, για την οποία απαιτείται κατά την ΑΚ 1211 εδ. β, *η συμφωνία να γίνει με έγγραφο συμβολαιογραφικό ή ιδιωτικό με βέβαιη χρονολογία και να προσδιορίζει την απαίτηση, καθώς επίσης να περιγράφει το ενεχυραζόμενο πράγμα*, μπορεί να συσταθεί και ατύπως, είτε με πράξη εν ζωή είτε με δικαιοπραξία λόγω θανάτου (το συνήθως συμβαίνουν). Η δε καταχώρησή της στα βιβλία σημάτων, έχει δηλωτική και όχι συστατική ενέργεια και σύμφωνα με τη διάταξη του άρ. 22 παρ.3 ν. 2239/1994, χωρίς την καταχώρηση η μεταβίβαση δεν έχει ισχύ έναντι τρίτων, ενώ και για την Υπηρεσία Σημάτων, ως δικαιούχος νοείται ο εγγεγραμμένος στα βιβλία σημάτων²⁰³.

Στην επικαρπία επί του σήματος εφαρμόζονται, αναλογικά, οι διατάξεις για την επικαρπία πραγμάτων, *εφόσον δεν προκύπτει κάτι διαφορετικό από το νόμο ή από τη φύση της επικαρπίας δικαιώματος* (ΑΚ 1182 εδ. β). Ειδικότερα, εφαρμόζονται οι διατάξεις για την κοινωνία δικαιώματος, στην περίπτωση που επικαρπωτές είναι περισσότερα πρόσωπα, οπότε, οι συνεπικαρπωτές θα είναι είτε κοινωνοί κατά ιδανικά μέρη (ΑΚ 785 επ σε συνδ. με ΑΚ 1116), είτε δανειστές εις ολόκληρον (ΑΚ 489 επ), ανάλογα με την ερμηνεία της σύμβασης²⁰⁴. Επικαρπωτής μπορεί να είναι τόσο φυσικό, όσο και νομικό πρόσωπο και δύναται να παραχωρεί άδειες χρήσεως σε τρίτους²⁰⁵, ενώ ο παραχωρών την επικαρπία πρέπει να είναι φορέας του δικαιώματος επί του σήματος. Καλόπιστη σύσταση επικαρπίας από μη σηματούχο, κατά την ΑΚ 1036, δε νοείται καθώς στο δίκαιο των σημάτων δε νοείται η καλόπιστη κτήση²⁰⁶. Κατά το άρ. 18 παρ. 2 γ' ν. 2239/1994, η χρήση του σήματος από τον επικαρπωτή καταλογίζεται στον σηματούχο, και, κατά τα ισχύοντα για τη μεταβίβαση, η χρήση δεν μπορεί να προκαλεί παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού, διότι, διαφορετικά, το σήμα θα οδηγηθεί σε διαγραφή (άρ. 17 παρ. 1 γ' ν. 2239/1994).

201. Μαρίνος (2007), 271.

202. Γουγάς (1996), 251· Λιακόπουλος (2000), 370· Αντωνόπουλος (2005), 508· Ρόκας (2004), 142.

203. Αντωνόπουλος (2005²), 517, 541.

204. Αντωνόπουλος (2005²), 517, 542.

205. Αντωνόπουλος (2005²), 542· Μαρίνος (2007), 272.

206. Μαρίνος (2007), 272.

Η ευθύνη του επικαρπωτή²⁰⁷ θεμελιώνεται στις ΑΚ 1148 επ και ειδικότερα, α) φέρει την υποχρέωση να *διατηρεί τον έως τώρα οικονομικό προορισμό του πράγματος* (ΑΚ 1148 εδ. α'). Ο επικαρπωτής, δηλαδή, δεν πρέπει να οδηγεί το σήμα σε αδράνεια, διότι αυτό θα επέφερε μείωση της οικονομικής του αξίας και β) να *το μεταχειρίζεται με επιμέλεια και σύμφωνα με τους κανόνες της τακτικής εκμετάλλευσης*, ενώ δεν έχει δικαίωμα να *επιφέρει ουσιώδεις μεταβολές* (ΑΚ 1148 εδ. β'), προκειμένου, μέσω της ρύθμισης αυτής, να αποφευχθεί ο κίνδυνος παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού.

Η επικαρπία αποσβένεται, με βάση το άρ. 1167 εδ. 1 ΑΚ, με τον θάνατο του επικαρπωτή, καθιστώντας την ψιλή κυριότητα πλήρη, ενώ όταν η επικαρπία έχει συσταθεί υπέρ νομικού προσώπου, αποσβένεται όταν περατωθεί το στάδιο της εκκαθάρισης του νομικού προσώπου (άρ. 1167 εδ. 2 ΑΚ). Άλλοι λόγοι απόσβεσης είναι η ένωση της επικαρπίας με την κυριότητα στο ίδιο πρόσωπο (ΑΚ 1168 εδ. 1), η μονομερής δήλωση του δικαιούχου προς τον κύριο ότι παραιτείται (ΑΚ 1169 εδ. 1), ενώ επίσης εφαρμόζονται και αναλογικά οι διατάξεις της απόσβεσης των πραγματικών δουλειών εξαιτίας της καταστροφής του δουλεύοντος πράγματος, της αδυναμίας άσκησης και της αχρησίας (ΑΚ 1170 εδ. 1).

Σε περίπτωση προσβολής του δικαιώματος της επικαρπίας από τρίτους²⁰⁸, ο επικαρπωτής έχει το δικαίωμα άσκησης στο όνομά του τις αξιώσεις που έχει και ο κύριος, από την προσβολή του σήματος (ΑΚ 1173). Ειδικότερα, δύναται να ασκήσει είτε διεκδικητική (ΑΚ 1194), είτε αρνητική αγωγή (ΑΚ 1108)²⁰⁹. Την προστασία δε αυτή, έχει ο επικαρπωτής και έναντι του σηματούχου.

2. Το σήμα ως αντικείμενο εισφοράς σε ανώνυμη εταιρία αντί κεφαλαίου

Από τις διατάξεις του Ν. 2190/1920 (όπως ισχύει μετά την τροποποίησή του με τον ν. 3604/2007²¹⁰), και ειδικότερα, των άρθρων 2 παρ. 1 δ²¹¹, ως προς το ύψος και τον τρόπο καταβολής του μετοχικού κεφαλαίου τα οποία προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στο ελάχιστο περιεχόμενο του καταστατικού²¹², άρ. 8 παρ. 1²¹³, ως προς την

207. Αντωνόπουλος (2005²), 542 επ.

208. Αντωνόπουλος (2005²), 543· Μαρίνος (2007), 273.

209. Για την ερμηνεία των άρθρων αυτών βλ. Σπυριδάκης (2001), 5 επ και 18 επ.

210. Νόμος 3604/2007, για την αναμόρφωση και τροποποίηση του κωδικοποιημένου ν. 2190/1920, ΦΕΚ/Α/189/8.8.2007.

211. Το καταστατικό της ανώνυμης εταιρείας πρέπει να περιέχει διατάξεις: δ) Για το ύψος και τον τρόπο καταβολής του εταιρικού κεφαλαίου.

212. Παπαγιάννης, Δίκαιο Ανωνύμων Εταιριών, 1997, 147 επ· Περάκης, Το δίκαιο της ανώνυμης εταιρείας, 2010³, 114.

καταβολή του κεφαλαίου²¹⁴, και παρ. 6 εδ. α²¹⁵, και άρ. 9 εδ. α²¹⁶, ως προς την αποτίμηση των εταιρικών εισφορών²¹⁷, προκύπτει ότι το μετοχικό κεφάλαιο ανώνυμης εταιρείας διαιρείται σε μετοχές και σχηματίζεται με την καταβολή από τους μετόχους της αξίας των μετοχών που αναλαμβάνει ο καθένας από αυτούς, είτε με καταβολή μετρητών στο ταμείο της εταιρείας, είτε με την εισφορά σε είδος. Στην περίπτωση που οι μέτοχοι επιλέξουν την εισφορά σε είδος, τότε πρέπει να το αναφέρουν αυτό, μαζί με τη χρηματική αποτίμηση των εισφορών, στο καταστατικό, λόγω του ότι η συγκεκριμένη επιλογή είναι δυνατή και επιτρέπεται μόνον εφόσον η εν λόγω εισφορά είναι αποτιμητή σε χρήμα. Εάν στο καταστατικό δεν ορίζεται αν οι εισφορές είναι αποτιμητές σε χρήμα ή σε είδος, τότε θεωρείται ότι όλες οι εισφορές είναι αποτιμητές χρήμα και ότι η εισφορά άλλου περιουσιακού στοιχείου, εκτός από χρήματα, συνιστά εισφορά σε είδος²¹⁸.

Ως προς τις προϋποθέσεις εισφοράς σε είδος αυτές συνίστανται α) στην καταστατική πρόβλεψη, β) να πρόκειται για εισφορά δεκτική χρηματικής αποτίμησης και αποτύπωσή της στο ενεργητικό του ισολογισμού, γ) το εισφερόμενο περιουσιακό στοιχείο θα πρέπει να είναι μεταβιβάσιμο. Συνεπώς, δεδομένου ότι οι β) και γ) προϋποθέσεις, πληρούνται με βάση την ίδια τη φύση του σήματος ως περιουσιακό στοιχείο αποτιμητό σε χρήμα, αυτό νομίμως εισφέρεται σε ανώνυμη εταιρία, προς εξόφληση της υποχρέωσης κάλυψης που έχει αναλάβει ο εισφέρων τούτο μέτοχος, εφόσον υπάρχει σχετική πρόβλεψη στο καταστατικό της²¹⁹.

3. Το σήμα ως αντικείμενο αναγκαστικής εκτέλεσης

213. Το κεφάλαιο της ανώνυμης εταιρείας καλύπτεται, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο καταστατικό, από έναν ή περισσότερους ιδρυτές και καταβάλλεται, κατά τη σύσταση της εταιρείας, στο σύνολο του ή εν μέρει. Στη δεύτερη περίπτωση, το μέρος που καταβάλλεται κατά τη σύσταση της εταιρείας πρέπει να είναι τουλάχιστον ίσο με το κατώτατο όριο που ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

214. Παπαγιάννης (1997), 246 επ· Ρόκας, Εμπορικές Εταιρίες, 2008⁶, 212 επ· Περάκης (2010³), 397 επ.

215. Το Μετοχικό κεφάλαιο αποτελείται μόνο από στοιχεία ενεργητικού που μπορούν να τύχουν χρηματικής αποτίμησης.

216. Η εξακρίβωση της αξίας των εταιρικών εισφορών σε είδος κατά τη σύσταση της εταιρείας, καθώς και σε κάθε αύξηση του κεφαλαίου της, γίνεται μετά από γνωμοδότηση τριμελούς επιτροπής εμπειρογνομόνων.

217. Ρόκας (2008⁶), 212 επ· Περάκης (2010³), 475 επ.

218. Αντωνόπουλος, Δίκαιο ανώνυμης εταιρείας και Ε.Π.Ε., 2009³, 153.

219. ΕφΑθ 4760/2001, ΕπισκεΔ 2001, 763 επ με παρατηρήσεις Ιγγλεζάκη και ΔΕΕ 2001, 989 επ με παρατηρήσεις Κυπρούλη· ΕφΘεσ 2331/2006, ΕπισκεΔ 2006, 1180 επ, με παρατηρήσεις Παμπούκη.

Η αναγκαστική εκτέλεση επί του κοινοτικού σήματος²²⁰ και της αιτήσεως αυτού, προβλέπεται στη διάταξη της παρ. 1 του άρ. 20 Κανον., ενώ στην παρ. 3 αυτού προβλέπεται η σημείωση της αναγκαστικής εκτέλεσης στο μητρώο και η δημοσίευσή της κατ' αίτηση ενός των μερών. Αρμόδια δε, είναι τα Δικαστήρια του κράτους μέλους στο οποίο ο δικαιούχος έχει την έδρα του ή την κατοικία του ή αν δεν έχει κατοικία, την εγκατάστασή του κατά τον χρόνο που λαμβάνει χώρα η κατάσχεση (άρ. 20 παρ. 2 και 16 Κανον.).

Στο εσωτερικό μας προϋσχύσαν δίκαιο, λόγω της επιχειρησιοπάγειας του σήματος, η αναγκαστική κατάσχεση και εκποίησης του, επιτρεπόταν μόνο μαζί με την επιχείρηση²²¹ και κατά συνέπεια, αν το σήμα εκποιούνταν χωρίς την επιχείρηση, σε διαφορετικά πρόσωπα, αποσβενόταν γιατί η εκποίησή του χωρίς την επιχείρηση ήταν άκυρη²²². Στον ισχύοντα νόμο, η αναγκαστική κατάσχεση και εκποίηση του σήματος προβλέπονται στο άρ. 24 ν. 2239/1994, όπου στην παρ. 4 αυτού, προβλέπεται, ως κατάλοιπο του παλαιότερου δικαίου ότι όταν το σήμα αποτελείται από το όνομα του δικαιούχου, δεν χωρεί κατάσχεση, ούτε εκποίηση εάν πτωχεύσει²²³. Προβληματισμός αναπτύσσεται στην περίπτωση αυτή περί του μη κατασχετού του ονομαστικού σήματος, ενόψει της σύνδεσης της ελεύθερης διάθεσής του με τη μετατροπή του σε περιουσιακό αγαθό του δικαιούχου, αποτιμητό σε χρήμα²²⁴.

Ως προς δε το συλλογικό σήμα, δεν μπορεί να αποτελέσει, κατά το άρ. 25 παρ. 4 και 10 ν. 2239/1994, αντικείμενο κατάσχεσης, δεδομένου μάλιστα ότι δεν μπορεί να αποτελέσει, κατά τον νόμο, όπως έχει αναφερθεί, ούτε αντικείμενο μεταβίβασης. Αντικείμενο αυτοτελούς κατάσχεσης συνιστά και το δικαίωμα προσδοκίας στο σήμα, αφού όπως έχει αναφερθεί ήδη, συνιστά κατά τη διάταξη του άρ. 22 παρ. 4 ν. 2239/1994, μεταβιβάστο δικαίωμα περιουσιακής φύσης. Ως προς την αναγκαστική εκτέλεση επί του σήματος²²⁵, δεν περιέχονται στον νόμο ειδικότερες διατάξεις που να τη ρυθμίζουν, και, ως εκ τούτου, εφαρμόζονται, αναλογικά, οι διατάξεις των άρ.1022 επ ΚΠολΔ.

220. Κουτσοχήνας (2004), 125 επ.

221. Γέσιου-Φαλτσή, Δίκαιο αναγκαστικής Εκτέλεσης (τόμος Β'), 2001, 960 επ.

222. Αντωνόπουλος (2005²), 525 επ.

223. ΜΠρΘεσ 31819/2004, Αρμ 2005, 277 σχετικά με το ότι αναγκαστική κατάσχεση και εκποίηση του σήματος δε χωρεί αν τούτο αποτελείται από το όνομα του δικαιούχου.

224. Για τον προβληματισμό βλ. Άνθιμος, Κατάσχεση σήματος, ΕπισκΕΔ 2004, 887.

225. Σημαντική είναι η αναφορά, στα πλαίσια της ελληνικής νομολογίας, στην απόφαση ΜΠρΘεσ 24743/1996, δημοσιευμένη στο www.dsanet.gr, αναφορικά με την κατάσχεση ειδικών περιουσιακών στοιχείων, καθώς επισημαίνεται ότι δικαίωμα δεκτικό κατασχέσεως, είναι και το δικαίωμα επί του σήματος επιχειρήσεως, ενώ εξετάζονται και οι προϋποθέσεις αναγκαστικής κατασχέσεως σήματος (εν προκειμένω των τίτλων εφημερίδων και περιοδικών).

Σε περίπτωση εκποίησης του σήματος στα πλαίσια της αναγκαστικής εκτέλεσης ή πτώχευσης, το δικαίωμα του αδειούχου δε λήγει, συνήθως όμως οι συμβάσεις αυτές περιέχουν όρο περί λύσης της σύμβασης, ενώ αν κατασχεθεί η επιχείρηση του αδειούχου μαζί με το δικαίωμα χρήσης του σήματος ή αυτός πτωχεύσει, το δικαίωμά του αποσβήνεται²²⁶.

Στο άρ. 1022 ΚΠολΔ²²⁷ αναφέρεται με ενδεικτική απαρίθμηση ποια δικαιώματα μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κατάσχεσης. Πρόκειται για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας και οι απαιτήσεις κατά τρίτων που εξαρτώνται από αντιπαροχή. Οι προϋποθέσεις²²⁸ που πρέπει να συντρέχουν προκειμένου να εφαρμοστεί το άρ. 1022ΚΠολΔ είναι: α) να πρόκειται για περιουσιακό και μεταβιβάστο δικαίωμα και β) να μη μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο κατασχέσεως κατά τις διαδικασίες κατασχέσως κινητών (άρ. 953 επ ΚΠολΔ) και ακινήτων(άρ. 992 επ ΚΠολΔ).

Η κυριότητα, πάντως, του σήματος και μετά τον πλειστηριασμό, παραμένει στον οφειλέτη και ο υπερθεματιστής αποκτά ενοχικό μόνο δικαίωμα το οποίο συνίσταται στην παράδοση του σήματος μετά την καταβολή του εκπλειστηριάσματος²²⁹. Προκειμένου να ολοκληρωθεί η εκποίηση, τόσο στα πλαίσια του πλειστηριασμού, όσο και στα πλαίσια της πτώχευσης, είναι απαραίτητη η καταχώρησή της στα βιβλία σημάτων του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (άρ. 21 παρ. 2 Κανον. και άρ. 22 παρ. 3 ν. 2239/1994).

3.1. Κατάσχεση σήματος σε πλειστηριασμό

Σύμφωνα με τις διατάξεις 1022 επ ΚΠολΔ, οι οποίες όπως αναφέρθηκε εφαρμόζονται στην αναγκαστική κατάσχεση του σήματος²³⁰, για την έναρξη της αναγκαστικής εκτελέσεως απαιτείται άδεια από το Μονομελές Πρωτοδικείο, η οποία παρέχεται με αίτηση εκείνου υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, κατά την ΑΚ 1023 παρ. 1. Σύμφωνα δε με την παρ. 2 της διάταξης αυτής το *δικαστήριο μπορεί να μην*

²²⁶. Γεωργιάδης (2004), 657, με εκεί παραπομπές.

²²⁷. Κατάσχεση μπορεί να γίνει και σε περιουσιακά δικαιώματα εκείνου κατά του οποίου στρέφεται η εκτέλεση, τα οποία δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο κατάσχεσης κατά τη διαδικασία των άρθρων 953 παρ.1 και 2,982 και 992, ιδίως σε δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, ευρεσιτεχνίας, εκμετάλλευσης κινηματογραφικών ταινιών, σε απαιτήσεις κατά τρίτων εξαρτώμενες από αντιπαροχή, εφόσον κατά τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου επιτρέπεται η μεταβίβαση αυτών των δικαιωμάτων.

²²⁸. Αντωνόπουλος (2005²), 527· Μαρίνος (2007), 276.

²²⁹. Αντωνόπουλος (2005²), 530.

²³⁰. Ανθιμος, ΔΕΕ 2004, 889 επ· Αντωνόπουλος (2005²), 526.

επιτρέπει την κατάσχεση, αν κρίνει ότι είναι δύσκολο να γίνει η αναγκαστική εκτέλεση ή ότι το αποτελέσμά της θα είναι ασύμφορο. Εξετάζεται, δηλαδή, από το Δικαστήριο κάθε φορά ποιο είναι το προσφορότερο μέσο από αυτά που έχει στη διάθεσή του ο δανειστής, ώστε να επιβληθεί το ηπιότερο με βάση την αρχή της αναλογικότητας²³¹. Ως κριτήρια από το Δικαστήριο, προκειμένου να εκδώσει την απόφαση λαμβάνεται η μη αντίθεση της κατάσχεσης στο δίκαιο των σημάτων και σε άλλες διατάξεις του κοινού δικαίου, όπως, για παράδειγμα, στα άρ. 57 επ ΑΚ για την προστασία της προσωπικότητας.

Προκειμένου να προβεί κάποιος στην κατάσχεση του σήματος, πρέπει πρώτα να κοινοποιήσει στον σηματούχο επιταγή προς εκτέλεση, εφαρμοζομένων των γενικών διατάξεων περί αναγκαστικής εκτέλεσης των άρ. 904 επ ΚΠολΔ, καθώς και των διατάξεων των άρ. 951-952 ΚΠολΔ για την κατάσχεση περιουσίας προς ικανοποίηση χρηματικών απαιτήσεων. Μετά την παρέλευση τριών ημερών από την επίδοση της επιταγής προς εκτέλεση στον οφειλέτη-δικαιούχο του σήματος, είναι δυνατή η υποβολή της αίτησης του άρ. 1023 ΚΠολΔ στο δικαστήριο. Η έκδοση της δικαστικής απόφασης και η συνακόλουθη επίδοσή της είναι απαραίτητη, καθώς η έλλειψη αυτών οδηγεί σε ανυπαρξία της κατάσχεσης. Η απόφαση που επιτρέπει την κατάσχεση ορίζει είτε την ελεύθερη εκποίηση είτε με πλειστηριασμό εκποίηση του σήματος, σύμφωνα με το άρ. 1024 παρ. 1 ΚΠολΔ. Στην εν λόγω διάταξη, προβλέπεται, ενδεικτικά, σχετικά με την ικανοποίηση της απαίτησης του δανειστή έναντι του καθού η απαίτηση, είτε η μεταβίβαση του δικαιώματος στον υπέρ ου η εκτέλεση, με την καταβολή αντίστοιχα τιμήματος εκ μέρους του, είτε η διάθεση του δικαιώματος (ελεύθερα ή με πλειστηριασμό), είτε ο διορισμός διαχειριστή (στην περίπτωση που τα προηγούμενα μέτρα δεν κριθούν πρόσφορα από το Δικαστήριο).

Η επιβολή της κατασχέσεως, η οποία γίνεται με την επίδοση της απόφασης που διατάσσει την κατάσχεση προς τον οφειλέτη δικαιούχο του σήματος (1025 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ), καταχωρείται η απόφαση στο Βιβλίο Σημάτων του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας, προκειμένου να επιφέρει τα αποτελέσματά της έναντι των τρίτων. Κατά συνέπεια, με βάση τη διάταξη του άρ. 1025 παρ. 1 εδ. β' ΚΠολΔ, δεδομένου ότι τόσο η σύσταση, όσο και η μεταβίβαση δικαιώματος στο σήμα εξαρτώνται από την εγγραφή τους στο οικείο βιβλίο σημάτων, μέχρι το χρονικό σημείο καταχώρησης, η κατάσχεση είναι έγκυρη αλλά δεν επιφέρει τα αποτελέσματά της έναντι των τρίτων²³². Η καταχώρηση, δηλαδή, της απόφασης

231. Γουγάς (1996), 268· Αντωνόπουλος (2005²), 527 επ.

232. Ανθιμος, ΕπισκεΔ 2004, 894.

που διατάσσει την κατάσχεση έχει δηλωτικό και όχι συστατικό χαρακτήρα, καθώς κατά την παρ. 2 άρ. 1024 ΚΠολΔ, δεν αποτελεί προϋπόθεση του υποστατού της κατασχέσεως²³³. Ειδικότερα, σύμφωνα με το άρ. 24 ν. 2239/1994, η απόφαση που διατάσσει την κατάσχεση σήματος κοινοποιείται στην Υπηρεσία Σημάτων και καταχωρείται στο βιβλίο σημάτων, και ειδικότερα στη μερίδα του σήματος.

Κατά τη διάταξη της παρ. 2 άρ. 1025 ΚΠολΔ, από την επίδοση της απόφασης που διατάσσει την κατάσχεση του σήματος προς τον οφειλέτη-- δικαιούχο αυτού, απαγορεύεται και είναι άκυρη υπέρ του κατασχόντος δανειστή η διάθεση του κατασχεμένου σήματος, ενώ έναντι των τρίτων η διάθεση αυτού είναι άκυρη μόνο μετά την καταχώρηση της απόφασης στα βιβλία σημάτων. Από την επιβολή της κατάσχεσης απαγορεύεται η επιβολή δεύτερης κατάσχεσης στο ίδιο σήμα (άρ. 1025 παρ. 1 σε συνδ. με άρ. 997 παρ. 5 ΚΠολΔ), απαγόρευση που ισχύει για τον καθού η κατάσχεση από την κοινοποίηση σε αυτόν της απόφασης που διατάσσει την κατάσχεση, για δε τους τρίτους, από την καταχώρηση της απόφασης στο βιβλίο Σημάτων. Η κατάσχεση, ωστόσο, δεν εμποδίζει τον οφειλέτη-σηματούχο να παραχωρήσει απλή άδεια χρήσης με ενοχικό χαρακτήρα²³⁴.

Με την απόφαση αυτή που διατάσσει την κατάσχεση είναι δυνατό να ορίζεται και η ελεύθερη εκποίηση ή με πλειστηριασμό εκποίηση του σήματος, κατά το άρ. 1024 παρ. 1 ΚΠολΔ, οπότε και εφαρμόζονται ως προς τη διαδικασία οι διατάξεις που ισχύουν για τον πλειστηριασμό κινητών (άρ. 1026 επ ΚΠολΔ). Σύμφωνα με το άρ. 1024 παρ. 1 ΚΠολΔ, *το δικαστήριο με την απόφαση που διατάζει την κατάσχεση ή και με μεταγενέστερη ορίζει τα μέσα που κρίνει πρόσφορα για την αξιοποίηση του δικαιώματος και ιδίως μπορεί να διατάξει να μεταβιβαστεί το δικαίωμα σε εκείνον υπέρ του οποίου γίνεται η εκτέλεση, με πληρωμή ορισμένου τιμήματος ή με συμψηφισμό ολόκληρης ή μέρους της απαίτησής του, ή να διατάξει την ελεύθερη ή με πλειστηριασμό διάθεση του δικαιώματος και αν δεν κρίνει πρόσφορα τα μέτρα αυτά, διορίζει διαχειριστή*. Όπως γίνεται αντιληπτό από την ίδια τη διατύπωση του εν λόγω άρθρου, η απαρίθμηση των μέσων αξιοποίησης του σήματος είναι ενδεικτική. Ως προς το μέσο πάντως μεταβίβασης του σήματος στον υπερού η εκτέλεση-μέσο που προϋποθέτει και την εκτίμηση της αξίας του σήματος, πολύ σωστά παρατηρείται²³⁵ ότι είναι ιδιαίτερα δυσχερές στην εφαρμογή του-αφού η αξία του σήματος δεν μπορεί εύκολα να προσδιορισθεί.

²³³. Μαρίνος (2007), 277.

²³⁴. Μαρίνος (2007), 277.

²³⁵. Αντωνόπουλος (2005²), 528 επ.

Ως προς δε τη διαδικασία πλειστηριασμού εφαρμογή έχουν οι διατάξεις των άρ. 1026 επ ΚΠολΔ, ενώ ως προς τον διορισμό διαχειριστή, διαχειριστής μπορεί να διορισθεί και ο υπερού η κατάσχεση ή οποιοσδήποτε από τους αναγγεληθέντες δανειστές, όχι όμως ο οφειλέτης²³⁶, καθώς σύμφωνα με τη διάταξη του άρ. 1037 παρ. 2 ΚΠολΔ *διαχειριστής μπορεί να διορισθεί ο οφειλέτης, αν το δικαστήριο κρίνει ότι αυτό συμφέρει στην εκμετάλλευση του ακινήτου ή τη λειτουργία της επιχείρησης. Όταν διαχειριστής διορίζεται ο οφειλέτης, διορίζεται συνάμα και επόπτης του διαχειριστή. Οι εξουσίες του διαχειριστή περιέχονται στα άρ. 1027-1033 ΚΠολΔ. Γενικότερα, έργο του διαχειριστή είναι η αξιοποίηση του κατασχεμένου δικαιώματος²³⁷ προς ικανοποίηση του κατασχόντος και των αναγγεληθέντων δανειστών και μέσα στα πλαίσια αυτά νομιμοποιείται κατά την παρ. 1 του άρ. 1028 ΚΠολΔ να ενεργεί όλες τις δικαιοπραξίες ή πράξεις που είναι ενδεδειγμένες για την επωφελή εκμετάλλευση του δικαιώματος και για την επιτυχία του σκοπού της διαχείρισης και παρίσταται στο δικαστήριο για κάθε έννομη σχέση που αφορά τη διαχείριση του δικαιώματος έστω και αν η σχέση αυτή γεννήθηκε πριν από τη διαχείριση, με τον περιορισμό που τίθεται στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου²³⁸.*

3.2. Εκποίηση σήματος στην πτώχευση

Στην πτωχευτική περιουσία, η οποία κατά το άρ. 16 παρ. 1 ν. 3588/2007 (εφεξής ΠτΚ) *περιλαμβάνει το σύνολο της περιουσίας που ανήκει στον οφειλέτη κατά την κήρυξη της πτώχευσης*, ανήκει η επιχείρηση ως οικονομικό σύνολο πραγμάτων, δικαιωμάτων και σχέσεων-μεταξύ αυτών και η εμπορική της επωνυμία (εκτός αν αποτελείται από το όνομα του πτωχού, οπότε απαιτείται η συναίνεσή του), καθώς και το δικαίωμα επί του σήματος (εκτός πάλι, αν αποτελείται από το όνομα του δικαιούχου, οπότε θα χρειάζεται η συναίνεσή του για τη μεταβίβασή του)²³⁹.

Η τύχη του κοινοτικού σήματος κατά την υπαγωγή της επιχείρησης στην πτωχευτική περιουσία, ρυθμίζεται στο άρ. 21 Κανον., σύμφωνα με το οποίο *μέχρι να τεθούν σε ισχύ μεταξύ των κρατών μελών οι σχετικές κοινές διατάξεις, το κοινοτικό σήμα μπορεί να συμπεριληφθεί σε πτωχευτική ή άλλη ανάλογη διαδικασία μόνο στο κράτος μέλος στο οποίο κατά πρώτον κινήθηκε η διαδικασία αυτή σύμφωνα με το*

²³⁶. Αντωνόπουλος (2005²), 529.

²³⁷. Στα πλαίσια των εξουσιών αυτών του διαχειριστή ως προς την αξιοποίηση του σήματος, εντάσσεται και η δυνατότητα παραχώρησης άδειας χρήσης.

²³⁸. Ο διαχειριστής δεν μπορεί χωρίς άδεια, που τη δίνει κατά τη διαδικασία των άρθρων 741 επ. το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση για την διαχείριση, να καταρτίζει δικαιοπραξίες με διάρκεια μεγαλύτερη από ένα έτος.

²³⁹. Ψυχομάνης, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2007³, 99.

εθνικό δίκαιο ή τις οικείες εφαρμοστέες συμβάσεις (παρ. 1). Κατά δε την παρ. 2 αυτού, όταν κοινοτικό σήμα συμπεριλαμβάνεται σε πτωχευτική ή άλλη ανάλογη διαδικασία, γίνεται σχετική σημείωση στο μητρώο και αντίστοιχη δημοσίευση, κατ' αίτηση της αρμόδιας εθνικής αρχής. Το άρ. 21 του Κανονισμού 40/1994 για το Κοινοτικό Σήμα (ο οποίος ισχύει πλέον κωδικοποιημένος με τον Κανονισμού 207/2009) τροποποιήθηκε από τον Κανονισμό 422/2004²⁴⁰ του Συμβουλίου της 19ης Φεβρουαρίου 2004, και εναρμονίστηκε με τις διατάξεις του Κανονισμού 1346/2000²⁴¹, περί των διαδικασιών αφερεγγυότητας. Κατά συνέπεια, η μόνη διαδικασία αφερεγγυότητας στην οποία μπορεί να συμπεριληφθεί ένα κοινοτικό σήμα είναι εκείνη που κινήθηκε μέσα στο κράτος –μέλος στο οποίο ο οφειλέτης έχει το κύριο κέντρο συμφερόντων του²⁴². Σύμφωνα, δηλαδή, με τις διατάξεις του Κανονισμού, αναγνωρίζεται η κύρια διαδικασία αφερεγγυότητας που κηρύσσεται από τα δικαστήρια κράτους- μέλους όπου έχει ο οφειλέτης το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του²⁴³ με την αναγνώριση των αποτελεσμάτων της και στα άλλα κράτη –μέλη. Ως εκ τούτου, καθετί σχετικό με τη διαδικασία αφερεγγυότητας ορίζεται από το δίκαιο του κράτους-μέλους που κήρυξε τη διαδικασία αφερεγγυότητας.

Η μεταβίβαση του σήματος στα πλαίσια της πτωχευτικής διαδικασίας επέρχεται με την κατάρτιση της εκποιοητικής δικαιοπραξίας από τον σύνδικο και ολοκληρώνεται με την καταχώρησή της στα βιβλία σημάτων του Υπουργείου Οικονομίας Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (άρ. 22 παρ. 3 ν. 2239/1994).

Η τύχη του εθνικού σήματος κατά την πτώχευση ρυθμίζεται στο άρ. 24 παρ. 3 ν. 2239/1994 κατά το οποίο *επί πτωχεύσεως του δικαιούχου του σήματος μπορεί αυτό να εκποιηθεί και αυτοτελώς*. Στην πτωχευτική περιουσία υπάγεται και το δικαίωμα προσδοκίας επί του σήματος, όχι όμως το συλλογικό σήμα αφού αυτό δε συνιστά μεταβιβαστό δικαίωμα. Σημαντικό είναι δε, ενόψει και των διατάξεων του ΠτΚ και ειδικότερα, του άρ. 16 παρ. 1 ΠτΚ, ότι η πτωχευτική περιουσία περιλαμβάνει το σύνολο της περιουσίας του οφειλέτη, οπουδήποτε και αν βρίσκεται. Ως εκ τούτου, περιλαμβάνονται σε αυτή και αλλοδαπά σήματα καταχωρημένα σε άλλες χώρες²⁴⁴.

240. Κανονισμός 422/2004/ΕΚ του Συμβουλίου της 19ης Φεβρουαρίου 2004, για την τροποποίηση του Κανονισμού 40/94/ΕΚ για το κοινοτικό σήμα, ΕΕ 9.3.2004, L. 70/1.

241. Κανονισμός 1346/2000/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, για τις διαδικασίες αφερεγγυότητας με διασυνοριακές επιπτώσεις, ΕΕ 30.6.2000, L. 160/1.

242. Κουτσοχήνας (2004), 126 επ.

243. Για τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται μαχητά ότι το κέντρο των κυρίων συμφερόντων τους είναι ο τόπος της καταστατικής τους έδρας (άρ. 3 παρ. 1 και 4 Κανον. 1346/2000).

244. Μαρίνος (2007), 279.

Ως προς την κατάσχεση και εκποίηση στην πτώχευση του ονοματικού σήματος²⁴⁵, όπως αναφέρθηκε ήδη, κατά την παρ. 4 του άρ. 24 ν. 2239/1994, αν το σήμα αποτελείται από το όνομα του δικαιούχου, δεν χωράει κατάσχεση ή εκποίησή του σε περίπτωση πτώχευσης, εκτός αν συναινεί. Αντιθέτως, είναι δυνατή η εκποίηση στα πλαίσια της πτώχευσης σήματος αποτελούμενο από όνομα τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου. Στην περίπτωση αυτή, αν υπάρχει συμφωνία περί μη μεταβίβασης του σήματος ανάμεσα στον φορέα του σήματος και στον σηματούχο, αυτή δεν ισχύει, αφού παράγει τα αποτελέσματά της μόνο ανάμεσα στις εσωτερικές σχέσεις των μερών και όχι στις σχέσεις τους με τους τρίτους²⁴⁶. Το ονοματικό σήμα, εν προκειμένω, όχι σαν στοιχείο της πτωχευτικής περιουσίας, αλλά σαν στοιχείο της επιχειρήσεως του πτωχού, μπορεί να χρησιμοποιηθεί, από τον σύνδικο πτώχευσης, εφόσον αποφασίζει τη συνέχιση της επιχείρησης, στα πλαίσια του σχεδίου αναδιοργάνωσης κατά τα άρ. 107 επ ΠτΚ.

Σαν συνέπεια της πτώχευσης, επέρχεται η πτωχευτική απαλλοτρίωση, η κατάσταση, δηλαδή, στην οποία περιέχεται ο πτωχός από τη στιγμή που δημοσιεύεται στο ακροατήριο η απόφαση για την κήρυξη της πτώχευσης²⁴⁷. Έκτοτε, ο πτωχός στερείται αυτοδικαίως της ικανότητας διοικήσεως της πτωχευτικής του περιουσίας, την οποία διοικεί εφεξής μόνο ο σύνδικος (άρ. 17 παρ. 1 εδ. α' ΠτΚ). Κατά συνέπεια, ο οφειλέτης δεν έχει το δικαίωμα παραχώρησης άδειας χρήσης του σήματος-η οποία συνιστά πράξη διάθεσης της περιουσίας του ενώ η κήρυξη της πτώχευσης συνιστά λόγο καταγγελίας των αδειών εκμετάλλευσης λόγω του προσωποπαγούς χαρακτήρα τους (άρ. 31 παρ. 2 ΠτΚ)²⁴⁸.

Κατά δε το άρ. 33 ΠτΚ, είναι δυνατή και η μεταβίβαση ολόκληρης της άδειας εκμεταλλεύσεως σε τρίτο, αν πρόκειται για συμφέρουσα για τους πιστωτές μεταβίβαση και συμφωνεί ο αντισυμβαλλόμενος του οφειλέτη-ο αδειούχος. Στην περίπτωση πτώχευσης του τελευταίου, ο σύνδικος έχει δικαίωμα καταγγελίας (άρ. 31 παρ. 2 ΠτΚ), ενώ σε περίπτωση πτώχευσης του σηματούχου, ο σύνδικος επιλέγει αν επιθυμεί τη συνέχιση της άδειας εκμετάλλευσης σύμφωνα με το άρ. 29 παρ. 3 ΠτΚ, καθώς οι αξιώσεις καταβολής του αντιτίμου της άδειας εκμεταλλεύσεως υπάγονται στην πτωχευτική περιουσία. Ο πτωχεύσας επιπλέον, κατά το άρ. 17 παρ. 3 ΠτΚ, δε νομιμοποιείται πλέον σε δίκες που αφορούν την πτωχευτική του περιουσία, αν και

245. Αντωνόπουλος (2005²), 528 επ· Μαρίνος (2007), 279.

246. Περιορισμοί μπορούν να τεθούν, εν προκειμένω, με βάση το δικαίωμα της προσωπικότητας.

247. Ψυχομάνης (2007³), 95 επ.

248. Μαρίνος (2007), 280.

παραμένει φορέας του δικαιώματος επί του σήματος²⁴⁹. Ενεργητική και παθητική νομιμοποίηση ως προς τις δίκες που αφορούν την πτωχευτική περιουσία, πλέον έχει ο σύνδικος, ο οποίος έχει και το δικαίωμα άσκησης κάθε ένδικου μέσου και εκτέλεσης κάθε πράξης προς είσπραξη των απαιτήσεων της πτωχευτικής περιουσίας²⁵⁰. Ο πτωχός νομιμοποιείται να λάβει όλα τα αναγκαία ασφαλιστικά μέτρα για την προστασία του, μόνο στην περίπτωση προσβολής του σήματός του και αδράνειας του συνδίκου (αρ. 17 παρ. 4 ΠτΚ).

Η εκποίηση του σήματος στα πλαίσια της πτώχευσης μπορεί να γίνει μόλις περατωθεί η απογραφή της πτωχευτικής περιουσίας, εφαρμοζομένου αναλογικά του αρ. 77 παρ. 1 ΠτΚ, κατά το οποίο *μετά την περάτωση της απογραφής, ο σύνδικος για την αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών απευθύνεται προς τον εισηγητή και ζητεί από αυτόν να του επιτρέψει την πώληση των εμπορευμάτων και των κινητών εν γένει της πτώχευσης, εφόσον δεν προβλέπεται ότι μπορεί να επιτευχθεί η διατήρηση της επιχείρησης ή η εκποίηση της ως συνόλου*. Σύμφωνα με την παρ. 4 του ίδιου άρθρου, *η πώληση γίνεται από τον σύνδικο ενώπιον του εισηγητή, με ανοικτές προσφορές των ενδιαφερομένων και υπόκειται στην έγκριση του εισηγητή, ο οποίος δεν επιτρέπει τη σύναψη της πώλησης, αν κρίνει ότι η τιμή που προσφέρθηκε από τον πλειοδότη είναι ασύμφορη και ότι με την επανάληψη της διαδικασίας προβλέπεται να επιτευχθεί μεγαλύτερο τίμημα*.

Η εκποίηση του σήματος μπορεί να γίνει, επίσης, είτε στα πλαίσια της ενώσεως πιστωτών, μαζί με την εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου (άρ. 135 επ ΠτΚ), είτε με δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό (άρ. 138 ΠτΚ), είτε χωριστά (άρ. 132 παρ. 2 και άρ. 145) από τον σύνδικο σύμφωνα με τα άρ. 133 επ ΠτΚ²⁵¹, περίπτωση κατά την οποία ο σύνδικος προβαίνει σε εκποίηση των κατ'ιδίαν στοιχείων της πτωχευτικής περιουσίας, κινητών και ακινήτων, όταν και ο δεύτερος πλειστηριασμός της επιχείρησης ως συνόλου δεν κατέληξε σε σύναψη συμβάσεως πωλήσεως και δεν έχει αποφασιστεί διαφορετικά από τη συνέλευση των πιστωτών²⁵².

Ειδικότερα, αναφορικά με την ένωση πιστωτών, πρόκειται για το στάδιο εκείνο της πτωχευτικής διαδικασίας κατά το οποίο οι πιστωτές μετά την επαλήθευση των απαιτήσεών τους, συγκροτούν *in concreto* την ομάδα υπέρ της οποίας ενεργεί ο σύνδικος την εκκαθάριση της πτωχευτικής περιουσίας και τη διανομή του προϊόντος

249. Μαρίνος (2007), 279 επ.

250. Κοτσίρης, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2008⁷, 474 επ.

251. Μαρίνος (2007), 280 επ.

252. Ψυχομάνης (2007³), 325.

της²⁵³. Πρόκειται, άλλως, για το στάδιο της εκκαθάρισης και διανομής της πτωχευτικής περιουσίας. Η δε εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου η οποία αποφασίζεται από τη συνέλευση των πιστωτών, νοείται μόνο ως προς το ενεργητικό της, αφαιρουμένων των χρεών της.

Μετά την σύνταξη έκθεσης από τον σύνδικο και την υποβολή της στο πτωχευτικό δικαστήριο²⁵⁴, με την οποία ζητείται από το δικαστήριο να επιτρέψει την εκποίηση της επιχείρησης ως σύνολο σε δημόσιο πλειοδοτικό διαγωνισμό, εκδίδεται απόφαση από το πτωχευτικό δικαστήριο (άρ. 137 ΠτΚ) και ακολουθεί εντός 10 ημερών από τη δημοσίευση της απόφασης η δημοσίευση από τον σύνδικο της διενέργειας του δημόσιου πλειοδοτικού οργανισμού (άρ. 138 ΠτΚ).

4. Το σήμα στο πλαίσιο franchising

Η σύμβαση δικαιόχρησης (franchising)²⁵⁵, είναι η σύμβαση που λαμβάνει χώρα στα πλαίσια της εμπορικής συνεργασίας μεταξύ μιας μεγάλης επιχείρησης, του δικαιοπαρόχου (franchisor) και διαφόρων μικρότερων επιχειρηματιών-των δικαιοδόχων ή ληπτών (franchisee)²⁵⁶. Ο δικαιοπάροχος επιδιώκει τη δημιουργία όσο το δυνατό περισσότερων σημείων πώλησης των προϊόντων/υπηρεσιών και ο δεύτερος την αποκόμιση κερδών, εμπορικής φήμης, οργάνωσης και τεχνογνωσίας (know how), στην οποία περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, και το δικαίωμα στο σήμα. Ο δικαιοδόχος, με άλλα λόγια, εκμεταλλεύεται τις γνώσεις και την πείρα της δικαιοπαρόχου επιχείρησης, σχετικά με τη μέθοδο πώλησης ή παραγωγής ορισμένου προϊόντος/υπηρεσίας. Μέσω του franchising, λοιπόν, ο λήπτης απολαμβάνει τις θετικές συνέπειες της ευρείας γνώσεως του σήματος του δότη και της καλής φήμης που το συνοδεύει, κάτι που τον καθιστά, ταυτόχρονα, πιο ανταγωνιστικό έναντι των άλλων επιχειρήσεων του ίδιου κλάδου και αποφεύγει τα έξοδα στα οποία θα απαιτούνταν να προβεί, προκειμένου να διαφημίσει το σήμα του.

Η σύμβαση παραχώρησης άδειας χρήσης σήματος στα πλαίσια της εμπορικής εκμετάλλευσής του, συχνά λαμβάνει χώρα στα πλαίσια του franchising. Ειδικότερα, η δικαιόχρηση παρέχει άδεια εκμετάλλευσης από τον λήπτη του σήματος σύμφωνα με τους όρους που περιέχονται στη σύμβαση και οι οποίοι μπορούν να

253. Ψυχομάνης (2007³), 320 επ.

254. Αρμόδιο πτωχευτικό δικαστήριο για την κήρυξη της πτώχευσης είναι το πολυμελές πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του (άρ. 4 παρ. 1 ΠτΚ).

255. Γεωργιάδης, Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας, 2008⁵, 209 επ.

256. Niki Gotsopoulou, Franchise Agreements, 2000, 264 επ.

αφορούν και την περιορισμένη τοπικά (σε μία μόνο χώρα), χρήση του σήματος²⁵⁷. Επιπλέον, η δικαιόχρηση συνιστά συνήθη μορφή κάθετων περιορισμών οι οποίες ρυθμίζονται με τον Κανον. 2790/1999²⁵⁸ και οι οποίες αφορούν, εν προκειμένω, την προώθηση ενός μόνο εμπορικού σήματος μεταξύ επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται σε διαφορετικές βαθμίδες της αλυσίδας παραγωγής-διανομής²⁵⁹. Στο πλαίσιο συστήματος franchising ο σηματούχος μπορεί να καθορίσει συμβατικά ότι το σήμα θα χρησιμοποιείται μόνο στα καταστήματα των δικαιοδόχων (franchisees). Στα πλαίσια της συνεργασίας μεταξύ παραγωγού και διανομέων που συμμετέχουν στη σύμβαση του franchising, η άδεια χρήσης θεωρείται το μέσο προς επίτευξη του γενικότερου σκοπού που είναι η εκμετάλλευση του σήματος. Στα πλαίσια, όμως των διατάξεων για τους περιορισμούς των κάθετων συμφωνιών και στην απαλλαγή από αυτούς κατά κατηγορίες (βλ. άρ. 4 Κανον. 2790/1999), ο παραγωγός και ο δικαιοπάροχος δεν μπορεί να επιβάλει στους διανομείς και στους δικαιοδόχους του την τιμή στην οποία θα μεταπωλούν τα προϊόντα του ενώ σημαντικός είναι και ο περιορισμός που αφορά στην υποχρέωση μη άσκησης ανταγωνισμού βάσει της οποίας ο διανομέας και ο δικαιοδόχος οφείλει να μεταπωλεί μόνο τα προϊόντα που φέρουν το εμπορικό σήμα ενός συγκεκριμένου προμηθευτή και δικαιοπαρόχου όταν η διάρκεια ισχύος της δεν υπερβαίνει την πενταετία²⁶⁰. Αυτές οι τελευταίες συμφωνίες δεν καλύπτονται από τον Κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία διότι υπάρχει ο κίνδυνος να παρεμποδίσουν σε μεγάλο βαθμό την είσοδο στην αγορά.

Ως προς τη ρήτρα εδαφικής προστασίας, αυτή συνίσταται στη δυνατότητα επιβολής στον δικαιοπάροχο της υποχρέωσης αφενός να μην ορίζει άλλο δικαιοδόχο στην περιοχή που παραχώρησε προς εκμετάλλευση με τη σύμβαση δικαιόχρησης, αφετέρου να μην εκμεταλλεύεται ο ίδιος κατάστημα λιανικής πώλησης των συμβατικών προϊόντων στην περιοχή αυτή²⁶¹. Δεν αποκλείονται, ωστόσο, οι

257. Βούλγαρης, Οι συμβάσεις δικαιόχρησης (franchise agreements) όπως προκύπτουν από τη διεθνή νομική πρακτική και λειτουργούν στις διεθνείς συναλλαγές, ΝοΒ 1998, 903.

258. Κανονισμός 2790/1999/ΕΚ της Επιτροπής της 22ας Δεκεμβρίου 1999, για την εφαρμογή του άρθρου 81 παράγραφος 3 της συνθήκης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών, ΕΕ 29.12.1999, L. 336/21.

259. Γιαννακάκης, Οι νέοι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού για το franchising και τις συμφωνίες προμήθειας και διανομής, ΔΕΕ 2001, 697.

260. Γιαννακάκης, ΔΕΕ 2001, 697 επ.

261. Κωστάκης, Η ρήτρα της αποκλειστικότητας της περιοχής (προστατευμένη γεωγραφική περιοχή) των Συμβάσεων Δικαιόχρησης (Franchise) τόσο στα πλαίσια του Κανονισμού 2790/1999 όσο και σε αυτά των νέων δεδομένων του ηλεκτρονικού εμπορίου, ΔΕΕ 2001, 1208 επ.

παράλληλες εισαγωγές²⁶², δηλαδή το δικαίωμα του δικαιοπαρόχου να πωλεί τα συμβατικά προϊόντα σε άλλους μεταπωλητές εκτός της παραχωρηθείσας συμβατικής περιοχής μετά από σχετικό αίτημά τους, οι οποίοι στη συνέχεια μπορούν νόμιμα να τα μεταπωλούν στην περιοχή του δικαιοδόχου.

Επιπλέον, ως προς τη διενέργεια πωλήσεων διαμέσου του Διαδικτύου²⁶³, ο δικαιοπάροχος δεν μπορεί, πλέον, να απαγορεύσει στους δικαιοδόχους του δικτύου να χρησιμοποιούν τα εμπορικά του σήματα και λοιπά διακριτικά του γνωρίσματα στις ιστοσελίδες τους, ακόμα και αν αποφασίσει ότι το Internet δεν είναι κατάλληλο μέσο για τη διαφήμιση και προώθηση των προϊόντων/υπηρεσιών του συστήματος franchising στην αγορά, ενώ οι δικαιοδόχοι πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν και τις δικές τους ιστοσελίδες πέρα από την ιστοσελίδα του δότη. Σε κάθε περίπτωση, πάντως, ο δικαιοπάροχος πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει το περιεχόμενο των ιστοσελίδων των δικαιοδόχων του δικτύου του, υπό τον όρο, βέβαια, ότι δεν θα παρεμποδίζει τις παθητικές τους πωλήσεις²⁶⁴, έτσι ώστε να μπορεί να απαγορεύει τη χρήση μιας ιστοσελίδας ενός δικαιοδόχου όταν το περιεχόμενο της βλάπτει την φήμη και την αξιοπιστία του δικτύου και συστήματος franchising ή όταν το περιεχόμενό της είναι υβριστικό, πορνογραφικό ή δυσφημιστικό (γενικότερα, όταν θεωρείται ότι με αυτό συντελείται η διάπραξη ποινικών αδικημάτων). Σημαντικό, λοιπόν, στα πλαίσια του ηλεκτρονικού εμπορίου ως προς τη σύμβαση δικαιόχρησης, είναι να ελέγχεται εάν η ιστοσελίδα στοχεύει ειδικά στην προσέγγιση πελατών αποκλειστικής περιοχής ή αποκλειστικής πελατειακής ομάδας άλλου διανομέα-λήπτη ή του ίδιου του προμηθευτή-δότη, οπότε θα πρόκειται για μορφή απαγορευμένης ενεργητικής πώλησης²⁶⁵.

262. Λιακόπουλος, Παράλληλες εισαγωγές και προστασία σήματος, ΔΕΕ 1996, 1124 επ.

263. Κωστάκης, ΔΕΕ 2001,1213 επ.

264. Σύμφωνα με την παρ. 50 των Κατευθυντήριων Οδηγιών του Κανον. 2790/1999, η ανταπόκριση στη ζήτηση που εκφράζεται αυτοβούλως από μεμονωμένους πελάτες, συμπεριλαμβανομένης της διανομής αγαθών ή της παροχής υπηρεσιών σε αυτούς. Επιπλέον, η γενική διαφήμιση ή η προώθηση με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή μέσω του Internet, που προσεγγίζει πελάτες που βρίσκονται στις αποκλειστικές περιοχές ή που ανήκουν στις αποκλειστικές ομάδες πελατών ή άλλων διανομέων, αλλά που αποτελεί εύλογο τρόπο για την προσέγγιση πελατών εκτός αυτών των περιοχών ή των πελατειακών ομάδων, για παράδειγμα, για την προσέγγιση πελατών σε μη αποκλειστικές περιοχές ή στην περιοχή του ίδιου του διαφημιζόμενου, αποτελούν παθητικές πωλήσεις.

265. Σύμφωνα με την παρ. 50 των Κατευθυντήριων Οδηγιών του Κανον. 2790/1999, ως ενεργητικές πωλήσεις νοούνται: α) η ενεργητική προσέγγιση μεμονωμένων πελατών μέσα στην αποκλειστική περιοχή ή στην αποκλειστική ομάδα πελατών ενός άλλου διανομέα, β) η ενεργητική προσέγγιση μιας συγκεκριμένης αποκλειστικής ομάδας πελατών ή πελατών σε μία συγκεκριμένη περιοχή που έχει παραχωρηθεί κατ' αποκλειστικότητα σε άλλο διανομέα μέσω διαφημίσεων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή άλλων ενεργειών προώθησης που στοχεύουν ειδικά σε αυτή την ομάδα πελατών ή σε πελάτες που βρίσκονται στη συγκεκριμένη περιοχή ή

Η παραχώρηση άδειας χρήσης δεν είναι δυνατό να ταυτιστεί με το franchising το οποίο αποτελεί μορφή συνεργασίας με πολύ ευρύ περιεχόμενο, αλλά οι επί μέρους υποχρεώσεις και λειτουργίες του franchising υπάγονται στη γενικότερη υποχρέωση του δότη για ένταξη του λήπτη στο σύστημα και τη διαρκή υποστήριξή του²⁶⁶. Σε αντάλλαγμα αυτής της υποχρέωσης του δικαιοπαρόχου, ο δικαιοδόχος αναλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την υποχρέωση καταβολής σε αυτόν, ενός εφάπαξ ποσού (entry fee), καθώς και την υποχρέωση καταβολής ορισμένου ποσοστού από τις εισπράξεις των πωλήσεων. Εύστοχα παρατηρείται ότι δημιουργείται πρόβλημα καθώς ο σηματούχος σπάνια παραχωρεί άδεια χρήσης η οποία πληροί τις προϋποθέσεις του άρ. 16 ν. 2239/1994, οπότε είτε απλώς ανέχεται από τα μέλη του δικτύου franchising τη χρήση του σήματός του, είτε παρέχει μια άτυπη άδεια χρήσης²⁶⁷.

Στη σύμβαση franchising περιέχονται όροι περιοριστικοί της ελευθερίας του λήπτη αναφορικά με τη χρήση και εκμετάλλευση του πακέτου δικαιόχρησης που έχει παραχωρηθεί από τον δικαιοπάροχο. Στον Κανονισμό 4087/1988 της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων²⁶⁸, ο οποίος διατηρήθηκε σε ισχύ με τον Κανονισμό 2790/1999 της Επιτροπής, προβλέπεται, σε ό, τι αφορά το εμπόριο εντός της Κοινότητας, ότι οι συμφωνίες franchising εμπίπτουν στο άρ. 81 παρ. 1 ΣυνθΕΚ περί ελέγχου των συμφωνιών ή της εναρμονισμένης πρακτικής μεταξύ των επιχειρήσεων²⁶⁹. Αντίστοιχα, στο εσωτερικό μας δίκαιο, οι συμφωνίες franchising εμπίπτουν στο άρ. 1 του ν. 703/1977. Οι προϋποθέσεις απαλλαγής των κάθετων συμφωνιών-και συνεπώς η θεώρησή τους ως νομίμων είναι, κατά τις παρ. 6,7 και 8 του Προοιμίου του Κανον. 2791/1999: α)να οδηγούν σε βελτίωση της παραγωγής ή διανομής και να εξασφαλίζουν στους καταναλωτές δίκαιο τίμημα από τα οφέλη που προκύπτουν, β)να μην περιλαμβάνουν ρήτρες που περιορίζουν υπέρμετρα τον ανταγωνισμό και γ) το μερίδιο που διαθέτει στην αγορά ο προμηθευτής να μην ξεπερνά το 30%. Σημαντικό είναι, δηλαδή, να μην εμποδίζεται αφενός η είσοδος νέων ανταγωνιστών στην αγορά και αφετέρου να βελτιώνεται η διανομή των προϊόντων και η παροχή των υπηρεσιών προς όφελος των καταναλωτών.

γ) η εγκατάσταση αποθηκών ή πρατηρίου διανομής στην αποκλειστική περιοχή ενός άλλου διανομέα.

266. Γεωργιάδης (2008⁵), 225.

267. Μαρίνος (2007), 275.

268. Κανονισμός 4087/88/ΕΟΚ της Επιτροπής της 30ής Νοεμβρίου 1988 για την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης σε κατηγορίες συμφωνιών franchise, ΕΕ 28.12.1988, L. 359/ 46.

269. Γεωργιάδης (2008⁵), 244 επ.

Από την ίδια τη φύση της σύμβασης franchising, αλλά και της ανάγκης προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των καταναλωτών σε προϊόντα/υπηρεσίες που φέρουν συγκεκριμένο σήμα και της αποφυγής πρόκλησης σε αυτούς κινδύνου συγχύσεως, προκύπτουν κάποιοι περιορισμοί, όπως αναφέρθηκαν, οι οποίοι σε διαφορετική περίπτωση θα απαγορεύονταν. Και αυτό διότι, στα πλαίσια του franchising, οι επιχειρήσεις που χρησιμοποιούν τα ίδια διακριτικά γνωρίσματα και εμπορεύονται τα ίδια προϊόντα, προβάλλονται στους καταναλωτές σαν μία ενιαία επιχειρηματική ενότητα-σαν μια αλυσίδα καταστημάτων, χωρίς να φαίνεται ξεχωριστά κάποια επωνυμία του δικαιολήπτη. Ο καταναλωτής, με άλλα λόγια, σχηματίζει την εντύπωση ότι πρόκειται για υποκατάστημα της επιχείρησης που αυτός γνώριζε και τα προϊόντα/υπηρεσίες αυτής εμπιστευόταν και όχι ότι πρόκειται για άλλη επιχείρηση στην οποία έχει μεταβιβαστεί το σήμα στα πλαίσια της σύμβασης franchising.

Ειδικότερα, σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής με αντικείμενο τις κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς²⁷⁰, πρόκειται για τις περιπτώσεις, κατά τις οποίες η συμφωνία ανάληψης της υποχρέωσης μη άσκησης ανταγωνισμού είναι απαραίτητη για τη διαφύλαξη της κοινής ταυτότητας και της φήμης του δικτύου δικαιόχρησης-συμφωνία, όμως, που δεν θα πρέπει να ξεπερνά τη διάρκεια της σύμβασης franchising, ενώ θα πρέπει να πληρούνται και οι αναφερόμενες στην παρ. 44 της Ανακοίνωσης, υποχρεώσεις του δικαιοδόχου.

Με βάση δε την αρχή της εδαφικότητας στο δίκαιο των σημάτων²⁷¹ προβλεπόμενη στο άρ. 33 ν. 2239/1994, κατά την παρ. 1 του οποίου, *έλληνες ή αλλοδαποί, που έχουν εκτός της Ελλάδας την επαγγελματική τους εγκατάσταση, δύνανται να προστατευτούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αν στην πολιτεία όπου είναι επαγγελματικά εγκατεστημένοι προστατεύονται τα σήματα αυτών και υπάρχει σε αυτήν αμοιβαιότητα για την προστασία των ελληνικών σημάτων, που έχει καθιερωθεί με διεθνή σύμβαση ή με ανταλλαγή κυβερνητικής δηλώσεως μεταξύ της Ελλάδας και της αλλοδαπής πολιτείας*, εφόσον ο δότης κατοχυρώνει το δικαίωμα στο σήμα του στη χώρα της οποίας το δίκαιο εφαρμόζεται στη σύμβαση franchising, το ίδιο δίκαιο εφαρμόζεται και στη σύμβαση παραχώρησης της χρήσης σήματος²⁷².

Όπως έχει αναφερθεί ήδη, κατά το άρ. 18 παρ. 1 και 2 ν. 2239/1994 (με το οποίο εναρμονίζεται το ελληνικό δίκαιο με το άρ. 5 της Οδηγίας, ο σηματούχος έχει

270. Ανακοίνωση της Επιτροπής της 10.5.2010 για τις Κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, SEC (2010) 411 τελικό, παρ. 190 β), σ. 77, <http://eur-lex.europa.eu>.

271. Λιακόπουλος (2000⁵), 168 επ.

272. Γεωργιάδης (2008⁵), 277.

ιδίως τις εξουσίες²⁷³ α) επίθεσης του σήματός του σε εμπόρευμα, συσκευασία ή περικάλυμμα, β) προσφοράς, θέσης σε κυκλοφορία και κατοχής των προϊόντων/υπηρεσιών προς εμπορία, γ) εξαγωγής ή εισαγωγής των σηματοδοτημένων προϊόντων, δ) εξουσία χρήσης στη διαφήμιση. Οι εξουσίες αυτές του σηματούχου ως προς τη χρήση του σήματος μπορούν να μεριστούν ως προς τους τρόπους χρήσης του σήματος αφενός και ως προς κάποιο τμήμα της ελληνικής επικράτεια (άρ. 16 παρ. 2 ν. 2239/1994)-αυτή η δυνατότητα δεν υπάρχει όπως έχει ήδη επισημανθεί ούτε στη μεταβίβαση του σήματος, ούτε και στην παράλληλη κατάθεση αυτού, αφού το σήμα καταχωρείται και προστατεύεται ενιαία σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια.

Προϋπόθεση είναι αυτός ο μερισμός των εξουσιών χρήσης του σήματος να μην αντίκειται στο άρ. 1 ν. 703/1977 (όπως αυτός τροποποιήθηκε με τον νόμο 3784/2009²⁷⁴). Ο τοπικός περιορισμός μπορεί να συνδέεται με τις εξουσίες του σηματούχου-όπως, για παράδειγμα, την εξουσία σηματοδότησης, διαφήμισης και κυκλοφορίας μόνο για ένα τμήμα της ελληνικής επικράτειας²⁷⁵. Με τον τρόπο αυτό του τοπικού περιορισμού, ο σηματούχος, έχοντας τη δυνατότητα να περιορίσει τη χρήση του σήματος σε ορισμένα μόνο σημεία πώλησης, στα πλαίσια του franchising δύναται να καθορίσει συμβατικώς ότι το σήμα θα χρησιμοποιείται μόνο στα καταστήματα των δικαιοδόχων (franchisees). Γενικότερα, παρατηρείται ότι η παραχώρηση άδεια χρήσης στα πλαίσια του franchising, ενέχει κινδύνους που συνδέονται με το γεγονός ότι μελλοντική οικονομική επιτυχία του σήματος δεν μπορεί να προβλεφθεί, και συνεπώς χαρακτηρίζεται από μεγάλη αβεβαιότητα²⁷⁶.

Χαρακτηριστικές είναι, μεταξύ άλλων, οι αποφάσεις της Επιτροπής Pronuptia²⁷⁷, Computerland²⁷⁸ και Yves Rocher²⁷⁹. Ειδικότερα, στην απόφαση Pronuptia το ΔΕΚ απεφάνθη για πρώτη φορά για τη νομιμότητα των συμβάσεων δικαιόχρησης, και συγκεκριμένα για τη νομιμότητα της ρήτρας αποκλειστικής προμήθειας, την οποία το ΔΕΚ δέχτηκε, κρίνοντας ότι πρέπει ο δικαιοπάροχος να

273. *Μαρίνος* ΔΕΕ 2005, 661 επ.

274. Νόμος 3784/2009 περί «της αναθεώρησης των διατάξεων του ν. 703/1977 περί ανταγωνισμού και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ /Α/137/7.8.2009.

275. Βέβαια, με την πρώτη θέση σε κυκλοφορία του σηματοδοτημένου προϊόντος στη συμβατική περιοχή, αναλώνεται η εξουσία αυτή του σηματούχου, καθώς, κατά το άρ. 20 παρ. 3 ν. 2239/1994, το προϊόν κυκλοφορεί πλέον ελεύθερο σε όλη την Ε.Ε.

276. *Μαρίνος* ΔΕΕ 2005, 664.

277. Απόφ. Επιτροπής 17.12.1986, 87/17/ΕΟΚ, IV/30937, Pronuptia, ΕΕ 15.1.1987, L. 13/39.

278. Απόφ. Επιτροπής 13.7.1987, 87/407, IV/32.034, Computerland, ΕΕ 10.8.1987, L. 222/12.

279. Απόφ. Επιτροπής 17.12.1986, 87/14/ΕΟΚ, IV/31.428 έως 31.432, Yves Rocher, ΕΕ 10.1.1987, L. 8/49.

μπορεί να λάβει όλα τα μέτρα που θεωρεί απαραίτητα για τη διατήρηση της ταυτότητας και της φήμης του δικτύου του.

Στη δεύτερη από αυτές, έγινε δεκτό ότι η υποχρέωση του δικαιοδόχου να πωλεί μόνο τα προϊόντα εκείνα και να παρέχει μόνο τις υπηρεσίες εκείνες που έχει εγκρίνει η δικαιοπάροχος Computerland, ή να πωλεί προϊόντα και να παρέχει υπηρεσίες αντίστοιχης ποιότητας, είναι απαραίτητη για τη διατήρηση της φήμης του δικτύου, το οποίο θεωρείται ότι διαθέτει υψηλής ποιότητας προϊόντα μικροϋπολογιστών, κυρίως, για τις επιχειρήσεις, διότι διαφορετικά, οι πωλήσεις χαμηλότερης ποιότητας προϊόντων, που δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές που εφαρμόζει η Computerland, θα είναι αρνητική για τη φήμη του δικτύου και έτσι θα βλάψει όχι μόνο το δικαιοπάροχο αλλά και όλους τους δικαιοδόχους. Ωστόσο, επισημάνθηκε, ότι εν προκειμένω, στον τομέα των μικροϋπολογιστών, είναι τόσο ευρύ το φάσμα των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών, δεδομένων των τεχνικών χαρακτηριστικών τους, ώστε, σε συνδυασμό και με την ταχύτατη τεχνολογική εξέλιξη της αγοράς αυτής, να είναι αδύνατο να διασφαλιστεί στην πράξη ο αναγκαίος έλεγχος της ποιότητας με την εφαρμογή από τους ίδιους τους δικαιοδόχους ορισμένων αντικειμενικών προδιαγραφών ποιότητας. Ως εκ τούτου, θα ήταν αδύνατο να υπάρξει εγγύηση ως προς τον αναγκαίο έλεγχο της ποιότητας, προσδιορίζοντας κριτήρια αντικειμενικά, τα οποία και οι ίδιοι οι δικαιοδόχοι δεν θα μπορούσαν να εφαρμόσουν.

Τέλος στην απόφαση Yves Rocher επισημάνθηκε η υποχρέωση του δικαιοδόχου να μην πωλεί άλλα προϊόντα, παρά μόνο αυτά που φέρουν το σήμα του Δικαιοδόχου-Yves Rocher, με την επιφύλαξη των συμπληρωματικών προϊόντων, που θα έχουν προηγουμένως εγκριθεί από τον δικαιοπάροχο, διότι, σε διαφορετική περίπτωση, η διανομή προϊόντων που φέρουν άλλα εμπορικά σήματα από αυτά του δικαιοπαρόχου, θα εξέθετε την Yves Rocher στον κίνδυνο εκμετάλλευσης της τεχνογνωσίας της προς όφελος των ανταγωνιστών της. Η ρήτρα της απαγόρευσης για τους δικαιοδόχους να μεταπωλούν τα προϊόντα Yves Rocher σε άλλους πωλητές που δεν ανήκουν στο δίκτυο Yves Rocher κρίθηκε, εν προκειμένω, νόμιμη, ως σύμφυτη με τις υποχρεώσεις των δικαιοδόχων να συμμορφώνονται με τις διαδικασίες και μεθόδους του δικαιοπάροχου και να προσφέρουν τα προϊόντα με το σήμα Yves Rocher, δεδομένου ότι η προώθηση των προϊόντων σε μεταπωλητές οι οποίοι δεν διέθεταν την κατάλληλη τεχνογνωσία, θα έβλαπτε τη φήμη του δικτύου του δικαιοπαρόχου και των διακριτικών σημάτων του.

Η νομολογία των εθνικών δικαστηρίων είναι πολύ περιορισμένη. Σχετική με τη σύμβαση παραχώρησης του σήματος στα πλαίσια του franchising, σε συνδυασμό και με την εξέταση άλλων ζητημάτων, είναι η απόφαση ΕφΘεσ. 2331/2006²⁸⁰, κατά την οποία ετέθη ενώπιον του δικαστηρίου το ανακύπτον ζήτημα μεταξύ της επιχείρησης «Φούρνος Βενέτης» της περιοχής Αττικής η οποία είχε καταθέσει το σήμα της «Φούρνος Βενέτης» προς διάκριση προϊόντων αρτοποιίας και έπειτα από κάποιο διάστημα συνέστησε μία δεύτερη επιχείρηση στην περιοχή της Θεσσαλονίκης, στην οποία και παραχώρησε το δικαίωμα να χρησιμοποιεί την ανωτέρω ένδειξη τόσο στην επωνυμία της, όσο και ως διακριτικό γνώρισμα των προϊόντων της, πλην όμως, στη συνέχεια, η πρώτη εταιρία κάλεσε τη δεύτερη να μην κάνει πλέον χρήση της ένδειξης αυτής, προβάλλοντας ως λόγο ότι δεν είχε καταρτιστεί μεταξύ τους η σύμβαση δικαιόχρησης που είχε προβλεφθεί ως όρος της συνεργασίας τους.

Επ'αυτού το δικαστήριο έκρινε ότι σε κάθε περίπτωση για την καταχώριση δικαιώματος χρήσης σήματος και διακριτικού γνωρίσματος απαιτείται έγγραφη συμφωνία δικαιούχου και χρήστη καθώς και άδεια της ΔΕΣ, διότι διαφορετικά δεν μπορεί να δικαιολογηθεί η χρήση του σήματος από άλλον. Στην υπό κρίση περίπτωση απορρίφθηκε ο ισχυρισμός της ενάγουσας (δεύτερης επιχείρησης)περί της άτυπης μεταβίβασης σε αυτήν του σήματος από τη πρώτη, κατά την ίδρυσή της, με την ταυτόχρονη μεταβίβαση του κατοχυρωμένου στο όνομά της σήμα, δεχόμενη να αποτελεί μέρος της επωνυμίας της το όνομα «Βενέτης». Όμως, όπως κρίθηκε από το Δικαστήριο, κατά το ιδρυτικό στάδιο της ανώνυμης εταιρίας, η μεταβίβαση αποτιμητού σε χρήμα περιουσιακού στοιχείου, όπως είναι το σήμα, συντελείται αποκλειστικά με την εισφορά του στην εταιρία υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, προβλέπόμενες στον νόμο 2190/20 περί ανωνύμων εταιριών. Κατά δε το άρ. 16 παρ. 2 ν. 2239/1994, επιτρέπεται η παραχώρηση με έγγραφη συμφωνία, αποκλειστικής ή μη χρήσης σήματος για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων που καλύπτονται από αυτό και για το σύνολο ή μέρος μόνο του ελληνικού εδάφους, ενώ η άδεια χρήσης σήματος η οποία έχει παραχωρηθεί χωρίς απόφαση της ΔΕΣ, ισχύει κατά μετατροπή της ως άδεια χρήσης διακριτικού γνωρίσματος. Η άδεια, ωστόσο, αυτή εφόσον δεν έχει εγκριθεί από τη ΔΕΣ, θα είναι παραπλανητική κατά το άρ. 13 ν. 146/1914, ιδιαίτερα ως προς την προέλευση των εμπορευμάτων.

Ζήτημα τίθεται, εν προκειμένω, ως προς το κατά πόσο θα μπορούσε η εν λόγω άδεια χρήσης να χαρακτηριστεί ως άτυπη άδεια χρήσης κατά το άρ. 18 παρ. 2 στοιχ. γ ν. 2239/1994, σύμφωνα με το οποίο επιτρέπεται η χρήση σήματος με τη

280. ΕφΘεσ. 2331/2006, ΕπισκΕΔ 2006, 1180 επ, με παρατηρήσεις Παμπούκη.

συγκατάθεση του δικαιούχου, συνεπώς και η παραχώρηση άτυπης άδειας χρήσης. Ωστόσο, όπως προεκτέθη, το Δικαστήριο στην εν λόγω απόφαση ενέμεινε στην εφαρμογή της διάταξης του άρ. 16 ν. 2239/1994, μην αναγνωρίζοντας το χαρακτηρισμό της άτυπης άδειας χρήσης και δεχόμενο ότι η άδεια χρήσης σήματος η οποία είχε παραχωρηθεί χωρίς την τήρηση των διατυπώσεων του νόμου περί σημάτων, ισχύει ως άδεια χρήσης διακριτικού γνωρίσματος των προϊόντων, υπό την προϋπόθεση, βέβαια, το εν λόγω σήμα να είχε καθιερωθεί στις συναλλαγές και ως διακριτικό γνώρισμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Ο κίνδυνος σύγχυσεως στο δίκαιο των σημάτων

1. Η έννοια του κινδύνου σύγχυσης στα πλαίσια του δικαίου των σημάτων

Ο κίνδυνος σύγχυσεως συνιστά λόγο σχετικού απαραδέκτου αλλά και μία από τις βασικές προϋποθέσεις για την προστασία του σήματος. Στην ουσία πρόκειται για το μέσο αποφυγής παραπλάνησης του καταναλωτή ή του τελικού αποδέκτη στην αγορά αφενός, και αφετέρου, μέσο προστασίας των επενδύσεων (ειδικότερα των διαφημιστικών). Ο κίνδυνος σύγχυσης²⁸¹ μπορεί να συνίσταται είτε στο ότι ο μέσος καταναλωτής έχει την εσφαλμένη εντύπωση ότι το προϊόν του ενός σηματούχου προέρχεται από κάποιον άλλο σηματούχο, είτε ότι το προϊόν του ενός σηματούχου είναι νεότερη παραλλαγή του παρόμοιου γνωστού προϊόντος κάποιου άλλου σηματούχου²⁸². Ωστόσο, πρέπει να επισημανθεί ότι ο νόμος 2239/1994 περί σημάτων προστατεύει τον προγενέστερο σηματούχο ο οποίος θίγεται από τη χρήση του σήματός του από άλλον, ενώ ο καταναλωτής, προστατεύεται στα πλαίσια του νόμου 2251/1994 περί προστασίας των καταναλωτών. Γι αυτό και γίνεται συχνά αναφορά στο ότι ο κίνδυνος σύγχυσης αφορά κατά κύριο λόγο στο συμφέρον του σηματούχου, ενώ ο κίνδυνος παραπλάνησης στην προστασία του καταναλωτικού κοινού. Με άλλα λόγια, ο κίνδυνος σύγχυσεως στο δίκαιο των σημάτων δεν ταυτίζεται με τον κίνδυνο παραπλάνησης του καταναλωτή, όπως ισχύει στον ν.146/1914, καθώς και στο άρθρο 9 ν. 2251/1994, σχετικά με την προστασία του καταναλωτή από την παραπλανητική διαφήμιση.

Για τον κίνδυνο σύγχυσης δεν γίνεται ευθεία αναφορά στον νόμο 2239/1994, περί σημάτων, αλλά γίνεται αναφορά στις έννοιες *παραποίηση* και *απομίμηση*, Συγκεκριμένα, στο άρθρο 4 παρ. 1 στοιχ. α΄ και β΄, παρατίθενται οι λόγοι για τους οποίους το σήμα δε γίνεται δεκτό για καταχώρηση, σε συνάρτηση με την πρόκληση κινδύνου σύγχυσης, του οποίου, ωστόσο, δεν δίνεται ο ορισμός. Κατά, συνέπεια, εναπόκειται στο Δικαστήριο να διαμορφώσει τα κριτήρια ύπαρξής του. Ως προς δε τον κίνδυνο παραπλάνησης, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 3 παρ. 1 στοιχ. ζ΄ και 17 παρ. 1 στοιχ. δ΄, συνίσταται στην παραπλάνηση του κοινού, *ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας*. Περαιτέρω, παραπλανητική θεωρείται η ένδειξη όταν α) *κατά το περιεχόμενό της, περιέχει ανακριβείς δηλώσεις ή παραστάσεις, και β) όταν η*

281. Χρυσάνθης, Σήματα -Επισκόπηση Νομολογίας Ανωτάτων Δικαστηρίων, Συνήγορος 2003, 32 επ.

282. ΑΠ 1123/2002, δημοσιευμένη σε *nomos*.

ανακρίβεια είναι προφανώς ικανή να δημιουργήσει κίνδυνο παραπλάνησης του μέσου καταναλωτή²⁸³. Σε ό, τι αφορά δηλαδή τον κίνδυνο παραπλάνησης, σημασία έχει η προστασία του δικαιώματος του καταναλωτή να προμηθεύεται προϊόντα/υπηρεσίες με την αναμενόμενη- και συνδεόμενη με το σήμα που φέρουν, ποιότητα και τις αναμενόμενες ιδιότητες. Αντιθέτως, δια την αποφυγή πρόκλησης κινδύνου σύγχυσης, προστατεύεται ο φορέας του σήματος από τον κίνδυνο να προμηθευτεί ο καταναλωτής το συγκεκριμένο προϊόν από μία επιχείρηση, αντί του όμοιου προϊόντος μιας άλλης.

Η έννοια του κινδύνου συγχύσεως εισήχθη νομοθετικά με την Οδηγία 89/104(άρ. 4 παρ. 1 β' και 5 παρ.1 β') και τον Κανον. 40/1994 ΕΚ (άρ. 8 παρ. 1 β' και 9 παρ. 1 β')²⁸⁴. Τα άρθρ. 5 παρ. 1 στοιχ. β και 4 παρ. 1 στοιχ. β της Οδηγίας 89/104, όπως ισχύει κωδικοποιημένη, και, αντίστοιχα, το άρθρ. 26 παρ. 1 ν. 2239/1994 περιλαμβάνουν τις ακόλουθες περιπτώσεις κινδύνου σύγχυσης²⁸⁵:

- α) ταυτότητα σημείων και ομοιότητα εμπορευμάτων/υπηρεσιών.
- β) ομοιότητα σημείων και ταυτότητα εμπορευμάτων/υπηρεσιών,
- γ) ομοιότητα σημείων και ομοιότητα εμπορευμάτων/υπηρεσιών.

Ως προς την ομοιότητα των εκατέρωθεν σημείων, αυτή μπορεί να είναι οπτική, ακουστική ή εννοιολογική χωρίς η ύπαρξη της μίας να αποκλείει την ύπαρξη και της άλλης (για παράδειγμα, και ένα λεκτικό σήμα μπορεί να προκαλεί οπτικό κίνδυνο σύγχυσης). Προς εκτίμηση δε του βαθμού ομοιότητας το κρίνιον δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του την κατηγορία των οικείων προϊόντων/υπηρεσιών και τις συνθήκες υπό τις οποίες διατέθηκαν στην αγορά²⁸⁶.

Η έννοια της ομοιότητας των εμπορευμάτων/υπηρεσιών δεν διευκρινίζεται στην Οδηγία, ούτε στον ν. 2239/1994, κατά συνέπεια εναπόκειται στο ΔΕΚ και στους εθνικούς δικαστές να την ερμηνεύσουν. Σε κάθε, πάντως, περίπτωση γίνεται δεκτό ότι η έννοια της ομοιότητας πρέπει να ερμηνεύεται σε σχέση με τον κίνδυνο σύγχυσης²⁸⁷.

Στην οδηγία, χαρακτηριστικό είναι ότι ο κίνδυνος συγχύσεως περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχετίσεως. Όπως εύστοχα διαπιστώνεται η διατύπωση αυτή της Οδηγίας οφείλεται στην προσπάθεια συγκερασμού των διαφορετικών κριτηρίων που

283. Αντωνόπουλος (2005²), 431 επ.

284. Χρυσάνθης, Νέες μορφές κινδύνου συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων(κίνδυνος συσχετίσεως, αρχικός κίνδυνος συγχύσεως, κίνδυνος συγχύσεως μετά την πώληση), ΕπισκΕΔ 2007, 359 επ.

285. Μαρίνος, Ο κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων-Η νομολογία του ΔΕΚ και οι επιδράσεις της στον ν. 2239/1994, ΧρΙΔ 2004, 966.

286. Απόφ. ΔΕΚ 22.6.1999, υπόθ. C-342/97, Lloyd, σκ. 27, ΕλλΔνη 2000, 1488.

287. Απόφ. ΔΕΚ 29.9.1998, υπόθ. C-39/97, Canon, ΔΕΕ 1998, 1072.

χρησιμοποιούνταν από τα κράτη-μέλη για τον προσδιορισμό της προσβολής του σήματος, καθώς σε κάποιες χρησιμοποιούνταν σαν κριτήριο ο κίνδυνος σύγχυσης και σε άλλες ο κίνδυνος συσχέτισεως²⁸⁸ ο οποίος συνίσταται στο κατά πόσο ομοιάζουν οι εκατέρωθεν συγκρινόμενες ενδείξεις και όχι στη λειτουργία προέλευσης²⁸⁹. Προς υποστήριξη της τελευταίας αυτής περίπτωσης, αντλούνται επιχειρήματα και από την παρεχόμενη κατά τη διάταξη του άρ. 9 παρ. 1 γ' Κανον. 40/1994, προστασία στα σήματα φήμης και ειδικότερα, υποστηρίζεται ότι θα ήταν άτοπο νομοθετικά να προστατεύονται σήματα φήμης στην περίπτωση της υπόσκαψης της φήμης τους ακόμα και για ανόμοια προϊόντα, και να μη συμβαίνει το ίδιο και στην περίπτωση της υπόσκαψης της διαφημιστικής αξίας των απλών σημάτων-που δε χαίρουν, δηλαδή, ιδιαίτερης φήμης, για όμοια προϊόντα²⁹⁰.

Και αυτό διότι το σήμα, κατά πρωτεύοντα λόγο, ως διακριτικό προϊόντων/υπηρεσιών, εξατομικεύει το προϊόν/υπηρεσία από άλλα όμοια ή παρεμφερή (πρόκειται για τη διακριτική λειτουργία του σήματος για την οποία γίνεται λόγος στη συνέχεια), η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη λειτουργία προέλευσης, δηλαδή την προέλευση του σήματος από μία ορισμένη επιχείρηση, ως *σταθερή πηγή προέλευσης των εμπορευμάτων/υπηρεσιών*²⁹¹. Δευτερευόντως δε, η προέλευση του προϊόντος/υπηρεσίας από μία συγκεκριμένη επιχείρηση συνεπάγεται τη σύνδεση του συγκεκριμένου σήματος με συγκεκριμένες ποιοτικές προδιαγραφές, βάσει των οποίων ο καταναλωτής επιλέγει ή όχι το συγκεκριμένο σημαινόμενο προϊόν/υπηρεσία-πρόκειται για την εγγυητική καθώς τη συνεπαγόμενη και αλληλοεξαρτώμενη διαφημιστική λειτουργία του σήματος, η οποία αφορά στα χρησιμοποιούμενα στις συναλλαγές σήματα, και ιδιαίτερα τα σήματα φήμης²⁹². Το σήμα, δηλαδή, αφενός μεν εγγυάται την ποιότητα του σημαινόμενου με αυτό προϊόντος/υπηρεσίας, αφετέρου δε, μέσω της διαφήμισης και της συνακόλουθης εξάπλωσης της φήμης του συγκεκριμένου σήματος στους καταναλωτικούς κύκλους, επιτελεί καταλυτικό ρόλο στην προώθηση του εν λόγω προϊόντος/υπηρεσίας στην αγορά.

288. Ο κίνδυνος συσχέτισης περιελήφθη στο κείμενο του Κανονισμού 40/1994 και της Οδηγίας 104/1989, ύστερα από αίτημα των Κυβερνήσεων του Βελγίου, των Κάτω Χωρών και του Λουξεμβούργου, οι οποίες στόχευαν στην υιοθέτηση από το νέο ευρωπαϊκό δικαίο των σημάτων της νομικής κατασκευής του άρ. 13^A του ενιαίου νόμου Benelux περί σημάτων, το οποίο δε χρησιμοποιεί την έννοια του κινδύνου σύγχυσης αλλά την έννοια της ομοιότητας μεταξύ των σημάτων.

289. Χρυσάνθης, ΕπισκεΔ 2007, 360.

290. Κουτσοχήνας (2004), 163.

291. Μαρίνος (2007), 14.

292. Μαρίνος (2007), 14.

Από την άλλη, προς υποστήριξη της άποψης κατά την οποία ο κίνδυνος συσχέτισης αποτελεί ειδικότερη περίπτωση του κινδύνου σύγχυσης, επισημαίνεται ότι πρέπει να πρόκειται για συσχέτιση ως προς την προέλευση των προϊόντων/υπηρεσιών διότι διαφορετικά θα καταστρατηγούνται οι διατάξεις περί ελεύθερου ανταγωνισμού, με τη δημιουργία μονοπωλίων. Απορρίπτει δε το αντλούμενο από την διάταξη του άρ. 9 παρ. 1 β΄Κανον., επιχείρημα, χαρακτηρίζοντας τη ως μία *suī generis* διάταξη, εφαρμοζόμενη μόνο για τα σήματα φήμης και για την περίπτωση χρήσης όμοιων σημάτων για ανόμοια προϊόντα, μόνο όμως όταν η χρήση προσπορίζει αθέμιτο όφελος ή βλάπτει τη φήμη του σήματος.

Κατά το ΔΕΚ²⁹³, στα σήματα με συνηθισμένη διακριτική δύναμη, ο κίνδυνος συσχέτισης αποτελεί μέσο για να διαπιστωθεί αν υπάρχει κίνδυνος συγχύσεως. Ως εκ τούτου, η απλή συνειρμική συσχέτιση δύο εικαστικών σημάτων με κανονική διακριτική δύναμη (που δεν είναι, δηλαδή, σήματα φήμης) απορρέει από τη νοηματική σύμπτωση του περιεχομένου τους και δεν θεμελιώνει κίνδυνο σύγχυσης ακόμα και αν υποκρύπτει προσπάθεια εκμετάλλευσης της φήμης του ενός, όπως συμβαίνει στην περίπτωση που το θέμα δύο σημάτων συμπίπτει ενώ τα σήματα, κατά τα άλλα, διαφέρουν ως προς τη γραφική παράσταση²⁹⁴.

Ορθότερο είναι ²⁹⁵, ότι η απλή συσχέτιση μεταξύ δύο σημάτων στην οποία μπορεί να προβεί το κοινό μέσω της σύμπτωσης του εννοιολογικού τους περιεχομένου, δεν αρκεί αυτή από μόνη της για να συναχθεί η ύπαρξη κινδύνου συγχύσεως, εκτός αν πρόκειται για σήματα φήμης. Ωστόσο και στην περίπτωση αυτή πρέπει να εξετάζεται *ad hoc* κάθε φορά, το κατά πόσο οι συνειρμικές εντυπώσεις, σε συνδυασμό με τις άλλες ομοιότητες, μπορούν να συντελέσουν στη δημιουργία της γενικής εντύπωσης του κινδύνου συγχύσεως. Αυτό εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό, από το κατά πόσο είναι γνωστό το προγενέστερο σήμα και το πόσο μεγάλη διακριτική δύναμη έχει αποκτήσει.

Επιπλέον, μεγάλη σημασία έχει ο προσδιορισμός της έννοιας της «χρήσης» του σήματος²⁹⁶. Ειδικότερα, παρατηρείται ότι η έννοια της χρήσης του σήματος στις συναλλαγές, πρέπει να εξετάζεται ευέλικτα από τα Δικαστήρια. Και αυτό διότι οποιαδήποτε χρήση δεν είναι οπωσδήποτε εμπορική, η οποία και είναι αυτή που δύναται να προκαλέσει κίνδυνο σύγχυσης. Η σημασία του προσδιορισμού της

293. Αποφάσεις του οποίου εξετάζονται στο παρόν κεφάλαιο, υπό 3. Νομολογιακά δεδομένα.

294. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2004,971.

295. Απόφ. ΔΕΚ 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, *Sabel*, Συλλ. 1997, I-6191, σκ. 26, ΕΕμπΔ 1998, 882.

296. *Bartholomew*, *Making a mark in the Internet economy: A trademark analysis of search engine advertising*, *Oklahoma Law Review*, vol. 58, 2005, 186.

έννοιας της χρήσεως, προβάλλει ακόμα μεγαλύτερη, συναρτώμενη με τις τεχνολογικές εξελίξεις και πολύ περισσότερο με τις δυνατότητες που προσφέρει το Internet. Συγκεκριμένα, η προσβολή του σήματος που συντελείται δια μέσου του Διαδικτύου, διαφέρει από την κλασική προσβολή του δικαίου των σημάτων, καθώς εν προκειμένω, μπορεί να γίνεται χρήση των σημάτων από μη δικαιούχους, χωρίς ο καταναλωτής να μπορεί να διαπιστώσει τη χρήση αυτή. Το σήμα, δηλαδή, μπορεί σε αυτή την περίπτωση να προσελκύσει τον καταναλωτή, απλώς και μόνο επειδή είναι ενσωματωμένο στον εσωτερικό κώδικα κάποιου δικτυακού τόπου (website) ή επειδή χρησιμοποιείται σαν λέξη κλειδί στις μηχανές αναζήτησης.

Σημαντικό είναι δε ακόμα να τονιστεί ότι αρκεί η δημιουργία κινδύνου, χωρίς να απαιτείται και η θετική διαπίστωση ότι αυτός επήλθε, διότι, διαφορετικά, θα περιοριζόταν υπερβολικά η παρεχόμενη προστασία στους αποδέκτες των προϊόντων/υπηρεσιών²⁹⁷. Επιπλέον, το δικαίωμα στο σήμα, δύναται να προσβληθεί και χωρίς τη συνδρομή του κινδύνου σύγχυσης, όπως διαφαίνεται και στην εξεταζόμενη στη συνέχεια, (υπό Κεφάλαιο Δ', παρ. Α, 1), περίπτωση των μη νόμιμων παράλληλων εισαγωγών από τρίτες χώρες (εκτός ΕΟΧ), όπου πρόκειται για εισαγωγή γνησίων και όχι παραποιημένων προϊόντων, ώστε να υφίσταται παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού-υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι τα προϊόντα είναι της αυτής ποιότητας. Δικαιολογητικός λόγος της απαγόρευσης των εν λόγω εισαγωγών, είναι η διαφύλαξη των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης από τον ανταγωνισμό χωρών χαμηλού κόστους²⁹⁸.

1.1. Είδη κινδύνου

Ο κίνδυνος σύγχυσης μπορεί να διακρίνεται σε υπό στενή και εν ευρεία έννοια²⁹⁹. Ως υπό στενή έννοια κίνδυνος, νοείται η πιθανότητα παραπλάνησης του κοινού η οποία δημιουργείται από την ομοιότητα δύο διακριτικών γνωρισμάτων, έτσι ώστε, εσφαλμένα, να δημιουργείται στο καταναλωτικό κοινό η εντύπωση ότι η πηγή προέλευσης τους είναι η ίδια επιχείρηση.

Υπό ευρεία δε έννοια, ως κίνδυνος σύγχυσης νοείται η πιθανότητα παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού η οποία δημιουργείται από την ομοιότητα δύο διακριτικών γνωρισμάτων, λαμβανομένης υπόψη στην περίπτωση αυτή, απλώς και μόνο της δυνατότητας δημιουργίας της εντύπωσης ύπαρξης δεσμών

297. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2004, 973 επ· *Χρυσάνθης*, Ζητήματα γενικής θεωρίας του δικαίου των σημάτων, ΔΕΕ 2008, 947.

298. *Χρυσάνθης*, ΔΕΕ 2008, 948.

299. *Κουτσοχόνας* (2004), 159 επ.

συνεργασίας μεταξύ των εκατέρωθεν επιχειρήσεων. Εν προκειμένω δηλαδή, το κοινό ναι μεν ξεχωρίζει την ύπαρξη διαφορετικών επιχειρήσεων, πεπλανημένα όμως, υπολαμβάνει την ύπαρξη μεταξύ τους οικονομικών, οργανωτικών ή άλλης φύσης επιχειρηματικών σχέσεων.

Διακρίνεται επίσης σε άμεσο και έμμεσο³⁰⁰. Άμεσος είναι ο κίνδυνος που συντρέχει ως προς την προέλευση των προϊόντων/υπηρεσιών ή ως προς την ταυτότητα των φορέων της επιχείρησης, με αποτέλεσμα το κοινό να αντιλαμβάνεται τα διακριτικά γνωρίσματα ως ίδια. Χαρακτηριστική περίπτωση αμέσου κινδύνου, είναι τα παραπονημένα προϊόντα, με τα οποία προσβάλλεται άμεσα η λειτουργία προέλευσης από μία συγκεκριμένη επιχείρηση.

Έμμεσος χαρακτηρίζεται ο κίνδυνος όταν συντρέχει ως προς την ύπαρξη οικονομικής συνεργασίας μεταξύ δύο επιχειρήσεων, κατά τέτοιο τρόπο, ώστε τα διακριτικά γνωρίσματα των προϊόντων /υπηρεσιών να μην θεωρούνται όμοια από τους αποδέκτες τους, αλλά με βάση κάποια κοινά στοιχεία τους να δημιουργείται η εντύπωση ότι προέρχονται από την ίδια επιχείρηση. Χαρακτηριστική περίπτωση εμμέσου κινδύνου σύγχυσης, είναι η απομίμηση αυτού, κατά την οποία, το μεταγενέστερο σήμα δεν μοιάζει απόλυτα με το προγενέστερο, αλλά παρουσιάζει τέτοιες ομοιότητες, ώστε να παραπλανάται το καταναλωτικό κοινό.

Άλλη επίσης διάκριση του κινδύνου, είναι αυτή του αρχικού κινδύνου συγχύσεως καθώς και αυτή του αντίστροφου κινδύνου συγχύσεως³⁰¹. Συγκεκριμένα, ως προς τον αρχικό κίνδυνο, είναι ο κίνδυνος που υφίσταται κατά τη στιγμή που ο καταναλωτής προβαίνει στην αγορά του προϊόντος ή της υπηρεσίας, αλλά ακόμα και πριν την σχετική αγορά. Όπως προκύπτει και νομολογιακά³⁰², ο αρχικός κίνδυνος σύγχυσης, σχετίζεται κυρίως με την απομίμηση του συνδυασμού χρωματικών αποχρώσεων, την ομοιότητα, δηλαδή, των χρωματικών αποχρώσεων και τους ιδιαίτερους διασηματισμούς της συσκευασίας. Με άλλα λόγια, σχετίζεται με την αρχική οπτική εικόνα η οποία συνίσταται στην οπτική σύγκριση των εκατέρωθεν οπτικών διακριτικών γνωρισμάτων.

Ως προς δε τον αντίστροφο κίνδυνο σύγχυσης, αυτός συντρέχει όταν το κοινό παρασυρόμενο από την ομοιότητα των εκατέρωθεν ενδείξεων ή και των

300. Απόφ. ΔΕΚ 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, Sabel, Συλλ. 1997, I-6191, ΕΕμπΔ 1998,882, σκ. 16-18· ΔΕΚ 20.3.2003, υπόθ. C-291/00, LJT Diffusion, σκ. 29· ΑΠ 1123/2002, ΧρΙΔ 2003, 941· ΕφΑθ 3746/2001, ΧρΙΔ 2001, 645· ΕφΑθ 618/2002, ΔΕΕ 2002, 395· *Bartholomew*, Oklahoma Law Review, vol. 58, 2005, 186· *Μαρίνος* (2007), 174 επ· *Χρυσάνθης*, ΔΕΕ 2008,947.

301. *Χρυσάνθης*, ΕπισκεΔ 2007, 362 επ.

302. ΑΠ 399/1989, ΕΕμπΔ 1990,711· ΑΠ 310/1990, ΕΕμπΔ 1990,709· ΑΠ 1009/1991, ΕΕμπΔ 1992, 148.

διακρινόμενων προϊόντων, πιστεύει ότι προέρχονται από την επιχείρηση του προγενέστερου σηματούχου. Πρόκειται για την περίπτωση, κατά την οποία ένα μεταγενέστερο σήμα ή διακριτικό γνώρισμα, λόγω της μεγάλης διαφημιστικής προβολής του, καθίσταται ευρέως γνωστό στο καταναλωτικό κοινό σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να σχηματίζεται στο καταναλωτικό κοινό η εντύπωση, ότι το άλλο όμοιο προγενέστερο σήμα ή διακριτικό γνώρισμα, δε συνιστά παρά απομίμηση αυτού. Εν προκειμένω, όπως καθίσταται εμφανές, ο νεότερος σηματούχος δεν εκμεταλλεύεται τη φήμη του προγενέστερου σήματος και κατ'επέκταση, δεν προκαλείται κίνδυνος σύγχυσης ως προς την προέλευση των προϊόντων από μία ορισμένη επιχείρηση. Για να υπάρχει αντίστροφος κίνδυνος σύγχυσης, θα πρέπει να υπάρχει μεγάλη διαφορά οικονομικής δύναμης και δυνατότητας διαφημιστικής προβολής ανάμεσα στον μεταγενέστερο χρήστη μιας ένδειξης και στον προγενέστερο νόμιμο δικαιούχο της.

1.2. Κριτήρια

Σύμφωνα με τη σκέψη 11 της Οδηγίας, εκτιμάται ότι *ο κίνδυνος σύγχυσης, εξαρτάται από πολυάριθμους παράγοντες, και ιδίως από το κατά πόσον είναι γνωστό το σήμα στην αγορά, από την ενδεχόμενη συσχέτιση με το χρησιμοποιούμενο ή καταχωρισμένο σημείο, από το βαθμό ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των προσδιοριζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών*. Από τη διατύπωση της Οδηγίας, γίνεται φανερό ότι δεν απαριθμούνται αποκλειστικά τα κριτήρια που απαιτούνται προκειμένου να διαπιστωθεί η δημιουργία κινδύνου σύγχυσης, αλλά πρόκειται για κριτήρια που διαπλάθονται νομολογιακά και κυρίως με βάση τις εκάστοτε συνθήκες της αγοράς. Ως εκ τούτου, προστίθενται και άλλα κριτήρια, όπως η διάρκεια χρήσης του σήματος³⁰³, ή ο τρόπος διανομής του προϊόντος³⁰⁴.

Ως κριτήρια μπορούν να λαμβάνονται υπόψη³⁰⁵, προκειμένου να διαπιστωθεί η ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης: α) η ομοιότητα των σημείων, β) η ομοιότητα και των εμπορευμάτων/υπηρεσιών, καθώς και γ) η διακριτική δύναμη των εκατέρωθεν διακριτικών σημείων, δηλαδή το κατά πόσο γνωστό είναι το σήμα στην αγορά. Πρέπει δε να εκτιμώνται συνολικά, καθώς αλληλοεξαρτώνται, όπως διαφαίνεται και στα σήματα φήμης, όπου το σήμα προστατεύεται ακόμα και στην περίπτωση που χρησιμοποιείται από έναν τρίτο ένα σημείο όμοιο με καταχωρημένο προγενέστερο

303. Απόφ. ΔΕΚ 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, Sabel, Συλλ. 1997, I-6191, σκ. 22.

304. Απόφ. ΠΕΚ 12.1.2006, T-147/03, Quantum, Συλλ. 2006, II-00011, σκ. 89, 103.

305. Κουτσοχήνας (2004), 167 επ· Μαρίνος (2007), 178 επ· ο ίδιος (2009²), 279 επ.

χρονικά σήμα για ανόμοια προϊόντα. Η απαρίθμησή τους, ωστόσο, όπως αναφέρθηκε, δεν είναι αποκλειστική.

Ως προς την ομοιότητα των εκατέρωθεν σημείων, στην περίπτωση που χρησιμοποιούνται σε δύο σήματα, εικόνες που συμπίπτουν ως προς το περιεχόμενό τους, μπορεί να δημιουργηθεί κίνδυνος σύγχυσης εφόσον το προγενέστερο σήμα έχει ιδιαίτερη διακριτική δύναμη. Προϋπόθεση είναι να υπάρχει, σωρευτικά, ομοιότητα μεταξύ του σήματος και του μεταγενέστερου προσβαλλόμενου διακριτικού γνωρίσματος, η οποία μπορεί να είναι εννοιολογική, όταν το σήμα έχει ορισμένη έννοια και δημιουργεί σχετικό συνειρμό ή οπτική ή ακουστική –περιπτώσεις κατά τις οποίες τα εκατέρωθεν σήματα συνίστανται από παρόμοια εικόνα ή συνοδεύονται από παρόμοιο μουσικό ήχο, σε σημείο ώστε να προκαλείται σύγχυση στον αποδέκτη του προϊόντος/υπηρεσίας.

Ο κίνδυνος, δηλαδή, μπορεί να είναι οπτικός-όταν χρησιμοποιείται όμοια ή παρεμφερής εικαστική παράσταση, ηχητικός-όταν υπάρχει ηχητική σύμπτωση ή ομοιότητα ή να αφορά στο εννοιολογικό περιεχόμενο-όταν θα πρόκειται για λεκτικά σήματα. Σε κάθε δε περίπτωση, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εντύπωση που προκαλείται στο καταναλωτικό κοινό, καθώς ο καταναλωτής αντιλαμβάνεται το διακριτικό γνώρισμα ως σύνολο. Για την κατάφαση του κινδύνου σύγχυσης (άμεσου ή έμμεσου), αρκεί καταρχήν ο κίνδυνος σύγχυσης προς μία μόνο κατεύθυνση-ηχητική, οπτική ή εννοιολογική.

Αντίθετα, ως προς την ομοιότητα των εκατέρωθεν προϊόντων/υπηρεσιών, δεν έχει επίδραση η φήμη του προϊόντος/υπηρεσίας. Παράγοντες προσδιοριστικοί αυτής μπορεί να είναι³⁰⁶ η φύση των προϊόντων/υπηρεσιών, ο προορισμός τους, η χρήση τους ή ακόμα και το κατά πόσο πρόκειται για προϊόντα ανταγωνιστικά άλλων. Κατά συνέπεια, κίνδυνος σύγχυσης μπορεί να υφίσταται ακόμα και στην περίπτωση που το σήμα φήμης χρησιμοποιείται, για να διακρίνει εντελώς ανόμοια μεταξύ τους προϊόντα, για το λόγο ότι δημιουργείται η εντύπωση ότι η επιχείρηση-παραγωγός των σημειομένων προϊόντων που λόγω της φήμης τους είναι πολύ δημοφιλή στην αγορά, δεν είναι εξειδικευμένη στην παραγωγή αυτών.

Ειδικότερα, κατά το άρ. 5 παρ. 2 της Οδηγίας, *ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να προβλέπει ότι ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο με το σήμα, για προϊόντα ή υπηρεσίες μη παρόμοιες με εκείνες για τις*

306. *Μαρίνος*, Κίνδυνος σύγχυσης και πεδίο προστασίας διακριτικών γνωρισμάτων σύμφωνα με το δίκαιο των σημάτων και τον ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού, ΕλλΔνη 1995, 1224· ο ίδιος (2007), 190.

οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί, εάν αυτό χαίρει φήμης μέσα στο κράτος μέλος και η χρησιμοποίηση του σημείου, χωρίς νόμιμη αιτία, θα επέφερε, αχρεωστήτως, όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη. Καθίσταται αντιληπτό, συνεπώς, ότι στην Οδηγία (αλλά και στο εσωτερικό μας δίκαιο), δεν ορίζονται οι προϋποθέσεις σύμφωνα με τις οποίες ένα σήμα θεωρείται ότι συνιστά σήμα φήμης (good will), οπότε εναπόκειται στα Δικαστήρια να προσδιορίσουν τα κριτήρια³⁰⁷ ή ενδείξεις προσδιορισμού της έννοιας *σήμα φήμης*, και το αν το σήμα φήμης θα πρέπει να είναι γνωστό σε ολόκληρο το κράτος μέλος ή σε μέρος αυτού.

Κριτήρια που θα μπορούσαν να ληφθούν υπόψη είναι το ποιοτικό-δηλαδή η καλή φήμη του σήματος στην σχετική αγορά και το ποσοτικό-δηλαδή ο βαθμός γνωριμίας του προϊόντος στους καταναλωτές προς τους οποίους απευθύνεται η επιχείρηση. Αρκεί δε, το σήμα φήμης να είναι γνωστό στον ειδικό κύκλο των καταναλωτών στον οποίο απευθύνεται το σηματοδοτημένο προϊόν, χωρίς, δηλαδή, να απαιτείται να είναι γνωστό σε ένα κράτος μέλος και στη συντριπτική πλειονότητα των καταναλωτών. Τα κριτήρια α) το να είναι γνωστό το σήμα φήμης στο ενδιαφερόμενο κοινό και β) το να έχει καλή φήμη, τελούν σε σχέση αλληλεξάρτησης. Ως εκ τούτου, η ιδιαίτερη ανάπτυξη του ενός αντισταθμίζει την έλλειψη ιδιαίτερης ανάπτυξης του άλλου.

Η διακριτική δύναμη του σήματος, εν γένει, συνιστά προϋπόθεση κτήσης όλων των διακριτικών γνωρισμάτων είτε του ουσιαστικού, είτε του τυπικού συστήματος, καθώς εξατομικεύει τα σημειώμενα προϊόντα/υπηρεσίες, διακρίνοντάς τα από τα προερχόμενα από ανταγωνιστικές επιχειρήσεις. Χαρακτηριστικό είναι ότι ως προς την αντίληψη αυτή των συναλλαγών περί της υπάρξεως διακριτικού χαρακτήρα, λαμβάνονται υπόψη οι αντιλήψεις που επικρατούν στο εμπόριο κάθε χώρας. Κατά συνέπεια, ο διακριτικός χαρακτήρας του σήματος εξετάζεται από την αρμόδια εθνική υπηρεσία σημάτων, ανεξάρτητα από το αν έχει καταχωριστεί ως σήμα σε άλλο κράτος μέλος, για ορισμένα προϊόντα/υπηρεσίες³⁰⁸.

Η εκτίμησή αυτής της διακριτικής δύναμης κατέχει πολύ σημαντικό ρόλο ως προς τον κίνδυνο σύγχυσης, διότι όσο μεγαλύτερη είναι αυτή, τόσο μεγαλύτερος, αναλογικά είναι και ο κίνδυνος σύγχυσης. Για το λόγο αυτό, τα σήματα φήμης, προστατεύονται αφενός μεν ως προς τον κίνδυνο εκμετάλλευσης γνωστού προγενέστερου σήματος, αφετέρου δε, ως προς τον κίνδυνο ευτελισμού της καλής

307. *Μαρίνος*, ΕλλΔνη 1995, 1224 επ· *Κουτσοχόνας* (2004), 186 επ.

308. Απόφ. ΔΕΚ 12.2.2004, υπόθ. C-218/01, *Henkel*, Συλλ. 2004, I-01725, σκ. 64 επ.

φήμης τους από τη χρήση τους από τρίτους, πράξη εντασσόμενη και στα πλαίσια των διατάξεων του αθέμιτου ανταγωνισμού.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, το Δικαστήριο, κατά την εξέταση της συνδρομής του κινδύνου σύγχυσης, δεν πρέπει να μένει προσκολλημένο στην ομοιότητα, για παράδειγμα, του ήχου ή της εικόνας, αλλά να κρίνει λαμβάνοντας υπόψη και πλήθος άλλων κριτηρίων³⁰⁹, με βάση την κατηγορία των σημαινομένων προϊόντων ή υπηρεσιών, τον βαθμό γνωριμίας του διακριτικού γνωρίσματος στην αγορά, τον τρόπο διανομής του προϊόντος, καθώς και τις συνθήκες της αγοράς αλλά και τον τρόπο εμπορίας των προϊόντων, ως προς την διαφήμιση δηλαδή αυτών, τον βαθμό επικράτησής τους στις συναλλαγές, αλλά και τη διάρκεια χρήσης τους. Ως εκ τούτου, κίνδυνος σύγχυσης μπορεί να υφίσταται και στην περίπτωση κατά την οποία δεν συντρέχει ομοιότητα λεκτική ή οπτική ή ακουστική, αλλά παρά ταύτα, δημιουργείται στον αποδέκτη των προϊόντων/υπηρεσιών, γενική εντύπωση ομοιότητας αυτών μεταξύ τους.

Βασικό ακόμη στοιχείο, όπως προαναφέρθηκε, είναι η συνολική εντύπωση που δημιουργείται στο καταναλωτικό κοινό, δηλαδή, η εντύπωση που σχηματίζει ο αποδέκτης τους, η οποία συνίσταται στην εικόνα που σχηματίζει ο καταναλωτής βλέποντας το σημαινόμενο προϊόν/υπηρεσία, σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά της αγοράς του οικείου προϊόντος³¹⁰. Στην περίπτωση δε, σύνθετου σήματος³¹¹, για παράδειγμα, μιας έγχρωμης σύνθεσης η οποία αποτελείται από λέξεις, απεικονίσεις και χρωματισμούς, κρίσιμη για την συναγωγή συμπεράσματος περί υπάρξεως ή μη απομιμήσεώς του, δημιουργικής κινδύνου σύγχυσης, είναι η συνολική εντύπωση που προκαλεί το καθένα από τα παραβαλλόμενα, στο μέσο, μη έμπειρο άτομο του καταναλωτικού κοινού³¹². Ο κίνδυνος συγχύσεως, εν προκειμένω, μπορεί να υπάρχει ακόμα και όταν τα λεκτικά στοιχεία είναι διαφορετικά αλλά τα υπόλοιπα στοιχεία ομοιάζουν.

2. Η έλλειψη κινδύνου παραπλάνησης των καταναλωτών ως προϋπόθεση μεταβίβασης του σήματος

Στο άρθρο 22 ν. 2239/1994 για τη μεταβίβαση του σήματος, ο νομοθέτης δεν εξάρτησε ρητώς τη νομιμότητα της μεταβίβασης από τη μη πρόκληση κινδύνου στο

309. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2004, 968.

310. Απόφ. ΔΕΚ 29.4.2004, υπόθ. C-371/02, *Procordia Food AB*, ΧρΙΔ 2004, 558 επ, με σχόλια *Μαρίνου*.

311. *Χρυσάνθης*, *Συνήγορος* 2003, 32 επ.

312. ΑΠ 399/1989, ΕΕμπΔ 1990, 145.

καταναλωτικό κοινό. Και αυτό διότι, όπως πολύ εύστοχα παρατηρείται³¹³, η παραπλάνηση του σήματος δύναται να αποτραπεί με προσφυγή στις διατάξεις του ν. 146/1914 περί παραπλανητικής διαφήμισης (άρ. 3) και του ν. 2251/1994 (άρ. 9 παρ. 2 και 3), οι οποίες στοχεύουν στην παράλειψη χρήσης καθώς και στη διάταξη του άρ. 17 παρ. 1 δ' ν. 2239/1994 περί διαγραφής του σήματος λόγω παραπλανήσεως του κοινού.

Συμφέρον υποβολής της αίτησης διαγραφής έχουν όσοι ασκούν ομοειδή επιχείρηση ή συναφές επάγγελμα και παράγουν ή κυκλοφορούν προϊόντα/υπηρεσίες όμοια ή παρόμοια με τα προϊόντα/υπηρεσίες που διακρίνει το διαγραφτέο σήμα, αποσκοπώντας στην αποκόμιση αθέμιτου οφέλους από τη χρήση του. Ο μεμονωμένος καταναλωτής δεν έχει αυτό το έννομο συμφέρον-το έχουν, ωστόσο, οι ενώσεις καταναλωτών³¹⁴.

Στα πλαίσια των σύγχρονων συναλλαγών, μεταβλήθηκε η έννοια της λειτουργίας προέλευσης του σήματος, καθώς το καταναλωτικό κοινό δεν ενδιαφέρεται τόσο για την προέλευση αλλά μόνο στο μέτρο που η συγκεκριμένη πηγή προέλευσης εγγυάται την ίδια ποιότητα και τις ίδιες ιδιότητες με αυτές που συνδέονται με τα σημαινόμενα προϊόντα/υπηρεσίες (εγγυητική λειτουργία του σήματος). Πρόκειται για τις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο καταναλωτής συνδέει το συγκεκριμένο σήμα με συγκεκριμένες παραστάσεις ποιότητας, και κατά συνέπεια, η διάκριση με το ήδη γνωστό σήμα προϊόντων/υπηρεσιών άλλης και όχι της αρχικής επιχείρησης ενδέχεται να τον οδηγήσει στην προμήθεια προϊόντων/υπηρεσιών χαμηλότερης ποιότητας από την προσδοκώμενη³¹⁵. Η προστασία αυτή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του καταναλωτικού κοινού πρέπει να λειτουργεί παράλληλα με την αξιοποίηση της οικονομικής αξίας του σήματος από τον δικαιούχο του.

Ο κίνδυνος παραπλάνησης, δηλαδή, στα πλαίσια των σύγχρονων συναλλαγών, δε συνδέεται με αυτή καθαυτή τη μεταβίβαση του δικαιώματος στο σήμα, αλλά με τη χρήση του. Κατά το άρ. 17 παρ. 1 δ' ν. 2239/1994, το σήμα διαγράφεται *εάν, λόγω της χρήσεως του [...]* από το δικαιούχο ή με τη συγκατάθεση αυτού *για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία τούτο έχει καταχωρηθεί, ενδέχεται να παραπλανηθεί το κοινό, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών*. Κατά την έννοια αυτή εξετάζεται κατά

313. Κούμαρη (2007), 144.

314. Αντωνόπουλος (1998), 52.

315. Αντωνόπουλος (1998), 49 επ· ο ίδιος (2005²), 505 επ.

πόσο η χρήση του σήματος ανταποκρίνεται στην αλήθεια και συγχρόνως, κατά πόσο δημιουργείται σε βάρος του καταναλωτικού κοινού ο κίνδυνος παραπλάνησης.

Ειδικότερα, αυτός ο κίνδυνος θα συντρέχει στην περίπτωση μεταβίβασης σήματος χωρίς την ταυτόχρονη μεταβίβαση της επιχείρησης, καθώς το καταναλωτικό κοινό θα προσέβλεπε στη συγκεκριμένη ποιότητα των προερχομένων από αυτή την επιχείρηση προϊόντων/υπηρεσιών η οποία όμως δεν συµμεταβιβάστηκε. Αυτό όμως για να συμβαίνει θα πρέπει τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που διακρίνει το σήμα να συνδέονται µε συγκεκριµένη και πάντοτε σταθερή ποιότητα καθώς και συγκεκριµένες και πάντοτε σταθερές ιδιότητες που έπαψαν να υπάρχουν, ενώ στο κοινό δημιουργείται εσφαλµένα η εντύπωση ότι εξακολουθούν να υπάρχουν.

Αντίθετα, δε θα δημιουργείται κίνδυνος παραπλάνησης αν ο σηματούχος δεν διατηρεί σταθερή ποιότητα και σταθερές ιδιότητες των προϊόντων/υπηρεσιών που διακρίνει και το κοινό δε συνδέει το σήμα µε αυτή τη συγκεκριµένη ποιότητα και αυτές τις συγκεκριµένες ιδιότητες, καθώς δεν αρκεί µόνο η προέλευση των σηµαινόµενων προϊόντων/υπηρεσιών από τη συγκεκριµένη αρχική επιχείρηση.

Σηµαντικό είναι επίσης, να παρατηρηθεί ως προς την παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού, ότι εκτός από τη λειτουργία προέλευσης, που συνιστά, όπως προαναφέρθηκε, κριτήριο περί της υπάρξεώς του, ότι σηµαντικό ρόλο διαδραµατίζει και η διαφημιστική λειτουργία του σήματος. Ειδικότερα, µε βάση αυτή, το σήµα θα προστατεύεται όταν τρίτος εκµεταλλεύεται εµπορικά ξένο σήµα, έστω και αν δεν δημιουργείται κίνδυνος σύγχυσης³¹⁶. Εξάλλου, χαρακτηριστικό είναι ότι συντρέχει προσβολή σήματος και στην περίπτωση που τρίτος επιθέτει το σήµα του παραγωγού σε προϊόντα που αυτός (ο παραγωγός) έχει θέσει σε κυκλοφορία ως ανώνυµα και µη σηµατοδοτηµένα ή όταν ο τρίτος αφαιρεί από τα προϊόντα το σήµα που έχει επιθέσει ο παραγωγός και τα εµπορεύεται ως ανώνυµα³¹⁷.

3. Νοµολογιακά δεδοµένα

Μέχρι τώρα το ΔΕΚ, είχε δύο δυνατότητες να ερµηνεύσει τις προβλεπόµενες στην Οδηγία διατάξεις οι οποίες υποδεικνύουν τον σκοπό της προστασίας του σηµατούχου απέναντι σε ένα µεταγενέστερο σήµα, που θα απέτρεπε τον σηµατούχο από το να κατοχυρώσει και να χρησιµοποιεί το σήµα του³¹⁸. Στην υπόθεση *Sabel*³¹⁹,

³¹⁶. *Μαρίνος*, ΕΛΔνη 2006, 337.

³¹⁷. *Χρυσάνθης*, ΔΕΕ 2008, 947.

³¹⁸. *Wurtenberger Gert*, A risk of confusion in Community Trade Mark Law, EIPR 1999, 509 επ.

³¹⁹. Απόφ. ΔΕΚ 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, *Sabel*, Συλλ. 1997, I-6191, ΕΕμπΔ 1998, 882.

το κύριο ζήτημα ήταν να προσδιοριστεί η σχέση μεταξύ κινδύνου σύγχυσης “confusion” και κινδύνου συσχέτισης “association”, όπως προβλέπεται στο άρ. 4 (1) (β) της Οδηγίας. Αυτή η διάταξη προβλέπει σχετικό λόγο απαραδέκτου ή την ακυρότητα ενός μεταγενέστερου σήματος σε περίπτωση σύγκρουσης με ένα προγενέστερο σήμα, λόγω της ταυτότητας ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και της ταυτότητας ή της ομοιότητας μεταξύ των σηματοδοτημένων προϊόντων/υπηρεσιών, έτσι ώστε να δημιουργείται κίνδυνος σύγχυσης του καταναλωτικού κοινού, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα. Το ΔΕΚ, όμως, δεν έκανε χρήση αυτής της δυνατότητας της οδηγίας αναφορικά με τον προσδιορισμό του κινδύνου σύγχυσης και της τάσης συσχέτισης, αλλά προτίμησε να περιορίσει την απόφασή του κρατώντας αρνητική στάση ως προς την αντιμετώπιση του προβλήματος.

Στην πιο πρόσφατη απόφασή του, Canon³²⁰, το ΔΕΚ, έδωσε τις κατευθυντήριες γραμμές για την αξιολόγηση της ομοιότητας των προϊόντων/υπηρεσιών, σαν απαραίτητο στοιχείο περί της διαπιστώσεως υπάρξεως ή μη κινδύνου σύγχυσης. Οι δύο αυτές αποφάσεις του ΔΕΚ θεωρούνται σημαντικές ως προς τη χάραξη ορισμένων κατευθυντήριων γραμμών ερμηνείας της Οδηγίας και πρέπει να θεωρηθούν θεμελιώδεις ως προς τη χάραξη του πλαισίου μέσα στο οποίο πρέπει να κινούνται τα εθνικά δικαστήρια ως προς την εξέταση ζητημάτων περί των διακριτικών γνωρισμάτων.

Στην υπόθεση Sabel, στην παράγραφο 16 της απόφασής του, το ΔΕΚ, διαχωρίζει τον κίνδυνο συσχέτισης σε τρεις κατηγορίες:

α) στην πρόκληση άμεσου κινδύνου σύγχυσης στις περιπτώσεις κατά τις οποίες το καταναλωτικό κοινό συγχέει το σημείο με το υπό κρίση σήμα

β) στην πρόκληση έμμεσου κινδύνου σύγχυσης ή συσχέτισης όταν δημιουργείται στο κοινό η εντύπωση ότι υπάρχει σύνδεση μεταξύ του δικαιούχου του σήματος και του δικαιούχου του σημείου, με αποτέλεσμα να δημιουργείται σύγχυση

γ) στη δημιουργία κινδύνου συσχέτισης υπό τη στενή έννοια κατά την οποία το κοινό αντιλαμβάνεται την ομοιότητα της ένδειξης και του σήματος καθώς η συνολική εικόνα της ένδειξης, συνεπάγεται ο καταναλωτής να ανακαλεί στη μνήμη του κάποιο συγκεκριμένο σήμα, παρόλο που τα δύο σήματα δεν έχουν ομοιότητα.

Το ΔΕΚ τόνισε ότι ο κίνδυνος συσχέτισης δεν είναι εναλλακτικός του κινδύνου σύγχυσης, αλλά στοιχείο προσδιοριστικό αυτού. Κατά συνέπεια, το Δικαστήριο κατέληξε στο ότι από μόνος του ο κίνδυνος συσχέτισης δεν επαρκεί ώστε να

320. Απόφ. ΔΕΚ 23.9.1998, υπόθ. C-39/97, Canon, ΔΕΕ 1998, 1072.

διαπιστωθεί η πρόκληση κινδύνου σύγχυσης, συμπέρασμα που έρχεται σε αντίθεση με την προσέγγιση της Benelux, όπως έχει ήδη εκτεθεί, σύμφωνα με την οποία ο κίνδυνος συσχέτισης χωρίς αυτός να περιλαμβάνει ταυτόχρονα και τον κίνδυνο σύγχυσης, θεωρείται επαρκής ώστε να διαπιστωθεί ότι παραβιάζονται τα δικαιώματα του προγενέστερου σηματούχου. Το συμπέρασμα αυτό του ΔΕΚ, στην υπό κρίση απόφαση, δε σημαίνει ότι, επιστρέφουμε στις «σκοτεινές εποχές» του δικαίου των σημάτων, όπως υποστηρίχθηκε στη σκέψη 12 στην απόφαση *Wagamama*³²¹ του δικαστηρίου του Ανωτάτου Δικαστηρίου του Ηνωμένου Βασιλείου, ακολουθώντας τους δύσκαμπτους περιορισμούς ως προς την ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης και θέτοντας συγκεκριμένα «ορθολογικά» κριτήρια, όπως έκανε το ΔΕΚ στην απόφαση *Sabel*, αλλά ότι είναι αναγκαίο να περιοριστεί ο σκοπός προστασίας των σημάτων που δεν έχουν αποκτήσει ακόμα φήμη κατά την έννοια του άρ. 9 παρ. 1 στοιχ. γ΄ του Κανονισμού και του άρ. 5 παρ. 2 της Οδηγίας³²². Προβάλλει, δηλαδή, η αναγκαιότητα διαφοροποίησης της προστασίας μεταξύ των κοινών σημάτων και των σημάτων φήμης.

Στην υπόθεση *Sabel*, το Δικαστήριο τόνισε ότι δεν είναι απίθανο η εννοιολογική ομοιότητα να οδηγεί σε κίνδυνο σύγχυσης, είτε στην περίπτωση που το προγενέστερο σήμα έχει αποκτήσει ιδιαίτερη, *per se*, διακριτική δύναμη, είτε επειδή γνωρίζει μεγάλη φήμη απέναντι στο καταναλωτικό κοινό.

Το ΔΕΚ είχε ήδη προβεί σε ερμηνεία του κινδύνου συσχέτισης στην απόφαση *Renault*³²³. Στην απόφαση αυτή το Δικαστήριο, αναφέρθηκε στον κίνδυνο σύγχυσης υπό ευρύτερη έννοια. Κατά το γερμανικό δίκαιο, υπάρχει ο κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ δύο σημάτων όχι μόνον όταν εσφαλμένα δημιουργείται η εντύπωση ότι τα σηματοδοτημένα προϊόντα προέρχονται από μία - την ίδια επιχείρηση (άμεσος κίνδυνος σύγχυσης), αλλά, επίσης, και όταν η εσφαλμένη εντύπωση συνδέεται με την ύπαρξη οργανωτικών ή οικονομικών δεσμών μεταξύ των εν λόγω επιχειρήσεων, όπως όταν υπάρχει συμφωνία παραχώρησης άδειας χρήσης, κατά την οποία έχει παραχωρηθεί η άδεια σε μία επιχείρηση να παράγει προϊόντα με τις ίδιες ιδιότητες των προϊόντων της άλλης επιχείρησης (υπό ευρεία έννοια κίνδυνος σύγχυσης). Το Δικαστήριο έκρινε ότι στα πλαίσια του Κοινοτικού Δικαίου, δεν μπορεί να υπάρξει

321. Απόφ. Ανωτάτου Δικαστηρίου Ηνωμένου Βασιλείου, *Wagamama Limited vs City Centre Restaurant and other*, [1995] FSR 713.

322. *Paul Harris*, UK trade mark law: are you confused? Case Comment, *European Intellectual Property Review* 1995, 601 επ· *Anselm Kamperman Sanders*, The *Wagamama* decision: back to the dark ages of trade mark law, *European Intellectual Property Review* 1996, 4 επ.

323. Απόφ. ΔΕΚ 30.11.1993, υπόθ. C-317/91, *Deutsche Renault*, Συλλ. 1993, I-06227.

εξαίρεση, ως προς την παρεχόμενη από τα εθνικά δίκαια προστασία απέναντι στον κίνδυνο σύγχυσης, καθώς συνδέεται με το ίδιο το δικαίωμα στο σήμα, το οποίο στοχεύει στην προστασία του σηματούχου απέναντι στον κίνδυνο σύγχυσης.

Επιπλέον, δε, στην υπόθεση Sabel, ως προς την εξέταση υπάρξεως κινδύνου σύγχυσης, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι είναι απαραίτητο να λαμβάνονται υπόψη, όλες οι ειδικότερες συνθήκες κάθε περίπτωσης. Η συνολική, δηλαδή, εντύπωση που προκαλείται από τα δύο σήματα, εξαρτάται από την εντύπωση που μένει στον καταναλωτή αντικρίζοντας το σήμα και όχι από την ανάλυση κάθε επιμέρους στοιχείου μεταξύ των δύο σημάτων.

Ενώ, όμως, στην υπόθεση Sabel, το ΔΕΚ ασχολήθηκε με το ζήτημα δημιουργίας κινδύνου σύγχυσης μεταξύ δύο περισσότερο ή λιγότερο όμοιων σημάτων για όμοια προϊόντα/υπηρεσίες, στην υπόθεση Canon, το ΔΕΚ κλήθηκε να απαντήσει στο κατά πόσο αξιολογώντας την ομοιότητα των προϊόντων/υπηρεσιών κατά την έννοια του άρ. 4 παρ. 1 β) της Οδηγίας, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η διακριτική δύναμη του προγενέστερου σήματος, με την συνέπεια ότι θα είναι δυνατό να θεωρούνται όμοια τα προϊόντα/υπηρεσίες σε σχέση με συγκεκριμένα διακριτικά γνωρίσματα, όταν αυτά τα προϊόντα/υπηρεσίες δεν θα θεωρούνται όμοια σε σχέση με άλλα σήματα με μικρότερη διακριτική δύναμη.

Στην υπόθεση Lloyd³²⁴ το Δικαστήριο έκρινε ότι για την εκτίμηση της πρόκλησης κινδύνου σύγχυσης, από τη δημιουργούμενη συνολική εντύπωση, λαμβάνεται υπόψη η αντίληψη του μέσου καταναλωτή για την εκάστοτε κατηγορία προϊόντων/υπηρεσιών³²⁵. Το Δικαστήριο με την έννοια του μέσου καταναλωτή δεν εννοεί τον μη εκπαιδευμένο, κάποιες φορές αγράμματο, καταναλωτή, αλλά προτείνει σαν κριτήριο την αντίληψη του μέσου καταναλωτή για τη συγκεκριμένη κατηγορία προϊόντων, ο οποίος είναι αρκετά ενημερωμένος και παρατηρητικός. Σημαντικό, είναι, ωστόσο, σε σχέση με την παρατήρηση αυτή του Δικαστηρίου, να επισημανθεί ότι το επίπεδο προσοχής του μέσου καταναλωτή ποικίλει ανάλογα με την κατηγορία των υπό κρίση προϊόντων/υπηρεσιών. Φυσικά, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και το είδος των προϊόντων/υπηρεσιών-το κατά πόσο, δηλαδή, πρόκειται για είδη πρώτης ανάγκης, όπως π.χ. βασικά είδη ή προϊόντα πολυτελή και όχι πρώτης ανάγκης. Στην παρ. δε 26 της απόφασης, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι είναι εξίσου σημαντικό να λαμβάνεται υπόψη ότι σπάνια ο μέσος καταναλωτής έχει τη δυνατότητα

324. Απόφ. ΔΕΚ 22.6.1999, υπόθ. C-342/97, Lloyd, Συλλ. 1999 σ. I-3819.

325. *Wurtenberger Gert*, EIPR 1999, 514 επ.

να κάνει στο μυαλό του μία ευθεία σύγκριση μεταξύ των διαφορετικών σημάτων και της ατελούς εικόνας που έχει συγκρατήσει στη μνήμη του.

Στις αποφάσεις αυτές³²⁶ του ΔΕΚ, Sabel, Canon, Lloyd , καθώς και στις αποφάσεις Marca Moda³²⁷, Adidas/Salomon³²⁸, LJT Diffusion SA³²⁹, και στην απόφαση Travelex³³⁰ του ΠΕΚ, δίνεται η έννοια του κινδύνου σύγχυσης και ο σκοπός της ο οποίος συνίσταται από τη μία στην ανάγκη αποτροπής παραπλάνησης του καταναλωτικού κοινού ως προς την ταυτότητα ή την προέλευση των προϊόντων/υπηρεσιών, και από την άλλη, στην άμεση ή έμμεση παροχή στον σηματούχο ενός πεδίου προστασίας απέναντι στους ανταγωνιστές του οι οποίοι επιθυμούν να επωφεληθούν από την αίγλη του δικού του σήματος.

Κατά πάγια νομολογία του ΔΕΚ, η λειτουργία προέλευσης³³¹ είναι η βασική ή κύρια λειτουργία του σήματος³³², αλλά αναγνωρίζεται, ωστόσο, και η διαφημιστική λειτουργία³³³. Το ΔΕΚ, δηλαδή, τείνει να απομακρυνθεί από μια στενή λειτουργία προέλευσης, καθώς τη διευρύνει, ως αποτέλεσμα της χειραφέτησης του σήματος από την επιχείρηση³³⁴. Στην απόφαση δε, Ideal Standard³³⁵, το ΔΕΚ δέχτηκε ότι αυτό που πραγματικά έχει καθοριστική σημασία είναι η δυνατότητα ελέγχου ως προς την ποιότητα των προϊόντων και όχι η πραγματική άσκηση του ελέγχου αυτού. Σημασία, δηλαδή, δεν έχει ποιος κατασκευάζει τα σηματοδοτημένα προϊόντα αλλά ποιος έχει την ευθύνη ελέγχου της κατασκευής, έννοια που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των σύγχρονων συναλλαγών, στα πλαίσια της διαδικασίας παραγωγής σε όμιλο επιχειρήσεων ή μέσω συμβατικής άδειας χρήσης ή franchising.

Ως προς την έννοια του κινδύνου συγχύσεως-συσχετίσεως³³⁶, το ΔΕΚ έχει νομολογήσει ότι ο κίνδυνος συσχέτισεως συντρέχει όταν το ένα σήμα θυμίζει το άλλο

326. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2004, 961 επ.

327. Απόφ. ΔΕΚ 22.6.2000, υπόθ. C-425/98, Marca Mode, Συλλ. 2000, I-4861.

328. Απόφ. ΔΕΚ 23.10.2003, υπόθ. C-408/01, Adidas-Salomon AG, Συλλ. 2003, I-12537.

329. Απόφ. ΔΕΚ 20.3.2003, υπόθ. C-291/00, LTJ Diffusion SA, Συλλ. 2003, I-02799.

330. Απόφ. ΠΕΚ 10.4.2003, υπόθ. T-195/00, Travelex Global and Financial Services Ltd, Συλλ. 2003, II-01677.

331. Απόφ. ΔΕΚ 12.11.2002, υπόθ. C-206/01, Arsenal, Συλλ. 2002, I-10273, σκ. 59 και 61· *Μαρίνος* (2007), 173.

332. Απόφ. ΔΕΚ 23.4.02, υπόθ. C-143/00, Boehringer Ingelheim KG κλπ, Συλλ. 2002, I-03759, σκ. 12, 13.

333. Απόφ. ΔΕΚ 12.11.2002, υπόθ. C-206/01, Arsenal, Συλλ. 2002, I-10273, σκ. 48.

334. *Μαρίνος*, ΕλΔνη 2006, 338.

335. Απόφ. ΔΕΚ 22.6.1994, υπόθ. C-9/93, Ideal-Standard GMBH, Συλλ. 1994, I-2789, σκ. 38.

336. Απόφ. ΔΕΚ 30.11.1993, υπόθ. C-317/91, Deutsche Renault, Συλλ. 1993, I-06227· ΔΕΚ 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, Sabel, Συλλ. 1997, I-6191· ΔΕΚ 29.9.1998, υπόθ. C-39/97, Canon, Συλλ. 1998, I-05507· ΔΕΚ 22.6.2000, υπόθ. C-425/98, Marca Mode, Συλλ. 2000, I-4861.

χωρίς να δίνει περισσότερες διευκρινίσεις³³⁷. Σημαντική πάντως είναι, όπως αναφέρθηκε ήδη, η παρατήρηση του ΔΕΚ στην απόφαση Sabel σκέψη 18, στη Lloyd σκέψη 17, και στη Marca Moda σκέψη 34, ότι *η έννοια του κινδύνου συνειρμικής συσχέτισεως δεν είναι εναλλακτική της έννοιας του κινδύνου συγχύσεως αλλά χρησιμεύει για τη διευκρίνιση του εύρους της*.

Από τη νομολογία του ΔΕΚ, δηλαδή, προκύπτει ότι αυτό δεν φαίνεται να αναγνωρίζει στα πλαίσια της έννοιας συσχέτισεως την περίπτωση κατά την οποία ο μέσος καταναλωτής αντιλαμβάνεται την προέλευση των εκατέρωθεν σημάτων από διαφορετικές επιχειρήσεις, υιοθετώντας τη σύμφωνη και με το γράμμα της Οδηγίας ερμηνεία, ότι ο κίνδυνος συσχέτισεως εντάσσεται στον κίνδυνο συγχύσεως. Δεν διευκρινίζει, ωστόσο, αν ο κίνδυνος συσχέτισεως περιορίζεται εντός των ορίων του κινδύνου συγχύσεως ή αν πρόκειται για εννοιολογική διεύρυνση του κινδύνου συγχύσεως. Κατά την τελευταία άποψη περί της εννοιολογικής διεύρυνσης του κινδύνου σύγχυσης³³⁸, επιτρέπεται η θεμελίωσή του ακόμα και σε περιπτώσεις που χωρίς την ένταξη σε αυτόν και της έννοιας της συσχέτισεως, δεν θα μπορούσε ο κίνδυνος σύγχυσης να διαγνωστεί εύκολα. Ως εκ τούτου, κατά την άποψη αυτή, η πιθανότητα συγχύσεως που απαιτείται προκειμένου να διαπιστώνεται η προσβολή του σήματος, μπορεί να υπάρχει και με τη μορφή ενδεχόμενης συσχέτισεως, ιδίως λόγω της ομοιότητας των εκατέρωθεν προϊόντων, με αποτέλεσμα να δημιουργείται στον καταναλωτή η εντύπωση ότι στην ουσία πρόκειται για συνεργαζόμενες επιχειρήσεις.

Υποστηρίζεται και η αντίθετη και, ορθότερη κατά τη γνώμη μας, άποψη³³⁹ ότι η προσπάθεια διεύρυνσης του κινδύνου σύγχυσης μέσω του κινδύνου συσχέτισης μεταξύ των δύο σημάτων απέτυχε, κάτι που διαφαίνεται και από το πόρισμα των αποφάσεων Sabel και Marca Moda. Και αυτό διότι η ικανότητα συνειρμών είναι απεριορίστη και κάθε νοηματικός συνειρμός δεν δημιουργεί κίνδυνο σύγχυσης. Ως εκ τούτου, μέσω της υιοθέτησης της διασταλτικής άποψης του κινδύνου σύγχυσης θα οδηγούμασταν σε μία ευρύτατη προστασία η οποία όμως θα έπληττε τον ανταγωνισμό και θα ευνοούσε μόνο τον σηματούχο.

Στην απόφαση Addidas/Fitnessworld³⁴⁰, το ΔΕΚ νομολόγησε ότι για την προστασία των σημάτων φήμης³⁴¹ κατά της αθέμιτης προσέγγισης δεν απαιτείται ο

337. Χρυσάνθης, ΕπισκΕΔ 2007, 360.

338. Χρυσάνθης, ΕπισκΕΔ 2007, 361.

339. Μαρίνος, ΧρΙΔ 2004, 972.

340. Απόφ. ΔΕΚ 23.10.03, υπόθ. C-408/01, Adidas-Salomon AG., Συλλ. 2003, I-12537.

κίνδυνος συγχύσεως (ο οποίος κατά το άρ. 5 παρ. 1 β΄ της Οδηγίας περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχετίσεως), αλλά αρκεί και η ομοιότητα μεταξύ των εκατέρωθεν ενδείξεων που να οδηγεί σε σύνδεσή τους στη μνήμη του καταναλωτή.

Ως προς τη συνολική εντύπωση, όπως προαναφέρθη, το ΔΕΚ δέχεται³⁴² ότι ο κίνδυνος συγχύσεως πρέπει να εκτιμάται συνολικά, λαμβανομένων υπόψη όλων των παραγόντων που ασκούν επιρροή στη συγκεκριμένη περίπτωση (απόφαση Sabel, σκέψη 22). Η συνολική εκτίμηση συνεπάγεται ορισμένη αλληλεξάρτηση των εμπλεκόμενων παραγόντων (απόφαση Canon, σκέψη 17). Επιπλέον δε, επισημαίνεται ότι κίνδυνος συγχύσεως, μπορεί να διαπιστωθεί παρά τον μικρότερο βαθμό ομοιότητας μεταξύ των προσδιοριζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, αν η ομοιότητα των σημάτων είναι μεγάλη και ο διακριτικός χαρακτήρας του προγενεστέρου σήματος, ειδικότερα δε η φήμη του, είναι ισχυρός (απόφαση Canon, σκέψη 19).

Ως προς ζήτημα ομοιότητας ενδείξεων³⁴³, παρατηρείται ότι στην ελληνική νομολογία³⁴⁴ προσεγγίζεται πολύ στενά το ζήτημα της ομοιότητας των ενδείξεων, και γενικότερα, του κινδύνου συγχύσεως³⁴⁵, δεχόμενα τα ελληνικά δικαστήρια ότι *αντίκειται προς την καλή πίστιν η κατάθεση σήματος, εφ' όσον τούτο ομοιάζει σημαντικά προκατατεθειμένο σήμα άλλης επιχειρήσεως, αν όχι σε βαθμό που αποτελεί παραποίηση ή απομίμηση αυτού, συντρέχουν δε και άλλες ειδικές περιστάσεις ή συνθήκες, όπως στην περίπτωση κατά την οποία το σήμα που έχει προκατατεθεί είναι γνωστό στις συναλλαγές και χρησιμεύει για την διάκριση προϊόντων που έχουν ιδιαίτερα καλή φήμη.*

Επίσης, σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι, όπως προκύπτει και νομολογιακά, αρκεί η ομοιότητα προς μία εκ των τριών κατευθύνσεων που θέτουν τα άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. β και 4 παρ. 1 στοιχ.β της Οδηγίας και το άρ. 26 παρ. 1 ν. 2239/1994³⁴⁶.

Η ιεράρχηση δε, μεταξύ των τριών εκφάνσεων της ομοιότητας εξαρτάται από τις ειδικές συνθήκες και τη φύση των εμπορευμάτων , ενώ στην περίπτωση που μία

341. Απόφ. ΔΕΚ 14.9.1999, υπόθ. C-375/1997, General Motors Corporation, Συλλ. 1999, I-05421, σκ. 28-31.

342. Απόφ. ΔΕΚ 22.6.1999, υπόθ. C-342/97 Lloyd σκ. 18, ΕλλΔνη 2000, 1488· ΔΕΚ 22.6.2002, υπόθ. C-425/98 Marca Moda σκ. 40 Συλλ. 2000, I-04861· ΔΕΚ 6.10.2005, υπόθ. C-120/04 Medion, Συλλ. 2005, I-08551, σκ. 26.

343. Βλ. και αποφάσεις όπου δε γίνεται δεκτή η ομοιότητα μεταξύ των διακριτικών γνωρισμάτων, ενδεικτικά: ΠΕΚ 5.4.2006, υπόθ. T-202/04, Madaus AG κατά, Συλλ. 2006, II-01115.

344. Από την ελληνική νομολογία βλ. ΠΠρΑθ 194/1997, ΕΕμπΔ 1998, 391· ΜΠρΘηβ 30/1994, ΕΕμπΔ 1995, 119.

345. Μαρίνος (2007), 180.

346. Απόφ. ΔΕΚ 7.1.2004, υπόθ. C-100/02, Gerolsteiner Brunnen, Συλλ. 2004, I-00691, σκ. 22.

εκ των τριών αυτών κατευθύνσεων δεν αρκεί από μόνη της για τη θεμελίωση κινδύνου σύγχυσης, γίνεται συνδυασμός και των τριών ³⁴⁷.

Ως προς την εκμετάλλευση φήμης προσώπου αναφορικά με τη διακριτική ισχύ του σήματος³⁴⁸ σημαντική είναι η απόφαση Picasso κατά ΓΕΕΑ (Γραφείο Εναρμόνισης στην Εσωτερική Αγορά)³⁴⁹, όπου εξετάζεται το επιτρεπτό της εμπορικής εκμετάλλευσης της προσωπικότητας το οποίο γίνεται δεκτό και στη συγκεκριμένη απόφαση. Ειδικότερα, εν προκειμένω, το ΔΕΚ εξετάζει τη δυνατότητα κατάθεσης του σήματος Picaro για μηχανοκίνητα οχήματα, ενόψει της προηγούμενης κατάθεσης του σήματος Picasso στην ίδια κατηγορία (του οποίου άδεια χρήσης είχε παραχωρηθεί σε ανταγωνιστική αυτοκινητοβιομηχανία). Σημαντικό είναι το συμπέρασμα του Δικαστηρίου ότι η υψηλή αναγνωρισιμότητα του σήματος Picasso καθεαυτό θεωρείται ότι προσδίδει στο σήμα έντονο εννοιολογικό περιεχόμενο, έτσι ώστε να τονίζεται η διαφορά του από το κατά τα λοιπά παρόμοιο σήμα Picaro. Η θέση όμως αυτή του ΔΕΚ δεν πρέπει να νοηθεί ως προς τη σχέση μεταξύ της διακριτικής ισχύος του σήματος και της έκτασης προστασίας, ως δεχόμενη ότι ισχυρά σήματα λόγω της πλήρους εικόνας γι αυτά στον καταναλωτή είναι λιγότερο ευάλωτα στον κίνδυνο σύγχυσης. Αντίθετα, η υψηλή αναγνωρισιμότητα του ονόματος ή της εικόνας προσώπου ως αντικειμένου του σήματος μειώνει τη διακριτική ισχύ του, καθώς η εννοιολογική αυτή ιδιαιτερότητα του σήματος το καθιστά στη συνείδηση του καταναλωτικού κοινού ανεξάρτητο από το σημαινόμενο προϊόν³⁵⁰.

Ως προς αντίστροφο κίνδυνο σύγχυσης, χαρακτηριστική είναι η απόφαση των αμερικανικών Δικαστηρίων, Goodyear³⁵¹, κατά την οποία μια μικρή επιχείρηση ελαστικών, χρησιμοποιούσε από την άνοιξη του 1974, το σήμα BIGFOOT και το καλοκαίρι του ίδιου έτους, η Goodyear, έθεσε σε κυκλοφορία το δικό της ελαστικό με το σήμα BIGFOOT, και δαπάνησε γύρω στα 6 εκ δολάρια για διαφήμιση. Το αποτέλεσμα ήταν οι καταναλωτές να αναζητούν το ελαστικό της Goodyear, και όχι το ελαστικό της μικρής επιχείρησης με το ίδιο-προγενέστερο σήμα, αντιλαμβανόμενοι ως προγενέστερο το σήμα της Goodyear και θεωρώντας τα προϊόντα της αρχικής

347. Μαρίνος, ΧρΙΔ 2004, 967.

348. Ψαρουδάκης, Η εκμετάλλευση της φήμης προσώπου στο δίκαιο των σημάτων:

διακριτική ισχύς και όρια προστασίας της διαφημιστικής αξίας, ΕΕμπΔ 2006, 896 επ.

349. Απόφ. ΔΕΚ 12.1.2006, υπόθ. C-361/2004, Claude Ruiz-Picasso, Συλλ. 2006, I-643.

350. Ψαρουδάκης, ΕΕμπΔ 2006, 901.

351. Απόφ. Εφετείου Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, Big O Tires Dealers, Inc. v. Goodyear Tire & Rubber Co., 561 F. 2nd 1365, 195 U.S.P.Q. 417 (10th Cir. 1977)-434 U.S. 1052, 54 L. Ed. 2nd 805, 98 S. Ct. 905(1978), διαθέσιμη ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://openjurist.org/561/f2d/1365/big-tire-dealers-inc-v-goodyear-tire-and-rubber-company>.

επιχείρησης ως απομίμηση των προϊόντων της Goodyear³⁵². Για το λόγο αυτό και έγινε δεκτή η ύπαρξη (αντίστροφου)κινδύνου συγχύσεως, με κριτήριο τη φύση των προϊόντων ως γνησίων ή απομιμητικών.

352. Χρυσάνθης, ΕπισκεΔ 2007, 366 επ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Προστασία του καταναλωτή στο δίκαιο των σημάτων σε κοινοτικό και εθνικό πλαίσιο-Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στο δίκαιο των σημάτων

1. Έννοια καταναλωτή και θεσμικό πλαίσιο - διάκριση προστασίας εμπορευόμενου και προστασίας καταναλωτή

Το θεσμικό πλαίσιο άμεσης προστασίας του καταναλωτή συνιστά ο ν. 2251/1994 -όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3587/2007, ενσωματώνοντας και την Οδηγία 2005/29/EK, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ, των οδηγιών 97/7/EK, 98/27/EK, 2002/65/EK και του Κανονισμού 2006/2004/EK («Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές»), με τον οποίο, στην ουσία, προστατεύεται ο καταναλωτής απέναντι στις εμπορευόμενες προϊόντα και υπηρεσίες επιχειρήσεις.

Στο άρ. 1 παρ. 4 ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά τον ν. 3587/2007, δίνεται ένας ευρύς ορισμός του καταναλωτή ορίζοντάς τον ως *το πρόσωπο για το οποίο προορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά, ή το οποίο κάνει χρήση τους, εφόσον αποτελεί τον τελικό αποδέκτη τους*. Κατά συνέπεια, για τον ορισμό της έννοιας του καταναλωτή απαιτούνται σωρευτικά α) να παρέχονται σε αυτόν προϊόντα ή υπηρεσίες που προσφέρονται στην αγορά και β) ο προμηθευόμενος τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες να είναι ο τελικός αποδέκτης τους. Αρκεί, δηλαδή, ο καταναλωτής να συνιστά τον τελικό αποδέκτη των προϊόντων/υπηρεσιών, χωρίς να ενδιαφέρει αν πρόκειται για φυσικό ή νομικό πρόσωπο και για τον αν ενεργεί για σκοπούς άσχετους με την επαγγελματική του δραστηριότητα. Σημαντικό είναι να παρατηρηθεί, εν προκειμένω, ότι με τον ευρύ αυτό ορισμό, στην έννοια του καταναλωτή εντάσσονται και οι έμποροι και οι επιχειρήσεις που αγοράζουν προϊόντα όχι για μεταπώληση αλλά για να τα χρησιμοποιήσουν στα πλαίσια των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων. Ο ευρύς ορισμός του καταναλωτή του ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις του ν. 3587/2007, έρχεται σε αντίθεση με τη στενή έννοια που υιοθετεί ο κοινοτικός νομοθέτης, ορίζοντάς τον ως *κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί για σκοπούς που είναι άσχετοι με τις επαγγελματικές του δραστηριότητες*.

Καταναλωτής θεωρείται και ο αποδέκτης του διαφημιστικού μηνύματος³⁵³. Στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου, η Οδηγία 2005/29/EK, για τις αθέμιτες εμπορικές

353. Βασιλόπουλος σε Δούβλης-Μπώλος, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών, 2008, 35.

πρακτικές, όπου υιοθετείται η στενή έννοια του καταναλωτή, είναι πλήρους εναρμόνισης, ώστε να αποφεύγονται οι αποκλίσεις μεταξύ των διαφορετικών δικαίων προστασίας του καταναλωτή, των κρατών μελών. Γι αυτό και στον ν. 2251/1994 στο άρ. 9α στοιχ. α, ως προς την αθέμιτη και παραπλανητική διαφήμιση, για το οποίο και ήταν υποχρεωτική η ενσωμάτωση της στενής έννοιας του καταναλωτή, αυτός ορίζεται ως *κάθε φυσικό πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς που σχετίζονται με την εμπορική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα, καθώς και κάθε πρόσωπο που ενεργεί στο όνομα ή για λογαριασμό του προμηθευτή*. Προβληματισμοί, ωστόσο, γεννώνται στην περίπτωση της αντιμετώπισης της παράνομης συγκριτικής διαφήμισης, όπου παρατηρείται το ανακόλουθο να εφαρμόζονται, στα πλαίσια του εθνικού μας δικαίου, από τη μία οι διατάξεις του άρ. 9 ν. 2551/1994, όπου υιοθετείται η ευρεία έννοια του καταναλωτή, αλλά, από την άλλη, και οι διατάξεις των άρθρων 9α– 9θ ν. 2251/1994 για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές όπου ισχύει η στενή έννοια του καταναλωτή.

Ειδικότερα, με την Οδηγία 2005/29/EK, η έννοια του καταναλωτή ως αποδέκτη παραπλανητικής και συγκριτικής διαφήμισης, με μία πρώτη ματιά, φαίνεται να περιορίζεται, νοούμενος ως εμπορευόμενος, ως πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς εμπορικούς, βιοτεχνικούς, επιχειρηματικούς, ή ως ελεύθερος επαγγελματίας, με αποτέλεσμα να προστατεύονται μόνο οι επιχειρήσεις από τους ανταγωνιστές τους, στα πλαίσια της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς. Ωστόσο, με μία προσεκτικότερη ματιά, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα, όπως αναλύεται, και στη συνέχεια, ότι δεν μειώνεται η παρεχόμενη στο καταναλωτικό κοινό προστασία, αλλά, αντιθέτως ενισχύεται, καθώς ο καταναλωτής προστατεύεται ανακλαστικά-δηλαδή όταν απαγορεύεται, για παράδειγμα, στον ανταγωνιστή να χρησιμοποιεί ένα σήμα διότι προσβάλλει το δικαίωμα του σηματούχου - και κατ' επέκταση παραπλανά και τον καταναλωτή, εμμέσως προστατεύεται και ο τελευταίος.

Παραμένει, όμως ο προβληματισμός, και αναπόφευκτα οδηγούμαστε στη στάθμιση ανάμεσα στην ωφέλεια από την υιοθέτηση ενός κοινού νομοθετικού πλαισίου το οποίο συμβάλλει στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς αφενός, και αφετέρου, στην αναγκαιότητα της προστασίας του καταναλωτή, η οποία, προκειμένου να μη δημιουργούνται αποκλίσεις, εξομοιούται σε όλα τα κράτη μέλη, προς τα κάτω, ώστε να μη μπορεί ένα κράτος μέλος να υιοθετήσει ευνοϊκότερες ρυθμίσεις. Περαιτέρω δε, ζήτημα ως προς την παρεχόμενη στους καταναλωτές

προστασία, ανακύπτει στα πλαίσια του άρ. 2, στοιχ. δ), της Οδηγίας 2005/29/EK, όπου η διαφήμιση ορίζεται ως άμεσα συνδεδεμένη με την προώθηση ενός προϊόντος στους καταναλωτές, με αποτέλεσμα να αποκλείονται οι έμμεσες μορφές διαφήμισης, οι οποίες είναι και οι πλέον συχνές, αλλά και στα πλαίσια, της γενικής απαγόρευσης της αθέμιτης εμπορικής πρακτικής η οποία θέτει ως προϋπόθεση τη στρέβλωση της οικονομικής συμπεριφοράς του καταναλωτή, αποκλείοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, την προστασία του στην περίπτωση που πλήττεται ο ιδιωτικός του βίος και τα προσωπικά του δεδομένα³⁵⁴.

Στο δίκαιο των σημάτων, τα δικαιώματα του καταναλωτικού κοινού, δεν προστατεύονται αυτόνομα, όπως στον νόμο του καταναλωτή, αλλά μόνο εμμέσως δια της προστασίας των λειτουργιών του σήματος, ήτοι της λειτουργίας προέλευσης, της εγγυητικής, καθώς και της διαφημιστικής. Το δίκαιο των σημάτων, με άλλα λόγια, επικεντρώνεται στην προστασία του σηματούχου, καθώς το σήμα είναι περιουσιακό στοιχείο του δικαιούχου³⁵⁵. Σημαντικό είναι, επιπλέον, ότι με βάση τη διάταξη του άρ. 12 ν. 2239/1994, ο καταναλωτής (μεμονωμένα ή μέσω των ενώσεων καταναλωτών), δεν δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση στη διαδικασία κατάθεσης του σήματος, επικαλούμενος λόγους απαραδέκτου, ούτε να υποβάλει αίτηση διαγραφή σήματος. Στο δίκαιο των σημάτων τόσο σε κοινοτικό επίπεδο (οδηγία 2008/95/EK), όσο και σε εθνικό επίπεδο (ν. 2239/1994), παρέχεται άμεση προστασία στον σηματούχο αναγνωρίζοντάς του απόλυτο και αποκλειστικό δικαίωμα επί του σήματος, έναντι των ανταγωνιστών από τη χρήση όμοιου ή παρεμφερούς σήματος. Ως εκ τούτου, ο κίνδυνος σύγχυσης ο οποίος δημιουργείται από τη χρήση ενός όμοιου ή παρεμφερούς σήματος, εξετάζεται κατά το δίκαιο των σημάτων.

Προκειμένου να εφαρμοστούν, περαιτέρω, τα άρ. 3 ν. 146/1914 περί της απαγόρευσης των δημοσίων γνωστοποιήσεων, ανακοινώσεων και ανακριβών δηλώσεων αναφορικά με την ποιότητα, προέλευση κλπ των εμπορευμάτων, καθώς και το άρ. 9 ν. 2251/1994 για τη διαφήμιση, απαιτείται, επιπροσθέτως, οι καταναλωτές να συνδέουν το σήμα με ορισμένες παραστάσεις ποιότητας, πέρα από την ένδειξη προέλευσης, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των σημάτων φήμης, διότι, εν προκειμένω, το σήμα παραπλανά ως προς το περιεχόμενό του. Στην περίπτωση αυτή της παραπλανητικής χρήσης του σήματος, ο καταναλωτής θα δικαιούται, κατά το άρ. 9θ ν. 2251/1994, να ζητήσει την παράλειψή της.

354. Βασιλόπουλος (2008), 624 επ.

355. Μαρίνος (2007), 24 επ.

Ο καταναλωτής, επίσης, προστατεύεται και έμμεσα-ανακλαστικά³⁵⁶ με τον ν. 146/1914, περί αθέμιτου ανταγωνισμού, καθώς προστατεύεται μόνον εφόσον παρέχεται προστασία στους ανταγωνιστές - εμπορευόμενους, τόσο μέσω της επίκλησης της γενικής ρήτρας περί αντίθεσης στα χρηστά ήθη του άρ. 1 ν. 146/1914, όσο και μέσω της ειδικής απαγόρευσης της παραπλανητικής διαφήμισης η οποία προβλέπεται στο άρ. 3 του ν. 146/1914. Ο νόμος, εν προκειμένω, παρέχει άμεση προστασία στους ανταγωνιστές οι οποίοι, μέσω της δημιουργία ποικίλων παραπλανητικών εντυπώσεων, προσπαθούν να προσελκύσουν όσο το δυνατό μεγαλύτερο μέρος του καταναλωτικού κοινού (του οποίου προστατεύεται έμμεσα το βασικό δικαίωμα της ελευθερίας επιλογής).

Στον ν. 146/1914, υιοθετείται η στενή έννοια του καταναλωτή³⁵⁷, εφόσον αυτός προστατεύεται και κατά το δίκαιο του αθέμιτου ανταγωνισμού. Ειδικότερα, πρέπει να παρατηρηθεί, ότι προστατεύεται η ελευθερία πρόσβασης του καταναλωτή στην αγορά, και κρίνεται κάθε φορά στα πλαίσια του δικαίου του ανταγωνισμού κατά πόσο δύναται μία εμπορική πρακτική να αφαιρέσει με θεμιτό τρόπο πελάτες από τους ανταγωνιστές, και κατά πόσο μία πρακτική είναι αθέμιτη, και συνεπώς χρήζει προστασίας η συγκεκριμένη επιχείρηση. Η στενή αυτή έννοια του καταναλωτή, ορθότερο είναι να ισχύει και στην περίπτωση της συγκριτικής διαφήμισης. Ειδικότερα, ως προς τη συγκριτική διαφήμιση, ενώ δεν ορίζεται κάτι ειδικότερο στον ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά τον ν. 3587/2007, και συνεπώς, εκ πρώτης όψεως φαίνεται να υιοθετείται η ευρεία έννοια του άρ. 9 ν. 2251/1994, ωστόσο, λόγω της άμεσης συνάφειας της με την παραπλανητική διαφήμιση, για την οποία ισχύει η στενή έννοια του καταναλωτή και προκειμένου να συμφωνεί και με την υιοθετούμενη έννοια στο δίκαιο του ανταγωνισμού, γίνεται δεκτό ότι εφαρμόζεται και στην περίπτωση της συγκριτικής διαφήμισης η στενή έννοια του καταναλωτή.

Εν συνόψει, η έμμεση προστασία του καταναλωτή στα πλαίσια του δικαίου των σημάτων και του αθέμιτου ανταγωνισμού, είναι άμεση συνάρτηση του γεγονότος ότι, πλέον, με την απεξάρτηση της μεταβίβασης του σήματος από την επιχείρηση, καθώς και με την ελεύθερη παραχώρηση άδειας χρήσεως σήματος, οι επιχειρήσεις που προσφέρουν τα εκάστοτε προϊόντα/υπηρεσίες συχνά μεταβάλλονται, έτσι ώστε να μην μπορεί να εξασφαλιστεί η διατήρηση της αυτής ποιότητας που δικαιολογημένα προσδοκά ο καταναλωτής. Η έμμεση προστασία των καταναλωτικών συμφερόντων, απορρέουσα από την παρεχόμενη προστασία στους ανταγωνιστές,

356. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2007, 869 επ· ο ίδιος (2009²), 45.

357. *Μαρίνος* (2009²), 43.

επιτυγχάνεται μέσω της στάθμισης των συμφερόντων των καταναλωτών, με στόχο την προάσπιση της ελευθερίας επιλογής του καταναλωτή, ο οποίος δε νοείται ως ασθενέστερο μέρος αλλά ως ον που αποφασίζει ελεύθερα, και είναι επαρκώς πληροφορημένος (όπως δέχεται και η κοινοτική νομολογία), και για το λόγο αυτό απαιτείται η παροχή επαρκούς πληροφόρησης στον καταναλωτή από τις επιχειρήσεις³⁵⁸. Ο ν.146/1914 και ν. 2251/1994, για την προστασία των καταναλωτών, εφαρμόζονται παράλληλα, και αλληλοσυμπληρώνονται, καθώς οι διατάξεις για τον αθέμιτο ανταγωνισμό, κατά το άρ. 14 παρ. 2 ν. 2251/1994, δεν θίγονται από τις διατάξεις του δικαίου προστασίας των καταναλωτών, και επιπλέον είναι πολύ δύσκολη, ιδίως ως προς τη διαφήμιση, η διάκριση μεταξύ των συμφερόντων των ανταγωνιστών και των συμφερόντων των καταναλωτών, οι οποίοι θίγονται από ανταγωνιστικές πράξεις.

2. Νομιμότητα παράλληλων εισαγωγών και δικαίωμα κοινοτικής ανάλωσης

Ως προς τους εμπορευόμενους, και κατ' επέκταση τους καταναλωτές, στα πλαίσια του δικαίου του ανταγωνισμού, ανακύπτει το ζήτημα των παράλληλων εισαγωγών, ήτοι *της δυνατότητας εισαγωγής και διάθεσης στην εγχώρια αγορά γνησίων εμπορευμάτων από τρίτους, μη μέλη του δικτύου αποκλειστικής ή επιλεκτικής διανομής του παραγωγού*³⁵⁹. Οι παράλληλες εισαγωγές, δηλαδή, αφορούν στην εισαγωγή στην εγχώρια αγορά σηματοδοτημένων προϊόντων και οι οποίες δε γίνονται από τον ίδιο τον σηματούχο, ούτε από τον εξουσιοδοτημένο διανομέα, αντιπρόσωπο ή τον αδειούχο χρήσης του σήματος, αλλά από τρίτο πρόσωπο που ενεργεί χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου. Ονομάζονται δε παράλληλες διότι *βαίνουν παράλληλα και ανταγωνίζονται αυτές που γίνονται από τον ίδιο τον σηματούχο, ή τα εξουσιοδοτημένα από αυτόν πρόσωπα*³⁶⁰. Καταρχήν, η παράλληλη εισαγωγή ξένων προϊόντων, εφόσον έχουν τεθεί νόμιμα σε κυκλοφορία από τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του δε συνιστά πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού³⁶¹, μην προκαλώντας, έτσι, εμπόδια στην ελευθερία του ανταγωνισμού και του εμπορίου (βλ. και άρ. 20 παρ. 3 ν. 2239/1994). Κατά συνέπεια, το ξένο σήμα του παραγωγού χρησιμοποιείται από τον παράλληλο εισαγωγέα, απλώς προκειμένου να καταστεί γνωστή η διάθεση των γνησίων προϊόντων του παραγωγού στην αγορά, χωρίς να δύναται να παρουσιαστεί ο

358. *Μαρίνος* (2009²), 45.

359. *Μαρίνος* (2009²), 176.

360. Βλ. μεταξύ άλλων, ΜΠρΘεσ 8031/2005, ΕΕμπΔ 2005,391.

361. ΜΠρΑ 19432/1994, ΕπισκΕΔ 1995, με γνωμοδότηση *Παμπούκη*, 412 επ.

παράλληλος εισαγωγέας ως ανήκων στο δίκτυο διανομής του παραγωγού, προκαλώντας σύγχυση στο καταναλωτικό κοινό και παραβλάπτοντας τη φήμη του σήματος του παραγωγού³⁶².

Η νομιμότητα δε των παράλληλων εισαγωγών εξαρτάται και από το κατά πόσο έχει αναλωθεί το δικαίωμα επί του σήματος του δικαιούχου (first-sale rule)³⁶³. Ειδικότερα, κατά τη διάταξη του άρ. 20 παρ. 3 εδ. α ν. 2239/1994, και άρ. 7 παρ. 1 της Οδηγίας το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει στους τρίτους να χρησιμοποιούν το σήμα στις συναλλαγές για προϊόντα που διατέθηκαν υπό το σήμα αυτό στο εμπόριο μέσα στην Κοινότητα από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συναίνεσή του. Αντίθετα, ο σηματούχος μπορεί να εμποδίσει τη θέση σε κυκλοφορία σε χώρα της ΕΕ, των προϊόντων του με το ίδιο σήμα που έχουν τεθεί σε κυκλοφορία από τρίτον σε τρίτη χώρα, εκτός Ένωσης, χωρίς να απασχολεί, εν προκειμένω, το κατά πόσο τα προϊόντα αυτά έχουν τεθεί σε κυκλοφορία στην Ε.Ε. από τον ίδιο τον τρίτο ή όχι. Η διάθεση, δηλαδή, στην αγορά εκτός του ΕΟΧ δεν συνεπάγεται ανάλωση του δικαιώματος του δικαιούχου να αντιταχθεί στην εισαγωγή αυτών των προϊόντων χωρίς τη συγκατάθεσή του³⁶⁴. Πρόκειται για το δικαίωμα κοινοτικής ανάλωσης³⁶⁵, κατά το οποίο ο δικαιούχος του σήματος έχει το αποκλειστικό δικαίωμα της πρώτης θέσης σε κυκλοφορία των σημασινομένων προϊόντων ο ίδιος ή με τη συγκατάθεσή του³⁶⁶. Σε κάθε περίπτωση πάντως, ακόμα και εντός του ΕΟΧ είναι δυνατή η απαγόρευση των εισαγωγών από το ένα κράτος

362. ΕφΑθ 7910/2002, ΔΕΕ 2003,787·ΕφΑθ 5136/2005, ΔΕΕ 2005, 939, αποφάσεις όπου γίνεται δεκτό ότι η παράλληλη εισαγωγή και διάθεση εμπορευμάτων των οποίων το δικαίωμα αποκλειστικής εισαγωγής και αντιπροσωπείας έχει άλλος έμπορος, δε συνιστά από μόνη της πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού ΠΠρΑθ 6989/2003, ΔΕΕ 2004, 653, με παρατ. Χρυσάνθη, όπου γίνεται δεκτό ότι ο δικαιούχος του σήματος, και μετά τη θέση σε κυκλοφορία των προϊόντων από αυτόν, δύναται να απαγορεύσει πράξεις που προσβάλλουν τη διαφημιστική λειτουργία του σήματος, ειδικότερα στην περίπτωση όπου υπάρχει οργανωμένο δίκτυο διανομής από την πλευρά του παραγωγού, και ο τρίτος δίνει την εντύπωση ότι ανήκει σε αυτό· ΜΠρΘεσ 8031/2005, ΕΕμπΔ 2005, 391 με παρατ. Μικρουλέα· Ρόκας, Λειτουργικές μεταβολές του δικαιώματος στο σήμα, ΕΕμπΔ 1997, 461 επ· Χρυσάνθης, Κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων, ΕπισκΕΔ 2007, 52 επ.

363. *Calboli*, Trademark exhaustion in the European Union: Community – Wide or International?, *Marquette Intellectual Property Review*, vol. 6, 2002, 47 επ.

364. *Κούμαρη* (2007), 1394 επ.

365. Απόφ. ΔΕΚ 16.7.1998, υπόθ. C-355/1996, *Silhouette International*, Συλλ. 1998, I-4799· απόφ. ΔΕΚ 1.7.1999, υπόθ. C-179/1998, *Sebago Inc.* κλπ, Συλλ. 1999, I-4103· ΔΕΚ 20.11.2001, υπόθ. C-414 έως 416/1999, *Zino Davidoff SA /Levi Strauss & Co*, Συλλ. 2001, I-8691· ΔΕΚ 8.4.2003, υπόθ. C-244/2000, *Lifestyle sports*, Συλλ. 2003, I-3051.

366. *Μαστρομανώλης*, *Peak Holding* και *Class International*- Δύο νέες αποφάσεις του ΔΕΚ με επιπτώσεις στο ζήτημα της ανάλωσης των δικαιωμάτων από το σήμα. Διασφάλιση ή περιορισμός της προστασίας του σηματούχου, ΔΕΕ 2006, 725 επ.

μέλος στο άλλο, αν τα εισαγόμενα αυτά προϊόντα προέρχονται από τρίτη ανεξάρτητη επιχείρηση που έχει αποκτήσει το σήμα με μεταβίβαση από τον αρχικό δικαιούχο³⁶⁷.

Η αρχή της ανάλωσης δεν εφαρμόζεται, βέβαια, αν ο δικαιούχος έχει κατά το 3 εδ. β ν. 2239/1994, εύλογη αιτία να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων/υπηρεσιών. Αυτό θα συμβαίνει, κυρίως όταν μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο μεταβάλλεται η κατάσταση των προϊόντων/υπηρεσιών, δηλαδή όταν αλλοιώνεται η ποιότητά τους ή επηρεάζεται η γνησιότητά τους³⁶⁸. Εξάλλου, η εισαγωγή γνήσιων αλλά ποιοτικώς διαφοροποιημένων προϊόντων συνιστά νόθευση της εγγυητικής λειτουργίας του σήματος.

Επιπλέον δε, ο δικαιούχος του σήματος, δύναται μετά την πρώτη θέση σε κυκλοφορία των σημαινομένων προϊόντων από αυτών, να απαγορεύσει πράξεις που προσβάλλουν τη διαφημιστική λειτουργία του σήματος, δηλαδή όταν παρουσιάζεται σαν μέλος του οργανωμένου δικτύου διανομής του παραγωγού, χρησιμοποιώντας το σήμα του παραγωγού. Στην περίπτωση αυτή κατά την οποία θίγονται τα συμφέροντα του σηματούχου, ο τελευταίος δύναται να προστατευθεί με την επίκληση τόσο του δικαίου των σημάτων (άρ. 1,2,16,18,26 παρ. 1,33 ν. 2239/1994), όσο και με του δικαίου του ανταγωνισμού (άρ. 1,13,22 ν. 146/1914). Κατ' επέκταση δε, όπως αναφέρθηκε προστατεύεται και το καταναλωτικό κοινό από αυτή τη δημιουργία παραπλανητικών εντυπώσεων ως αποτέλεσμα της πώλησης εμπορευμάτων από μη εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο ο οποίος εκμεταλλεύεται την οργάνωση του παραγωγού και του εξουσιοδοτημένου αντιπροσώπου.

Πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού, προκαλείται υπό ειδικές προϋποθέσεις, οι οποίες συνίστανται στην αντίθεση στα χρηστά ήθη του άρ. 1 ν. 146/1914, και η οποία δεν συντρέχει όταν αφενός μεν τα προϊόντα που διατίθενται προς πώληση στην αγορά από τους παράλληλους εισαγωγείς είναι γνήσια και αφετέρου δε, όταν τα προϊόντα αυτά διατίθενται με τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος. Εν προκειμένω, δηλαδή, δεν θίγεται το αποκλειστικό δικαίωμα του σηματούχου επί του σήματος του, αλλά ούτε και η φήμη των προϊόντων/υπηρεσιών, καθώς αυτά δεν διατίθενται αλλοιωμένα ποιοτικώς, οπότε θα συνέτρεχε εφαρμογή πέραν του ν. 146/1914, και του άρ. 20 παρ. 3 εδ. β ν. 2239/1994.

Εξάλλου, ο παραγωγός-δικαιούχος του σήματος, δύναται να προστατευθεί κατά τα άρ. 18 παρ. 3 και 26 ν. 2239/1994 απαγορεύοντας σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές σημεία, τα οποία αποτελούν παραποίηση ή

367. Απόφ. ΔΕΚ 17.10.1990, υπόθ. C-10/89, SA CNL-SUCAL NV, Συλλ. 1990, I-3711.

368. Εφαθ 5136/2005, ΔΕΕ 2005, 939-ΜΠρΛαρ 505/2009, ΕπισκεΔ 2010, 252 επ, με παρατ. Χρυσάνθη.

απομίμηση του σήματός του, αλλά και μέσω της διάταξης της παρ. 1 γ άρ. 4 ν. 2239/1994, αποτρέποντας τον τρίτο από το να προσποριστεί χωρίς εύλογη αίτια, αθέμιτο όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος του ή από το να βλάψει τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη αυτού³⁶⁹. Η επίκληση των διατάξεων αυτών και ο αποκλεισμός των ανεξάρτητων εισαγωγέων από τις παράλληλες εισαγωγές προϊόντων/υπηρεσιών ως μελών του επίσημου δικτύου διανομής, δικαιολογείται μόνο για λόγους προστασίας του σήματος και κατά συνέπεια, εμμέσως, και των καταναλωτών, διότι διαφορετικά θα λειτουργούσε ανασταλτικά της ελεύθερης ανάπτυξης του ανταγωνισμού.

3. Κίνδυνος σύγχυσης στα πλαίσια του δικαίου προστασίας του καταναλωτή

Στο άρ. 5 παρ. 1 β΄ της Οδηγίας 2008/95/EK, γίνεται λόγος για τον κίνδυνο συγχύσεως του κοινού. Με τον όρο «κοινό», νοούνται οι πραγματικοί ή δυνητικοί αποδέκτες των συγκεκριμένων προϊόντων/ υπηρεσιών τα οποία διακρίνει το σήμα. Αυτοί όμως μπορεί να είναι τόσο οι καταναλωτές-ως επί το πλείστον, όσο και οι έμποροι ή οι καταναλωτές και οι έμποροι συγχρόνως³⁷⁰, με την διαφοροποίηση, ωστόσο, ως προς την επίκληση του κατάλληλου νομοθετικού πλαισίου για την προστασία της κάθε ομάδας αναλόγως, όπως προαναφέρθηκε. Και αυτό διότι ανάλογα με τα χαρακτηριστικά της αγοράς για τα σχετικά προϊόντα/υπηρεσίες θα πρέπει να ληφθεί υπόψη και ο τρόπος που αυτοί αντιλαμβάνονται το σήμα. Γι αυτό, όπως ορθά παρατηρείται³⁷¹, ως κοινό θα πρέπει να θεωρηθούν οι μέσοι αποδέκτες των προϊόντων/υπηρεσιών που προορίζεται να διακρίνει ή διακρίνει το χρησιμοποιούμενο στις συναλλαγές σήμα.

Για την εκτίμηση της συνδρομής του κινδύνου³⁷² το ΔΕΚ πλέον δεν λαμβάνει υπόψη τον μέσο άπειρο καταναλωτή, όπως έπραττε παλαιότερα³⁷³, αλλά πλέον σε όλες τις αποφάσεις του επισημαίνει ότι *ο μέσος καταναλωτής της αντίστοιχης κατηγορίας προϊόντων θεωρείται ότι έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος*³⁷⁴.

369. Λιακόπουλος, ΔΕΕ 1996, 1125.

370. Μαρίνος, ΧρΙΔ 2004, 972.

371. Μαρίνος, ΧρΙΔ 2004, 972 επ με εκεί παραπομπές.

372. Χρυσάνθης, Συνήγορος 2003,32 επ.

373. Ενδεικτικά, απόφ. ΔΕΚ 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, Sabel, Συλλ. 1997, I-6191,σκ. 18· ΔΕΚ 22.6.1999, υπόθ. C-342/97, Lloyd, Συλλ. 1999, I-3819, σκ.26.

374. Απόφ. ΔΕΚ 13.1.2000, υπόθ. C-220/98, Estée Lauder Cosmetics GmbH, Συλλ. 2000,I-117, σκ. 30, · ΔΕΚ 8.4.2003, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-53/01 έως C-55/01,Linde AG (C-53/01), Winward Industries Inc. (C-54/01) και Rado Uhren AG (C-55/01),Συλλ. 2003,I-3161,

Μέσος δε καταναλωτής (reasonable consumer³⁷⁵ ή reasonable prudent purchaser³⁷⁶), θεωρείται εκείνος στην επικράτεια της χώρας του οποίου έχει καταχωρηθεί το σήμα³⁷⁷, ενώ με την απόφαση Lloyd το ΔΕΚ(σκ.31), το ΔΕΚ έκανε το αποφασιστικό βήμα να συνδέσει την έννοια του κινδύνου με την παραπλάνηση και όχι όπως στις προηγούμενες αποφάσεις του (όπως στην απόφαση Sabel) με την επιπολαιότητα του καταναλωτή. Παρατηρείται δε³⁷⁸, ότι είναι αναγκαίο, να πάψουν τα Δικαστήρια να αντιμετωπίζουν τον καταναλωτή, ως άπειρο, μη λογικό, άβουλο ον και ανίκανο να ξεχωρίσει τα σήματα στην αγορά, αλλά κατά τη λήψη των αποφάσεών τους να τον αντιμετωπίζουν ως λογικό και συνειδητοποιημένο, λαμβάνοντας κατά περίπτωση υπόψη, και άλλα φυσικά χαρακτηριστικά του καταναλωτικού κοινού, όπως η οξύτητα της όρασης και το επίπεδο μόρφωσής του. Βασική, ωστόσο προϋπόθεση για να ισχύσει το τελευταίο, είναι να μη μειωθεί η παρεχόμενη προστασία στον καταναλωτή, αλλά να βρεθεί η χρυσή τομή με την προστασία του σηματούχου και την απορρέουσα από τις δύο, προστασία του ανταγωνισμού.

Με τη λήψη υπόψη του κριτηρίου αυτού του ενημερωμένου καταναλωτή, αφενός μεν αποφεύγεται ο υπερβολικός περιορισμός της κυκλοφορίας των αγαθών, αφετέρου δε, προστατεύεται περισσότερο ο καταναλωτής καθώς δεν διευρύνεται υπερβολικά ο κίνδυνος σύγχυσης, ενώ σε κάθε ειδικότερη περίπτωση, ανάλογα με την συγκεκριμένη κάθε φορά κατηγορία προϊόντων/υπηρεσιών που απευθύνονται στον καταναλωτή, εξετάζονται οι ειδικότεροι παράγοντες που ενδεχομένως συντείνουν στην πρόκληση κινδύνου σύγχυσης. Από την άλλη, η νομολογία των ελληνικών δικαστηρίων εξακολουθεί να λαμβάνει ως κριτήρια την αντίληψη και τις γνώσεις του άπειρου καταναλωτή³⁷⁹.

Χαρακτηριστικό είναι δε, ότι για να διαπιστωθεί η ύπαρξη κινδύνου σύγχυσης, θα πρέπει να αναζητηθούν οι ομοιότητες μεταξύ των εκατέρωθεν διακριτικών γνωρισμάτων και όχι οι διαφορές τους διότι, όπως έχει κριθεί, πολύ εύστοχα³⁸⁰, οι

σκ. 41· ΔΕΚ 12.2.2004, υπόθ. C-363/99, Koninklijke KPN Nederland NV, Συλλ. 2004, I-1619, σκ. 34.

375. *Heymann*, The reasonable person in Trademark Law, William&Mary Law School Research paper no 08-05, vol. 52, 2008, 782, όπου γίνεται διάκριση και παραλληλισμός του συνειδητοποιημένου καταναλωτή με τον συνετό άνθρωπο, κατά τις γενικές αρχές του ΑΚ.

376. *Bartholomew*, Oklahoma Law Review, vol. 58, 2005, 185.

377. Απόφ. ΔΕΚ 12.2.2004, υπόθ. C-218/01, Henkel, Συλλ. 2004, I-1725, σκ. 62 επ.

378. *Heymann*, William&Mary Law School Research paper no 08-05, vol. 52, 2008, 785.

379. Ενδεικτικά, ΑΠ 399/1989 ΕΕμπΔ 1990,145· ΑΠ 1009/1991,ΕΕμπΔ 1992,148· *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2004, 973.

380. Απόφ. ΔΕΚ 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, Sabel BV, Συλλ. 1997,I-6191, σκ. 23 · ΔΕΚ 22.6.1999, υπόθ. C-342/97, Lloyd, Συλλ.1999, I-3819 σκ. 25· ΔΕΚ 6.10.2005, υπόθ. C-120/04, Medion, Συλλ. 2005, I-8551, σκ.28.

ομοιότητες είναι αυτές που αποτυπώνονται στη μνήμη του καταναλωτικού κοινού³⁸¹. Κατά το ΔΕΚ λαμβάνεται ως κριτήριο ο μέσος καταναλωτής ο οποίος *έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι σε λογικό βαθμό προσεκτικός δεν έχει μπροστά του τις εκατέρωθεν ενδείξεις αλλά συγκρίνει βάσει της εικόνας του διακριτικού γνωρίσματος που έχει στη μνήμη του*³⁸².

3.1. Διάκριση κινδύνου σύγχυσης από κίνδυνο παραπλάνησης

Ο κίνδυνος παραπλάνησης, σκοπεί στην προστασία των καταναλωτών και επισείει την εφαρμογή του άρ. 9 παρ. 2 ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά τον ν. 3587/2007, αναφορικά με την συγκριτική διαφήμιση. Ως έννοια, συγχέεται με αυτή του κινδύνου σύγχυσης. Αντιδιαστέλλεται όμως με αυτή, ως προς το ότι ο κίνδυνος σύγχυσης ο οποίος προβλέπεται στο δίκαιο των σημάτων (βλ. αρ. 5 παρ. 1 β. Οδηγίας 2008/95/ΕΚ, άρ. 4 παρ. 1 β, ν. 2239/1994) σκοπεί στην προστασία του δικαιούχου του διακριτικού γνωρίσματος³⁸³. Η έννοια του κινδύνου σύγχυσης στο δίκαιο των διακριτικών γνωρισμάτων είναι, κατά γενική άποψη, υποστηριζόμενη και από τα δικαστήρια, κοινή είτε αυτά αποκτώνται κατά το ουσιαστικό, είτε κατά το τυπικό σύστημα, δηλαδή είναι ενιαία είτε αφορά το άρ. 13 ν. 146/1914, είτε τον ν. 2239/1994. Υποστηρίζεται όμως ότι είναι εσφαλμένο να ταυτίζει η νομολογία τον κίνδυνο παραπλάνησης των καταναλωτών και τη συνακόλουθη εφαρμογή των διατάξεων προστασίας του καταναλωτή από την παραπλανητική διαφήμιση, με τον κίνδυνο συγχύσεως όπως νοείται με το δίκαιο των σημάτων³⁸⁴. Και αυτό διότι, όπως υποστηρίζεται, στο νόμο περί σημάτων η εκμετάλλευση του σήματος προσφέρει στον δικαιούχο του μια μονοπωλιακή, απόλυτη και αποκλειστική εξουσία να αποφασίζει ποιος θα σηματοδοτεί τα προϊόντα και τις υπηρεσίες του και να τα θέτει στην αγορά.

Κατά την κρατούσα, πάντως³⁸⁵, άποψη το γεγονός ότι συντρέχει κίνδυνος σύγχυσης μεταξύ δύο σημάτων δεν δημιουργεί και κίνδυνο παραπλάνησης με την έννοια του άρ. 3 ν. 146/1914. Προκειμένου να εφαρμοστούν οι διατάξεις αυτές απαιτείται, επιπροσθέτως, οι καταναλωτές να συνδέουν το σήμα με ορισμένες παραστάσεις ποιότητας και σχετικές προσδοκίες πέρα από την ένδειξη προελεύσεως των προϊόντων. Αυτό δε, θα συμβαίνει στις περιπτώσεις που το σήμα έχει γίνει

381. *Μαρίνος* (2009²), 283.

382. Απόφ. ΔΕΚ 6.5.2003, υπόθ. C-104/01, *Libertel Groep BV*, Συλλ. 2003, I-3793, σκ. 64· ΕφΑθ 3746/2001, ΔΕΕ 2001, 853· ΠΠρΑθ 1478/2005, ΕΕμπΔ 2005, 630· ΜΠρΘεσ 12412/1994, ΕΕμπΔ 1995, 316.

383. *Μαρίνος* (2009²), 285 επ.

384. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2004, 977 επ.

385. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2005, 682, με εκεί παραπομπές.

επαρκώς γνωστό από τη χρήση του στις συναλλαγές, ή είναι σήμα φήμης³⁸⁶, και επιπλέον ο καταναλωτής συνδέει με αυτό ορισμένες παραστάσεις ποιότητας ή ορισμένες ιδιότητες, με επιπλέον συνέπεια, από τη χρήση αυτή του σήματος φήμης σε μη ανταγωνιστικά προϊόντα, να μειώνεται η αγοραστική κίνηση των εν λόγω προϊόντων (selling power³⁸⁷). Ωστόσο, εύλογα, παρατηρείται³⁸⁸, ότι παρά την εμμονή των δικαστηρίων στην ιδιαίτερη σύνδεση του κινδύνου σύγχυσης με τα σήματα φήμης, στην πραγματικότητα δεν είναι και τόσο επιτυχής, διότι το γεγονός ότι πρόκειται για προϊόν σημαινόμενο με σήμα φήμης προερχόμενο από συγκεκριμένη επιχείρηση, δε σημαίνει ότι δεν είναι δυνατό να αλλάξει η ποιότητά του. Εξάλλου, η ενδεχόμενη απαγόρευση στους δικαιούχους των σημάτων φήμης να μεταβάλουν την ποιότητα των προϊόντων τους, η οποία μπορεί να είναι επιβεβλημένη λόγω των αναγκών της αγοράς, θα τους καθιστούσε μη ανταγωνιστικούς. Στην ουσία, εν προκειμένω, αντικατοπτρίζεται ακόμα μία φορά, η ανεπάρκεια του κριτηρίου της λειτουργίας προέλευσης του σημαινόμενου προϊόντος.

Προκειμένου, δηλαδή, να εφαρμοστούν οι διατάξεις του δικαίου προστασίας των καταναλωτών, θα πρέπει να πρόκειται για διακριτικό γνώρισμα το οποίο εκτός από τη λειτουργία προέλευσης που επιτελεί, θα ενσαρκώνει και παραστάσεις ορισμένης ποιότητας και ομοιότητας στα μάτια του καταναλωτή ή συγκεκριμένες προσδοκώμενες ιδιότητες οι οποίες και θα επηρεάζουν την αγοραστική του βούληση.

Όπως επισημαίνεται στην απόφαση του ΔΕΚ Ideal Standard, η προστασία του καταναλωτή μόνο έμμεσα ασκεί επιρροή στο δίκαιο των σημάτων-είναι ανακλαστική συνέπεια αυτού και όχι αυτόνομος σκοπός του³⁸⁹. Η προστασία, εν γένει, του καταναλωτή στο δίκαιο των σημάτων αποτυπώνεται στον κίνδυνο παραπλάνησης μόνο, καθώς ο κίνδυνος σύγχυσης στοχεύει, κατά κύριο λόγο, στην προστασία του σηματούχου³⁹⁰. Η τελευταία διατύπωση συνάγεται και από το άρ. 4 παρ. 4 ν. 2239/1994, κατά το οποίο έγγραφη συναίνεση του δικαιούχου προγενέστερου σήματος αίρει το κώλυμα καταχωρίσεως σήματος που ομοιάζει αλλά δεν ταυτίζεται με το προγενέστερο, εκτός αν κατά την κρίση του ΔΕΣ η συναίνεση αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον ή δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι από το ενδεχόμενο παραπλάνησης του κοινού.

386. *Calboli*, Trademark assignment “with goodwill” : a concept whose time has gone, University of Florida Law Review, vol. 57, 2005, 779.

387. *Bradford*, Trademark Dilution and Emotion, George Mason University Law and Economics Research Paper Series 09-08, 2009, 14.

388. *Calboli*, University of Florida Law Review, vol. 57, 2005, 829.

389. *Μαρίνος*, Σύγχρονο Δίκαιο σημάτων και προστασία του καταναλωτή: Μύθος ή Άλλοθι, ΧρΙΔ 2007, 869 επ.

390. *Μαρίνος*, ΧρΙΔ 2007, 872.

Ορθότερο είναι, πάντως, να θεωρηθεί ότι στο δίκαιο των σημάτων συνυπάρχουν τόσο ο σκοπός προστασίας του σήματος ως ιδιωτικού δικαιώματος, όσο και ο σκοπός άμεσης προστασίας των καταναλωτών κατά την επιλογή των προϊόντων που αγοράζουν³⁹¹. Δε γεννάται, δηλαδή, ζήτημα στάθμισης συμφερόντων, διότι προστασία των καταναλωτών στα πλαίσια του δικαίου των σημάτων είναι η προστασία κατά του κινδύνου παραπληροφόρησης και εξαπάτησής τους από τη χρήση παραποιημένων σημάτων.

3.2. Παραποίηση εμπορικών σημάτων

Ο κίνδυνος σύγχυσης σχετίζεται με την αγορά από τον καταναλωτή παραποιημένων ή προϊόντων απομιμήσεων, αλλά και με την αρνητική ή θετική εντύπωση που προκαλείται στα πρόσωπα που έρχονται σε επαφή με το εν λόγω προϊόν, αντιλαμβανόμενα ότι πρόκειται για απομίμηση, πλην όμως συντρέχει περίπτωση συγχύσεως, στο μέτρο που επηρεαζόμενα από την ποιότητά του, ενδεχομένως, στο μέλλον είτε να αποτραπούν από την αγορά του, είτε να αποτελέσουν υποψήφιους αγοραστές του³⁹².

Ειδικότερα, παραποίηση σήματος συνιστά η πιστή κατά τα κύρια σημεία αντιγραφή και απομίμηση ή ιδιαίτερη προσέγγιση προς άλλο σήμα, η οποία δημιουργεί την οπτική ή ηχητική εντύπωση της ταυτότητας του σήματος και της αναπαράστασης είτε πλήρως, είτε κατά τα ουσιώδη χαρακτηριστικά τους μέρη³⁹³.

Ως απομίμηση³⁹⁴, δε, νοείται η πραγματοποίηση με ξένο σήμα παρομοίωσης από την άποψη της ολότητας και όχι μερικών σημείων των αντιπαραβαλλομένων, τη δημιουργία, δηλαδή, μιας συνολικής οπτικής, ηχητικής, ή εννοιολογικής εντύπωσης των δύο σημάτων, άσχετα από τις επί μέρους ομοιότητες και διαφορές, προκαλώντας σύγχυση στον κοινό καταναλωτή ως προς την προέλευση των διακρινόμενων από αυτή προϊόντων.

Στις περιπτώσεις αυτές, η χρήση του παρόμοιου στις συναλλαγές σήματος δύναται να προκαλέσει στο κοινό, με κριτήριο, τον μέσο καταναλωτή, κίνδυνο

391. Χρυσάνθης, ΔΕΕ 2008, 944. Έχει διατυπώσει την άποψη ότι μεμονωμένες επιμέρους διατάξεις του νόμου περί σημάτων που αναφέρονται στις έννοιες του δημοσίου συμφέροντος ή της προστασίας του κοινού, αποσκοπούν στην προστασία των καταναλωτών, ενώ ο πυρήνας του δικαίου των σημάτων προσανατολίζεται στην προστασία του οικείου ιδιωτικού δικαιώματος.

392. Χρυσάνθης, ΕπισκΕΔ 2007, 367.

393. Βλ. ενδεικτικά ΑΠ 310/1990, ΕΕμπΔ 1990,709·Χρυσάνθης, Συνήγορος 2003, 33.

394. Ως προς κίνδυνο συγχύσεως στην περίπτωση πώλησης απομιμήσεων, σημαντική είναι η απόφαση των δικαστηρίων των ΗΠΑ, Rolex : Απόφ. Rolex Watch U.S.A. , Inc. v. Canner F. Supp. 484, 1 U.S.P.Q. 2d 1117 (S.D. Fla. 1986).

σύγχυσης, θεωρώντας από πλάνη ότι το προϊόν στο οποίο χρησιμοποιείται προέρχεται από την επιχείρηση του δικαιούχου του σήματος ή από επιχείρηση διαφορετική μεν από αυτή, η οποία όμως οργανικά σχετίζεται με την επιχείρηση του δικαιούχου³⁹⁵.

Παρατηρείται³⁹⁶ ότι κατά το κοινοτικό μοντέλο προστασίας, πουθενά δεν αναφέρεται ότι η παραποίηση ή απομίμηση είναι παράγων για την κατάφαση του κινδύνου σύγχυσης. Στο εσωτερικό μας όμως δίκαιο, στο άρ. 18 του ν. 2239/1994, αναφέρεται ότι κατά την καταχώριση λαμβάνεται υπόψη ο κίνδυνος σύγχυσης λόγω της ταυτότητας με προγενέστερο σήμα ενώ κατά την προστασία, λαμβάνεται υπόψη η παραποίηση, η οποία είναι δυνατό να προκαλέσει κίνδυνο σύγχυσης ως προς την προέλευση του προϊόντος από μια ορισμένη επιχείρηση (άρ. 18 παρ. 3 και άρ. 26 παρ.1). Σε κάθε περίπτωση, δεν πρέπει να παραβλέπεται ότι κίνδυνος σύγχυσης μπορεί να υφίσταται ανεξάρτητα από τη μη ύπαρξη απομίμησης ή παραποίησης. Αυτό παρατηρείται κυρίως στην περίπτωση του έμμεσου κινδύνου σύγχυσης, όπου παρά την έλλειψη απομίμησης, ο καταναλωτής εσφαλμένα υπολαμβάνει ότι οι εκατέρωθεν επιχειρήσεις συνδέονται μεταξύ τους.

Τα παραποιημένα-πειρατικά προϊόντα δημιουργούν άμεσο κίνδυνο σύγχυσης, συνιστάμενο στην προσβολή της λειτουργίας προέλευσης και διακρίνεται από την περίπτωση απομίμησης σήματος, κατά την οποία το μεταγενέστερο σήμα δεν ομοιάζει απολύτως με το προγενέστερο, αλλά παρουσιάζει τόσες και τέτοιες ομοιότητες που θα μπορούσαν να προκαλέσουν την πεπλανημένη εντύπωση ότι τα εκατέρωθεν διακρινόμενα προϊόντα προέρχονται από την ίδια επιχείρηση³⁹⁷.

4. Συγκριτική και Παραπλανητική Διαφήμιση-Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές στο δίκαιο των σημάτων

4.1. Θεσμικό πλαίσιο

Σε κοινοτικό επίπεδο για την εναρμόνιση των εθνικών δικαίων σχετικά με το δίκαιο της διαφήμισης, εκδόθηκε η Οδηγία 84/450/ΕΟΚ. Στο άρ. 1 αυτής τίθεται ως στόχος η προστασία τόσο των καταναλωτών, όσο και των ανταγωνιστών από την παραπλανητική διαφήμιση. Στην Οδηγία αυτή αφήνεται αρρύθμιστο το ζήτημα της συγκριτικής διαφήμισης, η οποία ρυθμίστηκε αργότερα, με την Οδηγία 97/55/ΕΚ,

395.Βλ. ενδεικτικά ΑΠ 1410/1990, ΕΛΔνη 1992, 570· ΜΠρΑθ 1711/2008, δημοσιευμένη σε *nomos*.

396. *Μαρίνος*, ΕΛΛΔνη 1995, 1227.

397. *Χρυσάνθης*, ΔΕΕ 2008, 947.

τροποποιητική της πρώτης-την 84/450/ΕΟΚ³⁹⁸. Και οι δύο Οδηγίες κινούνται στα πλαίσια του δικαίου των καταναλωτών από τη μία και του δικαίου του αθέμιτου ανταγωνισμού από την άλλη.

Η τροποποιηθείσα με την Οδηγία 97/55/ΕΚ Οδηγία, τροποποιήθηκε ξανά με την Οδηγία 2005/29/ΕΚ³⁹⁹ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές (στην Ελλάδα η Οδηγία αυτή μεταφέρθηκε με τον ν. 3587/2007 ο οποίος τροποποίησε τον ν. 2251/1994). Στην τελευταία, (άρ. 14) όπου προβλέπεται ότι *η παρούσα οδηγία σκοπό έχει την προστασία των εμπορευομένων από την παραπλανητική διαφήμιση και τις αθέμιτες συνέπειές της και τον καθορισμό των όρων υπό τους οποίους επιτρέπεται η συγκριτική διαφήμιση*, προστατεύεται, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς που σχετίζονται με την εμπορική, βιομηχανική, επιχειρηματική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα, καθώς και κάθε πρόσωπο που ενεργεί για λογαριασμό και εξ ονόματος του εμπορευόμενου. Καθιερώνεται μια γενική απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, στη συνέχεια τις εξειδικεύει, απαγορεύει τις παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές που συνίστανται σε πράξεις ή παραλείψεις, τις επιθετικές εμπορικές πρακτικές οι οποίες θεωρούνται αθέμιτες⁴⁰⁰, ενώ εισάγει και μία λίστα με 31 πρακτικές που θεωρούνται *per se* αθέμιτες. Το χαρακτηριστικό της Οδηγίας αυτής είναι ότι εξισώνει για πρώτη φορά στο κοινοτικό δίκαιο την παραπλανητική εμπορική πρακτική και διαφήμιση με την παραπλάνηση που τελείται με παράλειψη (άρ. 7), ως εκ τούτου, δημιουργείται εμμέσως μια υποχρέωση πληροφόρησης προς όφελος του καταναλωτή⁴⁰¹.

Το άρ. αυτό 14 της Οδηγίας 2005/29/ΕΚ, καταργήθηκε με την κωδικοποιητική Οδηγία 2006/114/ΕΚ για την παραπλανητική και την συγκριτική διαφήμιση. Κατά συνέπεια, η κωδικοποιητική Οδηγία 2006/114, προστατεύει αποκλειστικά τους ανταγωνιστές από την παραπλανητική διαφήμιση, θέτοντας ένα ελάχιστο επίπεδο προστασίας, ενώ η προστασία των καταναλωτών από την παραπλανητική και συγκριτική διαφήμιση προβλέπεται στην Οδηγία 2005/29/ΕΚ για τις αθέμιτες

398. Βασιλόπουλος (2008), 614 επ.

399. Οδηγία 2005/29/ΕΚ της 11ης Μαΐου 2005 για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του Κανονισμού 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου («Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές»), ΕΕ 11.6.2005, L. 149/22.

400. Αθέμιτη είναι οι πρακτική που αντίκειται στους κανόνες της επαγγελματικής ευσυνειδησίας και στρεβλώνει ή ενδέχεται να στρεβλώσει ουσιαδώς την οικονομική συμπεριφορά του μέσου καταναλωτή.

401. Μαρίνος (2009²), 348.

παραπλανητικές πρακτικές-και ειδικότερα τα άρ. 6 και 7, η οποία απαγορεύει κάθε απόκλιση. Σε αντίθεση δε με την παραπλανητική διαφήμιση, στη συγκριτική διαφήμιση κατά το άρ. 8 παρ. 1 της Οδηγίας 2006/114/EK, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν αυστηρότερες εθνικές διατάξεις αναφορικά με τη μορφή και το περιεχόμενο της συγκριτικής διαφήμισης.

Σε εθνικό επίπεδο, η συγκριτική διαφήμιση ρυθμιζόταν στο άρ. 9 παρ. 8 ν. 2251/1994, το οποίο με τον ν. 3587/2007, τροποποιήθηκε και πλέον ρυθμίζεται από την παρ. 2 του άρ. 9 του ν. 2251/1994. Με τον νέο νόμο καταργείται η ρύθμιση περί αθέμιτης και περί παραπλανητικής διαφήμισης και πλέον, εφαρμόζονται τα άρ. 9α-9θ για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Ο ορισμός της συγκριτικής διαφήμισης δίδεται στην παρ. 2 του άρ. 9 του τροποποιηθέντος ν. 2251/1994, κατά την οποία *συγκριτική είναι κάθε διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα υπονοεί την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αυτός προσφέρει*.

Ως προς δε την ενεργητική νομιμοποίηση στα πλαίσια μιας παράνομης συγκριτικής διαφήμισης, για τον μεμονωμένο καταναλωτή ισχύουν οι διατάξεις των άρ. 9 παρ. 8 και άρ. 9 θ του τροποποιηθέντος ν. 2251/1994, για την ένωση καταναλωτών, το άρ. 10 του τροποποιηθέντος ν. 2251/1994, ενώ για τους ανταγωνιστές, το άρ. 10 ν. 146/1914.

Σημαντικό είναι να παρατηρηθεί ότι η Οδηγία 2005/29/EK για τις αθέμιτες εμπορικές, η οποία ενσωματώθηκε στο άρ. 9α του ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά την τροποποίηση του ν. 3587/2007, ρυθμίζει τις εμπορικές πρακτικές όχι μεταξύ καταναλωτών, αλλά μεταξύ επιχείρησης και καταναλωτή, προστατεύοντας την ελευθερία επιλογής του καταναλωτή, η οποία, κατ'επέκταση συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της αγοράς. Επιπλέον, δε είναι αναγκαίο, προκειμένου να επιτευχθεί η κατά το δυνατό πληρέστερη προστασία τόσο στους ανταγωνιστές, όσο και στους καταναλωτές, να ερμηνεύεται ευρύτατα η έννοια της διαφήμισης, ώστε να συμπεριλάβει κάθε εμπορική πρακτική πριν, κατά τη διάρκεια και ύστερα από μία εμπορική συναλλαγή, ενώ και κάθε παραπλανητική διαφήμιση, εφόσον απευθύνεται σε καταναλωτές, είναι απαραίτητο να θεωρείται και αθέμιτη⁴⁰². Για το λόγο αυτό, και κρίνεται απαραίτητο, στα πλαίσια της διασφάλισης της ενότητας εννόμου τάξεως, να μην ανακύπτουν αξιολογικές αντινομίες από την προστασία του καταναλωτή στο επίπεδο της διαφήμισης στον ν. 2251/1994 και από την προστασία του

402. *Μαρίνος* (2009²), 49.

ανταγωνισμού στον ν. 146/1914, διότι και οι δύο αυτοί τομείς συνδέονται άρρηκτα με τις οικονομικές λειτουργίες και είναι, ως εκ τούτου, ζωτικής σημασίας.

4.2. Παραπλανητική διαφήμιση

Ο καταναλωτής χρήζει προστασίας από την παραπλανητική διαφήμιση, διότι μέσω αυτής πλήττεται η ιδιωτική του αυτονομία και νοθεύεται η ελευθερία βούλησής του. Κατά το άρ. 6 παρ. 2 της Οδηγίας 2005/29/EK, θεωρείται παραπλανητική κάθε εμπορική πρακτική, συμπεριλαμβανομένης και της συγκριτικής διαφήμισης, η οποία δημιουργεί σύγχυση με προϊόντα, εμπορικά σήματα, εμπορικές επωνυμίες και άλλα διακριτικά γνωρίσματα ενός ανταγωνιστή. Παραπλανητική δε, είναι και η εμπορική πρακτική όταν ο εμπορευόμενος δε συμμορφώνεται με κώδικες συμπεριφοράς με τους οποίους ανέλαβε να δεσμευτεί⁴⁰³. Η τελευταία αυτή περίπτωση αφορά τις περιπτώσεις εθνικών κωδίκων διαφήμισης με τους οποίους τίθενται οι προϋποθέσεις του επιτρεπτού της συγκριτικής διαφήμισης, ώστε να μην καθίσταται αυτή παραπλανητική. Εν προκειμένω, όμως, ανακύπτει και πάλι προβληματισμός αναφορικά με την παρεχόμενη προστασία στους καταναλωτές, καθώς η ύπαρξη διαφορετικών κωδίκων διαφήμισης μεταξύ των κρατών μελών, έρχεται σε αντίθεση με την επιτασσόμενη από την Οδηγία 2005/29/EK πλήρη εναρμόνιση.

Κατά τα άρ. 2 στοιχ. ε', άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. β', άρ. 1 παρ. 1 και άρ. 8 της Οδηγίας 2005/29/EK, η παραπλανητική διαφήμιση προκαλεί ουσιώδη στρέβλωση της οικονομικής συμπεριφοράς των καταναλωτών, έτσι ώστε να μειώνεται σημαντικά η ικανότητα του καταναλωτή να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση, με επακόλουθο ο καταναλωτής να λάβει μια απόφαση συναλλαγής που διαφορετικά δεν θα ελάμβανε⁴⁰⁴. Πέρα δε από την προστασία των συμφερόντων του καταναλωτή μέσω της απαγόρευσης της παραπλανητικής διαφήμισης, προστατεύονται και οι ανταγωνίστριες επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν συμφέρον να μην απολέσουν μελλοντικούς πελάτες τους- λειτουργεί, με άλλα λόγια, εν προκειμένω, αποτρεπτικά της νόθευσης του ανταγωνισμού και της συνακόλουθης αδιαφάνειας της αγοράς. Η προϋπόθεση, ωστόσο, της στρέβλωσης της οικονομικής συμπεριφοράς, όπως ήδη προεξετέθη, ενδέχεται να οδηγήσει, σε μείωση της προστασίας του καταναλωτή για τον λόγο ότι αφήνει εκτός περιπτώσεις όπως αυτή που θίγονται, για παράδειγμα τα προσωπικά δεδομένα του καταναλωτή, κάτι που γίνεται ιδιαίτερα εμφανές στη

403. Βασιλόπουλος (2008), 626.

404. Μαρίνος (2009²), 322.

spramming διαφήμιση, κατά την οποία ο καταναλωτής καταιγίζεται από πλήθος διαφημιστικών μηνυμάτων, χωρίς να του έχει ζητηθεί η συναίνεσή του για κάτι τέτοιο. Περαιτέρω δε, προκειμένου να θεωρηθούν οι παραπλανητικές πρακτικές απαγορευμένες, τίθεται ως προϋπόθεση να οδηγείται ο καταναλωτής σε απόφαση συναλλαγής. Η προϋπόθεση αυτή μειώνει, ωστόσο, την προστασία του καταναλωτή, καθώς αυτός, προκειμένου να προστατευθεί, καλείται να αποδείξει ότι έλαβε μία απόφαση την οποία δεν θα ελάμβανε χωρίς να είχαν μεσολαβήσει αυτές οι παραπλανητικές πρακτικές.

Η προστασία από την παραπλανητική διαφήμιση, σε εθνικό επίπεδο, προβλέπεται στο άρ. 3 ν. 146/1914, το οποίο συνιστά μια γενική ρήτρα, και κατά το οποίο η παραπλανητική διαφήμιση είναι παράνομη όχι όμως και *eo ipso* αθέμιτη, και στο νόμο του καταναλωτή, ειδικότερα στα άρ. 9δ-9θ ν. 2251/1994. Στον ν. 2251/1994, ωστόσο, κατά το άρ. 9γ παρ. 4 ορίζεται ότι κάθε παραπλανητική διαφήμιση είναι συγχρόνως και αθέμιτη⁴⁰⁵.

Παραπλανητική δε είναι κατά τη διάταξη της παρ. 2 περ. α΄ του άρ. 9 δ ν. 2251/94 (όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3587/2007) κάθε συγκριτική διαφήμιση που δημιουργεί σύγχυση με προϊόντα, εμπορικά σήματα, εμπορικές επωνυμίες και άλλα διακριτικά ενός ανταγωνιστή. Η παραπλάνηση, εν συνόψει, απαγορεύεται όταν είναι ουσιώδης με την έννοια του άρ. 9γ παρ. 3 ν. 2251/1994 (όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3587/2007) και του άρ. 5 παρ. 3 της Οδηγίας 2005/29/EK - όταν δηλαδή, επηρεάζει την αγοραστική συμπεριφορά του καταναλωτή.

Στα πλαίσια της παραπλανητικής διαφήμισης, υιοθετείται, όπως αναφέρθηκε ήδη, στα άρ. 9α επ ν. 2251/1994, όπως τροποποιήθηκε με τον ν. 3587/2007, η στενή έννοια του καταναλωτή. Ως κριτήριο δε για τη διαπίστωση της παραπλανητικής διαφήμισης, λαμβάνεται από το ΔΕΚ, όπως αναφέρθηκε, ο μέσος καταναλωτής που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος⁴⁰⁶. Σημαντικό είναι δε, σύμφωνα με το άρ. 7 της Οδηγίας 2005/29/EK, με το οποίο νοείται ως παραπλανητική εμπορική πρακτική και η παραπλανητική διαφήμιση τελούμενη δια παραλείψεως, ότι τίθενται, επιπλέον, υποχρεώσεις ενημέρωσης του καταναλωτικού κοινού, τουλάχιστον ως προς τις ουσιώδεις πληροφορίες. Ως ουσιώδεις δε, θεωρούνται, σε γενικές γραμμές, αυτές που συντελούν στη διαμόρφωση της αγοραστικής απόφασης.

405. *Μαρίνος* (2009²), 323 επ.

406. Βλ. μεταξύ άλλων, απόφ. ΔΕΚ 13.1.2000, υπόθ. C-220/1998, *Estee Lauder*, Συλλ. 2000, I-117, σκ. 27.

Παραπλανητική δε, μπορεί να είναι και η συγκριτική διαφήμιση, στην περίπτωση που αποκρύπτει πληροφορίες αποφασιστικής σημασίας για τη διαμόρφωση της τελικής απόφασης από το καταναλωτικό-αγοραστικό κοινό.

4.3. Συγκριτική διαφήμιση

Μέσω της σύγκρισης δύο επιχειρήσεων, είναι δυνατό, δια της χρήσης των διακριτικών γνωρισμάτων σε διαφήμιση, να ανακύψουν ζητήματα προσβολής των δικαιωμάτων σε διακριτικά γνωρίσματα. Με τον τρόπο δε που τελείται η σύγκριση δεν πρέπει να δημιουργείται σύγχυση στην αγορά μεταξύ του διαφημιζόμενου και του ανταγωνιστή ή μεταξύ των διακριτικών γνωρισμάτων που αυτοί χρησιμοποιούν.

Η συγκριτική διαφήμιση η οποία εμπίπτει στον πυρήνα της απόλυτης προστασίας του σήματος του άρ. 5 παρ. 1 εδ. α της Οδηγίας 2008/95/EK και του άρ. 4 παρ. 1 εδ. α του ν. 2239/1994, συνίσταται στην χρήση του σήματος τρίτου για σύγκριση με ίδιο προϊόν⁴⁰⁷. Πρόκειται για την προβολή των ίδιων προϊόντων η οποία δεν περιορίζεται σε αναφορά στο ίδιο προϊόν αλλά γνωστοποιείται το πλεονέκτημα του ίδιου προϊόντος σε σύγκριση με τον προϊόν/υπηρεσία άλλου ανταγωνιστή⁴⁰⁸. Για λόγους όμως προστασίας του ανταγωνισμού, επιτρέπεται στο άρ. 9 παρ. 2 ν. 2251/1994 η χρήση αλλότριου σήματος προς το σκοπό συγκριτικής διαφήμισης, υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται⁴⁰⁹. Κατά το άρ. 9 παρ. 2 στοιχ. δ' του Κανονισμού, όπως ισχύει μετά τον ν. 3587/2007, δεν περιλαμβάνεται η χρήση του κοινοτικού σήματος στη συγκριτική διαφήμιση. Κατά συνέπεια, μία τέτοια χρήση είναι καταρχήν επιτρεπτή, καθώς τα συγκρινόμενα σήματα διακρίνουν προϊόντα ή υπηρεσίες που έχουν διαφορετική προέλευση, οπότε και αποκλείεται ο κίνδυνος σύγχυσης.

Ειδικότερα, προκειμένου να θεωρηθεί η συγκριτική διαφήμιση επιτρεπτή, απαιτείται να πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρ. 4 της Οδηγίας 2006/104/EK, ήτοι σε γενικές γραμμές, α) να μην είναι παραπλανητική, β) να συγκρίνει αγαθά ή υπηρεσίες ομοιογενή (δηλαδή που να καλύπτουν περίπου τις ίδιες ανάγκες και να επιτελούν περίπου την ίδια λειτουργία⁴¹⁰) και γ) κατά τρόπο αντικειμενικό και επαληθεύσιμο, δ) να σέβεται τον ανταγωνισμό, δηλαδή να μην λειτουργεί

407. Χρυσάνθης, Ελεύθερος Ανταγωνισμός –Λειτουργία προέλευσης και κίνδυνος σύγχυσης στο δίκαιο των σημάτων, ΕπισκΕΔ 2007, 53 επ.

408. Κοτσίρης, Δίκαιο ανταγωνισμού- Αθέμιτου και ελεύθερου, 2001⁴, 146.

409. Ευθυμίου, Οι προϋποθέσεις νομιμότητας της συγκριτικής διαφήμισης στην (κωδικοποιητική) Οδηγία 2006/114/EK (όπως έχουν ερμηνευθεί νομολογιακά από το ΔΕΚ), ΧρΙΔ 2008, 757 επ.

410. Μαρίνος, ΧρΙΔ 2008, 361.

δυσφημιστικά ή υποτιμητικά απέναντι στα διακριτικά γνωρίσματα ενός ανταγωνιστή, ούτε να προκύπτει αθέμιτο όφελος από τη φήμη των διακριτικών γνωρισμάτων του ανταγωνιστή, ή να δημιουργείται σύγχυση, ούτε να παρουσιάζεται το προϊόν/υπηρεσία ως απομίμηση ή αντίγραφο προϊόντος/υπηρεσίας που φέρει σήμα κατατεθέν ή εμπορική επωνυμία.

Η συγκριτική διαφήμιση, σύμφωνα με την Οδηγία 97/55/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, η οποία τροποποίησε την Οδηγία 85/450/ΕΟΚ σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση, προκειμένου να συμπεριληφθεί η συγκριτική διαφήμιση, εφόσον συγκρίνει ουσιώδη, συναφή, επαληθεύσιμα και αντιπροσωπευτικά στοιχεία και δεν είναι παραπλανητική, μπορεί να αποτελέσει θεμιτό μέσο ενημέρωσης των καταναλωτών προς το συμφέρον τους⁴¹¹. Προκειμένου να επιτρέπεται η συγκριτική διαφήμιση, δηλαδή να μην είναι παραπλανητική, η παραπλάνηση κρίνεται σύμφωνα με τα άρθρα 9δ-9ε ν. 2251/1994, όπως τροποποιήθηκε μετά την ενσωμάτωση της Οδηγίας 2005/29/EK με τον ν. 3587/2007, και αντίστοιχα, τα άρθ. 6 και 7 της Οδηγίας. Με αυτές τις ρυθμίσεις, επιτυγχάνεται ένα κοινό νομικό πλαίσιο, ισχύον σε όλα τα κράτη μέλη, ώστε να ακολουθούνται κοινές κατευθύνσεις σε όλη την ενιαία ευρωπαϊκή αγορά για τη διασφάλιση των καταναλωτικών συμφερόντων.

Ειδικότερα, κατά το άρθ. 1 παρ. 3 Οδηγίας της 97/55/EK συγκριτική ορίζεται *κάθε διαφήμιση που κατονομάζει ρητά ή υπονοεί έναν ανταγωνιστή ή τα αγαθά και τις υπηρεσίες που προσφέρονται από έναν ανταγωνιστή*. Κατά δε το άρθ. 9 παρ. 2 ν. 2251/1994, ως συγκριτική ορίζεται *η διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή των ομοειδών αγαθών ή υπηρεσιών που εκείνος προσφέρει*. Δηλαδή, εν προκειμένω, είναι απαραίτητη η αναφορά σε συγκεκριμένο ανταγωνιστή ή στα προϊόντα αυτού. Απαραίτητη προϋπόθεση για το επιτρεπτό αυτής είναι να μη δημιουργείται σύγχυση στην αγορά μεταξύ του διαφημιζόμενου και ενός ανταγωνιστή ή μεταξύ των σημάτων, και επιπλέον, η διαφήμιση να μην οδηγεί σε υποτίμηση ή δυσφήμιση των σημάτων και να μην επιφέρει αθέμιτο όφελος από τη φήμη ενός σήματος ενός ανταγωνιστή. Το χαρακτηριστικό αυτού του είδους διαφήμισης είναι ότι όταν είναι νόμιμη ωφελεί τους καταναλωτές και βλάπτει κατ'επέκταση τους ανταγωνιστές, ενώ αντίθετα, η καταπολέμηση της παραπλανητικής διαφήμισης ωφελεί και τους ανταγωνιστές και τους καταναλωτές⁴¹².

411. Κουτσοχίνας (2004), 200 επ.

412. Βασιλόπουλος (2008), 620.

Μέσω της συγκριτικής διαφήμισης, από τη μία ενισχύεται ο ανταγωνισμός, διότι παρέχεται κίνητρο στις επιχειρήσεις να γίνουν πιο ανταγωνιστικές, και από την άλλη ενισχύεται και η θέση του καταναλωτή, ο οποίος αποκτά πληρέστερη πληροφόρηση, και καθίσταται πιο ενημερωμένος. Από τον ορισμό δε της συγκριτικής διαφήμισης, στο άρ. 9 παρ. 2 ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά τον ν. 3587/2007, προκύπτει ότι η παρεχόμενη προστασία δεν απευθύνεται μόνο στους καταναλωτές αλλά και στους ανταγωνιστές⁴¹³. Για το λόγο αυτό και κρίνεται με σκεπτικισμό η επιλογή του έλληνα νομοθέτη, προκειμένου να συμμορφωθεί με το κοινοτικό πλαίσιο, να εντάξει τις διατάξεις για τη συγκριτική διαφήμιση, όχι στον ν. 146/1914 περί αθεμίτου ανταγωνισμού, αλλά στον νόμο του καταναλωτή. Κατά συνέπεια, ανακύπτει το ζήτημα κατά πόσο δύναται σε ένα νόμο ο οποίος προστατεύει αποκλειστικά τους καταναλωτές, να παρεισφρήσουν διατάξεις για την προστασία των ανταγωνιστών. Σε κάθε περίπτωση πάντως, η παρεχόμενη στον ανταγωνιστή προστασία μέσω του άρ. 1 ν. 146/1914, δύναται να συνδυασθεί με τα κριτήρια που θέτει ο ν. 2251/1994, όπως ισχύει μετά τον ν. 3587/2007, για το επιτρεπτό ή μη της συγκριτικής διαφήμισης, και η κωδικοποιημένη Οδηγία 2006/114/EK η οποία προστατεύει μόνο τους ανταγωνιστές. Εξάλλου, σημαντικό είναι να τονισθεί ότι η συγκριτική διαφήμιση, όπως αυτή προβλέπεται, τόσο στο άρ. 9 παρ. 2 ν. 2251/1994, όσο και στα άρ. 1 και 3 ν. 146/1914, είναι ίδια, ως προς τα στοιχεία του ενεργητικού της είτε απευθύνεται σε καταναλωτή, είτε σε ανταγωνιστή. Η διαφοροποίηση επέρχεται αναφορικά με την επίκληση των διατάξεων για την ενεργητική νομιμοποίηση κάθε μέρους, ήτοι, των άρ. 9 παρ.8 και 9θ ν. 2251/1994, για τον μεμονωμένο καταναλωτή, το άρ. 10 ν. 2251/1994 για τις ενώσεις καταναλωτών, και το άρ. 10 ν. 146/1914, για τους ανταγωνιστές.

Η σχετικά πρόσφατη απόφαση *L'Oréal/ Bellure*⁴¹⁴ εξετάζει τις προϋποθέσεις επιτρεπτού της συγκριτικής διαφήμισης, το όφελος που αντλείται αθέμιτα από την αναγνωρισιμότητα σήματος, καθώς και την παρουσίαση του αγαθού ως απομιμήσεως ή ως αντιγράφου. Ειδικότερα, ως προς τη χρήση ξένου σήματος σε συγκριτική διαφήμιση, κρίθηκε από το ΔΕΚ, ότι αφενός μεν αυτή συνιστά χρήση για τα προϊόντα/υπηρεσίες του διαφημιζόμενου, κατά το άρ. 5 παρ. 1 και 2 της Οδηγίας, αφετέρου δε, ότι αυτή δεν μπορεί να παρεμποδιστεί από τον σηματούχο αν η συγκριτική διαφήμιση πληροί τις προϋποθέσεις του άρ. 3α παρ. 1 της Οδηγίας 450/1984 (νυν άρ. 4 της Οδηγίας 2006/114/EK, καθώς και άρ. 9 παρ. 2 στοιχ. ζ' ν.

413. *Ευθυμίου*, ΧρΙΔ 2008, 758.

414. Απόφ. ΔΕΚ 18.6.2009, υπόθ. C-487/2007, *L'Oréal SA* κλπ, ΔΕΕ 2010, 40, με παρατηρήσεις *Κινινή*, ΔΕΕ 2010, 19 επ.

2251/1994, όπως ισχύει μετά τον ν. 3587/2007). Αυτό θα συμβαίνει όταν στη συγκριτική διαφήμιση δεν παρουσιάζεται ένα προϊόν ή μια υπηρεσία, ως απομίμηση ή ως αντίγραφο αγαθού/υπηρεσίας που φέρει σήμα κατατεθέν ή εμπορική επωνυμία, και κατά συνέπεια, δεν υπάρχει σκοπός αθέμιτου οφέλους.

Επιπλέον δε, αξιοσημείωτο είναι ότι εύστοχα κρίθηκε πως η εν λόγω χρήση εμπίπτει στο άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. α για το αποκλειστικό δικαίωμα που παρέχεται στον δικαιούχο του σήματος για να μπορέσει να προστατεύσει τα ειδικά του συμφέροντα (και αντίστοιχα, στα άρ. 4 παρ. 1 στοιχ. α και άρ. 26 παρ. 1 εδ. 1 ν. 2239/1994), στην περίπτωση που θίγεται μία από τις λειτουργίες του σήματος, όπως η λειτουργία προέλευσης, η εγγυητική καθώς και η διαφημιστική. Προϋπόθεση της εν λόγω διάταξης του άρ. 5 παρ. 1 στοιχ. α, είναι η ταυτότητα μεταξύ του σήματος και του σημείου, και μεταξύ των προϊόντων/υπηρεσιών. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι ότι πλέον, στις προστατευτές, κατά το άρ. 5 παρ. 1 της Οδηγίας, εμπίπτει όχι μόνο η λειτουργία προέλευσης αλλά και η εγγυητική αλλά, κυρίως, και η διαφημιστική. Κρίθηκε, εν προκειμένω, ότι *η χρήση σημείου πανομοιότυπου με το ξένο σήμα, μπορεί να απαγορευτεί όταν η χρήση μπορεί να θίξει κάποια από τις υπόλοιπες λειτουργίες του σήματος, και ιδίως την επικοινωνιακή, επενδυτική ή διαφημιστική λειτουργία*⁴¹⁵.

5. Λοιπές περιπτώσεις αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

Η εμπορική πρακτική αναφέρεται σε δραστηριότητες που συνδέονται με την προώθηση, πώληση ή προμήθεια ενός προϊόντος σε καταναλωτές. Καλύπτει οποιαδήποτε πράξη, παράλειψη, τρόπο συμπεριφοράς, εκπροσώπηση, ή εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης και του μάρκετινγκ που διεξάγει ένας εμπορευόμενος. Αν πρόκειται για αθέμιτη πρακτική, σημαίνει ότι θεωρείται απαράδεκτη ως προς τον καταναλωτή, σύμφωνα με ορισμένα κριτήρια.

Ειδικότερα, το άρ. 9 στ περ. β ν. 2251/1994 (όπως ισχύει τροποποιημένος μετά τον ν. 3584/2007), προβλέπεται ότι απαγορεύονται, σε κάθε περίπτωση, ως παραπλανητικές, εμπορικές πρακτικές, που συνίστανται ιδίως στη *χρησιμοποίηση σήματος ή αντίστοιχου διακριτικού γνωρίσματος, χωρίς την αντίστοιχη άδεια*, καθώς και στην υπό κβ περίπτωση όπου απαγορεύεται *η προώθηση παρόμοιου προϊόντος με εκείνο που προσφέρει συγκεκριμένος κατασκευαστής, με τέτοιο τρόπο ώστε να παραπλανάται σκόπιμα ο καταναλωτής ότι έχει κατασκευασθεί από τον συγκριμένο κατασκευαστή, ενώ δε συμβαίνει αυτό*. Η περίπτωση αυτή κβ, αφορά στην

415. Απόφ. ΔΕΚ 18.6.2009, υπόθ. C-487/2007, L'Oréal SA κλπ, Συλλ. 2009, I-5185, σκ. 63.

προώθηση προϊόντων, τα οποία συνιστούν παράνομη αντιγραφή γνωστών σημάτων ή κατασκευαστών.

Σε κοινοτικό επίπεδο δε, στο Παράρτημα I της Οδηγίας 2005/59 όπου περιλαμβάνονται οι *per se* αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, στην περίπτωση 2, ορίζεται ως αθέμιτη η *χρησιμοποίηση σήματος trust, ποιοτικού σήματος ή αντίστοιχου διακριτικού χωρίς την αντίστοιχη άδεια*.

Ενδιαφέρουσα είναι η περίπτωση, στα πλαίσια των αθέμιτων πρακτικών, και ειδικότερα, στα πλαίσια της διαδικτυακής διαφήμισης, της χρήσης του ξένου σήματος ως λέξης κλειδί (keyword), σε διαφημίσεις⁴¹⁶, κατά την οποία ο τρίτος δηλώνει, χωρίς τη συγκατάθεση του σηματούχου, σημείο πανομοιότυπο με σήμα, ως keyword στη μηχανή αναζήτησης, με αποτέλεσμα, με την πραγματοποίηση της αναζήτησης βάσει του πανομοιότυπου με το σήμα σημείου, να εμφανίζεται στα αποτελέσματα της αναζήτησης και κάποιος σύνδεσμος (link), στο οποίο διαφημίζονται προϊόντα/υπηρεσίες, πανομοιότυπα με αυτά για τα οποία έχει καταχωριστεί το σήμα. Εν προκειμένω, μπορεί μιν η διαφημιστική αναγγελία να μην περιέχει το ξένο σήμα, ούτως ώστε να συντρέχει κίνδυνος σύγχυσης, ωστόσο, ανακύπτει το ζήτημα του κατά πόσο προσβάλλεται η διαφημιστική λειτουργία του σήματος. Και αυτό διότι, στην ουσία, ο τρίτος, όταν χρησιμοποιεί το ξένο σήμα, χωρίς την άδεια του σηματούχου, για διαφημιστικούς σκοπούς, αποβλέπει, προφανώς, στην προώθηση των προϊόντων/υπηρεσιών του, αντλώντας αθέμιτο όφελος από τον δικαιούχο⁴¹⁷.

Στην περίπτωση δε της χρήσης των σημάτων-και των διακριτικών γνωρισμάτων, εν γένει, στις λεγόμενες μετα-ετικέτες (metatags)⁴¹⁸, δηλαδή στους κωδικούς των ιστοσελίδων τους οποίους χρησιμοποιούν οι μηχανές αναζήτησης για να καθορίσουν το περιεχόμενο των πληροφοριών που περιέχονται στις ιστοσελίδες⁴¹⁹, γεννάται και πάλι το ζήτημα της προσβολής του σήματος. Και αυτό διότι, μέσω αυτής της πρακτικής, οι δημιουργοί των εν λόγω ιστοσελίδων, προσπαθούν να προσελκύσουν με αθέμιτο τρόπο τους χρήστες του διαδικτύου, καθώς προβαίνουν στην εισαγωγή των διακριτικών γνωρισμάτων στον κώδικα προγράμματος των ιστοσελίδων παράνομα, χωρίς, δηλαδή, να έχουν δικαίωμα επι

416. *Ιγγλεζάκης*, Η προσβολή των διακριτικών γνωρισμάτων από τη χρήση στις μεταετικέτες (Metatags), *ΕπισκΕΔ* 2003, 400 επ· *Κινινή*, *ΔΕΕ* 2010, 22 επ· *Saunders*, Confusion is the key: A Trademark Law Analysis of keyword banner advertising, *Fordham Law Review*, vol. 71, 2008, 101 επ.

417. *Ανθιμος*, Προστασία σήματος στο διαδίκτυο, *ΧρΙΔ* 2002, 832 επ.

418. Βλ. και απόφ. Εφετείου Μονάχου της 6.4.2000, 6 U 4123/1999, *ΕπισκΕΔ* 2003, 587 επ, μετάφραση *Ιγγλεζάκη*.

419. *Ιγγλεζάκης*, *ΕπισκΕΔ* 2003, 402· *Lastowka*, Google's Law, *Duke Science, Technology & Innovation Paper*, no 27, 2007, 37.

του διακριτικού γνωρίσματος. Πρόκειται για την τακτική του επονομαζόμενου “spamdexing”, κατά το οποίο οι δημιουργοί των websites, εισάγουν σκοπίμως, άσχετους με το δικό τους site όρους, ιδιαίτερα δημοφιλών όρων και σημάτων, προκειμένου να επωφεληθούν από την αναγνωρισιμότητα αυτών, με σκοπό την κερδοσκοπία.

Αξιοσημείωτο είναι δε, ότι οι μετα-ετικέτες, ως στοιχεία του κώδικα στον οποίο είναι γραμμένη η ιστοσελίδα, δεν είναι ορατές από τον χρήστη, ώστε να είναι και εμφανής η πρόκληση κινδύνου σύγχυσης. Ως παραδείγματα, προκειμένου να γίνει κατανοητή η έννοια των meta-tags, αναφέρονται εύστοχα⁴²⁰, η περίπτωση του δικτυακού τόπου (website) των New York Times, ο οποίος συνδέεται με περίπου εκατό όρους-keywords, όπως “daily newspaper”, “national”, “politics”, “NY Yankees”, ή το YouTube, του οποίου οι μετα-ετικέτες του δικτυακού του τόπου συνδέονται με τέσσερις μόνο όρους, “video”, “sharing”, “camera phone” και “video phone”.

Ο κίνδυνος σύγχυσης, στην περίπτωση των meta-tags, συνδέεται με τη δημιουργία της εσφαλμένης εντύπωσης ότι ο κάτοχος της ιστοσελίδας, είναι και ο δικαιούχος του σήματος.

Εν προκειμένω, εφαρμογή θα έχει πέρα από τον ν. 2239/1994, και ο ν. 146/1914, και ειδικότερα, τα άρθρα 13-15 αυτού. Επιπλέον δε, πεδίο εφαρμογής βρίσκει και η διάταξη του άρθρου 1 ν. 146/1914, στα πλαίσια της αθέμιτης εκμετάλλευσης ξένης φήμης, ενώ θα συνιστά και παραπλανητική διαφήμιση, απαγορευόμενη κατά το άρθρο 3 ν. 146/1914. Θα παρέχεται, έτσι, ανακλαστικά, προστασία στους καταναλωτές, - χρήστες των μηχανών αναζήτησης, οι οποίοι διατρέχουν τον κίνδυνο να παραπλανηθούν από τη μετάβαση σε μία συγκεκριμένη ιστοσελίδα, της οποίας ο δημιουργός δεν είναι δικαιούχος του διακριτικού γνωρίσματος. Στην ουσία, εν προκειμένω, όπως και στην εισαγωγή του διακριτικού γνωρίσματος ως λέξης κλειδιού στις μηχανές αναζήτησης, πρόκειται για μία μορφή συγκαλυμμένης παραβίασης του διακριτικού γνωρίσματος, καθώς ο χρήστης πληκτρολογεί την έννοια της αναζήτησης η οποία αντιστοιχεί σε κάποιο διακριτικό γνώρισμα τρίτου δικαιούχου, προσβάλλοντας το δικαίωμά του, αφού η εν λόγω ιστοσελίδα συνδέεται με το εν λόγω διακριτικό γνώρισμα.

420. Lastowka, Duke Science, Technology & Innovation Paper, no 27, 2007, 38.

6. Νομολογιακή Εξέλιξη

Από τη νομολογία των δικαστηρίων, διαφαίνεται ότι στα πλαίσια των σύγχρονων συναλλαγών, προβάλλει πλέον αναγκαία η προστασία της διαφημιστικής λειτουργία του σήματος, και η συνακόλουθη απομάκρυνση από τη λήψη ως μοναδικού κριτηρίου της λειτουργίας προέλευσης. Ως κριτήρια εξακολουθούν να λαμβάνονται υπόψη η αναγνωρισιμότητα του σήματος, η ιδιοτυπία, η πρωτοτυπία, η μοναδικότητα και η θετική εκτίμηση του κοινού, ωστόσο, διευρύνεται η παρεχόμενη προστασία, τόσο στους σηματούχους, όσο και στους καταναλωτές. Σημαντική είναι η αναφορά στην απόφαση Arsenal⁴²¹, στην οποία επισημάνθηκε ότι η διαφήμιση συνιστά αναγκαία και χρήση εν είδει σήματος. Γίνεται ακόμα δεκτό, ότι διαφημιστική λειτουργία επιτελούν όχι μόνο τα σήματα φήμης, όπως γινόταν δεκτό σε παλαιότερες δικαστικές αποφάσεις, αλλά και τα κοινά σήματα και ότι κάθε χρήση που έχει διαφημιστικό προσανατολισμό συνιστά χρήση εν είδει σήματος κατά το άρ. 20 παρ. 1 ν. 2239/1994⁴²². Η νομολογία, δηλαδή, εν προκειμένω, καλείται να συμπορευθεί με τις σύγχρονες εξελίξεις και την επίδραση της τεχνολογίας στον χώρο της διαφήμισης, χωρίς, ωστόσο, να το καταφέρνει πάντα, καθώς εξακολουθεί να υπάρχει έντονη αμφισβήτηση για την προστασία της διαφημιστικής λειτουργίας του κοινού σήματος.

Στην εν λόγω υπόθεση, κρίθηκε ότι καταναλωτές που προμηθεύονταν κασκόλ της ποδοσφαιρικής ομάδας από πλανόδιο έξω από το γήπεδο, δεν πίστευαν όταν τα αγόραζαν ότι πρόκειται για αυθεντικά, πλην όμως, άλλοι-τρίτοι φίλαθλοι που θα τους δουν να τα φοράνε, είναι πιθανό να παρασυρθούν και να πιστέψουν ότι πρόκειται για γνήσια προϊόντα της ποδοσφαιρικής ομάδας⁴²³. Εν συνόψει, δηλαδή, για την εκτίμηση της συνδρομής του κινδύνου συγχύσεως, λαμβάνεται υπόψη όχι μόνο το κατά πόσο μπορεί να προκληθεί σύγχυση κατά τη στιγμή της αγοράς ενός προϊόντος στον άμεσο αγοραστή του, ο οποίος μπορεί να είναι και έμπειρος, αλλά και το κατά πόσο μπορεί να προκληθεί σύγχυση στον ευρύτερο συναλλακτικό κύκλο ο οποίος έρχεται σε οπτική ή άλλη επαφή με το διακρινόμενο προϊόν⁴²⁴. Προκειμένου δε να διερευνηθεί κατά πόσο συντρέχει χρήση εν είδει σήματος, αυτή αναζητήθηκε, εν προκειμένω, στο πλαίσιο των περιορισμών του δικαιώματος, με αναφορά, και πάλι στη λειτουργία προέλευσης.

421. Απόφ. ΔΕΚ 12.11.2002, υπόθ. C-206/01, Arsenal Football Club, Συλλ. 2002, I-10273, σκ. 57.

422. Χρυσάνθης, ΕπισκΕΔ 2007, 57 επ.

423. Χρυσάνθης, ΕπισκΕΔ 2007, 369.

424. Χρυσάνθης, ΕπισκΕΔ 2007, 368.

Προβληματισμός ανακύπτει ως προς την αυτόνομη προστασία της διαφημιστικής λειτουργίας του σήματος, ανεξάρτητα από τη χρήση εν είδει σήματος (η οποία συνίσταται στη χρήση σήματος εμπύπτουσα στο άρ. 5 παρ. 1 α Οδηγίας, χρήση για σκοπό διάκρισης των προϊόντων/υπηρεσιών). Νομολογιακά ⁴²⁵, γίνεται δεκτός, σαν νόμιμος λόγος (κατά το άρ. 7 παρ. 2 της Οδηγίας και σαν εύλογη αιτία κατά το άρ. 20 παρ. 3 εδ. β ν. 2239/1994), ο οποίος δίνει στον δικαιούχο το δικαίωμα να αντιταχθεί στην μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων/υπηρεσιών, η χρησιμοποίηση του σήματος στη διαφήμιση του μεταπωλητή κατά τρόπο δυνάμενο να δημιουργήσει την εντύπωση ότι υπάρχει εμπορική σχέση μεταξύ του μεταπωλητή και του δικαιούχου του σήματος, ιδίως δε ότι η επιχείρηση του μεταπωλητή περιλαμβάνεται στο δίκτυο διανομής του δικαιούχου του σήματος ή ότι υπάρχει ιδιαίτερη σχέση μεταξύ των δύο επιχειρήσεων. Δεν θα πρέπει, ωστόσο, άκριτα, κάθε χρήση του ξένου σήματος να στοιχειοθετεί και προσβολή αυτού, αλλά θα πρέπει να εξετάζεται κατά πόσο προσβάλλονται και οι λειτουργίες του σήματος.

Χρήσιμη θα ήταν, εν προκειμένω, η συμβολή της νομολογίας του ΔΕΚ, ως προς την αναγνώριση και των οικονομικών λειτουργιών του σήματος, πέραν της λειτουργίας προέλευσης. Για την αναγνώριση, ωστόσο, της αυτόνομης διαφημιστικής λειτουργίας του σήματος, η νομολογία του ΔΕΚ, η οποία συνιστά και τον προπομπό των εθνικών δικαστηρίων, βρίσκεται σε πολύ πρώιμο στάδιο ακόμα, καθώς δεν είναι ιδιαίτερα σαφής, ενώ αρκετές αποφάσεις είναι αντιφατικές μεταξύ τους ενώ η χρήση εν είδει σήματος, προβλέπεται ως προϋπόθεση του περιορισμού των αποτελεσμάτων του σήματος κατά το άρ. 6 της Οδηγίας 2008/95/EK, και δεν εντάσσεται στο πλαίσιο των δικαιωμάτων που παρέχει το σήμα, κατά το άρ. 5 της Οδηγίας 2008/95/EK. Το ΔΕΚ, σε αρκετές περιπτώσεις, παραμένει προσκολλημένο στην αυτοτελή προστασία μόνο της λειτουργίας προέλευσης, ενώ συναντώνται και περιπτώσεις κατά τις οποίες όταν δεν προσβάλλεται η φήμη του σήματος, αλλά επιτρέπεται μόνο στους διαφημιζόμενους να αντλούν αθέμιτο όφελος από τη χρήση του σήματος, το ΔΕΚ παραπέμπει στα εθνικά δικαστήρια, χωρίς να παίρνει θέση για το κατά πόσο η χρήση του σήματος μπορεί να θίξει τις επικοινωνιακές του λειτουργίες και ειδικότερα, τη διαφημιστική.

Η χρήση εν είδει σήματος του άρ. 20 παρ. 1 ν. 2239/1994, ερμηνευόμενη από το δικαστήριο, κατά τρόπο σύμφωνο με την Οδηγία και ειδικότερα, κατά τα άρ. 5

425. Απόφ. ΔΕΚ 4.11.1997, υπόθ. C-337/1995, Christian Dior, Συλλ. 1997, I-6013, σκ. 51· ΔΕΚ 23.2.1999, υπόθ. C-63/97, BMW, ΕΕμπΔ 1999, 428· Σουφλερός, ΕΕμπΔ 1999, 431 επ.

παρ. 1 εδ. α αυτής καθώς και τα άρ. 6 παρ. 1 γ και άρ. 7, αναφορικά με τη χρήση του σήματος που είναι αναγκαία προκειμένου να δηλωθεί ο προορισμός των προϊόντων/υπηρεσιών, καθώς και με τη σύμφωνη με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή στο εμπόριο, χρήση του σήματος, δεν θα πρέπει να λαμβάνει ως κριτήριο μόνο την προσβολή της λειτουργίας προέλευσης. Δηλαδή, κάθε χρήση σήματος, πρέπει να υπάγεται στο αποκλειστικό δικαίωμα του δικαιούχου, ώστε να προστατεύεται και η διαφημιστική λειτουργία, υπό τους περιορισμούς, βεβαίως του άρ. 20 ν. 2239/1994, εφόσον δηλαδή κρίνεται ως αναγκαία και σύμφωνη με τα συναλλακτικά ήθη.

Αξιοσημείωτες, στα πλαίσια της εθνικής μας νομολογίας, είναι οι αποφάσεις ΜΠρΧαν 2410/2003⁴²⁶ και ΜΠρΘεσ 8031/2005⁴²⁷. Η μεν πρώτη διότι γίνεται αναφορά στην προσβολή του σήματος και στην προσβολή της διαφημιστικής του λειτουργίας, και διευρύνθηκε, εν προκειμένω, η προστασία του σήματος, παρόλο που ως προς την έννοια της προσβολής, ο Έλληνας δικαστής, για ακόμη μία φορά έμεινε προσκολλημένος στην εγγυητική λειτουργία. Η δε δεύτερη, διότι το δικαστήριο απεφάνθη ότι συνιστά προσβολή του σήματος η διάθεση γνησίων προϊόντων, τα οποία, ωστόσο, ο σηματούχος προόριζε για άλλες αγορές και είχαν διαφορετικές προδιαγραφές παραγωγής. Η παραπάνω κρίση είναι πολύ σημαντική, διότι το δικαστήριο δεν απεφάνθη, όπως σε προηγούμενες αποφάσεις, ότι προέχει το δικαίωμα του σηματούχου να καθορίζει την ποιότητα των προϊόντων του σε κάθε χώρα και είναι δικαίωμά του να καθορίζει την ποιότητα αυτή διαφορετική σε κάθε χώρα, αλλά επισημάνθηκε ότι «...η εισαγωγή και διάθεση στην Ελλάδα από μέρους της καθ'ης, του πιο πάνω προϊόντος, έχει σαν αποτέλεσμα να προσβάλλεται η εγγυητική λειτουργία του σήματος για το λόγο ότι οι Έλληνες καταναλωτές που το δοκιμάζουν το βρίσκουν διαφορετικό στη γεύση, το άρωμα και την ποιότητα, από το αντίστοιχο ελληνικό και δυσανασχετούν, έτσι δε νοθεύεται η ποιοτική ταυτότητα του προϊόντος, που η πρώτη αιτούσα έχει καθιερώσει στην Ελλάδα...».

Σημαντικές είναι, ακόμη, μεταξύ άλλων, οι αποφάσεις Pippig/Harlaurer⁴²⁸ για την παράλειψη αναφοράς του πλέον φημισμένου σήματος και Siemens/VIPA⁴²⁹, αναφορικά με το πότε είναι επιτρεπτή η χρήση σήματος από ανταγωνιστή. Συγκεκριμένα, στην πρώτη, στη σκέψη 28, τονίζεται ο δυνητικός χαρακτήρας της

426. ΕΕμπΔ 2004, 628.

427. ΕΕμπΔ 2005, 391.

428. Απόφ. ΔΕΚ 8.4.2003, υπόθ. C-44/01, Pippig Augenoptik GmbH & Co. KG, Συλλ. 2003, I-3095.

429. Απόφ. ΔΕΚ 23.2.2006, υπόθ. C-59/05, Siemens/VIPA, Αρμ 2006, 1135 επ.

αναφοράς του ονόματος του ανταγωνιστή τον οποίο αφορά η σύγκριση, ο οποίος απορρέει είτε από το άρθρο 3α της οδηγίας 84/450 είτε από τη δέκατη πέμπτη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας 97/55. Στη δε δεύτερη, εξετάστηκε το ζήτημα του κατά πόσο *υπάρχει αθέμιτη χρήση της φήμης “άλλων διακριτικών σημείων” ενός ανταγωνιστή κατά την έννοια του άρθρου 3α, παράγραφος 1, στοιχείο ζ΄, της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ στην περίπτωση που ο διαφημιζόμενος αντιγράφει κατ’ ουσίαν το γνωστό σε κύκλους ειδικών διακριτικό σημείο (εν προκειμένω: το σύστημα αριθμών παραγγελίας) του ανταγωνιστή και επικαλείται στη διαφήμισή του το γεγονός αυτό.*

Το Δικαστήριο έκρινε (στη σκ. 15) ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο διαφημιζόμενος αντλεί αθέμιτο όφελος από τη φήμη των διακριτικών σημείων του ανταγωνιστή του, αν η αναφορά στα σημεία αυτά αποτελεί προϋπόθεση πραγματικού ανταγωνισμού στην οικεία αγορά, ενώ στη συνέχεια, (στη σκ. 19), προέβη στη διαπίστωση ότι τα επίδικα στην κύρια δίκη προϊόντα προορίζονταν για ένα ειδικευμένο κοινό. Ως εκ τούτου, η σύνδεση μεταξύ της φήμης των προϊόντων Siemens και εκείνων της VIPA ήταν πολύ λιγότερο πιθανή από ό,τι αν τα προϊόντα αυτά προορίζονταν για τους τελικούς καταναλωτές. Το ΔΕΚ, στις αποφάσεις αυτές, εξετάζοντας την περίπτωση της χρήσης σήματος ανταγωνιστή, στο πλαίσιο της συγκριτικής διαφήμισης, προέβη σε στάθμιση των συμφερόντων του σηματούχου-ανταγωνιστή από τη μία και του διαφημιζόμενου-ανταγωνιστή από την άλλη, στα πλαίσια της προστασίας του εκάστοτε δικαιούχου νομίμως καταχωρηθέντος σήματος από την προσβολή του σήματος από τρίτους. Η νομολογία του ΔΕΚ αναφορικά με τη συγκριτική διαφήμιση, ορθώς καταλήγει στην κρίση ότι εφόσον η συγκριτική διαφήμιση, είναι επιτρεπτή, δηλαδή πληρούνται οι προϋποθέσεις της, τότε είναι νόμιμη και η συγκριτική διαφήμιση στην οποία γίνεται χρήση σήματος ανταγωνιστή.

Αναφορικά με το ζήτημα του κατά πόσο συνιστάται πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού από την οποία δύναται να προκληθεί κίνδυνος σύγχυσης του καταναλωτικού κοινού, κατά τη χρήση του σήματος από τον ανταγωνιστή ως μετα-ετικέτα, και ως λέξη κλειδί στις μηχανές αναζήτησης, από τη νομολογία των αμερικανικών δικαστηρίων⁴³⁰, προκύπτει η αναγκαιότητα τα δικαστήρια να μην καταδικάζουν το Google –την κύρια μηχανή αναζήτησης, αλλά να λαμβάνονται υπόψη οι περιορισμοί που θέτει το δίκαιο των σημάτων στα πλαίσια της έρευνας μέσω των ηλεκτρονικών μηχανών αναζήτησης, σε συνδυασμό με την αντιμετώπιση του Google ως ένα χρήσιμου εργαλείου, κρίνοντας κάθε περίπτωση προσβολής του σήματος ad hoc. Ειδικότερα, στην εξετασθείσα από το Πρωτοβάθμιο Δικαστήριο στις

430. Lastowka, Duke Science, Technology & Innovation Paper, no 27, 2007, 38 επ.

ΗΠΑ, το 1998, υπόθεση, *Playboy Enterprises vs AsiaFocus International*⁴³¹, το περιοδικό Playboy μήνυσε έναν ανταγωνιστή του που είχε χρησιμοποιήσει τις λέξεις “playboy” και “playmate”, σαν λέξεις κλειδιά στις μετα-ετικέτες, κρίνοντας την τακτική αυτή ως παραπλανητική (“deceptive tactic”) και πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού.

Την απόφαση αυτή ακολούθησαν πολλές άλλες, κρίνοντας παρόμοια. Το 1999, ωστόσο, το Εφετείο των ΗΠΑ (9^ο τμήμα) στην υπόθεση *Brookfield Communications vs West Coast Entertainment*⁴³² έκρινε, καινοτομώντας, ότι η χρήση της λέξης “moviebuff”, την οποία διεκδικούσαν ως σήμα οι διάδικοι-εταιρείες παραγωγής ταινιών, προκειμένου προωθήσουν τα προϊόντα τους στην αγορά και χρησιμοποιώντας την ως λέξη κλειδί στις μετα-ετικέτες, δεν ηδύνατο να προκαλέσει κίνδυνο σύγχυσης. Και αυτό διότι, η λέξη “moviebuff”, δε συνιστά αγγλική λέξη η οποία έχει κάποια έννοια από μόνη της, δεν είναι δηλαδή, πανκοίνως γνωστή, όπως η λέξη playboy. Αξιοσημείωτο είναι, ότι εν προκειμένω, το Δικαστήριο έκρινε κατά περίπτωση, εξετάζοντας το κατά πόσο η συγκεκριμένη λέξη που χρησιμοποιούνταν ως σήμα και στις μετα-ετικέτες, μπορούσε να προκαλέσει στον καταναλωτή που την εισήγε στη μηχανή αναζήτησης, σύγχυση.

Γενικότερα πρέπει να παρατηρηθεί, ως προς τη χρήση του σήματος στο Internet, στις περιπτώσεις, δηλαδή, που το σήμα είναι ενσωματωμένο στον εσωτερικό κώδικα κάποιου δικτυακού τόπου ή χρησιμοποιείται ως λέξη κλειδί στις μηχανές αναζήτησης, τα Δικαστήρια, πρέπει να έρθουν αντιμέτωπα με τις ραγδαίες τεχνολογικές εξελίξεις. Για το λόγο αυτό, είτε μπορούν να περιορίσουν την έννοια της «χρήσης» του σήματος για τις περιπτώσεις εκείνες που ο διάδικος χρησιμοποιεί το σήμα για να διακρίνει τα σημανόμενα προϊόντα/υπηρεσίες από αυτά των ανταγωνιστών του, είτε να αποκλείσουν από την έννοια της «χρήσης», τις περιπτώσεις που πρόκειται για «τεχνική» χρήση⁴³³. Η τελευταία συνίσταται στη χρησιμοποίηση του σήματος σε διεύθυνση μετά το όνομα χώρου (post domain path) - όπως για παράδειγμα, όταν έχουμε το site: www.google.com, όπου domain name είναι το Google, και σε ακολουθούσα διεύθυνση www.google.com/earth, εμφανίζεται το σήμα “Google Earth™” για τις γεωγραφικές υπηρεσίες της εταιρείας Google, το οποίο είναι κατοχυρωμένο από τη συγκεκριμένη εταιρεία. Εν προκειμένω, η παρουσία του σήματος χρησιμεύει στο να μπορούν οι καταναλωτές να εντοπίσουν δεδομένα-πηγές στο Internet, από την άλλη, όμως, ένα σήμα το οποίο εντοπίζεται σε

431. U.S. Dis. 1998, *Playboy Enterprises, Inc. v AsiaFocus International, Inc.*, LEXIS 10359 (E.D. Va Feb. 2, 1998).

432. 9th Cir. 1999, *Brookfield Communications vs West Coast Entertainment*, 174 F. 3d 1036

433. *Bartholomew*, *Oklahoma Law Review*, vol. 58, 2005, 191.

διεύθυνση μετά το κύριο όνομα (post domain path), μάλλον προέρχεται από τον τρόπο οργάνωσης των δεδομένων στη συγκεκριμένη ιστοσελίδα, παρά ως υπηρεσία προς τους καταναλωτές. Κατά συνέπεια, δεν θα ήταν δυνατό να απαγορευθεί, εν προκειμένω, η χρήση του σήματος ως προκαλούσα κίνδυνο σύγχυσης.

Από την άλλη, αναφορικά με τον αποκλεισμό από την έννοια της «χρήσης», των περιπτώσεων εκείνων που πρόκειται για «τεχνική» χρήση, υποστηρίζεται και η άλλη άποψη, κατά την οποία, καθώς η τεχνική χρήση ενέχει πάντα και πρακτικά αποτελέσματα, ορθότερο είναι, προκειμένου να επιτυγχάνεται τόσο η παροχή μεγαλύτερης προστασίας των καταναλωτών από τον κίνδυνο σύγχυσης, όσο και των δικαιούχων των σημάτων από τον κίνδυνο να αποκομίζουν οι ανταγωνιστές τους αθέμιτο όφελος, να προβαίνουμε σε ευρύτερο ορισμό της έννοιας χρήσης και συνακόλουθα σε έλεγχο της ευρύτερης αυτής χρήσης από το Διαδίκτυο. Συγκεκριμένα, δηλαδή, ορθότερο είναι να εννοούνται ως χρήση, υποκείμενη σε έλεγχο, και όλες οι τεχνικές διαδικτυακής διαφήμισης στις οποίες περιλαμβάνεται η pop up διαφήμιση (δηλαδή τα αναδυόμενα διαφημιστικά παράθυρα) και η banner διαφήμιση (δηλαδή τα ενσωματωμένα στα παράθυρα διαφημιστικά μηνύματα), οι οποίες παραπλανούν το καταναλωτικό κοινό με έμμεσο τρόπο⁴³⁴.

Εν συνόψει, παρατηρείται ότι, στα πλαίσια των σύγχρονων συναλλαγών, αναδεικνύονται νέες μορφές προσβολών του σήματος, και κατ' επέκταση δημιουργίας κινδύνου συγχύσεως στο καταναλωτικό κοινό. Η σταδιακή απομάκρυνση της νομολογίας του ΔΕΚ από τη λήψη υπόψη ως κριτηρίου για τη θεμελίωση του κινδύνου σύγχυσης τη λειτουργία προέλευσης είναι σίγουρα ένα αποφασιστικό βήμα, πλην όμως απαιτείται ακόμα πολλή προσπάθεια εκ μέρους των Δικαστηρίων ώστε να επιτευχθεί η κατάλληλη ισορροπία ανάμεσα στην ελευθερία του ανταγωνισμού, την προστασία των αποκλειστικών δικαιωμάτων επί σημάτων και την προστασία του καταναλωτή. Παρά την πρόοδο, δηλαδή, που συντελείται σε επίπεδο νομολογιακό και την προσπάθεια που συντελείται εκ μέρους του κοινοτικού νομοθέτη για την επίτευξη ενός ενιαίου, μεταξύ των κρατών μελών, νομοθετικού πλαισίου, ώστε να αποφεύγονται οι διαφοροποιήσεις που προκύπτουν από την εθνική νομοθεσία κάθε κράτους μέλους, ο δικαστής εξακολουθεί να παραμένει κριτής για βασικές έννοιες, όπως αυτή του καταναλωτή, ο οποίος σε αρκετές περιπτώσεις, όπως προκύπτει νομολογιακά, παραμένει απροστάτευτος ενόψει των οικονομικών

434. *Saunders*, *Fordham Law Review*, vol. 71, 2002, 102 επ· *Bartholomew*, *Oklahoma Law Review*, vol. 58, 2005, 215 επ.

συμφερόντων με τα οποία συνδέεται το περιουσιακό δικαίωμα επί του σήματος του σηματούχου, και κατ' επέκταση ενόψει όλων αυτών των επιχειρηματικών συμφερόντων που εξυπηρετεί το σύγχρονο marketing και η διαφήμιση.

Συμπεράσματα

Από τα προεκτεθέντα, αναντίρρητα προκύπτει, με βάση και τις νομολογιακές προσεγγίσεις ότι η προστασία της αρχής της ιδιωτικής αυτονομίας του καταναλωτή και του δικαιώματός του να αποφασίζει ελεύθερα, είναι αλληλένδετη της ανάγκης προστασίας του απόλυτου δικαιώματος στο σήμα του δικαιούχου.

Και αυτό διότι, όπως εύστοχα έχει παρατηρηθεί, *η πλειονότητα των σημάτων δεν αποδεικνύει, πλέον την προέλευση των προϊόντων, την παραγωγή τους, δηλαδή, από μία συγκεκριμένη επιχείρηση, αλλά η εμπιστοσύνη στην προέλευση υπερκαλύπτεται από την εμπιστοσύνη στο ίδιο το προϊόν*⁴³⁵.

Ως εκ τούτου, προκύπτει η λογική αλληλουχία ότι συνέπεια της αυτονόμησης του σήματος από τον φορέα της επιχείρησης είναι η αποδέσμευσή του από τη λειτουργία προέλευσης και συνέπεια αυτού η ενίσχυση της θέσης του σηματούχου. Το ζήτημα όμως το βασικό έγκειται ακριβώς στη συνέπεια αυτού του τελευταίου, η οποία σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να είναι η παροχή μικρότερης προστασίας στους καταναλωτές. Πρόκειται, στην ουσία για την πολύ σημαντική, στάθμιση της ελευθερίας του ανταγωνισμού και της προστασίας των αποκλειστικών δικαιωμάτων των σηματούχων επί των εμπορικών τους σημάτων. Για το λόγο αυτό, διευρύνεται η έκταση του δικαιώματος στο σήμα, με την υπαγωγή στην προστασία του άρ. 5 παρ. 1 α της Οδηγίας (και στα άρ. 4 παρ. 1 α και άρ. 26 παρ. 1 εδ. 1 ν. 2239/1994), πέραν της λειτουργίας προέλευσης, και των άλλων οικονομικών λειτουργιών του σήματος, όπως την εγγυητική, επενδυτική και ιδίως τη διαφημιστική-στα πλαίσια της εξυπηρέτησης των αναγκών των σύγχρονων συναλλαγών, ώστε να υφίσταται ανάγκη απομάκρυνσης της νομολογίας από τη στενή έννοια της παραπλάνησης κατά την ερμηνεία της Οδηγίας η οποία συνδέεται με την ύπαρξη *πραγματικής παραπλανήσεως ή αρκούντως σοβαρού κινδύνου παραπλανήσεως του καταναλωτή*.

Πολύ σημαντικό, περαιτέρω, είναι ότι δε χρειάζεται να υφίσταται προσβολή της φήμης ή του διακριτικού χαρακτήρα του σήματος, προκειμένου να θεμελιωθεί προσβολή του σήματος φήμης. Πλέον η έννοια της χρήσης σήματος διαφοροποιείται κατά την ταυτόσημη χρήση, κατά τον κίνδυνο σύγχυσης και κατά την προστασία της φήμης. Όπως, δε, κατέστη εναργές και από την προηγηθείσα ανάλυση, πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι το δίκαιο των σημάτων δεν μπορεί να μένει στάσιμο και αμέτοχο απέναντι στη συντελούμενη τεχνολογική πρόοδο. Περισσότερο από κάθε άλλο τομέα του δικαίου - και εδώ έγκειται ο σπουδαίος ρόλος των Δικαστηρίων, απαιτεί συνεχή

435. Μαρίνος, ΧρΙΔ 2007, 867.

ενημέρωση και προσαρμογή, στα πλαίσια της χρήσης των σημάτων στο Διαδίκτυο, με τέτοιο τρόπο, μάλιστα, ώστε να μη γίνεται αντιληπτή από το καταναλωτικό κοινό η προσβολή του σήματος και κατά συνέπεια, να μην είναι ορατός ο κίνδυνος σύγχυσης. Οι καταναλωτές, μπορεί πλέον να είναι πιο ενημερωμένοι και συνειδητοποιημένοι, ωστόσο, λόγω των συνεχώς ανανεούμενων δυνατοτήτων που προσφέρει η διαφήμιση και το Διαδίκτυο, είναι απαραίτητο να εξετάζεται *ad hoc*, σε κάθε περίπτωση κατά πόσο υφίσταται, πράγματι, πράξη αθέμιτου ανταγωνισμού, ικανή να οδηγήσει σε παραπλάνηση του καταναλωτικού κοινού, αναλόγως του τι χρήση του σήματος γίνεται και σταθμίζοντας, παράλληλα την αναγκαιότητα αυτής με το ενδεχόμενο προσβολής του σήματος.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ι. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

- *Αλεξανδρίδου Ε.*, Περιορισμοί στη χρησιμοποίηση του ονόματος ως σήματος, ΔΕΕ 1998, 102
- *Άνθιμος Α.*, Προστασία σήματος στο διαδίκτυο, ΧρΙΔ 2002, 832
- *Ο ίδιος*, Κατάσχεση σήματος, ΕπισκΕΔ 2004, 887
- *Αντωνόπουλος Β.*, Άδεια καταθέσεως ή χρήσεως σήματος, Επιστημονική Επετηρίς της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, 1981, 162
- *Ο ίδιος*, Η μεταβίβαση του σήματος και των ουσιαστικών διακριτικών γνωρισμάτων, 1998, 22 επ
- *Ο ίδιος*, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, 2005 (δεύτερη έκδοση), 497 επ
- *Ο ίδιος*, Δίκαιο ανώνυμης εταιρίας και Ε.Π.Ε., 2009 (τρίτη έκδοση), 153
- *Αποστολόπουλος Χ.*, Νομική προβληματική περί της αρχής της κοινοτικής αναλώσεως και των παράλληλων εισαγωγών με αφορμή την απόφαση Zino Davidoff του ΔΕΚ, ΧρΙΔ 2003, 472
- *Βασιλόπουλος Σ. σε Δούβλης Β. – Μπώλος Α.*, Δίκαιο Προστασίας Καταναλωτών, 2008, 614 επ
- *Βούλγαρης Ι.*, Οι συμβάσεις δικαιόχρησης (franchise agreements) όπως προκύπτουν από τη διεθνή νομική πρακτική και λειτουργούν στις διεθνείς συναλλαγές, ΝοΒ 1998, 903
- *Γέσιου-Φαλτσή Π.*, Δίκαιο αναγκαστικής Εκτέλεσης (τ. Β'), 2001, 960 επ
- *Γεωργιάδης Α.*, Ενοχικό Δίκαιο-Ειδικό Μέρος, τ. Ι, 2004, 654
- *Ο ίδιος*, Νέες μορφές συμβάσεων της σύγχρονης οικονομίας, 2008 (Πέμπτη έκδοση), 225
- *Γιαννακάκης Σ.*, Οι νέοι κοινοτικοί κανόνες ανταγωνισμού για το franchising και τις συμφωνίες προμήθειας και διανομής, ΔΕΕ 2001, 697
- *Γουγάς Σ. σε Ρόκας Ν. (επιμέλεια)*, Δίκαιο σημάτων: ερμηνεία κατ' άρθρο του ν. 2239/1994, 1996, 252 επ
- *Γρηγοριάδης Ν.*, Άδεια χρήσης σήματος και περιορισμοί του ανταγωνισμού, 2006, 159 επ
- *Δελούκας Ν.*, Η εμπορική επιχείρηση και η προστασία αυτής, 1980 (δεύτερη έκδοση), 162

- *Ευθυμίου Α.*, Οι προϋποθέσεις νομιμότητας της συγκριτικής διαφήμισης στην (κωδικοποιητική) Οδηγία 2006/114/EK (όπως έχουν ερμηνευθεί νομολογιακά από το ΔΕΚ), ΧρΙΔ 2008, 757
- *Ιγγλεζάκης Ι.*, Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 4760/2001, ΕπισκεΔ 2001, 763
- *Ο ίδιος*, Η προσβολή των διακριτικών γνωρισμάτων από τη χρήση στις μεταετικέτες (Metatags), ΕπισκεΔ 2003, 400
- *Κινινή Ε.*, Παρατηρήσεις στην απόφαση ΔΕΚ της 18.6.2009, υπόθ. C-487/2007, L'Oréal, ΔΕΕ 2010, 40
- *Κοτσίρης Λ.*, Δίκαιο ανταγωνισμού- Αθέμιτου και ελεύθερου, 2001 (τέταρτη έκδοση), 146
- *Ο ίδιος*, Άδεια χρήσης και μίσθωση πράγματος, ΔΕΕ 2002, 551
- *Ο ίδιος*, Πτωχευτικό Δίκαιο, 2008 (έβδομη έκδοση), 474 επ
- *Κούμαρη Ε. σε Τριανταφυλλάκης Γ.* (επιμέλεια), Εφαρμογές Εμπορικού Δικαίου, 2007, 1446
- *Κουτσοχίνας Σ.*, Η προστασία του Κοινοτικού σήματος και οι περιορισμοί της, 2004, 117 επ
- *Κυπρούλη Κ.*, Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 4760/2001, ΔΕΕ 2001, 989
- *Κωστάκης Δ.*, Η ρήτρα της αποκλειστικότητας της περιοχής (προστατευμένη γεωγραφική περιοχή) των Συμβάσεων Δικαιόχρησης (Franchise) τόσο στα πλαίσια του Κανονισμού 2790/1999 όσο και σε αυτά των νέων δεδομένων του ηλεκτρονικού εμπορίου, ΔΕΕ 2001, 1208
- *Λιακόπουλος Θ.*, Παράλληλες εισαγωγές και προστασία σήματος, ΔΕΕ 1996, 1124
- *Ο ίδιος*, Βιομηχανική Ιδιοκτησία, 2000 (πέμπτη έκδοση), 375
- *Μαρίνος Μ.-Θ.*, Το κοινοτικό σήμα: Βασικές ρυθμίσεις του Κανονισμού 40/1994, 1994, 57
- *Ο ίδιος*, Κίνδυνος σύγχυσης και πεδίο προστασίας διακριτικών γνωρισμάτων σύμφωνα με το δίκαιο των σημάτων και τον ν. 146/1914 περί αθέμιτου ανταγωνισμού, ΕλλΔνη 1995, 1224
- *Ο ίδιος*, παρατηρήσεις στην απόφαση ΔΕΚ της 7.1.2004, υπόθ. C-100/02, Gerolsteiner Brunnen, ΧρΙΔ 2004, 455
- *Ο ίδιος*, Ο κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων - Η νομολογία του ΔΕΚ και οι επιδράσεις της στον ν. 2239/1994, ΧρΙΔ 2004, 966
- *Ο ίδιος*, Ο μερισμός των εξουσιών στο δίκαιο των σημάτων- συγχρόνως μερικές παρατηρήσεις στην ερμηνεία της άδειας χρήσης σήματος, ΔΕΕ 2005, 660

- Ο ίδιος, Μερικές σκέψεις για τη νομική φύση της αποκλειστικής άδειας χρήσης σήματος, ΕλλΔνη 2006, 327
- Ο ίδιος, Δίκαιο σημάτων, 2007, 226 επ
- Ο ίδιος, Σύγχρονο Δίκαιο σημάτων και προστασία του καταναλωτή: Μύθος ή Άλλοθι, ΧρΙΔ 2007, 869
- Ο ίδιος, Αθέμιτος Ανταγωνισμός, 2009 (δεύτερη έκδοση), 285 επ
- Μαστρομανώλης Ε., Παρατηρήσεις στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-414/99 έως C-416/99, ΕΕμπΔ 2002, 187
- Ο ίδιος, Peak Holding και Class International- Δύο νέες αποφάσεις του ΔΕΚ με επιπτώσεις στο ζήτημα της ανάλωσης των δικαιωμάτων από το σήμα Διασφάλιση ή περιορισμός της προστασίας του σηματούχου, ΔΕΕ 2006, 725
- Μικρούλεα Α., Παρατηρήσεις στη ΜΠρΘεσ 8031/2005, ΕΕμπΔ 2005, 391
- Παμπούκης Κ., Παρατηρήσεις στη ΜΠρΑθ 19432/1994, ΕπισκεΔ 1995, 412
- Ο ίδιος, Παρατηρήσεις στην ΕφΘεσ 2331/2006, ΕπισκεΔ 2006, 1180
- Παπαγιάννης Ι., Δίκαιο Ανωνύμων Εταιριών, 1997, 147 επ
- Περάκης Ε., Το δίκαιο της ανώνυμης εταιρίας, 2010 (τρίτη έκδοση), 114
- Πρεντουλής Ν., Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 2461/2006, ΕΕμπΔ 2006, 740
- Ρόκας Ν., Βιομηχανική Ιδιοκτησία, 2004 (έκτη έκδοση), 94
- Ο ίδιος, Λειτουργικές μεταβολές του δικαιώματος στο σήμα, ΕΕμπΔ 1997, 443
- Ο ίδιος, Εμπορικές Εταιρίες, 2008, 212 επ
- Σουφλερός Η., Μεταβίβαση ιδανικής μερίδας επί σήματος από συνδικαιούχο σε τρίτο-ανταγωνιστή, ΔΕΕ 2004, 390
- Σπυριδάκης Ι. / Σπυριδάκης Μ. (επιμέλεια), Εμπράγματο Δίκαιο, τ. Γ', 2001
- Σταματούδη Ε., Η διεθνής ανάλωση δικαιωμάτων στο σήμα υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ΧρΙΔ 2003, 565
- Χατζηγάγιος Θ., Το κοινοτικό σήμα: δικαιούχος και δικαιώματα, ΕΤρΑξΧρΔ 1997, 708
- Χρυσάνθης Χ., Σήματα - Επισκόπηση Νομολογίας Ανωτάτων Δικαστηρίων, Συνήγορος 2003, 32
- Ο ίδιος, Παρατηρήσεις στην ΠΠρΑθ 6989/2003, ΔΕΕ 2004, 653
- Ο ίδιος, Παρατηρήσεις στη ΔΕΣ 13360/2003, ΕΕμπΔ 2004, 168
- Ο ίδιος, Παρατηρήσεις στην ΕφΑθ 5136/2005, ΔΕΕ 2005, 939
- Ο ίδιος, Ελεύθερος Ανταγωνισμός –Λειτουργία προέλευσης και κίνδυνος σύγχυσης στο δίκαιο των σημάτων, ΕπισκεΔ 2007, 53
- Ο ίδιος, Κίνδυνος συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων, ΕπισκεΔ 2007, 52

- Ο ίδιος, Νέες μορφές κινδύνου συγχύσεως στο δίκαιο των σημάτων(κίνδυνος συσχετίσεως, αρχικός κίνδυνος συγχύσεως, κίνδυνος συγχύσεως μετά την πώληση), ΕπισκεΔ 2007, 359
- Ο ίδιος, Ζητήματα γενικής θεωρίας του δικαίου των σημάτων, ΔΕΕ 2008, 947
- Ο ίδιος, Παρατηρήσεις στη ΜΠΛαρ 505/2009, ΕπισκεΔ 2010, 252
- Ψαρουδάκης Γ., Η εκμετάλλευση της φήμης προσώπου στο δίκαιο των σημάτων: διακριτική ισχύς και όρια προστασίας της διαφημιστικής αξίας, ΕΕμπΔ 2006, 896
- Ψυχομάνης Σ., Πτωχευτικό Δίκαιο, 2007 (τρίτη έκδοση), 99

II. ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΗ

- *Bartholomew M.*, Making a mark in the Internet economy: A trademark analysis of search engine advertising, *Oklahoma Law Review*, vol. 58, 2005, 179
- *Bradford L.*, Trademark Dilution and Emotion, *George Mason University Law and Economics Research Paper Series 09-08*, 2009, 14
- *Calboli I.*, Trade Mark Exhaustion in the European Union: Community-Wide or International?, *Marquette Intellectual Property Review*, vol. 6, 2002, 47
- *Same*, Trademark assignment “with goodwill” : a concept whose time has gone, *University of Florida Law Review*, vol. 57, 2005, 771
- *Dinwoodie G.-Janis M.*, Confusion over use: Contextualism in Trade Mark Law, *Iowa Law Review*, vol. 92, 2007, 1597
- *Same*, Trade Mark Law and Theory, *Edward Elgar Publishing* , London, 2008.
- *Goldman E.*, Deregulating relevancy in Internet Trademark Law, *Emory Law Journal*, vol. 54, 2005, 507
- *Gotsopoulou N.*, Franchise Agreements, “Law and Economy” P. Sakkoulas, 2000, 264 επ
- *Greene K.*, Abusive Trademark Litigation and the shrinking doctrine of consumer confusion: Trademark abuse in the context of entertainment Media and Cyberspace, *Harvard Journal of Law and Public policy*, vol. 27, 2003, 1.
- *Grynberg M.*, Trademark Litigation as consumer conflict, *N.Y.U. Law Review*, vol. 83, 2008, 60
- *Hazel C.*, *Do Marks with a reputation merit special protection?*, *European Intellectual Property Review* 1997, 684

- *Harris P.*, UK trade mark law: are you confused? Case Comment, European Intellectual Property Review 1995, 601
- *Heymann L.*, The reasonable person in Trademark Law, William&Mary Law School Research paper no 08-05, vol. 52, 2008, 781
- *Kamperman -Sanders A.*, The Wagamama decision: back to the dark ages of trade mark law, European Intellectual Property Review 1996, 4
- *Lastowka G.*, Google's Law, Duke Science, Technology & Innovation Paper, no 27, 2007,1
- *Mckenna M.*, The normative foundations of Trademark Law, Notre Dame Law Review, vol. 82, 2007, 1839
- *Same, Mckenna M.*, Trade Mark use and the problem of source in Trade Mark Law, University of Illinois Law Review, no 3, 2009, 773
- *Minoudis M.*, Well-known Trade Marks-a greek aspect, European Intellectual Property Review 1997, 149
- *Parr N.*, Avoiding antitrust pitfalls in drafting and enforcing intellectual property agreements in the European Union, European Intellectual Property Review 1997, 45
- *Pike G.*, Search Engines and Trademarks, Information Today, vol. 21, July/August 2004, 15
- *Rothman J.*, Initial Interest Confusion: Standing at the crossroads of Trade Mark Law, Cardozo Law Review, vol. 27, 2005, 105
- *Saunders K.*, Confusion is the key: A trademark Law analysis of keyword banner advertising, Fordham Law Review, vol. 71, 2002,101
- *Singleton S.*, Intellectual property disputes: settlement agreements and ancillary licences under EC and UK competition law, European Intellectual Property Review 1993, 49
- *Wagner A.*, Infringing Trade Marks: Functions, Association and Confusion of Signs according to the E.C. Trade Marks Directive, European Intellectual Property Review 1999, 127
- *Wurtenberger G.*, A risk of confusion in Community Trade Mark Law, European Intellectual Property Review 1999, 509

III. ΔΙΚΤΥΑΚΟΙ ΤΟΠΟΙ

www.dsa.gr

www.eur-lex.com

www.internetlibrary.com

www.ssrn.com

<http://lawdb.intrasoftnet.com>

Ν Ο Μ Ο Λ Ο Γ Ι Α

COMMISSION

- Επιτροπή 17.12.1986, 87/14/EOK, IV/31.428 έως 31.432, Yves Rocher, EE 10.1.1987, L 8/49.
- Επιτροπή 17.12.1986, 87/17/EOK, IV/30937, Pronuptia, EE 15.1.1987, L 13/39.
- Επιτροπή 13.7.1987, 87/407/EOK, IV/32.034, Computerland, EE 10.8.1987, L 222/12.
- Επιτροπή 23.3.1990, 90/186/EOK, IV/32.736, Moosehead/ Whitbread, EE 20.4.1999, L 100/32.

ΔΕΚ

- απόφ. 17.10.1990, υπόθ. C-10/89, SA CNL-SUCAL NV, Συλλ. 1990, I-3711.
- απόφ. 30.11.1993, υπόθ. C-317/91, Deutsche Renault, Συλλ. 1993, I-6227.
- απόφ. 22.6.1994, υπόθ. C-9/93, Ideal-Standard GMBH, Συλλ. 1994, I-2789.
- απόφ. 4.11.1997, υπόθ. C-337/1995, Parfums Christian Dior , Συλλ. 1997, I-6013.
- απόφ. 11.11.1997, υπόθ. C-251/95, Sabel, Συλλ. 1997, I-6191.
- απόφ. 16.7.1998, υπόθ. C-355/1996, Silhouette International, Συλλ. 1998, I-4799.
- απόφ. 29.9.1998, υπόθ. C-39/97, Canon, Συλλ. 1998, I-5507.
- απόφ. 23.2.1999, υπόθ. C-63/97, BMW, Συλλ. 1999, I-905
- απόφ. 22.6.1999, υπόθ. C-342/97, Lloyd, Συλλ. 1999, I-3819.
- απόφ. 1.7.1999, υπόθ. C-179/1998, Sebago Inc. κλπ, Συλλ. 1999, I-4103.
- απόφ. 14.9.1999, υπόθ. C-375/1997, General Motors Corporation, Συλλ. 1999, I-5421.
- απόφ. 13.1.2000, υπόθ. C-220/98, Estée Lauder Cosmetics GmbH, Συλλ. 2000, I-117.
- απόφ. 22.6.2000, υπόθ. C-425/98, Marca Mode, Συλλ. 2000, I-4861.

- απόφ. 25.10.2001, υπόθ. C-112/99, Toshiba, Συλλ. 2001, I-7945.
- απόφ. 20.11.2001, υπόθ. C-414 έως 416/1999, Zino Davidoff SA /Levi Strauss, Συλλ. 2001, I-8691.
- απόφ. 23.4.2002, υπόθ. C-143/00, Boehringer Ingelheim KG κλπ, Συλλ. 2002, I-3759.
- απόφ. 12.11.2002, υπόθ. C-206/01, Arsenal, Συλλ. 2002, I-10273.
- απόφ. 20.3.2003, υπόθ. C-291/00, LJT Diffusion, Συλλ. 2003, I-2799.
- απόφ. 8.4.2003, υπόθ. C-44/01, Pippig Augenoptik GmbH & Co. KG, Συλλ. 2003, I-3095.
- απόφ. 8.4.2003, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-53/01 έως C-55/01, Linde AG (C-53/01), Winward Industries Inc. (C-54/01) και Rado Uhren AG (C-55/01), Συλλ. 2003, I-3161.
- απόφ. 8.4.2003, υπόθ. C-244/2000, Lifestyle sports, Συλλ. 2003, I-3051.
- απόφ. 6.5.2003, υπόθ. C-104/01, Libertel Groep BV, Συλλ. 2003, I-3793.
- απόφ. 23.10.2003, υπόθ. C-408/01, Adidas-Salomon AG, Συλλ. 2003, I-12537.
- απόφ. 7.1.2004, υπόθ. C-100/02, Gerolsteiner Brunnen, Συλλ. 2004, I-691.
- απόφ. 12.2.2004, υπόθ. C-218/01, Henkel, Συλλ. 2004, I-1725.
- απόφ. 12.2.2004, υπόθ. C-363/99, Koninklijke KPN Nederland NV, Συλλ. 2004, I-1619.
- απόφ. 29.4.2004, υπόθ. C-371/02, Procordia Food AB, Συλλ. 2004, I-5791.
- απόφ. 30.11.2004, υπόθ. C-16/03, Peak Holding AB, Συλλ. 2004, I-11313.
- απόφ. 6.10.2005, υπόθ. C-120/04, Medion, Συλλ. 2005, I-8551.
- απόφ. 18.10.2005, υπόθ. C-405/03, Class International BV, Συλλ. 2005, I-8735.
- απόφ. 12.1.2006, υπόθ. C-361/2004, Claude Ruiz-Picasso, Συλλ. 2006, I-643.
- απόφ. 23.2.2006, υπόθ. C-59/05, Siemens/VIPA, Συλλ. 2006, I-2147.
- απόφ. 19.9.2006, υπόθ. C-356/04, Lidl, Συλλ. 2006, I-8501.
- απόφ. 19.4.2007, υπόθ. C-381/05, De Landtsheer, Συλλ. 2007, I-3115.
- απόφ. 12.6.2008, υπόθ. C-533/06, O2 Holdings, Συλλ. 2008, I-4231.
- απόφ. 18.6.2009, υπόθ. C-487/2007, L'Oréal SA κλπ, Συλλ. 2009, I-5185.

ΠΕΚ

- απόφ. 10.4.2003, υπόθ. T-195/0, Travelex Global and Financial Services Ltd, Συλλ. 2003, II-1677.
- απόφ. 12.1.2006, υπόθ. T-147/03, Quantum, Συλλ. 2006, II-00011.
- απόφ. 5.4.2006, υπόθ. T-202/04, Madaus AG κατά, Συλλ. 2006, II-1115.

ΕΦΕΤΕΙΟ ΗΠΑ

- απόφ. 10th Cir. 1977, Cir Big O Tires Dealers, Inc. v. Goodyear Tire & Rubber Co., 561 F. 2d 1365, 195 U.S.P.Q. 417, 434 U.S. 1052, 54 L. Ed. 2d 805, 98 S. Ct. 905(1978), διαθέσιμη ηλεκτρονικά στη διεύθυνση: <http://openjurist.org/561/f2d/1365/big-tire-dealers-inc-v-goodyear-tire-and-rubber-company>.
- απόφ. 9th Cir. 1999, Brookfield Communications vs West Coast Entertainment, 174 F. 3d, 1036.
- απόφ. 9th Cir. 2002, Playboy Enterprises, Inc., vs Welles, 279 F. 3d, 796.
- απόφ. 9th Cir. 2004, Playboy Enterprises, Inc., vs Netscape Communications Corp, 357 F. 3d, 1020.

ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΗΠΑ

- απόφ., Rolex Watch U.S.A., Inc. vs Canner F. Supp. 484, 1 U.S.P.Q. 2d 1117 (S.D. Fla. 1986).
- απόφ. U.S. Dis. 1998, Playboy Enterprises, Inc. vs AsiaFocus International, Inc., LEXIS 10359 (E.D. Va Feb. 2, 1998).
- απόφ., 29 F. Supp. 2d 1161, Bally Total Fitness Holding Corporation vs Faber, (C.D. Cal 1998).

ΑΝΩΤΑΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΗΝΩΜΕΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

- απόφ., Wagamama Limited vs City Centre Restaurant and other, [1995] FSR 713.

ΕΦΕΤΕΙΟ ΜΟΝΑΧΟΥ

- απόφ. 6.4.2000, 6 U 4123/1999, ΕπισκΕΔ 2003, 587 επ, μετάφραση Ιγγλεζάκη.

ΑΠ

- 513/1966, ΝοΒ 15, 433
- 349/1967, ΝοΒ 15, 1135
- 399/1989, ΕΕμπΔ 1990, 711
- 310/1990, ΕΕμπΔ 1990, 709
- 1410/1990, ΕλΔνη 1992, 570
- 1009/1991, ΕΕμπΔ 1992, 148
- 1123/2002, ΧρΙΔ 2003, 941

ΕφΑθ

- 3746/2001, ΧρΙΔ 2001, 645
- 4760/2001, ΕπισκΕΔ 2001, 763
- 618/2002, ΔΕΕ 2002, 395
- 7910/2002, ΔΕΕ 2003, 787
- 5136/2005, ΔΕΕ 2005, 939
- 5881/2005, ΔΕΕ 2006, 169
- 2461/2006, ΔΕΕ 2006, 740

ΕφΘεσ

- 697/2006, ΕπισκΕΔ 2007, 729
- 2331/2006, ΕπισκΕΔ 2006, 1180

ΠΠρΑθ

- 194/1997, ΕΕμπΔ 1998, 391
- 6989/2003, ΔΕΕ 2004, 653
- 1478/2005, ΕΕμπΔ 2005, 630
- 7058/2009, ΕΕμπΔ 1990, 141

ΜΠρΑθ

- 19432/1994, ΕπισκΕΔ 1995
- 13973/1996, ΔΕΕ 1996, 1156
- 9862/1997, ΕΕμπΔ 48, 783
- 8066/2005, ΕΕμπΔ 2006, 148
- 1711/2008, δημοσιευμένη σε *nomos*

ΜΠρΘεσ

- 12412/1994, ΕΕμπΔ 1995, 316
- 24743/1996, δημοσιευμένη στο www.dsanet.gr
- 31819/2004, Αρμ 2005, 277
- 8031/2005, ΕΕμπΔ 2005, 391

ΜΠρΘηβ

- 30/1994, ΕΕμπΔ 1995, 119

ΜΠρΧαν

- 2410/2003, ΕΕμπΔ 2004, 628

ΜΠρΛαρ

- 505/2009, ΕπισκΕΔ 2010, 252

ΔΕΣ

- 13360/2003, ΕΕμπΔ 2004, 168

Λ η μ μ α τ ι κ ό Ε υ ρ ε τ ή ρ ι ο
(οι συνοδεύοντες τα λήμματα αριθμοί παραπέμπουν σε σελίδες)

A

Άδειες 17 επ

έννοια 17

αντικείμενο 18

είδη 23 επ

χρήσης 23 επ

παράλληλης κατάθεσης 23 επ

απλή 24

αποκλειστική 24

κοινοτικό σήμα 24

απεριόριστη 28

περιορισμένη 28

άτυπη 29

Αδειούχος

υποχρεώσεις 36

Αθέμιτες εμπορικές πρακτικές 97

επ

Αναγκαστική εκτέλεση σήματος 45

επ

κοινοτικό σήμα 45

συλλογικό σήμα 46

Απομίμηση σήματος 90 επ

Αρχή ενιαίου 6 επ

Δ

Διαφήμιση

συγκριτική 91 επ

παραπλανητική 91 επ

διαδικτυακή 97 επ

Διακριτική δύναμη σήματος 70

Δικαιόχρηση σήματος 54 επ

άδεια χρήσης 54

ρήτρα εδαφικής προστασίας 55

αρχή εδαφικότητας 58

υποχρεώσεις δικαιοδόχου 59 επ

Δικαίωμα κοινοτικής ανάλωσης 84

Ε

Ελεύθερος ανταγωνισμός 20 επ

Εμπράγματα δικαιώματα επί του σήματος 40 επ

Ενέχυρο σήματος 41 επ

Επικαρπία σήματος 42 επ

Εισφορά σήματος σε Α.Ε. 44 επ

Κ

Καταναλωτής

έννοια 82

θεσμικό πλαίσιο προστασίας 82 επ

μέσος καταναλωτής 87

Κίνδυνος παραπλάνησης 71 επ

διάκριση από κίνδυνο σύγχυσης 88 επ

Κίνδυνος συγχύσεως

έννοια 62 επ

ομοιότητα σημείων 63, 69

ομοιότητα εμπορευμάτων/υπηρεσιών 63,69

κίνδυνος συσχετίσεως 63 επ,75

είδη κινδύνου 66 επ

άμεσος 67
έμμεσος 67
αντίστροφος 67 επ
κριτήρια 68 επ
οπτικός 69
ηχητικός 69
συνολική εντύπωση 69,71,76
σήμα φήμης 70
προστασία καταναλωτή 86 επ
διάκριση από κίνδυνο παραπλάνησης
88 επ
Κοινοτικό σήμα
μεταβίβαση 12 επ
προϋποθέσεις 13 επ

Λ

Λειτουργίες σήματος
εγγυητική 64
προέλευσης 64,72
διαφημιστική 64

Μ

Μεταβίβαση
έννοια 1 επ
προϋποθέσεις 2
υποκείμενο 2 επ
αντικείμενο 4 επ
αιτία 8 επ
τύπος 9 επ
Μεταετικέτες 98

Π

Παράλληλες εισαγωγές
νομιμότητα 83 επ
Παραποίηση σήματος 90 επ
Παραχώρηση αδειών
προϋποθέσεις 31
κοινοτικό σήμα 31
Πλειστηριασμός 47 επ
αναγκαστική κατάσχεση 47 επ
Πτώχευση 50 επ
κοινοτικό σήμα 50
κατάσχεση σήματος 51 επ
εκποίηση σήματος 51 επ
άδειες εκμετάλλευσης 52 επ
ένωση πιστωτών 53

Σ

Σηματούχος
υποχρεώσεις 32 επ
Συλλογικό σήμα
μεταβίβαση 15 επ

Χ

Χρήση σήματος
έννοια 65 επ
χρήση εν είδει σήματος 100 επ
χρήση στο Διαδίκτυο 102 επ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

**Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009 ,
για το κοινοτικό σήμα (Κωδικοποιημένη έκδοση) Κείμενο που παρουσιάζει
ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ**

Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 078 της 24/03/2009 σ. 0001 - 0042

Κανονισμός (εκ) αριθ. 207/2009 του Συμβουλίου

της 26ης Φεβρουαρίου 2009

για το κοινοτικό σήμα

(Κωδικοποιημένη έκδοση)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 308,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου [1],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα [2], έχει επανειλημμένα τροποποιηθεί κατά τρόπο ουσιαστικό [3]. Είναι, ως εκ τούτου, σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας και ορθολογισμού, η κωδικοποίηση του εν λόγω κανονισμού.

(2) Η αρμονική ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων στο σύνολο της Κοινότητας και η συνεχής και ισόρροπη επέκταση, πρέπει να προωθηθούν με την ολοκλήρωση και την καλή λειτουργία εσωτερικής αγοράς, ικανής να εξασφαλίζει συνθήκες ανάλογες με εκείνες που επικρατούν σε μια εθνική αγορά. Η δημιουργία μιας τέτοιας αγοράς και η ενίσχυση της ενότητάς της προϋποθέτουν αφενός μεν την εξάλειψη των εμποδίων της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, καθώς και την επιβολή ενός καθεστώτος το οποίο να εξασφαλίζει ανόθευτο ανταγωνισμό, αφετέρου δε τη θέσπιση νομικών προϋποθέσεων οι οποίες να επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να προσαρμόζουν ευθύς εξαρχής την παραγωγή και τη διανομή των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών στις διαστάσεις της Κοινότητας. Μεταξύ των νομικών μέσων που θα έπρεπε να έχουν στη διάθεσή τους οι επιχειρήσεις για τους ως άνω σκοπούς, ενδείκνυνται ιδιαίτερος τα σήματα με τα οποία μπορούν να προσδιορίζουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους κατά τρόπο ενιαίο στο σύνολο της Κοινότητας, ανεξαρτήτως συνόρων.

(3) Για να συνεχιστεί η επιδίωξη των προαναφερθέντων κοινοτικών στόχων, εμφανίζεται ως αναγκαίο να προβλεφθεί κοινοτικό καθεστώς σημάτων το οποίο θα

παρέχει στις επιχειρήσεις το δικαίωμα να αποκτούν, σύμφωνα με ενιαία διαδικασία, κοινοτικά σήματα τα οποία θα προστατεύονται κατά τρόπο ενιαίο και θα παράγουν τα αποτελέσματά τους σε όλο το έδαφος της Κοινότητας. Η αρχή του ενιαίου χαρακτήρα του κοινοτικού σήματος θα πρέπει να ισχύει εφόσον ο παρών κανονισμός δεν προβλέπει άλλως.

(4) Η προσέγγιση των εθνικών νομοθεσιών δεν είναι δυνατόν να άρει το εμπόδιο του εδαφικού περιορισμού των δικαιωμάτων τα οποία οι νομοθεσίες των κρατών μελών παρέχουν στους δικαιούχους σημάτων. Προκειμένου να μπορέσουν οι επιχειρήσεις να ασκήσουν χωρίς εμπόδια την οικονομική τους δραστηριότητα στο σύνολο της εσωτερικής αγοράς, χρειάζονται σήματα που διέπονται από ενιαίο κοινοτικό δίκαιο το οποίο εφαρμόζεται άμεσα σε όλα τα κράτη μέλη.

(5) Δεδομένου ότι η συνθήκη δεν προβλέπει ειδικές εξουσίες για τη δημιουργία ενός τέτοιου νομικού μέσου, πρέπει να γίνει προσφυγή στο άρθρο 308 της συνθήκης.

(6) Το κοινοτικό δίκαιο περί σημάτων δεν αντικαθιστά, εντούτοις, τα δίκαια περί σημάτων των κρατών μελών. Πράγματι, δεν υπάρχει λόγος να υποχρεωθούν οι επιχειρήσεις να καταθέτουν τα σήματά τους ως κοινοτικά σήματα, δεδομένου ότι η ύπαρξη εθνικών σημάτων εξακολουθεί να είναι απαραίτητη για τις επιχειρήσεις οι οποίες δεν επιθυμούν την προστασία των σημάτων τους σε κοινοτική κλίμακα.

(7) Το δικαίωμα επί του κοινοτικού σήματος αποκτάται μόνο διά καταχωρίσεως η οποία δεν γίνεται αποδεκτή, ιδίως εάν το σήμα στερείται διακριτικού χαρακτήρα, αν είναι παράνομο ή αν υπάρχουν αντίθετα προγενέστερα δικαιώματα.

(8) Η προστασία που συνεπάγεται το κοινοτικό σήμα και η οποία αποσκοπεί ιδίως στην εξασφάλιση της λειτουργίας του σήματος ως σημείου προέλευσης, θα πρέπει να είναι απόλυτη στην περίπτωση ταυτότητας μεταξύ αφενός του σήματος και του σημείου και αφετέρου των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Η προστασία θα πρέπει να ισχύει επίσης στην περίπτωση ομοιότητας μεταξύ αφενός του σήματος και του σημείου και αφετέρου των προϊόντων ή υπηρεσιών. Η έννοια της ομοιότητας ενδείκνυται να ερμηνευθεί σε συνάρτηση με τον κίνδυνο σύγχυσης. Ο κίνδυνος σύγχυσης, η εκτίμηση του οποίου εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, και ιδίως από το πόσο γνωστό είναι το σήμα στην αγορά, από τη σύνδεση που μπορεί να γίνει με το χρησιμοποιηθέν ή καταχωρισθέν σημείο, από το βαθμό της ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των σημεινομένων προϊόντων ή υπηρεσιών, θα πρέπει να αποτελεί την ειδική προϋπόθεση της προστασίας.

(9) Όπως προκύπτει από την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος δεν μπορεί να απαγορεύει τη χρήση του από τρίτον για προϊόντα που έχουν τεθεί σε εμπορία στην Κοινότητα, υπό το σήμα αυτό, από τον ίδιο ή με τη συγκατάθεσή του, εκτός αν νόμιμοι λόγοι αιτιολογούν το να αντιταχθεί ο δικαιούχος στην περαιτέρω διάθεση των προϊόντων στο εμπόριο.

(10) Δικαιολογείται να προστατεύονται τα κοινοτικά σήματα και, έναντι αυτών, κάθε σήμα το οποίο έχει καταχωρισθεί προγενέστερα, μόνον εφόσον τα σήματα αυτά πράγματι χρησιμοποιούνται.

(11) Το κοινοτικό σήμα θα πρέπει να θεωρείται ως αντικείμενο κυριότητας, το οποίο υφίσταται χωριστά από την επιχείρηση της οποίας τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες σημαίνει. Θα πρέπει να μπορεί να μεταβιβάζεται, υπό την προϋπόθεση της αδήριτης ανάγκης να μην παραπλανάται το κοινό εξαιτίας της μεταβίβασης. Θα πρέπει

επιπλέον να είναι δυνατόν να συσταθεί επ' αυτού ενέχυρο υπέρ τρίτου ή να παραχωρείται η χρήση του με άδεια.

(12) Το δίκαιο των σημάτων το οποίο θεσπίζει ο παρών κανονισμός απαιτεί, για κάθε σήμα, τη λήψη διοικητικών εκτελεστικών μέτρων, σε κοινοτικό επίπεδο. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο, ενώ θα διατηρηθεί η υπάρχουσα διάρθρωση των οργάνων της Κοινότητας και η ισορροπία των εξουσιών, να προβλεφθεί ένα Γραφείο Εναρμόνισης στο Πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς, ανεξάρτητο σε τεχνικό επίπεδο, το οποίο να έχει επαρκή νομική, διοικητική και οικονομική αυτονομία. Προς το σκοπό αυτό, είναι αναγκαίο και σκόπιμο το εν λόγω Γραφείο να έχει χαρακτήρα κοινοτικού οργανισμού, ο οποίος να έχει τη νομική προσωπικότητα και να ασκεί τις εκτελεστικές εξουσίες που του παρέχει ο παρών κανονισμός, στα πλαίσια του κοινοτικού δικαίου και χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες που ασκούν τα θεσμικά όργανα της Κοινότητας.

(13) Οι αποφάσεις του Γραφείου πρέπει να εξασφαλίζουν στα ενδιαφερόμενα μέρη νομική προστασία η οποία να προσαρμόζεται στην ιδιομορφία του δικαίου των σημάτων. Προς το σκοπό αυτό, προβλέπεται ότι μπορεί να ασκείται προσφυγή κατά των αποφάσεων των εξεταστών και των διαφόρων τμημάτων του Γραφείου. Εφόσον η αρχή η οποία εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση δεν αποδέχεται την προσφυγή, την παραπέμπει σε τμήμα προσφυγών του Γραφείου, το οποίο αποφασίζει σχετικά. Προσφυγή κατά των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών είναι δυνατόν να ασκείται ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, το οποίο είναι αρμόδιο τόσο για την ακύρωση όσο και για τη μεταρρύθμιση της προσβαλλόμενης απόφασης.

(14) Δυνάμει του άρθρου 225, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, της συνθήκης ΕΚ, το Πρωτοδικείο είναι αρμόδιο να αποφαινεται πρωτοβαθμώς επί των προσφυγών τις οποίες αναφέρει ιδίως το άρθρο 230 της συνθήκης ΕΚ, με εξαίρεση εκείνες που έχουν ανατεθεί σε δικαιοδοτικό τμήμα και εκείνες που ο Οργανισμός επιφυλάσσει στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Κατά συνέπεια, οι ανατιθέμενες από τον παρόντα κανονισμό αρμοδιότητες στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων για την ακύρωση και τη μεταρρύθμιση των αποφάσεων των τμημάτων προσφυγών ασκούνται σε πρώτο βαθμό από το Πρωτοδικείο.

(15) Για την ενίσχυση της προστασίας των κοινοτικών σημάτων, πρέπει να ορίζουν τα κράτη μέλη, βάσει της εθνικής τους νομοθεσίας, το μικρότερο δυνατό αριθμό εθνικών δικαστηρίων πρώτου και δευτέρου βαθμού ως αρμόδια για θέματα παραποίησης/απομίμησης και εγκυρότητας του κοινοτικού σήματος.

(16) Οι αποφάσεις περί εγκυρότητας και παραποίησης/απομίμησης των κοινοτικών σημάτων είναι απαραίτητο να ισχύουν και να καλύπτουν το σύνολο της Κοινότητας, δεδομένου ότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να αποφεύγονται αντιφατικές αποφάσεις των δικαστηρίων και του Γραφείου και να μην προσβάλλεται ο ενιαίος χαρακτήρας των κοινοτικών σημάτων. Οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 του Συμβουλίου της 22ας Δεκεμβρίου 2000 για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις [4], θα πρέπει να εφαρμόζονται σε όλες τις δικαστικές υποθέσεις που αφορούν κοινοτικά σήματα, εκτός εάν προβλέπεται παρέκκλιση από τον παρόντα κανονισμό.

(17) Θα πρέπει να αποφεύγεται η έκδοση αντιφατικών αποφάσεων επί αγωγών μεταξύ των ιδίων διαδίκων, για τα ίδια πραγματικά περιστατικά με βάση κοινοτικό σήμα και παράλληλα εθνικά σήματα. Προς τούτο, τα μέσα για την επίτευξη του σκοπού αυτού, όταν οι αγωγές ασκούνται μέσα στο ίδιο κράτος μέλος, πρέπει να

αναζητηθούν στους εθνικούς διαδικαστικούς κανόνες, τους οποίους δεν θίγει ο παρών κανονισμός, ενώ, όταν οι αγωγές ασκούνται σε διαφορετικά κράτη μέλη, μάλλον ενδείκνυνται διατάξεις που θα βασίζονται στους κανόνες περί εκκρεμοδικίας και συνάφειας του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001.

(18) Για να εξασφαλισθεί η πλήρης αυτονομία και ανεξαρτησία του Γραφείου Εναρμόνισης στο Πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς, κρίνεται αναγκαίο να διαθέτει αυτόνομο προϋπολογισμό του οποίου τα έσοδα θα περιλαμβάνουν κυρίως το προϊόν των οφειλόμενων από τους χρήστες του συστήματος τελών. Ωστόσο, η κοινοτική διαδικασία επί του προϋπολογισμού εξακολουθεί να ισχύει όσον αφορά τις ενδεχόμενες επιδοτήσεις που βαρύνουν τον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Πρέπει, εξάλλου, ο έλεγχος των λογαριασμών να ασκείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο.

(19) Τα απαιτούμενα μέτρα για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού ιδίως όσον αφορά την έκδοση ενός κανονισμού σχετικά με τα τέλη και ενός εκτελεστικού κανονισμού, θεσπίζονται σύμφωνα με την απόφαση 1999/468/ΕΚ του Συμβουλίου, της 28ης Ιουνίου 1999, για τον καθορισμό των όρων άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων που ανατίθενται στην Επιτροπή [5],

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

ΤΙΤΛΟΣ Ι

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Κοινοτικό σήμα

1. Τα σήματα προϊόντων ή υπηρεσιών, τα οποία καταχωρίζονται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία που προβλέπει ο παρών κανονισμός, καλούνται εφεξής "κοινοτικά σήματα".

2. Το κοινοτικό σήμα έχει ενιαίο χαρακτήρα. Παράγει τα αυτά αποτελέσματα σε ολόκληρη την Κοινότητα: δεν δύναται να καταχωρισθεί, να μεταβιβασθεί, να γίνει αντικείμενο παραίτησης, ή απόφασης περί έκπτωσης του δικαιούχου εκ των δικαιωμάτων του ή περί ακυρότητας, ούτε να απαγορευθεί η χρήση του, παρά μόνο για ολόκληρη την Κοινότητα. Η αρχή αυτή ισχύει, εκτός αντιθέτου διατάξεως του παρόντος κανονισμού.

Άρθρο 2

Γραφείο

Ιδρύεται Γραφείο Εναρμόνισης στο Πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα), εφεξής αποκαλούμενο "Γραφείο".

Άρθρο 3

Ικανότητα δικαίου

Για τους σκοπούς της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, εξομοιούνται προς νομικά πρόσωπα οι εταιρείες και λοιπές νομικές οντότητες οι οποίες, σύμφωνα με το δίκαιο στο οποίο υπόκεινται, έχουν την ικανότητα, ιδίως ονόματι, να είναι υποκείμενα δικαιωμάτων και υποχρεώσεων κάθε είδους, να συμβάλλονται ή να διενεργούν άλλες δικαιοπραξίες και να παρίστανται ενώπιον δικαστηρίου.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΔΙΚΑΙΟ ΣΗΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ 1

Ορισμός και κτήση του κοινοτικού σήματος

Άρθρο 4

Σημεία που δύνανται να συνιστούν κοινοτικό σήμα

Μπορεί να αποτελέσει κοινοτικό σήμα οποιοδήποτε σημείο επιδεκτικό γραφικής παράστασης, ιδίως λέξεις, συμπεριλαμβανομένων των ονομάτων των προσώπων, σχέδια, γράμματα, αριθμοί, το σχήμα προϊόντος ή της συσκευασίας του, υπό την προϋπόθεση ότι τα σημεία αυτά είναι ικανά, από τη φύση τους, να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.

Άρθρο 5

Δικαιούχοι κοινοτικών σημάτων

Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, συμπεριλαμβανομένων των οντοτήτων δημοσίου δικαίου, δύναται να είναι δικαιούχος κοινοτικού σήματος.

Άρθρο 6

Τρόπος κτήσεως του κοινοτικού σήματος

Το κοινοτικό σήμα αποκτάται με την καταχώριση.

Άρθρο 7

Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου

1. Δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση:

α) τα σημεία που δεν πληρούν τους όρους του άρθρου 4·

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα·

γ) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν, στο εμπόριο, προς δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας·

δ) τα σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις τα οποία έχουν καταστεί συνήθη στην καθημερινή γλώσσα ή στη θεμιτή και πάγια πρακτική του εμπορίου·

ε) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά:

i) από το σχήμα που επιβάλλεται από την ίδια τη φύση του προϊόντος·

ii) από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος·

iii) από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν·

στ) τα σήματα που αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη·

ζ) τα σήματα που θα μπορούσαν να παραπλανήσουν το κοινό, για παράδειγμα ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας·

η) τα σήματα τα οποία, ελλείψει αδείας των αρμόδιων αρχών, δεν γίνονται δεκτά δυνάμει του άρθρου 6β της σύμβασης των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, εφεξής "η σύμβαση των Παρισίων"·

θ) τα σήματα που περιλαμβάνουν διακριτικά σύμβολα, εμβλήματα ή θυρεούς εκτός αυτών του άρθρου 6β της σύμβασης των Παρισίων και που είναι ιδιαίτερου δημοσίου συμφέροντος, εκτός εάν έχει επιτραπεί η καταχώρισή τους από τις αρμόδιες αρχές·

ι) τα σήματα για κρασιά, εμπεριέχοντα ή αποτελούμενα από γεωγραφική ένδειξη εμφαινύσα κρασιά, ή τα σήματα για οινοπνευματώδη εμπεριέχοντα ή αποτελούμενα από γεωγραφική ένδειξη εμφαινύσα οινοπνευματώδη, εφόσον πρόκειται για κρασιά ή οινοπνευματώδη που δεν έχουν τη συγκεκριμένη καταγωγή·

ια) τα σήματα που περιλαμβάνουν ή αποτελούνται από ονομασία προέλευσης ή γεωγραφική ένδειξη που έχει καταχωρισθεί σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων [6], όταν αντιστοιχούν σε μία από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 13 του εν λόγω κανονισμού και αφορούν τον ίδιο τύπο προϊόντος, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση καταχώρισης του σήματος υποβάλλεται μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης καταχώρισης της ονομασίας προέλευσης ή της γεωγραφικής ένδειξης στην Επιτροπή.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται ακόμη και αν οι λόγοι απαραδέκτου υφίστανται μόνο σε τμήμα της Κοινότητας.

3. Η παράγραφος 1, στοιχεία β), γ) και δ), δεν εφαρμόζεται αν το σήμα έχει αποκτήσει για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες ζητείται η καταχώριση διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσης που του έχει γίνει.

Άρθρο 8

Σχετικοί λόγοι απαραδέκτου

1. Κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου προγενέστερου σήματος, το αιτούμενο σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση:

α) εάν ταυτίζεται με το προγενέστερο σήμα και τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες, για τα οποία ζητείται το σήμα, ταυτίζονται με εκείνα για τα οποία προστατεύεται το προγενέστερο σήμα·

β) εάν, λόγω του ταυτοσήμου του ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που προσδιορίζουν τα δύο σήματα, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού της εδαφικής περιοχής στην οποία απολαύει προστασίας το προγενέστερο σήμα· ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ως "προγενέστερα σήματα" νοούνται:

α) τα σήματα τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από την ημερομηνία αίτησης κοινοτικού σήματος, αφού ληφθεί υπόψη, ενδεχομένως, το προβαλλόμενο δικαίωμα προτεραιότητας, για τα σήματα αυτά και τα οποία ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

i) κοινοτικά σήματα·

ii) σήματα καταχωρισμένα σε κράτος μέλος ή όσον αφορά το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες, στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Μπενελούξ·

iii) σήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης, η οποία ισχύει σε ένα κράτος μέλος·

iv) σήματα που έχουν καταχωρισθεί δυνάμει διεθνών διευθετήσεων οι οποίες ισχύουν στην Κοινότητα·

β) οι αιτήσεις σημάτων που αναφέρονται στο στοιχείο α), υπό την επιφύλαξη της καταχώρισής τους·

γ) τα σήματα τα οποία, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης κοινοτικού σήματος ή, ενδεχομένως, την ημερομηνία της προτεραιότητας που προβάλλεται σε υποστήριξη της αίτησης κοινοτικού σήματος, ήσαν παγκοίμως γνωστά σε ένα κράτος μέλος κατά την έννοια του άρθρου 6α της σύμβασης των Παρισίων.

3. Κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου του σήματος, η καταχώριση κοινοτικού σήματος είναι απαράδεκτη όταν τη ζητάει ο ειδικός πληρεξούσιος ή ο αντιπρόσωπος του δικαιούχου του σήματος, ιδίω ονόματι και χωρίς τη συγκατάθεση του δικαιούχου, εκτός εάν ο εν λόγω ειδικός πληρεξούσιος ή αντιπρόσωπος δικαιολογήσει την πράξη του.

4. Κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου του μη καταχωρισμένου σήματος ή άλλου χρησιμοποιούμενου στις συναλλαγές σημείου το οποίο δεν έχει μόνον τοπική ισχύ, το αιτούμενο σήμα δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση, στις περιπτώσεις και στο βαθμό που σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία ή το δίκαιο του κράτους μέλους που διέπει το σημείο αυτό:

α) δικαιώματα επί του εν λόγω σημείου έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης κοινοτικού σήματος ή, ενδεχομένως, πριν από την ημερομηνία της προτεραιότητας που προβάλλεται σε υποστήριξη της αίτησης κοινοτικού σήματος·

β) το εν λόγω σημείο παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα να απαγορεύσει τη χρήση πλέον πρόσφατου σήματος.

5. Κατόπιν ανακοπής του δικαιούχου προγενέστερου σήματος κατά την έννοια της παραγράφου 2, το αιτούμενο σήμα δεν γίνεται επίσης δεκτό για καταχώριση αν ταυτίζεται ή ομοιάζει με το προγενέστερο σήμα και πρόκειται να καταχωρισθεί για προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν ομοιάζουν με αυτές για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το προγενέστερο σήμα, εφόσον, στην περίπτωση προγενέστερου κοινοτικού σήματος, το σήμα αυτό χαίρει φήμης στην Κοινότητα και, στην περίπτωση προγενέστερου εθνικού σήματος, το σήμα αυτό χαίρει φήμης στο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, η δε χρησιμοποίηση, χωρίς νόμιμη αιτία του αιτούμενου σήματος, θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενέστερου σήματος, ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.

ΤΜΗΜΑ 2

Αποτελέσματα του κοινοτικού συστήματος

Άρθρο 9

Δικαίωμα που παρέχει το κοινοτικό σήμα

1. Το κοινοτικό σήμα παρέχει στον δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο, να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) κάθε σημείο που ταυτίζεται με το κοινοτικό σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες που ταυτίζονται με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωρισθεί·

β) κάθε σημείο για το οποίο, λόγω του ταυτοσήμου ή της ομοιότητάς του με το κοινοτικό σήμα και του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών οι οποίες καλύπτονται από το κοινοτικό σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης από μέρους του κοινού· ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης μεταξύ σημείου και σήματος·

γ) σημείο που ταυτίζεται ή ομοιάζει με το κοινοτικό σήμα, για προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν ομοιάζουν με εκείνες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το κοινοτικό σήμα, εάν αυτό χαίρει φήμης στην Κοινότητα και η χρησιμοποίηση χωρίς εύλογη αιτία του σημείου θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του κοινοτικού σήματος ή θα έβλαπτε τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.

2. Μπορεί, ιδίως, να απαγορεύεται, εάν πληρούνται οι όροι της παραγράφου 1:

α) η επίθεση του σημείου επί των προϊόντων ή της συσκευασίας τους·

β) η προσφορά των προϊόντων, η εμπορία ή η κατοχή τους προς τους σκοπούς αυτούς ή η προσφορά ή παροχή υπηρεσιών υπό το σημείο αυτό·

γ) η εισαγωγή ή εξαγωγή των προϊόντων υπό το σημείο αυτό·

δ) η χρησιμοποίηση του σημείου σε επαγγελματικό έντυπο υλικό και στη διαφήμιση.

3. Το δικαίωμα που παρέχει το κοινοτικό σήμα αντιτάσσεται κατά τρίτων από την ημερομηνία της δημοσίευσης της καταχώρισης του σήματος. Εντούτοις, δύναται να απαιτηθεί εύλογη αποζημίωση για ενέργειες μεταγενέστερες της δημοσίευσης αίτησης κοινοτικού σήματος, οι οποίες θα απαγορεύονταν μετά τη δημοσίευση της καταχώρισης του σήματος και λόγω αυτής. Το επιλαμβανόμενο όμως δικαστήριο δεν μπορεί να αποφανθεί επί της ουσίας πριν δημοσιευθεί η καταχώριση.

Άρθρο 10

Ανατύπωση του κοινοτικού σήματος σε λεξικά

Αν η ανατύπωση του κοινοτικού σήματος σε λεξικό, εγκυκλοπαίδεια ή παρόμοιο έργο αναφοράς δημιουργεί την εντύπωση ότι αποτελεί την κοινή ονομασία των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το σήμα, ο εκδότης, μετά από αίτηση του δικαιούχου του κοινοτικού σήματος, μεριμνά ώστε, κατά την επόμενη έκδοση του έργου το αργότερο, η ανατύπωση του σήματος να συνοδεύεται από ένδειξη ότι πρόκειται για καταχωρισμένο σήμα.

Άρθρο 11

Απαγόρευση της χρήσης του κοινοτικού σήματος το οποίο έχει καταχωρισθεί επ' ονόματι ειδικού πληρεξουσίου ή αντιπροσώπου

Αν ένα κοινοτικό σήμα έχει καταχωρισθεί επ' ονόματι του ειδικού πληρεξουσίου ή του αντιπροσώπου εκείνου ο οποίος είναι δικαιούχος του σήματος αυτού, χωρίς την άδεια του δικαιούχου, ο δικαιούχος δικαιούται να αντιταχθεί στη χρήση του σήματός του από τον ειδικό πληρεξούσιό του ή τον αντιπρόσωπό του, εφόσον δεν είχε επιτρέψει τη χρήση αυτή, εκτός εάν ο εν λόγω ειδικός πληρεξούσιος ή αντιπρόσωπος δικαιολογήσει την πράξη του.

Άρθρο 12

Περιορισμός των αποτελεσμάτων του κοινοτικού σήματος

Το δικαίωμα που παρέχει το κοινοτικό σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει στους τρίτους τη χρήση στις συναλλαγές:

α) του ονόματος ή της διεύθυνσής του·

β) ενδείξεων περί το είδος, την ποιότητα, την ποσότητα, τον προορισμό, την αξία, τη γεωγραφική προέλευση, το χρόνο παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών τους·

γ) του σήματος, εάν είναι αναγκαίο, για να δηλωθεί ο προορισμός προϊόντος ή υπηρεσίας, ιδίως όταν πρόκειται για εξαρτήματα ή ανταλλακτικά,

εφόσον η χρήση γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή το εμπόριο.

Άρθρο 13

Αποδυνάμωση του δικαιώματος που παρέχει το κοινοτικό σήμα

1. Το δικαίωμα που παρέχει το κοινοτικό σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί υπό το σήμα αυτό στο εμπόριο μέσα στην Κοινότητα από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.
2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται εάν ο δικαιούχος έχει νόμιμους λόγους να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων μεταβάλλεται ή αλλοιούται μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.

Άρθρο 14

Συμπληρωματική εφαρμογή του εθνικού δικαίου σε θέματα παραποίησης/απομίμησης

1. Τα αποτελέσματα του κοινοτικού σήματος καθορίζονται αποκλειστικά από τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού. Κατά τα λοιπά, οι προσβολές κοινοτικού σήματος διέπονται από το εθνικό δίκαιο για τις προσβολές εθνικού σήματος σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου Χ.
2. Ο παρών κανονισμός δεν αποκλείει την άσκηση αγωγών σχετικά με κοινοτικό σήμα βάσει του δικαίου των κρατών μελών, ιδίως περί αστικής ευθύνης και αθέμιτου ανταγωνισμού.
3. Οι εφαρμοστέοι κανόνες διαδικασίας καθορίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου Χ.

ΤΜΗΜΑ 3

Χρήση του κοινοτικού σήματος

Άρθρο 15

Χρήση του κοινοτικού σήματος

1. Εάν, εντός προθεσμίας πέντε ετών από την καταχώριση, ο δικαιούχος δεν έχει κάνει ουσιαστική χρήση του κοινοτικού σήματος μέσα στην Κοινότητα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες αυτό έχει καταχωρισθεί, ή εάν έχει αναστείλει τη χρήση του επί μια συνεχή πενταετία, το κοινοτικό σήμα υπόκειται στις κυρώσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, εκτός εάν υπάρχει εύλογος αιτία για τη μη χρήση.

Κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου, ως χρήση θεωρείται επίσης:

- α) η χρήση του κοινοτικού σήματος υπό μορφή που διαφέρει ως προς στοιχεία τα οποία όμως δεν μεταβάλλουν το διακριτικό χαρακτήρα του σήματος στην καταχωρισμένη του μορφή·

β) η επίθεση του κοινοτικού σήματος σε προϊόντα ή στη συσκευασία τους στην Κοινότητα, με προορισμό αποκλειστικά την εξαγωγή.

2. Η χρήση του κοινοτικού σήματος με τη συγκατάθεση του δικαιούχου θεωρείται ότι γίνεται από τον δικαιούχο.

ΤΜΗΜΑ 4

Το κοινοτικό σήμα ως αντικείμενο κυριότητας

Άρθρο 16

Εξομοίωση του κοινοτικού σήματος με το εθνικό σήμα

1. Εκτός αντιθέτου διατάξεως των άρθρων 17 έως 24, το κοινοτικό σήμα ως αντικείμενο κυριότητας, θεωρείται στο σύνολό του και για το σύνολο του κοινοτικού εδάφους, ως εθνικό σήμα καταχωρισμένο στο κράτος μέλος στο οποίο, σύμφωνα με το μητρώο κοινοτικών σημάτων:

α) ο δικαιούχος έχει την έδρα ή την κατοικία του κατά την κρίσιμη ημερομηνία·

β) εάν δεν εφαρμόζεται το στοιχείο α), ο δικαιούχος έχει εγκατάσταση κατά την κρίσιμη ημερομηνία.

2. Όσον αφορά τις περιπτώσεις που δεν προβλέπονται στην παράγραφο 1, το κράτος μέλος που αναφέρεται στην εν λόγω παράγραφο είναι το κράτος μέλος όπου εδρεύει το Γραφείο.

3. Εάν περισσότερα του ενός πρόσωπα έχουν εγγραφεί στο μητρώο κοινοτικών σημάτων ως συνδικαιούχοι, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται στον πρώτο αναγραφόμενο δικαιούχο· άλλως, εφαρμόζεται στους επόμενους συνδικαιούχους με τη σειρά της εγγραφής τους. Αν η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται σε κανέναν από τους συνδικαιούχους, εφαρμόζεται η παράγραφος 2.

Άρθρο 17

Μεταβίβαση

1. Το κοινοτικό σήμα δύναται να μεταβιβαστεί, για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί, ανεξάρτητα από τη μεταβίβαση της επιχείρησης.

2. Η μεταβίβαση της επιχείρησης στο σύνολό της συνεπάγεται και τη μεταβίβαση του κοινοτικού σήματος, εκτός αν, σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει τη μεταβίβαση, υπάρχει αντίθετη συμφωνία ή αυτό προκύπτει σαφώς από τις περιστάσεις. Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται και στη συμβατική υποχρέωση μεταβίβασης της επιχείρησης.

3. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, η εκχώρηση του κοινοτικού σήματος ενεργείται εγγράφως και η σύμβαση πρέπει να υπογράφεται από τους συμβαλλόμενους, εκτός αν προκύπτει από δικαστική απόφαση· εν ελλείψει, η εκχώρηση είναι άκυρη.

4. Αν από τα αποδεικτικά της μεταβίβασης έγγραφα προκύπτει σαφώς ότι, λόγω της μεταβίβασης, το κοινοτικό σήμα ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό, ιδίως όσον αφορά τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί, το Γραφείο δεν κάνει δεκτή την καταχώριση της μεταβίβασης, εκτός αν ο διάδοχος συμφωνεί να περιοριστεί η καταχώριση του κοινοτικού σήματος στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες δεν θα είναι παραπλανητικό.

5. Μετά από αίτηση ενός των συμβαλλομένων, η μεταβίβαση σημειώνεται στο μητρώο και δημοσιεύεται.

6. Εφόσον η μεταβίβαση δεν έχει σημειωθεί στο μητρώο, ο διάδοχος δεν μπορεί να προβάλει δικαιώματα που απορρέουν από την καταχώριση του κοινοτικού σήματος.

7. Όταν υπάρχουν προθεσμίες που πρέπει να τηρηθούν έναντι του Γραφείου, ο διάδοχος μπορεί να υποβάλει στο Γραφείο τις προβλεπόμενες προς τούτο δηλώσεις, αφ' ης στιγμής τούτο παρέλαβε την αίτηση καταχώρισης της μεταβίβασης.

8. Όλα τα έγγραφα που χρήζουν κοινοποίησης στον δικαιούχο του κοινοτικού σήματος, σύμφωνα με το άρθρο 79, απευθύνονται στο πρόσωπο το οποίο έχει καταχωρισθεί με την ιδιότητα του δικαιούχου.

Άρθρο 18

Μεταβίβαση σήματος που έχει καταχωρισθεί επ' ονόματι ειδικού πληρεξουσίου

Αν ένα κοινοτικό σήμα έχει καταχωρισθεί επ' ονόματι του ειδικού πληρεξουσίου ή του αντιπροσώπου εκείνου ο οποίος είναι δικαιούχος του σήματος, χωρίς την άδεια του δικαιούχου, ο δικαιούχος δικαιούται να ζητήσει τη μεταβίβαση της εν λόγω καταχώρισης επ' ονόματί του, εκτός εάν ο εν λόγω ειδικός πληρεξούσιος ή αντιπρόσωπος δικαιολογήσει την πράξη του.

Άρθρο 19

Εμπράγματα δικαιώματα

1. Το κοινοτικό σήμα δύναται να ενεχυριασθεί ή να αποτελέσει αντικείμενο άλλου εμπραγμάτου δικαιώματος, ανεξάρτητα από την επιχείρηση.

2. Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 δικαιώματα σημειώνονται στο μητρώο και δημοσιεύονται κατ' αίτηση ενός των μερών.

Άρθρο 20

Αναγκαστική εκτέλεση

1. Επί του κοινοτικού σήματος χωρεί αναγκαστική εκτέλεση.

2. Αποκλειστική αρμοδιότητα για τη διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης επί κοινοτικού σήματος έχουν τα δικαστήρια και οι αρχές του κράτους μέλους που καθορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 16.

3. Η αναγκαστική εκτέλεση σημειώνεται στο μητρώο και δημοσιεύεται, κατ' αίτηση ενός των μερών.

Άρθρο 21

Διαδικασία αφερεγγυότητας

1. Η μόνη διαδικασία αφερεγγυότητας στην οποία μπορεί να συμπεριληφθεί ένα κοινοτικό σήμα είναι εκείνη που κινήθηκε στο κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου ο οφειλέτης έχει το κύριο κέντρο των συμφερόντων του.

Ωστόσο, στην περίπτωση που ο οφειλέτης είναι ασφαλιστική επιχείρηση ή πιστωτικό ίδρυμα όπως ορίζονται αντιστοίχως στην οδηγία 2001/17/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαρτίου 2001, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των ασφαλιστικών επιχειρήσεων [7], και στην οδηγία 2001/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Απριλίου 2001, για την εξυγίανση και την εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων [8], η μόνη διαδικασία αφερεγγυότητας στην οποία μπορεί να συμπεριληφθεί ένα κοινοτικό σήμα είναι εκείνη που κινήθηκε στο κράτος μέλος όπου έχει δοθεί άδεια λειτουργίας αυτής της επιχείρησης ή του ιδρύματος.

2. Σε περίπτωση κοινού δικαιώματος ενός κοινοτικού σήματος, η παράγραφος 1 εφαρμόζεται στο μερίδιο του συνδικαιούχου.

3. Όταν κοινοτικό σήμα συμπεριλαμβάνεται σε διαδικασία αφερεγγυότητας, σχετική σημείωση καταχωρίζεται στο μητρώο και δημοσιεύεται στο δελτίο κοινοτικών σημάτων που προβλέπεται από το άρθρο 89, κατ' αίτηση της αρμόδιας εθνικής αρχής.

Άρθρο 22

Άδεια χρήσης

1. Είναι δυνατόν να παραχωρηθούν άδειες χρήσης κοινοτικού σήματος για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία έχει καταχωρισθεί και για το σύνολο ή τμήμα της Κοινότητας. Οι άδειες χρήσης μπορεί να είναι αποκλειστικές ή μη αποκλειστικές.

2. Ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος μπορεί να επικαλεσθεί τα δικαιώματα που παρέχει το σήμα αυτό κατά του έχοντος την άδεια ο οποίος παραβιάζει ρήτρα της σύμβασης για την παραχώρηση της άδειας χρήσης όσον αφορά:

α) τη διάρκειά της·

β) τη μορφή υπό την οποία μπορεί, σύμφωνα με την καταχώριση, να χρησιμοποιηθεί το σήμα·

γ) τη φύση των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τις οποίες έχει παραχωρηθεί η άδεια·

δ) το έδαφος στο οποίο επιτρέπεται η επίθεση του σήματος· ή

ε) την ποιότητα των προϊόντων που κατασκευάζει ή των υπηρεσιών που παρέχει ο έχων την άδεια.

3. Υπό την επιφύλαξη των διατάξεων της σύμβασης για την παραχώρηση άδειας χρήσης, ο έχων την άδεια δύναται να προσφύγει στο δικαστήριο για παραποίηση/απομίμηση κοινοτικού σήματος μόνο με τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος αυτού. Πάντως, ο κάτοχος αποκλειστικής άδειας δύναται να προσφύγει στο δικαστήριο εάν, μετά από όχληση, ο ίδιος ο δικαιούχος του σήματος δεν προσφύγει στο δικαστήριο για παραποίηση/απομίμηση κοινοτικού σήματος εντός ευλόγου προθεσμίας.

4. Ο έχων την άδεια δικαιούται να παρέμβει στη διαδικασία για παραποίηση/απομίμηση που έχει κινήσει ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος προκειμένου να επιτύχει επανόρθωση της ζημίας που υπέστη ο ίδιος.

5. Η παραχώρηση ή η μεταβίβαση άδειας χρήσης κοινοτικού σήματος σημειώνεται στο μητρώο και δημοσιεύεται, κατ' αίτηση ενός των συμβαλλομένων.

Άρθρο 23

Αποτελέσματα έναντι τρίτων

1. Οι δικαιοπραξίες που αφορούν κοινοτικό σήμα στις οποίες αναφέρονται τα άρθρα 17, 19 και 22, παράγουν αποτελέσματα έναντι τρίτων σε όλα τα κράτη μέλη μόνον μετά την εγγραφή τους στο μητρώο. Εντούτοις, παράγουν αποτελέσματα και πριν από την εγγραφή τους, έναντι των τρίτων οι οποίοι απέκτησαν μεν δικαιώματα επί του σήματος μετά την ημερομηνία της συγκεκριμένης δικαιοπραξίας, ήταν όμως εν γνώσει αυτής κατά την ημερομηνία κτήσης των δικαιωμάτων τους.

2. Η παράγραφος 1 δεν ισχύει έναντι προσώπου το οποίο αποκτά κοινοτικό σήμα ή δικαίωμα επί κοινοτικού σήματος κατόπιν μεταβίβασης ολόκληρης της επιχείρησης ή με άλλο είδος καθολικής διαδοχής.

3. Τα αποτελέσματα έναντι των τρίτων των δικαιοπραξιών που αναφέρονται στο άρθρο 20 διέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους που καθορίζεται κατ' εφαρμογή του άρθρου 16.

4. Μέχρι να τεθούν σε ισχύ μεταξύ των κρατών μελών κοινές διατάξεις για την πτώχευση, τα αποτελέσματα έναντι τρίτων πτωχευτικής ή άλλης ανάλογης διαδικασίας διέπονται από το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο το πρώτον κινήθηκε η διαδικασία αυτή σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο ή τις οικείες εφαρμοστέες συμβάσεις.

Άρθρο 24

Η αίτηση κοινοτικού σήματος ως αντικείμενο κυριότητας

Τα άρθρα 16 έως 23 εφαρμόζονται στις αιτήσεις κοινοτικού σήματος.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΑΙΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Κατάθεση της αίτησης και απαιτούμενες προϋποθέσεις

Άρθρο 25

Κατάθεση της αίτησης

1. Η αίτηση κοινοτικού σήματος κατατίθεται κατ' επιλογή του καταθέτη:

α) στο Γραφείο· ή

β) στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας ενός κράτους μέλους ή στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Μπενελούξ. Η αίτηση που κατατίθεται με αυτόν τον τρόπο έχει τα ίδια αποτελέσματα που θα είχε αν είχε κατατεθεί την ίδια ημερομηνία στο Γραφείο.

2. Αν η αίτηση κατατεθεί στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας κράτους μέλους ή στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Μπενελούξ, η εν λόγω υπηρεσία ή Γραφείο λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα για τη διαβίβαση της αίτησης στο Γραφείο, εντός προθεσμίας δύο εβδομάδων μετά την κατάθεση. Μπορεί να απαιτήσει από τον καταθέτη την καταβολή τέλους το οποίο να μην υπερβαίνει τα διοικητικά έξοδα της παραλαβής και της διαβίβασης της αίτησης.

3. Οι αιτήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2 και που περιέχονται στο Γραφείο μετά τη λήξη προθεσμίας δύο μηνών από την κατάθεσή τους, θεωρούνται ότι υποβλήθηκαν την ημερομηνία κατά την οποία η αίτηση έφθασε στο Γραφείο.

4. Δέκα έτη μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 40/94, η Επιτροπή συντάσσει έκθεση σχετικά με τη λειτουργία του συστήματος κατάθεσης των αιτήσεων κοινοτικού σήματος, συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από προτάσεις για την τροποποίηση του συστήματος αυτού.

Άρθρο 26

Προϋποθέσεις που πρέπει να πληροί η αίτηση

1. Η αίτηση κοινοτικού σήματος πρέπει να περιλαμβάνει:

α) αίτημα καταχώρισης του κοινοτικού σήματος·

β) τα στοιχεία ταυτότητας του καταθέτη·

γ) τον κατάλογο των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τις οποίες ζητείται η καταχώριση·

δ) ανατύπωση του σήματος.

2. Η αίτηση κοινοτικού σήματος συνεπάγεται την πληρωμή τέλους κατάθεσης και, ενδεχομένως, ενός ή περισσότερων τελών ανά κλάση.

3. Η αίτηση κοινοτικού σήματος πρέπει να πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο εκτελεστικός κανονισμός ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 162, παράγραφος 1, εφεξής "ο εκτελεστικός κανονισμός".

Άρθρο 27

Ημερομηνία κατάθεσης

Ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης κοινοτικού σήματος είναι η ημερομηνία προσκόμισης από τον καταθέτη στο Γραφείο, ή στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας κράτους μέλους, ή στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Μπενελούξ, εφόσον η αίτηση κατατέθηκε εκεί, των εγγράφων που περιλαμβάνουν τα αναφερόμενα στο άρθρο 26 παράγραφος 1 στοιχεία, υπό την επιφύλαξη της πληρωμής του τέλους κατάθεσης εντός προθεσμίας ενός μηνός από την προσκόμιση των ανωτέρω εγγράφων.

Άρθρο 28

Ταξινόμηση

Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία κατατίθενται τα κοινοτικά σήματα ταξινομούνται σύμφωνα με το σύστημα ταξινόμησης που προβλέπει ο εκτελεστικός κανονισμός.

ΤΜΗΜΑ 2

Προτεραιότητα

Άρθρο 29

Δικαίωμα προτεραιότητας

1. Ο νομοτύπως καταθέσας αίτηση σήματος σε ένα ή για ένα από τα κράτη μέλη της σύμβασης των Παρισίων ή της συμφωνίας για τη σύσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, ή ο διάδοχός του, έχει δικαίωμα προτεραιότητας προκειμένου να καταθέσει αίτηση κοινοτικού σήματος για το ίδιο σήμα και για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημες ή εμπεριεχόμενες σε εκείνες για τις οποίες έχει κατατεθεί η αίτηση αυτή, εντός έξι μηνών από την ημερομηνία κατάθεσης της πρώτης αίτησης.

2. Αναγνωρίζεται ότι γεννάται δικαίωμα προτεραιότητας από κάθε κατάθεση που ισοδυναμεί με νομότυπη εθνική κατάθεση δυνάμει του εθνικού δικαίου του κράτους στο οποίο πραγματοποιείται, ή δυνάμει διμερών ή πολυμερών συμφωνιών.

3. Ως νομότυπη εθνική κατάθεση, νοείται κάθε κατάθεση η οποία αρκεί για τη σύσταση της ημερομηνίας κατάθεσης της αίτησης, ανεξάρτητα από την τελική τύχη της εν λόγω αίτησης.

4. Ως πρώτη αίτηση, η ημερομηνία κατάθεσης της οποίας είναι η αφετηρία για την προθεσμία προτεραιότητας, θεωρείται μια μεταγενέστερη αίτηση που έχει κατατεθεί για το ίδιο σήμα, για ταυτόσημα προϊόντα ή υπηρεσίες και στο ίδιο ή για το ίδιο κράτος όπως και μια προγενέστερη πρώτη αίτηση, υπό την προϋπόθεση ότι, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της μεταγενέστερης αίτησης, η προγενέστερη αίτηση είχε

ανακληθεί, εγκαταλειφθεί ή απορριφθεί, χωρίς να έχει εξεταστεί από τις κρατικές αρχές και χωρίς να εξακολουθούν να απορρέουν εξ αυτής δικαιώματα, και χωρίς να έχει ακόμη χρησιμεύσει ως βάση για τη διεκδίκηση του δικαιώματος προτεραιότητας. Η προγενέστερη αίτηση δεν μπορεί πλέον να χρησιμεύσει ως βάση για τη διεκδίκηση του δικαιώματος προτεραιότητας.

5. Αν η πρώτη κατάθεση έγινε σε κράτος που δεν είναι μέρος της σύμβασης των Παρισίων ή της συμφωνίας για τη σύσταση του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, οι παράγραφοι 1 έως 4 εφαρμόζονται μόνον εφόσον το κράτος αυτό, σύμφωνα με δημοσιευμένες διαπιστώσεις, παρέχει, βάσει μιας πρώτης κατάθεσης στο Γραφείο, δικαίωμα προτεραιότητας υπό προϋποθέσεις και με αποτελέσματα ισοδύναμα με τα προβλεπόμενα στον παρόντα κανονισμό.

Άρθρο 30

Διεκδίκηση προτεραιότητας

Ο καταθέτης που προτίθεται να διεκδικήσει την προτεραιότητα μιας προγενέστερης κατάθεσης πρέπει να προσκομίσει δήλωση προτεραιότητας, καθώς και αντίγραφο της προγενέστερης αίτησης. Εάν η γλώσσα της προγενέστερης αίτησης δεν είναι μια από τις γλώσσες του Γραφείου, τότε ο καταθέτης υποβάλει μετάφραση της προγενέστερης αίτησης σε μια από αυτές τις γλώσσες.

Άρθρο 31

Αποτέλεσμα του δικαιώματος προτεραιότητας

Το αποτέλεσμα του δικαιώματος προτεραιότητας είναι ότι ως ημερομηνία προτεραιότητας θεωρείται η ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του κοινοτικού σήματος, προκειμένου να καθοριστεί το προγενέστερο των δικαιωμάτων.

Άρθρο 32

Ισχύς της εθνικής κατάθεσης της αίτησης

Η αίτηση κοινοτικού σήματος στην οποία έχει δοθεί ημερομηνία κατάθεσης ισχύει στα κράτη μέλη ως νομότυπη εθνική κατάθεση, λαμβανομένου, ενδεχομένως, υπόψη του δικαιώματος προτεραιότητας που προβάλλεται σε υποστήριξη της αίτησης κοινοτικού σήματος.

ΤΜΗΜΑ 3

Προτεραιότητα έκθεσης

Άρθρο 33

Προτεραιότητα έκθεσης

1. Αν ο καταθέτης κοινοτικού σήματος έχει παρουσιάσει προϊόντα ή υπηρεσίες, υπό το κατατεθέν σήμα, σε επίσημη ή επίσημα αναγνωρισμένη διεθνή έκθεση κατά την έννοια της σύμβασης σχετικά με τις διεθνείς εκθέσεις που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 22 Νοεμβρίου 1928 και αναθεωρήθηκε για τελευταία φορά στις 30 Νοεμβρίου 1972, δύναται, εφόσον καταθέσει την αίτηση εντός προθεσμίας έξι μηνών από την

ημερομηνία της πρώτης παρουσίασης στο κοινό των προϊόντων ή υπηρεσιών υπό το κατατεθέν σήμα, να επικαλεσθεί, από αυτή την ημερομηνία, δικαίωμα προτεραιότητας κατά την έννοια του άρθρου 31.

2. Ο καταθέτης ο οποίος θέλει να επικαλεσθεί την προτεραιότητά του σύμφωνα με την παράγραφο 1, πρέπει να αποδείξει ότι τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες παρουσιάστηκαν στην έκθεση υπό το κατατεθέν σήμα, σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον εκτελεστικό κανονισμό.

3. Η προτεραιότητα έκθεσης που παρέχεται σε κράτος μέλος ή σε τρίτο κράτος δεν παρατείνει την προθεσμία προτεραιότητας που προβλέπεται στο άρθρο 29.

ΤΜΗΜΑ 4

Διεκδίκηση της αρχαιότητας του εθνικού σήματος

Άρθρο 34

Διεκδίκηση της αρχαιότητας του εθνικού σήματος

1. Ο δικαιούχος προγενέστερου σήματος καταχωρισμένου σε ένα κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου σήματος καταχωρισμένου στο έδαφος της Μπενελούξ ή προγενέστερου σήματος που αποτέλεσε αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης με ισχύ σε ένα κράτος μέλος, ο οποίος καταθέτει αίτηση ταυτόσημου σήματος προκειμένου να καταχωρισθεί ως κοινοτικό για προϊόντα ή υπηρεσίες που ταυτίζονται με εκείνες για τις οποίες είχε καταχωρισθεί το προγενέστερο σήμα ή εμπεριεχόμενες σ' αυτές, δύναται να διεκδικήσει, για το κοινοτικό σήμα, την αρχαιότητα του προγενέστερου σήματος όσον αφορά το κράτος μέλος στο οποίο ή για το οποίο έχει καταχωρισθεί.

2. Το μοναδικό αποτέλεσμα της αρχαιότητας, δυνάμει του παρόντος κανονισμού, είναι ότι όταν ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος παραιτηθεί του προγενέστερου σήματος ή το αφήσει να αποσβεσθεί, θεωρείται ότι εξακολουθεί να απολαύει των ιδίων εκείνων δικαιωμάτων που θα είχε αν το προγενέστερο σήμα είχε εξακολουθήσει να είναι καταχωρισμένο.

3. Η διεκδικούμενη για το κοινοτικό σήμα αρχαιότητα αποσβέννυται όταν ο δικαιούχος του προγενέστερου σήματος, του οποίου διεκδικήθηκε η αρχαιότητα, κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του, ή παραιτείται απ' αυτό ή όταν το σήμα αυτό κηρύσσεται άκυρο πριν από την καταχώριση του κοινοτικού σήματος.

Άρθρο 35

Διεκδίκηση αρχαιότητας μετά την καταχώριση του κοινοτικού σήματος

1. Ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος που είναι δικαιούχος ταυτόσημου προγενέστερου σήματος, καταχωρισμένου σε κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου σήματος καταχωρισμένου στο έδαφος της Μπενελούξ ή προγενέστερου ταυτόσημου σήματος που αποτέλεσε αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης με ισχύ σε κράτος μέλος, για προϊόντα ή υπηρεσίες που είναι ταυτόσημα με εκείνα για τα οποία είχε καταχωρισθεί το προγενέστερο σήμα ή εμπεριεχόμενα σε αυτά, μπορεί να διεκδικήσει την αρχαιότητα του προγενέστερου σήματος όσον αφορά το κράτος μέλος στο οποίο ή για το οποίο έχει καταχωρισθεί.

2. Εφαρμόζεται το άρθρο 34, παράγραφοι 2 και 3.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Εξέταση της αίτησης

Άρθρο 36

Εξέταση των προϋποθέσεων της αίτησης

1. Το Γραφείο εξετάζει:

α) αν η αίτηση κοινοτικού σήματος πληροί τις προϋποθέσεις χορήγησης ημερομηνίας κατάθεσης σύμφωνα με το άρθρο 27·

β) αν η αίτηση κοινοτικού σήματος πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στον εκτελεστικό κανονισμό·

γ) αν τα οφειλόμενα, ενδεχομένως, τέλη ανά κλάση έχουν καταβληθεί εντός της ταχθείσας προθεσμίας.

2. Αν η αίτηση κοινοτικού σήματος δεν πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, το Γραφείο καλεί τον καταθέτη να διορθώσει τις διαπιστωθείσες παρατυπίες ή να καταβάλει τις οφειλόμενες πληρωμές μέσα στις ταχθείσες προθεσμίες.

3. Εάν δεν διορθωθούν οι παρατυπίες ή δεν καταβληθούν οι πληρωμές που διαπιστώθηκαν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 στοιχείο α), εντός των ανωτέρω προθεσμιών, η αίτηση δεν εξετάζεται ως αίτηση κοινοτικού σήματος. Εάν ο καταθέτης συμμορφωθεί προς την πρόσκληση του Γραφείου, αυτό χορηγεί ως ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης την ημερομηνία κατά την οποία διορθώθηκαν όλες οι διαπιστωθείσες παρατυπίες ή κατεβλήθησαν οι οφειλόμενες πληρωμές.

4. Εάν οι παρατυπίες που διαπιστώθηκαν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 στοιχείο β), δεν διορθωθούν εντός των ταχθεισών προθεσμιών, το Γραφείο απορρίπτει την αίτηση.

5. Εάν οι πληρωμές που διαπιστώθηκαν κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 στοιχείο γ), δεν καταβληθούν εντός των ταχθεισών προθεσμιών, θεωρείται ότι η αίτηση ανεκλήθη, εκτός αν προκύπτει σαφώς ποιες κλάσεις προϊόντων ή υπηρεσιών προορίζεται να καλύψει το καταβληθέν ποσό.

6. Η μη τήρηση των προϋποθέσεων σχετικά με τη διεκδίκηση της προτεραιότητας συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος προτεραιότητας για την αίτηση.

7. Η μη τήρηση των προϋποθέσεων σχετικά με τη διεκδίκηση της αρχαιότητας ενός εθνικού σήματος, συνεπάγεται την απώλεια του δικαιώματος διεκδίκησης για την αίτηση.

Άρθρο 37

Εξέταση των απόλυτων λόγων απαραδέκτου

1. Εάν η καταχώριση του σήματος είναι απαράδεκτη σύμφωνα με το άρθρο 7, για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει υποβληθεί αίτηση για το κοινοτικό σήμα, η αίτηση απορρίπτεται για τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες.
2. Εάν το σήμα περιέχει στοιχείο στερούμενο διακριτικού χαρακτήρα και η παρουσία του στοιχείου αυτού στο σήμα μπορεί να δημιουργήσει αμφιβολίες για την έκταση της προστασίας του σήματος, το Γραφείο μπορεί, ως προϋπόθεση της καταχώρισης του σήματος, να ζητήσει από τον καταθέτη να δηλώσει ότι δεν θα επικαλεστεί αποκλειστικό δικαίωμα για το συγκεκριμένο αυτό στοιχείο. Η δήλωση αυτή δημοσιεύεται ταυτόχρονα με την αίτηση ή, ενδεχομένως, με την καταχώριση του κοινοτικού σήματος.
3. Η αίτηση απορρίπτεται μόνον αφού δοθεί στον καταθέτη η δυνατότητα να την ανακαλέσει, να την τροποποιήσει ή να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

ΤΜΗΜΑ 2

Έρευνα

Άρθρο 38

Έρευνα

1. Το Γραφείο, αφού χορηγήσει ημερομηνία κατάθεσης σε αίτηση κοινοτικού σήματος, καταρτίζει έκθεση κοινοτικής έρευνας στην οποία αναφέρονται τα προγενέστερα κοινοτικά σήματα ή οι προγενέστερες αιτήσεις κοινοτικού σήματος η ύπαρξη των οποίων ανακαλύφθηκε και που θα μπορούσαν να αντιταχθούν, σύμφωνα με το άρθρο 8, στην καταχώριση του αιτουμένου κοινοτικού σήματος.
2. Εάν, κατά τη στιγμή της κατάθεσης μιας αίτησης κοινοτικού σήματος, ο αιτών ζητήσει να εκπονηθεί επίσης έκθεση έρευνας από τις κεντρικές υπηρεσίες βιομηχανικής ιδιοκτησίας των κρατών μελών, και εάν καταβληθεί το σχετικό τέλος έρευνας εντός της προθεσμίας που προβλέπεται για την καταβολή του τέλους κατάθεσης, το Γραφείο, μόλις χορηγήσει ημερομηνία κατάθεσης στην αίτηση κοινοτικού σήματος, διαβιβάζει αντίγραφο της αίτησης στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας όλων των κρατών μελών τα οποία έχουν ανακοινώσει στο Γραφείο την απόφασή τους να πραγματοποιήσουν έρευνα στα δικά τους μητρώα σημάτων για τις αιτήσεις κοινοτικών σημάτων.
3. Η καθεμία από τις κεντρικές υπηρεσίες βιομηχανικής ιδιοκτησίας που αναφέρονται στην παράγραφο 2 διαβιβάζει στο Γραφείο, εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής αίτησης κοινοτικού σήματος, έκθεση έρευνας που είτε αναφέρει τα προγενέστερα εθνικά σήματα ή τις προγενέστερες αιτήσεις εθνικού σήματος, η ύπαρξη των οποίων ανακαλύφθηκε και που θα μπορούσαν να αντιταχθούν, σύμφωνα με το άρθρο 8, στην καταχώριση του αιτουμένου κοινοτικού σήματος, είτε διαπιστώνει ότι από την έρευνα δεν προέκυψε καμία ένδειξη τέτοιων δικαιωμάτων.

4. Η έκθεση έρευνας που αναφέρεται στην παράγραφο 3 συντάσσεται βάσει τυποποιημένου εντύπου εκπονημένου από το Γραφείο, αφού δώσει τη γνώμη του το διοικητικό συμβούλιο που προβλέπεται στο άρθρο 126, παράγραφος 1, εφεξής "το διοικητικό συμβούλιο". Το ουσιώδες περιεχόμενο αυτού του εντύπου καθορίζεται από τον εκτελεστικό κανονισμό.

5. Το Γραφείο καταβάλλει ορισμένο ποσό σε κάθε κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας για κάθε έκθεση έρευνας που η υπηρεσία του διαβιβάζει δυνάμει της παραγράφου 3. Το ποσό αυτό, που είναι το ίδιο για όλες τις κεντρικές υπηρεσίες, ορίζεται από την επιτροπή προϋπολογισμού, με απόφαση λαμβανόμενη με πλειοψηφία των τριών τετάρτων των αντιπροσώπων των κρατών μελών.

6. Το Γραφείο διαβιβάζει, χωρίς καθυστέρηση, στον καταθέτη κοινοτικού σήματος την κοινοτική έκθεση έρευνας και, αν ζητηθεί, τις εθνικές εκθέσεις έρευνας που του διαβιβάστηκαν εντός της προθεσμίας που ορίζεται στην παράγραφο 3.

7. Κατά τη δημοσίευση της αίτησης κοινοτικού σήματος, που δεν μπορεί να γίνει πριν παρέλθει ένας μήνας από την ημερομηνία κατά την οποία το Γραφείο διαβίβασε τις εκθέσεις έρευνας στον καταθέτη, το Γραφείο ενημερώνει τους δικαιούχους προγενέστερων κοινοτικών σημάτων ή αιτήσεων κοινοτικού σήματος που αναφέρονται στην κοινοτική έκθεση έρευνας, όσον αφορά τη δημοσίευση της αίτησης κοινοτικού σήματος.

ΤΜΗΜΑ 3

Δημοσίευση της αίτησης

Άρθρο 39

Δημοσίευση της αίτησης

1. Εάν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται για την αίτηση κοινοτικού σήματος και εάν η περίοδος που αναφέρεται στο άρθρο 38 παράγραφος 7 έχει λήξει, η αίτηση δημοσιεύεται, εφόσον δεν απορριφθεί βάσει του άρθρου 37.

2. Εάν, μετά τη δημοσίευση, η αίτηση απορριφθεί βάσει του άρθρου 37, η απορριπτική απόφαση δημοσιεύεται μόλις καταστεί τελεσίδικη.

ΤΜΗΜΑ 4

Παρατηρήσεις τρίτων και ανακοπή

Άρθρο 40

Παρατηρήσεις τρίτων

1. Μετά τη δημοσίευση της αίτησης κοινοτικού σήματος, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, καθώς και οι οργανώσεις κατασκευαστών, παραγωγών, παρεχόντων υπηρεσίες, εμπόρων ή καταναλωτών μπορούν, να υποβάλουν στο Γραφείο γραπτές παρατηρήσεις, εξηγώντας το λόγο για τον οποίο το σήμα δεν θα πρέπει να γίνει δεκτό προς καταχώριση, αυτεπαγγέλτως, δυνάμει ιδίως του άρθρου 7. Οι προαναφερόμενοι δεν αποκτούν την ιδιότητα του διάδικου στην ενώπιον του Γραφείου διαδικασία.

2. Οι παρατηρήσεις στις οποίες αναφέρεται η παράγραφος 1 κοινοποιούνται στον καταθέτη, ο οποίος μπορεί να λάβει θέση.

Άρθρο 41

Ανακοπή

1. Κατά της καταχώρισης του σήματος μπορεί να ασκηθεί ανακοπή, εντός προθεσμίας τριών μηνών από τη δημοσίευση της αίτησης κοινοτικού σήματος, για το λόγο ότι το σήμα δεν θα πρέπει να γίνει δεκτό προς καταχώριση δυνάμει του άρθρου 8:

α) στις περιπτώσεις του άρθρου 8, παράγραφοι 1 και 5, από τους δικαιούχους των προγενέστερων σημάτων στα οποία αναφέρεται το άρθρο 8, παράγραφος 2, καθώς και τους κατόχους αδειών χρήσης εφόσον είναι εξουσιοδοτημένοι προς τούτο από τους δικαιούχους των σημάτων αυτών·

β) στις περιπτώσεις του άρθρου 8, παράγραφος 3, από τους δικαιούχους των σημάτων στα οποία αναφέρεται η διάταξη αυτή·

γ) στις περιπτώσεις του άρθρου 8, παράγραφος 4, από τους δικαιούχους προγενέστερων σημάτων ή σημείων στα οποία αναφέρεται η διάταξη αυτή, καθώς και από τα πρόσωπα στα οποία το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο επιτρέπει την άσκηση αυτών των δικαιωμάτων.

2. Ανακοπή κατά της καταχώρισης του σήματος δύναται επίσης να ασκηθεί, υπό τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1, σε περίπτωση δημοσίευσης τροποποιημένης αίτησης βάσει του άρθρου 43, παράγραφος 2, δεύτερη φράση.

3. Η ανακοπή πρέπει να ασκείται γραπτώς και να είναι αιτιολογημένη. Θεωρείται ασκηθείσα μόνο μετά την καταβολή του τέλους ανακοπής. Εντός προθεσμίας που τάσσει το Γραφείο και σε επίρρωση του αιτήματός του, ο ανακόπτων δύναται να επικαλεστεί πραγματικά περιστατικά, να προσκομίσει αποδείξεις και να διατυπώσει παρατηρήσεις.

Άρθρο 42

Εξέταση της ανακοπής

1. Κατά την εξέταση της ανακοπής, το Γραφείο καλεί τους διαδίκους να υποβάλουν παρατηρήσεις, κάθε φορά που τούτο κρίνεται αναγκαίο και εντός προθεσμίας που το ίδιο τους ορίζει, σχετικά με γνωστοποιήσεις που προέρχονται είτε από τους λοιπούς διαδίκους είτε από το ίδιο.

2. Μετά από αίτηση του καταθέτη, ο ανακόπτων δικαιούχος προγενέστερου κοινοτικού σήματος οφείλει να αποδείξει ότι, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγήθηκαν της δημοσίευσης της αίτησης κοινοτικού σήματος, είχε γίνει ουσιαστική χρήση του προγενέστερου κοινοτικού σήματος στην Κοινότητα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία καταχωρίσθηκε και επί των οποίων βασίζεται η ανακοπή του ή ότι υπάρχει εύλογη αιτία για τη μη χρήση, εφόσον, κατά την ημερομηνία αυτή, το προγενέστερο σήμα ήταν από πενταετίας τουλάχιστον καταχωρισμένο. Αν δεν αποδειχθούν τα ανωτέρω, η ανακοπή απορρίπτεται. Αν το προγενέστερο κοινοτικό σήμα χρησιμοποιήθηκε για μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία

καταχωρίσθηκε, τότε, για τους σκοπούς της εξέτασης της ανακοπής, θεωρείται καταχωρισμένο μόνο για το μέρος αυτό των προϊόντων ή υπηρεσιών.

3. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται στα προγενέστερα εθνικά σήματα στα οποία αναφέρεται το άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο α), υπό τον όρο ότι η χρήση στην Κοινότητα αντικαθίσταται από τη χρήση στο κράτος μέλος στο οποίο προστατεύεται το προγενέστερο εθνικό σήμα.

4. Το Γραφείο, εάν το κρίνει σκόπιμο, καλεί τους διαδίκους σε συμβιβασμό.

5. Αν, από την εξέταση της ανακοπής, προκύψει ότι η καταχώριση του σήματος αποκλείεται για το σύνολο ή για μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες υποβάλλεται αίτηση για το κοινοτικό σήμα, η αίτηση απορρίπτεται για τα συγκεκριμένα προϊόντα ή τις υπηρεσίες. Στην αντίθετη περίπτωση, απορρίπτεται η ανακοπή.

6. Η απόφαση απόρριψης της αίτησης δημοσιεύεται όταν καταστεί τελεσίδικη.

ΤΜΗΜΑ 5

Ανάκληση, περιορισμός, τροποποίηση και διαίρεση της αίτησης

Άρθρο 43

Ανάκληση, περιορισμός και τροποποίηση της αίτησης

1. Ο καταθέτης μπορεί ανά πάσα στιγμή να ανακαλέσει την αίτηση κοινοτικού σήματος ή να περιορίσει τον κατάλογο προϊόντων ή υπηρεσιών που περιλαμβάνει. Αν η αίτηση έχει ήδη δημοσιευθεί, η ανάκληση ή ο περιορισμός δημοσιεύονται επίσης.

2. Εξάλλου, η αίτηση κοινοτικού σήματος δεν μπορεί να τροποποιηθεί, κατ' αίτηση του καταθέτη, παρά μόνο για να διορθωθούν το όνομα και η διεύθυνσή του, τυχόν λάθη διατύπωσης ή αντιγραφής ή προφανή σφάλματα, εφόσον η διόρθωση αυτή δεν αλλοιώνει ουσιαστικά το σήμα ή δεν διευρύνει τον κατάλογο των προϊόντων ή υπηρεσιών. Εάν οι τροποποιήσεις αφορούν την παράσταση του σήματος ή τον κατάλογο των προϊόντων ή υπηρεσιών και επέρχονται μετά τη δημοσίευση της αίτησης, η αίτηση δημοσιεύεται τροποποιημένη.

Άρθρο 44

Διαίρεση της αίτησης

1. Ο καταθέτης μπορεί να διαιρέσει την αίτηση δηλώνοντας ότι ένα τμήμα των προϊόντων ή των υπηρεσιών που περιλαμβάνονται στην αρχική αίτηση θα αποτελέσουν αντικείμενο μιας ή περισσότερων τμηματικών αιτήσεων. Τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες της τμηματικής αίτησης δεν μπορούν να αλληλεπικαλύπτονται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παραμένουν στην αρχική αίτηση ή που περιλαμβάνονται σε άλλες τμηματικές αιτήσεις.

2. Η δήλωση διαίρεσης είναι απαραίτητη:

α) εάν, σε περίπτωση που έχει ασκηθεί ανακοπή κατά της αρχικής αίτησης, η δήλωση αυτή έχει ως αποτέλεσμα τη διαίρεση μεταξύ των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο ανακοπής, έως ότου η απόφαση του τμήματος ανακοπών καταστεί τελεσίδικη ή ώσπου να εγκαταλειφθεί η διαδικασία ανακοπής·

β) κατά τις περιόδους που ορίζει ο εκτελεστικός κανονισμός.

3. Η δήλωση διαίρεσης πρέπει να συνάδει με τις διατάξεις που προβλέπει ο εκτελεστικός κανονισμός.

4. Η δήλωση διαίρεσης υπόκειται στην καταβολή τέλους. Η δήλωση θεωρείται γενομένη μόνο μετά την καταβολή του τέλους.

5. Η διαίρεση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία κατά την οποία μετεγγράφεται στο φάκελο που διατηρεί το Γραφείο για την αρχική αίτηση.

6. Κάθε αίτηση που υποβάλλεται και κάθε τέλος που καταβάλλεται όσον αφορά την αρχική αίτηση πριν από την ημερομηνία παραλαβής από το Γραφείο της δήλωσης διαίρεσης θεωρείται ότι έχει υποβληθεί ή καταβληθεί επίσης για την τμηματική ή τις τμηματικές αιτήσεις. Τα τέλη που έχουν δεόντως καταβληθεί για την αρχική αίτηση πριν από την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης διαίρεσης δεν επιστρέφονται.

7. Η τμηματική αίτηση διατηρεί την ημερομηνία κατάθεσης και κάθε ημερομηνία προτεραιότητας και αρχαιότητας της αρχικής αίτησης.

ΤΜΗΜΑ 6

Καταχώριση

Άρθρο 45

Καταχώριση

Το σήμα καταχωρίζεται ως κοινοτικό σήμα αν η αίτηση πληροί τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού και εφόσον δεν ασκηθεί ανακοπή μέσα στην προθεσμία του άρθρου 41, παράγραφος 1, ή εφόσον απορριφθεί η ανακοπή με τελεσίδικη απόφαση, υπό την προϋπόθεση ότι θα καταβληθεί εντός της ταχθείσας προθεσμίας το τέλος καταχώρισης. Αν δεν καταβληθεί εμπρόθεσμα το εν λόγω τέλος, η αίτηση θεωρείται ότι ανακλήθηκε.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΔΙΑΡΚΕΙΑ, ΑΝΑΝΕΩΣΗ, ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΙΡΕΣΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΗΜΑΤΟΣ

Άρθρο 46

Διάρκεια της καταχώρισης

Η καταχώριση του κοινοτικού σήματος διαρκεί επί μία δεκαετία από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης. Η καταχώριση δύναται να ανανεώνεται, ανά δεκαετία, σύμφωνα με το άρθρο 47.

Άρθρο 47

Ανανέωση

1. Η καταχώριση του κοινοτικού σήματος ανανεώνεται κατ' αίτηση του δικαιούχου του σήματος ή κάθε προσώπου ρητά εξουσιοδοτημένου από αυτόν, εφόσον έχουν καταβληθεί τα τέλη.
2. Τα Γραφείο ενημερώνει τον δικαιούχο του κοινοτικού σήματος και κάθε δικαιούχο καταχωρισμένου επ' αυτού δικαιώματος για τη λήξη ισχύος της καταχώρισης, εγκαίρως πριν από την επέλευσή της. Το Γραφείο δεν ευθύνεται σε περίπτωση μη ενημέρωσης.
3. Η αίτηση ανανέωσης υποβάλλεται εντός προθεσμίας έξι μηνών η οποία λήγει την τελευταία ημέρα του μήνα κατά τον οποίο λήγει η διάρκεια προστασίας του σήματος. Μέσα στην ίδια προθεσμία πρέπει επίσης να καταβληθούν τα τέλη. Εν ελλείψει, η υποβολή της αίτησης και η καταβολή των τελών μπορούν επίσης να γίνουν εντός συμπληρωματικής προθεσμίας έξι μηνών η οποία αρχίζει την επομένη της ημέρας η οποία αναφέρεται στην πρώτη πρόταση, με την επιφύλαξη της καταβολής πρόσθετων τελών εντός της συμπληρωματικής αυτής προθεσμίας.
4. Αν η αίτηση δεν υποβληθεί ή τα τέλη δεν καταβληθούν παρά για μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το κοινοτικό σήμα, η καταχώριση ανανεώνεται μόνο για τα συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες.
5. Η ανανέωση ισχύει από την επομένη της ημερομηνίας λήξης ισχύος της καταχώρισης και καταχωρίζεται.

Άρθρο 48

Τροποποίηση

1. Κατά τη διάρκεια ισχύος της καταχώρισης ή της ανανέωσης, το κοινοτικό σήμα δεν επιτρέπεται να τροποποιηθεί στο μητρώο.
2. Εντούτοις, εάν το κοινοτικό σήμα περιέχει το όνομα και τη διεύθυνση του δικαιούχου, οποιαδήποτε μεταβολή των στοιχείων αυτών που δεν επηρεάζει ουσιωδώς την ταυτότητα με την οποία είχε καταχωρισθεί αρχικά το σήμα, δύναται να καταχωρισθεί κατ' αίτηση του δικαιούχου.
3. Η δημοσίευση της καταχώρισης της τροποποίησης περιέχει ανατύπωση του τροποποιημένου κοινοτικού σήματος. Οι τρίτοι, τα δικαιώματα των οποίων είναι δυνατό να θιγούν από την τροποποίηση, μπορούν να αμφισβητήσουν την καταχώρησή της εντός προθεσμίας τριών μηνών από τη δημοσίευση.

Άρθρο 49

Διαίρεση της καταχώρισης

1. Ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος μπορεί να διαιρέσει την καταχώριση δηλώνοντας ότι ορισμένα προϊόντα ή υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στην αρχική καταχώριση θα αποτελέσουν αντικείμενο μιας ή περισσότερων τμηματικών καταχωρίσεων. Τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες της τμηματικής καταχώρισης δεν

μπορούν να αλληλεπικαλύπτονται με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παραμένουν στην αρχική καταχώριση ή που περιλαμβάνονται σε άλλες τμηματικές καταχωρίσεις.

2. Οι τμηματικές δηλώσεις είναι απαράδεκτες:

α) εάν, σε περίπτωση που έχει υποβληθεί στο Γραφείο αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας της αρχικής καταχώρισης, η τμηματική αυτή δήλωση έχει ως αποτέλεσμα τη διαίρεση των προϊόντων ή υπηρεσιών κατά των οποίων στρέφεται αυτή η αίτηση, έως ότου η απόφαση του τμήματος ακυρώσεων καταστεί τελεσίδικη ή ώσπου να τερματιστεί η διαδικασία με άλλο τρόπο·

β) εάν, στην περίπτωση που έχει κατατεθεί ανταγωγή έκπτωσης ή ακυρότητας στο πλαίσιο αγωγής που έχει ασκηθεί ενώπιον δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων, η τμηματική αυτή δήλωση έχει ως αποτέλεσμα τη διαίρεση των προϊόντων ή υπηρεσιών κατά των οποίων στρέφεται αυτή η ανταγωγή, έως ότου καταχωρισθεί μνεία της απόφασης του δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων στο μητρώο κοινοτικών σημάτων, σύμφωνα με το άρθρο 100, παράγραφος 6.

3. Οι τμηματικές δηλώσεις πρέπει να συνάδουν με τις διατάξεις που προβλέπει ο εκτελεστικός κανονισμός.

4. Οι τμηματικές δηλώσεις υπόκεινται στην καταβολή τέλους. Η δήλωση θεωρείται ότι έχει γίνει μόνο μετά την καταβολή του τέλους.

5. Η διαίρεση αρχίζει να ισχύει από την ημερομηνία κατά την οποία καταχωρίσθηκε στο μητρώο.

6. Κάθε αίτηση που υποβάλλεται και κάθε τέλος που καταβάλλεται όσον αφορά την αρχική καταχώριση πριν από την ημερομηνία παραλαβής από το Γραφείο της δήλωσης διαίρεσης θεωρείται ότι έχει υποβληθεί ή καταβληθεί επίσης για την τμηματική ή τις τμηματικές καταχωρίσεις. Τα τέλη που έχουν δεόντως καταβληθεί για την αρχική καταχώριση πριν από την ημερομηνία παραλαβής της δήλωσης διαίρεσης δεν επιστρέφονται.

7. Η τμηματική καταχώριση διατηρεί την ημερομηνία κατάθεσης και κάθε ημερομηνία προτεραιότητας και αρχαιότητας της αρχικής καταχώρισης.

ΤΙΤΛΟΣ VI

ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ, ΕΚΠΤΩΣΗ ΚΑΙ ΑΚΥΡΟΤΗΤΑ

ΤΜΗΜΑ 1

Παραίτηση

Άρθρο 50

Παραίτηση

1. Το κοινοτικό σήμα μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο παραίτησης για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί.

2. Η παραίτηση δηλώνεται γραπτώς στο Γραφείο από τον δικαιούχο του σήματος. Παράγει αποτελέσματα μόνο μετά την καταχώρισή της.

3. Η παραίτηση καταχωρίζεται μόνον εφόσον συναινεί ο δικαιούχος δικαιώματος που έχει εγγραφεί στο μητρώο. Αν έχει καταχωρισθεί άδεια χρήσης του σήματος, η παραίτηση εγγράφεται στο μητρώο μόνον εάν ο δικαιούχος του σήματος αποδείξει ότι γνωστοποίησε, στον έχοντα την άδεια, την πρόθεσή του να παραιτηθεί· η εγγραφή πραγματοποιείται μετά την πάροδο της προθεσμίας που καθορίζεται στον εκτελεστικό κανονισμό.

ΤΜΗΜΑ 2

Λόγοι έκπτωσης

Άρθρο 51

Λόγοι έκπτωσης

1. Ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του, μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Γραφείο ή μετά από ανταγωγή στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση:

α) εάν, επί διάστημα πέντε συνεχών ετών, δεν έχει γίνει ουσιαστική χρήση του σήματος στην Κοινότητα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί και δεν υπάρχει εύλογη αιτία για τη μη χρήση· κανείς δεν μπορεί ωστόσο να επικαλεστεί την έκπτωση του δικαιούχου εκ των δικαιωμάτων του, εάν, κατά το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της λήξης αυτής της περιόδου και της υποβολής της αίτησης ή της άσκησης ανταγωγής, υπήρξε έναρξη ή επανάλληψη της ουσιαστικής χρήσης του σήματος· πάντως, η έναρξη ή επανάλληψη της χρήσης, εντός προθεσμίας τριών μηνών πριν από την υποβολή της αίτησης ή την άσκηση ανταγωγής, η οποία δεν αρχίζει να προσμετράται πριν από τη συμπλήρωση της συνεχούς πενταετίας μη χρήσης, δεν λαμβάνεται υπόψη, αν οι προπαρασκευαστικές ενέργειες για την έναρξη ή την επανάλληψη της χρήσης συνέβησαν μόνον αφού έλαβε γνώση ο δικαιούχος ότι θα μπορούσε να υποβληθεί η αίτηση ή να ασκηθεί η ανταγωγή·

β) εάν το σήμα, συνεπεία ενεργειών ή αδράνειας του δικαιούχου, έχει καταστεί συνήθης εμπορική ονομασία προϊόντος ή υπηρεσίας για την οποία έχει καταχωρισθεί·

γ) εάν το σήμα, λόγω της χρήσης που γίνεται από τον δικαιούχο, ή με τη συγκατάθεσή του, για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί, ενδέχεται να παραπλανήσει το κοινό, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων ή υπηρεσιών αυτών.

2. Εάν ο λόγος έκπτωσης αφορά μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το κοινοτικό σήμα, ο δικαιούχος κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του μόνο για τα συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες.

ΤΜΗΜΑ 3

Λόγοι ακυρότητας

Άρθρο 52

Απόλυτοι λόγοι ακυρότητας

1. Ένα κοινοτικό σήμα κηρύσσεται άκυρο, μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Γραφείο ή μετά από άσκηση ανταγωγής στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση:

α) εάν το κοινοτικό σήμα δεν καταχωρίστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7·

β) εάν ο καταθέτης ενήργησε κακόπιστα κατά την κατάθεση της αίτησης σήματος.

2. Όταν η καταχώριση του κοινοτικού σήματος έγινε κατά παράβαση του άρθρου 7 παράγραφος 1 στοιχεία β), γ) ή δ), το κοινοτικό σήμα δεν κηρύσσεται εντούτοις άκυρο, εάν, λόγω της χρήσης που του έγινε, απέκτησε, μετά την καταχώρισή του, διακριτικό χαρακτήρα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες καταχωρίστηκε.

3. Όταν ο λόγος ακυρότητας αφορά μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το κοινοτικό σήμα, η ακυρότητα του σήματος κηρύσσεται μόνο για τα συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες.

Άρθρο 53

Σχετικοί λόγοι ακυρότητας

1. Το κοινοτικό σήμα κηρύσσεται άκυρο μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Γραφείο ή μετά από άσκηση ανταγωγής στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση:

α) όταν υφίσταται προγενέστερο σήμα όπως αναφέρεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, και πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 ή της παραγράφου 5 του εν λόγω άρθρου·

β) όταν υφίσταται σήμα προβλεπόμενο στο άρθρο 8, παράγραφος 3, και πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου αυτής·

γ) όταν υφίσταται προγενέστερο δικαίωμα προβλεπόμενο στο άρθρο 8, παράγραφος 4, και πληρούνται οι προϋποθέσεις της παραγράφου αυτής.

2. Το κοινοτικό σήμα κηρύσσεται επίσης άκυρο μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Γραφείο ή μετά από άσκηση ανταγωγής στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση όταν η χρήση του μπορεί να απαγορευθεί δυνάμει ενός άλλου προγενέστερου δικαιώματος σύμφωνα με την κοινοτική νομοθεσία ή με το εθνικό δίκαιο που διέπει την προστασία του, και ιδίως:

α) δικαιώματος στο όνομα·

β) δικαιώματος στην εικόνα·

γ) δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας·

δ) δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας·

3. Το κοινοτικό σήμα δεν μπορεί να κηρυχθεί άκυρο όταν ο κάτοχος δικαιώματος που αναφέρεται στις παραγράφους 1 ή 2 συναινέσει ρητά για την καταχώριση του σήματος αυτού πριν από την υποβολή της αίτησης για ακυρότητα ή την άσκηση της ανταγωγής.

4. Ο κάτοχος δικαιώματος που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ή 2, ο οποίος ζήτησε προγενεστέρως την ακυρότητα κοινοτικού σήματος ή άσκησε ανταγωγή στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση, δεν μπορεί να υποβάλει νέα αίτηση για ακυρότητα ή να ασκήσει ανταγωγή επικαλούμενος κάποιο άλλο από τα ανωτέρω δικαιώματα το οποίο θα μπορούσε να είχε επικαλεστεί σε υποστήριξη της πρώτης αίτησης.

5. Εφαρμόζεται το άρθρο 52, παράγραφος 3.

Άρθρο 54

Απώλεια δικαιώματος λόγω ανοχής

1. Ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος, ο οποίος επί πέντε συνεχή έτη γνώριζε αλλά ανέχθηκε τη χρήση μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος στην Κοινότητα, δεν δικαιούται πλέον να ζητήσει την ακυρότητα ούτε να αντιταχθεί στη χρήση του μεταγενέστερου σήματος βάσει του προγενέστερου σήματος για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες εχρησιμοποιείτο το μεταγενέστερο σήμα, εκτός αν η καταχώριση του μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος έγινε με κακή πίστη.

2. Ο δικαιούχος προγενέστερου εθνικού σήματος που αναφέρεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, ή άλλου προγενέστερου σημείου που αναφέρεται στο άρθρο 8, παράγραφος 4, ο οποίος επί πέντε συνεχή έτη γνώριζε και ανέχθηκε τη χρήση μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος στο κράτος μέλος όπου προστατεύεται το εν λόγω προγενέστερο σήμα ή το άλλο προγενέστερο σημείο, δεν δικαιούται πλέον να ζητήσει την ακυρότητα ούτε να αντιταχθεί στη χρήση του μεταγενέστερου σήματος βάσει του προγενέστερου σήματος ή του άλλου προγενέστερου σημείου για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες εχρησιμοποιείτο το μεταγενέστερο σήμα, εκτός αν η κατάθεση του μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος έγινε με κακή πίστη.

3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 ή 2, ο δικαιούχος του μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος δεν δικαιούται να αντιταχθεί στη χρήση του προγενέστερου δικαιώματος, ακόμα και αν το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί πλέον να προβληθεί κατά του μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος.

ΤΜΗΜΑ 4

Αποτελέσματα της έκπτωσης και της ακυρότητας

Άρθρο 55

Αποτελέσματα της έκπτωσης και της ακυρότητας

1. Στο βαθμό που ο δικαιούχος εκπίπτει του συνόλου ή μέρους των δικαιωμάτων του, το κοινοτικό σήμα θεωρείται ότι έχει παύσει να παράγει τα αποτελέσματα που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό, από την ημερομηνία της αίτησης για την έκπτωση ή της ανταγωγής. Κατ' αίτηση ενός διαδίκου, μπορεί να καθοριστεί στην

απόφαση προγενέστερη ημερομηνία, εφόσον κατ' αυτήν συνέτρεχε ένας από τους λόγους έκπτωσης.

2. Το κοινοτικό σήμα, στο βαθμό που κηρύχθηκε, εν όλω ή εν μέρει, άκυρο, θεωρείται ότι ουδέποτε παρήγαγε τα αποτελέσματα που προβλέπει ο παρών κανονισμός.

3. Με την επιφύλαξη των εθνικών διατάξεων που διέπουν είτε τις αγωγές για αποζημιώσεις λόγω πταίσματος ή κακής πίστης του δικαιούχου του σήματος, είτε τον αδικαιολόγητο πλουτισμό, το αναδρομικό αποτέλεσμα της έκπτωσης ή της ακυρότητας του σήματος του δικαιούχου δεν επηρεάζει:

α) τις αποφάσεις για παραποίηση/απομίμηση που έχουν αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου και έχουν εκτελεστεί πριν από την έκδοση της απόφασης έκπτωσης ή ακυρότητας·

β) τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί πριν από την απόφαση έκπτωσης ή ακυρότητας, εφόσον έχουν εκτελεστεί πριν την απόφαση αυτή· εντούτοις, μπορεί να απαιτηθεί, για λόγους ευθυδικίας, και εφόσον το δικαιολογούν οι περιστάσεις, η επιστροφή ποσών που καταβλήθηκαν δυνάμει της σύμβασης.

ΤΜΗΜΑ 5

Διαδικασία έκπτωσης ή ακυρότητας ενώπιον του Γραφείου

Άρθρο 56

Αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας

1. Αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας του κοινοτικού σήματος μπορεί να υποβάλει στο Γραφείο:

α) στις περιπτώσεις που καθορίζονται στα άρθρα 51 και 52, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο καθώς και κάθε οργάνωση που έχει συσταθεί για την εκπροσώπηση των συμφερόντων κατασκευαστών, παραγωγών, παρεχόντων υπηρεσίες, εμπόρων ή καταναλωτών, και οι οποίοι σύμφωνα με το δίκαιο στο οποίο υπάγονται, μπορούν να παρίστανται ενώπιον δικαστηρίου·

β) στις περιπτώσεις που καθορίζονται στο άρθρο 53 παράγραφος 1, τα πρόσωπα που αναφέρονται στο άρθρο 41 παράγραφος 1·

γ) στις περιπτώσεις του άρθρου 53 παράγραφος 2, οι κάτοχοι των προγενέστερων δικαιωμάτων που αναφέρονται στη διάταξη αυτή ή τα πρόσωπα τα οποία, σύμφωνα με το δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους μέλους, νομιμοποιούνται να ασκούν τα εν λόγω δικαιώματα.

2. Η αίτηση υποβάλλεται γραπτώς και είναι αιτιολογημένη. Θεωρείται δε ότι έχει υποβληθεί μόνο μετά την καταβολή του τέλους.

3. Η αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας είναι απαράδεκτη αν μια αίτηση με το αυτό αντικείμενο, και για την αυτή αιτία, έχει κριθεί μεταξύ των αυτών διαδικιών από δικαστήριο κράτους μέλους και η απόφαση αυτή έχει αποκτήσει την ισχύ δεδικασμένου.

Άρθρο 57

Εξέταση της αίτησης

1. Κατά την εξέταση της αίτησης έκπτωσης ή ακυρότητας, το Γραφείο καλεί, όποτε είναι αναγκαίο, τους διάδικους, να υποβάλουν, στις προθεσμίες που τους τάσσει, τις παρατηρήσεις τους για τις κοινοποιήσεις που τους έχει απευθύνει ή τις γνωστοποιήσεις που προέρχονται από τους λοιπούς διάδικους.
2. Μετά από αίτηση του δικαιούχου του κοινοτικού σήματος, ο δικαιούχος προγενέστερου κοινοτικού σήματος, διάδικος σε διαδικασία ακυρότητας, οφείλει να αποδείξει ότι, κατά τη διάρκεια των πέντε ετών που προηγούνται της ημερομηνίας της αίτησης ακυρότητας, είχε γίνει ουσιαστική χρήση του προγενέστερου κοινοτικού σήματος στην Κοινότητα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία είχε καταχωρισθεί, και τα οποία επικαλείται προς αιτιολόγηση της αίτησής του, ή ότι υπάρχει εύλογη αιτία για τη μη χρήση, εφόσον κατά την ημερομηνία αυτή το προγενέστερο κοινοτικό σήμα ήταν από πενταετίας τουλάχιστον καταχωρισμένο. Εξάλλου, εάν το προγενέστερο κοινοτικό σήμα ήταν, τουλάχιστον από πενταετίας, καταχωρισμένο κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της αίτησης κοινοτικού σήματος, ο δικαιούχος του προγενέστερου κοινοτικού σήματος πρέπει επίσης να αποδείξει ότι οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 42 παράγραφος 2 επληρούντο κατά την ημερομηνία αυτή. Αν δεν αποδειχθούν τα ανωτέρω, η αίτηση ακυρότητας απορρίπτεται. Αν το προγενέστερο κοινοτικό σήμα χρησιμοποιήθηκε για μέρος μόνο των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία καταχωρίσθηκε, τότε, για τους σκοπούς της εξέτασης της αίτησης ακυρότητας, θεωρείται καταχωρισμένο μόνο γι' αυτό το μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών.
3. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται για τα προγενέστερα εθνικά σήματα που αναφέρονται στο άρθρο 8 παράγραφος 2 στοιχείο α), υπό τον όρο ότι η χρήση στην Κοινότητα αντικαθίσταται από τη χρήση στο κράτος μέλος στο οποίο προστατεύεται το προγενέστερο εθνικό σήμα.
4. Το Γραφείο, εάν το κρίνει σκόπιμο, καλεί τους διάδικους σε συμβιβασμό.
5. Αν, από την εξέταση της αίτησης έκπτωσης ή ακυρότητας, προκύψει ότι το σήμα δεν έπρεπε να είχε γίνει δεκτό προς καταχώριση για το σύνολο ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωρισθεί, ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του ή το σήμα κηρύσσεται άκυρο για τα συγκεκριμένα προϊόντα ή υπηρεσίες. Στην αντίθετη περίπτωση, η αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας απορρίπτεται.
6. Μνεία της απόφασης του Γραφείου σχετικά με την αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας εγγράφεται στο μητρώο όταν η απόφαση καταστεί τελεσίδικη.

ΤΙΤΛΟΣ VII

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

Άρθρο 58

Αποφάσεις που υπόκεινται σε προσφυγή

1. Οι αποφάσεις των εξεταστών, των τμημάτων ανακοπών, του τμήματος διαχείρισης των σημάτων και νομικών θεμάτων και των τμημάτων ακύρωσης υπόκεινται σε προσφυγή. Η προσφυγή έχει ανασταλτικό αποτέλεσμα.
2. Η απόφαση που δεν περατώνει δίκη ως προς ένα των διαδίκων υπόκειται σε προσφυγή μόνο μαζί με την οριστική απόφαση, εκτός αν η εν λόγω απόφαση επιτρέπει την άσκηση χωριστής προσφυγής.

Άρθρο 59

Πρόσωπα που νομιμοποιούνται να ασκήσουν προσφυγή και να είναι διάδικοι

Κάθε διάδικος σε διαδικασία για την οποία εκδόθηκε απόφαση, μπορεί να ασκήσει προσφυγή κατά το μέρος που η απόφαση αυτή δεν τον δικαιώνει. Οι λοιποί διάδικοι στην εν λόγω διαδικασία καθίστανται αυτοδικαίως διάδικοι στη διαδικασία της προσφυγής.

Άρθρο 60

Προθεσμία και τύπος

Η προσφυγή πρέπει να ασκηθεί εγγράφως ενώπιον του Γραφείου εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημέρα της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης απόφασης. Η προσφυγή θεωρείται ότι έχει ασκηθεί μόνο μετά την καταβολή του τέλους προσφυγής. Εντός προθεσμίας τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησης της απόφασης, πρέπει να κατατεθεί γραπτώς υπόμνημα που να εκθέτει τους λόγους της προσφυγής.

Άρθρο 61

Αναθεώρηση των αποφάσεων στις περιπτώσεις *ex parte*

1. Εάν ο προσφεύγων είναι ο μόνος διάδικος στη διαδικασία και εάν το τμήμα το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση θεωρήσει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη, διορθώνει την απόφασή του.
2. Εάν η απόφαση δεν διορθωθεί εντός προθεσμίας ενός μηνός από την παραλαβή του υπομνήματος που εκθέτει τους λόγους της προσφυγής, η προσφυγή πρέπει να παραπεμφθεί αμέσως στο τμήμα προσφυγών, χωρίς να διατυπωθεί γνώμη επί της ουσίας.

Άρθρο 62

Αναθεώρηση των αποφάσεων στις περιπτώσεις *inter partes*

1. Εάν κατά τη διαδικασία ο προσφεύγων είναι αντιμέτωπος με άλλο διάδικο, και το τμήμα το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση θεωρήσει την προσφυγή παραδεκτή και βάσιμη, διορθώνει την απόφασή του.
2. Η διόρθωση μπορεί να γίνει μόνον εφόσον το τμήμα το οποίο εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση κοινοποιήσει στον άλλο διάδικο την πρόθεσή του να τη διορθώσει και αυτός το αποδεχθεί εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης.

3. Αν ο αντίδικος δεν συμφωνεί να γίνει δεκτή προσφυγή και διατυπώσει σχετική δήλωση εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης που αναφέρεται στην παράγραφο 2, ή αν δεν προβεί σε δήλωση εντός της καθορισμένης προθεσμίας, η προσφυγή παραπέμπεται αμέσως στο τμήμα προσφυγών, χωρίς να διατυπωθεί γνώμη επί της ουσίας.

4. Ωστόσο, αν το τμήμα του οποίου προσβάλλεται η απόφαση δεν θεωρεί παραδεκτή και βάσιμη την προσφυγή εντός μηνός μετά τη λήψη του αιτιολογικού υπομνήματος, παραπέμπει χωρίς καθυστέρηση την προσφυγή στο τμήμα προσφυγών χωρίς να διατυπωθεί γνώμη επί της ουσίας, αντί να λάβει τα μέτρα που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3.

Άρθρο 63

Εξέταση της προσφυγής

1. Αν η προσφυγή είναι παραδεκτή, το τμήμα προσφυγών εξετάζει αν είναι και κατ' ουσία βάσιμη.

2. Κατά την εξέταση της προσφυγής, το τμήμα προσφυγών καλεί τους διαδίκους, όποτε είναι αναγκαίο και εντός προθεσμίας που τους τάσσει, να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σχετικά με τις κοινοποιήσεις που τους έχει απευθύνει ή τις γνωστοποιήσεις που προέρχονται από τους λοιπούς διαδίκους.

Άρθρο 64

Απόφαση επί της προσφυγής

1. Μετά την εξέταση της προσφυγής επί της ουσίας, το τμήμα προσφυγών αποφαινεται επί της προσφυγής. Δύναται, είτε να ασκήσει τις αρμοδιότητες του τμήματος που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, είτε να αναπέμψει την υπόθεση στο τμήμα αυτό για τα περαιτέρω.

2. Αν το τμήμα προσφυγών αναπέμψει την υπόθεση για τα περαιτέρω στο τμήμα που εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση, το τμήμα αυτό δεσμεύεται από το σκεπτικό και το διατακτικό της απόφασης του τμήματος προσφυγών, εφόσον τα πραγματικά περιστατικά της υπόθεσης είναι τα ίδια.

3. Οι αποφάσεις των τμημάτων προσφυγών αρχίζουν να ισχύουν από τη λήξη της προθεσμίας που αναφέρεται στο άρθρο 65, παράγραφος 5, ή, αν έχει ασκηθεί προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εντός της προθεσμίας αυτής, από της απορρίψεώς της.

Άρθρο 65

Προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

1. Οι αποφάσεις που εκδίδουν επί προσφυγής τα τμήματα προσφυγών υπόκεινται σε προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

2. Προσφυγή επιτρέπεται για λόγους αναρμοδιότητας, παράβασης ουσιώδους τύπου, παράβασης της συνθήκης, του παρόντος κανονισμού ή οποιουδήποτε κανόνα δικαίου σχετικά με την εφαρμογή τους ή για κατάχρηση εξουσίας.

3. Το Δικαστήριο μπορεί, όχι μόνο να ακυρώσει, αλλά και να μεταρρυθμίσει την προσβαλλόμενη απόφαση.
4. Δικαίωμα προσφυγής έχει κάθε διάδικος της διαδικασίας ενώπιον του τμήματος προσφυγών, εφόσον η απόφαση του τμήματος αυτού δεν τον δικαιώνει.
5. Η προσφυγή ασκείται ενώπιον του Δικαστηρίου εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης του τμήματος προσφυγών.
6. Το Γραφείο υποχρεούται να λάβει τα αναγκαία μέτρα για την εκτέλεση της απόφασης του Δικαστηρίου.

ΤΙΤΛΟΣ VIII

ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

Άρθρο 66

Συλλογικά κοινοτικά σήματα

1. Συλλογικά κοινοτικά σήματα δύνανται να αποτελέσουν τα κοινοτικά σήματα που προσδιορίζονται ως συλλογικά κατά την κατάθεση και είναι ικανά να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες των μελών της δικαιούχου οργάνωσης του σήματος από εκείνα άλλων επιχειρήσεων. Δύνανται να καταθέτουν συλλογικά κοινοτικά σήματα οι οργανώσεις κατασκευαστών, παραγωγών, παρεχόντων υπηρεσιών ή εμπόρων, οι οποίες, σύμφωνα με τη νομοθεσία στην οποία υπάγονται, έχουν την ικανότητα να είναι, ιδίω ονόματι, υποκείμενα πάσης φύσεως δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, να συμβάλλονται ή να ενεργούν άλλες δικαιοπραξίες και να παρίστανται ενώπιον δικαστηρίου, καθώς επίσης και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 7 παράγραφος 1 στοιχείο γ), συλλογικά κοινοτικά σήματα κατά την έννοια της παραγράφου 1 μπορούν να αποτελέσουν σημεία ή ενδείξεις που δύνανται να χρησιμεύσουν στο εμπόριο για δήλωση της γεωγραφικής προέλευσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Το συλλογικό σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο να απαγορεύει στους τρίτους τη χρήση στις συναλλαγές τέτοιων σημείων ή ενδείξεων, εφόσον αυτή η χρήση γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή το εμπόριο· ειδικότερα, αυτό το σήμα δεν μπορεί να αντιταχθεί σε τρίτο που έχει δικαίωμα να χρησιμοποιεί γεωγραφική ονομασία.
3. Ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στα συλλογικά κοινοτικά σήματα, εκτός αν τα άρθρα 67 έως 74 προβλέπουν άλλως.

Άρθρο 67

Κανονισμός χρήσης του σήματος

1. Ο καταθέτης συλλογικού κοινοτικού σήματος πρέπει να υποβάλει κανονισμό χρήσης του σήματος εντός της ταχθείσας προθεσμίας.
2. Ο κανονισμός χρήσης αναφέρει τα πρόσωπα που δικαιούνται να χρησιμοποιούν τα σήμα, τους όρους συμμετοχής στην οργάνωση, καθώς και τις προϋποθέσεις χρήσης του σήματος, εφόσον υπάρχουν, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών

κυρώσεων. Ο κανονισμός χρήσης σήματος που αναφέρεται στο άρθρο 66 παράγραφος 2 πρέπει να επιτρέπει σε κάθε πρόσωπο τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες του οποίου προέρχονται από την εν λόγω γεωγραφική ζώνη, να καθίσταται μέλος της οργάνωσης που είναι δικαιούχος του σήματος.

Άρθρο 68

Απόρριψη της αίτησης

1. Εκτός από τους λόγους απόρριψης της αίτησης κοινοτικού σήματος που προβλέπονται στα άρθρα 36 και 37, η αίτηση συλλογικού κοινοτικού σήματος απορρίπτεται όταν δεν πληροί τις διατάξεις των άρθρων 66 ή 67 ή όταν ο κανονισμός χρήσης αντίκειται στη δημόσια τάξη ή στα χρηστά ήθη.
2. Η αίτηση συλλογικού κοινοτικού σήματος απορρίπτεται επίσης όταν υπάρχει κίνδυνος παραπλάνησης του κοινού, όσον αφορά το χαρακτήρα ή τη σημασία του σήματος, ιδίως όταν το σήμα εμφανίζεται ως κάτι άλλο, και όχι ως συλλογικό σήμα.
3. Η αίτηση δεν απορρίπτεται, αν ο καταθέτης, μετά από τροποποίηση του κανονισμού χρήσης, πληροί τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 και 2.

Άρθρο 69

Παρατηρήσεις τρίτων

Εκτός από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 40, κάθε πρόσωπο ή οργάνωση που προβλέπεται στο άρθρο αυτό δύναται να απευθύνει στο Γραφείο γραπτές παρατηρήσεις βασιζόμενες στον ιδιαίτερο λόγο για τον οποίο η αίτηση συλλογικού κοινοτικού σήματος πρέπει να απορριφθεί σύμφωνα με το άρθρο 68.

Άρθρο 70

Χρήση του σήματος

Η χρήση του συλλογικού κοινοτικού σήματος από οποιοδήποτε πρόσωπο που δικαιούται να το χρησιμοποιεί, πληροί τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, εφόσον πληρούνται οι λοιποί όροι τους οποίους ο παρών κανονισμός επιβάλλει όσον αφορά τη χρήση του κοινοτικού σήματος.

Άρθρο 71

Τροποποίηση του κανονισμού χρήσης του σήματος

1. Ο δικαιούχος του συλλογικού κοινοτικού σήματος πρέπει να υποβάλει στο Γραφείο κάθε τροποποιημένο κανονισμό χρήσης.
2. Η τροποποίηση δεν σημειώνεται στο μητρώο, εάν ο τροποποιημένος κανονισμός χρήσης δεν πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 67 ή συντρέπει ένας από τους λόγους απόρριψης του άρθρου 68.
3. Το άρθρο 69 εφαρμόζεται στον τροποποιημένο κανονισμό χρήσης.

4. Για την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού, η τροποποίηση του κανονισμού χρήσης αρχίζει να ισχύει μόνον από την ημερομηνία που καταχωρίστηκε η μνεία της τροποποίησης στο μητρώο.

Άρθρο 72

Άσκηση αγωγής για παραποίηση/απομίμηση

1. Το άρθρο 22 παράγραφοι 3 και 4 σχετικά με τα δικαιώματα των κατόχων αδειών χρήσης, ισχύουν για κάθε πρόσωπο που νομιμοποιείται να χρησιμοποιεί κοινοτικό συλλογικό σήμα.

2. Ο δικαιούχος συλλογικού κοινοτικού σήματος δύναται να αξιώνει, για λογαριασμό των προσώπων που νομιμοποιούνται να χρησιμοποιούν το σήμα, αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν τα πρόσωπα αυτά λόγω της χρήσης του σήματος χωρίς σχετική άδεια.

Άρθρο 73

Λόγοι έκπτωσης

Εκτός από τους λόγους έκπτωσης που προβλέπονται στο άρθρο 51, ο δικαιούχος συλλογικού κοινοτικού σήματος κηρύσσεται έκπτωτος των δικαιωμάτων του μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Γραφείο ή κατόπιν ανταγωγής που ασκείται στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση, εάν:

α) ο δικαιούχος δεν λαμβάνει εύλογα μέτρα για να αποτρέψει χρήση του σήματος η οποία δεν συμβιβάζεται με τους όρους χρήσης που προβλέπει ο κανονισμός χρήσης, η τροποποίηση του οποίου έχει, ενδεχομένως, σημειωθεί στο μητρώο·

β) ο τρόπος με τον οποίο χρησιμοποίησε το σήμα ο δικαιούχος είχε ως συνέπεια τη δυνατότητα παραπλάνησης του κοινού κατά την έννοια του άρθρου 68 παράγραφος 2·

γ) η τροποποίηση του κανονισμού χρήσης σημειώθηκε στο μητρώο αντίθετα προς το άρθρο 71 παράγραφος 2, εκτός αν ο δικαιούχος του σήματος, μετά από νέα τροποποίηση του κανονισμού χρήσης, συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις των διατάξεων αυτών.

Άρθρο 74

Λόγοι ακυρότητας

Εκτός από τους λόγους ακυρότητας που προβλέπονται στα άρθρα 52 και 53, το συλλογικό κοινοτικό σήμα κηρύσσεται άκυρο μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο Γραφείο ή μετά από ανταγωγή που ασκείται στα πλαίσια αγωγής για παραποίηση/απομίμηση, εάν καταχωρίστηκε αντίθετα προς το άρθρο 68, εκτός εάν ο δικαιούχος του σήματος, μετά από τροποποίηση του κανονισμού χρήσης, συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις των διατάξεων αυτών.

ΤΙΤΛΟΣ ΙΧ

ΔΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΤΜΗΜΑ 1

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 75

Αιτιολόγηση των αποφάσεων

Οι αποφάσεις του Γραφείου αιτιολογούνται. Μπορούν να στηρίζονται μόνο στους λόγους επί των οποίων οι διάδικοι είχαν τη δυνατότητα να λάβουν θέση.

Άρθρο 76

Αυτεπάγγελτη εξέταση των πραγματικών περιστατικών

1. Κατά την ενώπιόν του διαδικασία, το Γραφείο εξετάζει τα πραγματικά περιστατικά· εντούτοις, σε διαδικασία που αφορά τους σχετικούς λόγους απαραδέκτου της καταχώρισης, η εξέταση περιορίζεται στα επιχειρήματα που προβάλλουν οι διάδικοι καθώς και τα υποβληθέντα από αυτούς αιτήματα.

2. Το Γραφείο μπορεί να μη λαμβάνει υπόψη πραγματικά περιστατικά των οποίων δεν έγινε επίκληση ή αποδείξεις που δεν προσεκόμισαν εγκαίρως οι διάδικοι.

Άρθρο 77

Προφορική διαδικασία

1. Το Γραφείο αποφασίζει προφορική διαδικασία, είτε αυτεπαγγέλτως είτε κατ' αίτηση ενός των διαδίκων, εάν το θεωρεί σκόπιμο.

2. Η προφορική διαδικασία ενώπιον των εξεταστών, των τμημάτων ανακοπών και του τμήματος διαχείρισης των σημάτων και νομικών θεμάτων δεν είναι δημόσια.

3. Η προφορική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένης της απαγγελίας της απόφασης, είναι δημόσια ενώπιον των τμημάτων ακύρωσης και των τμημάτων προσφυγών, εφόσον δεν υπάρξει αντίθετη απόφαση του επιληφθέντος τμήματος σε περιπτώσεις όπου η δημοσιότητα θα μπορούσε να έχει, ιδίως για ένα διάδικο, σοβαρές και άδικες επιπτώσεις.

Άρθρο 78

Αποδεικτική διαδικασία

1. Σε κάθε διαδικασία ενώπιον του Γραφείου, επιτρέπονται ιδίως τα ακόλουθα αποδεικτικά μέσα:

α) η εξέταση των διαδίκων·

β) η αίτηση πληροφοριών·

γ) η προσκόμιση εγγράφων και δειγμάτων·

δ) η εξέταση των μαρτύρων·

ε) η πραγματογνωμοσύνη·

στ) οι έγγραφες ένορκες βεβαιώσεις ή υπεύθυνες δηλώσεις ή οι δηλώσεις οι οποίες έχουν ισοδύναμο αποτέλεσμα σύμφωνα με το δίκαιο του κράτους στο οποίο συντάσσονται.

2. Η επιληφθείσα υπηρεσία μπορεί να αναθέσει σε ένα από τα μέλη της τη διεξαγωγή της αποδεικτικής διαδικασίας.

3. Εάν το Γραφείο κρίνει απαραίτητο να καταθέσει προφορικά διάδικος, μάρτυρας ή πραγματογνώμονας, κλητεύει το εν λόγω πρόσωπο να εμφανισθεί ενώπιόν του.

4. Οι διάδικοι ενημερώνονται για την εξέταση μάρτυρα ή πραγματογνώμονα ενώπιον του Γραφείου. Έχουν το δικαίωμα να παρίστανται και να υποβάλλουν ερωτήσεις στον μάρτυρα ή τον πραγματογνώμονα.

Άρθρο 79

Κοινοποίηση

Το Γραφείο κοινοποιεί αυτεπάγγελα όλες τις αποφάσεις και κλητεύσεις για εμφάνιση ενώπιόν του, καθώς και τις γνωστοποιήσεις που αποτελούν αφετηρία προθεσμιών ή των οποίων η κοινοποίηση προβλέπεται από άλλες διατάξεις του παρόντος κανονισμού ή από τον εκτελεστικό κανονισμό, ή διατάσσεται από τον πρόεδρο του Γραφείου.

Άρθρο 80

Ακύρωση ή ανάκληση

1. Σε περίπτωση που το Γραφείο πραγματοποιήσει μια εγγραφή στο μητρώο ή λάβει απόφαση που περιέχει πρόδηλο διαδικαστικό σφάλμα, αποδιδόμενο στο Γραφείο, το τελευταίο αυτό προβαίνει στην ακύρωση της εν λόγω εγγραφής ή στην ανάκληση της εν λόγω απόφασης. Σε περίπτωση που στη διαδικασία υπάρχει μόνον ένας διάδικος και η εγγραφή ή η πράξη θίγει τα δικαιώματά του, η ακύρωση της εγγραφής ή η ανάκληση της απόφασης αποφασίζεται ακόμη κι αν το σφάλμα δεν ήταν πρόδηλο για τον διάδικο.

2. Η ακύρωση της εγγραφής ή η ανάκληση της απόφασης που προβλέπονται από την παράγραφο 1 αποφασίζεται αυτεπαγγέλτως ή κατ' αίτηση ενός των διαδίκων από το τμήμα που έκανε την εγγραφή ή έλαβε την απόφαση. Η ακύρωση ή ανάκληση αποφασίζεται εντός προθεσμίας έξι μηνών από την ημερομηνία εγγραφής στο μητρώο ή έκδοσης της απόφασης, κατόπιν διαβουλεύσεως με τους διαδίκους και τους πιθανούς κατόχους δικαιωμάτων επί του εν λόγω κοινοτικού σήματος, που έχουν εγγραφεί στο μητρώο.

3. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν θίγουν τη δυνατότητα των διαδίκων να ασκήσουν προσφυγή κατ' εφαρμογή των άρθρων 58 και 65, ούτε τη δυνατότητα, σύμφωνα με τις διαδικασίες και τους όρους που προβλέπει ο εκτελεστικός κανονισμός, να διορθωθούν οποιαδήποτε γλωσσικά σφάλματα ή σφάλματα μεταγραφής καθώς και προφανή σφάλματα στις αποφάσεις του Γραφείου, ή σφάλματα αποδιδόμενα στο Γραφείο κατά την καταχώριση του σήματος ή κατά τη δημοσίευση της καταχώρισής του.

Άρθρο 81

Επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση (restitutio in integrum)

1. Ο καταθέτης ή ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος ή οποιοσδήποτε άλλος διάδικος σε διαδικασία ενώπιον του Γραφείου ο οποίος, παρότι επέδειξε όλη την επιμέλεια που επιβάλλουν οι περιστάσεις, δεν μπόρεσε να τηρήσει μια προθεσμία έναντι του Γραφείου, αποκαθίσταται, μετά από αίτηση, στα δικαιώματά του εάν το κώλυμα είχε ως άμεση συνέπεια, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού, την απώλεια δικαιώματος ή ένδικου μέσου.
2. Η αίτηση πρέπει να υποβληθεί εγγράφως εντός προθεσμίας δύο μηνών από την παύση του κωλύματος. Η μη διενεργηθείσα πράξη πρέπει να διενεργηθεί μέσα στην προθεσμία αυτή. Η αίτηση είναι παραδεκτή μόνον εντός προθεσμίας ενός έτους από τη λήξη της μη τηρηθείσας προθεσμίας. Σε περίπτωση που δεν υποβλήθηκε η αίτηση ανανέωσης της καταχώρισης ή δεν καταβλήθηκε το τέλος της ανανέωσης, η πρόσθετη προθεσμία των έξι μηνών που προβλέπεται στο άρθρο 47 παράγραφος 3 τρίτη φράση, αφαιρείται από την περίοδο του ενός έτους.
3. Η αίτηση πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να αναφέρει τα πραγματικά περιστατικά και τους λόγους που προβάλλονται για την υποστήριξή της. Η αίτηση θεωρείται ότι έχει υποβληθεί μόνον αφού καταβληθεί το τέλος επαναφοράς των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση.
4. Το τμήμα που είναι αρμόδιο να αποφασίσει για τη μη διενεργηθείσα πράξη, αποφασίζει και για την αίτηση.
5. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις προθεσμίες που προβλέπονται στην παράγραφο 2, καθώς και στο άρθρο 41 παράγραφοι 1 και 3 και στο άρθρο 82.
6. Όταν ο καταθέτης ή ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος αποκατασταθεί στα δικαιώματά του, δεν μπορεί να επικαλεστεί τα δικαιώματά του έναντι τρίτου ο οποίος, καλόπιστα, έθεσε προϊόντα στο εμπόριο ή παρέσχε υπηρεσίες με σημείο ταυτόσημο ή ομοειδές με το κοινοτικό σήμα, κατά το διάστημα μεταξύ της απώλειας του δικαιώματος στην αίτηση ή στο κοινοτικό σήμα και της δημοσίευσης της μνείας αποκατάστασης αυτού του δικαιώματος.
7. Ο τρίτος που μπορεί να επικαλεστεί την παράγραφο 6 μπορεί να ασκήσει τριτανακοπή κατά της απόφασης αποκατάστασης του καταθέτη ή του δικαιούχου κοινοτικού σήματος στα δικαιώματά τους, μέσα σε προθεσμία δύο μηνών από την ημερομηνία δημοσίευσης της μνείας αποκατάστασης του δικαιώματος.
8. Το παρόν άρθρο δεν επηρεάζει το δικαίωμα κράτους μέλους να παρέχει την επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση ως προς τις προθεσμίες που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό και που πρέπει να τηρούνται έναντι των αρχών του κράτους αυτού.

Άρθρο 82

Συνέχιση της διαδικασίας

1. Ο καταθέτης ή ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος ή οποιοσδήποτε άλλος διάδικος σε διαδικασία ενώπιον του Γραφείου ο οποίος παρέλειψε να τηρήσει μια προθεσμία έναντι του Γραφείου, μπορεί να εξασφαλίσει, μετά από αίτηση, τη συνέχιση της διαδικασίας, υπό τον όρο ότι, κατά την υποβολή της αίτησης, έχει διενεργηθεί η παραληφθείσα πράξη. Η αίτηση συνέχισης της διαδικασίας είναι παραδεκτή μόνον εφόσον υποβάλλεται εντός προθεσμίας δύο μηνών από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας που δεν τηρήθηκε. Η αίτηση θεωρείται υποβληθείσα μόνον αφού καταβληθεί το τέλος συνέχισης της διαδικασίας.
2. Οι διατάξεις του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται στις προθεσμίες που προβλέπονται στο άρθρο 25 παράγραφος 3, στο άρθρο 27, στο άρθρο 29 παράγραφος 1, στο άρθρο 33 παράγραφος 1, στο άρθρο 36 παράγραφος 2, στο άρθρο 41, στο άρθρο 42, στο άρθρο 47 παράγραφος 3, στο άρθρο 60, στο άρθρο 62, στο άρθρο 65 παράγραφος 5, στο άρθρο 81, στο άρθρο 112 καθώς και στις προθεσμίες που προβλέπονται στο παρόν άρθρο και στις προθεσμίες που προβλέπονται στον εκτελεστικό κανονισμό, για τη διεκδίκηση, μετά την κατάθεση της αίτησης, μιας προτεραιότητας σύμφωνα με το άρθρο 30, μιας προτεραιότητας έκθεσης σύμφωνα με το άρθρο 33 ή μιας αρχαιότητας σύμφωνα με το άρθρο 34.
3. Το τμήμα που είναι αρμόδιο να αποφασίσει για τη μη διενεργηθείσα πράξη αποφασίζει και για την αίτηση.
4. Στην περίπτωση που το Γραφείο κάνει δεκτή την αίτηση, η μη τήρηση της προθεσμίας θεωρείται ότι δεν παρήγαγε συνέπειες.
5. Στην περίπτωση που το Γραφείο απορρίψει την αίτηση, το τέλος επιστρέφεται.

Άρθρο 83

Αναφορά στις γενικές αρχές

Οσάκις δεν υπάρχει δικονομική διάταξη στον παρόντα κανονισμό, τον εκτελεστικό κανονισμό, τον κανονισμό για τα τέλη ή τον κανονισμό διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών, το Γραφείο λαμβάνει υπόψη τις σχετικές αρχές που γίνονται γενικά δεκτές στα κράτη μέλη.

Άρθρο 84

Λήξη των οικονομικών υποχρεώσεων

1. Το δικαίωμα του Γραφείου να απαιτεί την καταβολή τελών, παραγράφεται τέσσερα έτη μετά το τέλος του ημερολογιακού έτους κατά τη διάρκεια του οποίου το τέλος κατέστη απαιτητό.
2. Τα δικαιώματα κατά του Γραφείου όσον αφορά την επιστροφή τελών ή ποσών που εισπράχθηκαν απ' αυτό καθ' υπέρβαση κατά την καταβολή των τελών, παραγράφονται τέσσερα έτη μετά το τέλος του ημερολογιακού έτους κατά τη διάρκεια του οποίου γεννήθηκε το δικαίωμα.
3. Η προθεσμία που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 διακόπτεται στην περίπτωση που αναφέρεται στην παράγραφο 1 με πρόσκληση εξόφλησης του τέλους, στη δε περίπτωση που αναφέρεται στην παράγραφο 2 με ειδική προς τούτο γραπτή αίτηση. Η προθεσμία αυτή αρχίζει εκ νέου να προσμετράται από την

ημερομηνία της διακοπής της και λήγει, το αργότερο, έξι έτη μετά το τέλος του ημερολογιακού έτους κατά τη διάρκεια του οποίου άρχισε να προσμετράται για πρώτη φορά, εκτός αν, εν τω μεταξύ, ασκηθεί αγωγή για την ικανοποίηση αυτού του δικαιώματος· στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία λήγει το νωρίτερο ένα έτος μετά την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση απέκτησε ισχύ δεδικασμένου.

ΤΜΗΜΑ 2

Έξοδα

Άρθρο 85

Κατανομή των εξόδων

1. Ο ηττηθείς διάδικος σε διαδικασία ανακοπής, έκπτωσης, ακυρότητας ή προσφυγής βαρύνεται με τα τέλη στα οποία έχει υποβληθεί ο άλλος διάδικος, καθώς, και με την επιφύλαξη του άρθρου 119, παράγραφος 6, με όλα τα απαραίτητα δικαστικά έξοδα, συμπεριλαμβανομένων των εξόδων μετακίνησης και παραμονής, καθώς και της αμοιβής ενός ειδικού πληρεξουσίου, συμβούλου ή δικηγόρου, εντός ορίων των τελών που έχουν καθοριστεί, υπό τους όρους που προβλέπει ο εκτελεστικός κανονισμός για κάθε κατηγορία εξόδων.
2. Ωστόσο, στο βαθμό που τυχόν οι διάδικοι νίκησαν και ηττήθηκαν μερικώς ή όταν το απαιτεί η ευθυδικία, το τμήμα ανακοπών ή το τμήμα ακύρωσης ή το τμήμα προσφυγών αποφασίζει διαφορετική κατανομή των εξόδων.
3. Ο διάδικος που τερματίζει μια διαδικασία ανακαλώντας την αίτηση κοινοτικού σήματος, την ανακοπή, την αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας, ή την προσφυγή ή ακόμη μη ανανεώνοντας την καταχώριση του κοινοτικού σήματος ή παραιτούμενος από αυτό, βαρύνεται με τα τέλη, καθώς και τα έξοδα στα οποία έχει υποβληθεί ο άλλος διάδικος, υπό τους όρους που προβλέπονται στις παραγράφους 1 και 2.
4. Σε περίπτωση καταργήσεως της δίκης, το τμήμα ανακοπών, το τμήμα ακύρωσης ή το τμήμα προσφυγών, κανονίζει τα έξοδα κατά την κρίση του.
5. Εφόσον οι διάδικοι συνάψουν ενώπιον του τμήματος ανακοπών, του τμήματος ακύρωσης ή του τμήματος προσφυγών, συμφωνία περί των εξόδων διαφορετική από αυτή που προκύπτει από την εφαρμογή των προηγούμενων παραγράφων, το οικείο τμήμα κρατά σημείωση για τη συμφωνία αυτή.
6. Το τμήμα ανακοπών ή το τμήμα ακυρώσεων ή το τμήμα προσφυγών ορίζει το ποσό των εξόδων που επιστρέφονται δυνάμει των προηγούμενων παραγράφων εφόσον τα έξοδα που πρέπει να καταβληθούν είναι μόνο τα τέλη που καταβάλλονται στο Γραφείο και τα έξοδα εκπροσώπησης. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις ο γραμματέας του τμήματος προσφυγών ή ένα μέλος του προσωπικού του τμήματος ανακοπών ή του τμήματος ακυρώσεων ορίζει, μετά από σχετική αίτηση, το ποσό των εξόδων που επιστρέφονται. Η αίτηση είναι παραδεκτή μόνο για χρονικό διάστημα δύο μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση σε σχέση με την οποία ζητείται να οριστεί το ποσό των εξόδων που επιστρέφονται καθίσταται οριστική. Το ποσό αυτό, μετά από αίτηση που υποβάλλεται εντός συγκεκριμένης προθεσμίας, μπορεί να αναθεωρηθεί με απόφαση του τμήματος ανακοπών, του τμήματος ακυρώσεων ή του τμήματος προσφυγών.

Άρθρο 86

Εκτέλεση των αποφάσεων καθορισμού των εξόδων

1. Κάθε τελεσίδικη απόφαση του Γραφείου, η οποία καθορίζει το ποσό των εξόδων, αποτελεί τίτλο εκτελεστό.
2. Η αναγκαστική εκτέλεση διέπεται από τους κανόνες της πολιτικής δικονομίας που ισχύουν στο κράτος στο οποίο λαμβάνει χώρα. Ο εκτελεστήριος τύπος περιάπτεται, χωρίς κανέναν άλλο έλεγχο πέρα από τον έλεγχο της γνησιότητας του τίτλου, από την εθνική αρχή η οποία ορίζεται για το σκοπό αυτό από την κυβέρνηση κάθε κράτους μέλους, η οποία τη γνωστοποιεί στο Γραφείο και στο Δικαστήριο.
3. Μετά την ολοκλήρωση αυτών των διατυπώσεων, το ενδιαφερόμενο μέρος, κατόπιν αιτήσεώς του, μπορεί να προχωρήσει σε αναγκαστική εκτέλεση προσφεύγοντας απευθείας στο αρμόδιο όργανο, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.
4. Η αναγκαστική εκτέλεση είναι δυνατό να ανασταλεί μόνο με απόφαση του Δικαστηρίου. Εντούτοις, ο έλεγχος της νομιμότητας των μέσων εκτέλεσης υπάγεται στην αρμοδιότητα των δικαστηρίων της συγκεκριμένης χώρας.

ΤΜΗΜΑ 3

Ενημέρωση του κοινού και των αρχών των κρατών μελών

Άρθρο 87

Μητρώο κοινοτικών σημάτων

Το Γραφείο τηρεί μητρώο, το οποίο καλείται μητρώο κοινοτικών σημάτων, όπου σημειώνονται όλα τα στοιχεία των οποίων η καταχώριση ή η μνεία προβλέπεται από τον παρόντα κανονισμό ή τον εκτελεστικό κανονισμό. Το μητρώο είναι στη διάθεση του κοινού για έρευνα.

Άρθρο 88

Δημόσια έρευνα

1. Οι φάκελοι οι σχετικοί με τις αιτήσεις κοινοτικών σημάτων οι οποίες δεν έχουν ακόμα δημοσιευθεί, είναι προσιτοί στο κοινό για έρευνα μόνο με τη συγκατάθεση του καταθέτη.
2. Οποιοσδήποτε αποδεικνύει ότι ο καταθέτης κοινοτικού σήματος διαβεβαίωσε ότι θα επικαλεστεί έναντί του τα δικαιώματα που απορρέουν από την καταχώριση του σήματος, δύναται να συμβουλευθεί το φάκελο πριν από τη δημοσίευση της αίτησης και χωρίς τη συγκατάθεση του καταθέτη.
3. Μετά τη δημοσίευση της αίτησης κοινοτικού σήματος, οι φάκελοι της εν λόγω αίτησης και του σήματος στο οποίο η αίτηση οδήγησε μπορούν να είναι προσιτοί στο κοινό για έρευνα, κατόπιν αιτήσεως.

4. Εντούτοις, και όταν οι φάκελοι είναι προσιτοί στο κοινό για έρευνα, κατ' εφαρμογή των παραγράφων 2 ή 3, ορισμένα έγγραφα των φακέλων δύνανται να εξαιρούνται, σύμφωνα με τον εκτελεστικό κανονισμό.

Άρθρο 89

Περιοδικές δημοσιεύσεις

Το Γραφείο δημοσιεύει περιοδικά:

α) Δελτίο κοινοτικών σημάτων, το οποίο περιλαμβάνει τις καταχωρίσεις στο μητρώο κοινοτικών σημάτων, καθώς και όλα τα άλλα στοιχεία των οποίων η δημοσίευση προβλέπεται στον παρόντα ή στον εκτελεστικό κανονισμό·

β) Επίσημη εφημερίδα, η οποία περιλαμβάνει τις κοινοποιήσεις και πληροφορίες γενικής φύσεως που προέρχονται από τον πρόεδρο του Γραφείου, όπως επίσης και κάθε άλλη πληροφορία σχετική με τον παρόντα κανονισμό και την εφαρμογή του.

Άρθρο 90

Διοικητική συνεργασία

Εκτός αντιθέτων διατάξεων του παρόντος κανονισμού ή των εθνικών νομοθεσιών, το Γραφείο και τα δικαστήρια ή οι άλλες αρμόδιες αρχές των κρατών μελών παρέχουν αμοιβαία συνδρομή, μετά από σχετική αίτηση, ανταλλάσσοντας πληροφορίες ή φακέλους. Όταν το Γραφείο ανακοινώνει τους φακέλους στα δικαστήρια, στις εισαγγελίες και στις κεντρικές υπηρεσίες βιομηχανικής ιδιοκτησίας, η ανακοίνωση δεν υπόκειται στους περιορισμούς που προβλέπονται στο άρθρο 88.

Άρθρο 91

Ανταλλαγή δημοσιεύσεων

1. Το Γραφείο και οι κεντρικές υπηρεσίες βιομηχανικής ιδιοκτησίας των κρατών μελών ανταλλάσσουν δωρεάν, για την κάλυψη των αναγκών τους και μετά από αίτηση, ένα ή περισσότερα αντίτυπα των αντίστοιχων δημοσιεύσεών τους.
2. Το Γραφείο μπορεί να συνάπτει συμφωνίες για την ανταλλαγή ή την αποστολή δημοσιεύσεων.

ΤΜΗΜΑ 4

Εκπροσώπηση

Άρθρο 92

Γενικές αρχές σχετικές με την εκπροσώπηση

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, κανένας δεν έχει υποχρέωση να ορίσει αντιπρόσωπο ενώπιον του Γραφείου.
2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 3 δεύτερη φράση, τα φυσικά και νομικά πρόσωπα που δεν έχουν κατοικία, έδρα ή πραγματική και ενεργό βιομηχανική ή

εμπορική εγκατάσταση στην Κοινότητα πρέπει να εκπροσωπούνται ενώπιον του Γραφείου, σύμφωνα με το άρθρο 93 παράγραφος 1, σε κάθε διαδικασία που θεσπίζει ο παρών κανονισμός, εκτός από την κατάθεση αίτησης κοινοτικού σήματος. Στον εκτελεστικό κανονισμό μπορούν να προβλεφθούν και άλλες εξαιρέσεις.

3. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα που έχουν την κατοικία ή την έδρα τους ή πραγματική και ενεργό βιομηχανική ή εμπορική εγκατάσταση στην Κοινότητα, μπορούν να εκπροσωπούνται ενώπιον του Γραφείου από υπάλληλό τους. Στην περίπτωση αυτή, ο υπάλληλος νομικού προσώπου που προβλέπεται στην παρούσα παράγραφο, μπορεί να ενεργεί και για άλλα νομικά πρόσωπα που συνδέονται οικονομικά με το πρόσωπο αυτό, ακόμα και αν αυτά τα άλλα νομικά πρόσωπα δεν έχουν κατοικία ή έδρα ή πραγματική και ενεργό, βιομηχανική ή εμπορική, εγκατάσταση, στην Κοινότητα.

4. Ο εκτελεστικός κανονισμός καθορίζει εάν και με ποιους όρους πρέπει ένας υπάλληλος να καταθέσει στο Γραφείο ενυπόγραφο πληρεξούσιο το οποίο πρέπει να κατατεθεί στο φάκελο.

Άρθρο 93

Επαγγελματική εκπροσώπηση

1. Η εκπροσώπηση των φυσικών και νομικών προσώπων, ενώπιον του Γραφείου, αναλαμβάνεται μόνον:

α) από δικηγόρο, ο οποίος δικαιούται να ασκεί δικηγορία στο έδαφος κράτους μέλους και έχει την επαγγελματική του κατοικία στην Κοινότητα, εφόσον, στο συγκεκριμένο κράτος, μπορεί να ενεργεί ως πληρεξούσιος σε θέματα σημάτων· ή

β) από τους εγκεκριμένους πληρεξουσίους οι οποίοι είναι εγγεγραμμένοι στον πίνακα που τηρεί, γι' αυτόν το σκοπό, το Γραφείο· ο εκτελεστικός κανονισμός καθορίζει εάν και με ποιους όρους καταθέτουν οι εγκεκριμένοι πληρεξούσιοι στο Γραφείο ενυπόγραφο πληρεξούσιο το οποίο πρέπει να κατατεθεί στο φάκελο.

Οι ενώπιον του Γραφείου πληρεξούσιοι καταθέτουν σ' αυτό ενυπόγραφο πληρεξούσιο έγγραφο το οποίο πρέπει να κατατεθεί στο φάκελο, και οι λεπτομέρειες του οποίου καθορίζονται από τον εκτελεστικό κανονισμό.

2. Στον κατάλογο των εγκεκριμένων πληρεξουσίων, επιτρέπεται να εγγραφεί κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο:

α) έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους·

β) έχει την επαγγελματική του κατοικία ή τον τόπο εργασίας του στην Κοινότητα·

γ) δικαιούται να εκπροσωπεί, σε υποθέσεις σημάτων, φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ενώπιον της κεντρικής υπηρεσίας βιομηχανικής ιδιοκτησίας κράτους μέλους. Όταν, στο κράτος αυτό, η απονομή της ιδιότητας δεν εξαρτάται από την ύπαρξη ειδικών επαγγελματικών προσόντων, τα πρόσωπα τα οποία ενεργούν σε υποθέσεις σημάτων ενώπιον της κεντρικής υπηρεσίας της βιομηχανικής ιδιοκτησίας του εν λόγω κράτους και ζητούν την εγγραφή τους στον πίνακα του Γραφείου, πρέπει να έχουν ασκήσει κανονικά το επάγγελμα τουλάχιστον επί πέντε έτη. Ωστόσο, απαλλάσσονται από την εν λόγω προϋπόθεση της άσκησης του επαγγέλματος τα

πρόσωπα των οποίων τα επαγγελματικά προσόντα, για την εκπροσώπηση φυσικών ή νομικών προσώπων σε υποθέσεις σημάτων ενώπιον της κεντρικής υπηρεσίας βιομηχανικής ιδιοκτησίας κράτους μέλους, είναι επίσημα αναγνωρισμένα σύμφωνα με τις ρυθμίσεις του κράτους αυτού.

3. Η εγγραφή γίνεται μετά από αίτηση συνοδευόμενη από βεβαίωση της κεντρικής υπηρεσίας βιομηχανικής ιδιοκτησίας του οικείου κράτους μέλους, η οποία να πιστοποιεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

4. Ο πρόεδρος του Γραφείου μπορεί να επιτρέψει παρέκκλιση από:

α) την παράγραφο 2 στοιχείο γ) δεύτερη φράση, αν ο αιτών αποδείξει ότι έχει αποκτήσει το απαιτούμενο προσόν με άλλο τρόπο·

β) την παράγραφο 2 στοιχείο α), σε ιδιάζουσες περιπτώσεις.

5. Ο εκτελεστικός κανονισμός καθορίζει τις προϋποθέσεις διαγραφής, ενός προσώπου από τον κατάλογο των εγκεκριμένων πληρεξουσίων.

ΤΙΤΛΟΣ Χ

ΔΙΚΑΙΟΔΟΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΕ ΑΓΩΓΕΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

ΤΜΗΜΑ 1

Εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001

Άρθρο 94

Εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001

1. Εφόσον δεν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό, στις διαδικασίες που αφορούν τα κοινοτικά σήματα και τις αιτήσεις κοινοτικού σήματος καθώς και στις δίκες που αφορούν τις ταυτόχρονες ή διαδοχικές αγωγές που ασκούνται με βάση κοινοτικά και εθνικά σήματα, εφαρμόζονται οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001.

2. Όσον αφορά τις διαδικασίες επί αγωγών και ανταγωγών που προβλέπονται στο άρθρο 96:

α) δεν εφαρμόζονται το άρθρο 2, το άρθρο 4, το άρθρο 5 σημεία 1, 3, 4 και 5, το άρθρο 31 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001·

β) εφαρμόζονται, εντός των ορίων του άρθρου 97, παράγραφος 4, του παρόντος κανονισμού, τα άρθρα 23 και 24 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001·

γ) οι διατάξεις του κεφαλαίου II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 που εφαρμόζονται στα πρόσωπα που έχουν κατοικία σε ένα κράτος μέλος, εφαρμόζονται επίσης και στα πρόσωπα που δεν έχουν μεν κατοικία σε ένα κράτος μέλος, αλλά έχουν εγκατάσταση σ' αυτό.

ΤΜΗΜΑ 2

Δίκες σε θέματα παραποίησης/απομίμησης και εγκυρότητας κοινοτικών σημάτων

Άρθρο 95

Δικαστήρια κοινοτικών σημάτων

1. Τα κράτη μέλη ορίζουν στο έδαφός τους τον μικρότερο δυνατό αριθμό πρωτοβάθμιων και δευτεροβάθμιων εθνικών δικαστηρίων που καλούνται στο εξής "δικαστήρια κοινοτικών σημάτων", τα οποία ασκούν τα καθήκοντα που τους ανατίθενται με τον παρόντα κανονισμό.
2. Κάθε κράτος μέλος ανακοινώνει στην Επιτροπή, μέσα σε προθεσμία τριών ετών από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 40/94, κατάλογο των δικαστηρίων κοινοτικών σημάτων στον οποίο αναφέρονται η ονομασία τους και η κατά τόπον αρμοδιότητά τους.
3. Κάθε μεταβολή επερχόμενη μετά την ανακοίνωση του καταλόγου που προβλέπεται στην παράγραφο 2 και σχετικά με τον αριθμό, την ονομασία ή την κατά τόπον αρμοδιότητα των εν λόγω δικαστηρίων, γνωστοποιείται αμελλητί από το οικείο κράτος μέλος στην Επιτροπή.
4. Οι πληροφορίες που προβλέπονται στις παραγράφους 2 και 3 κοινοποιούνται από την Επιτροπή στα κράτη μέλη και δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
5. Εφόσον ένα κράτος μέλος δεν έχει προβεί στην κοινοποίηση που προβλέπεται στην παράγραφο 2, κάθε διαδικασία που προκύπτει από αγωγή ή ανταγωγή βάσει του άρθρου 96 και για την οποία είναι αρμόδια τα δικαστήρια του κράτους αυτού κατ' εφαρμογή του άρθρου 97 διεξάγεται ενώπιον εκείνου του δικαστηρίου του κράτους αυτού που θα ήταν κατά τόπο και καθ' ύλην αρμόδιο αν επρόκειτο για δίκη σχετική με εθνικό σήμα καταχωρισμένο στο συγκεκριμένο κράτος.

Άρθρο 96

Αρμοδιότητα σε θέματα παραποίησης/απομίμησης και εγκυρότητας

Τα δικαστήρια κοινοτικών σημάτων έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα για την εκδίκαση:

- α) όλων των αγωγών για παραποίηση/απομίμηση και —εάν επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο— για επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση κοινοτικού σήματος·
- β) των αναγνωριστικών αγωγών για μη παραποίηση/απομίμηση, αν επιτρέπεται από το εθνικό δίκαιο·
- γ) όλων των αγωγών που ασκούνται για πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 9, παράγραφος 3, δεύτερη φράση·
- δ) των ανταγωγών για έκπτωση ή ακυρότητα του κοινοτικού σήματος που προβλέπονται στο άρθρο 100.

Άρθρο 97

Διεθνής δικαιοδοσία

1. Με την επιφύλαξη του παρόντος κανονισμού, καθώς και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 που εφαρμόζονται δυνάμει του άρθρου 94, οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 96, διεξάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο ο εναγόμενος έχει την κατοικία του ή, αν δεν έχει κατοικία σε ένα από τα κράτη μέλη, στο δικαστήριο του κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση.

2. Εάν ο εναγόμενος δεν έχει ούτε κατοικία ούτε εγκατάσταση σε κράτος μέλος, οι διαδικασίες αυτές διεξάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει την κατοικία του ο ενάγων, ή, αν δεν έχει κατοικία σε ένα από τα κράτη μέλη, ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο έχει εγκατάσταση.

3. Εάν ούτε ο εναγόμενος ούτε ο ενάγων έχουν κατοικία ή εγκατάσταση, οι εν λόγω διαδικασίες διεξάγονται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει το Γραφείο.

4. Παρά τις διατάξεις των παραγράφων 1, 2 και 3:

α) το άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001 εφαρμόζεται εάν οι διάδικοι συμφωνήσουν ότι είναι αρμόδιο κάποιο άλλο δικαστήριο κοινοτικών σημάτων·

β) εφαρμόζεται το άρθρο 24 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001, εάν ο εναγόμενος παρίσταται ενώπιον άλλου δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων.

5. Οι διαδικασίες που προκύπτουν από αγωγές και ανταγωγές που προβλέπονται στο άρθρο 96 πλην των αναγνωριστικών αγωγών για τη μη παραποίηση/απομίμηση κοινοτικού σήματος, μπορούν επίσης να διεξαχθούν ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκε ή επαπειλείται να διαπραχθεί η παραποίηση/απομίμηση ή στο οποίο διαπράχθηκε πράξη προβλεπόμενη στο άρθρο 9 παράγραφος 3 δεύτερη φράση.

Άρθρο 98

Έκταση της αρμοδιότητας

1. Ένα δικαστήριο κοινοτικών σημάτων η αρμοδιότητα του οποίου βασίζεται στο άρθρο 97 παράγραφοι 1 έως 4, είναι αρμόδιο να αποφαινεται για:

α) τις πράξεις παραποίησης/απομίμησης που διαπράχθηκαν ή επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους·

β) τις πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 9 παράγραφος 3 δεύτερη φράση και διαπράχθηκαν στο έδαφος οποιουδήποτε κράτους μέλους.

2. Ένα δικαστήριο κοινοτικών σημάτων η αρμοδιότητα του οποίου βασίζεται στο άρθρο 97 παράγραφος 5, είναι αρμόδιο να αποφαινεται μόνον για τις πράξεις που διαπράχθηκαν ή που επαπειλούνται να διαπραχθούν στο έδαφος του κράτους μέλους, στο οποίο εδρεύει το δικαστήριο αυτό.

Άρθρο 99

Τεκμήριο εγκυρότητας — Άμυνα επί της ουσίας

1. Τα δικαστήρια κοινοτικών σημάτων θεωρούν το κοινοτικό σήμα έγκυρο, εκτός εάν ο εναγόμενος αμφισβητήσει την εγκυρότητα με ανταγωγή έκπτωσης ή ακυρότητας.
2. Η εγκυρότητα κοινοτικού σήματος δεν μπορεί να αμφισβητηθεί με αναγνωριστική αγωγή για μη παραποίηση/απομίμηση.
3. Στις αναφερόμενες στο άρθρο 96 στοιχεία α) και γ) αγωγές, η ένσταση της έκπτωσης ή της ακυρότητας του κοινοτικού σήματος που προβάλλεται με άλλο τρόπο πλην της ανταγωγής, είναι παραδεκτή μόνο στο βαθμό που ο εναγόμενος ισχυρίζεται ότι ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος θα μπορούσε να εκπέσει των δικαιωμάτων του λόγω ανεπαρκούς χρήσης ή ότι το σήμα θα μπορούσε να κηρυχθεί άκυρο λόγω ύπαρξης προγενέστερου δικαιώματος του εναγόμενου.

Άρθρο 100

Ανταγωγή

1. Η ανταγωγή με αίτημα την έκπτωση ή την ακυρότητα μπορεί να βασίζεται μόνο στους λόγους έκπτωσης ή ακυρότητας που προβλέπει ο παρών κανονισμός.
2. Το δικαστήριο κοινοτικών σημάτων απορρίπτει ανταγωγή έκπτωσης ή ακυρότητας, αν το Γραφείο έχει ήδη εκδώσει τελεσίδικη απόφαση, επί υποθέσεως με το αυτό αντικείμενο, για τους αυτούς λόγους και μεταξύ των αυτών διαδίκων.
3. Εάν η ανταγωγή ασκείται σε δίκη όπου ο δικαιούχος του σήματος δεν είναι διάδικος, του ανακοινώνεται η δίκη και δικαιούται να παρέμβει σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που προβλέπει το εθνικό δίκαιο.
4. Το δικαστήριο κοινοτικών σημάτων ενώπιον του οποίου έχει ασκηθεί ανταγωγή έκπτωσης ή ακυρότητας κοινοτικού σήματος, ανακοινώνει στο Γραφείο την ημερομηνία άσκησης της ανταγωγής αυτής. Το Γραφείο σημειώνει το γεγονός αυτό στο μητρώο κοινοτικών σημάτων.
5. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 57 παράγραφοι 2 έως 5.
6. Όταν απόφαση δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων επί ανταγωγής έκπτωσης ή ακυρότητας κοινοτικού σήματος αποκτήσει ισχύ δεδικασμένου, αντίγραφό της διαβιβάζεται στο Γραφείο. Κάθε διάδικος μπορεί να ζητήσει πληροφορίες για τη διαβίβαση αυτή. Το Γραφείο καταχωρίζει μνεία της απόφασης στο μητρώο κοινοτικών σημάτων σύμφωνα με τους όρους του εκτελεστικού κανονισμού.
7. Το δικαστήριο κοινοτικών σημάτων το οποίο έχει επιληφθεί ανταγωγής έκπτωσης ή ακυρότητας, μπορεί να αναστείλει την έκδοση της αποφάσεως με αίτηση του δικαιούχου του κοινοτικού σήματος και κατόπιν ακροάσεως των άλλων διαδίκων και να καλέσει τον εναγόμενο να υποβάλει στο Γραφείο, μέσα σε προθεσμία που του τάσσει, αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας. Αν η αίτηση αυτή δεν υποβληθεί μέσα στην ταχθείσα προθεσμία, τότε η διαδικασία συνεχίζεται· η ανταγωγή θεωρείται ότι έχει αποσυρθεί. Εφαρμόζεται το άρθρο 104 παράγραφος 3.

Άρθρο 101

Εφαρμοστέο δίκαιο

1. Τα δικαστήρια κοινοτικών σημάτων εφαρμόζουν τις διατάξεις του παρόντος κανονισμού.
2. Για όλα τα θέματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, το δικαστήριο κοινοτικών σημάτων εφαρμόζει το εθνικό του δίκαιο, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού διεθνούς δικαίου του.
3. Εφόσον δεν ορίζεται άλλως στον παρόντα κανονισμό, το δικαστήριο κοινοτικών σημάτων εφαρμόζει τους δικονομικούς κανόνες οι οποίοι εφαρμόζονται στις αντίστοιχες αγωγές που αφορούν εθνικό σήμα στο κράτος μέλος στο οποίο εδρεύει το δικαστήριο αυτό.

Άρθρο 102

Κυρώσεις

1. Όταν ένα δικαστήριο κοινοτικών σημάτων διαπιστώνει ότι ο εναγόμενος έχει παραποιήσει/απομιμηθεί ή έχει απειλήσει να παραποιήσει/απομιμηθεί κοινοτικό σήμα και εφόσον δεν υπάρχουν ειδικοί λόγοι που το αποκλείουν, εκδίδει απόφαση που απαγορεύει στον εναγόμενο να συνεχίσει τις πράξεις της παραποίησης/απομίμησης ή την επαπειλούμενη παραποίηση/απομίμηση. Λαμβάνει επίσης, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, τα κατάλληλα μέτρα που εξασφαλίζουν την τήρηση αυτής της απαγόρευσης.
2. Εξάλλου, το δικαστήριο κοινοτικών σημάτων εφαρμόζει το δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο διαπράχθηκαν οι πράξεις παραποίησης/απομίμησης ή επαπειλείται η παραποίηση/απομίμηση, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ιδιωτικού δικαίου του.

Άρθρο 103

Ασφαλιστικά μέτρα

1. Είναι δυνατό να ζητηθεί από τα δικαστήρια κράτους μέλους, συμπεριλαμβανομένων των δικαστηρίων κοινοτικών σημάτων, η λήψη για ένα κοινοτικό σήμα, ή αίτηση κοινοτικού σήματος, των ασφαλιστικών μέτρων που προβλέπονται από το δίκαιο του κράτους αυτού για τα εθνικά σήματα, ακόμα και αν, βάσει του παρόντος κανονισμού, αρμόδιο επί της ουσίας είναι δικαστήριο κοινοτικών σημάτων άλλου κράτους μέλους.
2. Ένα δικαστήριο κοινοτικών σημάτων του οποίου η αρμοδιότητα βασίζεται στο άρθρο 97 παράγραφοι 1, 2, 3 και 4, είναι αρμόδιο να διατάσσει ασφαλιστικά μέτρα τα οποία ισχύουν σε κάθε κράτος μέλος, με την επιφύλαξη των απαραίτητων διαδικασιών για την αναγνώριση και την εκτέλεσή τους, σύμφωνα με τον τίτλο III του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001. Η αρμοδιότητα αυτή είναι αποκλειστική.

Άρθρο 104

Ειδικοί κανόνες συνάφειας

1. Εφόσον δεν υπάρχουν ειδικοί λόγοι συνέχισης της δίκης, ένα δικαστήριο κοινοτικών σημάτων που έχει επιληφθεί αγωγής, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 96, εκτός της αναγνωριστικής αγωγής μη παραποίησης/απομίμησης, αναστέλλει τη διαδικασία, είτε με δική του πρωτοβουλία και αφού ακούσει τους διαδίκους, είτε με αίτηση ενός διαδίκου και αφού ακούσει τους λοιπούς διαδίκους, εάν το κύρος του κοινοτικού σήματος έχει ήδη αμφισβητηθεί με ανταγωγή ενώπιον άλλου δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων ή εάν έχει ήδη υποβληθεί ενώπιον του Γραφείου αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας.

2. Εφόσον δεν υπάρχουν ειδικοί λόγοι συνέχισης της δίκης, το Γραφείο, όταν έχει επιληφθεί αίτησης έκπτωσης ή ακυρότητας, αναστέλλει τη διαδικασία είτε με δική του πρωτοβουλία και αφού ακούσει τους διαδίκους, είτε με αίτηση ενός διαδίκου και αφού ακούσει τους λοιπούς διαδίκους, εάν το κύρος του κοινοτικού σήματος έχει ήδη αμφισβητηθεί με ανταγωγή ενώπιον δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων. Ωστόσο, αν το ζητήσει ένας από τους διαδίκους στη δίκη ενώπιον του δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων, το δικαστήριο μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία, αφού ακούσει τη γνώμη και των άλλων διαδίκων. Στην περίπτωση αυτή, το Γραφείο συνεχίζει τη διαδικασία που εκκρεμεί ενώπιόν του.

3. Το δικαστήριο κοινοτικών σημάτων που αναστέλλει τη διαδικασία, μπορεί να διατάσσει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων για όλη τη διάρκεια της αναστολής.

Άρθρο 105

Αρμοδιότητα των δευτεροβάθμιων δικαστηρίων κοινοτικών σημάτων — Αίτηση αναίρεσης

1. Οι εκδιδόμενες αποφάσεις των πρωτοβάθμιων δικαστηρίων κοινοτικών σημάτων στις διαδικασίες που διεξάγονται στα πλαίσια αγωγών και ανταγωγών που προβλέπονται στο άρθρο 96 υπόκεινται σε έφεση ενώπιον των δευτεροβάθμιων δικαστηρίων κοινοτικών σημάτων.

2. Οι προϋποθέσεις άσκησης εφέσεως ενώπιον δευτεροβαθμίου δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων καθορίζονται από το εθνικό δίκαιο του κράτους μέλους στο οποίο εδρεύει το δικαστήριο αυτό.

3. Οι εθνικές διατάξεις σχετικά με την αίτηση αναίρεσης εφαρμόζονται στις αποφάσεις των δευτεροβαθμίων δικαστηρίων κοινοτικών σημάτων.

ΤΜΗΜΑ 3

Λοιπές δίκες σχετικά με τα κοινοτικά σήματα

Άρθρο 106

Συμπληρωματικές διατάξεις περί αρμοδιότητας άλλων εθνικών δικαστηρίων εκτός των δικαστηρίων κοινοτικών σημάτων

1. Στο κράτος μέλος, τα δικαστήρια του οποίου είναι αρμόδια σύμφωνα με το άρθρο 94 παράγραφος 1, οι αγωγές οι οποίες δεν προβλέπονται στο άρθρο 96, ασκούνται ενώπιον των δικαστηρίων που θα ήταν κατά τόπο και καθ' ύλην αρμόδια αν επρόκειτο για αγωγές σχετικές με εθνικά σήματα καταχωρισμένα στο κράτος αυτό.

2. Όταν, βάσει του άρθρου 94 παράγραφος 1 και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, κανένα δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο για την εκδίκαση άλλης αγωγής, εκτός από αυτές που αναφέρονται στο άρθρο 96, σχετικά με κοινοτικό σήμα, η εν λόγω αγωγή μπορεί να ασκείται ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου εδρεύει το Γραφείο.

Άρθρο 107

Υποχρέωση του εθνικού δικαστηρίου

Το εθνικό δικαστήριο που επελήφθη αγωγής μη προβλεπόμενης στο άρθρο 96 και σχετικής με κοινοτικό σήμα, πρέπει να θεωρεί το εν λόγω κοινοτικό σήμα ως έγκυρο.

ΤΜΗΜΑ 4

Μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 108

Μεταβατική διάταξη σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001

Οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 44/2001, που εφαρμόζονται δυνάμει των προηγούμενων άρθρων, παράγουν αποτελέσματα όσον αφορά ένα κράτος μέλος αποκλειστικά στο κείμενο της σύμβασης το οποίο ισχύει όσον αφορά τα κράτος αυτό σε δεδομένη στιγμή.

ΤΙΤΛΟΣ ΧΙ

ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΚΡΑΤΩΝ ΜΕΛΩΝ

ΤΜΗΜΑ 1

Αστικές αγωγές επί τη βάσει περισσότερων του ενός σημάτων

Άρθρο 109

Ταυτόχρονες και διαδοχικές αστικές αγωγές επί τη βάσει κοινοτικών και εθνικών σημάτων

1. Αν έχουν ασκηθεί αγωγές παραποίησης/απομίμησης με βάση τα ίδια πραγματικά περιστατικά μεταξύ των ιδίων διαδίκων ενώπιον δικαστηρίων διαφόρων κρατών μελών που έχουν επιληφθεί το ένα με βάση κοινοτικό σήμα και το άλλο με βάση εθνικό σήμα:

α) κάθε δικαστήριο που επιλήφθηκε δεύτερο πρέπει, ακόμη και αυτεπαγγέλτως, να διαπιστώσει την αναρμοδιότητά του υπέρ του πρώτου επιληφθέντος, όταν τα εν λόγω σήματα είναι ταυτόσημα και ισχύουν για ταυτόσημα προϊόντα ή υπηρεσίες· το δικαστήριο που πρέπει να διαπιστώσει την αναρμοδιότητά του μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία αν η αρμοδιότητα του άλλου δικαστηρίου αμφισβητείται·

β) κάθε δικαστήριο που επιλήφθηκε δεύτερο μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία όταν τα εν λόγω σήματα είναι ταυτόσημα και ισχύουν για ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες,

καθώς επίσης και όταν τα εν λόγω σήματα είναι ομοειδή και ισχύουν για ταυτόσημα ή ομοειδή προϊόντα ή υπηρεσίες.

2. Το δικαστήριο που έχει επιληφθεί αγωγής παραποίησης/απομίμησης με βάση κοινοτικό σήμα απορρίπτει την αγωγή εάν, με βάση τα ίδια πραγματικά περιστατικά, έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί της ουσίας μεταξύ των ιδίων διαδίκων, με βάση ταυτόσημο εθνικό σήμα, που ισχύει για ταυτόσημα προϊόντα ή υπηρεσίες.

3. Το δικαστήριο που έχει επιληφθεί αγωγής παραποίησης/απομίμησης με βάση εθνικό σήμα απορρίπτει την αγωγή εάν, με βάση τα ίδια πραγματικά περιστατικά, έχει εκδοθεί τελεσίδικη απόφαση επί της ουσίας μεταξύ των ιδίων διαδίκων, με βάση ταυτόσημο κοινοτικό σήμα, που ισχύει για ταυτόσημα προϊόντα ή υπηρεσίες.

4. Οι παράγραφοι 1, 2 και 3 δεν ισχύουν για τα ασφαλιστικά μέτρα.

ΤΜΗΜΑ 2

Εφαρμογή του εθνικού δικαίου προς το σκοπό της απαγόρευσης της χρήσης κοινοτικών σημάτων

Άρθρο 110

Απαγόρευση της χρήσης κοινοτικών σημάτων

1. Εκτός αντιθέτου διατάξεως, ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει το δικαίωμα, που παρέχει το δίκαιο των κρατών μελών, για άσκηση αγωγών κατά της χρήσης μεταγενέστερου κοινοτικού σήματος λόγω παραβίασης προγενέστερων δικαιωμάτων κατά την έννοια του άρθρου 8 ή του άρθρου 53 παράγραφος 2. Οι αγωγές που στρέφονται κατά της παραβίασης προγενέστερων δικαιωμάτων κατά την έννοια του άρθρου 8 παράγραφοι 2 και 4, δεν δύνανται ωστόσο να ασκηθούν εάν ο δικαιούχος του προγενέστερου δικαιώματος δεν δικαιούται πλέον, σύμφωνα με το άρθρο 54 παράγραφος 2, να ζητήσει την ακυρότητα του κοινοτικού σήματος.

2. Εκτός αντιθέτου διατάξεως, ο παρών κανονισμός δεν θίγει το δικαίωμα άσκησης αγωγών, βάσει του αστικού, διοικητικού ή ποινικού δικαίου ενός κράτους μέλους ή βάσει διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, με αντικείμενο την απαγόρευση χρήσης ενός κοινοτικού σήματος, εφόσον μπορεί να γίνει επίκληση του δικαίου αυτού του κράτους μέλους ή του κοινοτικού δικαίου για να απαγορευθεί η χρήση ενός εθνικού σήματος.

Άρθρο 111

Προγενέστερα δικαιώματα τοπικής ισχύος

1. Ο δικαιούχος προγενέστερου δικαιώματος τοπικής ισχύος δύναται να αντιταχθεί στη χρήση του κοινοτικού σήματος στο έδαφος στο οποίο προστατεύεται το δικαίωμά του, εφόσον το επιτρέπει το δίκαιο του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

2. Η παράγραφος 1 παύει να εφαρμόζεται αν ο δικαιούχος του προγενέστερου δικαιώματος γνώριζε επί πέντε συνεχή έτη και ανέχθηκε τη χρήση του κοινοτικού σήματος στο έδαφος στο οποίο προστατεύεται το δικαίωμά του, εκτός αν η κατάθεση του κοινοτικού σήματος έγινε με κακή πίστη.

3. Ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος δεν δύναται να αντισταχθεί στη χρήση του δικαιώματος που αναφέρεται στην παράγραφο 1, ακόμα και αν δεν μπορεί πλέον να προβληθεί το δικαίωμα αυτό κατά του κοινοτικού σήματος.

ΤΜΗΜΑ 3

Μετατροπή σε αίτηση εθνικού σήματος

Άρθρο 112

Αίτηση για την έναρξη της εθνικής διαδικασίας

1. Ο καταθέτης ή ο δικαιούχος κοινοτικού σήματος δικαιούται να ζητήσει τη μετατροπή της αίτησής του ή του κοινοτικού του σήματος σε αίτηση εθνικού σήματος:

α) εφόσον η αίτηση κοινοτικού σήματος απορριφθεί ή ανακληθεί ή θεωρηθεί ότι ανακλήθηκε·

β) εφόσον το κοινοτικό σήμα παύσει να παράγει αποτελέσματα.

2. Δεν χωρεί μετατροπή:

α) εάν ο δικαιούχος του κοινοτικού σήματος εξέπεσε των δικαιωμάτων του λόγω μη χρήσης του εν λόγω σήματος, εκτός εάν, στο κράτος μέλος για το οποίο ζητείται η μετατροπή, το κοινοτικό σήμα έχει χρησιμοποιηθεί υπό συνθήκες οι οποίες συνιστούν ουσιαστική χρήση κατά το δίκαιο αυτού του κράτους μέλους·

β) εάν επιδιώκεται η προστασία σε κράτος μέλος στο οποίο, σύμφωνα με απόφαση του Γραφείου ή του εθνικού δικαστηρίου, συντρέχει λόγος απαράδεκτου της καταχώρισης, ανάκλησης ή ακυρότητας της αίτησης ή του κοινοτικού σήματος.

3. Για την αίτηση εθνικού σήματος, η οποία προκύπτει από τη μετατροπή αίτησης ή από τη μετατροπή κοινοτικού σήματος, ισχύει, στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, η ημερομηνία κατάθεσης, ή η ημερομηνία προτεραιότητας αυτής της αίτησης ή αυτού του σήματος και, ενδεχομένως, η αρχαιότητα σήματος αυτού του κράτους η οποία μπορεί να διεκδικηθεί σύμφωνα με το άρθρο 34 ή το άρθρο 35.

4. Σε περίπτωση που η αίτηση κοινοτικού σήματος θεωρείται ότι ανακλήθηκε, το Γραφείο απευθύνει στον καταθέτη του σήματος γνωστοποίηση τάσσοντάς του προθεσμία τριών μηνών από τη γνωστοποίηση αυτή για την υποβολή αίτησης μετατροπής.

5. Όταν ανακαλείται η αίτηση κοινοτικού σήματος, ή το κοινοτικό σήμα παύει να παράγει αποτελέσματα λόγω εγγραφής παραίτησης στο μητρώο ή μη ανανέωσης της καταχώρισης, η αίτηση μετατροπής κατατίθεται, εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία που ανακλήθηκε η αίτηση κοινοτικού σήματος, ή το σήμα έπαυσε να παράγει αποτελέσματα.

6. Όταν απορρίπτεται η αίτηση κοινοτικού σήματος με απόφαση του Γραφείου ή όταν παύει να παράγει αποτελέσματα λόγω απόφασης του Γραφείου ή απόφασης δικαστηρίου κοινοτικών σημάτων, η αίτηση μετατροπής πρέπει να υποβληθεί εντός προθεσμίας τριών μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία η απόφαση αυτή απέκτησε ισχύ δεδικασμένου.

7. Το άρθρο 32 παύει να παράγει αποτελέσματα αν η αίτηση δεν υποβληθεί μέσα στην ταχθείσα προθεσμία.

Άρθρο 113

Υποβολή, δημοσίευση και διαβίβαση της αίτησης μετατροπής

1. Η αίτηση μετατροπής υποβάλλεται στο Γραφείο και αναφέρει τα κράτη μέλη στα οποία ο αιτών ζητεί να κινηθεί η διαδικασία καταχώρισης εθνικού σήματος. Η αίτηση θεωρείται υποβληθείσα μόνον αφού καταβληθεί το τέλος μετατροπής.

2. Εάν έχει δημοσιευθεί η αίτηση κοινοτικού σήματος, σημειώνεται, ενδεχομένως, στο μητρώο κοινοτικών σημάτων, η παραλαβή της αίτησης μετατροπής, η οποία και δημοσιεύεται.

3. Το Γραφείο ελέγχει αν η μετατροπή που ζητείται πληροί τις προϋποθέσεις του παρόντος κανονισμού και ιδίως του άρθρου 112, παράγραφοι 1, 2, 4, 5 και 6, και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, καθώς και τις τυπικές προϋποθέσεις που προβλέπονται στον εκτελεστικό κανονισμό. Αν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, το Γραφείο διαβιβάζει την αίτηση μετατροπής στις κεντρικές υπηρεσίες βιομηχανικής ιδιοκτησίας των κρατών που αναφέρονται σ' αυτήν.

Άρθρο 114

Τυπικές προϋποθέσεις της μετατροπής

1. Κάθε κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας στην οποία διαβιβάζεται η αίτηση μετατροπής μπορεί να ζητήσει από το Γραφείο κάθε πρόσθετη πληροφορία σχετικά με την εν λόγω αίτηση η οποία θα μπορούσε να βοηθήσει την υπηρεσία αυτή να αποφασίσει για το εθνικό σήμα που προκύπτει από τη μετατροπή.

2. Η αίτηση ή το κοινοτικό σήμα, που διαβιβάζεται σύμφωνα με το άρθρο 113, δεν μπορεί να υπόκειται, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο και όσον αφορά τον τύπο, σε προϋποθέσεις διαφορετικές από εκείνες που προβλέπονται από τον παρόντα κανονισμό ή τον εκτελεστικό κανονισμό, ή σε συμπληρωματικές προϋποθέσεις.

3. Η κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας στην οποία διαβιβάζεται η αίτηση μπορεί να ζητήσει από τον καταθέτη, εντός προθεσμίας τουλάχιστον δύο μηνών:

α) να καταβάλει το εθνικό τέλος κατάθεσης·

β) να προσκομίσει μετάφραση της αίτησης και των συνημμένων εγγράφων, σε μία από τις επίσημες γλώσσες του συγκεκριμένου κράτους·

γ) να διορίσει αντίκλητο στο συγκεκριμένο κράτος·

δ) να προσκομίσει ανατύπωση του σήματος σε όσα αντίτυπα καθορίζει το συγκεκριμένο κράτος.

ΤΙΤΛΟΣ XII

ΓΡΑΦΕΙΟ

ΤΜΗΜΑ 1

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 115

Νομικό καθεστώς

1. Το Γραφείο αποτελεί οργανισμό της Κοινότητας και διαθέτει νομική προσωπικότητα.
2. Το Γραφείο έχει σε κάθε κράτος μέλος την ευρύτερη δυνατή ικανότητα δικαίου που αναγνωρίζεται από τις εθνικές νομοθεσίες στα νομικά πρόσωπα· δύναται, ιδίως, να αποκτά ή να διαθέτει κινητή και ακίνητη περιουσία και να παρίσταται ενώπιον δικαστηρίου.
3. Το Γραφείο εκπροσωπείται από τον πρόεδρό του.

Άρθρο 116

Προσωπικό

1. Με την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 136 στα μέλη των τμημάτων προσφυγών, ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των υπαλλήλων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εφεξής "κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης", το καθεστώς που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό των Κοινοτήτων αυτών και οι εκτελεστικοί κανόνες αυτών των διατάξεων που έχουν θεσπιστεί κατόπιν κοινής συμφωνίας από τα Όργανα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εφαρμόζονται και στο προσωπικό του Γραφείου.
2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 125, το Γραφείο ασκεί, έναντι του προσωπικού του, τις εξουσίες οι οποίες ανατίθενται σε κάθε Όργανο από τον κανονισμό υπηρεσιακής κατάστασης και το καθεστώς που εφαρμόζεται στο λοιπό προσωπικό.

Άρθρο 117

Προνόμια και ασυλίες

Το πρωτόκολλο για τα προνόμια και τις ασυλίες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων εφαρμόζεται στο Γραφείο.

Άρθρο 118

Ευθύνη

1. Η συμβατική ευθύνη του Γραφείου διέπεται από το δίκαιο που εφαρμόζεται στη σχετική σύμβαση.
2. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι αρμόδιο να δικάζει δυνάμει συμβιβαστικής ρήτηρας που περιέχεται σε σύμβαση που συνήψε το Γραφείο.
3. Σε περίπτωση εξωσυμβατικής ευθύνης, το Γραφείο υποχρεούται να αποκαθιστά, σύμφωνα με τις γενικές αρχές που είναι κοινές στα δίκαια των κρατών μελών, τις

ζημίες που προξενούν οι υπηρεσίες του ή υπάλληλοί του, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

4. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων είναι αρμόδιο να εκδικάζει διαφορές σχετικά με την αποκατάσταση των ζημιών που προβλέπονται στην παράγραφο 3.

5. Η έναντι του Γραφείου προσωπική ευθύνη των υπαλλήλων ρυθμίζεται στις διατάξεις που καθορίζουν την υπηρεσιακή τους κατάσταση ή το καθεστώς που τους διέπει.

Άρθρο 119

Γλώσσες

1. Οι αιτήσεις κοινοτικού σήματος κατατίθενται σε μια από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

2. Οι γλώσσες του Γραφείου είναι η αγγλική, η γαλλική η γερμανική, η ισπανική και η ιταλική.

3. Ο καταθέτης δηλώνει και μια δεύτερη γλώσσα που είναι γλώσσα του Γραφείου, την οποία δέχεται ως πιθανή γλώσσα διαδικασίας σε διαδικασίες ανακοπής, έκπτωσης και ακυρότητας.

Εάν η γλώσσα στην οποία κατατέθηκε η αίτηση δεν είναι μία από τις γλώσσες του Γραφείου, το Γραφείο φροντίζει να εξασφαλίσει τη μετάφραση της αίτησης, όπως περιγράφεται στο άρθρο 26 παράγραφος 1, στη γλώσσα που υπέδειξε ο καταθέτης.

4. Εάν ο καταθέτης κοινοτικού σήματος είναι ο μοναδικός διάδικος στις διαδικασίες ενώπιον του Γραφείου, τότε ως γλώσσα της διαδικασίας χρησιμοποιείται η γλώσσα στην οποία κατατέθηκε η αίτηση κοινοτικού σήματος. Εάν η αίτηση έχει γίνει σε γλώσσα άλλη από τις γλώσσες του Γραφείου τότε το Γραφείο μπορεί να επικοινωνεί εγγράφως με τον καταθέτη στη δεύτερη γλώσσα την οποία υπέδειξε αυτός στην αίτησή του.

5. Η πράξη ανακοπής και η αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας κατατίθενται σε μία από τις γλώσσες του Γραφείου.

6. Εάν η γλώσσα που επιλέγεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5, για την πράξη της ανακοπής ή την αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας είναι η γλώσσα της αίτησης σήματος ή η δεύτερη γλώσσα που αναφέρθηκε κατά την κατάθεση της εν λόγω αίτησης, τότε η γλώσσα διαδικασίας θα είναι αυτή η γλώσσα.

Εάν η γλώσσα που επιλέγεται, σύμφωνα με την παράγραφο 5, για την πράξη ανακοπής, την αίτηση έκπτωσης ή ακυρότητας δεν είναι ούτε η γλώσσα της αίτησης του σήματος ούτε η δεύτερη γλώσσα που αναφέρθηκε κατά την κατάθεση της αίτησης αυτής, τότε ο ανακόπτων ή ο αιτούμενος την έκπτωση ή την ακυρότητα υποχρεούται να υποβάλει, ιδία δαπάνη, μετάφραση του εγγράφου του είτε στη γλώσσα της αίτησης σήματος, υπό τον όρο ότι αυτή είναι μια γλώσσα του Γραφείου, είτε στη δεύτερη γλώσσα που αναφέρθηκε κατά την κατάθεση της αίτησης σήματος. Η μετάφραση υποβάλλεται εντός της προθεσμίας που ορίζεται στον εκτελεστικό κανονισμό. Επομένως, γλώσσα διαδικασίας καθίσταται η γλώσσα αυτής της μετάφρασης.

7. Στις διαδικασίες ανακοπής, ακυρότητας, έκπτωσης και προσφυγής, τα μέρη μπορούν να συμφωνήσουν να χρησιμοποιηθεί ως γλώσσα διαδικασίας μια άλλη επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

Άρθρο 120

Δημοσιεύσεις και καταχωρίσεις

1. Η αίτηση κοινοτικού σήματος, όπως περιγράφεται στο άρθρο 26, παράγραφος 1 και όλες οι άλλες πληροφορίες η δημοσίευση των οποίων απαιτείται από τον παρόντα κανονισμό ή τον εκτελεστικό κανονισμό, δημοσιεύονται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

2. Όλες οι καταχωρίσεις του μητρώου κοινοτικών σημάτων πραγματοποιούνται σε όλες τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

3. Σε περίπτωση αμφιβολίας, ως αυθεντικό κείμενο θεωρείται το κείμενο που είναι συντεταγμένο στη γλώσσα του Γραφείου στην οποία κατατέθηκε η αίτηση κοινοτικού σήματος. Εάν η κατάθεση έγινε σε επίσημη γλώσσα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας που δεν είναι μια από τις γλώσσες του Γραφείου, ως αυθεντικό κείμενο θεωρείται το κείμενο που είναι συντεταγμένο στη δεύτερη γλώσσα την οποία υπέδειξε ο καταθέτης.

Άρθρο 121

Τις μεταφραστικές υπηρεσίες που είναι αναγκαίες για τη λειτουργία του Γραφείου εξασφαλίζει το Κέντρο μετάφρασης των οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 122

Έλεγχος της νομιμότητας

1. Η Επιτροπή ελέγχει τη νομιμότητα των πράξεων του προέδρου του Γραφείου για τις οποίες το κοινοτικό δίκαιο δεν προβλέπει έλεγχο νομιμότητας από άλλο Όργανο, καθώς και τη νομιμότητα των πράξεων της επιτροπής προϋπολογισμού, η οποία έχει συσταθεί παρά τω Γραφείω σύμφωνα με το άρθρο 138.

2. Ζητά την τροποποίηση ή την ανάκληση κάθε πράξης που αναφέρεται στην παράγραφο 1, όταν δεν είναι νόμιμη.

3. Κάθε πράξη που αναφέρεται στην παράγραφο 1, ρητή ή σιωπηρή, μπορεί να παραπεμφθεί, προς έλεγχο νομιμότητας, ενώπιον της Επιτροπής, από κάθε κράτος μέλος, ή από οποιοδήποτε άμεσα και ατομικά ενδιαφερόμενο τρίτο. Η Επιτροπή πρέπει να επιληφθεί μέσα σε προθεσμία ενός μηνός από την ημέρα κατά την οποία ο ενδιαφερόμενος έλαβε για πρώτη φορά γνώση της αμφισβητούμενης πράξης. Η Επιτροπή αποφασίζει μέσα σε προθεσμία τριών μηνών Η μη λήψη απόφασης μέσα σε αυτήν την προθεσμία ισχύει ως σιωπηρή απορριπτική απόφαση.

Άρθρο 123

Πρόσβαση στα έγγραφα

1. Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 2001, για την πρόσβαση του κοινού στα έγγραφα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Επιτροπής [9] εφαρμόζεται στα έγγραφα του Γραφείου.

2. Το διοικητικό συμβούλιο θεσπίζει τις πρακτικές λεπτομέρειες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 όσον αφορά τον παρόντα κανονισμό.

3. Οι αποφάσεις που λαμβάνει το Γραφείο κατ' εφαρμογή του άρθρου 8 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1049/2001 μπορεί να οδηγήσουν στην υποβολή καταγγελίας στο διαμεσολαβητή ή προσφυγή ενώπιον του Δικαστηρίου, βάσει των όρων που προβλέπονται στα άρθρα 195 και 230 της συνθήκης αντίστοιχα.

ΤΜΗΜΑ 2

Διεύθυνση του Γραφείου

Άρθρο 124

Αρμοδιότητες του προέδρου

1. Το Γραφείο διευθύνεται από τον πρόεδρο.

2. Για το σκοπό αυτό, ο πρόεδρος έχει ιδίως τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) λαμβάνει όλα τα αναγκαία μέτρα για να εξασφαλίσει τη λειτουργία του Γραφείου, συμπεριλαμβανομένης της έκδοσης εσωτερικών διοικητικών εντολών και της δημοσίευσης ανακοινώσεων·

β) μπορεί να υποβάλει στην Επιτροπή σχέδια για την τροποποίηση του παρόντος κανονισμού, του εκτελεστικού κανονισμού, του κανονισμού διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών, του κανονισμού για τα τέλη και κάθε άλλου κανόνα σχετικού με το κοινοτικό σήμα, αφού ακούσει το διοικητικό συμβούλιο, καθώς επίσης και την επιτροπή προϋπολογισμού όσον αφορά τον κανονισμό για τα τέλη και τις δημοσιονομικές διατάξεις του παρόντος κανονισμού·

γ) καταρτίζει την κατάσταση των προβλεπόμενων εσόδων και εξόδων του Γραφείου και εκτελεί τον προϋπολογισμό του·

δ) υποβάλλει, κάθε χρόνο, έκθεση δραστηριοτήτων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή και το Διοικητικό Συμβούλιο·

ε) ασκεί, έναντι του προσωπικού, τις εξουσίες που προβλέπονται στο άρθρο 116 παράγραφος 2·

στ) μπορεί να μεταβιβάζει τις εξουσίες του.

3. Ο πρόεδρος συνεπικουρείται από έναν ή περισσότερους αντιπροέδρους. Σε περίπτωση απουσίας ή κωλύματος του προέδρου, τα καθήκοντά του ασκεί ο αντιπρόεδρος ή ένας των αντιπροέδρων, κατά τη διαδικασία που καθορίζει το Διοικητικό Συμβούλιο.

Άρθρο 125

Διορισμός ανωτέρων υπαλλήλων

1. Ο πρόεδρος του Γραφείου διορίζεται από το Συμβούλιο, από κατάλογο τριών υποψηφίων κατ' ανώτατο όριο, τον οποίο καταρτίζει το διοικητικό συμβούλιο. Παύεται από το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου.
2. Η διάρκεια της θητείας του προέδρου είναι το πολύ πενταετής και μπορεί να ανανεωθεί.
3. Ο ή οι αντιπρόεδροι του Γραφείου διορίζονται και παύονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην παράγραφο 1, κατόπιν ακροάσεως του προέδρου.
4. Το Συμβούλιο ασκεί την πειθαρχική εξουσία επί των υπαλλήλων που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 3.

ΤΜΗΜΑ 3

Διοικητικό συμβούλιο

Άρθρο 126

Σύσταση και αρμοδιότητα

1. Παρά τω Γραφείω συνιστάται διοικητικό συμβούλιο. Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων που παραχωρούνται στην επιτροπή προϋπολογισμού —Τμήμα 5 — Προϋπολογισμός και δημοσιονομικός έλεγχος—, το διοικητικό συμβούλιο έχει τις κατωτέρω καθοριζόμενες αρμοδιότητες.
2. Το διοικητικό συμβούλιο καταρτίζει τους καταλόγους των υποψηφίων που προβλέπονται στο άρθρο 125.
3. Συμβουλεύει τον πρόεδρο για τα θέματα που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου.
4. Ζητείται η γνώμη του πριν από την έκδοση των κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν την εξέταση στην οποία προβαίνει το Γραφείο, καθώς και στις άλλες περιπτώσεις που προβλέπει ο παρών κανονισμός.
5. Μπορεί να εκθέτει τη γνώμη του και να ζητά πληροφορίες από τον πρόεδρο και την Επιτροπή, εφόσον το θεωρεί απαραίτητο.

Άρθρο 127

Σύνθεση

1. Το διοικητικό συμβούλιο αποτελείται από έναν αντιπρόσωπο κάθε κράτους μέλους και από έναν αντιπρόσωπο της Επιτροπής, καθώς και από τους αναπληρωτές τους.
2. Τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου μπορούν να επικουρούνται από συμβούλους ή εμπειρογνώμονες, μέσα στα όρια που προβλέπονται στον εσωτερικό του κανονισμό.

Άρθρο 128

Προεδρία

1. Το διοικητικό συμβούλιο εκλέγει μεταξύ των μελών του έναν πρόεδρο και έναν αντιπρόεδρο. Ο αντιπρόεδρος αντικαθιστά αυτοδικαίως τον πρόεδρο σε περίπτωση κωλύματος.
2. Η διάρκεια της θητείας του προέδρου και του αντιπροέδρου είναι τριετής και δύναται να ανανεωθεί.

Άρθρο 129

Συνεδριάσεις

1. Το διοικητικό συμβούλιο συνέρχεται μετά από πρόσκληση του προέδρου του.
2. Ο πρόεδρος του Γραφείου λαμβάνει μέρος στις συσκέψεις, εκτός αν το διοικητικό συμβούλιο αποφασίσει άλλως.
3. Το διοικητικό συμβούλιο συνέρχεται σε τακτική συνεδρίαση μία φορά το χρόνο. Συνέρχεται, επίσης, με πρωτοβουλία του προέδρου του ή μετά από αίτηση της Επιτροπής ή του ενός τρίτου των κρατών μελών.
4. Το διοικητικό συμβούλιο θεσπίζει τον εσωτερικό του κανονισμό.
5. Το διοικητικό συμβούλιο λαμβάνει τις αποφάσεις του με απλή πλειοψηφία των αντιπροσώπων των κρατών μελών. Ωστόσο, οι αποφάσεις που το διοικητικό συμβούλιο είναι αρμόδιο να λαμβάνει δυνάμει του άρθρου 125 παράγραφοι 1 και 3, απαιτούν την πλειοψηφία των τριών τετάρτων των αντιπροσώπων των κρατών μελών. Και στις δύο περιπτώσεις, κάθε κράτος μέλος διαθέτει μόνο μία ψήφο.
6. Το διοικητικό συμβούλιο μπορεί να προσκαλεί παρατηρητές να συμμετάσχουν στις συνεδριάσεις του.
7. Η γραμματεία του διοικητικού συμβουλίου εξασφαλίζεται από το Γραφείο.

ΤΜΗΜΑ 4

Εφαρμογή των διαδικασιών

Άρθρο 130

Αρμοδιότητες

Αρμόδιοι για τη λήψη κάθε απόφασης στα πλαίσια των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα κανονισμό είναι:

- α) οι εξεταστές·
- β) τα τμήματα ανακοπών·
- γ) το τμήμα διαχείρισης των σημάτων και νομικών θεμάτων·
- δ) τα τμήματα ακύρωσης·

ε) τα τμήματα προσφυγών.

Άρθρο 131

Εξεταστές

Ο εξεταστής είναι αρμόδιος να λαμβάνει, εξ ονόματος του Γραφείου, κάθε απόφαση που αφορά αιτήσεις καταχώρισης κοινοτικού σήματος, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που αναφέρονται στα άρθρα 36, 37 και 68, εκτός εάν είναι αρμόδιο κάποιο τμήμα ανακοπών.

Άρθρο 132

Τμήματα ανακοπών

1. Το τμήμα ανακοπών είναι αρμόδιο για κάθε απόφαση ανακοπής κατά μιας αίτησης καταχώρισης κοινοτικού σήματος.
2. Τα τμήματα ανακοπών λαμβάνουν τις αποφάσεις τους σε τριμελή σύνθεση. Ένα από τα μέλη τουλάχιστον είναι νομικός. Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις που ορίζονται από τον εκτελεστικό κανονισμό οι αποφάσεις λαμβάνονται από μονομελή τμήματα.

Άρθρο 133

Τμήμα διαχείρισης των σημάτων και νομικών θεμάτων

1. Το τμήμα διαχείρισης των σημάτων και νομικών θεμάτων είναι αρμόδιο για κάθε απόφαση που απαιτεί ο παρών κανονισμός εφόσον αυτή δεν εμπίπτει στην αρμοδιότητα ενός εξεταστή, ενός τμήματος ανακοπών ή ενός τμήματος ακύρωσης. Είναι ιδίως αρμόδιο για κάθε απόφαση σχετικά με τις εγγραφές στο μητρώο κοινοτικών σημάτων.
2. Το τμήμα αυτό είναι επίσης αρμόδιο για την τήρηση του πίνακα των εγκεκριμένων πληρεξουσίων που αναφέρεται στο άρθρο 93.
3. Οι αποφάσεις του τμήματος λαμβάνονται από ένα μέλος του.

Άρθρο 134

Τμήματα ακύρωσης

1. Το τμήμα ακύρωσης είναι αρμόδιο για κάθε απόφαση σχετικά με αιτήσεις έκπτωσης ή ακυρότητας κοινοτικού σήματος.
2. Τα τμήματα ακυρώσεων λαμβάνουν τις αποφάσεις τους σε τριμελή σύνθεση. Ένα από τα μέλη τουλάχιστον είναι νομικός. Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις που ορίζονται από τον εκτελεστικό κανονισμό οι αποφάσεις λαμβάνονται από μονομελή τμήματα.

Άρθρο 135

Τμήματα προσφυγών

1. Τα τμήματα προσφυγών είναι αρμόδια να αποφαινούνται επί των προσφυγών που ασκούνται κατά των αποφάσεων των εξεταστών, των τμημάτων ανακοπών, του τμήματος διαχείρισης των σημάτων και νομικών θεμάτων και των τμημάτων ακύρωσης.

2. Τα τμήματα προσφυγών λαμβάνουν τις αποφάσεις τους σε τριμελή σύνθεση, δύο δε από τα μέλη τουλάχιστον είναι νομικοί. Σε ορισμένες ειδικές περιπτώσεις οι αποφάσεις λαμβάνονται από τμήμα με διευρυμένη σύνθεση, υπό την προεδρία του προέδρου του τμήματος προσφυγών, ή με μονομελή σύνθεση, ο δε λαμβάνων την απόφαση είναι νομικός.

3. Για τον καθορισμό των ειδικών περιπτώσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του διευρυμένου τμήματος, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η νομική δυσκολία ή η σημασία της υπόθεσης ή οι ειδικές περιστάσεις. Οι υποθέσεις αυτές δύνανται να παραπέμπονται στο διευρυμένο τμήμα:

α) από το όργανο των τμημάτων προσφυγών που συνιστάται σύμφωνα με τον κανονισμό διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 162, παράγραφος 3· ή

β) από το τμήμα προσφυγών που έχει επιληφθεί της υποθέσεως.

4. Η σύνθεση του διευρυμένου τμήματος και οι κανόνες βάσει των οποίων παραπέμπεται σε αυτό μία υπόθεση ορίζονται βάσει του κανονισμού διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών που αναφέρεται στο άρθρο 162 παράγραφος 3.

5. Για τον καθορισμό των ειδικών περιπτώσεων που εμπίπτουν στην αρμοδιότητα του μονομελούς τμήματος θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η απουσία δυσκολιών στα νομικά ή πραγματικά ζητήματα που εγείρονται, η περιορισμένη σημασία της συγκεκριμένης υπόθεσης και η απουσία άλλων ειδικών περιστάσεων. Η απόφαση για την ανάθεση μιας υπόθεσης σε μονομελές τμήμα στις ανωτέρω περιπτώσεις λαμβάνεται από το επιληφθέν τμήμα. Περαιτέρω λεπτομερείς κανόνες θεσπίζονται στον κανονισμό διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών που αναφέρεται στο άρθρο 162, παράγραφος 3.

Άρθρο 136

Ανεξαρτησία των μελών των τμημάτων προσφυγών

1. Ο πρόεδρος των τμημάτων προσφυγών και οι πρόεδροι κάθε τμήματος προσφυγών διορίζονται, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 125 διαδικασία διορισμού του προέδρου του Γραφείου, για μια πενταετία. Κατά τη διάρκεια της θητείας τους δεν μπορούν να απασχολούνται των καθηκόντων τους, εκτός αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι και το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, μετά από αίτηση του οργάνου που τους έχει διορίσει, εκδώσει σχετική απόφαση. Η θητεία του προέδρου των τμημάτων προσφυγών και του προέδρου κάθε τμήματος προσφυγών μπορεί να ανανεωθεί για πρόσθετες πενταετείς περιόδους ή ως τη συνταξιοδότησή τους εφόσον φτάσουν σε ηλικία συνταξιοδότησης κατά τη νέα τους θητεία.

Ο πρόεδρος των τμημάτων προσφυγών διαθέτει μεταξύ άλλων εξουσίες διαχείρισης και οργάνωσης που συνίστανται κυρίως στα εξής:

α) προεδρεύει του Οργάνου των τμημάτων προσφυγών που θεσπίζει τους κανόνες και οργανώνει τις εργασίες των τμημάτων, το οποίο προβλέπεται στον κανονισμό διαδικασίας των τμημάτων, που αναφέρεται στο άρθρο 162, παράγραφος 3·

β) εξασφαλίζει την εκτέλεση των αποφάσεων του εν λόγω Οργάνου·

γ) αναθέτει τους φακέλους σε ένα τμήμα βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που καθορίζονται από το όργανο των τμημάτων προσφυγών·

δ) γνωστοποιεί στον πρόεδρο του Γραφείου τις απαιτούμενες δαπάνες των τμημάτων, προκειμένου να συνταχθεί η κατάσταση προβλέψεων δαπανών.

Ο πρόεδρος των τμημάτων προσφυγών προεδρεύει του διευρυμένου τμήματος.

Περαιτέρω λεπτομερείς κανόνες θεσπίζονται με στον κανονισμό διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών, που αναφέρεται στο άρθρο 162, παράγραφος 3.

2. Τα μέλη των τμημάτων προσφυγών, διορίζονται για πενταετή περίοδο από το διοικητικό συμβούλιο. Η θητεία τους μπορεί να ανανεωθεί για πρόσθετες πενταετείς περιόδους ή ως τη συνταξιοδότησή τους εφόσον φτάσουν σε ηλικία συνταξιοδότησης κατά τη νέα τους θητεία.

3. Τα μέλη των τμημάτων προσφυγών, δεν μπορούν να απαλλαγούν των καθηκόντων τους, εκτός αν συντρέχουν σοβαροί λόγοι και το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκδώσει σχετική απόφαση, κατόπιν προσφυγής από το διοικητικό συμβούλιο το οποίο ενεργεί κατόπιν προτάσεως του προέδρου του τμήματος προσφυγών, και αφού εκφέρει γνώμη ο πρόεδρος του τμήματος στο οποίο το μέλος ανήκει.

4. Ο πρόεδρος των τμημάτων προσφυγών και οι πρόεδροι και τα μέλη κάθε τμήματος προσφυγών είναι ανεξάρτητοι. Κατά τη λήψη των αποφάσεών τους δεν δεσμεύονται από οδηγίες.

5. Ο πρόεδρος των τμημάτων προσφυγών και οι πρόεδροι και τα μέλη κάθε τμήματος προσφυγών δεν επιτρέπεται να είναι εξεταστές ή μέλη των τμημάτων ανακοπών ή του τμήματος διαχείρισης σημάτων και νομικών θεμάτων ή των τμημάτων ακυρώσεων.

Άρθρο 137

Αποκλεισμός και εξαίρεση

1. Οι εξεταστές καθώς και τα μέλη των τμημάτων του Γραφείου και των τμημάτων προσφυγών δεν μπορούν να συμμετάσχουν στην εκδίκαση υπόθεσης στην οποία έχουν προσωπικό συμφέρον ή στην οποία είχαν προηγουμένως παρέμβει ως αντιπρόσωποι ενός διαδίκου. Τα δύο από τα τρία μέλη τμήματος ανακοπών δεν πρέπει να έχουν συμμετάσχει στην εξέταση της αίτησης. Τα μέλη των τμημάτων ακύρωσης δεν μπορούν να συμμετάσχουν στην εκδίκαση μιας υπόθεσης εάν συμμετείχαν στη λήψη οριστικής απόφασης, επί της υποθέσεως αυτής, στα πλαίσια της διαδικασίας καταχώρισης του σήματος ή της διαδικασίας ανακοπής. Τα μέλη των τμημάτων προσφυγών δεν μπορούν επίσης να συμμετάσχουν σε διαδικασία προσφυγής εάν συνέπραξαν στην έκδοση της απόφασης κατά της οποίας στρέφεται η προσφυγή.

2. Αν μέλος τμήματος του Γραφείου ή τμήματος προσφυγών κρίνει ότι δεν μπορεί να συμμετάσχει στην εκδίκαση υπόθεσης, για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ή για κάθε άλλο λόγο, ενημερώνει σχετικά το τμήμα του Γραφείου ή το τμήμα προσφυγών.

3. Οι εξεταστές και τα μέλη των τμημάτων του Γραφείου ή των τμημάτων προσφυγών είναι δυνατό να εξαιρεθούν από οποιοδήποτε διάδικο, για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ή αν εγείρουν υπόνοια μεροληψίας. Η εξαίρεση είναι απαράδεκτη εάν ο συγκεκριμένος διάδικος προχώρησε σε διαδικαστικές πράξεις μολονότι γνώριζε ήδη τον λόγο εξαίρεσης. Η εξαίρεση δεν είναι δυνατόν να βασίζεται στην ιθαγένεια των εξεταστών ή των μελών.

4. Τα τμήματα του Γραφείου και τα τμήματα προσφυγών αποφασίζουν, στις περιπτώσεις των παραγράφων 2 και 3, χωρίς τη συμμετοχή του ενδιαφερόμενου μέλους. Για τη λήψη της απόφασης αυτής, το μέλος το οποίο απέχει ή το οποίο έχει εξαιρεθεί, αντικαθίσταται, στο τμήμα του, από τον αναπληρωτή του.

ΤΜΗΜΑ 5

Προϋπολογισμός και δημοσιονομικός έλεγχος

Άρθρο 138

Επιτροπή προϋπολογισμού

1. Παρά τω Γραφείω συνιστάται επιτροπή προϋπολογισμού. Η επιτροπή προϋπολογισμού ασκεί τις αρμοδιότητες οι οποίες της ανατίθενται με το παρόν τμήμα, καθώς και με άρθρο 38, παράγραφος 4.

2. Το άρθρο 126, παράγραφος 6, τα άρθρα 127 και 128 και το άρθρο 129, παράγραφοι 1 έως 4 και 6 και 7 εφαρμόζονται για την επιτροπή προϋπολογισμού.

3. Η επιτροπή προϋπολογισμού λαμβάνει τις αποφάσεις της με την απλή πλειοψηφία των αντιπροσώπων των κρατών μελών. Ωστόσο, οι αποφάσεις τις οποίες η επιτροπή προϋπολογισμού είναι αρμόδια να λάβει δυνάμει του άρθρου 38, παράγραφος 3α, του άρθρου 140, παράγραφος 3 και του άρθρου 143, απαιτούν την πλειοψηφία των τριών τετάρτων των αντιπροσώπων των κρατών μελών. Και στις δύο περιπτώσεις, κάθε κράτος μέλος διαθέτει μόνο μία ψήφο.

Άρθρο 139

Προϋπολογισμός

1. Όλα τα έσοδα και τα έξοδα του Γραφείου προβλέπονται για κάθε οικονομικό έτος, το οποίο συμπίπτει με το ημερολογιακό έτος, και εγγράφονται στον προϋπολογισμό του Γραφείου.

2. Τα έσοδα και τα έξοδα του προϋπολογισμού πρέπει να ισοσκελίζονται.

3. Με την επιφύλαξη άλλων ειδών εσόδων, στα έσοδα περιλαμβάνονται τα συνολικά τέλη που καταβάλλονται στο πλαίσιο των κανονισμών περί τελών, τα συνολικά τέλη που καταβάλλονται στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 140 του παρόντος κανονισμού για διεθνή καταχώριση στην

οποία προσδιορίζονται οι Ευρωπαϊκές Κοινότητες, καθώς και άλλες πληρωμές προς τα συμβαλλόμενα μέρη του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, τα συνολικά τέλη που καταβάλλονται στο πλαίσιο της πράξης της Γενεύης τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 106γ του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 6/2002 του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2001, για τα κοινοτικά σχέδια και υποδείγματα [10], για διεθνή καταχώριση στην οποία προσδιορίζεται η Ευρωπαϊκή Κοινότητα καθώς και άλλες πληρωμές προς τα συμβαλλόμενα μέρη της πράξης της Γενεύης και, κατά το βαθμό που είναι αναγκαίο, επιδότηση εγγεγραμμένη σε ειδικό κονδύλιο του γενικού προϋπολογισμού των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τμήμα Επιτροπή.

Άρθρο 140

Κατάρτιση του προϋπολογισμού

1. Ο πρόεδρος καταρτίζει ετησίως την κατάσταση προβλεπομένων εσόδων και εξόδων του Γραφείου για το επόμενο οικονομικό έτος και τη διαβιβάζει στην επιτροπή προϋπολογισμού, μαζί με πίνακα των θέσεων εργασίας, μέχρι τις 31 Μαρτίου κάθε έτους, το αργότερο.
2. Εφόσον στις δημοσιονομικές προβλέψεις περιέχεται κοινοτική επιδότηση, η επιτροπή προϋπολογισμού διαβιβάζει αμελλητί αυτή την κατάσταση προβλέψεων στην Επιτροπή, η οποία τη διαβιβάζει με τη σειρά της στην αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή της Κοινότητας. Η Επιτροπή μπορεί να επισυνάψει στην εν λόγω κατάσταση γνώμη που να περιέχει αποκλίνουσες προβλέψεις.
3. Η επιτροπή προϋπολογισμού εγκρίνει τον προϋπολογισμό, ο οποίος περιλαμβάνει συγχρόνως τον πίνακα των θέσεων εργασίας του Γραφείου. Εφόσον οι δημοσιονομικές προβλέψεις περιλαμβάνουν επιδότηση από το γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ο προϋπολογισμός του Γραφείου, ενδεχομένως, αναπροσαρμόζεται.

Άρθρο 141

Εσωτερικός και άλλος έλεγχος

1. Στο πλαίσιο του Γραφείου, θεσπίζονται τα καθήκοντα του εσωτερικού ελέγχου ο οποίος πρέπει να ασκείται τηρουμένων των διεθνών σχετικών κανόνων. Ο εσωτερικός ελεγκτής, που διορίζεται από τον πρόεδρο, είναι υπεύθυνος απέναντί του για την εξακρίβωση της ορθής λειτουργίας των συστημάτων και διαδικασιών εκτέλεσης του προϋπολογισμού του γραφείου.
2. Ο εσωτερικός ελεγκτής συμβουλεύει τον πρόεδρο όσον αφορά τον έλεγχο κινδύνων, διατυπώνοντας ανεξάρτητες γνωμοδοτήσεις σχετικά με την ποιότητα των συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου και προβαίνοντας σε συστάσεις για τη βελτίωση των συνθηκών εκτέλεσης των πράξεων και προώθηση της ορθής δημοσιονομικής διαχείρισης.
3. Η ευθύνη για την εφαρμογή των συστημάτων και διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου που προσαρμόζονται στην εκτέλεση των καθηκόντων αυτών βαρύνει τον διατάκτη.

Άρθρο 142

Λογιστικός έλεγχος

1. Ο πρόεδρος διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Επιτροπή, στην επιτροπή προϋπολογισμού και στο Ελεγκτικό Συνέδριο, μέχρι τις 31 Μαρτίου κάθε έτους, το αργότερο, τους λογαριασμούς του συνόλου των εσόδων και εξόδων του Γραφείου για το διανυθέν οικονομικό έτος. Το Ελεγκτικό Συνέδριο τους εξετάζει σύμφωνα με το άρθρο 248 της συνθήκης.

2. Η επιτροπή προϋπολογισμού απαλλάσσει τον πρόεδρο του Γραφείου ως προς την εκτέλεση του προϋπολογισμού.

Άρθρο 143

Δημοσιονομικές διατάξεις

Η επιτροπή προϋπολογισμού θεσπίζει, αφού λάβει τη γνώμη της Επιτροπής και του Ελεγκτικού Συνεδρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, τις εσωτερικές δημοσιονομικές διατάξεις και ιδίως τις λεπτομέρειες κατάρτισης και εκτέλεσης του προϋπολογισμού του Γραφείου. Οι δημοσιονομικές διατάξεις βασίζονται στους δημοσιονομικούς κανονισμούς που έχουν θεσπιστεί για άλλους οργανισμούς που έχει συστήσει η Κοινότητα, στο βαθμό που αυτό συμβιβάζεται με τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του Γραφείου.

Άρθρο 144

Κανονισμός για τα τέλη

1. Ο κανονισμός για τα τέλη καθορίζει ιδίως το ύψος των τελών και τον τρόπο είσπραξής τους.

2. Το ύψος των τελών καθορίζεται κατά τρόπο ώστε τα αντίστοιχα έσοδα να εξασφαλίζουν, καταρχήν, την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού του Γραφείου.

3. Ο κανονισμός για τα τέλη εκδίδεται και τροποποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 163, παράγραφος 2.

ΤΙΤΛΟΣ XIII

ΔΙΕΘΝΗΣ ΚΑΤΑΧΩΡΙΣΗ ΣΗΜΑΤΩΝ

ΤΜΗΜΑ 1

Γενικές διατάξεις

Άρθρο 145

Εφαρμοστέες διατάξεις

Εκτός αν άλλως ορίζεται στον παρόντα τίτλο, ο παρών κανονισμός και οι εκτελεστικοί κανονισμοί του εφαρμόζονται στις αιτήσεις διεθνούς καταχώρισης που έχουν κατατεθεί δυνάμει του πρωτοκόλλου που αφορά στη συμφωνία της Μαδρίτης σχετικά με τη διεθνή καταχώριση σημάτων, που εγκρίθηκε στη Μαδρίτη στις 27 Ιουνίου 1989 (στο εξής "διεθνείς αιτήσεις" και "πρωτόκολλο της Μαδρίτης", αντίστοιχα και βασίζονται σε αίτηση κοινοτικού σήματος ή σε κοινοτικό σήμα, καθώς και στην καταχώριση σημάτων στο διεθνές μητρώο που τηρείται από το Διεθνές Γραφείο του

Παγκόσμιου Οργανισμού Διανοητικής Ιδιοκτησίας (στο εξής "διεθνής καταχώριση" και "Διεθνές Γραφείο", αντίστοιχα), η προστασία των οποίων επεκτείνεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

ΤΜΗΜΑ 2

Διεθνής καταχώριση βάσει αιτήσεως κοινοτικού σήματος ή βάσει κοινοτικού σήματος

Άρθρο 146

Κατάθεση διεθνούς αιτήσεως

1. Οι διεθνείς αιτήσεις δυνάμει του άρθρου 3 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης που βασίζονται σε αίτηση κοινοτικού σήματος ή σε κοινοτικό σήμα κατατίθενται στο Γραφείο.
2. Όταν μια διεθνής αίτηση κατατίθεται πριν από την καταχώριση του σήματος, στο οποίο βασίζεται, ως κοινοτικού σήματος, ο αιτών τη διεθνή καταχώριση αναφέρει εάν αυτή βασίζεται σε αίτηση ή σε καταχώριση κοινοτικού σήματος. Στην περίπτωση που η διεθνής καταχώριση βασίζεται σε κοινοτικό σήμα, εφόσον αυτό καταχωρισθεί, η διεθνής αίτηση θεωρείται ότι υποβλήθηκε στο Γραφείο κατά την ημερομηνία καταχώρισης του κοινοτικού σήματος.

Άρθρο 147

Τύπος και περιεχόμενο της διεθνούς αίτησης

1. Η διεθνής αίτηση κατατίθεται σε μια από τις επίσημες γλώσσες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μέσω εντύπου που παρέχει το Γραφείο. Εάν ο αιτών, κατά την κατάθεση της διεθνούς αιτήσεως, δεν ορίζει άλλως επί του εντύπου αυτού, το Γραφείο αλληλογραφεί με τον αιτούντα στη γλώσσα που πραγματοποιήθηκε η κατάθεση με τυποποιημένο έντυπο.
2. Εάν η διεθνής αίτηση κατατίθεται σε γλώσσα που δεν είναι μια από τις γλώσσες που επιτρέπονται δυνάμει του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, ο αιτών πρέπει να δηλώνει μια δεύτερη γλώσσα μεταξύ των τελευταίων. Αυτή η γλώσσα είναι εκείνη στην οποία το Γραφείο υποβάλλει τη διεθνή αίτηση στο Διεθνές Γραφείο.
3. Όταν η διεθνής αίτηση κατατίθεται σε γλώσσα που δεν είναι μια από τις γλώσσες που επιτρέπονται δυνάμει του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης για την κατάθεση διεθνών αιτήσεων, ο αιτών μπορεί να παρέχει μετάφραση του καταλόγου αγαθών ή υπηρεσιών στη γλώσσα στην οποία πρέπει να υποβληθεί η διεθνής αίτηση στο Διεθνές Γραφείο δυνάμει της παραγράφου 2.
4. Το Γραφείο διαβιβάζει τη διεθνή αίτηση στο Διεθνές Γραφείο το ταχύτερο δυνατόν.
5. Η κατάθεση διεθνούς αίτησης συνεπάγεται την καταβολή τέλους στο Γραφείο. Στην περίπτωση που προβλέπεται στο άρθρο 146, παράγραφος 2 δεύτερη φράση, το τέλος οφείλεται κατά την ημερομηνία του κοινοτικού σήματος. Η αίτηση θεωρείται ότι δεν κατατέθηκε εφόσον δεν έχει καταβληθεί το τέλος.
6. Η διεθνής αίτηση πρέπει να πληροί τους σχετικούς όρους που προβλέπονται από τον εκτελεστικό κανονισμό.

Άρθρο 148

Εγγραφή στον φάκελο και στο μητρώο

1. Η ημερομηνία και ο αριθμός διεθνούς καταχώρισης που βασίζεται σε αίτηση για κοινοτικό σήμα, εγγράφονται στο φάκελο της αίτησης. Όταν μια αίτηση καταλήγει σε κοινοτικό σήμα, η ημερομηνία και ο αριθμός της διεθνούς καταχωρίσεως εγγράφονται στο μητρώο.
2. Η ημερομηνία και ο αριθμός της διεθνούς καταχωρίσεως που βασίζεται σε κοινοτικό σήμα, εγγράφονται στο μητρώο.

Άρθρο 149

Αίτηση για εδαφική επέκταση μεταγενέστερη της διεθνούς καταχωρίσεως

Κάθε αίτηση εδαφικής επέκτασης που υποβάλλεται σύμφωνα με το άρθρο 3β, παράγραφος 2 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, μετά τη διεθνή καταχώριση, μπορεί να υποβληθεί μέσω του Γραφείου. Η αίτηση πρέπει να κατατίθεται στη γλώσσα στην οποία έχει κατατεθεί η διεθνής αίτηση κατ' εφαρμογή του άρθρου 147.

Άρθρο 150

Διεθνή τέλη

Τα τέλη που οφείλονται στο Διεθνές Γραφείο δυνάμει του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης καταβάλλονται απευθείας σε αυτό.

ΤΜΗΜΑ 3

Επέκταση της προστασίας διεθνούς καταχώρισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

Άρθρο 151

Αποτελέσματα της επέκτασης της προστασίας διεθνούς καταχώρισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα

1. Κάθε επέκταση της προστασίας διεθνούς καταχωρίσεως στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα παράγει, από της ημερομηνίας καταχωρίσεως που προβλέπεται στο άρθρο 3 παράγραφος 4 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης ή της ημερομηνίας επέκτασης της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σύμφωνα με το άρθρο 3β, παράγραφος 2, του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, τα ίδια αποτελέσματα με μια αίτηση κοινοτικού σήματος.
2. Εάν ουδεμία απόρριψη έχει κοινοποιηθεί δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφοι 1 και 2 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης ή εάν η απόρριψη έχει ανακληθεί, η διεθνής καταχώριση ενός σήματος του οποίου η προστασία έχει επεκταθεί στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, παράγει από της ημερομηνίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1, τα ίδια αποτελέσματα με την καταχώριση ενός σήματος ως κοινοτικού.
3. Για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 9 παράγραφος 3, η δημοσίευση πληροφοριών σχετικά με την επέκταση διεθνούς καταχώρισης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα δυνάμει του άρθρου 152, παράγραφος 1, υποκαθιστά τη δημοσίευση μιας

αίτησης κοινοτικού σήματος και η δημοσίευση που προβλέπεται στο άρθρο 152, παράγραφος 2, υποκαθιστά τη δημοσίευση της καταχώρισης ενός κοινοτικού σήματος.

Άρθρο 152

Δημοσίευση

1. Το Γραφείο δημοσιεύει την ημερομηνία καταχώρισης ενός σήματος, του οποίου η προστασία έχει επεκταθεί στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 4 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης ή την ημερομηνία μεταγενέστερης επέκτασης στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα σύμφωνα με το άρθρο 3β, παράγραφος 2, του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, τη γλώσσα κατάθεσης της διεθνούς αίτησης και τη δεύτερη γλώσσα που υπέδειξε ο αιτών, καθώς και τον αριθμό και την ημερομηνία δημοσίευσης της διεθνούς καταχώρισης, στην επίσημη εφημερίδα που εκδίδεται από το Διεθνές Γραφείο, αντίγραφο του σήματος και τους αριθμούς των κατηγοριών αγαθών ή υπηρεσιών, για τις οποίες ζητείται προστασία.
2. Εάν ουδεμία απόρριψη προστασίας διεθνούς καταχώρισης η οποία έχει επεκταθεί στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα έχει κοινοποιηθεί δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφοι 1 και 2 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης ή εάν η απόρριψη έχει ανακληθεί, το Γραφείο αναφέρει το γεγονός αυτό, καθώς και τον αριθμό της διεθνούς καταχώρισης και, ενδεχομένως, την ημερομηνία δημοσίευσης της εν λόγω καταχώρισης, στην επίσημη εφημερίδα που εκδίδεται από το Διεθνές Γραφείο.

Άρθρο 153

Αρχαιότητα του σήματος

1. Ο αιτών διεθνή καταχώριση με προστασία που να επεκτείνεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μπορεί να επικαλεσθεί, στη διεθνή αίτηση, την αρχαιότητα προγενέστερου σήματος που καταχωρίστηκε σε ένα κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου σήματος που καταχωρίστηκε στις χώρες της Μπενελούξ ή καταχωρίστηκε βάσει διεθνών διευθετήσεων που παράγουν αποτελέσματα σε ένα κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 34.
2. Ο δικαιούχος διεθνούς καταχώρισης με προστασία που να επεκτείνεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα μπορεί, από την ημερομηνία δημοσίευσης των αποτελεσμάτων της καταχώρισης αυτής, δυνάμει του άρθρου 152, παράγραφος 2, να επικαλεσθεί, ενώπιον του Γραφείου, την αρχαιότητα προγενέστερου σήματος που καταχωρίστηκε σε ένα κράτος μέλος, συμπεριλαμβανομένου σήματος που καταχωρίστηκε στις χώρες της Μπενελούξ ή καταχωρίστηκε βάσει διεθνών διευθετήσεων που παράγουν αποτελέσματα σε ένα κράτος μέλος, δυνάμει του άρθρου 35. Το Γραφείο απευθύνει σχετική κοινοποίηση στο Διεθνές Γραφείο.

Άρθρο 154

Εξέταση σχετικά με τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου

1. Κάθε διεθνής καταχώριση με προστασία που να επεκτείνεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα υπόκειται σε εξέταση όσον αφορά τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου, σύμφωνα με την ίδια διαδικασία που εφαρμόζεται στις αιτήσεις κοινοτικού σήματος.

2. Η προστασία μιας διεθνούς καταχώρισης δεν μπορεί να απορριφθεί πριν να παρασχεθεί στον κάτοχο της διεθνούς καταχώρισης η δυνατότητα να παραιτηθεί της προστασίας ή να περιορίσει την προστασία της όσον αφορά την Ευρωπαϊκή Κοινότητα ή να υποβάλει τις παρατηρήσεις του.

3. Η απόρριψη της προστασίας ισοδυναμεί με απόρριψη αίτησης κοινοτικού σήματος.

4. Όταν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση απόρριψης της προστασίας μιας διεθνούς καταχώρισης δυνάμει του παρόντος άρθρου ή όταν ο δικαιούχος διεθνούς καταχώρισης έχει παραιτηθεί της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα κατ' εφαρμογή της παραγράφου 2, το Γραφείο επιστρέφει στον κάτοχο της διεθνούς καταχώρισης μέρος του ατομικού τέλους που θα καθορισθεί από τον εκτελεστικό κανονισμό.

Άρθρο 155

Έρευνα

1. Το Γραφείο, όταν παραλαμβάνει κοινοποίηση διεθνούς καταχώρισης με προστασία η οποία επεκτείνεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, καταρτίζει κοινοτική έκθεση έρευνας, σύμφωνα με το άρθρο 38, παράγραφος 1.

2. Το Γραφείο, όταν παραλαμβάνει κοινοποίηση διεθνούς καταχώρισης με προστασία η οποία επεκτείνεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, διαβιβάζει αντίγραφό της στην κεντρική υπηρεσία βιομηχανικής ιδιοκτησίας κάθε κράτους μέλους, που έχει ειδοποιήσει το Γραφείο για την απόφασή του να πραγματοποιήσει έρευνα στο δικό του μητρώο σημάτων, σύμφωνα με το άρθρο 38, παράγραφος 2.

3. Το άρθρο 38, παράγραφοι 3 έως 6, εφαρμόζονται κατ' αναλογίαν.

4. Το Γραφείο ενημερώνει τους δικαιούχους προγενέστερων κοινοτικών σημάτων ή αιτήσεων κοινοτικού σήματος, που αναφέρονται στην κοινοτική έκθεση έρευνας, για τη δημοσίευση της διεθνούς καταχώρισης που επεκτείνει την προστασία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, δυνάμει του άρθρου 152, παράγραφος 1.

Άρθρο 156

Ανακοπή

1. Κατά της διεθνούς καταχώρισης που επεκτείνει την προστασία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μπορεί να ασκείται ανακοπή, με την ίδια διαδικασία που προβλέπεται για τις αιτήσεις κοινοτικού σήματος που έχουν δημοσιευθεί.

2. Η ανακοπή ασκείται εντός προθεσμίας τριών μηνών, η οποία αρχίζει έξι μήνες από την ημερομηνία δημοσίευσης που προβλέπεται στο άρθρο 152, παράγραφος 1. Η ανακοπή θεωρείται ασκηθείσα μόνο μετά την καταβολή του τέλους ανακοπής.

3. Η απόρριψη της χορήγησης προστασίας ισοδυναμεί με απόρριψη αίτησης κοινοτικού σήματος.

4. Όταν έχει εκδοθεί οριστική απόφαση απόρριψης της προστασίας μιας διεθνούς καταχώρισης δυνάμει του παρόντος άρθρου ή όταν ο δικαιούχος διεθνούς

καταχώρισης έχει παραιτηθεί της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα πριν καταστεί οριστική η απόφαση που εκδόθηκε δυνάμει του παρόντος άρθρου, το Γραφείο επιστρέφει στον δικαιούχο της διεθνούς καταχώρισης μέρος του ατομικού τέλους που θα καθορισθεί από τον εκτελεστικό κανονισμό.

Άρθρο 157

Αντικατάσταση κοινοτικού σήματος από διεθνή καταχώριση

Κατόπιν αιτήσεως, το Γραφείο σημειώνει στο μητρώο ότι η διεθνής καταχώριση θεωρείται ότι αντικαθιστά το κοινοτικό σήμα, σύμφωνα με το άρθρο 4α του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης.

Άρθρο 158

Ακύρωση των αποτελεσμάτων διεθνούς καταχώρισης

1. Τα αποτελέσματα διεθνούς καταχώρισης από την οποία απορρέει προστασία που επεκτείνεται στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, μπορούν να κηρυχθούν άκυρα.
2. Η αίτηση ακύρωσης των αποτελεσμάτων διεθνούς καταχώρισης που επεκτείνει την προστασία στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, ισοδυναμεί με αίτηση έκπτωσης σύμφωνα με το άρθρο 51 ή αίτηση ακύρωσης σύμφωνα με τα άρθρα 52 ή 53.

Άρθρο 159

Μετατροπή επέκτασης της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα μέσω διεθνούς καταχωρίσεως σε αίτηση εθνικού σήματος ή σε επέκταση της προστασίας στα κράτη μέλη

1. Όταν η επέκταση της προστασίας μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα μέσω διεθνούς καταχωρίσεως απορρίπτεται ή παύει να παράγει αποτελέσματα, ο δικαιούχος της διεθνούς καταχωρίσεως δικαιούται να ζητήσει να μετατραπεί η επέκταση της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα:

α) σε αίτηση εθνικού σήματος, βάσει των άρθρων 112, 113 και 114· ή

β) σε αίτηση επέκτασης της προστασίας μέσα σε ένα κράτος μέλος, το οποίο είναι μέρος του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, ή της συμφωνίας της Μαδρίτης σχετικά με τη διεθνή καταχώριση σημάτων, η οποία εγκρίθηκε στη Μαδρίτη στις 14 Απριλίου 1891, όπως αναθεωρήθηκε και τροποποιήθηκε (στο εξής "συμφωνία της Μαδρίτης"), εφόσον, κατά την ημερομηνία αίτησης μετατροπής ήταν δυνατό να ζητηθεί η άμεση επέκταση της προστασίας στο οικείο κράτος μέλος βάσει του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης ή της συμφωνίας της Μαδρίτης. εφαρμόζονται τα άρθρα 112, 113 και 114.

2. Η αίτηση εθνικού σήματος ή η αίτηση επέκτασης της προστασίας σε κράτος μέλος το οποίο είναι μέρος του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης ή της συμφωνίας της Μαδρίτης, η οποία προκύπτει από τη μετατροπή της επέκτασης της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα μέσω διεθνούς καταχώρισης, ισχύουν, όσον αφορά το εν λόγω κράτος μέλος, από την ημερομηνία της διεθνούς καταχώρισης δυνάμει του άρθρου 3 παράγραφος 4 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, ή από την ημερομηνία της επέκτασης μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα δυνάμει του άρθρου 3β παράγραφος 2 του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης, εφόσον αυτή έγινε μετά τη διεθνή καταχώριση, ή

την ημερομηνία προτεραιότητας της εν λόγω καταχώρισης και, ενδεχομένως, της αρχαιότητας σήματος του συγκεκριμένου κράτους, η οποία διεκδικείται σύμφωνα με το άρθρο 153.

3. Η αίτηση μετατροπής δημοσιεύεται.

Άρθρο 160

Χρήση κοινοτικού σήματος που αποτελεί αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης

Για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 15, παράγραφος 1, του άρθρου 42, παράγραφος 2, του άρθρου 51, παράγραφος 1, στοιχείο α), και του άρθρου 57, παράγραφος 2, η ημερομηνία δημοσίευσης δυνάμει του άρθρου 152, παράγραφος 2, θεωρείται ως ημερομηνία καταχώρισης, προκειμένου να καθορισθεί η ημερομηνία, από της οποίας το σήμα, το οποίο αποτελεί αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης με επέκταση της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα, πρέπει να τεθεί σε ουσιαστική χρήση εντός της Κοινότητας.

Άρθρο 161

Μετατροπή

1. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 2, οι διατάξεις που εφαρμόζονται στις αιτήσεις κοινοτικού σήματος εφαρμόζονται, τηρουμένων των αναλογιών, στις αιτήσεις μετατροπής μιας διεθνούς καταχώρισης σε αίτηση κοινοτικού σήματος δυνάμει του άρθρου 9quinquies του πρωτοκόλλου της Μαδρίτης.

2. Όταν η αίτηση μετατροπής αφορά διεθνή καταχώριση με επέκταση της προστασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και τα στοιχεία της έχουν δημοσιευθεί, σύμφωνα με το άρθρο 152, παράγραφος 2, δεν εφαρμόζονται τα άρθρα 37 έως 42.

ΤΙΤΛΟΣ XIV

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 162

Κοινοτικές εκτελεστικές διατάξεις

1. Οι λεπτομέρειες της εφαρμογής του παρόντος κανονισμού θεσπίζονται από εκτελεστικό κανονισμό.

2. Εκτός από τα τέλη τα προβλεπόμενα στα προηγούμενα άρθρα, τέλη καταβάλλονται, σύμφωνα με τις λεπτομέρειες εφαρμογής που θεσπίζει ο εκτελεστικός κανονισμός, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) καθυστέρηση καταβολής του τέλους καταχώρισης·

β) έκδοση αντιγράφου του πιστοποιητικού καταχώρισης·

γ) καταχώριση άδειας χρήσης ή άλλου δικαιώματος επί κοινοτικού σήματος·

δ) καταχώριση άδειας χρήσης ή άλλου δικαιώματος επί αιτήσεως κοινοτικού σήματος·

ε) διαγραφή της εγγραφής άδειας χρήσης ή άλλου δικαιώματος·

στ) τροποποίηση καταχωρισμένου κοινοτικού σήματος·

ζ) έκδοση αποσπάσματος από το μητρώο·

η) έρευνα φακέλου από το κοινό·

θ) έκδοση αντιγράφων των εγγράφων φακέλου·

ι) έκδοση επικυρωμένου αντιγράφου της αίτησης·

ια) ανακοίνωση πληροφοριών που περιέχει ο φάκελος·

ιβ) επανεξέταση του επιστρεπτέου ποσού εξόδων διαδικασίας.

3. Ο εκτελεστικός κανονισμός και ο κανονισμός διαδικασίας των τμημάτων προσφυγών θεσπίζονται και τροποποιούνται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 162, παράγραφος 2.

Άρθρο 163

Ίδρυση επιτροπής και διαδικασία έκδοσης των εκτελεστικών κανονισμών

1. Η Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή, αποκαλούμενη "επιτροπή για θέματα που αφορούν τα τέλη, τους εκτελεστικούς κανονισμούς και τη διαδικασία των τμημάτων προσφυγών του γραφείου εναρμόνισης στα πλαίσια της εσωτερικής αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα)".

2. Όταν γίνεται αναφορά στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζονται τα άρθρα 5 και 7 της απόφασης 1999/468/ΕΚ.

Η περίοδος που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 6, της απόφασης 1999/468/ΕΚ, ορίζεται σε τρεις μήνες.

Άρθρο 164

Συμβατότητα με άλλες διατάξεις του κοινοτικού δικαίου

Ο παρών κανονισμός δεν επηρεάζει τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 510/2006, και ιδίως το άρθρο 14.

Άρθρο 165

Διατάξεις σχετικές με τη διεύρυνση της Κοινότητας

1. Από την ημερομηνία ένταξης της Βουλγαρίας, της Τσεχικής Δημοκρατίας, της Εσθονίας, της Κύπρου, της Λετονίας, της Λιθουανίας, της Ουγγαρίας, της Μάλτας, της Πολωνίας, της Ρουμανίας, της Σλοβενίας και της Σλοβακίας (αποκαλούμενων εφεξής "νέα κράτη μέλη") το κοινοτικό σήμα το οποίο έχει καταχωρισθεί ή για το

οποίο έχει υποβληθεί αίτηση σύμφωνα με τον παρόντα κανονισμό πριν από την εκάστοτε ημερομηνία της προσχώρησης, επεκτείνεται στο έδαφος των εν λόγω κρατών μελών προκειμένου να παράγει ισοδύναμα αποτελέσματα σε ολόκληρη την Κοινότητα.

2. Η καταχώριση κοινοτικού σήματος για το οποίο έχει υποβληθεί αίτηση κατά την ημερομηνία της προσχώρησης δεν μπορεί να απορρίπτεται βάσει κανενός από τους απόλυτους λόγους απαραδέκτου που απαριθμούνται στο άρθρο 7, παράγραφος 1, εάν οι λόγοι αυτοί απορρέουν αποκλειστικά και μόνο από την προσχώρηση νέου κράτους μέλους.

3. Εάν αίτηση καταχώρισης κοινοτικού σήματος υποβλήθηκε μέσα στους έξι μήνες που προηγούνται της ημερομηνίας της προσχώρησης, δύναται να ασκείται ανακοπή σύμφωνα με το άρθρο 42, εφόσον προγενέστερο σήμα ή άλλο προγενέστερο δικαίωμα, κατά την έννοια του άρθρου 8, αποκτήθηκε σε νέο κράτος μέλος πριν από την προσχώρηση, υπό τον όρο ότι αποκτήθηκε καλόπιστα και ότι η ημερομηνία κατάθεσης ή, ενδεχομένως, η ημερομηνία προτεραιότητας ή η ημερομηνία απόκτησης στο νέο κράτος μέλος του προγενέστερου σήματος ή άλλου προγενέστερου δικαιώματος προηγείται της ημερομηνίας κατάθεσης ή, ενδεχομένως, της ημερομηνίας προτεραιότητας του αιτούμενου κοινοτικού σήματος.

4. Κοινοτικό σήμα το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 1 δεν δύναται να κηρύσσεται άκυρο:

α) σύμφωνα με το άρθρο 52, εάν οι λόγοι ακυρότητας κατέστησαν ισχυροί μόνον εξαιτίας της προσχώρησης νέου κράτους μέλους·

β) σύμφωνα με το άρθρο 53, παράγραφοι 1 και 2, εάν το προγενέστερο εθνικό δικαίωμα έχει καταχωρισθεί, καταστεί εφαρμόσιμο ή έχει αποκτηθεί σε ένα νέο κράτος μέλος πριν από την ημερομηνία προσχώρησης.

5. Η χρήση κοινοτικού σήματος, το οποίο αναφέρεται στην παράγραφο 1, δύναται να απαγορεύεται σύμφωνα με τα άρθρα 110 και 111, εάν προγενέστερο σήμα ή άλλο προγενέστερο δικαίωμα έχει καταχωρισθεί, ζητηθεί ή έχει αποκτηθεί καλόπιστα σε ένα νέο κράτος μέλος πριν από την ημερομηνία προσχώρησής του ή, ενδεχομένως, έχει ημερομηνία προτεραιότητας πριν από την ημερομηνία προσχώρησης του εν λόγω κράτους μέλους.

Άρθρο 166

Κατάργηση

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 40/94, όπως τροποποιήθηκε από τις πράξεις που αναφέρονται στο παράρτημα Ι, καταργείται.

Οι αναφορές στον καταργούμενο κανονισμό θεωρούνται ότι γίνονται στον παρόντα κανονισμό και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφανίζεται στο παράρτημα ΙΙ.

Άρθρο 167

Έναρξη ισχύος

1. Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

2. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή των άρθρων 95 και 114 εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 40/94.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 26 Φεβρουαρίου 2009.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

I. Langer

[1] ΕΕ C 146 Ε της 12.6.2008, σ. 79.

[2] ΕΕ L 11 της 14.1.1994, σ. 1.

[3] Βλέπε παράρτημα Ι.

[4] ΕΕ L 12 της 16.1.2001, σ. 1.

[5] ΕΕ L 184 της 17.7.1999, σ. 23.

[6] ΕΕ L 93 της 31.3.2006, σ. 12.

[7] ΕΕ L 110 της 20.4.2001, σ. 28.

[8] ΕΕ L 125 της 5.5.2001, σ. 15.

[9] ΕΕ L 145 της 31.5.2001, σ. 43.

[10] ΕΕ L 3 της 5.1.2002, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Καταργούμενος κανονισμός με κατάλογο των διαδοχικών του τροποποιήσεων

(όπως αναφέρονται στο άρθρο 166)

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 40/94 του Συμβουλίου (ΕΕ L 11 της 14.1.1994, σ. 1) | |

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 3288/94 του Συμβουλίου (ΕΕ L 349 της 31.12.1994, σ. 83) | |

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 807/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 122 της 16.5.2003, σ. 36) |
Μόνο το σημείο 48 του παραρτήματος ΙΙΙ |

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1653/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 245 της 29.9.2003, σ. 36) | |

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1992/2003 του Συμβουλίου (ΕΕ L 296 της 14.11.2003, σ. 1) | |

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 422/2004 του Συμβουλίου (ΕΕ L 70 της 9.3.2004, σ. 1) | |

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1891/2006 του Συμβουλίου (ΕΕ L 386 της 29.12.2006, σ. 14) |
Μόνο το άρθρο 1 |

Πράξη προσχώρησης του 2003, Μέρος 4. Γ. Ι) (ΕΕ L 236 της 23.9.2003, σ. 342) | |

Πράξη προσχώρησης του 2005, παράρτημα ΙΙΙ, σημείο 1.Ι (ΕΕ L 157 της 21.6.2005, σ. 231) | |

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Πίνακας αντιστοιχίας

Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 40/94 | Παρών κανονισμός |

Άρθρα 1 έως 14 | Άρθρα 1 έως 14 |

Άρθρο 15, παράγραφος 1 | Άρθρο 15, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο |

Άρθρο 15, παράγραφος 2, εισαγωγική φράση | Άρθρο 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, εισαγωγική φράση |

Άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχείο α) | Άρθρο 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α) |

Άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχείο β) | Άρθρο 15, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β) |

Άρθρο 15, παράγραφος 3 | Άρθρο 15, παράγραφος 2 |

Άρθρα 16 έως 36 | Άρθρα 16 έως 36 |

Άρθρο 37 | — |

Άρθρο 38 | Άρθρο 37 |

Άρθρο 39 | Άρθρο 38 |

Άρθρο 40 | Άρθρο 39 |

Άρθρο 41 | Άρθρο 40 |

Άρθρο 42 | Άρθρο 41 |

Άρθρο 43 | Άρθρο 42 |

Άρθρο 44 | Άρθρο 43 |

Άρθρο 44α | Άρθρο 44 |

Άρθρα 45 έως 48 | Άρθρα 45 έως 48 |

Άρθρο 48α | Άρθρο 49 |

Άρθρο 49 | Άρθρο 50 |

Άρθρο 50 | Άρθρο 51 |

Άρθρο 51 | Άρθρο 52 |

Άρθρο 52 | Άρθρο 53 |

Άρθρο 53 | Άρθρο 54 |

Άρθρο 54 | Άρθρο 55 |

Άρθρο 55 | Άρθρο 56 |

Άρθρο 56 | Άρθρο 57 |

Άρθρο 57 | Άρθρο 58 |

Άρθρο 58 | Άρθρο 59 |

Άρθρο 59 | Άρθρο 60 |

Άρθρο 60 | Άρθρο 61 |

Άρθρο 60α | Άρθρο 62 |

Άρθρο 61 | Άρθρο 63 |

Άρθρο 62 | Άρθρο 64 |

Άρθρο 63 | Άρθρο 65 |

Άρθρο 64 | Άρθρο 66 |

Άρθρο 65 | Άρθρο 67 |

Άρθρο 66 | Άρθρο 68 |

Άρθρο 67 | Άρθρο 69 |

Άρθρο 68 | Άρθρο 70 |

Άρθρο 69 | Άρθρο 71 |

Άρθρο 70 | Άρθρο 72 |
Άρθρο 71 | Άρθρο 73 |
Άρθρο 72 | Άρθρο 74 |
Άρθρο 73 | Άρθρο 75 |
Άρθρο 74 | Άρθρο 76 |
Άρθρο 75 | Άρθρο 77 |
Άρθρο 76 | Άρθρο 78 |
Άρθρο 77 | Άρθρο 79 |
Άρθρο 77α | Άρθρο 80 |
Άρθρο 78 | Άρθρο 81 |
Άρθρο 78α | Άρθρο 82 |
Άρθρο 79 | Άρθρο 83 |
Άρθρο 80 | Άρθρο 84 |
Άρθρο 81 | Άρθρο 85 |
Άρθρο 82 | Άρθρο 86 |
Άρθρο 83 | Άρθρο 87 |
Άρθρο 84 | Άρθρο 88 |
Άρθρο 85 | Άρθρο 89 |
Άρθρο 86 | Άρθρο 90 |
Άρθρο 87 | Άρθρο 91 |
Άρθρο 88 | Άρθρο 92 |
Άρθρο 89 | Άρθρο 93 |
Άρθρο 90 | Άρθρο 94 |
Άρθρο 91 | Άρθρο 95 |
Άρθρο 92 | Άρθρο 96 |
Άρθρο 93 | Άρθρο 97 |

Άρθρο 94 παράγραφος 1, εισαγωγική φράση | Άρθρο 98 παράγραφος 1, εισαγωγική φράση |

Άρθρο 94 παράγραφος 1, πρώτη περίπτωση | Άρθρο 98 παράγραφος 1 στοιχείο α) |

Άρθρο 94 παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση | Άρθρο 98 παράγραφος 1 στοιχείο β) |

Άρθρο 94 παράγραφος 2 | Άρθρο 98 παράγραφος 2 |

Άρθρο 95 | Άρθρο 99 |

Άρθρο 96 | Άρθρο 100 |

Άρθρο 97 | Άρθρο 101 |

Άρθρο 98 | Άρθρο 102 |

Άρθρο 99 | Άρθρο 103 |

Άρθρο 100 | Άρθρο 104 |

Άρθρο 101 | Άρθρο 105 |

Άρθρο 102 | Άρθρο 106 |

Άρθρο 103 | Άρθρο 107 |

Άρθρο 104 | Άρθρο 108 |

Άρθρο 105 | Άρθρο 109 |

Άρθρο 106 | Άρθρο 110 |

Άρθρο 107 | Άρθρο 111 |

Άρθρο 108 | Άρθρο 112 |

Άρθρο 109 | Άρθρο 113 |

Άρθρο 110 | Άρθρο 114 |

Άρθρο 111 | Άρθρο 115 |

Άρθρο 112 | Άρθρο 116 |

Άρθρο 113 | Άρθρο 117 |

Άρθρο 114 | Άρθρο 118 |

Άρθρο 115 | Άρθρο 119 |

Άρθρο 116 | Άρθρο 120 |

Άρθρο 117 | Άρθρο 121 |

Άρθρο 118 | Άρθρο 122 |

Άρθρο 118α | Άρθρο 123 |

Άρθρο 119 | Άρθρο 124 |

Άρθρο 120 | Άρθρο 125 |

Άρθρο 121 παράγραφοι 1 και 2 | Άρθρο 126 παράγραφοι 1 και 2 |

Άρθρο 121 παράγραφος 3 | — |

Άρθρο 121 παράγραφος 4 | Άρθρο 126 παράγραφος 3 |

Άρθρο 121 παράγραφος 5 | Άρθρο 126 παράγραφος 4 |

Άρθρο 121 παράγραφος 6 | Άρθρο 126 παράγραφος 5 |

Άρθρο 122 | Άρθρο 127 |

Άρθρο 123 | Άρθρο 128 |

Άρθρο 124 | Άρθρο 129 |

Άρθρο 125 | Άρθρο 130 |

Άρθρο 126 | Άρθρο 131 |

Άρθρο 127 | Άρθρο 132 |

Άρθρο 128 | Άρθρο 133 |

Άρθρο 129 | Άρθρο 134 |

Άρθρο 130 | Άρθρο 135 |

Άρθρο 131 | Άρθρο 136 |

Άρθρο 132 | Άρθρο 137 |

Άρθρο 133 | Άρθρο 138 |

Άρθρο 134 | Άρθρο 139 |

Άρθρο 135 | Άρθρο 140 |

Άρθρο 136 | Άρθρο 141 |

Άρθρο 137 | Άρθρο 142 |

Άρθρο 138 | Άρθρο 143 |

Άρθρο 139 | Άρθρο 144 |

Άρθρο 140 | Άρθρο 145 |

Άρθρο 141 | Άρθρο 146 |

Άρθρο 142 | Άρθρο 147 |

Άρθρο 143 | Άρθρο 148 |

Άρθρο 144 | Άρθρο 149 |

Άρθρο 145 | Άρθρο 150 |

Άρθρο 146 | Άρθρο 151 |

Άρθρο 147 | Άρθρο 152 |

Άρθρο 148 | Άρθρο 153 |

Άρθρο 149 | Άρθρο 154 |

Άρθρο 150 | Άρθρο 155 |

Άρθρο 151 | Άρθρο 156 |

Άρθρο 152 | Άρθρο 157 |

Άρθρο 153 | Άρθρο 158 |

Άρθρο 154 | Άρθρο 159 |

Άρθρο 155 | Άρθρο 160 |

Άρθρο 156 | Άρθρο 161 |

Άρθρο 157 παράγραφος 1 | Άρθρο 162 παράγραφος 1 |

Άρθρο 157 παράγραφος 2, εισαγωγική φράση | Άρθρο 162 παράγραφος 2, εισαγωγική φράση |

Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 2 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο α) |

Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 3 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο β) |

Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 5 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο γ) |

Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 6 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο δ) |

Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 7 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο ε) |
Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 8 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο στ) |
Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 9 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο ζ) |
Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 10 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο η) |
Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 11 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο θ) |
Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 12 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο ι) |
Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 13 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο ια) |
Άρθρο 157 παράγραφος 2, σημείο 14 | Άρθρο 162 παράγραφος 2, στοιχείο ιβ) |
Άρθρο 157 παράγραφος 3 | Άρθρο 162 παράγραφος 3 |
Άρθρο 158 | Άρθρο 163 |
Άρθρο 159 | Άρθρο 164 |
Άρθρο 159α παράγραφοι 1, 2 και 3 | Άρθρο 165 παράγραφοι 1, 2 και 3 |
Άρθρο 159α παράγραφος 4, εισαγωγικές λέξεις | Άρθρο 165 παράγραφος 4,
εισαγωγικές λέξεις |
Άρθρο 159α παράγραφος 4, πρώτη περίπτωση | Άρθρο 165 παράγραφος 4 στοιχείο
α) |
Άρθρο 159α παράγραφος 4, δεύτερη περίπτωση | Άρθρο 165 παράγραφος 4
στοιχείο β) |
Άρθρο 159α παράγραφος 5 | Άρθρο 165 παράγραφος 5 |
— | Άρθρο 166 |
Άρθρο 160 παράγραφος 1 | Άρθρο 167 παράγραφος 1 |
Άρθρο 160 παράγραφος 2 | Άρθρο 167 παράγραφος 2 |
Άρθρο 160 παράγραφοι 3 και 4 | — |
— | Παράρτημα Ι |
— | Παράρτημα ΙΙ |

Οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Οκτωβρίου 2008 , για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων (Κωδικοποιημένη έκδοση) Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ

Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 299 της 08/11/2008 σ. 0025 - 0033

Οδηγία 2008/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

της 22ας Οκτωβρίου 2008

για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων

(Κωδικοποιημένη έκδοση)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [1],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης [2],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Το περιεχόμενο της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων [3], έχει τροποποιηθεί [4]. Είναι, ως εκ τούτου, σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας και ορθολογισμού, η κωδικοποίηση της εν λόγω οδηγίας.

(2) Οι νομοθεσίες εφαρμόζονταν στα σήματα στα κράτη μέλη πριν από την έναρξη ισχύος της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ παρουσίαζαν διαφορές οι οποίες μπορούσαν, αφενός, να παρεμποδίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών και, αφετέρου, να νοθεύσουν τους όρους ανταγωνισμού εντός της κοινής αγοράς. Επομένως, ήταν απαραίτητη η προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών για τη δημιουργία και τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(3) Έχει σημασία να μην υποτιμηθούν οι λύσεις και τα πλεονεκτήματα που μπορεί να προσφέρει το καθεστώς του κοινοτικού σήματος στις επιχειρήσεις οι οποίες επιθυμούν να αποκτήσουν σήματα.

(4) Δεν φαίνεται αναγκαία η πλήρης προσέγγιση των νομοθεσιών περί σημάτων των κρατών μελών. Η προσέγγιση αρκεί να περιορίζεται μόνο σε εκείνες τις εθνικές

διατάξεις οι οποίες έχουν την πλέον άμεση επίδραση στη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(5) Η παρούσα οδηγία δεν πρέπει να στερεί από τα κράτη μέλη το δικαίωμα να συνεχίζουν να προστατεύουν τα σήματα που έχουν αποκτηθεί λόγω χρήσης, αλλά διέπει μόνο τη σχέση τους με τα σήματα που αποκτώνται με καταχώριση.

(6) Τα κράτη μέλη πρέπει να παραμένουν ελεύθερα να καθορίζουν τις διαδικαστικές διατάξεις που αφορούν την καταχώριση, την έκπτωση ή την ακυρότητα των σημάτων που αποκτώνται με καταχώριση. Εναπόκειται για παράδειγμα στα κράτη μέλη να καθορίζουν τη μορφή των διαδικασιών καταχώρισης και ακυρότητας, να αποφασίζουν αν τα προγενέστερα δικαιώματα πρέπει να προβάλλονται κατά τη διαδικασία καταχώρισης ή κατά τη διαδικασία ακυρότητας ή και στις δύο, και ακόμη, στην περίπτωση που είναι δυνατόν να γίνει επίκληση προγενέστερων δικαιωμάτων κατά τη διαδικασία καταχώρισης, να προβλέπουν διαδικασία ανακοπής ή αυτεπάγγελη εξέταση ή και τα δύο. Τα κράτη μέλη πρέπει να διατηρήσουν το δικαίωμα καθορισμού των αποτελεσμάτων της έκπτωσης ή της ακυρότητας των σημάτων.

(7) Η παρούσα οδηγία δεν πρέπει να αποκλείει την εφαρμογή επί των σημάτων των νομικών διατάξεων των κρατών μελών, εκτός από το δικαίο των σημάτων, όπως είναι οι διατάξεις σχετικά με τον αθέμιτο ανταγωνισμό, την αστική ευθύνη ή την προστασία των καταναλωτών.

(8) Η πραγματοποίηση των στόχων, οι οποίοι επιδιώκονται με την προσέγγιση, προϋποθέτει ότι η απόκτηση και η διατήρηση του δικαιώματος επί του κατατεθέντος σήματος εξαρτάται, κατ' αρχήν, από τους ίδιους όρους σε όλα τα κράτη μέλη. Για το σκοπό αυτό, πρέπει να καταρτιστεί ενδεικτικός κατάλογος σημείων που μπορούν να αποτελούν ένα σήμα από τη στιγμή που, βάσει αυτών, διακρίνονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα αντίστοιχα άλλων επιχειρήσεων. Οι λόγοι απαραδέκτου ή ακυρότητας που αφορούν το ίδιο το σήμα, όπως η έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα, ή που αφορούν τις συγκρούσεις μεταξύ του σήματος και των προγενέστερων δικαιωμάτων, πρέπει να απαριθμούνται περιοριστικά, έστω και αν ορισμένοι από αυτούς τους λόγους αναφέρονται ενδεικτικά για τα κράτη μέλη τα οποία μπορούν, κατά συνέπεια να διατηρήσουν ή να εισαγάγουν τους λόγους αυτούς στη νομοθεσία τους. Τα κράτη μέλη πρέπει να μπορούν να διατηρήσουν ή να εισαγάγουν στη νομοθεσία τους λόγους απαραδέκτου ή ακυρότητας που συνδέονται με τους όρους κτήσης ή διατήρησης του δικαιώματος επί του σήματος για τους οποίους δεν προβλέπεται προσέγγιση, και που αφορούν, για παράδειγμα, τη νομιμοποίηση του δικαιούχου του σήματος, την ανανέωση του σήματος, το καθεστώς των φόρων ή τη μη τήρηση των διαδικαστικών κανόνων.

(9) Για να περιοριστεί ο συνολικός αριθμός των καταχωρισθέντων και προστατευόμενων σημάτων εντός της Κοινότητας και, κατ' επέκταση, ο αριθμός των συγκρούσεων οι οποίες αναφύονται μεταξύ τους, είναι αναγκαίο να απαιτείται η ουσιαστική χρησιμοποίηση των καταχωρισμένων σημάτων επί ποινή εκπτώσεως. Πρέπει να προβλεφθεί ότι ένα σήμα δεν μπορεί να κηρύσσεται άκυρο λόγω της ύπαρξης προγενέστερου, μη χρησιμοποιηθέντος σήματος, και να δοθεί συγχρόνως στα κράτη μέλη η δυνατότητα να εφαρμόζουν την ίδια αρχή όσον αφορά την καταχώριση σήματος ή να προβλέπουν ότι ένα σήμα δεν μπορεί να προβληθεί έγκυρα σε δίκη παραποίησης αν, μετά από ένσταση, αποδειχθεί ότι ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να εκπέσει των δικαιωμάτων του. Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, εναπόκειται στα κράτη μέλη ο καθορισμός των εφαρμοστέων διαδικαστικών κανόνων.

(10) Για τη διευκόλυνση της ελεύθερης κυκλοφορίας των προϊόντων και της ελεύθερης παροχής των υπηρεσιών, είναι βασικό να παρέχεται η ίδια προστασία στα καταχωρισμένα σήματα, σύμφωνα με τη νομοθεσία όλων των κρατών μελών. Αυτό, πάντως, δεν στερεί από τα κράτη μέλη τη δυνατότητα να παρέχουν ευρύτερη προστασία στα σήματα που έχουν αποκτήσει φήμη.

(11) Η προστασία που παρέχει το καταχωρισμένο σήμα, της οποίας σκοπός είναι ιδίως η διασφάλιση της αρχικής λειτουργίας του σήματος, πρέπει να είναι απόλυτη σε περίπτωση ταυτότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των προϊόντων ή υπηρεσιών. Η προστασία πρέπει να ισχύει επίσης σε περίπτωση ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των προϊόντων ή υπηρεσιών. Η έννοια της ομοιότητας πρέπει οπωσδήποτε να ερμηνεύεται σε σχέση με τον κίνδυνο σύγχυσης. Ο κίνδυνος σύγχυσης, η εκτίμηση του οποίου εξαρτάται από πολυάριθμους παράγοντες, και ιδίως από το κατά πόσον είναι γνωστό το σήμα στην αγορά, από την ενδεχόμενη συσχέτιση με το χρησιμοποιούμενο ή καταχωρισμένο σημείο, από το βαθμό ομοιότητας μεταξύ του σήματος και του σημείου και μεταξύ των προσδιοριζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών, πρέπει να αποτελεί την ειδική προϋπόθεση της προστασίας. Τα μέσα με τα οποία μπορεί να διαπιστώνεται ο κίνδυνος σύγχυσης, και ιδίως το βάρος της απόδειξης, πρέπει να υπόκεινται στους εθνικούς δικονομικούς κανόνες τους οποίους δεν πρέπει να θίγει η παρούσα οδηγία.

(12) Για λόγους ασφαλείας του δικαίου και χωρίς να θίγονται κατά τρόπο ανεπιεική τα συμφέροντα του δικαιούχου προγενέστερου σήματος, πρέπει να προβλεφθεί πως ο εν λόγω δικαιούχος δεν μπορεί πλέον να ζητά την ακυρότητα ή να αντιτίθεται στη χρήση σήματος μεταγενέστερου του δικού του, εφόσον εν γνώσει του ανέχθηκε τη χρήση αυτή για μεγάλο διάστημα, εκτός αν η αίτηση για το μεταγενέστερο σήμα έγινε κακόπιστα.

(13) Όλα τα κράτη μέλη δεσμεύονται από τη σύμβαση των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Είναι απαραίτητο οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας να βρίσκονται σε πλήρη αρμονία με τις διατάξεις της σύμβασης. Οι υποχρεώσεις των κρατών μελών που απορρέουν από τη σύμβαση αυτή δεν πρέπει να επηρεάζονται από την παρούσα οδηγία. Αν χρειαστεί, πρέπει να εφαρμόζεται το άρθρο 307 δεύτερο εδάφιο της συνθήκης.

(14) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά στις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας 89/104/ΕΟΚ που εμφανίζεται στο παράρτημα Ι μέρος Β,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα σήματα προϊόντων ή υπηρεσιών που έχουν καταχωρισθεί ή ως προς τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση για καταχώριση σε ένα κράτος μέλος ως ατομικά ή συλλογικά σήματα ή σήματα εγγύησης ή πιστοποίησης, ή έχουν καταχωρισθεί ή ως προς τα οποία έχει υποβληθεί αίτηση για καταχώριση στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Μπενελούξ, ή αποτέλεσαν αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης η οποία παράγει αποτελέσματα σε ένα κράτος μέλος.

Άρθρο 2

Σημεία από τα οποία είναι δυνατόν να συνίσταται ένα σήμα

Το σήμα μπορεί να συνίσταται από οποιαδήποτε σημεία επιδεχόμενα γραφικής παράστασης, ιδίως δε από λέξεις, συμπεριλαμβανομένου του ονόματος προσώπων, από σχέδια, γράμματα, αριθμούς, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του, εφόσον τα σημεία αυτά μπορούν από τη φύση τους να διακρίνουν τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μιας επιχείρησης από τα αντίστοιχα προϊόντα ή υπηρεσίες άλλων επιχειρήσεων.

Άρθρο 3

Λόγοι απαραδέκτου ή ακυρότητας

1. Δεν καταχωρίζονται ή, εάν έχουν καταχωρισθεί, είναι δυνατόν να κηρυχθούν άκυρα:

α) τα σημεία από τα οποία δεν δύναται να συνίσταται ένα σήμα·

β) τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα·

γ) τα σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν στο εμπόριο, προς δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας·

δ) τα σήματα που συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις τα οποία έχουν καταστεί συνήθη στην καθημερινή γλώσσα ή στη θεμιτή και πάγια πρακτική του εμπορίου·

ε) τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά:

i) από το σχήμα που επιβάλλει η ίδια η φύση του προϊόντος ή

ii) από το σχήμα του προϊόντος που είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος ή

iii) από το σχήμα που προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν·

στ) τα σήματα που αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη·

ζ) τα σήματα που θα μπορούσαν να παραπλανήσουν το κοινό, για παράδειγμα ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας·

η) τα σήματα τα οποία, ελλείψει αδείας των αρμοδίων αρχών είναι απαράδεκτα ή ακυρωτέα δυνάμει του άρθρου 6β της σύμβασης των Παρισίων για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας(στο εξής "σύμβαση των Παρισίων").

2. Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι ένα σήμα δεν γίνεται δεκτό προς καταχώριση ή, αν έχει καταχωρισθεί, μπορεί να κηρυχθεί άκυρο, εφόσον και στο μέτρο που:

α) η χρήση του μπορεί να απαγορευθεί δυνάμει της εκτός του δικαίου των σημάτων νομοθεσίας του συγκεκριμένου κράτους μέλους ή της Κοινότητας·

β) περιλαμβάνει σημείο μεγάλης συμβολικής σημασίας, και ιδίως θρησκευτικό σύμβολο·

γ) περιλαμβάνει διακριτικά σύμβολα, εμβλήματα ή θυρεούς, εκτός αυτών που αναφέρονται στο άρθρο 6β της σύμβασης των Παρισίων, και είναι δημοσίου συμφέροντος, εκτός αν έχει επιτραπεί η καταχώριση του από τις αρμόδιες αρχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους μέλους·

δ) η αίτηση για την καταχώριση του σήματος έγινε κακόπιστα από τον αιτούντα.

3. Ένα σήμα γίνεται δεκτό προς καταχώριση ή, αν έχει καταχωρισθεί, δεν κηρύσσεται άκυρο κατ' εφαρμογή της παραγράφου 1 στοιχεία β), γ) ή δ) εφόσον, πριν από την ημερομηνία της αίτησης καταχώρισης και μετά τη χρήση που του έχει γίνει, απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα. Εξάλλου, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η παρούσα διάταξη εφαρμόζεται επίσης εφόσον ο διακριτικός χαρακτήρας αποκτήθηκε μετά την αίτηση καταχώρισης ή μετά την καταχώριση.

4. Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι, κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1, 2 και 3, οι λόγοι απαραδέκτου ή ακυρότητας, που ίσχυαν σε αυτό το κράτος πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος των αναγκαίων για τη συμμόρφωση προς την οδηγία 89/104/ΕΟΚ διατάξεων, εφαρμόζονται στα σήματα των οποίων η αίτηση είχε κατατεθεί πριν από την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 4

Περαιτέρω λόγοι απαραδέκτου ή ακυρότητας όσον αφορά συγκρούσεις με προγενέστερα δικαιώματα

1. Ένα σήμα δεν καταχωρίζεται ή, αν έχει καταχωρισθεί, είναι δυνατόν να κηρυχθεί άκυρο:

α) εάν ταυτίζεται με προγενέστερο σήμα, και τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες για τις οποίες το σήμα ζητείται ή έχει καταχωρισθεί, ταυτίζονται με εκείνες για τις οποίες προστατεύεται το προγενέστερο σήμα·

β) εάν, λόγω του ταυτοσήμου ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και του ταυτόσημου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών που τα δύο σήματα προσδιορίζουν, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού· ο κίνδυνος σύγχυσης περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισης με το προγενέστερο σήμα.

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1, ως "προγενέστερα σήματα" νοούνται:

α) τα σήματα τα οποία έχουν κατατεθεί πριν από την ημερομηνία αίτησης του σήματος, αφού ληφθούν υπόψη, ενδεχομένως, τα προβαλλόμενα δικαιώματα προτεραιότητας για τα σήματα αυτά, και τα οποία ανήκουν στις ακόλουθες κατηγορίες:

i) κοινοτικά σήματα,

ii) σήματα καταχωρισμένα σε κράτος μέλος ή, όσον αφορά το Βέλγιο, το Λουξεμβούργο και τις Κάτω Χώρες, στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Μπενελούξ,

iii) σήματα που έχουν αποτελέσει αντικείμενο διεθνούς καταχώρισης, η οποία ισχύει σε ένα κράτος μέλος·

β) τα κοινοτικά σήματα των οποίων εγκύρως προβάλλεται η αρχαιότητα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα [5], έναντι σήματος που αναφέρεται στο στοιχείο α) σημεία ii) και iii), ακόμη και αν έχει προηγηθεί παραίτηση από το εν λόγω σήμα ή απόσβεση του δικαιώματος επί του σήματος·

γ) οι αιτήσεις σημάτων που υπάγονται στα στοιχεία α) και β), υπό την επιφύλαξη της καταχώρισής τους·

δ) τα σήματα τα οποία, κατά την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του σήματος ή, ενδεχομένως, κατά την ημερομηνία προτεραιότητας που προβάλλεται προς υποστήριξη της αίτησης του σήματος, είναι παγκοίνως γνωστά στο οικείο κράτος μέλος, κατά την έννοια του άρθρου 6α της σύμβασης των Παρισίων.

3. Ένα σήμα δεν γίνεται επίσης δεκτό προς καταχώριση ή, αν έχει καταχωρισθεί, είναι δυνατόν να κηρυχθεί άκυρο, εάν ταυτίζεται ή είναι παρόμοιο με προγενέστερο κοινοτικό σήμα κατά την έννοια της παραγράφου 2 και πρόκειται να καταχωρισθεί ή έχει καταχωρισθεί για προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν είναι παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί το προγενέστερο κοινοτικό σήμα, εφόσον το προγενέστερο κοινοτικό σήμα έχει φήμη στην Κοινότητα, η δε χρησιμοποίηση του μεταγενέστερου σήματος, χωρίς νόμιμη αιτία, θα, προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενέστερου κοινοτικού σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν εξάλλου να προβλέπουν ότι ένα σήμα δεν γίνεται δεκτό προς καταχώριση ή είναι δυνατόν να κηρυχθεί άκυρο εφόσον και κατά το μέτρο που:

α) το σήμα ταυτίζεται ή είναι παρόμοιο με προγενέστερο εθνικό σήμα κατά την έννοια της παραγράφου 2 και πρόκειται να καταχωριστεί ή έχει καταχωριστεί για προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν είναι παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες έχει καταχωριστεί το προγενέστερο σήμα, εφόσον το προγενέστερο σήμα χαίρει φήμης στο κράτος μέλος για το οποίο πρόκειται, η δε χρησιμοποίηση του μεταγενέστερου σήματος, χωρίς νόμιμη αιτία, θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα, ή τη φήμη του προγενέστερου σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη·

β) δικαιώματα επί μη καταχωρισμένου σήματος ή άλλου χρησιμοποιούμενου στις συναλλαγές σημείου έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης του μεταγενέστερου σήματος ή, ενδεχομένως, πριν από την ημερομηνία προτεραιότητας που προβάλλεται προς υποστήριξη της αίτησης του μεταγενέστερου σήματος και αυτό το μη καταχωρισμένο σήμα ή αυτό το άλλο σημείο παρέχει στον δικαιούχο του το δικαίωμα να απαγορεύει τη χρήση μεταγενέστερου σήματος·

γ) η χρήση του σήματος μπορεί να απαγορευθεί δυνάμει προγενέστερου δικαιώματος, πέραν των δικαιωμάτων που προβλέπονται στην παράγραφο 2 και στο στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου, και ιδίως δυνάμει:

- i) του δικαιώματος επί του ονόματος,
- ii) δικαιώματος επί της ιδίας εικόνας,
- iii) συγγραφικού δικαιώματος,
- iv) δικαιώματος βιομηχανικής ιδιοκτησίας·

δ) το σήμα ταυτίζεται ή είναι παρόμοιο με προγενέστερο συλλογικό σήμα που έπαψε να ισχύει μέσα στην τριετία, κατ' ανώτατο όριο που προηγήθηκε της κατάθεσης·

ε) το σήμα ταυτίζεται ή είναι παρόμοιο με προγενέστερο σήμα εγγύησης ή πιστοποίησης το οποίο παρείχε δικαίωμα που έπαψε να ισχύει εντός ορισμένου διαστήματος πριν από την κατάθεση και η διάρκεια του οποίου καθορίζεται από το κράτος μέλος·

στ) το σήμα ταυτίζεται ή είναι παρόμοιο με προγενέστερο σήμα που καταχωρίστηκε για ταυτόσημα ή παρόμοια προϊόντα ή υπηρεσίες και το οποίο παρείχε δικαίωμα το οποίο απωλέσθη λόγω μη ανανέωσης μέσα στη διετία κατ' ανώτατο όριο που προηγήθηκε της κατάθεσης, εκτός εάν ο δικαιούχος του προγενέστερου σήματος είχε συγκατατεθεί στην καταχώριση του μεταγενεστέρου ή δεν χρησιμοποίησε το σήμα του·

ζ) το σήμα ενδέχεται να δημιουργήσει σύγχυση με σήμα που χρησιμοποιείτο στο εξωτερικό κατά την ημέρα κατάθεσης της αίτησης και εξακολουθεί να χρησιμοποιείται εκεί, εάν η αίτηση έγινε κακόπιστα από τον αιτούντα.

5. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, εφόσον το επιτρέπουν οι περιστάσεις, δεν είναι απαραίτητο να μην γίνεται δεκτή η καταχώριση του σήματος ή να κηρύσσεται άκυρο ένα σήμα, εάν ο δικαιούχος του προγενέστερου σήματος ή άλλου προγενέστερου δικαιώματος συγκατατίθεται στην καταχώριση του μεταγενέστερου σήματος.

6. Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι, κατά παρέκκλιση από τις παραγράφους 1 έως 5, οι λόγοι απαραδέκτου ή ακυρότητας που ίσχυαν στο κράτος αυτό πριν από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος των αναγκάων προς συμμόρφωση με την οδηγία 89/104/ΕΟΚ διατάξεων, ισχύουν για τα σήματα των οποίων η αίτηση έχει κατατεθεί πριν από την εν λόγω ημερομηνία.

Άρθρο 5

Δικαιώματα που παρέχει το σήμα

1. Το καταχωρισμένο σήμα παρέχει στο δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του:

α) σημείο ταυτόσημο με το σήμα για προϊόντα ή υπηρεσίες ταυτόσημες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί·

β) σημείο για το οποίο, λόγω του ταυτόσημου ή της ομοιότητάς του με το σήμα και του ταυτόσημου ή της ομοιότητας των προϊόντων ή των υπηρεσιών που καλύπτονται

από το σήμα και το σημείο, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού· ο κίνδυνος σύγχυσης συμπεριλαμβάνει τον κίνδυνο συσχέτισης του σημείου με το σήμα.

2. Ένα κράτος μέλος μπορεί επίσης να προβλέπει ότι ο δικαιούχος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές, χωρίς τη συγκατάθεσή του, σημείο ταυτόσημο ή παρόμοιο με το σήμα, για προϊόντα ή υπηρεσίες μη παρόμοιες με εκείνες για τις οποίες το σήμα έχει καταχωριστεί, εάν αυτό χαίρει φήμης μέσα στο κράτος μέλος και η χρησιμοποίηση του σημείου, χωρίς νόμιμη αιτία, θα προσπόριζε αθέμιτο όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα ήταν βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.

3. Εάν πληρούνται οι όροι των παραγράφων 1 και 2, μπορεί, ιδίως, να απαγορεύεται:

α) η επίθεση του σημείου επί των προϊόντων ή της συσκευασίας τους·

β) η προσφορά των προϊόντων ή η εμπορία ή η κατοχή τους προς εμπορία ή η προσφορά ή παροχή υπηρεσιών υπό το σημείο·

γ) η εισαγωγή ή η εξαγωγή των προϊόντων υπό το σημείο·

δ) η χρησιμοποίηση του σημείου σε επαγγελματικό έντυπο υλικό και στη διαφήμιση.

4. Εφόσον, πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος σε ένα κράτος μέλος των αναγκαίων προς συμμόρφωση με την οδηγία 89/104/ΕΟΚ διατάξεων, το δικαίωμα του κράτους αυτού δεν επέτρεπε την απαγόρευση της χρήσης σημείου υπό τους όρους της παραγράφου 1 στοιχείο β) ή της παραγράφου 2, το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν μπορεί να αντισταχθεί στην περαιτέρω χρήση του σημείου αυτού.

5. Οι παράγραφοι 1 έως 4 δεν θίγουν τις διατάξεις που ισχύουν στα κράτη μέλη σχετικά με την προστασία από τη χρήση του σημείου για σκοπούς άλλους από εκείνους της διάκρισης των προϊόντων ή των υπηρεσιών, όταν η χρήση του σημείου αυτού, χωρίς νόμιμη αιτία, επιφέρει, αχρεωστήτως, όφελος από τον διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή είναι βλαπτική για τον εν λόγω διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη.

Άρθρο 6

Περιορισμός των αποτελεσμάτων του σήματος

1. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει στους τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές:

α) το όνομά του και τη διεύθυνσή του·

β) ενδείξεις περί το είδος, την ποιότητα, την ποσότητα, τον προορισμό, την αξία, τη γεωγραφική προέλευση, τον χρόνο παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλα χαρακτηριστικά τους·

γ) το σήμα, εάν είναι αναγκαίο, προκειμένου να δηλωθεί ο προορισμός προϊόντος ή υπηρεσίας, και ιδίως όταν πρόκειται για εξαρτήματα ή ανταλλακτικά,

εφόσον η χρήση αυτή γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία και το εμπόριο.

2. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στον δικαιούχο του να απαγορεύει στους τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές ένα προγενέστερο δικαίωμα τοπικής ισχύος εάν το δικαίωμα αυτό αναγνωρίζεται από το νόμο του οικείου κράτους και η χρήση του γίνεται μέσα στα εδαφικά όρια στα οποία αναγνωρίζεται.

Άρθρο 7

Όρια του δικαιώματος που παρέχει το σήμα

1. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στο δικαιούχο να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί υπό το σήμα αυτό στο εμπόριο μέσα στην Κοινότητα από τον ίδιο τον δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.

2. Η παράγραφος 1 δεν εφαρμόζεται εάν ο δικαιούχος έχει νόμιμους λόγους να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων μεταβάλλεται ή αλλοιούται μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.

Άρθρο 8

Παραχώρηση άδειας χρήσης

1. Είναι δυνατό να παραχωρηθούν άδειες χρήσης σήματος για το σύνολο, ή μέρος των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες έχει καταχωριστεί και για το σύνολο ή τμήμα του εδάφους ενός κράτους μέλους. Οι άδειες χρήσης μπορεί να είναι αποκλειστικές ή μη αποκλειστικές.

2. Ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να επικαλεστεί τα δικαιώματα που παρέχει το σήμα αυτό κατά του έχοντος την άδεια εφόσον αυτός παραβιάζει διάταξη της σύμβασης για την παραχώρηση της άδειας χρήσης όσον αφορά:

α) ιδίως τη διάρκεια της·

β) τη μορφή υπό την οποία μπορεί, σύμφωνα με την καταχώριση, να χρησιμοποιηθεί το σήμα·

γ) τη φύση των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τις οποίες έχει παραχωρηθεί η άδεια·

δ) το έδαφος μέσα στο οποίο επιτρέπεται η επίθεση του σήματος ή

ε) την ποιότητα των προϊόντων που κατασκευάζει ή των υπηρεσιών που παρέχει ο έχων την άδεια.

Άρθρο 9

Απώλεια δικαιώματος λόγω ανοχής

1. Όταν, σε ένα κράτος μέλος, ο δικαιούχος προγενέστερου σήματος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 2, ανέχθηκε εν γνώσει του, για περίοδο πέντε συνεχών ετών, τη χρήση μεταγενέστερου σήματος καταχωρισμένου στο εν λόγω κράτος μέλος, δεν δικαιούται πλέον, βάσει του προγενέστερου σήματος, να ζητήσει

την ακύρωση ούτε να αντιταχθεί στη χρήση του μεταγενέστερου σήματος για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες το μεταγενέστερο σήμα χρησιμοποιήθηκε, εκτός αν η κατάθεση του μεταγενέστερου σήματος ήταν κακόπιστη.

2. Κάθε κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι η παράγραφος 1 εφαρμόζεται στο δικαιούχο προγενέστερου σήματος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχείο α), ή για τον δικαιούχο άλλου προγενέστερου δικαιώματος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 4 στοιχεία β) ή γ).

3. Στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2, ο δικαιούχος μεταγενέστερου καταχωρισμένου σήματος δεν δικαιούται να αντιταχθεί στη χρήση του προγενέστερου δικαιώματος, ακόμα και αν το δικαίωμα εκείνο δεν μπορεί πλέον να προβληθεί κατά του μεταγενέστερου σήματος.

Άρθρο 10

Χρήση του σήματος

1. Εάν σε διάστημα πέντε ετών από την ημερομηνία κατά την οποία έληξε η διαδικασία της καταχώρισης, ο δικαιούχος δεν έχει κάνει ουσιαστική χρήση του σήματος στο οικείο κράτος μέλος, για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωριστεί, η εάν έχει διακόψει τη χρήση του επί μια συνεχή πενταετία, το σήμα υποβάλλεται στις κυρώσεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, εκτός νομίμου αιτίας για τη μη χρήση.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου, ως χρήση θεωρείται επίσης:

α) η χρήση του σήματος υπό μορφή που διαφέρει ως προς στοιχεία τα οποία δεν μεταβάλλουν τον διακριτικό χαρακτήρα του σήματος στην καταχωρισμένη του μορφή·

β) η επίθεση του σήματος επί προϊόντων ή στη συσκευασία τους μέσα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, αποκλειστικά με προορισμό την εξαγωγή.

2. Η χρήση του σήματος με τη συγκατάθεση του δικαιούχου ή η χρήση του από πρόσωπα εξουσιοδοτημένα να χρησιμοποιούν σήμα συλλογικό, εγγύησης ή πιστοποίησης θεωρείται ως χρήση από το δικαιούχο.

3. Όσον αφορά τα σήματα που έχουν καταχωριστεί πριν από την ημερομηνία έναρξης της ισχύος των αναγκάων προς συμμόρφωση με την οδηγία 89/104/ΕΟΚ διατάξεων:

α) όταν διάταξη που ίσχυε πριν από την ημερομηνία αυτή επέβαλε κυρώσεις για τη μη χρήση σήματος επί ένα συνεχές διάστημα, η πενταετία που προβλέπεται στην παράγραφο 1, πρώτο εδάφιο, θεωρείται ότι αρχίζει ταυτόχρονα με το ήδη διατρέχον, κατά την ημερομηνία αυτή, διάστημα μη χρήσης·

β) όταν δεν ίσχυε διάταξη περί χρήσης προγενέστερη της ημερομηνίας αυτής, η πενταετία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 πρώτο εδάφιο, θεωρείται ότι αρχίζει το νωρίτερο από την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 11

Κυρώσεις λόγω της μη χρήσης σήματος σε δικαστικές και διοικητικές διαδικασίες

1. Ένα σήμα δεν κηρύσσεται άκυρο λόγω της ύπαρξης προγενέστερου επίμαχου σήματος που δεν πληροί τους όρους χρήσης που προβλέπει το άρθρο 10 παράγραφοι 1 και 2 ή, ανάλογα με την περίπτωση, το άρθρο 10 παράγραφος 3.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι η καταχώριση ενός σήματος δεν είναι απαράδεκτη λόγω της ύπαρξης προγενέστερου επίμαχου σήματος που δεν πληροί τους όρους χρήσης που προβλέπει το άρθρο 10 παράγραφοι 1 και 2 ή, ανάλογα με την περίπτωση, το άρθρο 10 παράγραφος 3.
3. Υπό την επιφύλαξη της εφαρμογής του άρθρου 12 σε περίπτωση ανταγωγής εκπτώσεως, ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει ότι ένα σήμα δεν μπορεί να προβληθεί εγκύρως σε δίκη παραποίησης, αν αποδεικνύεται, μετά από ένσταση, ότι ο δικαιούχος του σήματος μπορεί να εκπέσει των δικαιωμάτων του, δυνάμει του άρθρου 12 παράγραφος 1.
4. Αν το προγενέστερο σήμα χρησιμοποιήθηκε μόνο για τμήμα των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τις οποίες καταχωρίστηκε, θεωρείται καταχωρισμένο μόνο για το συγκεκριμένο τμήμα των προϊόντων ή υπηρεσιών, όσον αφορά την εφαρμογή των παραγράφων 1, 2 και 3.

Άρθρο 12

Λόγοι έκπτωσης

1. Ο δικαιούχος του σήματος είναι δυνατόν να κηρυχθεί έκπτωτος των δικαιωμάτων του εάν, επί διάστημα πέντε συνεχών ετών, δεν έχει γίνει ουσιαστική χρήση του σήματος στο οικείο κράτος μέλος για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωριστεί και δεν υπάρχει νόμιμη αιτία για τη μη χρήση.

Κανείς δεν μπορεί, ωστόσο, να επικαλεσθεί την έκπτωση του δικαιούχου από τα δικαιώματα που παρέχει το σήμα εάν, κατά το διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της λήξης αυτής της χρονικής περιόδου και της υποβολής της αίτησης έκπτωσης, υπήρξε έναρξη ή επανάλληψη της ουσιαστικής χρήσης του σήματος.

Η έναρξη ή επανάλληψη της χρήσης εντός περιόδου τριών μηνών πριν από την υποβολή της αίτησης έκπτωσης, η οποία δεν αρχίζει να τρέχει νωρίτερα από τη συμπλήρωση της συνεχούς πενταετίας μη χρήσης, δεν λαμβάνεται υπόψη, στην περίπτωση κατά την οποία οι προπαρασκευαστικές ενέργειες για την έναρξη ή την επανάλληψη της χρήσης συνέβησαν αφού ο δικαιούχος έλαβε γνώση του γεγονότος ότι υπήρχε πιθανότητα να υποβληθεί η αίτηση έκπτωσης.

2. Με την επιφύλαξη της παραγράφου 1, ο δικαιούχος του σήματος είναι δυνατόν να κηρυχθεί έκπτωτος των δικαιωμάτων του εάν, μετά την ημερομηνία καταχώρισης, το σήμα:

α) συνεπεία πράξεων ή αδράνειας του δικαιούχου, έχει καταστεί συνήθης εμπορική ονομασία προϊόντος ή υπηρεσίας για την οποία έχει καταχωριστεί·

β) λόγω της χρήσης του σήματος από τον δικαιούχο, ή με τη συγκατάθεσή του για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρισθεί, ενδέχεται να παραπλανηθεί το κοινό ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων ή υπηρεσιών αυτών.

Άρθρο 13

Λόγοι απαραδέκτου, έκπτωσης ή ακυρότητας που αφορούν μέρος μόνον των προϊόντων ή υπηρεσιών

Εάν οι λόγοι απαραδέκτου, έκπτωσης ή ακυρότητας ενός σήματος αφορούν μέρος μόνον των προϊόντων ή υπηρεσιών για τις οποίες το εν λόγω σήμα έχει κατατεθεί ή καταχωριστεί, το απαραδέκτο ή η έκπτωση ή η ακυρότητα καλύπτει μόνο τα συγκεκριμένα αυτά προϊόντα ή τις συγκεκριμένες αυτές υπηρεσίες.

Άρθρο 14

Εκ των υστέρων διαπίστωση της ακυρότητας σήματος ή της έκπτωσης του δικαιούχου του σήματος από τα δικαιώματά του

Εφόσον, προκειμένου για κοινοτικό σήμα, γίνεται επίκληση της αρχαιότητας προγενέστερου σήματος από το οποίο έχει προηγηθεί παραίτηση ή το οποίο έχει αποσβεστεί, η διαπίστωση της ακυρότητας του προγενέστερου σήματος ή της έκπτωσης από τα δικαιώματα επ' αυτού μπορεί να γίνει εκ των υστέρων.

Άρθρο 15

Ειδικές διατάξεις για σήματα συλλογικά, εγγύησης ή πιστοποίησης

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 4, τα κράτη μέλη των οποίων η νομοθεσία επιτρέπει την καταχώριση σημάτων συλλογικών, εγγύησης ή πιστοποίησης, μπορούν να προβλέπουν ότι τα σήματα αυτά δεν καταχωρίζονται ή κηρύσσονται άκυρα ή ότι οι δικαιούχοι τους κηρύσσονται έκπτωτοι από τα δικαιώματά τους για λόγους άλλους πέραν εκείνων που ορίζονται στα άρθρα 3 και 12, εφόσον το απαιτεί η λειτουργία του συγκεκριμένου σήματος.

2. Κατά παρέκκλιση από το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο γ), τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι συλλογικά σήματα ή σήματα εγγύησης ή πιστοποίησης μπορούν να συνίστανται από σημεία ή ενδείξεις που δύνανται να χρησιμεύσουν στο εμπόριο για τον προσδιορισμό της γεωγραφικής προέλευσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών. Το σήμα αυτό δεν επιτρέπει στο δικαιούχο του να απαγορεύει σε τρίτους την εμπορική χρήση τέτοιων σημείων ή ενδείξεων, εφόσον αυτοί τα χρησιμοποιούν σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη του εμπορίου και της βιομηχανίας. Το σήμα αυτό δεν μπορεί ιδίως να αντιταχθεί έναντι τρίτου ο οποίος επιτρέπεται να χρησιμοποιεί γεωγραφική ονομασία.

Άρθρο 16

Γνωστοποίηση

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 17

Κατάργηση

Η οδηγία 89/104/ΕΟΚ, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση που παρατίθεται στο παράρτημα Ι μέρος Α, καταργείται, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά στις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο της οδηγίας που εμφανίζεται στο παράρτημα Ι μέρος Β.

Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφανίζεται στο παράρτημα ΙΙ.

Άρθρο 18

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 19

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 22 Οκτωβρίου 2008.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

H.-G. Pöttering

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

J.-P. Jouyet

[1] ΕΕ C 161 της 13.7.2007, σ. 44.

[2] Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 19ης Ιουνίου 2007 (ΕΕ C 146 Ε της 12.6.2008, σ. 76) και απόφαση του Συμβουλίου της 25ης Σεπτεμβρίου 2008.

[3] ΕΕ L 40 της 11.2.1989, σ. 1.

[4] Βλέπε παράρτημα Ι μέρος Α.

[5] ΕΕ L 11 της 14.1.1994, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΕΡΟΣ Α

Καταργούμενη οδηγία με την τροποποίησή της

(που αναφέρεται στο άρθρο 17)

Οδηγία 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου | (ΕΕ L 40 της 11.2.1989, σ. 1) |

Απόφαση 92/10/ΕΟΚ του Συμβουλίου | (ΕΕ L 6 της 11.1.1992, σ. 35) |

ΜΕΡΟΣ Β

Κατάλογος ημερομηνιών ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο

(που αναφέρεται στο άρθρο 17)

Οδηγία | Λήξη προθεσμίας ενσωμάτωσης |

89/104/ΕΟΚ | 31η Δεκεμβρίου 1992 |

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Πίνακας αντιστοιχίας

Οδηγία 89/104/ΕΟΚ | Παρούσα οδηγία |

Άρθρο 1 | Άρθρο 1 |

Άρθρο 2 | Άρθρο 2 |

Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) | Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία α) έως δ) |

Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) εισαγωγική φράση | Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) εισαγωγική φράση |

Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) πρώτη περίπτωση | Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) σημείο i) |

Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) δεύτερη περίπτωση | Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) σημείο ii) |

Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) τρίτη περίπτωση | Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) σημείο iii) |

Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία στ), ζ) και η) | Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχεία στ), ζ) και η) |

Άρθρο 3 παράγραφοι 2, 3 και 4 | Άρθρο 3 παράγραφοι 2, 3 και 4 |

Άρθρο 4 | Άρθρο 4 |

Άρθρο 5 | Άρθρο 5 |

Άρθρο 7 | Άρθρο 7 |

Άρθρο 8 | Άρθρο 8 |

Άρθρο 9 | Άρθρο 9 |

Άρθρο 10 παράγραφος 1 | Άρθρο 10 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο |

Άρθρο 10 παράγραφος 2 | Άρθρο 10 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο |

Άρθρο 10 παράγραφος 3 | Άρθρο 10 παράγραφος 2 |

Άρθρο 10 παράγραφος 4 | Άρθρο 10 παράγραφος 3 |

Άρθρο 11 | Άρθρο 11 |

Άρθρο 12 παράγραφος 1 πρώτη πρόταση | Άρθρο 12 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο |

Άρθρο 12 παράγραφος 1 δεύτερη πρόταση | Άρθρο 12 παράγραφος 1 δεύτερο
εδάφιο |

Άρθρο 12 παράγραφος 1 τρίτη πρόταση | Άρθρο 12 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο |

Άρθρο 12 παράγραφος 2 | Άρθρο 12 παράγραφος 2 |

Άρθρο 13 | Άρθρο 13 |

Άρθρο 14 | Άρθρο 14 |

Άρθρο 15 | Άρθρο 15 |

Άρθρο 16 παράγραφοι 1 και 2 | — |

Άρθρο 16 παράγραφος 3 | Άρθρο 16 |

— | Άρθρο 17 |

— | Άρθρο 18 |

Άρθρο 17 | Άρθρο 19 |

— | Παράρτημα Ι |

— | Παράρτημα ΙΙ |

Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου («Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές») (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 149 της 11/06/2005 σ. 0022 - 0039

Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

της 11ης Μαΐου 2005

για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά και για την τροποποίηση της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 98/27/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

("Οδηγία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές")

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [1],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζει το άρθρο 251 της συνθήκης [2],

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η παράγραφος 1 και η παράγραφος 3 στοιχείο α) του άρθρου 153 της συνθήκης ορίζουν ότι η Κοινότητα θα πρέπει να συμβάλλει στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών με μέτρα που θεσπίζει σύμφωνα με το άρθρο 95.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 της συνθήκης, η εσωτερική αγορά αποτελεί ένα χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζονται η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και των υπηρεσιών και η ελευθερία εγκατάστασης. Η ανάπτυξη θεμιτών εμπορικών πρακτικών στο χώρο χωρίς εσωτερικά σύνορα είναι ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη διασυνοριακών δραστηριοτήτων.

(3) Οι νόμοι των κρατών μελών που αφορούν τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές, οι οποίες μπορούν να δημιουργήσουν αισθητές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και εμπόδια στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Στον τομέα της διαφήμισης, η οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Σεπτεμβρίου 1984, για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση [3], θεσπίζει ελάχιστα κριτήρια για την εναρμόνιση της νομοθεσίας για την παραπλανητική διαφήμιση, όμως δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρήσουν ή να θεσπίσουν μέτρα που παρέχουν εκτενέστερη προστασία στους καταναλωτές. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις των κρατών μελών σχετικά με την παραπλανητική διαφήμιση διαφέρουν σημαντικά.

(4) Οι διαφορές αυτές δημιουργούν αβεβαιότητα ως προς το ποιοι εθνικοί κανόνες ισχύουν για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών και δημιουργούν πολλά εμπόδια τα οποία βλάπτουν τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές. Τα εμπόδια αυτά αυξάνουν το κόστος των επιχειρήσεων όταν χρησιμοποιούν τις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς, ιδίως όταν επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν σε διασυνοριακό μάρκετινγκ, διαφημιστικές εκστρατείες και προώθηση πωλήσεων. Τα εμπόδια αυτά δημιουργούν επίσης αβεβαιότητα στους καταναλωτές όσον αφορά τα δικαιώματά τους και υποσκάπτουν την εμπιστοσύνη τους στην εσωτερική αγορά.

(5) Ελλείψει ενιαίων κανόνων σε κοινοτικό επίπεδο, τα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία υπηρεσιών και αγαθών δια μέσου των συνόρων ή στην ελευθερία εγκατάστασης θα μπορούσαν να δικαιολογηθούν, υπό το πρίσμα της νομολογίας του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στο βαθμό που επιδιώκουν την προστασία αναγνωρισμένων στόχων δημοσίου συμφέροντος, και εφόσον είναι αναλογικά προς τους στόχους αυτούς. Σύμφωνα με τους κοινοτικούς στόχους, όπως καθορίζονται στις διατάξεις της συνθήκης και του παράγωγου κοινοτικού δικαίου που αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία και σύμφωνα με την πολιτική της Επιτροπής για την εμπορική επικοινωνία όπως αναφέρεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής "Τα πορίσματα της Πράσινης Βίβλου σχετικά με τις εμπορικές επικοινωνίες στην εσωτερική αγορά", παρόμοια εμπόδια θα πρέπει να εξαλειφθούν. Τα εμπόδια αυτά μπορούν να εξαλειφθούν μόνο με τη θέσπιση ενιαίων κανόνων σε κοινοτικό επίπεδο οι οποίοι να προβλέπουν υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών και με τη διασαφήνιση ορισμένων νομικών εννοιών σε κοινοτικό επίπεδο, στο βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο για την ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και για τη συμμόρφωση με την απαίτηση ασφάλειας του δικαίου.

(6) Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία επιδιώκει την προσέγγιση της νομοθεσίας των κρατών μελών για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της αθέμιτης διαφήμισης, οι οποίες βλάπτουν άμεσα τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών και, συνεπώς, έμμεσα τα οικονομικά συμφέροντα των θεμιτών ανταγωνιστών. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, η οδηγία προστατεύει τους καταναλωτές από τις συνέπειες τέτοιου είδους αθέμιτων εμπορικών πρακτικών όπου αυτές είναι ουσιώδεις, αλλά αναγνωρίζει ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις η επίπτωση στους καταναλωτές μπορεί να είναι αμελητέα. Δεν καλύπτει ούτε θίγει τους εθνικούς νόμους για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που βλάπτουν μόνο τα οικονομικά συμφέροντα των ανταγωνιστών ή τις πρακτικές που αφορούν εμπορικές συναλλαγές· τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας πλήρως υπόψη τους την αρχή της επικουρικότητας, θα συνεχίσουν να είναι σε θέση να ρυθμίζουν τέτοιου είδους πρακτικές, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, εφόσον επιλέξουν να το πράττουν. Επίσης η παρούσα πρόταση ούτε καλύπτει ούτε αναιρεί τις διατάξεις της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ για τη διαφήμιση που είναι παραπλανητική για τις επιχειρήσεις, αλλά δεν είναι παραπλανητική για τους καταναλωτές και για τη συγκριτική διαφήμιση. Δεν θίγει

επίσης αποδεκτές πρακτικές διαφήμισης και μάρκετινγκ, όπως η θεμιτή γκρίζα διαφήμιση, η διαφοροποίηση του εμπορικού σήματος ή η προσφορά κινήτρων, οι οποίες μπορούν θεμιτά να επηρεάσουν την αντίληψη των καταναλωτών για προϊόντα καθώς και τη συμπεριφορά τους, χωρίς να εμποδίζουν τους καταναλωτές να λάβουν τεκμηριωμένη απόφαση.

(7) Η παρούσα οδηγία αφορά εμπορικές πρακτικές που αποβλέπουν άμεσα στον επηρεασμό των αποφάσεων των καταναλωτών σε σχέση με προϊόντα. Δεν αφορά εμπορικές πρακτικές που εκτελούνται καταρχήν για άλλους σκοπούς, συμπεριλαμβανομένης π.χ. της εμπορικής επικοινωνίας που στοχεύει σε επενδυτές, όπως είναι η υποβολή ετήσιων εκθέσεων και οι εταιρικές διαφημιστικές δημοσιεύσεις. Δεν καλύπτονται οι κανόνες δικαίου που σχετίζονται με την καλαισθησία και την ευπρέπεια, οι οποίοι παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των κρατών μελών. Εμπορικές πρακτικές, όπως π.χ. η άγρα πελατών στους δρόμους, ενδέχεται να είναι ανεπιθύμητη στα κράτη μέλη για λόγους πολιτιστικούς. Συνεπώς, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξακολουθήσουν να μπορούν να απαγορεύουν εμπορικές πρακτικές για λόγους καλαισθησίας και ευπρέπειας στην επικράτειά τους, ακόμα και όταν οι πρακτικές αυτές δεν περιορίζουν την ελευθερία επιλογής των καταναλωτών. Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, και ιδίως των γενικών ρητρών της, θα πρέπει να λαμβάνονται πλήρως υπόψη οι περιστάσεις της οικείας μεμονωμένης περίπτωσης.

(8) Η παρούσα οδηγία προ οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών από τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές. Συνεπώς, προστατεύει έμμεσα τις επιχειρήσεις που λειτουργούν με θεμιτό τρόπο έναντι των ανταγωνιστών που δεν τηρούν τους κανόνες της οδηγίας και διασφαλίζει έτσι το θεμιτό ανταγωνισμό στον τομέα τον οποίο συντονίζει η οδηγία. Εξυπακούεται ότι υπάρχουν άλλες εμπορικές πρακτικές οι οποίες, μολονότι δεν βλάπτουν τους καταναλωτές, ενδέχεται να βλάψουν τους ανταγωνιστές και τους πελάτες των επιχειρήσεων. Η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει προσεκτικά την ανάγκη να αναληφθεί κοινοτική δράση στο πεδίο του αθέμιτου ανταγωνισμού που δεν καλύπτεται από την οδηγία και, εφόσον είναι αναγκαίο, να υποβάλει πρόταση προκειμένου να καλύψει τις άλλες αυτές πλευρές.

(9) Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη επί μέρους προσφυγών ατόμων που έχουν υποστεί ζημία από αθέμιτη εμπορική πρακτική. Επίσης δεν θίγει την κοινοτική και εθνική νομοθεσία για το δικαίο των συμβάσεων, τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, τα θέματα υγείας και ασφαλείας προϊόντων, τους όρους εγκατάστασης και των καθεστώτων αδειών, περιλαμβανομένων των κανόνων που, βάσει του κοινοτικού δικαίου, αφορούν τα τυχερά παίγνια, και των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού, καθώς και τις εθνικές διατάξεις εφαρμογής τους. Έτσι, τα κράτη μέλη θα μπορούν, στην επικράτειά τους, να διατηρούν ή να εισάγουν περιορισμούς και απαγορεύσεις εμπορικών πρακτικών για λόγους προστασίας της υγείας και ασφάλειας των καταναλωτών ανεξάρτητα από τον τόπο εγκατάστασης του εμπορευόμενου π.χ. σε σχέση με το οινόπνευμα, τον καπνό ή τα φαρμακευτικά προϊόντα. Για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και την ακίνητη περιουσία λόγω της πολυπλοκότητας και των σοβαρών κινδύνων που ενέχουν, απαιτούνται λεπτομερείς ρυθμίσεις, συμπεριλαμβανομένων των θετικών υποχρεώσεων που επιβάλλονται στους εμπορευόμενους. Για το λόγο αυτό, στον τομέα των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και της ακίνητης περιουσίας η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος των κρατών μελών να υπερβαίνουν τα όρια των διατάξεων της παρούσας οδηγίας προκειμένου να προστατεύσουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών. Δεν είναι σκόπιμο να ρυθμιστεί εν προκειμένω η πιστοποίηση και η αναγραφή του ονομαστικού τίτλου των αντικειμένων από πολύτιμα μέταλλα.

(10) Είναι αναγκαίο να εξασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ της παρούσας οδηγίας και του υφιστάμενου κοινοτικού δικαίου, ειδικά όταν για συγκεκριμένους τομείς ισχύουν λεπτομερείς διατάξεις για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία τροποποιεί την οδηγία 84/450/ΕΟΚ, την οδηγία 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Μαΐου 1997, για την προστασία των καταναλωτών κατά τις εξ αποστάσεως συμβάσεις [4], την οδηγία 98/27/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 19ης Μαΐου 1998, περί των αγωγών παραλείψεως στον τομέα της προστασίας των συμφερόντων των καταναλωτών [5] και την οδηγία 2002/65/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Σεπτεμβρίου 2002, σχετικά με την εξ αποστάσεως εμπορία χρηματοοικονομικών υπηρεσιών προς τους καταναλωτές [6]. Συνεπώς, η παρούσα οδηγία ισχύει μόνον εφόσον δεν υφίστανται ειδικές διατάξεις του κοινοτικού δικαίου που ρυθμίζουν συγκεκριμένες πτυχές αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, όπως είναι οι απαιτήσεις παροχής πληροφοριών και οι κανόνες για τον τρόπο παρουσίασης πληροφοριών στον καταναλωτή. Προστατεύει τον καταναλωτή όπου δεν υπάρχει ειδική τομεακή νομοθεσία σε κοινοτικό επίπεδο και απαγορεύει στους εμπορευόμενους τη δημιουργία εσφαλμένων εντυπώσεων για τη φύση των προϊόντων. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό για σύνθετα προϊόντα με υψηλά επίπεδα κινδύνου για τους καταναλωτές όπως ορισμένα προϊόντα χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών. Κατά συνέπεια η οδηγία συμπληρώνει το ισχύον κοινοτικό κεκτημένο για τις εμπορικές πρακτικές που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών.

(11) Το υψηλό επίπεδο σύγκλισης που επιτυγχάνεται με την προσέγγιση των εθνικών διατάξεων μέσω της παρούσας οδηγίας δημιουργεί ένα κοινό υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει μια ενιαία γενική απαγόρευση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών που στρεβλώνουν την οικονομική συμπεριφορά των καταναλωτών. Καθορίζει επίσης κανόνες για επιθετικές εμπορικές πρακτικές που σήμερα δεν ρυθμίζονται σε επίπεδο Κοινότητας.

(12) Η εναρμόνιση θα αυξήσει σημαντικά τη νομική βεβαιότητα και για τους καταναλωτές και για τις επιχειρήσεις. Τόσο οι καταναλωτές όσο και οι επιχειρήσεις θα μπορούν να βασίζονται σε ένα ενιαίο ρυθμιστικό πλαίσιο βασιζόμενο, με τη σειρά του, σε σαφώς καθορισμένες νομικές έννοιες που θα ρυθμίζουν όλες τις πτυχές των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών σε όλη την ΕΕ. Το αποτέλεσμα θα είναι η εξάλειψη των εμποδίων από τον κατακερματισμό των κανόνων για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών και η επίτευξη της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς σε αυτό τον τομέα.

(13) Για την επίτευξη των κοινοτικών στόχων μέσω της εξάλειψης των εμποδίων στην εσωτερική αγορά είναι αναγκαίο να αντικατασταθούν οι υφιστάμενες αποκλίνουσες γενικές ρήτρες και νομικές αρχές των κρατών μελών. Έτσι, η παρούσα οδηγία θεσπίζει μια ενιαία, κοινή γενική απαγόρευση η οποία καλύπτει τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που στρεβλώνουν την οικονομική συμπεριφορά των καταναλωτών. Προκειμένου να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των καταναλωτών, η γενική απαγόρευση θα πρέπει να εφαρμόζεται και στις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που ασκούνται εκτός οιασδήποτε συμβατικής σχέσης μεταξύ ενός εμπορευόμενου και ενός καταναλωτή ή μετά τη σύναψη της σύμβασης και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της. Η γενική απαγόρευση έχει καταρτιστεί βάσει κανόνων για τα δύο είδη εμπορικών πρακτικών που είναι κατ' εξοχήν οι πλέον συνήθεις, δηλαδή τις παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές και τις επιθετικές εμπορικές πρακτικές.

(14) Επιδίωξη είναι οι παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές να καλύπτουν εκείνες τις πρακτικές, συμπεριλαμβανομένης της παραπλανητικής διαφήμισης, οι οποίες

εξαπατούν τον καταναλωτή και τον εμποδίζουν να κάνει τεκμηριωμένη και, επομένως, αποτελεσματική επιλογή. Σύμφωνα με τους νόμους και τις πρακτικές των κρατών μελών για την παραπλανητική διαφήμιση, η παρούσα οδηγία κατατάσσει τις παραπλανητικές πρακτικές σε παραπλανητικές πράξεις και σε παραπλανητικές παραλείψεις. Όσον αφορά τις παραλείψεις, η οδηγία καθορίζει έναν περιορισμένο αριθμό βασικών πληροφοριών που χρειάζεται ο καταναλωτής για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής. Οι πληροφορίες αυτές δεν πρέπει να ανακοινώνονται σε όλες τις διαφημίσεις αλλά μόνο όπου ο εμπορευόμενος απευθύνει πρόσκληση για αγορά, έννοια που προσδιορίζεται σαφώς στην οδηγία. Η προσέγγιση πλήρους εναρμόνισης την οποία ακολουθεί η παρούσα οδηγία δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να ορίζουν, στο εθνικό τους δίκαιο, τα κύρια χαρακτηριστικά συγκεκριμένων προϊόντων, όπως συλλεκτικών αντικειμένων ή ηλεκτρικών προϊόντων, των οποίων η παράλειψη θα ήταν ουσιαστική όταν διατυπώνεται πρόσκληση για αγορά. Η οδηγία δεν επιδιώκει να περιορίσει τη δυνατότητα επιλογής των καταναλωτών απαγορεύοντας την προώθηση προϊόντων παρόμοιων με άλλα προϊόντα, εκτός αν η ομοιότητα δημιουργεί σύγχυση στους καταναλωτές ως προς την εμπορική προέλευση των προϊόντων και επομένως είναι παραπλανητική. Η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ισχύει με την επιφύλαξη του ισχύοντος κοινοτικού δικαίου το οποίο παρέχει ρητά στα κράτη μέλη τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ διαφόρων ρυθμιστικών εναλλακτικών λύσεων για την προστασία των καταναλωτών στον τομέα των εμπορικών πρακτικών. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη του άρθρου 13 παράγραφος 3 της οδηγίας 2002/58/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών [7].

(15) Όταν το κοινοτικό δίκαιο καθορίζει απαιτήσεις παροχής πληροφοριών για την εμπορική επικοινωνία, τη διαφήμιση και το μάρκετινγκ, οι πληροφορίες αυτές θεωρούνται, κατά την παρούσα οδηγία, ουσιώδεις. Τα κράτη μέλη θα μπορούν να διατηρούν ή να προσθέτουν απαιτήσεις παροχής πληροφοριών οι οποίες θα αφορούν το δίκαιο των συμβάσεων και θα έχουν συνέπειες δικαίου των συμβάσεων όπου επιτρέπεται από τις ελάχιστες ρήτρες στις υφιστάμενες κοινοτικές νομοθετικές πράξεις. Στο παράρτημα II περιλαμβάνεται ενδεικτικός κατάλογος τέτοιων απαιτήσεων παροχής πληροφοριών που απαντώνται στο κοινοτικό κεκτημένο. Με δεδομένη την πλήρη εναρμόνιση που εισάγει η παρούσα οδηγία, μόνο οι πληροφορίες που απαιτούνται στο κοινοτικό δίκαιο θεωρούνται ουσιώδεις, για τους σκοπούς του άρθρου 7 παράγραφος 5 της παρούσας οδηγίας. Όπου τα κράτη μέλη έχουν εισαγάγει απαιτήσεις πληροφόρησης πέραν αυτών της κοινοτικής νομοθεσίας, με βάση τις ελάχιστες ρήτρες, η παράλειψη των εν λόγω πρόσθετων απαιτήσεων δεν θα συνιστά, επομένως, παραπλανητική παράλειψη κατά την παρούσα οδηγία. Αντιθέτως, τα κράτη μέλη θα μπορούν, εφόσον αυτό επιτρέπεται με βάση τις ελάχιστες ρήτρες του κοινοτικού δικαίου, να διατηρούν ή να εισάγουν αυστηρότερες διατάξεις σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, προκειμένου να διασφαλίσουν υψηλότερο επίπεδο προστασίας των ατομικών συμβατικών δικαιωμάτων των καταναλωτών.

(16) Οι διατάξεις για τις επιθετικές εμπορικές πρακτικές θα πρέπει να καλύπτουν τις πρακτικές εκείνες που περιορίζουν σημαντικά την ελευθερία επιλογής του καταναλωτή. Πρόκειται για πρακτικές που χρησιμοποιούν παρενόχληση, καταναγκασμό συμπεριλαμβανόμενης και της χρήσης σωματικής βίας και της κατάχρησης επιρροής.

(17) Είναι σκόπιμο να καθοριστούν οι εμπορικές πρακτικές που είναι αθέμιτες υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις, χάριν μεγαλύτερης ασφάλειας δικαίου. Στο παράρτημα I περιλαμβάνεται ο πλήρης κατάλογος όλων αυτών των πρακτικών. Είναι οι μόνες

εμπορικές πρακτικές που μπορούν να θεωρηθούν αθέμιτες, χωρίς κατά περίπτωση αξιολόγηση, παρά τις διατάξεις των άρθρων 5 έως 9. Ο κατάλογος μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με αναθεώρηση της οδηγίας.

(18) Είναι σκόπιμο να προστατεύονται όλοι οι καταναλωτές από τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ωστόσο, θεώρησε σκόπιμο, κατά την εκδίκαση ορισμένων υποθέσεων διαφήμισης μετά την έναρξη ισχύος της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ, να εξετάσει τις επιπτώσεις που έχουν σε έναν ιδεατό τυπικό καταναλωτή. Η παρούσα οδηγία, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας και προκειμένου να επιτευχθεί η αποτελεσματική εφαρμογή της προστασίας που παρέχει, θέτει ως σημείο αναφοράς τον μέσο καταναλωτή, ο οποίος έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, λαμβανομένων υπόψη των κοινωνικών, πολιτιστικών και γλωσσικών παραγόντων, κατά την ερμηνεία του Δικαστηρίου, αλλά επίσης περιλαμβάνει διατάξεις για την πρόληψη της εκμετάλλευσης των καταναλωτών, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των οποίων τους καθιστούν ιδιαίτερα ευάλωτους σε αθέμιτες εμπορικές πρακτικές. Όταν μια εμπορική πρακτική απευθύνεται ειδικά σε συγκεκριμένη ομάδα καταναλωτών, όπως τα παιδιά, η επίδραση της εμπορικής πρακτικής ευκαίρως είναι να εκτιμάται από την οπτική γωνία του μέσου μέλους αυτής της ομάδας. Συνεπώς, σκόπιμο είναι ο κατάλογος των πρακτικών που θεωρούνται οπωσδήποτε αθέμιτες, να συνοδεύεται από διάταξη η οποία, χωρίς να επιβάλλει πλήρη απαγόρευση της διαφήμισης που απευθύνεται σε παιδιά, θα τα προστατεύει από την άμεση παρακίνηση για αγορά. Η δοκιμή μέσου καταναλωτή δεν αποτελεί στατιστική δοκιμή. Τα εθνικά δικαστήρια και οι εθνικές αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιούν τη δική τους κρίση, λαμβάνοντας υπόψη τη νομολογία του Δικαστηρίου για να προσδιορίζουν την τυπική αντίδραση του μέσου καταναλωτή σε δεδομένη περίπτωση.

(19) Όταν ορισμένα χαρακτηριστικά όπως η ηλικία, η σωματική ή πνευματική αναπηρία ή η ευπιστία καθιστούν τους καταναλωτές ιδιαίτερα ευάλωτους σε μια εμπορική πρακτική ή στο προβαλλόμενο προϊόν και η οικονομική συμπεριφορά μόνον αυτών των καταναλωτών ενδέχεται να στρεβλωθεί από την εν λόγω πρακτική, με τέτοιο τρόπο ώστε ο εμπορευόμενος να μπορεί ευλόγως να το προβλέψει, είναι σκόπιμο να διασφαλίζεται η επαρκής προστασία τους με την αξιολόγηση αυτής της πρακτικής από την οπτική γωνία του μέσου μέλους αυτής της ομάδας.

(20) Είναι σκόπιμο να προβλεφθεί ένας ρόλος για τους κώδικες συμπεριφοράς οι οποίοι θα δίνουν τη δυνατότητα στους εμπορευόμενους να εφαρμόζουν τις αρχές της οδηγίας αποτελεσματικά σε συγκεκριμένους οικονομικούς τομείς. Σε τομείς στους οποίους δεν υπάρχουν ειδικοί δεσμευτικοί κανόνες που να διέπουν τη συμπεριφορά των εμπορευομένων, είναι σκόπιμο οι εμπορευόμενοι αυτοί να παρέχουν επίσης αποδείξεις όσον αφορά τις απαιτήσεις επαγγελματικής ευσυνειδησίας του τομέα. Με τον έλεγχο που ασκείται από ιδιοκτήτες κώδικα σε εθνικό ή κοινοτικό επίπεδο για την εξάλειψη αθέμιτων εμπορικών πρακτικών μπορεί να αποφευχθεί η ανάγκη προσφυγής σε διοικητικές ή δικαστικές αρχές και ως εκ τούτου ο έλεγχος αυτός θα πρέπει να ενθαρρυνθεί. Προκειμένου να επιτευχθεί ένα υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, οι οργανώσεις καταναλωτών θα μπορούσαν να ενημερώνονται και να συμμετέχουν στην κατάρτιση αυτών των κωδίκων συμπεριφοράς.

(21) Τα άτομα ή οι οργανισμοί, που, στο πλαίσιο της εθνικής νομοθεσίας, θεωρείται ότι έχουν έννομο συμφέρον στην συγκεκριμένη υπόθεση, πρέπει να έχουν τη δυνατότητα άσκησης προσφυγών κατά των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, είτε ενώπιον δικαστηρίου είτε ενώπιον διοικητικής αρχής αρμόδιας για να αποφασίσει ως προς την καταγγελία ή να κινήσει την ενδεδειγμένη διαδικασία ενώπιον των δικαστηρίων. Το βάρος της αποδείξεως καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο. Θα ήταν,

ωστόσο, σκόπιμο να έχουν τα δικαστήρια και οι διοικητικές αρχές τη δυνατότητα να ζητούν από τους εμπορευόμενους να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών τους.

(22) Τα κράτη μέλη είναι αναγκαίο να θεσπίζουν κυρώσεις για παραβάσεις των διατάξεων της παρούσας οδηγίας και πρέπει να εξασφαλίζουν την επιβολή τους. Οι κυρώσεις αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

(23) Επειδή οι στόχοι της παρούσας οδηγίας, δηλαδή η εξάλειψη των εμποδίων για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς που προκύπτουν από την εθνική νομοθεσία για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές και η παροχή ενός κοινού υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών μέσω της προσέγγισης των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές, δεν μπορούν να επιτευχθούν επαρκώς από τα κράτη μέλη και μπορούν να επιτευχθούν καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα μπορεί να θεσπίσει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5 της συνθήκης. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως ορίζεται στο άρθρο αυτό, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την εξάλειψη των εμποδίων της εσωτερικής αγοράς και την επίτευξη ενός κοινού υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών.

(24) Είναι σκόπιμο να αναθεωρείται η παρούσα οδηγία για να εξασφαλίζεται ότι έχουν αντιμετωπισθεί τα εμπόδια της εσωτερικής αγοράς και ότι επιτυγχάνεται υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών. Η αναθεώρηση θα μπορούσε να οδηγήσει στην υποβολή πρότασης της Επιτροπής για τροποποίηση της παρούσας οδηγίας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει περιορισμένη επέκταση της παρέκκλισης του άρθρου 3 παράγραφος 5 ή/και τροποποιήσεις άλλων νομοθετικών πράξεων για την προστασία των καταναλωτών οι οποίες να αντικατοπτρίζουν τη δέσμευση της Επιτροπής στο πλαίσιο της στρατηγικής για την πολιτική καταναλωτών να αναθεωρεί το ισχύον κεκτημένο ώστε να επιτευχθεί υψηλό κοινό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών.

(25) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως στο Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Στόχος

Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να συμβάλει στην ορθή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς και στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που βλάπτουν τα οικονομικά συμφέροντα των καταναλωτών.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

α) "καταναλωτής": κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο, όσον αφορά τις εμπορικές πρακτικές που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί για λόγους οι οποίοι δεν εμπίπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα·

β) "εμπορευόμενος": κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο, όσον αφορά τις εμπορικές πρακτικές που καλύπτει η παρούσα οδηγία, ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι σχετίζονται με την εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα και κάθε πρόσωπο το οποίο ενεργεί εξ ονόματος ή για λογαριασμό του εμπορευόμενου·

γ) "προϊόν": κάθε αγαθό ή υπηρεσία, συμπεριλαμβανομένης της ακίνητης περιουσίας, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων·

δ) "εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές" (οι οποίες αναφέρονται στο εξής και ως "εμπορικές πρακτικές"): κάθε πράξη, παράλειψη, τρόπος συμπεριφοράς ή εκπροσώπησης, εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης και του μάρκετινγκ, ενός εμπορευόμενου, άμεσα συνδεδεμένη με την προώθηση, πώληση ή προμήθεια ενός προϊόντος σε καταναλωτές·

ε) "ουσιώδης στρέβλωση της οικονομικής συμπεριφοράς των καταναλωτών": η χρήση μιας εμπορικής πρακτικής με σκοπό τη σημαντική μείωση της ικανότητας του καταναλωτή να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση, με επακόλουθο ο καταναλωτής να λάβει μια απόφαση συναλλαγής που διαφορετικά δεν θα ελάμβανε·

στ) "κώδικας συμπεριφοράς": κάθε συμφωνία ή σύνολο κανόνων που δεν επιβάλλονται από νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη κράτους μέλους και που καθορίζουν, όσον αφορά μια ή περισσότερες συγκεκριμένες εμπορικές πρακτικές ή επιχειρηματικούς τομείς, τη συμπεριφορά των εμπορευόμενων που αναλαμβάνουν να δεσμεύονται από τον κώδικα·

ζ) "ιδιοκτήτης κώδικα": κάθε οντότητα, συμπεριλαμβανομένων ενός εμπορευόμενου ή μιας ομάδας εμπορευόμενων, η οποία είναι υπεύθυνη για τη διατύπωση και την αναθεώρηση ενός κώδικα συμπεριφοράς και/ή για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τον κώδικα όσων έχουν αναλάβει να δεσμεύονται από αυτόν·

η) "επαγγελματική ευσυνειδησία": το μέτρο της ειδικής τεχνικής ικανότητας και μέριμνας που ευλόγως αναμένεται να επιδεικνύει ένας εμπορευόμενος προς τους καταναλωτές, κατ' αναλογία προς την έντιμη πρακτική της αγοράς και/ή τη γενική αρχή της καλής πίστης, στον τομέα δραστηριοτήτων του εμπορευόμενου·

θ) "πρόσκληση για αγορά": η εμπορική επικοινωνία στην οποία αναφέρονται χαρακτηριστικά του προϊόντος και η τιμή, με τρόπο ο οποίος ενδείκνυται για τα μέσα της εμπορικής επικοινωνίας που χρησιμοποιούνται, ούτως ώστε να έχει ο καταναλωτής τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει την αγορά·

ι) "κατάχρηση επιρροής": η εκμετάλλευση της θέσης ισχύος σε σχέση με τον καταναλωτή για την άσκηση πίεσης, ακόμα και χωρίς τη χρήση ή την απειλή

σωματικής βίας, με τρόπο που περιορίζει σημαντικά την ικανότητα του καταναλωτή να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση·

ια) "απόφαση συναλλαγής": απόφαση που λαμβάνει ο καταναλωτής για το κατά πόσον, πώς και υπό ποιους όρους θα πραγματοποιήσει αγορά, θα καταβάλει τίμημα πλήρως ή εν μέρει, θα κρατήσει ή θα διαθέσει προϊόν ή θα ασκήσει συμβατικό δικαίωμα επί του προϊόντος, είτε ο καταναλωτής αποφασίσει να προβεί σε ενέργεια είτε όχι·

ιβ) "νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα": επαγγελματική δραστηριότητα ή ομάδα επαγγελματιών δραστηριοτήτων, η πρόσβαση στις οποίες ή η άσκηση των οποίων ή ένας από τους τρόπους άσκησης των οποίων προϋποθέτει, άμεσα ή έμμεσα, ειδικά επαγγελματικά προσόντα, κατ' εφαρμογή νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.

Άρθρο 3

Πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία ισχύει για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές, όπως αυτές θεσπίζονται στο άρθρο 5, πριν, κατά τη διάρκεια και ύστερα από εμπορική συναλλαγή σχετιζόμενη με ένα συγκεκριμένο προϊόν.
2. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη του δικαίου των συμβάσεων και, ιδίως, των κανόνων εγκυρότητας, διαμόρφωσης ή αποτελέσματος μιας σύμβασης.
3. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη των κοινοτικών ή εθνικών κανόνων που αφορούν θέματα υγείας και ασφάλειας των προϊόντων.
4. Σε περίπτωση σύγκρουσης των διατάξεων της παρούσας οδηγίας με άλλους κοινοτικούς κανόνες που ρυθμίζουν συγκεκριμένες πτυχές αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, οι τελευταίοι επικρατούν και εφαρμόζονται επί των πτυχών αυτών.
5. Για διάστημα έξι ετών από τις 12 Ιουνίου 2007, τα κράτη μέλη θα μπορούν να εξακολουθούν να εφαρμόζουν εθνικούς κανόνες στο πεδίο των νομοθεσιών που προσεγγίζονται δια της παρούσας οδηγίας περιοριστικότερους και λεπτομερέστερους αυτών της παρούσας οδηγίας, εφόσον πρόκειται για διατάξεις με τις οποίες μεταφέρονται στο εθνικό δίκαιο οδηγίες που περιλαμβάνουν ρήτρες ελάχιστης εναρμόνισης. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι ουσιώδη για τη διασφάλιση επαρκούς προστασίας των καταναλωτών έναντι των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών και ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο στόχο. Η αναθεώρηση κατ' άρθρο 18 μπορεί, εφόσον κριθεί σκόπιμο, να περιλαμβάνει πρόταση για παράταση της παρούσας παρέκκλισης για περαιτέρω περιορισμένο διάστημα.
6. Τα κράτη μέλη γνωστοποιούν χωρίς καθυστέρηση στην Επιτροπή τις ενδεχόμενες εθνικές διατάξεις που εφαρμόζονται βάσει της παραγράφου 5.
7. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη των κανόνων περί δικαιοδοσίας των δικαστηρίων.
8. Η παρούσα οδηγία ισχύει υπό την επιφύλαξη των τυχόν όρων εγκατάστασης, ή των καθεστώτων αδειών, ή των δεοντολογικών κωδίκων συμπεριφοράς ή άλλων

ειδικών κανόνων που διέπουν νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα προκειμένου να τηρούνται υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ακεραιότητας, τους οποίους μπορούν, να επιβάλλουν στους επαγγελματίες τα κράτη μέλη, σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο.

9. Ως προς τις "χρηματοοικονομικές υπηρεσίες" όπως ορίζονται στην οδηγία 2002/65/EK προς τους καταναλωτές και την ακίνητη περιουσία, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν περιοριστικότερους και λεπτομερέστερους κανόνες από τους κανόνες της παρούσας οδηγίας στον εναρμονιζόμενο τομέα.

10. Η παρούσα οδηγία δεν ισχύει για την εφαρμογή των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την πιστοποίηση και την αναγραφή του ονομαστικού τίτλου των αντικειμένων από πολύτιμα μέταλλα.

Άρθρο 4

Εσωτερική αγορά

Τα κράτη μέλη δεν περιορίζουν ούτε την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών ούτε την ελεύθερη κυκλοφορία αγαθών για λόγους που εμπίπτουν στον τομέα όπου επιδιώκεται η προσέγγιση της νομοθεσίας μέσω της παρούσας οδηγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΑΘΕΜΙΤΕΣ ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

Άρθρο 5

Απαγόρευση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών

1. Απαγορεύονται οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές.

2. Μια εμπορική πρακτική είναι αθέμιτη όταν:

α) είναι αντίθετη προς τις απαιτήσεις επαγγελματικής ευσυνειδησίας,

και

β) στρεβλώνει ουσιωδώς ή ενδέχεται να στρεβλώσει ουσιωδώς την οικονομική συμπεριφορά του μέσου καταναλωτή στον οποίο φθάνει ή στον οποίο απευθύνεται το προϊόν ή του μέσου μέλους της ομάδας, όταν μια εμπορική πρακτική απευθύνεται σε μια συγκεκριμένη ομάδα καταναλωτών.

3. Εμπορικές πρακτικές που ενδέχεται να στρεβλώνουν ουσιωδώς την οικονομική συμπεριφορά μόνο μιας σαφώς προσδιοριζόμενης ομάδας καταναλωτών που είναι ιδιαίτερος ευάλωτοι ως προς την πρακτική αυτή ή ως προς το συγκεκριμένο προϊόν λόγω πνευματικής ή σωματικής αναπηρίας, ηλικίας ή ακρισίας, με τέτοιο τρόπο ώστε ο εμπορευόμενος να μπορεί ευλόγως να το προβλέψει, εκτιμώνται υπό το πρίσμα του μέσου μέλους της συγκεκριμένης ομάδας. Αυτό ισχύει υπό την επιφύλαξη της κοινής και θεμιτής διαφημιστικής πρακτικής της διατύπωσης δηλώσεων που ενέχουν υπερβολές ή δηλώσεων οι οποίες δεν αναμένεται να εκληφθούν, ως έχουν, εν τη κυριολεξία τους.

4. Ιδιαίτερως, εμπορικές πρακτικές, είναι αθέμιτες όταν

α) είναι παραπλανητικές όπως καθορίζεται στα άρθρα 6 και 7,

ή

β) είναι επιθετικές όπως καθορίζεται στα άρθρα 8 και 9.

5. Το παράρτημα Ι περιέχει τον κατάλογο των εμπορικών πρακτικών που θεωρούνται αθέμιτες υπό οποιεσδήποτε περιστάσεις. Ο ίδιος ενιαίος κατάλογος ισχύει σε όλα τα κράτη μέλη και μπορεί να τροποποιηθεί μόνο με αναθεώρηση της παρούσας οδηγίας.

Τμήμα 1

Παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές

Άρθρο 6

Παραπλανητικές πράξεις

1. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν περιλαμβάνει εσφαλμένες πληροφορίες και είναι επομένως αναληθής ή, όταν, με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής παρουσίας της, εξαπατά ή ενδέχεται να εξαπατήσει το μέσο καταναλωτή, ακόμα και εάν οι πληροφορίες είναι, αντικειμενικά, ορθές όσον αφορά ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία τα οποία παρατίθενται κατωτέρω και, ούτως ή άλλως, τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία, διαφορετικά, δεν θα ελάμβανε:

α) η ύπαρξη ή η φύση του προϊόντος·

β) τα κύρια χαρακτηριστικά του προϊόντος όπως είναι η διαθεσιμότητα, τα οφέλη, οι κίνδυνοι, η εκτέλεση, η σύνθεση, τα συνοδευτικά εξαρτήματα, η μετά την πώληση υποστήριξη προς τον καταναλωτή και η αντιμετώπιση των παραπόνων, η μέθοδος και η ημερομηνία κατασκευής ή παροχής, η παράδοση, η καταλληλότητα, η χρήση, η ποσότητα, οι προδιαγραφές, η γεωγραφική ή εμπορική προέλευση ή τα αναμενόμενα από τη χρήση του προϊόντος αποτελέσματα, ή τα αποτελέσματα και τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των δοκιμών ή ελέγχων του προϊόντος·

γ) έκταση των δεσμεύσεων του εμπορευομένου, τα κίνητρα για την εμπορική πρακτική και η φύση της διαδικασίας πωλήσεων, κάθε δήλωση ή σύμβολο που αφορά άμεση ή έμμεση χορηγία ή έγκριση του εμπορευομένου ή του προϊόντος·

δ) η τιμή ή ο τρόπος υπολογισμού της ή η ύπαρξη ειδικής πλεονεκτικής τιμής·

ε) η ανάγκη υπηρεσίας, ανταλλακτικού, αντικατάστασης ή επισκευής·

στ) η φύση, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τα δικαιώματα του εμπορευομένου ή του πράκτορά του, όπως είναι η ταυτότητα και τα περιουσιακά στοιχεία του, τα προσόντα του, η ιδιότητα, η έγκριση, η εταιρική σχέση ή η σύνδεση και η κυριότητα δικαιωμάτων βιομηχανικής, εμπορικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας, ή τα βραβεία και οι διακρίσεις του·

ζ) τα δικαιώματα του καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αντικατάστασης ή επιστροφής κατά την οδηγία 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών [8], ή των κινδύνων που μπορεί να αντιμετωπίσει ο καταναλωτής.

2. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται επίσης παραπλανητική όταν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, οδηγεί ή ενδέχεται να οδηγήσει το μέσο καταναλωτή να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε, και η πρακτική περιλαμβάνει:

α) κάθε μάρκετινγκ προϊόντος, συμπεριλαμβανομένης της συγκριτικής διαφήμισης, που δημιουργεί σύγχυση με προϊόντα, εμπορικά σήματα, εμπορικές επωνυμίες και άλλα διακριτικά γνωρίσματα ενός ανταγωνιστή·

β) μη συμμόρφωση του εμπορευομένου προς τις δεσμεύσεις που περιέχουν κώδικες συμπεριφοράς με τους οποίους ανέλαβε να δεσμευτεί, όταν:

i) η δέσμευση δεν είναι προγραμματική αλλά είναι ρητή και μπορεί να εξακριβωθεί,

και

ii) ο εμπορευόμενος αναφέρει σε μια εμπορική πρακτική ότι δεσμεύεται από τον κώδικα.

Άρθρο 7

Παραπλανητικές παραλείψεις

1. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, καθώς και των περιορισμών του συγκεκριμένου μέσου επικοινωνίας, παραλείπει ουσιώδεις πληροφορίες που χρειάζεται ο μέσος καταναλωτής, ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο, για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής, και ως εκ τούτου τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε.

2. Παραπλανητική παράλειψη τεκμαίρεται και όταν ο εμπορευόμενος αποκρύπτει ουσιώδεις πληροφορίες ή τις παρέχει κατά τρόπο ασαφή, ακατάληπτο, διφορούμενο ή εκτός χρόνου κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, λαμβανομένων υπόψη των ζητημάτων που περιγράφονται στην εν λόγω παράγραφο, ή όταν δεν προσδιορίζει την εμπορική επιδίωξη της εμπορικής πρακτικής, εφόσον αυτή δεν είναι ήδη προφανής από το συγκεκριμένο πλαίσιο και όταν, και στις δύο περιπτώσεις, τούτο έχει ή ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα να λάβει ο μέσος καταναλωτής απόφαση για συναλλαγή την οποία, διαφορετικά, δεν θα είχε λάβει.

3. Όταν το μέσο που χρησιμοποιείται για την ανακοίνωση της εμπορικής πρακτικής επιβάλλει περιορισμούς τόπου ή χρόνου, οι περιορισμοί αυτοί καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει ο εμπορευόμενος για να καταστήσει την πληροφορία προσιτή στους καταναλωτές με άλλο τρόπο, λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να καθοριστεί αν η πληροφορία έχει παραλειφθεί.

4. Στην περίπτωση της πρόσκλησης για αγορά, θεωρούνται ουσιώδεις οι ακόλουθες πληροφορίες, εάν δεν είναι ήδη προφανείς από το συγκεκριμένο πλαίσιο:

α) τα κύρια χαρακτηριστικά του προϊόντος, στο βαθμό που ενδείκνυνται σε σχέση με το μέσο και το προϊόν·

β) η γεωγραφική διεύθυνση και η ταυτότητα του εμπορευομένου, όπως η εμπορική επωνυμία του και όπου ενδείκνυται, η γεωγραφική διεύθυνση και η ταυτότητα του εμπορευομένου για λογαριασμό του οποίου ενεργεί·

γ) η τιμή, συμπεριλαμβανομένων των φόρων, ή αν, λόγω της φύσεως του προϊόντος, η τιμή δεν μπορεί ευλόγως να καθοριστεί εκ των προτέρων, ο τρόπος με τον οποίο υπολογίζεται η τιμή, και, όπου ενδείκνυται, όλες οι πρόσθετες επιβαρύνσεις αποστολής, παράδοσης ή ταχυδρομείου ή, όταν αυτές οι επιβαρύνσεις ευλόγως δεν μπορούν να υπολογιστούν εκ των προτέρων, το γεγονός ότι μπορεί να απαιτηθούν τέτοιες πρόσθετες επιβαρύνσεις·

δ) οι ρυθμίσεις για την πληρωμή, παράδοση, εκτέλεση και αντιμετώπιση παραπόνων, εφόσον αποκλίνουν από τις απαιτήσεις επαγγελματικής ευσυνειδησίας·

ε) για προϊόντα και συναλλαγές όπου υφίσταται δικαίωμα υπαναχώρησης ή ακύρωσης, η ύπαρξη αυτού του δικαιώματος.

5. Οι απαιτήσεις παροχής πληροφοριών που θεσπίζονται από το κοινοτικό δίκαιο, σχετικά με την εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης ή του μάρκετινγκ, των οποίων ενδεικτικός κατάλογος περιλαμβάνεται στο παράρτημα II, θεωρούνται ουσιώδεις.

Τμήμα 2

Επιθετικές εμπορικές πρακτικές

Άρθρο 8

Επιθετικές εμπορικές πρακτικές

Μια εμπορική πρακτική θεωρείται επιθετική εάν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, χρησιμοποιεί παρενόχληση, καταναγκασμό, συμπεριλαμβανομένης και της άσκησης σωματικής βίας, ή κατάχρηση επιρροής και, ως εκ τούτου, παρεμποδίζει σημαντικά ή ενδέχεται να παρεμποδίσει σημαντικά την ελευθερία επιλογής ή συμπεριφοράς του μέσου καταναλωτή ως προς το προϊόν, με αποτέλεσμα να τον οδηγεί ή να είναι πιθανόν να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής που διαφορετικά δεν θα ελάμβανε.

Άρθρο 9

Παρενόχληση, καταναγκασμός ή κατάχρηση επιρροής

Για να προσδιοριστεί κατά πόσον μια εμπορική πρακτική κάνει χρήση παρενόχλησης, καταναγκασμού, συμπεριλαμβανομένης της άσκησης σωματικής βίας, ή κατάχρησης επιρροής πρέπει να συνεκτιμώνται τα ακόλουθα:

α) η χρονική στιγμή, ο τόπος, η φύση ή η επιμονή·

β) η χρήση απειλητικών ή προσβλητικών εκφράσεων ή συμπεριφοράς·

γ) η εκμετάλλευση, από τον εμπορευόμενο, κάθε συγκεκριμένης ατυχίας ή περίπτωσης, την οποία γνωρίζει και η οποία είναι τόσο σοβαρή ώστε να διαταράσσει την κρίση του καταναλωτή, προκειμένου να επηρεάσει την απόφασή του όσον αφορά το προϊόν·

δ) κάθε επαχθές ή δυσανάλογο μη συμβατικό εμπόδιο που επιβάλλει ο εμπορευόμενος σε περίπτωση που ο καταναλωτής επιθυμεί να ασκήσει τα δικαιώματά του στο πλαίσιο της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων λύσης της σύμβασης ή μετάβασης σε άλλο προϊόν ή σε άλλον εμπορευόμενο·

ε) κάθε απειλή για λήψη μέτρου που δεν μπορεί να ληφθεί νομίμως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

ΚΩΔΙΚΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Άρθρο 10

Κώδικες συμπεριφοράς

Η παρούσα οδηγία δεν αποκλείει τον έλεγχο αθέμιτων εμπορικών πρακτικών από ιδιοκτήτες κωδίκων συμπεριφοράς, τον οποίο ενδεχομένως ενθαρρύνουν τα κράτη μέλη, ούτε και την προσφυγή σε τέτοιους φορείς από τα πρόσωπα ή τις οργανώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 11, εφόσον οι διαδικασίες ενώπιον των φορέων αυτών προβλέπονται επιπροσθέτως των δικαστικών ή διοικητικών προσφυγών που αναφέρονται στο εν λόγω άρθρο.

Η προσφυγή σε παρόμοιους φορείς ελέγχου δεν σημαίνει ποτέ παραίτηση από το δικαίωμα δικαστικής ή διοικητικής προσφυγής κατά το άρθρο 11 της παρούσας οδηγίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 11

Επιβολή του νόμου

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε να υπάρχουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών προκειμένου να διασφαλίσουν τη συμμόρφωση με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας προς το συμφέρον των καταναλωτών.

Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις βάσει των οποίων τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που κατά την εθνική νομοθεσία έχουν έννομο συμφέρον για την καταπολέμηση αθέμιτων εμπορικών πρακτικών, συμπεριλαμβανομένων των ανταγωνιστών, θα μπορούν:

α) να προσβάλλουν δικαστικά την αθέμιτη αυτή πρακτική,

και/ή

β) να φέρουν τη διαφήμιση αυτή ενώπιον διοικητικού οργάνου αρμόδιου είτε να αποφασίσει σχετικά με τις προσφυγές είτε να κινήσει τις κατάλληλες νόμιμες διαδικασίες.

Κάθε κράτος μέλος αποφασίζει το ίδιο ποια από τις παραπάνω διαδικασίες θα ισχύσει και αν θα πρέπει το δικαστήριο ή το διοικητικό όργανο να έχει το δικαίωμα να απαιτήσει, προτού επιληφθεί της υποθέσεως, να έχει γίνει προηγουμένως προσφυγή σε άλλα υπάρχοντα μέσα διακανονισμού της διαφοράς, συμπεριλαμβανομένων των αναφερομένων στο άρθρο 10. Οι διαδικασίες αυτές διατίθενται ανεξάρτητα από το εάν οι θιγόμενοι καταναλωτές βρίσκονται στην επικράτεια του κράτους μέλους όπου έχει την έδρα του ο εμπορευόμενος ή σε άλλο κράτος μέλος.

Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν:

α) κατά πόσον οι προσφυγές αυτές μπορούν να στρέφονται χωριστά ή από κοινού κατά ενός αριθμού εμπορευομένων του ίδιου οικονομικού τομέα

και

β) κατά πόσον οι προσφυγές αυτές μπορούν να στρέφονται κατά ιδιοκτήτη κώδικα, εφόσον ο εν λόγω κώδικας προωθεί τη μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του νόμου.

2. Στα πλαίσια των νομοθετικών διατάξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 1, τα κράτη μέλη αναθέτουν στα δικαστήρια ή τις διοικητικές αρχές εξουσίες βάσει των οποίων μπορούν, όταν κρίνουν τα μέτρα αυτά αναγκαία και, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα εμπλεκόμενα συμφέροντα και ιδιαίτερα το δημόσιο συμφέρον:

α) να διατάζουν την παύση των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ή να παραπέμπουν το ζήτημα στα αρμόδια δικαστήρια προς έκδοση απόφασης για την παύση των πρακτικών αυτών,

ή

β) στην περίπτωση που η αθέμιτη εμπορική πρακτική δεν έχει ακόμη εφαρμοστεί αλλά επίκειται η εφαρμογή της, να την απαγορεύουν ή να παραπέμπουν το ζήτημα στα αρμόδια δικαστήρια προς έκδοση απόφασης για την απαγόρευση της πρακτικής,

έστω και αν δεν αποδεικνύεται πραγματική ζημία ή βλάβη, ούτε δόλος ή αμέλεια εκ μέρους του εμπορευομένου.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν, επιπλέον, ότι τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορούν να ληφθούν στα πλαίσια της ταχείας διαδικασίας:

- είτε με προσωρινή ισχύ,

- είτε με οριστική ισχύ,

εξυπακούεται ότι εναπόκειται σε κάθε κράτος μέλος να επιλέξει μεταξύ των δύο αυτών λύσεων.

Επιπλέον, προκειμένου να εξαλειφθούν τα συνεχιζόμενα αποτελέσματα αθέμιτης εμπορικής πρακτικής η παύση της οποίας έχει διαταχθεί με οριστική απόφαση, τα κράτη μέλη μπορούν να αναθέτουν στα δικαστήρια ή τις διοικητικές αρχές εξουσίες, βάσει των οποίων δύνανται:

α) να απαιτούν τη δημοσίευση της προαναφερόμενης απόφασης εν τω συνόλω της ή εν μέρει, με τη μορφή που κρίνουν κατάλληλη·

β) να απαιτούν, επιπλέον, τη δημοσίευση επανορθωτικής δήλωσης.

3. Τα διοικητικά όργανα τα οποία προβλέπονται στην παράγραφο 1, πρέπει:

α) να έχουν τέτοια σύνθεση ώστε να μη γεννώνται αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία τους·

β) να έχουν επαρκείς εξουσίες, όταν αποφαινόμενοι σχετικά με τις προσφυγές ώστε να ασκούν εποπτεία και να επιβάλλουν την τήρηση των αποφάσεών τους με αποτελεσματικό τρόπο·

γ) καταρχήν, να αιτιολογούν τις αποφάσεις τους.

Εφόσον οι εξουσίες που προβλέπονται στην παράγραφο 2 ασκούνται αποκλειστικά από διοικητικό όργανο, οι αποφάσεις του πρέπει πάντοτε να είναι αιτιολογημένες. Ακόμη, στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να θεσπιστούν διαδικασίες με τις οποίες θα είναι δυνατό να προσβληθεί δικαστικά κάθε καταχρηστική ή αδικαιολόγητη άσκηση των εξουσιών του διοικητικού οργάνου ή κάθε καταχρηστική ή αδικαιολόγητη παράλειψη άσκησης των εξουσιών αυτών.

Άρθρο 12

Δικαστήρια και διοικητικές αρχές: τεκμηρίωση ισχυρισμών

Τα κράτη μέλη αναθέτουν στα δικαστήρια ή σε διοικητικές αρχές εξουσίες, βάσει των οποίων, κατά την εκδίκαση των δικαστικών ή διοικητικών προσφυγών του άρθρου 11, δύνανται:

α) να ζητούν από τον εμπορευόμενο να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία σχετικά με την ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών που αναφέρονται σε μια εμπορική πρακτική, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο, επί τη βάσει των δεδομένων της συγκεκριμένης υπόθεσης και λαμβάνοντας υπόψη τα έννομα συμφέροντα του εμπορευομένου και των λοιπών διαδίκων,

και

β) να θεωρούν ανακριβείς τους πραγματικούς ισχυρισμούς, εφόσον τα αποδεικτικά στοιχεία που ζητούνται σύμφωνα με το στοιχείο α) δεν προσκομίστούν ή θεωρηθούν ανεπαρκή από το δικαστήριο ή τη διοικητική αρχή.

Άρθρο 13

Κυρώσεις

Τα κράτη μέλη καθορίζουν κυρώσεις για παραβάσεις των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται κατ' εφαρμογή της παρούσας οδηγίας και λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την εξασφάλιση της επιβολής αυτών των κυρώσεων. Οι κυρώσεις αυτές πρέπει να είναι αποτελεσματικές, αναλογικές και αποτρεπτικές.

Άρθρο 14

Τροποποιήσεις της οδηγίας 84/450/ΕΟΚ

Η οδηγία 84/450/ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

"Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία σκοπό έχει την προστασία των εμπορευομένων από την παραπλανητική διαφήμιση και τις αθέμιτες συνέπειές της και τον καθορισμό των όρων υπό τους οποίους επιτρέπεται η συγκριτική διαφήμιση."

2. Στο άρθρο 2:

- το σημείο 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

"3. "εμπορευόμενος": κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι σχετίζονται με την εμπορική, βιοτεχνική, επιχειρηματική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα και κάθε πρόσωπο το οποίο ενεργεί εξ ονόματος ή για λογαριασμό του εμπορευόμενου."

προστίθεται το ακόλουθο σημείο:

"4. "ιδιοκτήτης κώδικα": κάθε οντότητα, συμπεριλαμβανομένων ενός εμπορευομένου ή μιας ομάδας εμπορευομένων, η οποία είναι υπεύθυνη για τη διατύπωση και την αναθεώρηση ενός κώδικα συμπεριφοράς ή/και για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τον κώδικα όσων αναλαμβάνουν να δεσμεύονται από τον κώδικα."

3. Το άρθρο 3α αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

"Άρθρο 3α

1. Η συγκριτική διαφήμιση επιτρέπεται, όσον αφορά τη σύγκριση, όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν είναι παραπλανητική σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 2, το άρθρο 3 και το άρθρο 7 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας ή τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά [9]·

β) συγκρίνει αγαθά ή υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ίδιες ανάγκες ή έχουν τους ίδιους στόχους ·

γ) συγκρίνει κατά τρόπο αντικειμενικό ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά που είναι ουσιώδη, συναφή, εξακριβώσιμα, και αντιπροσωπευτικά των εν λόγω αγαθών και υπηρεσιών, στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και η τιμή·

δ) δεν έχει ως συνέπεια τη δυσφήμιση ή την υποτίμηση των σημάτων, εμπορικών επωνυμιών, άλλων διακριτικών σημείων, αγαθών, υπηρεσιών, δραστηριοτήτων ή της κατάστασης ενός ανταγωνιστή·

ε) για προϊόντα με ονομασία προέλευσης, αφορά σε κάθε περίπτωση προϊόντα με την ίδια ονομασία προέλευσης·

στ) δεν επωφελείται αθέμιτα από τη φήμη σήματος, εμπορικής επωνυμίας ή άλλων διακριτικών σημείων ανταγωνιστή ή από τα δηλωτικά καταγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων·

ζ) δεν παρουσιάζει ένα αγαθό ή μια υπηρεσία ως απομίμηση ή αντίγραφο αγαθού ή υπηρεσίας που φέρουν σήμα κατατεθέν ή εμπορική επωνυμία·

η) δεν δημιουργεί σύγχυση μεταξύ εμπορευομένων, μεταξύ διαφημιστή και ανταγωνιστή ή μεταξύ των εμπορικών σημάτων, των εμπορικών επωνυμιών, άλλων διακριτικών γνωρισμάτων, αγαθών ή υπηρεσιών του διαφημιστή και του ανταγωνιστή.

.

4. Το άρθρο 4 παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

"1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι υπάρχουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση της παραπλανητικής διαφήμισης ώστε να επιβληθεί η συμμόρφωση με τις διατάξεις για τη συγκριτική διαφήμιση προς το συμφέρον των εμπορευομένων και των ανταγωνιστών. Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, έχουν έννομο συμφέρον να απαγορευθεί η παραπλανητική διαφήμιση ή να ρυθμιστεί η συγκριτική διαφήμιση δύνανται:

α) να προσφύγουν στα δικαστήρια κατά της εν λόγω διαφήμισης,

ή

β) να προσφύγουν κατά της διαφήμισης αυτής ενώπιον διοικητικής αρχής η οποία είναι αρμόδια είτε να αποφασίσει σχετικά με την καταγγελία είτε να παραπέμψει το ζήτημα στο αρμόδιο δικαστήριο.

Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν ποια από τις παραπάνω διαδικασίες θα ισχύσει και αν θα πρέπει το δικαστήριο ή οι διοικητικές αρχές να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν την προηγούμενη άσκηση άλλων υφιστάμενων μέσων για την αντιμετώπιση των καταγγελιών, συμπεριλαμβανομένων των αναφερομένων στο άρθρο 5.

Εναπόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν:

α) κατά πόσον οι προσφυγές αυτές μπορούν να στρέφονται χωριστά ή από κοινού κατά ενός αριθμού εμπορευομένων του ίδιου οικονομικού τομέα,

και

β) κατά πόσον οι προσφυγές αυτές μπορούν να στρέφονται κατά ιδιοκτήτη κώδικα, όταν ο εν λόγω κώδικας προωθεί τη μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του νόμου."

5. Το άρθρο 7 παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

"1. Η παρούσα οδηγία δεν κωλύει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν διατάξεις οι οποίες παρέχουν μεγαλύτερη προστασία στους εμπορευομένους και τους ανταγωνιστές έναντι της παραπλανητικής διαφήμισης"

.

Άρθρο 15

Τροποποίηση της οδηγίας 97/7/EK και της οδηγίας 2002/65/EK

1. Το άρθρο 9 της οδηγίας 97/7/EK αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

"Άρθρο 9

Παροχή μη παραγγελθέντων

Λαμβάνοντας υπόψη την απαγόρευση παροχής μη παραγγελθέντων που θεσπίζεται με την οδηγία 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά [10], τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα προκειμένου να απαλλάσσεται ο καταναλωτής από κάθε είδους καταβολή στην περίπτωση παροχής μη παραγγελθέντων, η έλλειψη απάντησης δεν συνιστά συναίνεση.

.

2. Το άρθρο 9 της οδηγίας 2002/65/EK αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

"Άρθρο 9

Λαμβάνοντας υπόψη την απαγόρευση παροχής μη παραγγελθέντων που θεσπίζεται με την οδηγία 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά [11] και με την επιφύλαξη της νομοθεσίας των κρατών μελών σχετικά με τη σιωπηρή ανανέωση των εξ αποστάσεως συμβάσεων, όταν οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν τη σιωπηρή ανανέωση, τα κράτη μέλη λαμβάνουν μέτρα προκειμένου να απαλλάσσεται ο καταναλωτής από κάθε υποχρέωση. Στην περίπτωση παροχής μη παραγγελθέντων, η έλλειψη απάντησης δεν συνιστά συναίνεση.

.

Άρθρο 16

Τροποποίηση της οδηγίας 98/27/EK και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004

1. Στο παράρτημα της οδηγίας 98/27/EK, το σημείο 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο:

"1. Οδηγία 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22)"

.

2. Στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2004, για τη συνεργασία των εθνικών αρχών που είναι υπεύθυνες για την εφαρμογή της νομοθεσίας προστασίας του καταναλωτή ("κανονισμός συνεργασίας για την προστασία του καταναλωτή") [12], προστίθεται το ακόλουθο σημείο:

"16. Οδηγία 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, σχετικά με τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22)"

.

Άρθρο 17

Ενημέρωση

Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την ενημέρωση του καταναλωτή σχετικά με τη μεταφορά της παρούσας οδηγίας στο εσωτερικό δίκαιο και ενθαρρύνουν, όπου χρειάζεται, τους εμπορευομένους και τους ιδιοκτήτες κώδικα να ενημερώνουν τους καταναλωτές για τους κώδικες συμπεριφοράς τους.

Άρθρο 18

Αναθεώρηση

1. Η Επιτροπή, όχι αργότερα από τις 12 Ιουνίου 2011, υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο συνολική έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας και ειδικότερα του άρθρου 3 παράγραφος 9 και του άρθρου 4 και του παραρτήματος Ι αυτής, το πεδίο περαιτέρω εναρμόνισης και απλούστευσης του κοινοτικού δικαίου σχετικά με την προστασία των καταναλωτών και, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 3 παράγραφος 5 αυτής, τα μέτρα που ενδεχομένως πρέπει να ληφθούν σε κοινοτικό επίπεδο, προκειμένου να διασφαλιστεί η διατήρηση των ενδεδειγμένων επιπέδων προστασίας των καταναλωτών. Η έκθεση συνοδεύεται, εφόσον είναι αναγκαίο, από πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας ή άλλων σχετικών τμημάτων του κοινοτικού δικαίου.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο προσπαθούν να ενεργήσουν, σύμφωνα με τη συνθήκη, μέσα σε δύο χρόνια μετά την υποβολή πρότασης εκ μέρους της Επιτροπής σύμφωνα με την παράγραφο 1.

Άρθρο 19

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο

Τα κράτη μέλη θεσπίζουν και δημοσιεύουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 12 Ιουνίου 2007. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά και ενημερώνουν την Επιτροπή χωρίς καθυστέρηση για κάθε επακόλουθη αλλαγή.

Εφαρμόζουν τις διατάξεις αυτές έως τις 12 Δεκεμβρίου 2007. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις ανωτέρω διατάξεις, αυτές περιέχουν αναφορά στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την αναφορά αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Άρθρο 20

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την πρώτη ημέρα από τη δημοσίευσή της στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Άρθρο 21

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 11 Μαΐου 2005.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. P. Borrell Fontelles

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

N. Schmit

[1] ΕΕ C 108 της 30.4.2004, σ. 81.

[2] Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 20ής Απριλίου 2004 (ΕΕ C 104 Ε της 30.4.2004, σ. 260), κοινή θέση του Συμβουλίου της 15ης Νοεμβρίου 2004 (ΕΕ C 38 Ε της 15.2.2005, σ. 1), θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 24ης Φεβρουαρίου 2005 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 12ης Απριλίου 2005.

[3] ΕΕ L 250 της 19.9.1984, σ. 17· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 290 της 23.10.1997, σ. 18).

[4] ΕΕ L 144 της 4.6.1997, σ. 19· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2002/65/ΕΚ (ΕΕ L 271 της 9.10.2002, σ. 16).

[5] ΕΕ L 166 της 11.6.1998, σ. 51· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2002/65/ΕΚ.

[6] ΕΕ L 271 της 9.10.2002, σ. 16.

[7] ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37.

[8] ΕΕ L 171 της 7.7.1999, σ. 12.

[9] ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22."

[10] ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22"

[11] ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22."

[12] ΕΕ L 364 της 9.12.2004, σ. 1.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ, ΥΠΟ ΟΠΟΙΕΣΔΗΠΟΤΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ, ΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΑΘΕΜΙΤΕΣ

Παραπλανητικές εμπορικές πρακτικές

1. Ισχυρισμός ότι πρόκειται για συμβαλλόμενο σε κώδικα συμπεριφοράς ενώ ο εμπορευόμενος δεν είναι συμβαλλόμενος.
2. Χρησιμοποίηση σήματος trust, ποιοτικού σήματος ή αντίστοιχου διακριτικού χωρίς την αντίστοιχη άδεια.
3. Ισχυρισμός ότι ένας κώδικας συμπεριφοράς έχει την έγκριση δημόσιου ή άλλου φορέα ενώ δεν την έχει.
4. Ισχυρισμός ότι ο εμπορευόμενος (συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών πρακτικών του) ή ένα προϊόν έχει την έγκριση, την επικύρωση ή την άδεια δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα ενώ δεν την έχει, ή παρόμοιος ισχυρισμός ο οποίος δεν ανταποκρίνεται στους όρους της έγκρισης, της επικύρωσης ή της άδειας.
5. Πρόσκληση για αγορά προϊόντων σε μια καθορισμένη τιμή, χωρίς να γίνεται γνωστή η ύπαρξη των οποιωνδήποτε εύλογων λόγων μπορεί να έχει ο εμπορευόμενος να πιστεύει ότι δεν θα μπορέσει να προμηθεύσει ή να αναθέσει σε άλλο εμπορευόμενο να προμηθεύσει τα προϊόντα αυτά ή ισοδύναμά τους στην τιμή αυτή μέσα σε εύλογο διάστημα και σε εύλογες ποσότητες, λαμβανομένου υπόψη του προϊόντος της κλίμακας διαφήμισης του προϊόντος και της τιμής που προσφέρεται (διαφήμιση "δόλωμα").
6. Πρόσκληση για αγορά προϊόντων σε καθορισμένη τιμή και στη συνέχεια:
 - α) άρνηση επίδειξης του διαφημιζόμενου προϊόντος στους καταναλωτές,
 - ή

β) άρνηση λήψης παραγγελιών για το προϊόν ή παράδοσή τους σε εύλογο χρόνο,

ή

γ) επίδειξη ενός ελαττωματικού δείγματός του,

με πρόθεση προώθησης ενός άλλου προϊόντος ("δόλωμα και μεταστροφή").

7. Ψευδής δήλωση ότι το προϊόν θα είναι διαθέσιμο για πολύ περιορισμένο χρονικό διάστημα, ή ότι θα διατίθεται μόνο υπό ειδικούς όρους επί πολύ περιορισμένο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να προκληθεί η λήψη άμεσης απόφασης και να στερηθεί από τους καταναλωτές η δυνατότητα ή ο χρόνος να προβούν σε τεκμηριωμένη επιλογή.

8. Ανάληψη της υποχρέωσης παροχής υπηρεσιών υποστήριξης μετά την πώληση σε καταναλωτές με τους οποίους ο εμπορευόμενος είχε επικοινωνήσει πριν από τη συναλλαγή σε γλώσσα που δεν είναι επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο εμπορευόμενος και στη συνέχεια διάθεση αυτής της υπηρεσίας μόνο σε άλλη γλώσσα, χωρίς αυτό να έχει καταστεί γνωστό στον καταναλωτή πριν να δεσμευθεί για τη συναλλαγή.

9. Δήλωση ή με άλλο τρόπο δημιουργία της εντύπωσης ότι ένα προϊόν μπορεί να πωλείται νόμιμα ενώ δεν μπορεί.

10. Παρουσίαση των δικαιωμάτων που παρέχει ο νόμος στον καταναλωτή ως ειδικό χαρακτηριστικό της προσφοράς του εμπορευόμενου.

11. Χρήση ανακοινώσεων στα μέσα, για την προώθηση ενός προϊόντος, πληρωμένων από τον εμπορευόμενο, χωρίς αυτό να γίνεται σαφές από το περιεχόμενο της ανακοίνωσης ή από εικόνα ή ήχο σαφώς αναγνωρίσιμα από τον καταναλωτή (κεκαλυμμένη διαφήμιση), με την επιφύλαξη της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ [1].

12. Διατύπωση ουσιωδώς ανακριβούς ισχυρισμού όσον αφορά τη φύση ή την έκταση του κινδύνου για την προσωπική ασφάλεια του καταναλωτή ή της οικογένειάς του αν ο καταναλωτής δεν αγοράσει το προϊόν.

13. Προώθηση παρόμοιου προϊόντος με εκείνο που προσφέρει συγκεκριμένος κατασκευαστής, με τέτοιο τρόπο ώστε να παραπλανάται σκοπίμως ο καταναλωτής ότι έχει κατασκευασθεί από τον συγκεκριμένο κατασκευαστή, ακόμα και όταν δεν συμβαίνει αυτό.

14. Δημιουργία, λειτουργία ή προώθηση ενός πυραμιδωτού συστήματος πωλήσεων, όπου ο καταναλωτής θεωρεί ότι έχει την ευκαιρία να έχει όφελος περισσότερο με την εισαγωγή άλλων καταναλωτών στο σύστημα παρά με την πώληση ή την κατανάλωση των προϊόντων.

15. Ισχυρισμός ότι ο εμπορευόμενος πρόκειται να σταματήσει τη δραστηριότητά του ή να μετακομίσει, ενώ αυτό δεν ισχύει.

16. Ισχυρισμός ότι τα προϊόντα μπορούν να διευκολύνουν το κέρδος σε τυχερά παιχνίδια.

17. Αναληθής ισχυρισμός ότι προϊόν είναι σε θέση να θεραπεύει ασθένεια, δυσλειτουργίες ή δυσμορφίες.
18. Διάδοση ουσιωδώς ανακριβών πληροφοριών σχετικά με τις συνθήκες της αγοράς ή τη δυνατότητα εύρεσης του προϊόντος, προκειμένου να παροτρυνθεί ο καταναλωτής να αποκτήσει το προϊόν υπό όρους λιγότερο ευνοϊκούς από ό,τι στις κανονικές συνθήκες της αγοράς.
19. Ισχυρισμός σε μία εμπορική πρακτική διεξαγωγής διαγωνισμού ή καταβολής επάθλων χωρίς τη χορήγηση των περιγραφόμενων επάθλων ή του ισοδυνάμου τους.
20. Περιγραφή του προϊόντος ως "δωρεάν", "χωρίς επιβάρυνση" ή αντίστοιχη αν ο καταναλωτής οφείλει να καταβάλει άλλη πληρωμή πλην του αναπόφευκτου κόστους για την απάντηση στην εμπορική πρακτική ή για την παραλαβή ή την παράδοση του αντικειμένου.
21. Προσθήκη στο υλικό μάρκετινγκ τιμολογίου ή αντίστοιχου εγγράφου με το οποίο ζητείται πληρωμή και το οποίο παρέχει στον καταναλωτή την εντύπωση ότι έχει ήδη παραγγείλει το προϊόν, ενώ αυτό δεν ισχύει.
22. Ψευδής ισχυρισμός ή δημιουργία της εντύπωσης ότι ο εμπορευόμενος δεν ενεργεί για σκοπούς που συνδέονται με την εμπορική δραστηριότητά του, την επιχείρηση, την τέχνη ή το επιτήδευσμά του, ή υποδυόμενος ψευδώς τον καταναλωτή.
23. Δημιουργία της ψευδούς εντύπωσης ότι οι υπηρεσίες μετά την πώληση του προϊόντος διατίθενται σε κράτος μέλος άλλο από αυτό στο οποίο πωλείται το προϊόν.
- Επιθετικές εμπορικές πρακτικές
24. Δημιουργία της εντύπωσης ότι ο καταναλωτής δεν μπορεί να εγκαταλείψει το χώρο έως ότου συναφθεί η σύμβαση.
25. Προσωπικές επισκέψεις στο σπίτι του καταναλωτή κατά τις οποίες αγνοείται το αίτημα του καταναλωτή για αποχώρηση ή μη επάνοδο, εκτός από περιστάσεις και στο βαθμό που αυτό δικαιολογείται, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, για να επιβληθεί η εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης.
26. Συνεχής και ανεπιθύμητη άγρα πελατών μέσω τηλεφώνου, φαξ ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλων μέσων εξ αποστάσεως, εκτός από περιστάσεις και στο βαθμό που αυτό δικαιολογείται, δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας, για να επιβληθεί εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης. Αυτό ισχύει υπό την επιφύλαξη του άρθρου 10 της οδηγίας 97/7/EK και των οδηγιών 95/46/EK [2] και 2002/58/EK.
27. Απαίτηση από τον καταναλωτή που επιθυμεί να προβάλει απαίτηση δυνάμει ασφαλιστήριου συμβολαίου να προσκομίσει έγγραφα που δεν θα μπορούσαν εύλογα να θεωρηθούν συναφή για την απόδειξη της αξίωσης ή συστηματική αποφυγή απάντησης στη σχετική αλληλογραφία, έτσι ώστε να αποθαρρυνθεί ο καταναλωτής από την άσκηση των συμβατικών του δικαιωμάτων.
28. Ένταξη σε διαφήμιση άμεσης πιεστικής πρόσκλησης προς τα παιδιά να αγοράσουν ή να πείσουν τους γονείς τους ή άλλα ενήλικα άτομα να τους αγοράσουν διαφημιζόμενα προϊόντα. Η διάταξη αυτή ισχύει υπό την επιφύλαξη του άρθρου 16 της οδηγίας 89/552/ΕΟΚ σχετικά με τις τηλεοπτικές μεταδόσεις.

29. Απαίτηση άμεσης ή μεταγενέστερης πληρωμής ή επιστροφής ή φύλαξης για προϊόντα που έχει προμηθεύσει ο εμπορευόμενος αλλά δεν έχουν παραγγελθεί από τον καταναλωτή, εκτός αν το προϊόν αποτελεί υποκατάστατο που παρέχεται σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 3 της οδηγίας 97/7/ΕΚ (παροχή μη παραγγελθέντων).

30. Ρητή ενημέρωση του καταναλωτή ότι αν δεν αγοράσει το προϊόν ή την υπηρεσία τίθεται σε κίνδυνο το επάγγελμα ή η ζωή του εμπορευόμενου.

31. Δημιουργία της ψευδούς εντύπωσης ότι ο καταναλωτής έχει ήδη κερδίσει, πρόκειται να κερδίσει, ή αν προβεί σε συγκεκριμένη ενέργεια, θα κερδίσει έπαθλο ή θα αποκομίσει άλλο αντίστοιχο όφελος, ενώ στην πραγματικότητα:

- δεν υφίσταται έπαθλο ή άλλο αντίστοιχο όφελος

ή

- η δυνατότητα διεκδίκησης του επάθλου ή άλλου οφέλους προϋποθέτει την καταβολή χρημάτων από τον καταναλωτή ή συνεπάγεται δαπάνη.

[1] Οδηγία 89/552/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 3ης Οκτωβρίου 1989, για το συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την άσκηση τηλεοπτικών δραστηριοτήτων (ΕΕ L 298 της 17.10.1989, σ. 23)· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 97/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 202 της 30.7.1997, σ. 60).

[2] Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31)· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1882/2003 (ΕΕ L 284 της 31.10.2003, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΟΥ ΚΑΘΟΡΙΖΟΥΝ ΚΑΝΟΝΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Άρθρα 4 και 5 της οδηγίας 97/7/ΕΚ.

Άρθρο 3 της οδηγίας 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 1990, για τα οργανωμένα ταξίδια και τις οργανωμένες διακοπές και περιηγήσεις [1].

Άρθρο 3 παράγραφος 3 της οδηγίας 94/47/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 1994, περί της προστασίας των αγοραστών ως προς ορισμένες πλευρές των συμβάσεων που αφορούν την απόκτηση δικαιώματος χρήσης ακινήτων υπό καθεστώς χρονομεριστικής μίσθωσης [2].

Άρθρο 3 παράγραφος 4 της οδηγίας 98/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, περί της προστασίας των καταναλωτών

όσον αφορά την αναγραφή των τιμών των προϊόντων που προσφέρονται στους καταναλωτές [3].

Άρθρα 86 έως 100 της οδηγίας 2001/83/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Νοεμβρίου 2001, περί κοινοτικού κώδικος για τα φάρμακα που προορίζονται για ανθρώπινη χρήση [4].

Άρθρα 5 και 6 της οδηγίας 2000/31/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 8ης Ιουνίου 2000, για ορισμένες νομικές πτυχές των υπηρεσιών της κοινωνίας της πληροφορίας, ιδίως του ηλεκτρονικού εμπορίου, στην εσωτερική αγορά ("Οδηγία για το ηλεκτρονικό εμπόριο") [5].

Άρθρο 1 στοιχείο δ) της οδηγίας 98/7/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 1998, για την τροποποίηση της οδηγίας 87/102/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που διέπουν την καταναλωτική πίστη [6].

Άρθρα 3 και 4 της οδηγίας 2002/65/EK.

Άρθρο 1 παράγραφος 9 της οδηγίας 2001/107/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2002, για την τροποποίηση της οδηγίας 85/611/ΕΟΚ του Συμβουλίου για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) όσον αφορά τη ρύθμιση των εταιρειών διαχείρισης και τα απλοποιημένα ενημερωτικά δελτία [7].

Άρθρα 12 και 13 της οδηγίας 2002/92/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση [8].

Άρθρο 36 της οδηγίας 2002/83/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Νοεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφάλιση ζωής [9].

Άρθρο 19 της οδηγίας 2004/39/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων [10].

Άρθρα 31 και 43 της οδηγίας 92/49/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουνίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την πρωτασφάλιση (τρίτη οδηγία για την πρωτασφάλιση εκτός της ασφάλειας ζωής) [11].

Άρθρα 5, 7 και 8 της οδηγίας 2003/71/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 4ης Νοεμβρίου 2003, σχετικά με το ενημερωτικό δελτίο που πρέπει να δημοσιεύεται κατά τη δημόσια προσφορά κινητών αξιών ή την εισαγωγή τους προς διαπραγμάτευση [12].

[1] ΕΕ L 158 της 23.6.1990, σ. 59.

[2] ΕΕ L 280 της 29.10.1994, σ. 83.

[3] ΕΕ L 80 της 18.3.1998, σ. 27.

[4] ΕΕ L 311 της 28.11.2001, σ. 67· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2004/27/ΕΚ (ΕΕ L 136 της 30.4.2004, σ. 34).

[5] ΕΕ L 178 της 17.7.2000, σ. 1.

[6] ΕΕ L 101 της 1.4.1998, σ. 17.

[7] ΕΕ L 41 της 13.2.2002, σ. 20.

[8] ΕΕ L 9 της 15.1.2003, σ. 3.

[9] ΕΕ L 345 της 19.12.2002, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2004/66/ΕΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 168 της 1.5.2004, σ. 35).

[10] ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1.

[11] ΕΕ L 228 της 11.8.1992, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2002/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 35 της 11.2.2003, σ. 1).

[12] ΕΕ L 345 της 31.12.2003, σ. 64.

Οδηγία 2006/114/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006 , για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση (κωδικοποίηση) (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Επίσημη Εφημερίδα αριθ. L 376 της 27/12/2006 σ. 0021 - 0027

Οδηγία 2006/114/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

της 12ης Δεκεμβρίου 2006

για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση

(κωδικοποίηση)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ
ΕΝΩΣΗΣ,

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής,

τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής [1],

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της Συνθήκης [2],

Εκτιμώντας τα εξής:

(1) Η οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Σεπτεμβρίου 1984, για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση [3], έχει επανειλημμένα τροποποιηθεί [4] ουσιαστικά. Είναι, ως εκ τούτου, σκόπιμη, για λόγους σαφήνειας και ορθολογισμού, η κωδικοποίησή της.

(2) Οι ισχύουσες στα κράτη μέλη νομοθεσίες για την παραπλανητική διαφήμιση διαφέρουν πολύ μεταξύ τους. Η διαφήμιση εκτείνεται και πέρα από τα σύνορα των κρατών μελών και έχει, συνεπώς, άμεσες επιπτώσεις στην ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

(3) Η παραπλανητική και η μη επιτρεπόμενη συγκριτική διαφήμιση μπορεί να οδηγήσει σε στρεβλώσεις του ανταγωνισμού μέσα στην εσωτερική αγορά.

(4) Η διαφήμιση, είτε καταλήγει στη σύναψη σύμβασης είτε όχι, επιδρά στην οικονομική κατάσταση των καταναλωτών και των εμπορευομένων.

(5) Οι διαφορές μεταξύ των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τη διαφήμιση που είναι παραπλανητική για τις επιχειρήσεις εμποδίζουν την πραγματοποίηση

διαφημιστικής εκστρατείας πέρα από τα εθνικά σύνορα και θίγουν, επομένως, την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων και την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

(6) Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς σημαίνει συνεπάγεται ευρύ φάσμα δυνατοτήτων επιλογής. Επειδή οι καταναλωτές και οι εμπορευόμενοι μπορούν και πρέπει να επωφελοούνται κατά το μέγιστο δυνατόν από την εσωτερική αγορά και επειδή η διαφήμιση συνιστά σημαντικότατο μέσο για την εμπορική διάθεση σε ολόκληρη την Κοινότητα κάθε αγαθού και υπηρεσίας, οι βασικές διατάξεις που διέπουν τη μορφή και το περιεχόμενο της συγκριτικής διαφήμισης θα πρέπει να είναι ενιαίες και οι όροι της χρήσης της συγκριτικής διαφήμισης στα κράτη μέλη θα πρέπει να εναρμονισθούν. Υπό τους όρους αυτούς, τούτο αναμένεται ότι θα συμβάλει στην αντικειμενική προβολή των πλεονεκτημάτων των διαφόρων συγκρίσιμων προϊόντων. Εξάλλου, η συγκριτική διαφήμιση μπορεί να τονώσει τον ανταγωνισμό μεταξύ των προμηθευτών αγαθών και υπηρεσιών προς όφελος των καταναλωτών.

(7) Θα έπρεπε να οριστούν τα ελάχιστα και αντικειμενικά κριτήρια για τον προσδιορισμό της παραπλανητικής διαφήμισης.

(8) Η συγκριτική διαφήμιση, εφόσον συγκρίνει ουσιώδη, συναφή, επαληθεύσιμα και αντιπροσωπευτικά στοιχεία και δεν είναι παραπλανητική, μπορεί να αποτελέσει θεμιτό μέσο ενημέρωσης των καταναλωτών προς το συμφέρον τους. Η έννοια της συγκριτικής διαφήμισης καλό είναι να είναι ευρεία, ώστε να καλύπτει όλους τους τρόπους συγκριτικής διαφήμισης.

(9) Θα πρέπει να τεθούν όροι υπό τους οποίους επιτρέπεται η συγκριτική διαφήμιση, όσον αφορά τη σύγκριση, με στόχο τον προσδιορισμό των πρακτικών συγκριτικής διαφήμισης που μπορούν να προκαλέσουν στρεβλώσεις στον ανταγωνισμό ή να είναι επιζήμιες για τους ανταγωνιστές και να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στις επιλογές των καταναλωτών. Οι εν λόγω όροι υπό τους οποίους επιτρέπεται η διαφήμιση θα πρέπει να περιλαμβάνουν κριτήρια αντικειμενικής σύγκρισης των στοιχείων των αγαθών και υπηρεσιών.

(10) Οι διεθνείς συμβάσεις για την πνευματική ιδιοκτησία καθώς και οι εθνικές διατάξεις περί συμβατικής και εξωσυμβατικής ευθύνης πρέπει να εφαρμόζονται όταν κατά τη συγκριτική διαφήμιση γίνεται αναφορά ή αναπαραγωγή των αποτελεσμάτων των συγκριτικών δοκιμών οι οποίες έχουν διεξαχθεί από τρίτους.

(11) Οι όροι της συγκριτικής διαφήμισης θα πρέπει να είναι σωρευτικοί και να πληρούνται στο σύνολό τους. Σύμφωνα με τη συνθήκη, η επιλογή της μορφής και των μεθόδων για την εφαρμογή των όρων αυτών πρέπει να επαφίεται στα κράτη μέλη, εφόσον η εν λόγω μορφή και οι μέθοδοι δεν καθορίζονται ήδη από την παρούσα οδηγία.

(12) Στα πλαίσια των όρων αυτών, θα πρέπει να λαμβάνονται ιδίως υπόψη οι διατάξεις που απορρέουν από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 510/2006 του Συμβουλίου, της 20ής Μαρτίου 2006, για την προστασία των γεωγραφικών ενδείξεων και των ονομασιών προέλευσης των γεωργικών προϊόντων και των τροφίμων [5], και ιδίως το άρθρο 13, και άλλες κοινοτικές διατάξεις που έχουν εγκριθεί στο γεωργικό τομέα.

(13) Το άρθρο 5 της πρώτης οδηγίας 89/104/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών περί σημάτων [6] παρέχει στο δικαιούχο καταχωρισμένου σήματος αποκλειστικό δικαίωμα το οποίο περιλαμβάνει το δικαίωμα να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί

κατά τις συναλλαγές σημείο πανομοιότυπο ή παρόμοιο προς το κατατεθέν σήμα για πανομοιότυπα προϊόντα ή υπηρεσίες ή, ενδεχομένως, ακόμη και για άλλα προϊόντα.

(14) Ωστόσο, μπορεί να είναι απαραίτητο, για την αποτελεσματική λειτουργία της συγκριτικής διαφήμισης, να προσδιορίζονται τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες ανταγωνισμού με μνεία του σήματος ή της εμπορικής επωνυμίας των οποίων ο ανταγωνιστής είναι δικαιούχος.

(15) Κατά την εν λόγω χρήση του σήματος ή της εμπορικής επωνυμίας ή άλλων διακριτικών σημείων άλλου εφόσον πληρούνται οι όροι που θέτει η παρούσα οδηγία, δεν παραβιάζεται αυτό το αποκλειστικό δικαίωμα, δεδομένου ότι η χρήση αυτή αποβλέπει μόνο στη διάκριση μεταξύ των δύο ανταγωνιστών και, κατά συνέπεια, στην αντικειμενική ανάδειξη των διαφορών.

(16) Τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που έχουν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, έννομο συμφέρον θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια να προσφεύγουν κατά της παραπλανητικής και της μη επιτρεπόμενης συγκριτικής διαφήμισης είτε ενώπιον δικαστηρίου είτε ενώπιον διοικητικού οργάνου, αρμόδιων να αποφασίζουν σχετικά με τις προσφυγές αυτές ή να κινούν τις κατάλληλες νόμιμες διαδικασίες.

(17) Τα δικαστήρια ή τα διοικητικά όργανα θα πρέπει να έχουν τις απαραίτητες εξουσίες, ώστε να μπορούν να διατάζουν ή να επιτυγχάνουν την παύση της παραπλανητικής και της μη επιτρεπόμενης συγκριτικής διαφήμισης. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μπορεί να είναι ενδεδειγμένο να απαγορευτεί μια παραπλανητική και τη μη επιτρεπόμενη συγκριτική διαφήμιση πριν ακόμα περιέλθει σε γνώση του κοινού. Αυτό, ωστόσο, δεν σημαίνει σε καμιά περίπτωση ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να θεσπίσουν κανόνες που θα προβλέπουν συστηματικό προληπτικό έλεγχο της διαφήμισης.

(18) Με τους εκούσιους ελέγχους που ασκούνται από αυτόνομους οργανισμούς για την εξάλειψη της παραπλανητικής και της μη επιτρεπόμενης συγκριτικής διαφήμισης μπορεί να αποφευχθεί η προσφυγή σε διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες και ότι, επομένως, οι έλεγχοι αυτοί πρέπει να ενθαρρυνθούν.

(19) Το βάρος αποδείξεως καθορίζεται από το εθνικό δίκαιο. Θα ήταν, ωστόσο, σκόπιμο να έχουν τα δικαστήρια και οι διοικητικές αρχές τη δυνατότητα να ζητούν από τους εμπορευόμενους να προσκομίσουν αποδεικτικά στοιχεία ως προς την ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών τους.

(20) Η ρύθμιση της συγκριτικής διαφήμισης, είναι αναγκαία για την ομαλή λειτουργία της εσωτερικής αγοράς, και συνεπώς απαιτείται δράση σε κοινοτικό επίπεδο. Η έκδοση οδηγίας είναι το κατάλληλο μέσο, διότι ορίζει ενιαίες γενικές αρχές και ταυτόχρονα επαφίεται στα κράτη μέλη η εκλογή του τύπου και του κατάλληλου τρόπου επίτευξης των στόχων. Είναι σύμφωνη και με την αρχή της επικουρικότητας.

(21) Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τις υποχρεώσεις των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής των οδηγιών, κατά το Παράρτημα I, Μέρος B,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η παρούσα οδηγία σκοπό έχει την προστασία των εμπορευομένων από την παραπλανητική διαφήμιση και τις αθέμιτες συνέπειές της και τον καθορισμό των όρων υπό τους οποίους επιτρέπεται η συγκριτική διαφήμιση.

Άρθρο 2

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοείται ως

α) "διαφήμιση": κάθε ανακοίνωση που γίνεται στο πλαίσιο εμπορικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας, με στόχο την προώθηση της προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων·

β) "παραπλανητική διαφήμιση": κάθε διαφήμιση που με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της παρουσίας της, παραπλανά ή ενδέχεται να παραπλανήσει τα πρόσωπα στα οποία απευθύνεται ή στων οποίων τη γνώση περιέχεται και που, εξαιτίας του απατηλού χαρακτήρα της, είναι ικανή να επηρεάσει την οικονομική τους συμπεριφορά ή που, για τους λόγους αυτούς, βλάπτει ή ενδέχεται να βλάψει έναν ανταγωνιστή·

γ) "συγκριτική διαφήμιση": κάθε διαφήμιση που κατονομάζει ρητά ή υπονοεί έναν ανταγωνιστή ή τα αγαθά και τις υπηρεσίες που προσφέρονται από έναν ανταγωνιστή·

δ) "εμπορευόμενος": κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι σχετίζονται με την εμπορική, βιοτεχνική, επιχειρηματική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα και κάθε πρόσωπο το οποίο ενεργεί εξ ονόματος ή για λογαριασμό του εμπορευόμενου·

ε) "ιδιοκτήτης κώδικα": κάθε οντότητα, συμπεριλαμβανομένων ενός εμπορευομένου ή ομάδας εμπορευομένων, υπεύθυνη για τη διατύπωση και την αναθεώρηση ενός κώδικα συμπεριφοράς ή/και για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τον κώδικα όσων αναλαμβάνουν να δεσμεύονται από αυτόν.

Άρθρο 3

Προκειμένου να εκτιμηθεί αν μια διαφήμιση είναι παραπλανητική, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της, και ιδίως οι ενδείξεις της σχετικά με:

α) τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των αγαθών ή υπηρεσιών, όπως διαθεσιμότητα, φύση, εκτέλεση, σύνθεση, μέθοδος και ημερομηνία κατασκευής ή παροχής, καταλληλότητα, χρήσεις, ποσότητα, προδιαγραφές, γεωγραφική καταγωγή ή εμπορική προέλευση ή τα αναμενόμενα από τη χρήση τους αποτελέσματα, ή τα αποτελέσματα και τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των δοκιμών ή ελέγχων των αγαθών ή των υπηρεσιών·

β) την τιμή ή τον τρόπο διαμόρφωσής της, καθώς και τους όρους υπό τους οποίους παρέχονται τα αγαθά ή οι υπηρεσίες·

γ) την ιδιότητα, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τα δικαιώματα του διαφημιζόμενου, όπως, π.χ., η ταυτότητα και η περιουσία του, οι ικανότητες και η κατοχή δικαιωμάτων βιομηχανικής, εμπορικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας, ή τα βραβεία και οι διακρίσεις του.

Άρθρο 4

Η συγκριτική διαφήμιση επιτρέπεται, όσον αφορά τη σύγκριση, όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν είναι παραπλανητική σύμφωνα με το άρθρο 2, στοιχείο β), το άρθρο 3 και το άρθρο 8, παράγραφος 1, της παρούσας οδηγίας ή τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 2005/29/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαΐου 2005, για τις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές στην εσωτερική αγορά της 11ης Μαΐου 2005 για την παραπλανητική και τη συγκριτική διαφήμιση [7].

β) συγκρίνει τα αγαθά ή υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ίδιες ανάγκες ή έχουν τους ίδιους στόχους·

γ) συγκρίνει κατά τρόπο αντικειμενικό ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά που είναι ουσιώδη, συναφή, εξακριβώσιμα, και αντιπροσωπευτικά των εν λόγω αγαθών και υπηρεσιών, στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και η τιμή·

δ) δεν έχει ως συνέπεια τη δυσφήμιση ή την υποτίμηση των σημάτων, εμπορικών επωνυμιών, άλλων διακριτικών σημείων, αγαθών, υπηρεσιών, δραστηριοτήτων ή της κατάστασης ενός ανταγωνιστή·

ε) για προϊόντα με ονομασία προέλευσης, αφορά σε κάθε περίπτωση προϊόντα με την ίδια ονομασία προέλευσης·

στ) δεν επωφελείται αθέμιτα από τη φήμη σήματος, εμπορικής επωνυμίας ή άλλων διακριτικών σημείων ανταγωνιστή ή από τα δηλωτικά καταγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων·

ζ) δεν παρουσιάζει αγαθό ή υπηρεσία ως απομίμηση ή αντίγραφο αγαθού ή υπηρεσίας που φέρουν σήμα κατατεθέν ή εμπορική επωνυμία·

η) δεν δημιουργεί σύγχυση μεταξύ εμπορευομένων, μεταξύ διαφημιστή και ανταγωνιστή ή μεταξύ των εμπορικών σημάτων, των εμπορικών επωνυμιών, άλλων διακριτικών γνωρισμάτων, αγαθών ή υπηρεσιών του διαφημιστή και του ανταγωνιστή.

Άρθρο 5

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι υπάρχουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα για την καταπολέμηση της παραπλανητικής διαφήμισης και επιβάλλουν συμμόρφωση με τις διατάξεις για τη συγκριτική διαφήμιση προς το συμφέρον των εμπορευομένων και των ανταγωνιστών.

Τα μέσα αυτά περιλαμβάνουν νομοθετικές διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες τα πρόσωπα ή οι οργανώσεις που, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, έχουν έννομο συμφέρον να απαγορευθεί η παραπλανητική διαφήμιση ή να ρυθμιστεί η συγκριτική διαφήμιση δύνανται:

α) να προσφύγουν στα δικαστήρια κατά της εν λόγω διαφήμισης

ή

β) να προσφύγουν κατά της διαφήμισης αυτής ενώπιον διοικητικής αρχής η οποία είναι αρμόδια είτε να αποφασίσει σχετικά με την καταγγελία είτε να παραπέμψει το ζήτημα στο αρμόδιο δικαστήριο.

2. Απόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίσουν ποια από τις διαδικασίες της παραγράφου 1, δεύτερο εδάφιο, θα ισχύσει και αν θα πρέπει το δικαστήριο ή οι διοικητικές αρχές να έχουν τη δυνατότητα να απαιτούν την προηγούμενη άσκηση άλλων υφιστάμενων μέσων για την αντιμετώπιση των καταγγελιών, συμπεριλαμβανομένων των σημειούμενων στο άρθρο 6.

Απόκειται στα κράτη μέλη να αποφασίζουν:

α) εάν οι προσφυγές αυτές μπορούν να στρέφονται χωριστά ή από κοινού κατά ορισμένων εμπορευομένων του ίδιου οικονομικού τομέα·

και

β) εάν οι προσφυγές αυτές μπορούν να στρέφονται κατά ιδιοκτήτη κώδικα, όταν ο εν λόγω κώδικας προωθεί τη μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του νόμου.

3. Στο πλαίσιο των παραγράφων 1 και 2, τα κράτη μέλη παρέχουν στα δικαστήρια ή τα διοικητικά όργανα εξουσίες οι οποίες τους επιτρέπουν, στην περίπτωση που κρίνουν τα μέτρα αυτά αναγκαία για την προστασία όλων των εμπλεκόμενων συμφερόντων και ιδιαίτερα του γενικού συμφέροντος:

α) να διατάζουν την παύση της παραπλανητικής διαφήμισης ή της μη επιτρεπόμενης συγκριτικής διαφήμισης, ή να κινούν τις κατάλληλες δικαστικές διαδικασίες προς τούτο

ή

β) εάν η παραπλανητική διαφήμιση ή η μη επιτρεπόμενη συγκριτική διαφήμιση δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί, επίκειται όμως η δημοσίευσή της, να την απαγορεύουν ή να κινούν την οικεία δικαστική διαδικασία απαγόρευσης της δημοσίευσής αυτής.

Το πρώτο εδάφιο εφαρμόζεται έστω και αν δεν αποδεικνύεται ζημία ή πραγματική βλάβη, ούτε δόλος ή αμέλεια εκ μέρους του διαφημιζόμενου.

Τα κράτη μέλη προβλέπουν ότι τα μέτρα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορούν να ληφθούν στο πλαίσιο της ταχείας διαδικασίας είτε με προσωρινή ισχύ, είτε με οριστική ισχύ, στη διακριτική ευχέρεια του κράτους μέλους.

4. Προκειμένου να εξαλειφθούν οι συνεχιζόμενες συνέπειες παραπλανητικής διαφήμισης ή μη επιτρεπόμενης συγκριτικής διαφήμισης, η παύση της οποίας έχει διαταχθεί με τελεσίδικη απόφαση, τα κράτη μέλη μπορούν να απονέμουν στα δικαστήρια ή τα διοικητικά όργανα εξουσίες οι οποίες τους επιτρέπουν:

α) να απαιτούν τη δημοσίευση ολόκληρης της απόφασης ή μέρους της, με την μορφή που κρίνουν κατάλληλη·

β) να απαιτούν, επιπλέον, τη δημοσίευση της επανορθωτικής δήλωσης.

5. Οι διοικητικές αρχές, τις οποίες προβλέπει η παράγραφος, 1 δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β), πρέπει:

α) να έχουν τέτοια σύνθεση ώστε να μη γεννώνται αμφιβολίες ως προς την αμεροληψία τους·

β) να έχουν επαρκείς εξουσίες όταν αποφαινούνται σχετικά με τις προσφυγές ώστε να ασκούν εποπτεία και να επιβάλλουν την τήρηση των αποφάσεών τους με αποτελεσματικό τρόπο·

γ) κατ' αρχήν, να αιτιολογούν τις αποφάσεις τους.

6. Εφόσον οι εξουσίες κατά τις παραγράφους 3 και 4 ασκούνται αποκλειστικά από διοικητικό όργανο, οι αποφάσεις του πρέπει πάντοτε να είναι αιτιολογημένες. Στην περίπτωση αυτή, θα πρέπει να θεσπιστούν διαδικασίες με τις οποίες θα είναι δυνατό να προσβληθεί δικαστικά κάθε καταχρηστική ή αδικαιολόγητη άσκηση των εξουσιών του διοικητικού οργάνου ή κάθε καταχρηστική ή αδικαιολόγητη παράλειψη άσκησης των εξουσιών αυτών.

Άρθρο 6

Η παρούσα οδηγία δεν αποκλείει τον εκούσιο έλεγχο, ο οποίος μπορεί να ενθαρρυνθεί και από τα κράτη μέλη, της παραπλανητικής ή της συγκριτικής διαφήμισης από αυτόνομους οργανισμούς καθώς και την προσφυγή των κατ' άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, προσώπων ή οργανώσεων σε οργανισμούς αυτού του είδους, υπό την προϋπόθεση ότι υφίστανται διαδικασίες ενώπιον αυτών των οργανισμών πέραν των δικαστικών ή διοικητικών διαδικασιών που μνημονεύονται στο εν λόγω άρθρο.

Άρθρο 7

Τα κράτη μέλη παρέχουν στα δικαστήρια ή στα διοικητικά όργανα τις κατάλληλες αρμοδιότητες που τους επιτρέπουν, κατά τη διάρκεια αστικής ή διοικητικής διαδικασίας κατά την έννοια του άρθρου 5:

α) να απαιτούν να προσκομίζει ο διαφημιζόμενος αποδείξεις για την αντικειμενική ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών που περιέχονται στη διαφήμιση, εφόσον αυτό κρίνεται αναγκαίο στη συγκεκριμένη περίπτωση για την προστασία των νόμιμων συμφερόντων του διαφημιζόμενου και των λοιπών μερών που συμμετέχουν στη διαδικασία και σε περίπτωση συγκριτικής διαφήμισης να απαιτούν να προσκομίζει ο διαφημιζόμενος τις αποδείξεις αυτές σε βραχύ χρονικό διάστημα·

και

β) να θεωρούν ανακριβείς τους πραγματικούς ισχυρισμούς που περιέχονται στη διαφήμιση, εφόσον οι αποδείξεις που ζητούνται σύμφωνα με το στοιχείο α) δεν προσκομιστούν ή δεν αρκούν για να πεισθεί το δικαστήριο ή το διοικητικό όργανο.

Άρθρο 8

1. Η παρούσα οδηγία δεν κωλύει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να θεσπίζουν διατάξεις οι οποίες παρέχουν μεγαλύτερη προστασία στους εμπορευομένους και τους ανταγωνιστές έναντι της παραπλανητικής διαφήμισης.

Το πρώτο εδάφιο δεν εφαρμόζεται στη συγκριτική διαφήμιση όσον αφορά τη σύγκριση.

2. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εφαρμόζονται με την επιφύλαξη των κοινοτικών διατάξεων περί διαφήμισης συγκεκριμένων προϊόντων ή/και υπηρεσιών ή των περιορισμών ή των απαγορεύσεων σχετικά με τη διαφήμιση σε συγκεκριμένα μέσα ενημέρωσης.

3. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας που αφορούν τη συγκριτική διαφήμιση δεν υποχρεώνουν τα κράτη μέλη τα οποία, τηρουμένων των διατάξεων της συνθήκης, διατηρούν ή εισάγουν απαγορεύσεις της διαφήμισης για συγκεκριμένα αγαθά ή υπηρεσίες, επιβάλλοντας είτε απευθείας είτε με πράξη φορέα ή οργάνωσης επιφορτισμένης δύναμει της νομοθεσίας των κρατών μελών με τη ρύθμιση της άσκησης μιας εμπορικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας, να επιτρέπουν τη συγκριτική διαφήμιση για τα εν λόγω αγαθά ή υπηρεσίες. Όταν οι απαγορεύσεις αυτές περιορίζονται σε συγκεκριμένα μέσα ενημέρωσης, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στα μέσα ενημέρωσης που δεν καλύπτονται από τις εν λόγω απαγορεύσεις.

4. Ουδεμία διάταξη της παρούσας οδηγίας εμποδίζει τα κράτη μέλη να διατηρούν ή να εισάγουν, σύμφωνα με τις διατάξεις της συνθήκης, απαγορεύσεις ή περιορισμούς στη χρήση συγκρίσεων κατά τη διαφήμιση επαγγελματικών υπηρεσιών, είτε αυτοί επιβάλλονται απευθείας είτε επιβάλλονται από οργάνωση ή οργανισμό υπεύθυνο, κατά τη νομοθεσία των κρατών μελών, για τη ρύθμιση της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας.

Άρθρο 9

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των βασικών διατάξεων εσωτερικού δικαίου, τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 10

Η οδηγία 84/450/ΕΟΚ καταργείται, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων των κρατών μελών όσον αφορά τις προθεσμίες ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής των οδηγιών, κατά το Παράρτημα Ι, Μέρος Β.

Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που εμφανίζεται στο Παράρτημα ΙΙ.

Άρθρο 11

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει στις 12 Δεκεμβρίου 2007.

Άρθρο 12

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 12ης Δεκεμβρίου 2006.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

J. Borrell Fontelles

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

M. Pekkarinen

[1] Γνώμη της 26ης Οκτωβρίου 2006 (δεν δημοσιεύθηκε ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα).

[2] Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 12ης Οκτωβρίου 2006 (δεν δημοσιεύθηκε ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2006.

[3] ΕΕ L 250, 19.9.1984, σ. 17. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία με την οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 149, 11.6.2005, σ. 22).

[4] Βλ. Παράρτημα Ι, Μέρος Α.

[5] ΕΕ L 93, 31.3.2006 σ. 12.

[6] ΕΕ L 40, 11.2.1989, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 92/10/ΕΟΚ (ΕΕ L 6, 11.1.1992, σ. 35).

[7] ΕΕ L 149, 11.6.2005, σ. 22.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΜΕΡΟΣ Α

Καταργούμενη οδηγία με τις διαδοχικές τροποποιήσεις της

Οδηγία 84/450/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 250 της 19.9.1984, σ. 17) | |

Οδηγία 97/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 290 της 23.10.1997, σ. 18) | |

Οδηγία 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 149 της 11.6.2005, σ. 22) | μόνο το άρθρο 14 |

ΜΕΡΟΣ Β

Κατάλογος ημερομηνιών ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο και εφαρμογής

(που αναφέρονται στο άρθρο 10)

Οδηγία | Λήξη προθεσμίας ενσωμάτωσης | Ημερομηνία εφαρμογής |

84/450/ΕΟΚ | 1η Οκτωβρίου 1986 | — |

97/55/ΕΚ | 23η Απριλίου 2000 | — |

2005/29/ΕΚ | 12 Ιουνίου 2007 | 12 Δεκεμβρίου 2007 |

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

Οδηγία 84/450/ΕΟΚ | Παρούσα οδηγία |

Άρθρο 1 | Άρθρο 1 |

Άρθρο 2, εισαγωγικό τμήμα | Άρθρο 2, εισαγωγικό τμήμα |

Άρθρο 2, σημείο 1 | Άρθρο 2, στοιχείο α) |

Άρθρο 2, σημείο 2 | Άρθρο 2, στοιχείο β) |

Άρθρο 2, σημείο 2α | Άρθρο 2, στοιχείο γ) |

Άρθρο 2, σημείο 3 | Άρθρο 2, στοιχείο δ) |

Άρθρο 2, σημείο 4 | Άρθρο 2, στοιχείο ε) |

Άρθρο 3 | Άρθρο 3 |

Άρθρο 3α παράγραφος 1 | Άρθρο 4 |

Άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο πρώτη περίοδος | Άρθρο 5, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο δεύτερη περίοδος | Άρθρο 5, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο | Άρθρο 5, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο | Άρθρο 5, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, εισαγωγικό τμήμα | Άρθρο 5, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, εισαγωγικό τμήμα |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση | Άρθρο 5, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο α) |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση | Άρθρο 5, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, στοιχείο β) |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, τελική φράση | Άρθρο 5, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο | Άρθρο 5, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο πρώτη περίπτωση | Άρθρο 5, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, δεύτερη περίπτωση | Άρθρο 5, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο τελική φράση | Άρθρο 5, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, εισαγωγικό τμήμα | Άρθρο 5, παράγραφος 4, εισαγωγικό τμήμα |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο, πρώτη περίπτωση | Άρθρο 5, παράγραφος 4, στοιχείο α) |

Άρθρο 4, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο δεύτερη περίπτωση | Άρθρο 5, παράγραφος 4, στοιχείο β) |

Άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο | Άρθρο 5, παράγραφος 5 |

Άρθρο 4, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο | Άρθρο 5, παράγραφος 6 |

Άρθρο 5 | Άρθρο 6 |

Άρθρο 6 | Άρθρο 7 |

Άρθρο 7, παράγραφος 1 | Άρθρο 8, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο |

Άρθρο 7, παράγραφος 2 | Άρθρο 8, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο |

Άρθρο 7, παράγραφος 3 | Άρθρο 8, παράγραφος 2 |

Άρθρο 7, παράγραφος 4 | Άρθρο 8, παράγραφος 3 |

Άρθρο 7, παράγραφος 5 | Άρθρο 8, παράγραφος 4 |

Άρθρο 8, πρώτο εδάφιο | — |

Άρθρο 8, δεύτερο εδάφιο | Άρθρο 9 |

— | Άρθρο 10 |

— | Άρθρο 11 |

Άρθρο 9 | Άρθρο 12 |

— | Παράρτημα Ι |

Ν 2239/1994: ΝΕΟΣ ΘΕΣΜΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΣΗΜΑΤΩΝ (70666)

***Ο παρών νόμος εμπεριέχει και τις διατάξεις του ΠΔ 317/1992, με το οποίο είχε τροποποιηθεί ο προϊσχύσας περί σημάτων ΑΝ 1998/1939 σε συμμόρφωση προς την Πρώτη Οδηγία του της Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988, για την προσέγγιση των Νομοθεσιών των Κρατών Μελών περί Σημάτων (89/104/ΕΟΚ).

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδουμε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄

Άρθρο 1
Σημεία συστατικά του σήματος

1. Θεωρείται σήμα κάθε σημείο επιδεκτικό γραφικής παραστάσεως, ικανό να διακρίνει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες μίας επιχειρήσεως από εκείνα άλλων επιχειρήσεων.

Μπορούν να αποτελέσουν σήμα ιδίως οι λέξεις, τα ονόματα φυσικών ή νομικών προσώπων, τα ψευδώνυμα, οι απεικονίσεις, τα σχέδια, τα γράμματα, οι αριθμοί, οι ήχοι, συμπεριλαμβανομένων των μουσικών φράσεων, το σχήμα του προϊόντος ή της συσκευασίας του.

2. Ως σήμα θεωρείται και ο τίτλος εφημερίδας ή περιοδικού.

Άρθρο 2
Κτήση δικαιώματος

Το δικαίωμα για αποκλειστική χρήση του σήματος κτάται μόνο με την καταχώριση αυτού σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου.

Άρθρο 3
Λόγοι απαραδέκτου

1. Δεν καταχωρούνται ως σήματα σημεία τα οποία:

α) δεν μπορούν να αποτελέσουν σήμα σύμφωνα με το άρθρο 1 του νόμου αυτού,

β) στερούνται διακριτικού χαρακτήρα,

γ) συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν στις συναλλαγές για τη δήλωση του είδους, της ποιότητας,

των ιδιοτήτων, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προελεύσεως ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας,

δ) συνίστανται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις, τα οποία έχουν καταστεί συνήθη στην καθομιλουμένη ή στη θεμιτή και πάγια πρακτική συναλλαγών,

ε) συνίστανται αποκλειστικά από το σήμα που επιβάλλεται από τη φύση του προϊόντος ή είναι απαραίτητο για την επίτευξη ενός τεχνικού αποτελέσματος ή προσδίδει ουσιαστική αξία στο προϊόν,

στ) αντίκεινται στη δημόσια τάξη ή τα χρηστά ήθη,

ζ) μπορούν να παραπλανήσουν το κοινό, ιδίως ως προς τη φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας.

2. Δεν καταχωρούνται επίσης ως σήματα:

α) η σημαία, τα εμβλήματα, τα σύμβολα, οι θυρεοί, τα σημεία και τα επισήματα του ελληνικού κράτους και των λοιπών κρατών, που αναφέρονται στο άρθρο 6 τρις της Συμβάσεως των Παρισίων για την προστασία της Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ν. 213/1975) και με τις προϋποθέσεις του άρθρου αυτού, καθώς και τα σημεία μεγάλης συμβολικής σημασίας και ιδίως θρησκευτικά σύμβολα, παραστάσεις και λέξεις,

β) τα σημεία των οποίων η κατάθεση αντίκειται στην καλή πίστη ή έγινε κακόπιστα.

3. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων των εδαφίων β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, σημείο γίνεται δεκτό για καταχώριση, εφόσον μέχρι την τελευταία συζήτηση για την παροδοχή του απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα λόγω της χρήσεώς του.

Άρθρο 4

1. Σημείο δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση:

α) εάν ταυτίζεται με προγενέστερο σήμα και τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες, για τα οποία το σήμα έχει δηλωθεί, ταυτίζονται με εκείνα για τα οποία προστατεύεται το προγενέστερο σήμα,

β) εάν, λόγω της ταυτότητας με το προγενέστερο σήμα και της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και της ταυτότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών ή της ομοιότητας με το προγενέστερο σήμα και της ομοιότητας των προϊόντων ή υπηρεσιών, υπάρχει κίνδυνος σύγχυσης του κοινού, ο οποίος περιλαμβάνει και τον κίνδυνο συσχέτισής του με το προγενέστερο σήμα,

γ) εάν ταυτίζεται ή ομοιάζει με προγενέστερο σήμα και προορίζεται να διακρίνει προϊόντα ή υπηρεσίες, που δεν ομοιάζουν με εκείνα για τα οποία έχει καταχωρηθεί το προγενέστερο σήμα, εφόσον τούτο έχει αποκτήσει φήμη και η χρησιμοποίηση του μεταγενέστερου σήματος θα προσπόριζε σε αυτό, χωρίς εύλογη αιτία, αθέμιτο όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του προγενέστερου σήματος ή θα έβλαπτε το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη αυτού.

2. Ως "προγενέστερα σήματα" κατά τον παρόντα νόμο νοούνται:

α) τα σήματα, συμπεριλαμβανομένων των κοινοτικών, τα οποία έχουν καταχωρηθεί πριν από την ημερομηνία καταθέσεως της δηλώσεως του σήματος, αφού ληφθούν υπόψη τα τυχόν δικαιώματα προτεραιότητας αυτών που προβλήθηκαν,

β) οι προγενέστερες δηλώσεις σημάτων, συμπεριλαμβανομένων των

κοινοτικών, με την επιφύλαξη της καταχώρισής τους,

γ) τα σήματα τα οποία, κατά την ημερομηνία καταθέσεως της δηλώσεως του σήματος ή ενδεχομένως κατά την ημερομηνία προτεραιότητας που προβάλλεται προς υποστήριξη αυτής, είναι παγκοίμως γνωστά κατά την έννοια του άρθρου 6 δις της Συμβάσεως των Παρισίων.

δ) τα κοινοτικά σήματα των οποίων εγκύρως προβάλλεται η αρχαιότητα στην ελληνική επικράτεια, έναντι εθνικού σήματος, σύμφωνα με το άρθρο 34 του Κανονισμού 40/94/Ε.Κ. της 20ης Δεκεμβρίου 1993 του Συμβουλίου "για το κοινοτικό σήμα", ακόμα και αν έχει προηγηθεί παραίτηση ή μη ανανέωση της προστασίας του εθνικού σήματος, στο οποίο στηρίχθηκε η αρχαιότητα του κοινοτικού σήματος.

*** Η περ. δ` προστέθηκε με το άρθρο 3 ΠΔ 353/1998 ΦΕΚ Α 235/16.10.1998

3. Σημείο δεν γίνεται δεκτό για καταχώριση:

α) εάν προσκρούει σε δικαίωμα μη καταχωρημένου σήματος ή άλλου διακριτικού σημείου ή γνωρίσματος, που χρησιμοποιούνται στις συναλλαγές, τα οποία παρέχουν στο δικαιούχο το δικαίωμα να απαγορεύει τη χρήση μεταγενέστερου σήματος και με την προϋπόθεση ότι τα δικαιώματα αυτά έχουν αποκτηθεί πριν από την ημερομηνία καταθέσεως του εν λόγω σημείου, αφού ληφθούν υπόψη τα τυχόν προβαλλόμενα δικαιώματα προτεραιότητας,

β) εάν προσκρούει σε προγενέστερο δικαίωμα της προσωπικότητας τρίτου ή σε προγενέστερο δικαίωμα πνευματικής ή βιομηχανικής ιδιοκτησίας πέραν αυτών που ρυθμίζονται από τον παρόντα νόμο,

γ) εάν ενδέχεται να δημιουργήσει σύγχυση με σήμα που έχει καταχωρηθεί και χρησιμοποιείται στο εξωτερικό κατά τη στιγμή της καταθέσεως της δηλώσεως, αν αυτή έγινε κακόπιστα από τον αιτούντα.

4. Εγγραφή συναίνεση του δικαιούχου προγενέστερου σήματος που περιέχει και τυχόν όρους και η οποία κατατίθεται στην υπηρεσία σημάτων, αίρει το κώλυμα καταχώρισεως σήματος που ομοιάζει αλλά δεν ταυτίζεται με το προγενέστερο, εκτός εάν κατά την κρίση της Επιτροπής η συναίνεση αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον ή δημιουργούνται σοβαροί κίνδυνοι από το ενδεχόμενο παραπλάνησης του κοινού.

Άρθρο 5

Εάν το σήμα αποτελείται από το ίδιο το όνομα του καταθέτη, το αυτό δε όνομα έχει ήδη κατατεθεί από άλλον ως σήμα για να διακρίνει ταυτόσημα ή ομοειδή προϊόντα, πρέπει να προστεθεί κάποιο διακριτικό σημείο για τη σαφή διάκρισή του από το προηγούμενο.

Άρθρο 6

1. Για την καταχώριση σήματος κατατίθεται δήλωση στο αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Εμπορίου.

2. Η δήλωση υποβάλλεται σε τέσσερα (4) αντίγραφα και περιέχει:
- α) αίτηση για καταχώριση σήματος,
 - β) αποτύπωση του σήματος,
 - γ) ονοματεπώνυμο, κατοικία και επάγγελμα του καταθέτη και επί νομικών προσώπων επωνυμία και έδρα,
 - δ) κατάλογο των προϊόντων ή υπηρεσιών τα οποία το σήμα πρόκειται να διακρίνει, ταξινομημένα κατά κλάση με αναγραφή της οικείας κλάσεως κατά ομάδα προϊόντων,
 - ε) διορισμό πληρεξούσιου δικηγόρου και αντικλήτου,
 - ζ) ημερομηνία της προγενέστερης καταθέσεως, εάν διεκδικείται προτεραιότητα ως και τη χώρα στην οποία έχει γίνει αυτή,
 - η) υπογραφή του πληρεξούσιου δικηγόρου,
 - θ) αν το σήμα είναι ηχητικό, γίνεται ειδική μνεία στη δήλωση,
 - ι) αν ζητείται έγχρωμη καταχώριση, γίνεται ειδική μνεία στη δήλωση.
3. Η δήλωση συνοδεύεται από:
- α) δέκα (10) αντίτυπα του σήματος, στην περίπτωση δε έγχρωμης συνθέσεως του σήματος και δέκα (10) έγχρωμα αντίτυπά του,
 - β) πέντε (5) αντίγραφα του καταλόγου των προς διάκριση προϊόντων ή υπηρεσιών,
 - γ) παράβολο του Δημοσίου για την καταβολή των νόμιμων δικαιωμάτων αυτού,
 - δ) πληρεξούσιο έγγραφο για κατάθεση σημάτων, με απλή υπογραφή του καταθέτη.
4. Η δήλωση συντάσσεται σε ειδικό έντυπο, η μορφή και το περιεχόμενο του οποίου καθορίζεται με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου.
5. Με την κατάθεση της δήλωσης αναγράφεται σε αυτήν η ημερομηνία, η ώρα της υποβολής της και ο αριθμός αυτής, υπογράφεται δε αρμοδίως.
6. Δηλώσεις, που δεν πληρούν τους όρους των παραγράφων 2 και 3 του παρόντος άρθρου, δεν γίνονται δεκτές από την υπηρεσία.
7. Αν η δήλωση, που κατατέθηκε, περιέχει ελλείψεις ή λάθη που διέλαθαν της προσοχής του αρμόδιου για την παραλαβή αυτής υπαλλήλου, ειδοποιείται ο καταθέτης με έγγραφο επί αποδείξει παραλαβής ή με δικαστικό επιμελητή, ο οποίος πρέπει να τα διορθώσει εντός προθεσμίας δεκαπέντε (15) ημερών.
- Εάν οι ελλείψεις δεν καλυφθούν ή τα λάθη δεν διορθωθούν εμπρόθεσμα, η δήλωση παραπέμπεται στη Διοικητική Επιτροπή Σημάτων ως έχει.
8. Η δήλωση βιβλιοδετείται σε ειδικό βιβλίο, διαφορετικό για τα ημεδαπά και τα αλλοδαπά σήματα.

Άρθρο 6α

Δικαιολογητικά για τη μετατροπή κοινοτικού σήματος σε εθνικό.

1. Σε περίπτωση μετατροπής αίτησης κοινοτικού σήματος ή κοινοτικού σήματος σε εθνικό, ο καταθέτης ή ο δικαιούχος υποβάλλει στη Διεύθυνση Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Ανάπτυξης, τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

- α) Το εθνικό τέλος κατάθεσης σήματος.
- β) Μετάφραση της αίτησης μετατροπής και των συνημμένων εγγράφων

στην Ελληνική γλώσσα, από πρόσωπο που έχει το δικαίωμα μεταφράσεως σύμφωνα με το νόμο,

γ) Έγγραφο διορισμού πληρεξουσίου δικηγόρου και αντικλήτου στην Ελλάδα,

δ) Δέκα (10) αντίτυπα του σήματος, στην περίπτωση δε έγχρωμης συνθέσεως του σήματος και δέκα (10) έγχρωμα αντίτυπά του.

2. Η προθεσμία υποβολής των ανωτέρω δικαιολογητικών είναι δύο (2) μηνών και αρχίζει από την ειδοποίηση του καταθέτη ή δικαιούχου - με έγγραφο επί αποδείξει παραλαβής - από την ανωτέρω Δ/νση.

3. Στο ειδικό έντυπο δηλώσεως που ισχύει για τα αλλοδαπά σήματα αναγράφονται από την Υπηρεσία τα αντίστοιχα στοιχεία της αίτησης του κοινοτικού σήματος.

Οι δηλώσεις αυτές βιβλιοδετούνται σε ειδικό βιβλίο.

4. Για την παραδοχή της αιτήσεως μετατροπής αποφασίζει η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων.

*** Το άρθρο 6α προστέθηκε με το άρθρο 2 ΠΔ 353/1998, ΦΕΚ Α 235/16.10.98

Άρθρο 7

Μέχρι και της ενώπιον του διοικητικού εφετείου συζητήσεως ο καταθέτης μπορεί:

α) να προβεί σε δήλωση μη διεκδικήσεως δικαιωμάτων επί ορισμένων μη ουσιωδών στοιχείων του δηλωθέντος σήματος,

β) να προβεί σε δήλωση περιορισμού προϊόντων ή υπηρεσιών ακόμη και αν δεν αναφέρονται κατά λέξη στη δήλωση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Άρθρο 8

Διοικητική Επιτροπή Σημάτων

1. Για την παραδοχή της δηλώσεως καταχωρίσεως σήματος αποφασίζει η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων.

2. Η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων αποφασίζει, επίσης για κάθε αμφισβήτηση, που ανακύπτει μεταξύ της αρμόδιας υπηρεσίας και των καταθετών ή δικαιούχων σήματος κατά την εφαρμογή του παρόντος νόμου.

3. Η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων περιλαμβάνει δέκα (10) τμήματα, καθένα από τα οποία συντίθεται από ένα πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου

του Κράτους, ως πρόεδρο, το διευθυντή ή έναν τμηματάρχη της Διευθύνσεως Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Εμπορίου, πτυχιούχο ανώτατης σχολής και έναν εκπρόσωπο των βιομηχανιών, ως μέλη.

4. Τα μέλη των τμημάτων της Διοικητικής Επιτροπής διορίζονται με ισάριθμα αναπληρωματικά, με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, που εκδίδεται το μήνα Σεπτέμβριο κάθε δεύτερου έτους, ύστερα από πρόταση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους για τους προέδρους της Επιτροπής και του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου της Αθήνας και του Εμπορικού και Βιομηχανικού Επιμελητηρίου του Πειραιά για τους εκπροσώπους των βιομηχανιών. Αναπληρωτές του διευθυντή ή του τμηματάρχη της Διευθύνσεως Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Εμπορίου στη Διοικητική Επιτροπή Σημάτων ορίζονται ανώτεροι υπάλληλοι της ίδιας Διευθύνσεως.

5. Ο γραμματέας κάθε τμήματος της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων ορίζεται με τον αναπληρωτή του, με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου. Οι γραμματείς και οι αναπληρωτές τους είναι υπάλληλοι της Διευθύνσεως Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, πτυχιούχοι ανώτατης σχολής.

6. Με την ίδια απόφαση ορίζεται ένας βοηθός γραμματέας, με τον αναπληρωτή του, για κάθε τμήμα της Επιτροπής. Οι βοηθοί και οι αναπληρωτές τους είναι υπάλληλοι της παραπάνω Διευθύνσεως.

7. Την κατανομή των υποθέσεων μεταξύ των τμημάτων της Επιτροπής καθορίζει ο αρχαιότερος πρόεδρος.

Άρθρο 9 Διαδικασία

1. Η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων εδρεύει στην Αθήνα. Συνεδριάζει στο Υπουργείο Εμπορίου και σε γραφείο οριζόμενο με πράξη του αρμόδιου προϊσταμένου της διευθύνσεως που τοιχοκολλάται στο γραφείο του.

2. Οι συνεδριάσεις της Επιτροπής είναι δημόσιες και τηρούνται πρακτικά. Η Επιτροπή συνεδριάζει σε ημέρες και ώρες οριζόμενες από τον πρόεδρο στην αρχή κάθε έτους και γνωστοποιούνται με τοιχοκόλληση στο γραφείο της αρμόδιας διευθύνσεως. Η συζήτηση γίνεται με βάση το έκθεμα που καταρτίζει ο πρόεδρος κατά τη σειρά της υποβολής των δηλώσεων. Το έκθεμα τοιχοκολλάται οκτώ (8) ημέρες πριν από την ημέρα της συνεδριάσεως στο γραφείο της αρμόδιας διευθύνσεως.

3. Πριν από τη συζήτηση με επιμέλεια της αρμόδιας υπηρεσίας, καλούνται οι διάδικοι. Η οικεία κλήση κοινοποιείται σε αυτούς ή στους αντικλήτους τους πριν από πέντε (5) πλήρεις ημέρες, κατά την ορισθείσα δε δικάσιμο η υπόθεση συζητείται και με απουσία των κλητευθέντων διαδίκων. Η Επιτροπή μπορεί, με αίτηση των διαδίκων ή και αυτεπάγγελτα, να αναβάλει τη συζήτηση σε τακτή δικάσιμο. Από την απουσία των διαδίκων δεν τεκμαίρεται ομολογία. Η Επιτροπή δικάζει ως να ήταν παρόντες οι διάδικοι. Ανακοπή κατά της ερήμην αποφάσεως δεν επιτρέπεται.

4. Οι διάδικοι παρίστανται μετά ή δια δικηγόρου, μπορούν δε να αναπτύξουν τους ισχυρισμούς τους προφορικώς και εγγράφως ενώπιον της Επιτροπής και να υποβάλουν κάθε χρήσιμο για την υποστήριξη της υποθέσεώς τους στοιχείο ή έγγραφο. Ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων γίνονται δεκτά τα αποδεικτικά μέσα που προβλέπονται από τις διατάξεις του π.δ/τος 341/1978. Γίνονται δεκτές ένορκες βεβαιώσεις

ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου με κλήτευση του αντιδίκου προ σαράντα οκτώ (48) ωρών. Η Επιτροπή μπορεί να επιτρέψει την εξέταση μαρτύρων ενώπιόν της.

5. Με την επιφύλαξη της διατάξεως του άρθρου 3 παρ. 3, οι λόγοι απαραδέκτου των σημάτων κρίνονται κατά το καθεστώς, που υφίσταται κατά τη συζήτηση της δηλώσεως ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων.

6. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία, οι δε απορριπτικές της δηλώσεως πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένες. Η μειοψηφία καταχωρείται στην απόφαση. Οι αποφάσεις απαγγέλλονται σε δημόσια συνεδρίαση και υπογράφονται από τον πρόεδρο και το γραμματέα.

7. Περιλήψεις των αποφάσεων που δέχονται το σήμα δημοσιεύονται εντός μηνός από της δημοσίευσής της αποφάσεως, στο Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως. Η περίληψη περιέχει το σήμα, το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και την κατοικία του δηλούντος, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες προς διάκριση των οποίων προορίζεται το σήμα. Οι απορριπτικές αποφάσεις κοινοποιούνται με εντολή της αρμόδιας υπηρεσίας προς τους διαδίκους ή τους αντικλήτους αυτών.

8. Ως προς την ευταξία στο ακροατήριο, την κατάρτιση των αποφάσεων και των πρακτικών, τους λόγους και τη διαδικασία της εξαιρέσεως μελών της επιτροπής εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διατάξεις του π.δ/τος 341/1978.

9. Η παράβαση διατάξεως που ρυθμίζει τη διαδικασία συνεπάγεται ακυρότητα, εάν κατά την κρίση της Επιτροπής η παράβαση προξένησε βλάβη στον προτείνοντα αυτή διάδικο.

Άρθρο 10 Τριτανακοπή

1. Κατά της αποφάσεως της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, που δέχεται εν όλω ή εν μέρει τη δήλωση του σήματος, επιτρέπεται η άσκηση τριτανακοπής ενώπιον της ίδιας Επιτροπής από οποιονδήποτε τρίτο που έχει έννομο συμφέρον, έστω και μη χρηματικό, εφόσον δεν παρενέβη στη συζήτηση της δηλώσεως του σήματος. Το ίδιο δικαίωμα έχουν και τα επιμελητηρία, αλλά μόνο στις περιπτώσεις του άρθρου 3 του παρόντος νόμου.

2. Η τριτανακοπή κατά αποφάσεων της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων ασκείται με δικόγραφο, που κατατίθεται στην αρμόδια υπηρεσία, καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο και συντάσσεται έκθεση καταθέσεως.

3. Αντί της καταθέσεως, η τριτανακοπή κατά αποφάσεων της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων δύναται να ασκηθεί και με κοινοποίηση του οικείου δικογράφου, κατά τις περί επιδόσεως διατάξεις του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, στην αρμόδια υπηρεσία και εντός της επομένης από την επίδοση καταχωρείται στο ειδικό βιβλίο σημάτων.

4. Η τριτανακοπή κατά αποφάσεως της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων και των τακτικών δικαστηρίων κατά αποφάσεως που δέχεται το σήμα ασκείται εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών, που αρχίζει από τη 16η του επόμενου μήνα από τη δημοσίευση της αποφάσεως στο Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως.

5. Προσφυγή από τον τριτανακάπτοντα ασκείται μόνο κατά της αποφάσεως της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων που εκδίδεται επί της τριτανακοπής.

Άρθρο 11

1. Τα δικόγραφα ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων περιέχουν:
α) Τα ονόματα και την κατοικία των διαδίκων, β) τη σημείωση της προσβαλλόμενης απόφασης, γ) όλους τους λόγους της προσβολής αυτής, δ) χρονολογία και υπογραφή του διαδίκου ή του πληρεξουσίου του.
2. Πριν από κάθε συζήτηση ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων τριτανακοπών, παρεμβάσεων ή αιτήσεων διαγραφής, με ποινή απαραδέκτου, κατατίθενται τα κατά νόμον οριζόμενα τέλη και παράβολο, του οποίου διατάσσεται η απόδοση σε περίπτωση παραδοχής της τριτανακοπής, παρεμβάσεως ή αιτήσεως διαγραφής. Με αίτηση του παριστάμενου κατά τη συζήτηση πληρεξουσίου δικηγόρου, μπορεί να δοθεί από τον πρόεδρο της Επιτροπής προθεσμία πέντε (5) ημερών για την καταβολή των ως άνω τελών και παραβόλου.
3. Ως προς τη συζήτηση και τις αποφάσεις επί τριτανακοπών, παρεμβάσεων και αιτήσεων διαγραφής ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 9.
4. Στα βιβλία καταχωρίσεως δικογράφων αναγράφονται και: α) ο αύξων αριθμός του δικογράφου, β) η χρονολογία, γ) το ονοματεπώνυμο του καταθέτη.
5. Τα δικόγραφα της τριτανακοπής, της αιτήσεως διαγραφής και των παρεμβάσεων ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων σημειώνονται ευθύς ως κατατεθεί ή επιδοθεί το δικόγραφο στην αρμόδια υπηρεσία στην οικεία έκθεση καταθέσεως.
6. Πρόσθετοι λόγοι ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων υποβάλλονται με δικόγραφο που κατατίθεται στην αρμόδια υπηρεσία και συντάσσεται πράξη καταθέσεως δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από την ορισθείσα πρώτη δικάσιμο. Το δικόγραφο κοινοποιείται στους λοιπούς διαδίκους πέντε (5) ημέρες προ της δικάσιμου.

Άρθρο 12 Παρέμβαση

1. Οποιος έχει έννομο συμφέρον, έστω και μη χρηματικό, μπορεί να παρέμβει εκουσίως, κυρίως ή προσθέτως, ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας. Δικαίωμα παρεμβάσεως έχει και κάθε επιμελητήριο αλλά μόνο για τους λόγους απαραδέκτου του άρθρου 3 του παρόντος νόμου.
2. Η παρέμβαση ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων ασκείται με δικόγραφο που κατατίθεται στην αρμόδια υπηρεσία και κοινοποιείται με επιμέλεια του παρεμβαίνοντος τρεις (3) πλήρεις ημέρες πριν από τη συζήτηση, ενώπιον δε των δικαστηρίων ασκείται κατά τις οικείες διατάξεις.

Άρθρο 13 Προσφυγή

1. Κατά των αποφάσεων της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων επιτρέπεται προσφυγή ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου από οποιονδήποτε έχει έννομο συμφέρον.

2. Η προσφυγή ασκείται εντός προθεσμίας εξήντα (60) ημερών, που αρχίζει από την επόμενη της κοινοποίησης της προσβαλλόμενης απόφασης της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων και γίνεται με την κατάθεση του δικόγραφου στη Γραμματεία της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων. Στο δικόγραφο της προσφυγής συντάσσεται πράξη καταθέσεως που υπογράφεται από τον παραλαμβάνοντα και τον καταθέτοντα. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 79 παράγραφοι 2 και 3 του Κώδικα Φορολογικής Δικονομίας. Η Αρχή που παρέλαβε το δικόγραφο της προσφυγής υποχρεούται να προβεί στις ενέργειες που προβλέπονται από το άρθρο 82 του αυτού Κώδικα.

3. Κατά τη συζήτηση ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων καλούνται για άσκηση παρεμβάσεως αυτοί που έχουν καταστεί διάδικοι ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων.

4. Η κλήση των διαδίκων ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας δύναται να γίνει και προς αυτόν που είναι σημειωμένος στο ειδικό βιβλίο των σημάτων ως αντίκλητος.

5. Ενορκες βεβαιώσεις ενώπιον ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου μπορούν να προσκομισθούν στο διοικητικό πρωτοδικείο, εφόσον κλητεύθηκε ο αντίδικος πριν από σαράντα οκτώ (48) ώρες.

Άρθρο 14 Καταχώριση

1. Οι αποφάσεις της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και του Συμβουλίου της Επικρατείας σημειώνονται στο ειδικό βιβλίο του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

Όταν το σήμα γίνει δεκτό με αμετάκλητη απόφαση, σημειώνεται στο ειδικό βιβλίο η λέξη "κατεχωρήθη" με τις τυχόν μεταβολές ως προς τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες στα οποία αναφέρεται το σήμα. Η πράξη καταχωρίσεως χρονολογείται και υπογράφεται αρμοδίως.

2. Το ειδικό βιβλίο είναι δημόσιο. Αντίγραφα δε ή αποσπάσματα των εγγραφών παρέχονται σε κάθε αιτούντα. Αντίγραφο ή απόσπασμα για το σήμα που έχει καταχωρηθεί παρέχεται στο δικαιούχο ατελώς.

Άρθρο 15 Χρόνος ενάρξεως ισχύος καταχωρίσεως

Σήμα που έγινε αμετάκλητα δεκτό θεωρείται ότι καταχωρήθηκε από την ημέρα που υποβλήθηκε η δήλωση.

Άρθρο 16

Παράλληλη κατάθεση-παραχώρηση άδειας χρήσεως

1. Με έγγραφη συμφωνία που κατατίθεται με τη δήλωση, επιτρέπεται η καταχώριση του ίδιου σήματος για διάκριση των αυτών ή παρόμοιων προϊόντων ή υπηρεσιών εν όλω ή εν μέρει, με τον όρο ότι η καταχώριση του σήματος δεν δημιουργεί κινδύνους παραπλανήσεως του κοινού ούτε αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον.

2. Με έγγραφη συμφωνία που καταχωρείται μετά από απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων στα βιβλία σημάτων επιτρέπεται η αποκλειστική ή μη χρήση του σήματος για μέρος ή το σύνολο των καλυπτόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών και για το σύνολο ή τμήμα του ελληνικού εδάφους, με τον όρο ότι η χρήση του σήματος δεν δημιουργεί κινδύνους παραπλανήσεως του κοινού ούτε αντίκειται στο δημόσιο συμφέρον.

3. Μπορεί να συμφωνηθεί ότι ο αδειούχος χρήσεως σήματος δικαιούται σε παραχώρηση περαιτέρω αδειών χρήσεως αυτού με τη διαδικασία και τους όρους της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

4. Τις αγωγές παραλείψεως και αποζημιώσεως με έγγραφη συναίνεση του δικαιούχου έχει αυτοτελώς και ο αδειούχος χρήσεως σήματος.

5. Δήλωση περί λύσεως της συμφωνίας των παραγράφων 1 και 2, υποβαλλόμενη από το δικαιούχο προκαταθέτη, επιφέρει αυτοδικαίως από της υποβολής της τη διαγραφή του σήματος που κατετέθη παρ' ετέρου ή της χρήσεως που παρεσχέθη. Για τη διαγραφή αυτών με αίτηση τρίτων αποφασίζει η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων.

Άρθρο 17

Διαγραφή

1. Το σήμα διαγράφεται, εν όλω ή εν μέρει, με απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων ή των αρμόδιων δικαστηρίων στις εξής περιπτώσεις:

α) εάν, εντός χρονικού διαστήματος πέντε (5) ετών από την ημερομηνία της πράξεως καταχωρίσεως του σήματος, ο δικαιούχος δεν κάνει ουσιαστική χρήση αυτού για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες έχει καταχωρηθεί ή αν διακόψει τη χρήση του σήματος για πέντε (5) συνεχή έτη,

β) εάν η επιχείρηση, για τα προϊόντα της οποίας έχει καταχωρηθεί το σήμα, έπαυσε να λειτουργεί από πενταετίας,

γ) εάν, συνεπεία της συμπεριφοράς ή αδράνειας του δικαιούχου, το σήμα έχει καταστεί κοινόχρηστο ή συνήθης εμπορική ονομασία του προϊόντος ή της υπηρεσίας για το οποίο έχει καταχωρηθεί,

δ) εάν, λόγω της χρήσεως του σήματος από το δικαιούχο ή με τη συγκατάθεση αυτού για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τα οποία τούτο έχει καταχωρηθεί, ενδέχεται να παραπλανηθεί το κοινό, ιδίως ως προς τη

φύση, την ποιότητα ή τη γεωγραφική προέλευση των προϊόντων ή των υπηρεσιών,

ε) εάν καταχωρήθηκε κατά παράβαση των διατάξεων των άρθρων 3 και 4 του παρόντος νόμου.

2. Το σήμα δεν διαγράφεται:

α) εάν, παρά την ύπαρξη προγενέστερου αντιτιθέμενου σήματος, συντρέχουν λόγοι διαγραφής του προγενέστερου λόγω μη χρήσεως του σήματος, ή παύσεως λειτουργίας της επιχειρήσεως, κατά τα εδάφια α' και β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου,

β) εάν ο δικαιούχος προγενέστερου σήματος ή άλλου δικαιώματος που παρέχουν στο δικαιούχο του το δικαίωμα να απαγορεύει τη χρήση μεταγενέστερου σήματος, ανέχθηκε εν γνώσει του τη χρήση μεταγενέστερου σήματος για περίοδο πέντε (5) συνεχών ετών, εκτός αν η κατάθεση του μεταγενέστερου σήματος έγινε με κακή πίστη.

3. Κατά παρέκκλιση των διατάξεων των εδαφίων α' και β' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το σήμα δεν διαγράφεται:

α) εάν ο δικαιούχος του σήματος αποδείξει ότι η μη χρήση αυτού ή η παύση της λειτουργίας της επιχειρήσεως οφείλεται σε εύλογη αιτία,

β) εάν ο δικαιούχος του σήματος, στο διάστημα που μεσολαβεί μεταξύ της λήξεως της πενταετίας μη χρήσεως αυτού και της υποβολής της αιτήσεως διαγραφής, προέβη σε έναρξη ή επανάλληψη της ουσιαστικής χρήσεως αυτού. Πάντως, η έναρξη ή επανάλληψη της χρήσεως εντός περιόδου τριών (3) μηνών πριν από την υποβολή της αιτήσεως διαγραφής, η οποία δεν αρχίζει να τρέχει νωρίτερα από τη συμπλήρωση της συνεχούς πενταετίας μη χρήσεως, δεν λαμβάνεται υπόψη, εάν οι προπαρασκευαστικές ενέργειες για την έναρξη ή την επανάλληψη της χρήσεως έλαβαν χώρα, αφού ο δικαιούχος έλαβε γνώση του γεγονότος ότι είναι πιθανή η υποβολή αιτήσεως διαγραφής.

4. Για τους σκοπούς του άρθρου αυτού, ως χρήση του σήματος νοείται και κάθε ενέργεια που αναφέρεται στο άρθρο 18 παρ. 2 του παρόντος νόμου.

" 4α. Σε περίπτωση που η αρχαιότητα κοινοτικού σήματος στηρίζεται επί προγενεστέρου εθνικού σήματος, σύμφωνα με τα άρθρα 34 και 35 του Κανονισμού 40/94/Ε.Κ. της 20ης Δεκεμβρίου 1993 του Συμβουλίου, μπορεί να υποβληθεί αίτηση διαγραφής του προγενεστέρου αυτού εθνικού σήματος, ακόμη και αν έχει προηγηθεί παραίτηση από το προγενέστερο αυτό εθνικό σήμα ή μη ανανέωση της προστασίας του".

*** Η παρ.4α προστέθηκε με το άρθρο 4 ΠΔ 353/1998,ΦΕΚ Α 235/16.10.1998

5. Η αίτηση διαγραφής υποβάλλεται από κάθε πρόσωπο που δικαιολογεί έννομο συμφέρον. Τα επιμελητήρια μπορούν να υποβάλλουν αίτηση διαγραφής μόνον στις περιπτώσεις του άρθρου 3 του παρόντος νόμου και στην περίπτωση δ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου.

6. Στις περιπτώσεις της παραγράφου 1 εδάφ. ε' του παρόντος άρθρου η αίτηση διαγραφής υποβάλλεται στη Διοικητική Επιτροπή Σημάτων εντός προθεσμίας πέντε (5) ετών, που αρχίζει από την καταχώριση του σήματος, εκτός αν έχει κατατεθεί κακόπιστα. Στην περίπτωση του εδαφίου γ' της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η αίτηση διαγραφής δεν μπορεί να υποβληθεί πριν από την πάροδο εικοσαετίας από την κατάθεση του σήματος.

7. Στην περίπτωση διαγραφής λόγω μη χρήσεως, η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων ή τα αρμόδια δικαστήρια μπορούν να αντιστρέψουν το βάρος αποδείξεως.

8. Τα αποτελέσματα της αποφάσεως για διαγραφή του σήματος αρχίζουν όταν αυτή καταστεί αμετάκλητη. Για τον πριν από αυτή χρόνο δεν χωρεί ούτε αγωγή για αποζημίωση, ούτε έγκληση.

9. Όταν διαταχθεί η διαγραφή του σήματος, σημειώνεται η διαγραφή και ο αριθμός της αποφάσεως στο ειδικό βιβλίο σημάτων.

10. Το σήμα επίσης διαγράφεται, εν όλω ή εν μέρει, οποτεδήποτε, με απλή δήλωση του δικαιούχου, που κατατίθεται στην αρμόδια υπηρεσία και καταχωρείται στα βιβλία σημάτων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄

Άρθρο 18

Δικαιώματα που παρέχει το σήμα

1. Η καταχώριση του σήματος παρέχει στο δικαιούχο αποκλειστικό δικαίωμα. Ιδίως παρέχει το δικαίωμα της χρήσεως αυτού, το δικαίωμα να επιθέτει αυτό στα προϊόντα ή εμπορεύματα τα οποία προορίζεται να διακρίνει, να χαρακτηρίζει τις παρεχόμενες υπηρεσίες, να επιθέτει αυτό στα περικαλύμματα και στις συσκευασίες των εμπορευμάτων στο χαρτί αλληλογραφίας, στα τιμολόγια, στους τιμοκαταλόγους, στις αγγελίες, στις κάθε είδους διαφημίσεις, ως και σε άλλο έντυπο υλικό και να το χρησιμοποιεί σε ηλεκτρονικά ή οπτικοακουστικά μέσα.

2. Ως χρήση του σήματος θεωρείται επίσης:

α) η χρήση του σήματος που γίνεται υπό μορφή που διαφέρει ως προς τα στοιχεία του, τα οποία όμως δεν μεταβάλλουν το διακριτικό χαρακτήρα αυτού,

β) η επίθεση του σήματος σε προϊόντα ή στη συσκευασία τους στην Ελλάδα με προορισμό αποκλειστικά την εξαγωγή,

γ) η χρήση του σήματος με τη συγκατάθεση του δικαιούχου, καθώς και η χρήση συλλογικού σήματος από δικαιούμενα προς τούτο πρόσωπα.

3. Ο δικαιούχος του σήματος δικαιούται να απαγορεύει σε κάθε τρίτο να χρησιμοποιεί στις συναλλαγές σημεία, τα οποία αποτελούν παραποίηση ή απομίμηση του σήματός του, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 4 παρ. 1 του παρόντος νόμου.

Άρθρο 19

Ίδια και αλλότρια προϊόντα

1. Του σήματος επιτρέπεται να γίνεται χρήση μόνο στα ίδια προϊόντα και στις υπηρεσίες του δικαιούχου, πλην των εξαιρέσεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

2. Ως ίδια θεωρούνται και τα προϊόντα, τα οποία κατά τό κύριο μέρος αυτών κατασκευάζονται ή παρασκευάζονται από το δικαιούχο του σήματος, απλώς δε συναρμολογούνται ή συμπληρώνονται από άλλον.

3. Ο μη παραγωγός του αυτού ή όμοιου προϊόντος δύναται να κάνει χρήση του δικού του σήματος στα πωλούμενα αλλότρια προϊόντα, υπό τον όρο ότι θα διατηρείται άθικτο το τυχόν υπάρχον σήμα του παραγωγού αυτών.

Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται αναλόγως και στα σήματα υπηρεσιών.

4. Σε κάθε άλλη περίπτωση, ούτε και με τη συναίνεση του δικαιούχου επιτρέπεται να γίνεται χρήση του σήματος σε αλλότρια προϊόντα, εμπορεύματα, ή υπηρεσίες ή κατ' άλλον τρόπο, πλην των εξαιρέσεων που προβλέπονται στον παρόντα νόμο.

Άρθρο 20

Περιορισμός προστασίας

1. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα στο δικαιούχο του δεν παρεμποδίζει τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές το όνομα, την επωνυμία και τη διεύθυνσή τους, ως και ενδείξεις σχετικές με το είδος, την ποιότητα, τον προορισμό, την αξία, τη γεωγραφική προέλευση, το χρόνο παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλα χαρακτηριστικά τους, καθώς και το ίδιο το σήμα, αν τούτο είναι αναγκαίο προκειμένου να δηλωθεί ο προορισμός προϊόντος ή υπηρεσίας, ιδίως δε όταν πρόκειται για εξαρτήματα ή ανταλλακτικά.

Η χρήση αυτή πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη που ισχύουν στη βιομηχανία ή στο εμπόριο και πάντως όχι εν είδει σήματος.

2. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν παρεμποδίζει τρίτους να χρησιμοποιούν στις συναλλαγές ένα προγενέστερο δικαίωμα τοπικής ισχύος, αν το δικαίωμα αυτό ασκείται στα εδαφικά όρια, στα οποία αναγνωρίζεται.

3. Το δικαίωμα που παρέχει το σήμα δεν επιτρέπει στο δικαιούχο του να απαγορεύει τη χρήση του σήματος για προϊόντα που έχουν διατεθεί με το σήμα αυτό στο εμπόριο, μέσα στην Ευρωπαϊκή Ένωση, από τον ίδιο το δικαιούχο ή με τη συγκατάθεσή του.

Το προηγούμενο εδάφιο δεν εφαρμόζεται, αν ο δικαιούχος έχει εύλογη αιτία να αντιταχθεί στη μεταγενέστερη εμπορική εκμετάλλευση των προϊόντων, ιδίως όταν η κατάσταση των προϊόντων μεταβάλλεται ή αλλοιώνεται μετά τη διάθεσή τους στο εμπόριο.

Άρθρο 21

Διάρκεια της προστασίας

1. Η προστασία του σήματος διαρκεί για μια δεκαετία που αρχίζει από την επομένη της καταθέσεως.

2. Η διάρκεια της προστασίας μπορεί εκάστοτε να παρατείνεται για μια δεκαετία, με αίτηση του δικαιούχου και με την εμπρόθεσμη υποβολή στο Υπουργείο Εμπορίου του κατά νόμο αποδεικτικού καταβολής των υπέρ του Δημοσίου τελών.

3. Η υποβολή του κατά νόμο αποδεικτικού καταβολής των υπέρ του

Δημοσίου τελών γίνεται εντός του τελευταίου έτους της προστασίας.

Η υποβολή της αίτησης και του κατά νόμο αποδεικτικού καταβολής των τελών, δύναται επίσης να γίνει εντός πρόσθετης προθεσμίας έξι (6) μηνών μετά τη λήξη της δεκαετίας, υπό τον όρο της υποβολής αποδεικτικού καταβολής των τελών αυξημένων κατά το ήμισυ.

4. Εάν προσκομισθεί εμπρόθεσμα το κατά νόμο αποδεικτικό καταβολής των τελών, σημειώνεται αυτό στο περιθώριο της αρχικής καταθέσεως.

5. Εάν δεν προσκομισθεί το κατά νόμο αποδεικτικό καταβολής των τελών εντός της υπό της παραγράφου 3 του άρθρου αυτού οριζόμενης προθεσμίας, το σήμα διαγράφεται, αφού συνταχθεί πράξη.

6. Κάθε αμφισβήτηση μεταξύ του αιτούντος την παράταση της προστασίας και της υπηρεσίας, ως και κάθε αντίρρηση ως προς την κατά την παράγραφο (5) διαγραφή, λύεται από τη Διοικητική Επιτροπή Σημάτων με αίτηση του ενδιαφερομένου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Άρθρο 22 Μεταβίβαση

1. Το επί του σήματος δικαίωμα είναι μεταβιβάστο εν ζωή ή αιτία θανάτου, ανεξάρτητα από τη μεταβίβαση της επιχειρήσεως.

2. Η μεταβίβαση χωρεί και αν το σήμα αποτελείται από όνομα φυσικών ή νομικών προσώπων.

3. Η μεταβίβαση έχει ισχύ έναντι των τρίτων μόνο μετά την καταχώριση αυτής στο βιβλίο σημάτων. Για την καταχώριση αυτή απαιτείται η προσκόμιση της σχετικής συμβάσεως και του κατά νόμο αποδεικτικού καταβολής των υπέρ του Δημοσίου τελών.

4. Επί μεταβιβάσεως σήματος κατά το χρονικό διάστημα που η υπόθεση είναι εκκρεμής ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων ή των αρμόδιων διοικητικών δικαστηρίων ή του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο ειδικός ή ο οιονεί καθολικός διάδοχος δικαιούται να ασκήσει παρέμβαση. Η άσκηση παρεμβάσεως καθιστά αυτόν κύριο διάδικο, που δύναται να ασκήσει όλα τα δικαιώματα του δικαιοπαρόχου του, ο οποίος αποβάλλεται από τη δίκη.

Άρθρο 23 Εταιρίες

Λυομένης της εταιρίας και μετά το πέρας της εκκαθαρίσεως, αν δεν συμφωνηθεί άλλως κατά την εκκαθάριση, το σήμα διαγράφεται.

Άρθρο 24

1. Η αναγκαστική κατάσχεση και εκποίηση του σήματος επιτρέπεται.
2. Επί κατασχέσεως, η απόφαση που την επιτρέπει κοινοποιείται στην αρμόδια υπηρεσία και καταχωρείται στο οικείο βιβλίο.
3. Επί πτωχεύσεως του δικαιούχου του σήματος μπορεί αυτό να εκποιηθεί και αυτοτελώς.
4. Όταν το σήμα αποτελείται από το όνομα του δικαιούχου, δεν χωρεί κατάσχεση ούτε εκποίηση εν πτωχεύσει.

Άρθρο 25 Συλλογικά σήματα

1. Συνεταιρισμοί, ενώσεις ή σύλλογοι που επιδιώκουν επαγγελματικούς σκοπούς και έχουν νομική προσωπικότητα, και αν ακόμα δεν έχουν δική τους επιχείρηση, μπορούν να καταθέτουν σήματα για να διακρίνουν προϊόντα, εμπορεύματα ή υπηρεσίες που παράγονται, πωλούνται ή παρέχονται από τα μέλη αυτών (συλλογικά σήματα). Προς τα παραπάνω νομικά πρόσωπα εξομοιώνονται και τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου.
2. Κατά παρέκκλιση των οριζόμενων στο άρθρο 3 του παρόντος, το συλλογικό σήμα μπορεί να αποτελείται από ενδείξεις, που δύναται να χρησιμεύουν στο εμπόριο για τον προσδιορισμό της γεωγραφικής προέλευσης των προϊόντων ή των υπηρεσιών.
Συλλογικό σήμα που αποτελείται από τέτοιες ενδείξεις δεν δίνει στο δικαιούχο το δικαίωμα να απαγορεύει σε τρίτους την εμπορική χρήση τέτοιων σημείων ή ενδείξεων, ιδίως δε σε τρίτους που επιτρέπεται να χρησιμοποιούν γεωγραφική ονομασία, με την προϋπόθεση ότι οι τρίτοι αυτοί τα χρησιμοποιούν σύμφωνα με τα χρηστά συναλλακτικά ήθη.
3. Η δήλωση για κατάθεση συλλογικού σήματος πρέπει να συνοδεύεται από υπεύθυνη δήλωση, η οποία περιέχει τον τίτλο, την έδρα, το σκοπό, το ονοματεπώνυμο των νόμιμων εκπροσώπων, ονομαστικό κατάλογο των μελών που δικαιούνται τη χρήση, καθώς και τους όρους και κανονισμούς που αφορούν τα δικαιώματα και υποχρεώσεις των μελών για τη χρήση του σήματος από αυτά. Ομοια δήλωση απαιτείται και για κάθε τυχόν μεταβολή των στοιχείων αυτών.
4. Το επί του συλλογικού σήματος δικαίωμα δεν μπορεί να μεταβιβασθεί ως τέτοιο προς τρίτον.
5. Η άσκηση των δικαιωμάτων που απορρέουν από την καταχώριση του συλλογικού σήματος ανήκει σε κάθε περίπτωση μόνο στο νομικό πρόσωπο του δικαιούχου του συλλογικού σήματος συνεταιρισμού, ενώσεως ή συλλόγου.
6. Για τα συλλογικά σήματα τηρείται ειδικό βιβλίο, τα δε δικαιώματα καταθέσεως και παρατάσεως της διάρκειας αυτών ορίζονται στο πενταπλάσιο των δικαιωμάτων που ισχύουν κάθε φορά για τα υπόλοιπα σήματα.
7. Διαγραφή του συλλογικού σήματος χωρεί για όλες τις περιπτώσεις του άρθρου 17, που εφαρμόζονται ανάλογα, όπως και όταν ο δικαιούχος ανέχεται τη χρήση του σήματος κατά τρόπο που αντίκειται στους σκοπούς του συνεταιρισμού, ενώσεως, συλλόγου κ.λπ., στους όρους και κανονισμούς που δηλώθηκαν υπεύθυνα κατά την κατάθεση ή επιφέρει πλάνη στις συναλλαγές.
8. Αλλοδαποί συνεταιρισμοί, ενώσεις, σύλλογοι ή νομικά πρόσωπα

δημοσίου δικαίου, που ιδρύθηκαν κατά τις διατάξεις του ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου της χώρας όπου εδρεύουν, δύνανται να καταθέτουν συλλογικά σήματα, αν στη χώρα αυτών κατατίθενται και προστατεύονται ελληνικά συλλογικά σήματα.

9. Η χρήση του συλλογικού σήματος γίνεται απαραίτητα με την ένδειξη "συλλογικό σήμα".

10. Στα συλλογικά σήματα ισχύουν όλες οι διατάξεις του παρόντος, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του άρθρου αυτού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Άρθρο 26

Αγωγή επί παραλείψει και αποζημιώσει

1. Οποιος χρησιμοποιεί ή παραποιεί ή απομιμείται σήμα που ανήκει σε άλλον μπορεί να εναχθεί επί παραλείψει ή αποζημιώσει ή και για αμφότερα. Το αυτό ισχύει και για εκείνον ο οποίος χρησιμοποιεί σημείο που ταυτίζεται μεν ή ομοιάζει με σήμα, αλλά δεν διακρίνει συναφή προϊόντα ή υπηρεσίες με τα διακρινόμενα από το σήμα, εφόσον τούτο έχει αποκτήσει φήμη στην Ελλάδα και η χρησιμοποίηση του σημείου θα προσπόριζε στον χρησιμοποιούντα χωρίς εύλογη αιτία όφελος από το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος ή θα έβλαπτε το διακριτικό χαρακτήρα ή τη φήμη του σήματος.

2. Η αγωγή εγείρεται ενώπιον του αρμοδίου μονομελούς πρωτοδικείου, ανεξαρτήτως ποσού, και δικάζεται κατά την τακτική διαδικασία. Η αξίωση για αποζημίωση παραγράφεται μετά τριετία από το τέλος του έτους κατά το οποίο έγινε το πρώτον η παράνομη χρησιμοποίηση, παραποίηση ή απομίμηση. Επί διακοπής της παραγραφής νέα παραγραφή αρχίζει από τη λήξη του έτους στο οποίο συνέπεσε το πέρας της διακοπής.

3. Οι διαφορές της πρώτης παραγράφου, αν ενωθούν με διαφορές εκ του ν. 146/1914 ή των άρθρων 914 επ. του Αστικού Κώδικα, μπορεί να εισάγονται και στα αρμόδια πολυμελή πρωτοδικεία.

4. Προκειμένου για πανομοιότυπο σήμα, καθώς και για σήμα που διαφέρει ως προς τα στοιχεία που δεν μεταβάλλουν το διακριτικό του χαρακτήρα, για την πλήρη απόδειξη χρήσεως ή παραποιοήσεως αρκεί μόνο η προσκόμιση του πιστοποιητικού καταχωρίσεως του παραποιούμενου σήματος.

Άρθρο 27

Ασφαλιστικά μέτρα

1. Οποιος έχει αξίωση επί παραλείψει πράξεως, που αντίκειται στον παρόντα νόμο, μπορεί να ζητήσει και τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων.

2. Όταν η αίτηση στρέφεται κατά τρίτου, καλείται πάντοτε και ο κύριος της επιχειρήσεως, της οποίας τα προϊόντα ή υπηρεσίες φέρνουν το προσβαλλόμενο σήμα, εάν από αυτά προκύπτει ποιος είναι ο κύριος.

3. Η δήλωση καταθέσεως σήματος από το πρόσωπο, κατά του οποίου

στρέφεται η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων, δεν κωλύει τη λήψη ασφαλιστικών μέτρων κατ' αυτού.

4. Αρμόδιο για τη λήψη των ασφαλιστικών μέτρων είναι το πρωτοδικείο τόσο της περιφέρειας στην οποία ευρίσκονται τα προϊόντα ή παρέχονται οι υπηρεσίες, όσο και της περιφέρειας που εδρεύει η επιχείρηση, της οποίας τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες φέρουν το προσβαλλόμενο σήμα.

Άρθρο 28 Ποινικές διατάξεις

1. Τιμωρούνται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών (3) μηνών και με χρηματική ποινή τουλάχιστον διακοσίων χιλιάδων (200.000) δραχμών ή με μια από τις ποινές αυτές: α) όποιος παραποιεί σήμα ή κάνει εν γνώσει χρήση παραποιημένου σήματος, β) όποιος θέτει σε προϊόντα της επιχείρησής του ή σε αντικείμενα του εμπορίου του εν γνώσει αλλότριο σήμα, γ) όποιος χωρίς παραποίηση απομιμείται εν όλω ή εν μέρει προς παραπλάνηση των αγοραστών αλλότριο σήμα ή κάνει χρήση εν γνώσει τέτοιου σήματος, δ) όποιος εν γνώσει πωλεί ή εκθέτει προς πώληση ή κυκλοφορία προϊόντα ή "εμπορεύματα" που φέρουν σήμα που αποτελεί παραποίηση ή απομίμηση αλλότριου σήματος, ε) όποιος κάνει χρήση σήματος κατά παράβαση των διατάξεων του άρθρου 19, στ) όποιος χρησιμοποιεί εν είδει σήματος τα εμβλήματα και τα σύμβολα του ελληνικού κράτους και πάσης αρχής, ως και τα θρησκευτικά σύμβολα.

2. Οι διατάξεις της προηγούμενης παραγράφου 1 του άρθρου αυτού εφαρμόζονται και στα σήματα υπηρεσιών.

Άρθρο 29 Ασκηση της ποινικής δίωξης

Η ποινική δίωξη για μεν τις περιπτώσεις α', β', γ', δ' και ε' της παραγράφου 1 του άρθρου 28 ασκείται κατ' έγκληση και για πράξεις που γίνονται μετά την καταχώριση του σήματος του εγκαλούντος, για δε την περίπτωση στ' και αυτεπαγγέλτως.

Άρθρο 30 Δημοσίευση ποινικών αποφάσεων

Το δικαστήριο διατάσσει την καταχώριση σε περίληψη κάθε καταδικαστικής αποφάσεως περί σήματος με δαπάνη του καταδικασθέντος σε δύο ημερήσιες εφημερίδες των Αθηνών, όταν το αδίκημα ετελέσθη στην

περιφέρεια του νομού Αττικής. Εάν το αδίκημα ετελέσθη σε περιφέρεια άλλου νομού, η καταχώριση γίνεται σε μία ημερήσια εφημερίδα των Αθηνών και σε μία ημερήσια τοπική εφημερίδα κι αν δεν υπάρχει τοπική εφημερίδα, σε μία ημερήσια εφημερίδα της πρωτεύουσας του νομού.

Αρθρο 31

Αφαίρεση κατασχεθέντων σημάτων και καταστροφή προϊόντων

1. Το πολιτικό ή ποινικό δικαστήριο διατάσσει επί μεν παραπονήσεως την καταστροφή των προϊόντων ή εμπορευμάτων, που φέρουν τα παραπονημένα σήματα, επί δε απομιμήσεως την αφαίρεση και την καταστροφή των σημάτων ή την καταστροφή των προϊόντων.

2. Την αφαίρεση ή καταστροφή αυτών δύναται να διατάξει το δικαστήριο και σε περίπτωση αθώσεως του κατηγορουμένου, αν κρίνει ότι υφίσταται κίνδυνος συγχύσεως.

Αρθρο 32

Αρμοδιότητα πολιτικών δικαστηρίων

Τα πολιτικά δικαστήρια ουδεμία έχουν αρμοδιότητα, όπου καθίστανται κατά τον παρόντα νόμο αρμόδια η Διοικητική Επιτροπή Σημάτων και τα τακτικά διοικητικά δικαστήρια.

Οι αποφάσεις της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, κατά των οποίων δεν χωρεί προσφυγή, και οι αμετάκλητες αποφάσεις των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, που εκδίδονται κατά τον παρόντα νόμο, είναι υποχρεωτικές για τα πολιτικά δικαστήρια και κάθε άλλη αρχή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄

Ειδικές, μεταβατικές και τελικές διατάξεις

Αρθρο 33

Σήματα αλλοδαπών

1. Έλληνες ή αλλοδαποί, που έχουν εκτός της Ελλάδας την επαγγελματική τους εγκατάσταση, δύνανται να προστατευτούν σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, αν στην πολιτεία όπου είναι επαγγελματικά εγκατεστημένοι προστατεύονται τα σήματα αυτών και υπάρχει σε αυτήν αμοιβαιότητα για την προστασία των ελληνικών σημάτων, που έχει καθιερωθεί με διεθνή σύμβαση ή με ανταλλαγή κυβερνητικής δηλώσεως μεταξύ της Ελλάδας και της αλλοδαπής πολιτείας.

2. Για την προστασία στην Ελλάδα, απαιτείται η σύμφωνα με τις

διατάξεις του παρόντος νόμου κατάθεση του σήματος, για την οποία, εκτός από τα προβλεπόμενα από το άρθρο 6 του παρόντος νόμου στοιχεία, απαιτούνται και:

α) Απόδειξη της αρμόδιας αλλοδαπής αρχής, ότι σύμφωνα με τη νομοθεσία της αλλοδαπής πολιτείας, όπου βρίσκεται η επαγγελματική εγκατάσταση του αιτούντος, είναι κατατεθειμένο και προστατεύεται το σήμα, του οποίου η κατάθεση ζητείται στην Ελλάδα. Η απόδειξη αυτή δεν απαιτείται, εφόσον τα ελληνικά σήματα κατατίθενται στην αλλοδαπή πολιτεία χωρίς την προσαγωγή αυτής.

Παραλλαγές επουσιωδών μερών του σήματος που δεν μεταβάλλουν τη συνολική εντύπωσή του, δεν αποτελούν λόγο απαραδέκτου.

Προκειμένου περί σημάτων που κατατίθενται με διεκδίκηση προτεραιότητας εντός έξι (6) μηνών από την υποβολή της πρώτης δηλώσεως στην αλλοδαπή πολιτεία, η ως άνω απόδειξη μπορεί να υποβάλλεται το αργότερο εντός τριών (3) μηνών από την υποβολή της δηλώσεως του σήματος στην ημεδαπή.

β) Ειδικό πληρεξούσιο έγγραφο με απλή υπογραφή του καταθέτου που περιέχει και δήλωση για υπαγωγή στη δικαιοδοσία των δικαστηρίων της Αθήνας. Η δήλωση αυτή δύναται να αναπληρωθεί και με έγγραφη δήλωση του πληρεξουσίου του αιτούντος στην αρμόδια περί σημάτων υπηρεσία.

3. Τα ξενόγλωσσα έγγραφα που προσκομίζονται κατά την κατάθεση σήματος πρέπει να συνοδεύονται και με ελληνική μετάφραση από πρόσωπο που έχει το δικαίωμα μεταφράσεως σύμφωνα με το νόμο.

4. Αλλοδαπό σήμα καταχωρημένο νόμιμα στην Ελλάδα καθίσταται ανεξάρτητο από το σήμα της πολιτείας όπου βρίσκεται η επαγγελματική εγκατάσταση του δικαιούχου του.

Άρθρο 34

Οι δημοσιεύσεις, που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, γίνονται σε ειδικό τεύχος της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως, που εκδίδεται κατά μήνα με τον τίτλο "Δελτίο Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας".

Άρθρο 35

1. Οι υπέρ του Δημοσίου εισπράξεις για τα σήματα καθορίζονται ως ακολούθως:

1. Κατάθεση σήματος	20.000	Δρχ.
1α. Για κάθε επιπλέον κλάση	5.000	"
2. Παράταση προστασίας σήματος	20.000	"
2α. Για κάθε επιπλέον κλάση	5.000	"
3. Αλλαγή επωνυμίας ή νομικής μορφής ή διευθύνσεως	10.000	"
4. Περιορισμός προϊόντων ή		

υπηρεσιών	5.000	"
5. Μεταβίβαση σήματος	20.000	"
6. Κατάθεση ενδίκων μέσων παρεμβάσεων και αιτήσεων ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων	15.000	"
7. Κατάθεση ενδίκων μέσων ενώπιον του Δευτεροβάθμιου Διοικητικού Δικαστηρίου Σημάτων	15.000	"
8. Παράβολο ασκήσεως ενδίκων μέσων και αιτήσεων, ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων και του Δευτεροβάθμιου Διοικητικού Δικαστηρίου Σημάτων	5.000	"
9. Εκδοση αντιγράφων σημάτων	200	"
2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, δύνανται να αναπροσαρμόζονται εκάστοτε εισπράξεις υπέρ του Δημοσίου, που ορίζονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.
3. Στους προέδρους, τα μέλη, τους γραμματείς και τους βοηθούς των Δικαστηρίων Σημάτων καταβάλλεται αποζημίωση κατά συνεδρίαση καθοριζόμενη εκάστοτε δι' αποφάσεως των Υπουργών Οικονομικών και Εμπορίου.

Άρθρο 36 Ταξινόμηση σημάτων

1. Το άρθρο 9 του β.δ/τος της 20/27.12.1939 (ΦΕΚ 553 Α') "περί εκτελέσεως του α.ν. 1998/1939 περί σημάτων", ως αντικαταστάθηκε δια του άρθρου 4 του β.δ/τος 26 Σεπτεμβρίου/6 Οκτωβρίου 1955, διατηρείται σε ισχύ.
2. Οι υπηρεσίες ταξινομούνται σε οκτώ (8) κλάσεις επόμενες κατ' αριθμόν των κλάσεων ταξινομήσεως εμπορευμάτων και προϊόντων του αναφερόμενου στην προηγούμενη παράγραφο άρθρου 9 του β.δ/τος της 20/27.12.1939, όπως ισχύει, ως ακολούθως:

Κλάση 35:

Διαφήμιση, διαχείριση εμπορικών υποθέσεων, διοίκηση εμπορικών επιχειρήσεων, εργασίες γραφείου.

Κλάση 36:

Ασφάλειες, οικονομικές υποθέσεις, νομισματικές υποθέσεις, υποθέσεις που αφορούν τα ακίνητα.

Κλάση 37:

Κατασκευές, επισκευές, υπηρεσίες εγκατάστασης.

Κλάση 38:

Τηλεπικοινωνίες.

Κλάση 39:

Μεταφορές, συσκευασία και αποθήκευση εμπορευμάτων, οργάνωση ταξιδίων.

Κλάση 40:

Επεξεργασία υλικών.

Κλάση 41:

Εκπαίδευση, επιμόρφωση, ψυχαγωγία, αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες.

Κλάση 42:

Εστίαση (διατροφή), προσωρινή κατάλυση, ιατρικές φροντίδες, υγιεινή και ομορφιά, κτηνιατρικές και αγροτικές υπηρεσίες, νομικές υπηρεσίες, επιστημονική και βιομηχανική έρευνα, προγραμματισμός για ηλεκτρονικούς υπολογιστές, υπηρεσίες που δεν ταξινομούνται σε άλλη κλάση.

Άρθρο 37

Μεταβατικές διατάξεις

1. Οι διατάξεις του παρόντος νόμου εφαρμόζονται αναλόγως και στα σήματα υπηρεσιών.

Άρθρο 38

1. Κατά την πρώτη εφαρμογή των διατάξεων περί σημάτων υπηρεσιών και πάντως όχι πλέον της πενταετίας από την εφαρμογή του παρόντος νόμου, το παραδεκτό τους, σε περίπτωση αμφισβήτησεως, θα γίνεται με βάση την προτεραιότητα χρήσεως που προβάλλεται και αποδεικνύεται.

2. Ο τρόπος καταθέσεως και ελέγχου των ηχητικών σημάτων θα καθορισθεί με αποφάσεις του Υπουργού Εμπορίου, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

3. Οι διατάξεις των άρθρων 10, 11 και 17 του παρόντος νόμου καταλαμβάνουν τις εκκρεμείς, ενώπιον της Διοικητικής Επιτροπής Σημάτων, υποθέσεις και τις ενώπιον των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων εκκρεμείς δίκες.

Κατ' εξαίρεση, η προθεσμία των τεσσάρων (4) μηνών ασκήσεως της τριτανακοπής εφαρμόζεται μόνο στις δημοσιεύσεις στο Δ.Ε.Β.Ι., που γίνονται μετά τη θέση σε ισχύ του παρόντος νόμου.

4. Οι διατάξεις, που αντίκεινται στον παρόντα νόμο ή αφορούν θέματα που ρυθμίζονται από αυτόν, καταργούνται.

Υφιστάμενες ειδικές διατάξεις διατηρούνται.

Διατηρούνται επίσης οι κατ' εξουσιοδότηση του α.ν. 1998/1939 και του ν. 3205/1955 εκδοθείσες διατάξεις, εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος.

5. Καταργείται το π.δ. 317/1992.

6. Τα του τρόπου συντάξεως και τηρήσεως των βιβλίων του άρθρου 6 του παρόντος καθορίζονται εκάστοτε με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Κατά την πρώτη εφαρμογή του νόμου η απόφαση αυτή εκδίδεται εντός σαράντα πέντε (45) ημερών από της δημοσίευσής του παρόντος. Μέχρις εκδόσεως της υπουργικής αποφάσεως, εξακολουθούν να ισχύουν οι μέχρι

τότε ισχύουσες διατάξεις περί των βιβλίων καταθέσεως των δηλώσεων σημάτων.

7. Σήματα, που δεν έχουν γίνει αμετακλήτως δεκτά κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου κρίνονται ως προς τις προϋποθέσεις παραδεκτού, σύμφωνα με το προϊσχύσαν δίκαιο.

8. Οπου στον Κανονισμό του Συμβουλίου περί του Κοινοτικού Σήματος υπ' αριθ. 40/94/20.12.1993 αναφέρεται η Κεντρική Υπηρεσία Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας, νοείται η Υπηρεσία Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας του Υπουργείου Εμπορίου.

Αρθρο 39

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει σαράντα πέντε (45) ημέρες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 16 Σεπτεμβρίου 1994

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ	
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ	ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ	Γ. ΚΟΥΒΕΛΑΚΗΣ

ΕΜΠΟΡΙΟΥ
Κ. ΣΗΜΙΤΗΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους

Αθήνα, 16 Σεπτεμβρίου 1994

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ
Γ. ΚΟΥΒΕΛΑΚΗΣ

Ν 2251/1994: ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Διαφήμιση

Άρθρο 9.

"1. α) Διαφήμιση κατά την έννοια του παρόντος νόμου είναι κάθε ανακοίνωση που γίνεται με κάθε μέσο στα πλαίσια εμπορικής, βιομηχανικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής δραστηριότητας με στόχο την προώθηση της διάθεσης αγαθών ή υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ακινήτων και των συναφών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων.

β) Προμηθευτής, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς οι οποίοι σχετίζονται με την εμπορική, βιοτεχνική, επιχειρηματική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα, καθώς και κάθε πρόσωπο το οποίο ενεργεί στο όνομα ή για λογαριασμό του προμηθευτή.

γ) Ιδιοκτήτης κώδικα, κατά την έννοια του παρόντος άρθρου, είναι κάθε οντότητα, συμπεριλαμβανομένων ενός προμηθευτή ή ομάδας προμηθευτών, που είναι υπεύθυνη για τη διατύπωση και την αναθεώρηση ενός κώδικα συμπεριφοράς ή και για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τον κώδικα όσων αναλαμβάνουν να δεσμεύονται από αυτόν."

*** Η παρ.1 αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.1 άρθρ.11 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

(2-7)

*** Οι παράγραφοι 2, 3, 4, 5, 6 και 7 του άρθρου 9 του ν. 2251/1994 καταργήθηκαν με την παρ.2 άρθρ.11 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

"2. Συγκριτική διαφήμιση είναι κάθε διαφήμιση που προσδιορίζει άμεσα ή έμμεσα ή υπονοεί την ταυτότητα συγκεκριμένου ανταγωνιστή ή τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αυτός προσφέρει. Η διαφήμιση αυτή, όσον αφορά τη σύγκριση, επιτρέπεται εφόσον:

α) δεν είναι παραπλανητική κατά την έννοια των διατάξεων των άρθρων 9δ και 9ε,

β) συγκρίνει προϊόντα ή υπηρεσίες που ανταποκρίνονται στις ίδιες ανάγκες ή έχουν τους ίδιους στόχους,

γ) συγκρίνει, κατά τρόπο αντικειμενικό, ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά που είναι ουσιώδη, συναφή, εξακριβώσιμα και αντιπροσωπευτικά των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών, στα οποία μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και η τιμή,

δ) δεν έχει ως συνέπεια τη δυσφήμιση ή την υποτίμηση των σημάτων, εμπορικών επωνυμιών, άλλων διακριτικών σημείων, προϊόντων, υπηρεσιών, δραστηριοτήτων ή της κατάστασης ενός ανταγωνιστή,

ε) για προϊόντα με ονομασία προέλευσης αφορά, σε κάθε περίπτωση, προϊόντα με την ίδια ονομασία προέλευσης,

στ) δεν επωφελείται αθέμιτα από τη φήμη σήματος, εμπορικής επωνυμίας ή άλλων διακριτικών σημείων ανταγωνιστή ή από τα δηλωτικά καταγωγής ανταγωνιστικών προϊόντων,

ζ) δεν παρουσιάζει ένα προϊόν ή μία υπηρεσία ως απομίμηση ή αντίγραφο προϊόντος ή υπηρεσίας που φέρουν σήμα κατατεθέν ή εμπορική επωνυμία και

η) δεν δημιουργεί σύγχυση μεταξύ προμηθευτών, μεταξύ διαφημιστή και ανταγωνιστή ή μεταξύ των εμπορικών σημάτων, των εμπορικών επωνυμιών, άλλων διακριτικών γνωρισμάτων, προϊόντων ή υπηρεσιών του διαφημιστή και του ανταγωνιστή."

*** Η παράγραφος 8 αναριθμήθηκε ως παράγραφος 2 και αντικαταστάθηκε ως άνω με την παρ.3 άρθρ.11 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

"3. (8α) Κάθε συγκριτική διαφήμιση που αναφέρεται σε ειδική προσφορά επιτρέπεται εφόσον επισημαίνει με σαφή τρόπο την ημερομηνία κατά την οποία λήγει η προσφορά ή, εφόσον χρειάζεται, ότι η ειδική προσφορά εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα των προϊόντων και υπηρεσιών. Στην περίπτωση που η ειδική προσφορά δεν έχει αρχίσει ακόμη, πρέπει επίσης να επισημαίνεται η ημερομηνία έναρξης της περιόδου κατά την οποία ισχύουν η ειδική τιμή ή άλλοι ειδικοί όροι".

***Η παρ.8α προστέθηκε με την ΥΑ(ΚΟΙΝΗ) Ζ1-496/2000 (Β 1545)

4 (9). Η μνεία ή αναπαραγωγή σε διαφημίσεις των αποτελεσμάτων συγκριτικών δοκιμών για αγαθά ή υπηρεσίες, που έχουν διεξαχθεί από τρίτους, επιτρέπεται μόνο με την έγγραφη συναίνεση του υπεύθυνου για τη δοκιμή προσώπου. Στην περίπτωση αυτή, ο διαφημιζόμενος ευθύνεται για τη συγκριτική δοκιμή σαν αυτή να είχε διεξαχθεί από τον ίδιο ή υπό την καθοδήγησή του.

*** Οι παράγραφοι 8α και 9 αναριθμήθηκαν ως παράγραφοι 3 και 4, αντίστοιχα με την παρ.7 άρθρ.11 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

"5. Η μετάδοση διαφημιστικού μηνύματος απευθείας στον καταναλωτή μέσω τηλεφώνου, τηλεομοιοτυπίας (φαξ), ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, αυτόματης κλήσης ή άλλου ηλεκτρονικού μέσου επικοινωνίας επιτρέπεται μόνο εφόσον τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις του άρθρου 11 του ν. 3471/2006."

*** Οι αρχικές παράγραφοι 10-13 ΚΑΤΑΡΓΗΘΗΚΑΝ και η ανωτέρω νέα παρ.5 προστέθηκε με την παρ.5 άρθρ.11 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

"6. Απαγορεύεται στους τηλεοπτικούς σταθμούς η μετάδοση διαφημίσεων παιδικών

παιχνιδιών από ώρα 07:00 μέχρι και ώρα 22:00 κάθε ημέρας. Για την εφαρμογή του προηγούμενου εδαφίου, οι τηλεοπτικοί σταθμοί λογίζονται ως προμηθευτές κατά την έννοια της παραγράφου 1."

*** Η ανωτέρω νέα παρ.6 προστέθηκε με την παρ.6 άρθρ.11 Ν.3587/2007, ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

7 (14). Με απόφαση του Υπουργού Εμπορίου, που δημοσιεύονται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορούν να θεσπίζονται ειδικοί κανόνες για τη διαφήμιση ειδικών κατηγοριών προϊόντων ή υπηρεσιών ώστε να εξασφαλίζεται η πραγματική δυνατότητα του καταναλωτή να πληροφορείται τις τιμές και τα χαρακτηριστικά των προϊόντων και υπηρεσιών για να μπορεί να κρίνει την ποιότητα και την τιμή.

*** Η παράγραφος 14 του άρθρου 9 του αναριθμήθηκε ως παράγραφος 7 με την παρ.7 άρθρ.11 Ν.3587/2007, ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

"8. Σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του άρθρου 9θ."

*** Η παρ.8 προστέθηκε με την παρ.8 άρθρ.11 Ν.3587/2007, ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

*** Βλ. και άρθρο 3 ΠΔ 301/2002 σχ. με άσκηση συλλογικής αγωγής ή την υποβολή καταγγελίας σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων του παρόντος άρθρου

"Άρθρο 9α

Ορισμοί

Για τους σκοπούς των διατάξεων του παρόντος Μέρους νοούνται:

α) καταναλωτής, κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί για λόγους που δεν εμπίπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα,

β) προμηθευτής, κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που ενεργεί για σκοπούς που σχετίζονται με την εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή ελευθέρια επαγγελματική του δραστηριότητα, καθώς και κάθε πρόσωπο που ενεργεί στο όνομα ή για λογαριασμό του προμηθευτή,

γ) προϊόν, κάθε αγαθό ή υπηρεσία, συμπεριλαμβανομένης της ακίνητης περιουσίας, και των συναφών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων,

δ) εμπορικές πρακτικές των επιχειρήσεων προς τους καταναλωτές, κάθε πράξη, παράλειψη, τρόπος συμπεριφοράς ή εκπροσώπησης, εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης και του μάρκετινγκ ενός προμηθευτή, που συνδέεται άμεσα με την προώθηση, πώληση ή προμήθεια ενός προϊόντος σε

καταναλωτές,

ε) ουσιώδης στρέβλωση της οικονομικής συμπεριφοράς των καταναλωτών, η χρήση εμπορικής πρακτικής με σκοπό τη σημαντική μείωση της ικανότητας του καταναλωτή να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση, με επακόλουθο ο καταναλωτής να λάβει μια απόφαση συναλλαγής που διαφορετικά δεν θα ελάμβανε,

στ) κώδικας συμπεριφοράς, κάθε συμφωνία ή σύνολο κανόνων που δεν επιβάλλονται από νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη και καθορίζουν, όσον αφορά μία ή περισσότερες συγκεκριμένες εμπορικές πρακτικές ή επιχειρηματικούς τομείς, τη συμπεριφορά των προμηθευτών που αναλαμβάνουν να δεσμεύονται από τον κώδικα αυτόν,

ζ) ιδιοκτήτης κώδικα, κάθε οντότητα, συμπεριλαμβανομένων ενός προμηθευτή ή μιας ομάδας προμηθευτών, η οποία είναι υπεύθυνη για τη διατύπωση και αναθεώρηση ενός κώδικα συμπεριφοράς ή και για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης προς τον κώδικα όσων αναλαμβάνουν να δεσμεύονται από αυτόν,

η) επαγγελματική ευσυνειδησία, το μέτρο της ειδικής τεχνικής ικανότητας και μέριμνας που ευλόγως αναμένεται να επιδεικνύει ένας προμηθευτής προς τους καταναλωτές, κατά τρόπο που να ανταποκρίνεται στην έντιμη πρακτική της αγοράς
ή και στη γενική αρχή της καλής πίστης, στον τομέα δραστηριοτήτων του προμηθευτή,

θ) πρόσκληση για αγορά, η εμπορική επικοινωνία στην οποία αναφέρονται τα χαρακτηριστικά του προϊόντος και η τιμή με τρόπο που ενδείκνυται για τα μέσα της εμπορικής επικοινωνίας τα οποία χρησιμοποιούνται, έτσι ώστε να έχει ο καταναλωτής τη δυνατότητα να πραγματοποιήσει την αγορά,

ι) κατάχρηση επιρροής, η εκμετάλλευση της θέσης ισχύος σε σχέση με τον καταναλωτή για την άσκηση πίεσης, ακόμα και χωρίς τη χρήση ή την απειλή σωματικής βίας, με τρόπο που περιορίζει σημαντικά την ικανότητα του καταναλωτή να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση,

ια) απόφαση συναλλαγής, η απόφαση που λαμβάνει ο καταναλωτής για το αν, πώς και υπό ποιους όρους θα πραγματοποιήσει αγορά, θα καταβάλει όλο το τίμημα ή μέρος αυτού, θα κρατήσει ή θα διαθέσει το προϊόν ή θα ασκήσει συμβατικό δικαίωμα επί του προϊόντος είτε ο καταναλωτής αποφασίσει να προβεί σε ενέργεια είτε όχι,

ιβ) νομοθετικώς κατοχυρωμένο επάγγελμα, η επαγγελματική δραστηριότητα ή ομάδα επαγγελματικών δραστηριοτήτων, η πρόσβαση στις οποίες ή η άσκηση των οποίων ή ένας από τους τρόπους άσκησης των οποίων προϋποθέτει, άμεσα ή έμμεσα, ειδικά επαγγελματικά προσόντα, κατ' εφαρμογή νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

Άρθρο 9β
Πεδίο εφαρμογής

1. Με την επιφύλαξη: α) των κοινοτικών και εθνικών κανόνων που αφορούν θέματα υγείας και ασφάλειας των προϊόντων, β) των τυχόν όρων εγκατάστασης ή των καθεστώτων αδειών ή των δεοντολογικών κωδίκων συμπεριφοράς ή άλλων ειδικών κανόνων που διέπουν νομοθετικώς κατοχυρωμένα επαγγέλματα, προκειμένου να τηρούνται υψηλά πρότυπα επαγγελματικής ακεραιότητας, τους οποίους μπορούν να επιβάλλουν στους επαγγελματίες τα κράτη μέλη σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο, οι διατάξεις του μέρους αυτού έχουν εφαρμογή στις αθέμιτες εμπορικές πρακτικές των προμηθευτών έναντι των καταναλωτών.
2. Οι διατάξεις του μέρους αυτού δεν ισχύουν για την πιστοποίηση και την αναγραφή του ονομαστικού τίτλου των αντικειμένων από πολύτιμα μέταλλα.
3. Σε περίπτωση σύγκρουσης των διατάξεων του μέρους αυτού με άλλους κανόνες κοινοτικού δικαίου που ρυθμίζουν συγκεκριμένες πτυχές αθέμιτων πρακτικών, υπερισχύουν οι κανόνες αυτοί.

*** Τα άρθρα 9α, 9β, 9γ, 9δ, 9ε, 9στ, 9ζ, 9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007, ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

Άρθρο 9γ
Απαγόρευση αθέμιτων
εμπορικών πρακτικών

1. Απαγορεύονται οι αθέμιτες εμπορικές πρακτικές που υιοθετούνται πριν, κατά τη διάρκεια και ύστερα από εμπορική συναλλαγή που σχετίζεται με συγκεκριμένο προϊόν.
2. Μια εμπορική πρακτική είναι αθέμιτη, όταν είναι αντίθετη προς τις απαιτήσεις επαγγελματικής ευσυνειδησίας και στρεβλώνει ουσιωδώς ή ενδέχεται να στρεβλώσει ουσιωδώς την οικονομική συμπεριφορά του μέσου καταναλωτή, στον οποίο φθάνει ή στον οποίο απευθύνεται το προϊόν ή του μέσου μέλους της ομάδας, όταν μια εμπορική πρακτική απευθύνεται σε μια συγκεκριμένη ομάδα καταναλωτών.
3. Εμπορικές πρακτικές οι οποίες ενδέχεται να στρεβλώνουν ουσιωδώς την οικονομική συμπεριφορά μόνο μιας σαφώς προσδιοριζόμενης ομάδας καταναλωτών που είναι ιδιαιτέρως ευάλωτοι ως προς την πρακτική αυτή ή ως προς το συγκεκριμένο προϊόν λόγω πνευματικής ή σωματικής αναπηρίας, ηλικίας ή απειρίας, με τέτοιο τρόπο ώστε ο προμηθευτής να μπορεί ευλόγως να το προβλέψει, εκτιμώνται υπό το πρίσμα του μέσου μέλους της συγκεκριμένης ομάδας. Το προηγούμενο εδάφιο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της κοινής και θεμιτής διαφημιστικής πρακτικής της διατύπωσης δηλώσεων που ενέχουν υπερβολές ή δηλώσεων οι οποίες δεν αναμένεται να εκληφθούν, ως έχουν, στην κυριολεξία τους.

4. Εμπορικές πρακτικές είναι αθέμιτες, ιδίως όταν είναι παραπλανητικές ή επιθετικές, όπως αυτές καθορίζονται στα άρθρα 9δ, 9ε, 9στ και στα άρθρα 9ζ και 9η, αντίστοιχα.

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

Άρθρο 9δ

Παραπλανητικές πράξεις

1. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν περιλαμβάνει εσφαλμένες πληροφορίες και είναι, συνεπώς, αναληθής ή, όταν, με οποιονδήποτε τρόπο, συμπεριλαμβανομένης της συνολικής παρουσίασης της, παραπλανά ή ενδέχεται να παραπλανήσει το μέσο καταναλωτή, ακόμα και εάν οι πληροφορίες είναι, αντικειμενικά, ορθές όσον αφορά ένα ή περισσότερα από τα στοιχεία τα οποία παρατίθενται κατωτέρω και, ούτως ή άλλως, τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία, διαφορετικά, δεν θα ελάμβανε.

Τα στοιχεία αυτά είναι:

α) η ύπαρξη ή η φύση του προϊόντος,

β) τα κύρια χαρακτηριστικά του προϊόντος, όπως είναι η διαθεσιμότητα, τα οφέλη, οι κίνδυνοι, η εκτέλεση, η σύνθεση, τα συνοδευτικά εξαρτήματα, η μετά την πώληση υποστήριξη προς τον καταναλωτή και η αντιμετώπιση των παραπόνων, η μέθοδος και η ημερομηνία κατασκευής ή παροχής, η παράδοση, η καταλληλότητα, η χρήση, η ποσότητα, οι προδιαγραφές, η γεωγραφική ή εμπορική προέλευση ή τα αναμενόμενα από τη χρήση του προϊόντος αποτελέσματα ή τα αποτελέσματα και τα ουσιώδη χαρακτηριστικά των δοκιμών ή ελέγχων του προϊόντος,

γ) η έκταση των δεσμεύσεων του προμηθευτή, τα κίνητρα για την εμπορική πρακτική και η φύση της διαδικασίας πωλήσεων, κάθε δήλωση ή σύμβολο που αφορά άμεση ή έμμεση χορηγία ή έγκριση του προμηθευτή ή του προϊόντος,

δ) η τιμή ή ο τρόπος υπολογισμού της ή η ύπαρξη ειδικής συμφέρουσας τιμής,

ε) η ανάγκη υπηρεσίας, ανταλλακτικού, αντικατάστασης ή επισκευής,

στ) η φύση, τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα και τα δικαιώματα του προμηθευτή ή του αντιπροσώπου του, όπως είναι η ταυτότητα και τα περιουσιακά στοιχεία του, τα προσόντα του, η ιδιότητα, η έγκριση, η εταιρική σχέση, η σύνδεση και η κυριότητα δικαιωμάτων βιομηχανικής, εμπορικής ή πνευματικής ιδιοκτησίας ή τα βραβεία και οι διακρίσεις του,

ζ) τα δικαιώματα του καταναλωτή, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος αντικατάστασης ή επιστροφής σύμφωνα με το άρθρο 5.

2. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται επίσης παραπλανητική όταν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, οδηγεί ή ενδέχεται να οδηγήσει το μέσο καταναλωτή να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε, και η πρακτική περιλαμβάνει:

α) κάθε προσπάθεια προώθησης προϊόντος (μάρκετινγκ), συμπεριλαμβανομένης της συγκριτικής διαφήμισης, που δημιουργεί σύγχυση με προϊόντα, εμπορικά σήματα, εμπορικές επωνυμίες και άλλα διακριτικά γνωρίσματα ενός ανταγωνιστή,

β) μη συμμόρφωση του προμηθευτή προς τις δεσμεύσεις που περιέχουν κώδικες συμπεριφοράς με τους οποίους ανέλαβε να δεσμευτεί, όταν η δέσμευση είναι ρητή και όχι προγραμματική, και μπορεί να εξακριβωθεί και ο προμηθευτής αναφέρει σε μια εμπορική πρακτική ότι δεσμεύεται από τον κώδικα.

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

Άρθρο 9ε

Παραπλανητικές παραλείψεις

1. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται παραπλανητική όταν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, καθώς και των περιορισμών του συγκεκριμένου μέσου επικοινωνίας, παραλείπει ουσιώδεις πληροφορίες που χρειάζεται ο μέσος καταναλωτής, ανάλογα με το συγκεκριμένο πλαίσιο, για να λάβει τεκμηριωμένη απόφαση συναλλαγής και ως εκ τούτου τον οδηγεί ή ενδέχεται να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής την οποία διαφορετικά δεν θα ελάμβανε.

2. Παραπλανητική παράλειψη τεκμαίρεται και όταν ο προμηθευτής αποκρύπτει ουσιώδεις πληροφορίες ή τις παρέχει κατά τρόπο ασαφή, ακατάληπτο, διφορούμενο ή εκτός χρόνου κατά τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, ή όταν δεν προσδιορίζει την εμπορική επιδίωξη της εμπορικής πρακτικής, εφόσον αυτή δεν είναι ήδη προφανής από το συγκεκριμένο πλαίσιο και όταν, και στις δύο αυτές περιπτώσεις, τούτο έχει ή ενδέχεται να έχει ως αποτέλεσμα να λάβει ο μέσος καταναλωτής απόφαση για συναλλαγή την οποία, διαφορετικά, δεν θα είχε λάβει.

3. Όταν το μέσο που χρησιμοποιείται για την ανακοίνωση της εμπορικής πρακτικής επιβάλλει περιορισμούς τόπου ή χρόνου, οι περιορισμοί αυτοί, καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει ο προμηθευτής για να καταστήσει την πληροφορία προσιτή στους καταναλωτές με άλλο τρόπο, λαμβάνονται υπόψη προκειμένου να διαπιστωθεί αν η πληροφορία έχει παραλειφθεί.

4. Στην περίπτωση της πρόσκλησης για αγορά, θεωρούνται ουσιώδεις οι ακόλουθες πληροφορίες, αν δεν είναι ήδη προφανείς από το συγκεκριμένο πλαίσιο:

α) τα κύρια χαρακτηριστικά του προϊόντος, στο βαθμό που ενδείκνυνται σε σχέση με το μέσο και το προϊόν,

β) η διεύθυνση και η ταυτότητα του προμηθευτή, όπως η εμπορική επωνυμία του και όπου ενδείκνυται, η διεύθυνση και η ταυτότητα του προμηθευτή για λογαριασμό του οποίου ενεργεί αντιπρόσωπος του,

γ) η τιμή, συμπεριλαμβανομένων των φόρων ή αν, λόγω της φύσεως του προϊόντος, η τιμή δεν μπορεί ευλόγως να καθοριστεί εκ των προτέρων, ο τρόπος με τον οποίο υπολογίζεται η τιμή και, όπου ενδείκνυται, όλες οι πρόσθετες επιβαρύνσεις αποστολής, παράδοσης ή ταχυδρομείου ή, όταν αυτές οι επιβαρύνσεις ευλόγως δεν μπορούν να υπολογιστούν εκ των προτέρων, το γεγονός ότι μπορεί να απαιτηθούν τέτοιες πρόσθετες επιβαρύνσεις,

δ) οι ρυθμίσεις για την πληρωμή, παράδοση, εκτέλεση και αντιμετώπιση παραπόνων, εφόσον αποκλίνουν από τις απαιτήσεις επαγγελματικής ευσυνειδησίας,

ε) για προϊόντα και συναλλαγές, όπου υφίσταται δικαίωμα υπαναχώρησης ή ακύρωσης, η ύπαρξη αυτού του δικαιώματος.

5. Οι απαιτήσεις παροχής πληροφοριών που θεσπίζονται από το κοινοτικό δίκαιο, σχετικά με την εμπορική επικοινωνία, συμπεριλαμβανομένης της διαφήμισης ή του μάρκετινγκ, θεωρούνται ουσιώδεις.

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

Άρθρο 9στ Περιπτώσεις παραπλανητικών εμπορικών πρακτικών

Απαγορεύονται, σε κάθε περίπτωση, ως παραπλανητικές, εμπορικές πρακτικές, που συνίστανται ιδίως σε:

α) ισχυρισμό, ότι πρόκειται για συμβαλλόμενο σε κώδικα συμπεριφοράς, ενώ ο προμηθευτής δεν είναι συμβαλλόμενος,

β) χρησιμοποίηση σήματος ή αντίστοιχου διακριτικού γνωρίσματος χωρίς την αντίστοιχη άδεια,

γ) ισχυρισμό, ότι ένας κώδικας συμπεριφοράς έχει την έγκριση δημόσιου ή άλλου φορέα, ενώ δεν την έχει,

δ) ισχυρισμό, ότι ο προμηθευτής, συμπεριλαμβανομένων των εμπορικών πρακτικών του, ή ένα προϊόν έχει την έγκριση, την πιστοποίηση ή την άδεια δημόσιου ή ιδιωτικού φορέα, ενώ δεν την έχει, ή παρόμοιο ισχυρισμό ο οποίος δεν ανταποκρίνεται στους όρους της έγκρισης, της πιστοποίησης ή της άδειας,

ε) πρόσκληση για αγορά προϊόντων σε μια καθορισμένη τιμή, χωρίς να γίνεται γνωστή η ύπαρξη των οποιωνδήποτε εύλογων λόγων που μπορεί να έχει ο προμηθευτής για τους οποίους πιστεύει ότι δεν θα μπορέσει να προμηθεύσει ή να αναθέσει σε άλλο προμηθευτή να προμηθεύσει τα προϊόντα αυτά ή ισοδύναμα τους στην τιμή αυτή μέσα σε εύλογο διάστημα και σε εύλογες ποσότητες, λαμβανομένων υπόψη του προϊόντος, της κλίμακας διαφήμισης αυτού και της τιμής που προσφέρεται (διαφήμιση "δόλωμα"),

στ) πρόσκληση για αγορά προϊόντων σε καθορισμένη τιμή και στη συνέχεια: αα) άρνηση επίδειξης του διαφημιζόμενου προϊόντος στους καταναλωτές ή

ββ) άρνηση λήψης παραγγελιών για το προϊόν ή παράδοσης του σε εύλογο χρόνο ή

γγ) επίδειξη ενός ελαττωματικού δείγματος του, με πρόθεση προώθησης ενός άλλου προϊόντος ("δόλωμα και μεταστροφή"),

ζ) ψευδή δήλωση, ότι το προϊόν θα είναι διαθέσιμο για πολύ περιορισμένο χρονικό διάστημα ή ότι θα διατίθεται μόνο υπό ειδικούς όρους για πολύ περιορισμένο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να προκληθεί η λήψη άμεσης απόφασης και να στερηθεί από τους καταναλωτές η δυνατότητα ή ο χρόνος να προβούν σε τεκμηριωμένη επιλογή,

η) ανάληψη της υποχρέωσης παροχής υπηρεσιών υποστήριξης μετά την πώληση σε καταναλωτές με τους οποίους ο προμηθευτής είχε επικοινωνήσει πριν από τη συναλλαγή σε γλώσσα που δεν είναι επίσημη γλώσσα του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο προμηθευτής και στη συνέχεια διάθεση αυτής της υπηρεσίας μόνο σε άλλη γλώσσα, χωρίς αυτό να έχει καταστεί γνωστό στον καταναλωτή πριν αυτός δεσμευθεί για τη συναλλαγή,

θ) δήλωση, ή με άλλο τρόπο δημιουργία της εντύπωσης ότι ένα προϊόν μπορεί να πωλείται νόμιμα, ενώ δεν μπορεί,

ι) παρουσίαση των δικαιωμάτων που παρέχει ο νόμος στον καταναλωτή ως ειδικό χαρακτηριστικό της προσφοράς του προμηθευτή,

κ) Χρήση ανακοινώσεων στα μέσα, για την προώθηση ενός προϊόντος, πληρωμένων από τον προμηθευτή, χωρίς αυτό να γίνεται σαφές από το περιεχόμενο της ανακοίνωσης ή από εικόνα ή ήχο σαφώς αναγνωρίσιμα από τον καταναλωτή (κεκαλυμμένη διαφήμιση), με την επιφύλαξη των διατάξεων του π.δ. 100/2000 (ΦΕΚ 98 Α') όπως ισχύει,

κα) διατύπωση ουσιωδώς ανακριβούς ισχυρισμού όσον αφορά στη φύση ή στην έκταση του κινδύνου για την προσωπική ασφάλεια του καταναλωτή ή της οικογένειάς του, αν ο καταναλωτής δεν αγοράσει το προϊόν,

κβ) προώθηση παρόμοιου προϊόντος με εκείνο που προσφέρει συγκεκριμένος κατασκευαστής, με τέτοιο τρόπο ώστε να παραπλανάται σκόπιμα ο καταναλωτής ότι

έχει κατασκευασθεί από το συγκεκριμένο κατασκευαστή, ενώ δεν συμβαίνει αυτό,

κγ) δημιουργία, λειτουργία ή προώθηση ενός πυραμιδωτού συστήματος πωλήσεων, όπου ο καταναλωτής θεωρεί ότι έχει την ευκαιρία για μεγαλύτερο όφελος με την εισαγωγή άλλων καταναλωτών στο σύστημα, παρά με την ίδια την πώληση ή την κατανάλωση των προϊόντων,

κδ) ισχυρισμό, ότι ο προμηθευτής πρόκειται να σταματήσει τη δραστηριότητα του ή να μετακομίσει, ενώ αυτό δεν ισχύει,

κε) ισχυρισμό, ότι τα προϊόντα μπορούν να διευκολύνουν το κέρδος σε τυχερά παίγνια,

κστ) αναληθή ισχυρισμό ότι προϊόν είναι σε θέση να θεραπεύει ασθένεια, δυσλειτουργίες ή δυσμορφίες,

κζ) διάδοση ουσιαδώς ανακριβών πληροφοριών σχετικά με τις συνθήκες της αγοράς ή τη δυνατότητα εύρεσης του προϊόντος, προκειμένου να παροτρυνθεί ο καταναλωτής να αποκτήσει το προϊόν με όρους λιγότερο ευνοϊκούς σε σχέση με αυτούς που ισχύουν υπό κανονικές συνθήκες της αγοράς,

κη) ισχυρισμό για μία εμπορική πρακτική διεξαγωγής διαγωνισμού ή καταβολής επάθλων χωρίς τη χορήγηση των περιγραφόμενων επάθλων ή του ισοδυνάμου τους,

κθ) περιγραφή του προϊόντος ως "δωρεάν", "χωρίς επιβάρυνση" ή με αντίστοιχη διατύπωση, αν ο καταναλωτής οφείλει να καταβάλει οποιαδήποτε άλλη πληρωμή εκτός του αναπόφευκτου κόστους για την απάντηση στην εμπορική πρακτική ή για την παραλαβή ή την παράδοση του αντικειμένου,

κι) προσθήκη στο υλικό μάρκετινγκ τιμολογίου ή αντίστοιχου εγγράφου με το οποίο ζητείται πληρωμή και το οποίο παρέχει στον καταναλωτή την εντύπωση ότι έχει ήδη παραγγείλει το προϊόν, ενώ αυτό δεν ισχύει,

λ) ψευδή ισχυρισμό ή δημιουργία της εντύπωσης, ότι ο προμηθευτής δεν ενεργεί για σκοπούς που συνδέονται με την εμπορική δραστηριότητα του, την επιχείρηση, την τέχνη ή το επιτήδευμα του, ή υποδύεται ψευδώς τον καταναλωτή,

λα) δημιουργία της ψευδούς εντύπωσης, ότι οι υπηρεσίες, μετά την πώληση του προϊόντος, διατίθενται σε κράτος μέλος άλλο από αυτό στο οποίο πωλείται το προϊόν.

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

1. Μια εμπορική πρακτική θεωρείται επιθετική εάν, στο πραγματικό της πλαίσιο, λαμβανομένων υπόψη όλων των χαρακτηριστικών της και των περιστάσεων, χρησιμοποιεί παρενόχληση, καταναγκασμό, συμπεριλαμβανομένης και της άσκησης σωματικής βίας, ή κατάχρηση επιρροής και, ως εκ τούτου, παρεμποδίζει ή ενδέχεται να παρεμποδίσει σημαντικά την ελευθερία επιλογής ή συμπεριφοράς του μέσου καταναλωτή ως προς το προϊόν, με αποτέλεσμα να τον οδηγήει ή να είναι πιθανόν να τον οδηγήσει να λάβει απόφαση συναλλαγής που διαφορετικά δεν θα ελάμβανε.

2. Για να κριθεί εάν μια εμπορική πρακτική κάνει χρήση παρενόχλησης, καταναγκασμού, συμπεριλαμβανομένης της άσκησης σωματικής βίας, ή κατάχρησης επιρροής, λαμβάνονται υπόψη όλα τα στοιχεία της και ιδίως:

α) η χρονική στιγμή, ο τόπος, η φύση ή η επιμονή,

β) η χρήση απειλητικών ή προσβλητικών εκφράσεων ή συμπεριφοράς,

γ) η εκμετάλλευση, από τον προμηθευτή, κάθε συγκεκριμένης ατυχίας ή περίπτωσης, την οποία γνωρίζει και η οποία είναι τόσο σοβαρή, ώστε να διαταράσσει την κρίση του καταναλωτή, προκειμένου να επηρεάσει την απόφαση του όσον αφορά το προϊόν,

δ) κάθε επαχθές ή δυσανάλογο μη συμβατικό εμπόδιο που επιβάλλει ο προμηθευτής σε περίπτωση που ο καταναλωτής επιθυμεί να ασκήσει τα δικαιώματά του στο πλαίσιο της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων λύσης της σύμβασης ή μετάβασης σε άλλο προϊόν ή σε άλλον προμηθευτή,

ε) κάθε απειλή για λήψη μέτρου που δεν μπορεί να ληφθεί νομίμως.

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

Άρθρο 9η Περιπτώσεις επιθετικών εμπορικών πρακτικών

Απαγορεύονται, ως επιθετικές, εμπορικές πρακτικές που συνίστανται, ιδίως, σε:

α) δημιουργία της εντύπωσης ότι ο καταναλωτής δεν μπορεί να εγκαταλείψει το χώρο έως ότου συναφθεί η σύμβαση,

β) προσωπικές επισκέψεις στο σπίτι του καταναλωτή κατά τις οποίες αγνοείται το αίτημα του καταναλωτή για αποχώρηση ή μη επάνοδο, εκτός από περιστάσεις και στο βαθμό που αυτό δικαιολογείται για να επιβληθεί η εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης,

γ) συνεχή και ανεπιθύμητη άγρα πελατών σε δημόσιους χώρους, μέσω τηλεφώνου,

φαξ ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή άλλων μέσων εξ αποστάσεως, εκτός από περιστάσεις και στο βαθμό που αυτό δικαιολογείται για να επιβληθεί εκπλήρωση συμβατικής υποχρέωσης με την επιφύλαξη της παραγράφου 6 του άρθρου 4 του παρόντος νόμου και των διατάξεων του ν. 2472/1997 (ΦΕΚ 50 Α'), όπως ισχύει,

δ) απαίτηση από τον καταναλωτή που επιθυμεί να προβάλλει αξίωση δυνάμει ασφαλιστηρίου συμβολαίου, να προσκομίσει έγγραφα που δεν θα μπορούσαν εύλογα να θεωρηθούν συναφή για την απόδειξη της αξίωσης ή συστηματική αποφυγή απάντησης στη σχετική αλληλογραφία, έτσι ώστε να αποθαρρυνθεί ο καταναλωτής από την άσκηση των συμβατικών του δικαιωμάτων,

ε) ένταξη σε διαφήμιση άμεσης πιεστικής πρόσκλησης προς τα παιδιά να αγοράσουν ή να πείσουν τους γονείς τους ή άλλα ενήλικα άτομα να τους αγοράσουν διαφημιζόμενα προϊόντα, με την επιφύλαξη του άρθρου 7 του π.δ. 100/2000 όπως ισχύει,

στ) απαίτηση άμεσης ή μεταγενέστερης πληρωμής ή επιστροφής ή φύλαξης για προϊόντα που έχει προμηθεύσει ο προμηθευτής, τα οποία όμως δεν έχουν παραγγελθεί από τον καταναλωτή, εκτός αν τα προϊόντα αυτά αποτελούν υποκατάστατα που παρέχονται σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 4,

ζ) ρητή ενημέρωση του καταναλωτή ότι, αν δεν αγοράσει το προϊόν ή δεν αποδεχθεί την υπηρεσία, τίθεται σε κίνδυνο το επάγγελμα ή η ζωή του προμηθευτή,

η) δημιουργία της ψευδούς εντύπωσης ότι ο καταναλωτής έχει ήδη κερδίσει, πρόκειται να κερδίσει ή, αν προβεί σε συγκεκριμένη ενέργεια, θα κερδίσει έπαθλο ή θα αποκομίσει άλλο αντίστοιχο όφελος, ενώ αυτά στην πραγματικότητα δεν υφίστανται, ή, ότι η δυνατότητα διεκδίκησης του επάθλου ή άλλου οφέλους προϋποθέτει την καταβολή χρημάτων από τον καταναλωτή ή συνεπάγεται δαπάνη.

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007, ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.

Άρθρο 9θ Κυρώσεις

1. Κάθε καταναλωτής ή και ένωση καταναλωτών έχουν το δικαίωμα, σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων των άρθρων 9γ έως και 9η, να ζητούν τη δικαστική παύση κάθε αθέμιτης εμπορικής πρακτικής και την παράλειψη της στο μέλλον, καθώς και αποζημίωση για τη ζημία που υφίστανται εξαιτίας της πρακτικής αυτής. Τα ένδικο βοηθήματα του προηγούμενου εδαφίου μπορεί να ασκούνται, χωριστά ή από κοινού, κατά ενός ή περισσότερων προμηθευτών του ίδιου οικονομικού τομέα ή κατά ιδιοκτήτη κώδικα, εφόσον αυτός προωθεί κώδικα που ενθαρρύνει τη μη συμμόρφωση με τις διατάξεις του παρόντος μέρους.

2. Το Δικαστήριο μπορεί, μετά από σχετική αίτηση, να διατάξει, δια του τύπου ή με άλλο πρόσφορο τρόπο, τη δημοσίευση της απόφασης που διατάσσει την παύση της αθέμιτης εμπορικής πρακτικής, στο σύνολο της, ή εν μέρει, καθώς και τη

δημοσίευση σχετικής επανορθωτικής δήλωσης του παραβάτη.

3. Ο προμηθευτής στον οποίο αποδίδεται παράβαση των διατάξεων του παρόντος μέρους υποχρεούται να προσκομίζει στο Δικαστήριο αποδεικτικά στοιχεία σχετικά

με την ακρίβεια των πραγματικών ισχυρισμών που αφορούν εμπορική πρακτική, εφόσον αυτό κριθεί αναγκαίο από το Δικαστήριο, εν όψει των δεδομένων της συγκεκριμένης περίπτωσης, λαμβανομένων υπόψη των έννομων συμφερόντων όλων των

διαδίκων. Αν δεν προσκομισθούν τα στοιχεία αυτά ή κριθούν ανεπαρκή, οι ισχυρισμοί του ενάγοντος ή των εναγόντων καταναλωτών τεκμαίρονται αληθείς.

4. Ο έλεγχος των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών μπορεί να γίνει και από ιδιοκτήτες κωδίκων συμπεριφοράς, εφόσον προβλέπονται σχετικές διαδικασίες προσφυγής ενώπιον των φορέων αυτών. Η προσφυγή στις διαδικασίες του προηγούμενου εδαφίου δεν συνεπάγεται παραίτηση από το δικαίωμα δικαστικής προσφυγής.

5. Ο Υπουργός Ανάπτυξης μπορεί να διατάξει, με απόφαση του, για λόγους δημοσίου συμφέροντος, την άμεση παύση αθέμιτης εμπορικής πρακτικής. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης προς την απόφαση αυτή επιβάλλονται, σε βάρος του παραβάτη, οι Κυρώσεις του άρθρου 13α του παρόντος νόμου."

*** Τα άρθρα 9α,9β,9γ,9δ,9ε,9στ,9ζ,9η και 9θ προστέθηκαν με το άρθρο 12 Ν.3587/2007,ΦΕΚ Α 152/10.7.2007.